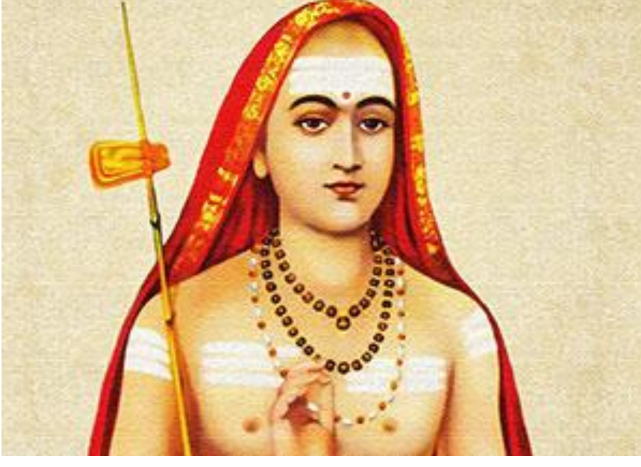

ఇదే శ్రీ శంకరులశ్రీ

శంకర గురు దర్శనం

గబ్బిట దుర్గాప్రసాద్

శంకర భగవత్పాదులు

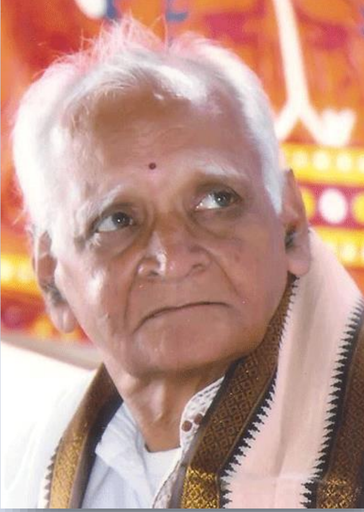
అద్వైత వేదాంత సిద్ధాంతాన్ని ఏకీకృతం చేసిన భారతీయ తత్వవేత్త , వేదాంతవేత్త. హిందూమతాన్ని ఉద్ధరించిన త్రిమతాచార్యులలో ప్రథములు.

Gln Sarmaసరసభారతి ఉయ్యూరు

19 మార్చి 2023 శోభకృత్ ఉగాది సరసభారతి ఉగాది

Table of Contents

అపూర్వ విషయం

సాహితీ బంధువులకు శ్రీ శోభకృత్ ఉగాది శుభాకాంక్షలు. సరసభారతి బ్లాగ్ ఏర్పరచి దశాబ్ద కాలం దాటింది. అంతకు ముందు,ఈ కాలం లోనూ నేను రాసిన రచనలన్నీ ఒక చోటుకు చేర్చాలని మా రెండవ అబ్బాయి శర్మ తపన పడుతూ, వాడి ఉద్యోగ ధర్మాన్ని నిర్వహిస్తూ ఈ పనికి సుమారు ఆరునెలలముందు శ్రీకారం చుట్టాడు. ఎప్పటికప్పుడు నాకు పురోగతి తెలియజేస్తూ, గొప్ప విజన్ తో ముందుకు సాగుతూ మొట్టమొదటి సారిగా నారచనలు డిజిటల్ గా మార్చి, "సమస్త భక్త శిఖామణులు " శీర్షిక తో సుమారు 700 పేజీల దేశ భక్తులు, దైవభక్తులు, రాజ్యభక్తులైన మంత్రులు మొదలైన వారి గురించి నేను రాసినవన్నీ క్రోడీకరించి 75వ భారత స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ పుణ్య సమయం లో ఆన్ లైన్ లో నాతో అవిష్కరింప జేశాడు. వాడి దీక్షకు కృషికి విజన్ కు అభినందనలు. ఎదో రాసుకొంటూ పోవటమేకానీ, దానికింత ప్రశస్తి ఉంటుందని నాకెన్నడూ అని పించలేదు. ఇదంతా చూశాక, తప్పులు దిద్దే సమయం లో కొన్ని అసలు నేనే రాశానా అనే అనుమానం వచ్చిన సందర్భాలు కూడా ఉన్నాయి. మా వాడిని అడిగితే "నువ్వే రాశావు నాన్నా "అని జ్ఞాపకం చేశాడు. ఇది నా సాహిత్యజీవితం లో ఒక మైలు రాయి.

ఇంతటి తో ఆగలేదు. నేను వివిధ రామాయణ, భారత, భాగవత,వేద ఉపనిషత్తులు మొదలైన వాటిపై విశ్లేషణ రూపంగా రాసినవన్నీ ఒక చోటికి చేర్చి డిజిటల్ రూపమిచ్చి రెండవ భాగం గా సుమారు 450 పేజీల "వేద, ఇతిహాస, తాత్విక రచనల విశ్లేషణ"గా నామకరణం చేసి విద్యా ప్రదాత శ్రీ వినాయకుని పుట్టినరోజు శ్రీ వినాయక చవితి నాడు నాచేత ఆవిష్కరింప జేస్తున్నందుకు మహదానందంగా ఉంది. ఎన్ని సార్లు తప్పుల జల్లెడ పట్టినా, కొన్ని కంటికి కనిపించకుండా దూసుకు పోతూనే ఉన్నాయి. థ,ఠ,ఢ వంటి అక్షరాలు స్పష్టంగా రాయటానికి జంత్రిక ను నాకు ఎప్పటికప్పుడు అందించి, వేగ వంతంగా రాయటానికి తోడ్పడుతున్న మా మనవడు చి. భువన్ కు ఆశీరభినందనలు. ఇంతటి అక్షర వారాసి ని చూస్తుంటే అద్భుతమని పిస్తోంది. ఇంకా కొన్ని భాగాలు వీలువెంట డిజిటలైజ్ చేసి, వేర్వేరు శీర్షికలతో ఆవిష్కరిస్తాము. ఇదంతా మా తలిదండ్రుల ఆశీర్వాదాలు, మా ఇలవేల్పు శ్రీ సువర్చలాన్జనేయస్వామి దీవెనలు, శ్రీ సరస్వతీ మాత కరుణా కటాక్షమే అని సవినయంగా మనవి చేస్తూ, మా శ్రీమతి, మాకుటుంబ సభ్యులు అందిస్తున్న ప్రోత్సాహానికి, సాహితీ బంధుల ఆదరాభిమానాలకు అభినందనలు తెలియ జేస్తున్నాను. ఇప్పడు శోభకృత్ ఉగాది సందర్భం గా శ్రీ శంకర విజయం డిజిటల్ పుస్తకం గా రావడం మరొక మైలురాయి.

గబ్బిట దుర్గాప్రసాద్ 19.03.2023

ఉయ్యూరు

ఒక్క నిమిషం

కాలం తో పాటు సాంకేతిక మారింది. ఇంతకు ముందు తెలిసినవి అన్నీ పుస్తకం లో రాసుకొని, సమావేశాలలో అందరికి వినిపించటం అనేది అలవాటు గా జరిగేది. 2010 లో సరసభారతి ఉయ్యురు లో ఒక సాంస్కృతిక సంస్థ గా ప్రారంభం అయ్యి సాహితీ సభలు, ఉగాది కవి సమ్మేళనం, సమావేశాలు స్థానిక గ్రంథాలయాలలో, దేవాలయాలలో జరిగేవి. సరసభారతి చిన్న పత్రిక గా రూపుదిదుకొంది.

సహజం గా సైన్స్ టచర్ అవ్వటం వల్ల ప్రతిదీ నా అవసరాలకు మేరకు నేర్చుకోవటం బాగా అలవాటు.. ఈ వయసులో కంప్యూటర్ నేర్చుకొనటం, తెలుగు లో టైపు చేయటం, నోట్స్ తయారు చెయ్యటం ఈమెయిలు రాయటం. సమాధానాలు రాయటం నేర్చుకోన్నవి. బహుశా మా తరం వాళ్ళకంటే ముందుగా కంప్యూటర్ నేర్చుకుని ఇమెయిల్ ద్వారా సాహితీ రచనలు పంపటం ప్రారంభం అయ్యింది ఈ ప్రయాణం. ఇమెయిల్ తెలుగు లో రాసినవి స్కాన్ చేసి. బంధువులకు, మిత్రులకు పంపటం అలవాటు అయ్యింది.

అప్పుడే ప్రసిద్ధ వ్యక్తులు బ్లాగ్ ద్వారా తమ రచనలను, ఆలోచనలను పంచుతున్నారు. పిల్లలు బ్లాగ్ పెడితే అందులో ఇంగ్లీష్ లో రాయటం. తెలుగు వి స్కాన్ చేసిపెట్టటం. ఇది ఒక మెట్టు. సాహితీ బంధు గ్రూప్ తయారుచేసి. సాహితీ మిత్రులకు పంపటం మలి మెట్టు.తెలుగు లో రాయాలంటే సాఫ్ట్వేర్, కీబోర్డ్ ఉండాలి ఎందుకో అది కష్టం గా అనిపించింది. అప్పుడే గూగుల్ యూనికోడ్ తో తెలుగు లో రావాలటం. చాలా బాగా ఉండటం. ఇంగ్లీష్ లో కొడితే తెలుగు లో రావటం అది ఇమెయిల్ లో, బ్లాగ్ లో చేరటం. జరిగింది మొరొక మెట్టు. రోజుకు ఒకటి, లేదా రెండు పోస్ట్స్ తో ప్రారంభం అయ్యి. ఒక అలవాటు గా మారి రోజుకు పది.. డజన్ల వరకూ వెళ్ళింది. బ్లాగ్ ప్రారంభం అయ్యిన తరువాత గ్రామీణ ప్రాంతం నుంచి తెలుగు లో ఉసూల గూడు (బ్లాగ్స్) కూడా రాస్తారు అని ప్రపంచానికి తెలిసింది. తెలుగు బ్లాగర్స్ అందరికి సరసభారతి బాగా పరిచయం. కూడలి ద్వారా దేశ విదేశాల తెలుగు వారికీ బ్లాగ్ చేరింది.

ఉదయం వార్తా పత్రికలలో వచ్చే అంశాలతో ప్రారంభం అయ్యి, సాయంత్రం ఒక పుస్తకం, కవి మీద సమీక్ష సాయంత్రం కొన్ని సార్లు రాత్రి పొద్దు పోయేవరకూ రచనలు జరిగేవి. దాదాపు 10-12 గంటలు నోట్స్ రాసుకోవటం. టైపు చెయ్యటం, ఫోటోస్ కాలేక్ట్ చెయ్యటం. ఇమెయిల్ ఇవ్వటం ఇలా... సోషల్ మీడియా విస్తరించి బ్లాగ్ లో రాసింది ఆటోమేటిక్ గా ఫేస్బుక్, ట్విట్టర్ మొదలైన వాటికి వెళ్ళటం. ప్రపంచమంతా తెలియటం జరిగింది ఇది మరొక్క మెట్టు. అమెరికా ప్రయాణం లో పరిచయం లేని వాళ్ళు కూడా గుర్తు పట్టి బ్లాగ్ గురించి గొప్పగా చెప్పటం విశేష అనుభూతి. బ్లాగ్ లో సాహిత్యం, పుస్తక విశ్లేషణ, సభలు. ప్రయాణాలు. రాజకీయాల, దేవాలయములు, సినిమా, నా దారి. సరసభారతి సమావేశాలు... ఇలా జీవితం లో మనకు తారసపడే ప్రతి అంశం మీద రాయటం అవి సోషల్ మీడియా లో చేరటం జరిగిపోయేవి. టైపింగ్ లో కొన్ని తప్పులు దొర్లినా మంచి మనసుతో దానిని అర్థం చేసుకొని బ్లాగ్ కి సహకరించిన వారి అందరికి ధన్యవాదాలు.

లాభాపేక్ష, వ్యాపార దృష్టి లేకుండా రాసినవి, సేకరించినవి భావి తరాలకు తెలియాలనేదే ఈ ప్రయత్నం. పుస్తకాలలో నిక్షిప్తమైన వి ఈ తరం, రేపటి తరాలకు అందించటమే ఆశయం. వికీపీడియా కూడా తమ రిఫరెన్స్ కోసం సరభారతి పోస్ట్స్ లంకె వెయ్యట జరుగుతోంది.ప్రపంచం మొబైల్స్ లోకి మారినప్పుడు అందరూ బ్లాగ్స్ ఆపేసినా సరసభారతి కొనసాగించటం విశేషం. వాట్సాప్ లో కూడా మిత్రులకు గ్రూప్ తయారుచేసి పోస్ట్ పంపటం ప్రారంభం.గత రెండు సంవత్సరాలుగా చాలా సౌకర్యం గా ఉండటం తో రోజు ఉదయం పది గంటలకు లైవ్ ప్రోగ్రాం చెయ్యటం అలవాటుగా మారింది. దాదాపు 1000 గంటల లైవ్ చేసి వాటిని youtube లో అప్లోడ్ చెయ్యడం జరిగింది. సరసభారతి బ్లాగ్ లో రాసి పుస్తకం రూపం లో వచ్చినవి దాదాపు. 40. అంచెలంచలు గా ఎదుగుతూ పదివేల పోస్ట్స్ కు నేను రాసినవి చేరాయి. ముద్రితం కానివి దాదాపు 500 వ్యాసాలు. పదివేల పేజీలు, యాభై లక్షల పదాలు, రెండు కోట్ల అక్షరాలూ. వీటిని సేకరించి తప్పులు సరి దిద్ది క్రమ పరిచి **అంకాత్మక** (డిజిటల్) పుస్తకాలు గా ఆవిష్కరించి మీకు అందించే ప్రయత్నమే ఇది.

శోభక్రుత్ ఉగాది కానుకగా 19.03.2023 అందిస్తున్న మరొక అంకాత్మక (డిజిటల్) పుస్తకం. ఇదే శ్రీ శంకరులమీద వివిధ రచయితలు రాసిన పుస్తకాలు చదివి అప్పటికప్పుడు సరసభారతి బ్లాగ్ లో రాసిన సమీక్ష సమాహారం.

గ్రంథకర్త పరిచయం

పేరు	**గబ్బిట దుర్గాప్రసాద్**
జననం	**27-6-1940 ఉయ్యూరు కృష్ణాజిల్లా**
తలిదండ్రులు	**గబ్బిట భవానమ్మ, మృత్యుంజయ శాస్త్రి**
భార్య	**ప్రభావతి**
విద్య	**ఎం ఏ, తెలుగు, బి.ఎస్ సి. బి.ఎడ్.**
ఉద్యోగం	**ఫిజకల్ సైన్స్ టీచర్, పదానోపాధ్యాయుడు -కృష్ణా జిల్లా పరిషత్ (1963-1998)**
సంతానం	గబ్బిట మృత్యుంజయ శాస్త్రి, సమత సంకల్ప్, భువన్ సాయి తేజ లక్ష్మీ నరసింహ శర్మ, ఇందిర శ్రీ హర్ష సాయి, హర్షి తాంజని నాగ గోపాల కృష్ణ మూర్తి, రాణి గౌతమ శ్రీ చరణ్, రమ్య వెంకట రమణ, మహేశ్వరి కోమలి విజయలక్ష్మి, సాంబావధాని శ్రీకేత్, ఆశుతోష్, పీయూష్
స్వీయ రచనలు	1 ఆంధ్ర వేద శాస్త్ర విద్యాలంకారులు 2 జనపేమన 3 దర్శనీయ దేవాలయాలు 4 శ్రీ హనుమత్ కథా నిధి 5 శ్రీ ఆంజనేయ స్వామి మహాత్మ్యం 6 సిద్ధ యోగిపుంగవులు 7 మహిళా మాణిక్యాలు 8 పూర్వాంగ్ల కవుల ముచ్చట్లు 9 దర్శనీయ దైవ క్షేత్రాలు 10 గీర్వాణ కవుల కవితా గీర్వాణం (3 భాగాలు) 13 దర్శనీయ ఆంజనేయ దేవాలయాలు (2భాగాలు) 15 కేమోటాలాజి పిత డా.కొలాచల సీతారామయ్య 16 దైవ చిత్తం 17 బ్రహ్మశ్రీ మద్దులపల్లి' శాస్త్రి గారి శతజయంతి కరదీపిక 18 ఆధునిక ప్రపంచ నిర్మాతలు - జీవితాలలో చీకటి వెలుగులు 19 షార్లెట్ సాహితీ మైత్రీ బంధం 20 అణుశాస్త్ర వేత్త డా.ఆకునూరి వెంకట రామయ్య 21 ప్రయోగాత్మక కాంతి శాస్త్ర పరిశోధన పిత డా పుచ్చా వెంకటేశ్వర్లు 22 ఊసుల్లో ఉయ్యూరు 23 సోమనాథ్ నుంచి కాశీ విశ్వనాథ్ దాకా 24 ఆధునిక ఆంధ్ర శాస్త్ర రత్న మాణిక్యాలు 25 వ్యాఖ్యాన చక్రవర్తి కోలాచలం మల్లినాథ సూరి 26 విదేశీ సంస్కృత విద్వాంసులు.
సంపాదకత్వం	సరసభారతి ప్రచురించిన పుస్తకాలు 1 జ్యోతిస్సంశ్లేషణం 2 ఉయ్యూరు ఊసులు 3 నవకవితా వసంతం 4 మా అక్కయ్య 5 "ఆదిత్య "హృదయం" 6 త్యాగి పే"రెడీలు" 7 శ్రీరామవాణి 8 మా అన్నయ్య 9 శ్రీ సువర్చలా వాయు నందన శతకం 10 శ్రీ సువర్చలా మారుతి శతకం 11 శ్రీ సువర్చలేశ్వర శతకం 12 వసుధైక కుటుంబం 13 Nuclear Scientist Dr.Akunuri Ramayya 14 సాహితీ స్రవంతి (సాహితీ మండలి తరఫున
అంకాత్మక	1 సమస్త భక్త శిఖామణులు 2. వేద, ఇతిహాస, తాత్విక రచనల విశ్లేషణ 3. కోనసీమ అందాలకు వేదపవిత్ర సొబగులు సౌరభాలు అద్దిన ఆహితాగ్నులు,4. దర్శనీయ మహాదే(వ-వి)నాయక ఆలయాలు,5. బ్రహ్మశ్రీ విద్వాన్ శ్రీ గబ్బిట మృత్యుంజయ శాస్త్రి,6. శమీ అష్టోత్తరం పూజా విధానమ, 7. సహస్రచంద్రదర్శనం

అంకితం

మంచిమనసు, మహా నిజాయితీ, గొప్ప ఆత్మీయత, చక్కని హాస్యప్రియత్వం ఉన్న అల్లుడు **శ్రీ వేలూరి రామకృష్ణ**

అనాయాస మరణం

మా అన్నయ్య గారి అల్లుడు శ్రీవేలూరి రామకృష్ణ ఈమార్చి 2గురువారం పాల్గుణ శుద్ధ దశమి ఉదయం హైదరాబాద్ లో పెద్దబ్బాయి రవి కిరణ్ ఇంట్లో ఉదయం 6-30 గం లకు కాఫీ తాగి కుర్చీలో కూర్చున్నవాడు కూర్చున్నట్లే, భార్య అంటే మా అన్నయ్యగారి కుమార్తె శ్రీమతి వేదవల్లి చేతులలో ముఖం లో ముఖం పెట్టి చూస్తూ, మనవడు,రేయాంశ్, కొడుకు, కోడలుశ్రీమతి గాయత్రి లను చూస్తూ అనాయాసంగా మరణించాడు. ఆ భార్యా భర్తల సంభాషణలలో ఎప్పుడూ ఆతను ''నీకంటే ముందే నేను పోతాను ''అంటే ''కాదుకాదు ''మీ కంటే నేనే ముందు –''అనుకొనేవారట. ఆయన మాత్రం ''నువ్వు ముందు వెళ్ళిపోతే నేను ఏమీ లేని అశక్తుడిని అవుతాను నేను తట్టుకోలేను. కనుక నీకంటేముందే నేను పోతాను ''అను కొనేవారట. ఆయన మాటే నెగ్గి ముందు వెళ్ళిపోయాడు అందరికి హృదయభారం మిగిల్చి. చిన్నకొడుకు హరికిరణ్ అమెరికాలోని నార్త్ కరోలినాలోని రాలీ లో ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు.అక్కడ స్వంతిల్లు ఉంది ఇద్దరబ్బాయిలు. వాడికి ఫోన్ చేసి తర్వాత మాకు ఫోన్ చేశాడు మనవడు రవి. హైదరాబాద్ లో ఉన్న బంధువులకు తెలియజేయగా వీలున్న వారు వెళ్లి ఆఖరి చూపు చూశారు. పార్థివ శరీరాన్ని తీసుకొని రవి ఆమధ్యహ్నం అంబులెన్స్ లో విజయనగరం జిల్లా గరివిడి కి బయల్దేరి తెల్లవారు జామున చేరాడు. మా అమ్మాయి వేదవల్లి, కోడలు,మనవడు ఆమధ్యాహ్నం ఫ్లైట్ లో విశాఖ చేరి గరివిడి స్వంత ఇంటికి చేరారు.

నేను, మా శ్రీమతి, మా అన్నయ్యగారబ్బాయి రాంబాబు,మా అబ్బాయి రమణ కోడలు మహేశ్వరి శుక్రవారం ఉదయం 8గం లకు కారు లోబయల్దేరి సాయంత్రం 5గం లకు గరివిడి చేరాం. సాయంత్రం 6 గం లకు హరి ఫ్లైట్ లో షార్లెట్, న్యూయార్క్, బాంబే, మీదుగా విశాఖ చేరి కారులో -గరివిడి చేరాడు. అప్పటికే అక్కడ కావాల్సిన ఏర్పాట్లుఅన్నీ వారి కుటుంబానికి సన్నిహితులు శ్రీమతి సావిత్రి, కొడుకు వర్మ ఏర్పాటు చేశారు. శనివారం ఉదయానికి రామకృష్ణ ఇద్దరు తమ్ముళ్ళు, భార్యలు అక్కగారు, ఢిల్లీ లో ఉన్న మేనకోడలు హేమ, మేనల్లుడు, రవి మామగారు చేరుకొన్నారు. బంధువులందరి సమక్షంలో రవి హరి సోదరులు తండ్రికి అంత్యక్రియలు భక్తీ శ్రద్ధలతో నిర్వహించారు. ఆ సాయంత్రం మేము తిరుగుప్రయాణం చేసి రాత్రి పదిన్నరకు ఉయ్యూరు చేరాం. అనాయాసేన మరణం వినా దైన్యేన జీవితం ''అన్నదానికి రామకృష్ణ మరణం ఒక గొప్ప ఉదాహరణ. నవ్వుతూ నవ్విస్తూ ఉండే ఆతను అలాగే నవ్వులు చిందిస్తూ వెళ్ళిపోయాడు కుటుంబానికి పెను దుఃఖం మిగిల్చి.

వేదవల్లి –రామ కృష్ణీయం

మా అన్నయ్య శ్రీలక్ష్మీ నరసింహ శర్మగారు 1957లో బళ్ళారి దగ్గర హాస్పేట్ లో రైల్వే స్టేషన్మాష్టర్ గా పనిచేస్తూ, అకస్మాత్తుగా హార్ట్ ఎటాక్ తో మరణించాడు. అప్పటికి మా అన్నయ్యకు వేదవల్లి, రాం బాబు పిల్లలు. నెలల పిల్లాడు రాంబాబు. ఆకుటుంబాన్ని మా నాన్న గారే మాతో పాటు పెంచారు. 1961లో మా నాన్న గారి మరణం తర్వాత, ఆబాధ్యత నేను తీసుకొని వారిద్దరి చదువు, పెళ్ళిళ్ళు మాదంపతులం చేశాం. అప్పటికి మా మామ్మగారు,, మా అమ్మగారు ఉన్నారు. వేదవల్లి బెజవాడ స్టెల్లా కాలేజ లో పియుసి చదివింది కాని తప్పింది. ఆరోగ్యమూ అంత బాగా ఉండేదికాదు. చదువు మాన్పించేశాం. ట్రీట్మెంట్ తో బాగానే కోలుకొన్నది. పెళ్లి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాం. తెలప్రోలుదగ్గర చిరివాడ అగ్రహారం లో వేలూరి వారబ్బాయి ఉన్నాడని ఎవరో చెబితే, నేను, మా తమ్ముడు మోహన్ వెళ్లి, అక్కడ మా రెండవ బావగారు వేలూరి వివేకానంద గారి తండ్రిగారు కృష్ణమూర్తిగారు అంటే శతావధాని శ్రీ వేలూరి శివరామ శాస్త్రిగారి తమ్ముడు గారింటికి వెళ్లి అడిగాం. ఆయన ''వేలూరి వెంకటేశ్వర్లు గారబ్బాయి రామకృష్ణ ఉన్నాడు. మంచి బుద్ధిమంతుడు, బికాం పాసై ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. అతనికి ఇద్దరు తమ్ముళ్ళు అక్క చెల్లెళ్ళు ఉన్నారు. వేరుగా ఆలోచించక్కర్లేదు. దాదాపు ఇరవై ఎకరాల మాగాణి ఉంది ఎకరాకు 30 బస్తాలు వరి పండుతుంది ఎకరాకు అయిదు బస్తాల మినుము పండే దివ్యమైన భూములు. వెళ్లి కలిసి మాట్లాడండి. పిల్లల చదువుకోసం గుడివాడలోని బేత వోలులో కాపురం పెట్టారు ''అని చెప్పగా ఎంతో సంతోషంతో మేము బేత వోలు వారింటికి వెళ్ళాం. అప్పుడు వెంకటేశ్వర్లు గారు ఇంట్లో లేరు. పనిమీద ఎక్కడికో వెళ్లారు. భార్యగారు మమ్మల్ని ఎంతో ఆత్మీయంగా పలకరించి కాఫీవగైరాలిచ్చి భోజనం చేసి వెళ్లాలని చాలా బలవంతం చేశారు. ''కతికితే అతకదు అంటారు ఎలా అండీ ''అన్నాం. ''ఫరవాలేదు పెళ్లి సంగతి తర్వాత. మీరు మేము బంధువులం. మా అన్నయ్య రాయప్రోలు కోదండరామయ్య గారు ఉయ్యూరు లోనే ఉంటారు ''అని చెప్పారు. సరే అన్నాం. వంటచేసి చాలా రకాల పదార్ధాలతో, కొత్త ఆవకాయ మాగాయ, ఇంట్లో మగ్గేసిన రసాల మామిడి పళ్ళతో కమ్మని విందు భోజనం పెట్టారు. హాయిగా లాగించేశాం. ఇంతలో వెంకటేశ్వర్లు గారు వచ్చారు. ఆయనతో వచ్చిన విషయం చెప్పి పెళ్లి చూపులకు రమ్మని కోరాం. ఆయన సరే అన్నారు. మంచి రోజు వచ్చి చూశారు. తర్వాత తమ్ముళ్ళు ఆతర్వాత ఆడపడుచులు నాయనమ్మ తాతగారు వరుసగా వచ్చి చూసి వెళ్లారు. మాకు పిల్లాడు, వాళ్లకు పిల్లా నచ్చారు. లగ్నాలు పెట్టుకోవటానికి రమ్మన్నారు

మేమిద్దరం మా తమ్ముడు, మా మేనమామ గంగయ్యగారు కలిసి బస్ లో వెళ్లి చిరివాడ అడ్డరోడ్డు దగ్గర దిగి వాళ్ళు పంపిన రెండెడ్ల బండిలో వారింటికి వెళ్ళాం. వెంకటేశ్వర్లుగారు 8 వేలు అడిగారు. మా నాన్నగారులేరు. 1972 లో నేను సైన్స్ మాష్టారు గా పామర్రు హైస్కూల్ లో పని చేస్తున్నాను. మా తమ్ముడు పూనాలో డిఫెన్స్ ఫాక్టరీ లో పని చేస్తున్నాడు. వ్యవసాయం ఉందికాని ఫలసాయం తక్కువే కొలుకిచ్చాం. ఆయన మెట్టు దిగలేదు. మేము మూడు రోజులు పెళ్లి చేస్తాం అన్నాము ఆయన రెండు పూతలు చాలు అన్నారు. సరే అనుకొని ఆయన అడిగినట్లే ఇవ్వటానికి ఒప్పుకొన్నాం దేవుడిపై భారం వేసి. మా బ్రాహ్మణులలో అంత కట్నం ఇంతవరకు ఎవరూ ఇవ్వలేదు. మేమే మొదట సాహసం చేశాం. ఈమాట అందరూ చెప్పుకొనేవారు. మా బావగారి తల్లితండ్రి కృష్ణమూర్తిగారు, భార్య కాన్తమ్మగారు, వారి బంధు గణాలు వచ్చారు. మామేనమమ జ్యోతిష్యం తెలిసిన వాడే కనుక ఉభయులకు అనుకూలమైన ముహూర్తం ఖాయం చేశాం. శ్రావణ మాసం లో ముహూర్తం.

జోరు వానలో పెళ్లి

మగ పెళ్ళివారికి చోడవరపు చంద్ర శేఖర రావు గారి డాబా ఇంట్లో విడిది ఏర్పాటు చేశాం. వాళ్ళు జోడెడ్ల బండీలపై వచ్చారు. కాలేజి దగ్గర మా ఎలిమెంటరి స్కూల్ దగ్గర చింతల తోపులో బళ్ళు దింపారు. ముహూర్తం ముందు రోజునుంచి కుండ పోత వాన. మాది మండువా పెంకు టిల్లు. వర్షం లో పెళ్లి ఎలా అని ఆలోచిస్తున్నాం. రోడ్డు మీదనుంచి మా గొడ్ల దొడ్డి సందులో నుంచి ఇంటికి రావాలి. మా పాలేరు చిన్తయ్య ఒక ఉపాయం చెప్పాడు. సరే అన్నా. వాడు మామంయ్యగారి పాలేళ్ళు కలిసి గడ్డివాములో నుంచి గడ్డి కట్టలు తీసి ఇంటినుంచి సందు బయటివరకు కట్టలు కట్టలుతడవకుండా పేర్చారు. గడ్డి మీద నడక కనుక బురద అంటుకోదు. గొడుగులు సప్లై చేశాము పెళ్ళి వారంతా తడవకుండా ఇంట్లోకి వచ్చారు. మా ఇంటి హాలులోనే పెండ్లి. వర్షం కొంచెం ఊపు తగ్గింది. వంగల సుబ్బావధానులుగారుమా ఇంటి బ్రహ్మగారు. మాన్న గారి శిష్యుడుకూడా ఆయన ఆధ్వర్యంలో వివాహం వైభవోపేతంగా జరిగి వేదవల్లి రామకృష్ణ లు ఒక్కటయ్యారు. వంటలు పశుమర్తి సీతా రామయ్య గారు భలే కమ్మగా పదార్ధాలన్నీ వండి వడ్డించారు. పామర్రు హైస్కూల్ నుంచి హెడ్ మాస్టర్ రామక్రిష్ణయ్యగారు స్టాఫ్ అంతా వచ్చారు. వీరందరికీ మా మేనమామ గారి డాబాపై భోజనాలు ఏర్పాటు చేశాం. అందరూ చాలా సంతోషించారు ఇంతవానలో పెళ్లి ఎలా చేశారని ఆశ్చర్య పడ్డారు. దైవ సంకల్పం. అంతే.తర్వాత కార్యక్రమాలు అన్నీ యధావిధిగా జరిగాయి.

విశాఖ –గరివిడి లో ఉద్యోగం

పెళ్లి అయ్యే సమయానికి రామకృష్ణ విశాఖ లో ఏదోకంపెనిలో నేలకు 250 రూపాయల జీతంతో ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. నేనేమీ ఆశ పెట్టలేదుకాని మా తమ్ముడు తాను ఉద్యోగం ఇప్పిస్తానని మాట ఇచ్చాడు. అది రూపు దాల్చలేదు మా అమ్మాయిని కాపురానికి విశాఖ పట్టణం కు తీసుకు వెళ్ళాం. చిన్న ఇంట్లో కాపురం. రామకృష్ణ చాలా నెమ్మదైనవాడు. సరదా మనిషి సినిమాలు బాగానే చూసేవాడు. సిగరెట్లు ఎక్కువగా తాగేవాడు ఆరగా ఆరగా కాఫీ తాగేవాడు మాకూ ఇచ్చేవాడు. తర్వాత ఇద్దరబ్బాయిల్కు ఆడంపతులు తలిదండ్రులయ్యారు. వేద వల్లి సలహాతో గరివిడిలోని FACOR సంస్థలో అకౌంట్ సెక్షన్ లో చేరాడు. క్వార్టర్ ఇచ్చారు. క్రమంగా జీతమూ పెరిగింది. కంపెనీ మార్వాడీలది. హెడ్ అయ్యాడు. మా అమ్మాయి వేదవల్లి ప్రైవేట్ గా పియుసి పాసై డిగ్రీ చేసి బిఎడ్ చేసి ఫాక్టరి వాళ్ళ హైస్కూల్ లో సోషల్ మాస్టర్ ఉద్యోగం లో చేరి లా చదివి పాసై లాయర్ గా కూడా కొంతకాలం ప్రాక్టీస్ చేసి, సమర్ధురాలైన టీచర్ గా పేరుపొంది ఉద్యోగ విరమణ చేసి హౌస్ వైఫ్ గా ఉంది.స్వయం సిద్ధ అనిపించింది. రామకృష్ణ 2000లో రిటైర్ అయ్యాడు. కానీ ఫాక్టరి అతని సర్వీస్ ను కొనసాగించగా రిటైర్ అయ్యాక 23 ఏళ్ళు, చనిపోయేదాకా ఉద్యోగించాడు. కారణం అతని విశ్వాసం,నమ్మకం నిజాయితీ. ఫాక్టరి ఓనర్స్ ఢిల్లీ లో, నాగపూర్ లో ఇంకేక్కదేక్కడో ఉండేవారు. వారికి ఫాక్టరి డబ్బు తీసుకొని వెళ్లి ఇచ్చే బాధ్యత ఇతనికి అప్పగించారు. ఒక్కోసారి కోట్లరూపాయలు తీసుకొని వెళ్లి అందజేసేవాడు. మాకు భయంగా ఉండేది. ఫస్ట్ క్లాస్ ఎసి లో జర్నీ ఫాక్టరీయే బుక్ చెసెది. ఆనమ్మకంతోనే రిటైర్ అయినా అతని సర్వీస్ బాగా వినియోగించుకోన్నది ఫాక్టరి. ఫాక్టరి లోపల అత్యంత కాన్ఫిడేన్షి యల్ గా ఉండే ఒక గెస్ట్ హౌస్ నిర్వహణ బాధ్యతలో ఉండి మరణించాడు. ఎంత నిజాయితీ లేకపోతె మార్వాడీలు అంతగా నమ్ముతారు ? ఎన్నో సార్లు ఫాక్టరి లాక్ డౌన్ లు ప్రకటించింది. అన్నీ తట్టుకొని ఆకుటుంబం నిలబడింది. మమ్మల్ని ఏనాడూ ఎంత ఆర్ధిక ఇబ్బందుల్లో ఉన్నా ఒక్కరూపాయకూడా సాయం కోరలేదు. అంతటి బాధ్యతతో కుటుంబ నిర్వహణ చేశారు. ఇద్దరు కొడుకు బంగారు తండ్రులు. హరి భీమవరం లో ఇంజనీరింగ్ చదివాడు. కోడళ్ళు వాళ్లకు తగినవాళ్ళే.మనవళ్ళు అంటే మహా ఆపేక్ష వారిద్దరికి. రెండేళ్లక్రితం మార్చిలో మా మూడవ అబ్బాయి మూర్తి అకస్మాత్తుగా హార్ట్ ఎటాక్ తో మరణిస్తే, విషయం తెలిసి మాట్లాడలేక మాట్లాడలేక గుండె బరువుతో మాట్లాడారు. సంవత్సరీకాలకు ఇద్దరూ వచ్చారు. వేదవల్లి ఉయ్యూరు ఎప్పుడువచ్చినా మా శ్రీమతి ఒళ్లో చలిమిడి పెట్టి కొత్త చీరాజాకేట్ ఇచ్చి పంపుతుంది.

పెద్దవాడు రవి పెళ్లి మా చేతులమీదుగా పెద్దరికం ఇచ్చి గుంటూరులో చేయించారు. హరి పెళ్ళి శారిక తో హైదరాబాద్ లోజరిగితే కూడా వెళ్ళాం. 2017లో మేము అమెరికాలో నార్త్ కరోలినా షార్లేట్ లో మా అమ్మాయి విజ్జి అల్లుడు అవధాని గార్ల ఇంటికి వెళ్ళినప్పుడు రాలీ వెళ్లి హరి కుటుంబం తో రెండు రోజులు గడిపి వచ్చాం. ఈ పిల్లల బాల్యం మాదగ్గరే గడిచింది వేసవిలో తప్పక ఉయ్యూరు వచ్చేవారు. అప్పుడు మామిడి పళ్ళ సీజన్ కనుక రసాలు కొని కడుపు నిండా తినిపించేవాళ్ళం. ”తాతయ్యా !ఇంకతినలెం తాతయ్యా ‘’అనేవారు ఇద్దరూ. హరికి పాప్లిన్ పాకెట్స్ ఇష్టం ఎన్నికావాలంటే అన్నీ కొని ఇచ్చేవాళ్ళం వాడిన ‘’పాప్లిన్ పాపారావు ‘’అని పిలిచేవాడిని. మా మనవడు చరణ్ ఉపనయనం ఉయ్యూరులో కిందటి ఏడాది మేలో జరిపినప్పుడు రవి గాయత్రి దంపతులు వస్తే మాంచి జాతి రసాలు అందరితోపాటు వాళ్ళకూ 50పళ్ళు పాకెట్స్ లో పెట్టి ఇచ్చాం. చాలాసంతోషించారు. గాయత్రి నన్ను తాతయ్యా, అని మా ఆవిడను అమ్మమ్మా అని మహా ఆప్యాయంగా పిలుస్తుంది. ఆఅమ్మాయి అంటే మాకు చాలా ఆదరం అభిమానం. శారిక నా ఫేస్ బుక్ లైవ్ చూస్తుంది.

రామకృష్ణ కు బావమరదులు అంటే విపరీతమైన అభిమానం. వాళ్ళతో జోక్స్ బాగానే పేల్చేవాడు. నవ్వుతూ నవ్వించేవాడు. పెద్దలంటే మహా గౌరవం. గరివిడి లో అన్ని సంస్థలతో మంచి అనుబంధం ఉంది.ప్రతి ఏడాది తిరుపతి వెళ్లి దంపతులు స్వామివారికి కళ్యాణం చేయిస్తారు. ఉయ్యూరు వస్తే ఆ దంపతులు మా శ్రీ సువర్చలా ఆంజనేయ స్వామి దర్శనం చేసి ఆకుపూజ చేయిస్తారు. వీలైనప్పుడల్లా స్వామికి ధనరూపం లో కానుక సమర్పిస్తారు. తలిదండ్రులు అతని చేతిమీదుగానే పోయారు. సంతృప్తి కరమైన జీవితం గడిపాడు. అయిదారేళ్ళ క్రితం రామ కృష్ణకు హైదరాబాద్ లో బైపాస్ అయింది. జాగ్రత్తగా మందులు వాడుతూ, ఆరునెలలకోసారి హైదరాబాద్ వెళ్లి చెకప్ చేయించుకొంటూ ఉన్నాడు. వేదవల్లి ఆరోగ్య సమస్య కూడా ఉంటే ఈసారి ఇద్దరూ వెళ్లి చెకప్ చేయించుకొన్నారు. అతన్ని చెకప్ చేసిన డాక్టర్ ‘’ఇక ఫర్వాలేదు. మళ్ళీ ఆరునెలల దాకా ఢోకాలేదు. అప్పుడు మళ్ళీ రండి ‘’అని భరోసా ఇచ్చాడు. అందరూ

	సంతోషించారు గరివిడికి గురు వారం రాత్రికి రిటర్న్ టికెట్స్ బుక్ చేసుకొన్నాడు, కాని విధి వైపరీత్యం. ఆరోజు ఉదయమే అనాయాసంగా మరణించాడు. అతనికి ఉత్తమ గతులు కలగాలని,ఆ కుటుంబానికి మా సానుభూతి తెలియజేస్తున్నాను.

కపటం లేని, భోళా మనిషి

కపటం లేని, భోళా మనిషి, సరదాగా మాట్లాడే వ్యక్తి వెరసి మా పెద్ద మేనమామ శ్రీ వేలూరి రామకృష్ణ 2-3-2023న శివైక్యం చెందారు. వార్త తెలిసిన వెంటనే మనస్సు భారమైంది, కన్నీరు ఆగలేదు. కొంచెం సేపు భగవద్గీత విన్నాను. ఆయనకు 8 మంది మేనకోడళ్ళు, ఇద్దరు మేనల్లుళ్ళు. మేము అందరం పెద్దవాళ్ళమైనా ఇప్పటికీ చిన్నవాళ్ళు గా నే భావించి ఎంతో అభిమానంతో మాట్లాడే వాడు. పెద్ద మేనమామ గా మా అందరికీ, తన అక్క చెల్లెళ్ళకి పెట్టు పోతలు, ఇతర బాధ్యతలు నెరవేర్చారు. నేను చిన్నప్పటి నుండి పెరుగు తినను. తినేవాళ్ళ పక్కన కూడా కూర్చునే దాన్ని కాదు. 1997లో ఒక నెల రోజులు గరివిడి లో ఉన్నాను. నా సంగతి అప్పుడే మామయ్య కు తెలిసింది. ఎన్నో గొడవలు పడ్డాం నా పెరుగు తినకపోవడం గురించి. చివరికి మామయ్య గెలిచాడు. ఈ రోజుకి పెరుగు తినేటప్పుడు మావయ్య అలవాటు చేసాడుఅనుకుంటాను. మా పిల్లలకు కూడా చెప్పాను. నాకు పెళ్ళి కావాలని అత్తయ్య మావయ్య లు నాతో సుందర కాండ చదివించి పూజ చేయించారు. గుంటూరులో ఉన్నప్పుడు బిఈడి అప్లికేషన్ పంపించి సాధ్యమైనంత వరకు సహాయం చేసారు. పిన్ని కూతురుకి కన్యా దానం చేసి పుణ్యం సంపాదించుకున్నారు. విజయవంతంగా కుటుంబ బాధ్యతలు నెరవేర్చారు. మా ఇంటికి అనకాపల్లి వచ్చినప్పుడల్లా మా అమ్మ చేసిన తోటకూర పులుసు ఇష్టం గా తినే వాడు. బొబ్బట్లు కూడా ఇష్టం. చిన్నప్పుడు మంచి నీళ్ళు తాగుదామని చెరువు లోకి దిగి నీటి ఒరవడికి కొట్టుకు పోతుంటే పక్కనే ఉన్న మా అమ్మ తను మావయ్యని పట్టుకుందామని నీళ్ళల్లో కి దిగిందిట. కాని తనకు సాధ్యం కాలేదు. ఇద్దరూ కొట్టుకుపోతుంటే ఊళ్ళో వాళ్ళు చూసి వేలూరి సూర్య నారాయణ గారి మనుములు అని గుర్తుపట్టి చెరువులోకి దిగి ఇద్దర్నీ బయటకు తెచ్చారుట. ఈ సంగతి అమ్మ చెబుతుంటారు.

శోభన్ బాబు లాంటి క్రాఫ్ తో అత్తయ్య మావయ్య శోభన్ బాబు రాధిక అని నేను మా అక్క అనుకుంటాం .

చిన్నదాన్ని నాకు తెలిసిన కొన్ని విషయాలు చెప్పాను. పోయిన వాళ్ళ గురించి 10,లేదా 12 వ రోజున ఏవైనా చెప్పమంటారని విన్నాను. మీరు ఆ టైంలో గరివిడి కి వెళ్ళగలిగి ఉంటే నేను మావయ్య గురించి రాసినది చదివి వినిపించగలరు.

సర్వేజనా సుఖినోభవంతు. 🙏🏻 🙏🏻

హేమ .....మేనకోడలు

రామకృష్ణ మా తేలప్రోలు హైస్కూల్

రామకృష్ణ మా హైస్కూల్ తేలప్రోలు : నాతో SSLC చదివేవారు1960-61 వాళ్ళు మాఇంటి ఎదురుగానే వుండే వాళ్ళు తర్వాత పై చదువుల నిమిత్తం బేతేఓలు షిఫ్ట్ అయినపుడు అక్కడ కలిసే వాళ్ళం

వారి కుటుంబం తో బాగా పరిచయం. తరువాత కాలంలో చదువులు ఉద్యోగాల రీత్యా తరువాత కలవలేదు. 2015 సంవత్సరం తరువాత ఆయన మా వియ్యంకుడు (దుర్గా ప్రసాద్) గారి అల్లుడిని ఆయన రాసిన పుస్తకాల ద్వారా తెలిసింది. కొన్ని ఫంక్షన్లో లిసినా గుర్తించలేదు. తరువాత ఫోన్ లో ఒకటి రెండు సార్లు మా అల్లుడు ఫలానా అని పరిచయం జరిగింది.

ఆయన మరణవార్త దిగ్భ్రాంతి చెందాను. వారి కుటుంబం సభ్యులకు నా ప్రగాఢ సానుభూతి తెలియచేయండి.

KR SASTRY.

శ్రీ శంకర

శ్రీ అది శంకరాచార్యుల వారి జన్మ క్షేత్రం –కాలడి

కేరళలో గురువాయూర్ కు 75కిలో మీటర్ల దూరం లో కాలడి గ్రామం ఎర్నాకులం జిల్లా లో ఉంది. ఇదే జగద్గురువులు శ్రీ ఆది శంకరాచార్యులు వారు జన్మించిన పవిత్ర క్షేత్రం. ఇక్కడి నుండే కాలి నడకన ఆసేతు హిమాచల పర్యంతం అనేక సార్లు తిరిగి నాలుగు ఆమ్నాయ పీఠాలు స్థాపించి ఆర్షధర్మాన్ని నిల బెట్టారు. వైదిక మతోద్ధారణ చేశారు. అద్వైత మత స్థాపనా చార్యులు గా కీర్తి శిఖరాన్ని అధిరోహించారు. పరమ విశిష్టమైన కాకాశ్మీర్ శారదా పీఠాన్ని సమర్ధత నిరూపించి శారదా మాత అంగీకారం తో అధిరోహించి జగద్గురువు లని పించుకొన్నారు. ఆ మహాను భావుడే లేక పోతే చైనా, పాకిస్తాన్ సరిహద్దు లో ఉన్న భారత దేశ ప్రజలు ధర్మానికి దూరమై పోయి ఉండేవారు. ఆయన ప్రబోధం సకల మానవ సోదరత్వమే. ఆధ్యాత్మిక కీర్తి పతాకని ప్రపంచం అంతా రెపరెప లాడించిన ఆ మహనీయ మూర్తి జన్మ స్థలాన్ని దర్శించాలనే తపన ఈ ఫిబ్రవరి లో తీరింది. ఆ మాహాత్మునికి ఏమిచ్చినా హిందూ జాతి ఋణం తీరసే తీరదు. అలాంటి పవిత్ర కాలడి గురించిన విశేషాలు ఇప్పుడు తెలియ జేస్తున్నాను.

శ్రీ శంకర జన్మ క్షేత్రం గుర్తింపు

ఎర్నాకులం జిల్లాలో పెరియార్ నదికి తూర్పున ఉంది కాలడి గ్రామం. ఈ గ్రామాన్ని గుర్తు పట్టటం మొదట పెద్ద సమస్య గా మారింది. అప్పుడు శృంగేరి పీఠం వారు మహా పండితుడు చారిత్రిక పరిశోధకుడుశంకరుల జీవితం పై అధారిటీ అయిన శ్రీ నడుకావేరి శ్రీనివాస శాస్త్రి గారిని కాలడికి పంపారు. అసలు ఆది శంకరుల జన్మ స్థలాన్ని అన్ని ఆధారాలతో తేల్చమనిపంపారు. ఆయన ఇక్కడికి వచ్చి పరిశీలనా, పరిశోధనా చేసి కైఫీయత్తులను తిరగేసి ఇప్పుడు శ్రీ శంకరులదేవాలయం కట్టబడిన ప్రదేశమే అసలైన ఆది శంకరుల జన్మ క్షేత్రం అని నిర్ధారించి రుజువులతో సహా తెలియ జేశారు. అప్పుడు ఈ ప్రదేశం అంతా ''కపిల్లి మన ''అనే ఆయన స్వాధీనం లో ఉండేది. ఈ విషయాన్ని శృంగేరి వారు తిరువాన్కూర్ మహా రాజా వారికి తెలియ జేశారు ఆ స్థలాన్ని తమకు ఇస్తే అక్కడ శంకర ఆలయం నిర్మించి స్మ్రుతి చిహ్నం గా తీర్చి దిద్దుతామని చెప్పారు. మహా రాజు మహాదానందం పొంది" కపిల్ల మ'న" నుంచి 1906లో ఈ ప్రాంతాన్ని స్వాధీన పరచుకి శృంగేరి పీఠానికి అప్పగించాడు.

శృంగేరి మఠం ఇక్కడ 1910లో శ్రీ ఆది శంకరుల ఆలయాన్ని నిర్మించింది. అదే కాలడి ఆవిర్భావ సంవత్సరం గా భావించారు. సరిగ్గా వంద ఏళ్ళకు 2010లో కాలడి శత వత్సర ఉత్సవాలను పీఠం ఘనం గా నిర్వ హించింది ఒక డాక్యుమెంటరీ చిత్రాన్ని పీఠం నిర్మించి ప్రచారం లోకి తెచ్చింది. లేక పోతే కాలడి అలాగే చరిత్ర గర్భం లో కలిసి పోయి ఉండేదేమో ?బాల శంకరులు తన తల్లి ఆర్యాంబ కోసమై పూర్నా నదిని ఇంటి వరకు మళ్లించిన ప్రదేశం శంకరాలయానికి దగ్గరలోనే ఉంది. దాని తీరం మీదనే శంకరులు శ్రీ కృష్ణ విగ్రహం ప్రతిష్టించారు. ఇక్కడే ''అచ్యుతాస్తకం ''చెప్పారు. శంకర ఆలయం లో శ్రీ శంకర, శారదాంబ విగ్రహాలు జగన్మోహనం గా కనీ పిస్తాయి నిత్యం అభిషేకం పూజా హోమాదులు నిర్వహించే విశాల ప్రాంగణం ఉంది. శంకరుల తల్లి ఆర్యాంబ సమాధి కూడా ఇక్కడే ఆలయం లో ఉంది అక్కడ నిత్యం జ్యోతి వెలుగుతూనే ఉంటుంది. వినాయకుని చిన్న విగ్రహమూ ఉంది. ఇక్కడ తమిళ కన్నడ స్మార్త బ్రాహ్మణులే పూజారులు.

శంకరాచార్య కీర్తి స్థంభం

శంకరాలయానికి దగ్గరే శృంగేరి పీఠం ఉంది. ఇక్కడి శ్రీ కృష్ణ దేవాలయం లోనే శ్రీ శంకరులు 243పంక్తుల ''ప్రబోధ చంద్రోదయం ''రాశారు. కాలడి దేవస్థానం అధీనం లో ఉంది. రామ కృష్ణ మఠం కూడా సమీపం లో ఉంది. కాలడి గ్రామం లో ప్రవేశించ గానే మనకు కంచి కామ కోటి పీఠంవారు నిర్మించిన ఎనిమిది అంతస్తుల" కీర్తి స్థంభం ''అనే బృహత్

భవనం కానీ పిస్తుంది. అది శంకరుల జీవిత చరిత్ర అంతా చిత్రాలలో ప్రదర్శించారిక్కడ. పై అంతస్తుకు వెళ్లి నగర దర్శనం చేయ వచ్చు శ్రీ శంకరాచార్య, శ్రీ గనేశుల పెద్ద విగ్రహాలు ఇందులో ఉన్నాయి

చూడాల్సిన ప్రదేశాలు

కాలడికి ఒక కిలో మీటర్ దూరం లో మాణిక్య మంగళం లో శ్రీ కాత్యాయిని మాత దేవాలయం ఉంది. ఇది దుర్గా మాత ఆలయం. ఇక్కడే శంకరుల బాల్యం లో తండ్రి శివ శర్మ ఏదో పని మీద వెడుతూ కొడుకు కు అమ్మవారికి పాలు నైవేద్యం పెట్టి రమ్మని పంపాడు. అలానే బాల శంకరుడు అమ్మవారి ముందు పాల చెంబు ఉంచి నైవేద్యం పెట్టి తాగమని గోల చేశాడు అమ్మ వారు తాగక పోయే సరికి ఏడుపు లంకించుకొన్నాడు అప్పుడు అమ్మ వారు ప్రత్యక్షమై ఆ క్షీరాన్ని తృప్తిగా త్రాగి శంకరులకు ఆనందాన్ని కలిగించింది. ఈ అమ్మ వారి గురించే తరువాత ''సౌందర్య లహరి'' రాశారు శంకరాచార్య.

కాలడికి రెండు కిలో మీటర్ల దూరం లో ''మట్టూర్ తిరు వేలు మాన్ శివ దేవాలయం'' ఉంది. దీన్ని శంకరుల తండ్రి శివ శర్మ ప్రతిష్టించాడు. ముసలి తనం లో శంకరుని తలి దండ్రులు ఇంత దూరం వచ్చి పూజాదికాలు చేయలేక శివుడిని ప్రార్ధించారు. అప్పుడు కల లో కన్పించి ''నాట్యం చేసే తెల్ల జింక ''ను అనుసరించి వెడితే తన లింగం దగ్గరకు చేరుస్తుందని చెప్పాడు. అలానే రోజు చేసేవారు. అందుకే ఈ గుడికి ''తిరువెల్ల మాన్ మల్లి ''అనే పేరొచ్చింది. అంటే ''నాట్యం చేసే తెల్ల జింక ''అని అర్ధం.

నయ తోడూ శంకర నారాయణ దేవాలయం కాలడికి మూడు కిలో మీటర్ల దూరం లో ఉంది. ఇది అద్వైత అర్చనకు గొప్ప స్థానం గా ప్రసిద్ధమైంది. ఈ శివాలయం లో శంకరాచార్య విష్ణువును ప్రార్ధిస్తే ఆయన ప్రత్యక్షమై ఇక్కడి శివుని లో కలిసి పోయి శివ కేశవులకు భేదం లేదని నిరూపించినగొప్ప క్షేత్రం ఇది. అందుకే ముందు శివుడికి తర్వాత విష్ణువుకు ఇక్కడ అర్చన నిర్వహిస్తారు.

మంజప్ప కు ఎనిమిది కిలో మీటర్ల దూరం లో శివ శర్మ పూజారిగా ఉన్న ''మంజప్ప కార్విల్లి కావు శివ టెంపుల్ ''ఉంది

అలాగే ''తెక్కే మదోం ''అనే చోట శ్రీ కృష్ణుని గుడి పక్కనే తిరుచ్చి శంకర మఠం ఉంది ఈ మఠానికి చెందిన వారికే పూజార్హత.

శంకరుని తల్లి ఆర్యామ్బకు దహన సంస్కారాలను జరిపిన చోటు ఇప్పుడు శంకరాలయం లోనే ఉంది. పది నంబూద్రి కుటుంబాలలో శంకరునికి సాయం చేసినవి రెండే రెండు కుటుంబాలు. ఈ ప్రాంతాన్ని ''కపిల్లమన" అంటారు. ఆనాటి నుంచి ఈనాటి వరకు నిత్య దీపారాధన జరుగుతూనే ఉండటం విశేషం.

కాలడి కరవు (ఆడట్టు కడవు)దగ్గరే నది మార్గం మారి కాలడి గ్రామం ఏర్పడింది. ఇక్కడే శంకరులు శ్రీ కృష్ణ విగ్రహం స్థాపించారు. శ్రీ కృష్ణ ఉత్సవాలలో ఇక్కడి నుండే జలాన్ని తీసుకు వెడతారు

''మూతల ల కడవు ''అంటే మొసలి ఘాట్ -క్రోకడైల్ ఘాట్ అంటారు. ఇక్కడే నదిలో స్నానం చేస్తుంటే బాల శంకరుని మొసలి పట్టుకోంది. తల్లి అనుమతి తో నీటిలోనే ఆపద్ధర్మ సన్యాస దీక్ష తీసుకొన్నాడు బాల శంకరులు. ఇవి కాక శ్రీ శంకరాచార్య యూని వర్సిటి, కాలేజి, ఇంజినీరింగ్ కాలేజి చూడ తగిన ప్రదేశాలు.

శ్రీ శంకరం లోక శంకరం

వైశాఖ శుద్ధ పంచమి శ్రీ శంకర జయంతి –ఆది శంకరాచార్య జన్మించిన రోజు. దానిని నిన్న 11వ తేదీ బుధవారం కృష్ణానదీ తీరం సమీపం లో ఉన్న శ్రీ రామ చంద్రుడు ప్రతిష్టించిన ఉభయ రామేశ్వర క్షేత్రంగా ఖ్యాతి చెందిన ఐలూరు కు రెండు కిలో మీటర్ల దూరం లో ఉన్న కూడేరు గ్రామం వాసి, నాకు 30ఏళ్ళుగా పరిచయం ఉన్నవారు నాతొ పాటు ఉయ్యూరు హైస్కూల్ లో లెక్కల మేష్టారు గా పని చేసినవారు మాంచి బాడ్మింటన్, వాలీ బాల్ ప్లేయర్, గణిత శాస్త్ర బోధనలో దిట్ట, క్రమశిక్షణకు మారు పేరు, సహాయ సహకారాలలో ముందుండే సహృదయులు, స్నేహానికి చిరునామా సరసభారతికి ఆత్మీయులు, మాకుటుంబ మిత్రులు అయిన శ్రీ పసుమర్తి ఆంజనేయ శాస్త్రిగారు వారి స్వంత దేవాలయ సముదాయం లో ఉదయం 9గం లకు నిర్వహిస్తూ నెలరోజుల నాడే నన్ను ఆహ్వానించి నాలుగు ముక్కలు భాగవత్పాదులపై మాట్లాడమని కోరారు. మేమిద్దరం, మా మూడవ కోడలుశ్రీమతి రాణి, మనవరాలు ఛి రమ్య కారులో ఉదయం 8గంటలకు కూడేరుకు కనకవల్లి దేవరపల్లి మీదుగా వెళ్లి కృష్ణ కరకట్ట ఎక్కి, దారిలో ఐలూరు లో శ్రీ రామ లింగేశ్వర స్వామిని దర్శిద్దామని పావు తక్కువ తోమ్మిదికే అక్కడికి చేరగా గుడి తలుపులు తాళం వేసి ఉన్నాయి కటకటాల తలుపు లోంచి స్వామి లింగాన్ని దర్శించి తరించం. ఈ స్వామిని సుమారు 26ఏళ్ళక్రితం నేను మేడూరు హెడ్ మాస్టారుగా పని చేసినప్పుడు స్కూల్ పిల్లలను ఫీల్డ్ ట్రిప్ గా ఐలూరు తీసుకు వెళ్లి కృష్ణానది ఒడ్డుకు తీసుకు వెళ్ళే ఆలోచనలో ఉంటె, మేడూరు మహిళామండలి వారు మా అందరికోసం సుమారు 500మందికి లడ్డూలు, పులిహోర చేసి రిక్షాలో మా వెనక పంపిన జ్ఞాపకం ఇంకా ఉంది. "కటకటాల దర్శనం" తర్వాత సరాసరి కూడేరు శాస్త్రిగారింటికి చేరాం. ఇంటి దగ్గర మేము బయల్దేరే టప్పుడే టిఫిన్ చేసేశాం. ఇప్పుడు శాస్త్రిగారి భార్య ఇచ్చిన కాఫీ త్రాగాం.ఇంకా ఆయనకాని ఆవిడకాని స్నానాలు చేయలేదు. కూడేరు అల్లుడు శ్రీ ఫణి అభిషేక కార్య క్రమం కోసం కలిదిండి నుండి వచ్చారు. కలిదిండి అంటే శ్రీ పాతాల భోగేశ్వర స్వామి ఆలయం గుర్తు ఉండే ఉంటుంది. అక్కడికి ఒకప్పుడు రాజ రాజ నరేంద్ర మహారాజు ఆస్థానకవి నన్నయ గారు రాజ మండ్రి నుంచి వచ్చి స్వామిని దర్శించి ఇక్కడి నాగ కన్య వృత్తాంతం విని, అప్పటికే రాజు మహా భారతాన్ని అనువదించమని కోరగా నన్నయ ఉదంకో

పాఖ్యానాన్ని గుర్తుచేసుకొని ఉదంకుడు చేసిన నాగ స్తోత్రాలకు శ్రీకారం ఇక్కడే చుట్టాడని ఐతిహ్యం. అంటే తెలుగు భారత రచన కలిదిండిలో ప్రారంభమైనదన్నమాట. కలి దిండి అంటే ఇది జ్ఞాపక మొచ్చింది.

కూడేరు శ్రీ శంకరుల విగ్రహానికి నమక చమకాలతో అభిషేకం బిల్వార్చన శంకర భగవత్పాదుల అష్టోత్తర పూజాఫణిగారి ఆధ్వర్యం లో చేశారు. తర్వాత శ్రీ దాసాంజనేయ స్వామికి తమలపాకులతో అష్టోత్తర పూజ నిర్వహించారు స్వామికి మేము నూతన వస్త్రాలు సమర్పించాం.తరువాత సభ మొదలైంది. నేను శ్రీ శంకరులపై మాట్లాడాను. నాకు శాలువా కప్పి "చంద్రునికో నూలు పోగు "అన్నారు శ్రీ శాస్త్రి. ఒక జ్ఞాపిక బహూకరించారు. నేను ఆయనకు సరసభారతి జ్ఞాపికను "దైవ చిత్తం "శ్రీ హనుమజ్జయంతి ఆహ్వాన పత్రాలు అందించాను. శ్రీ ఫణిగారికి జ్ఞాపిక, కేమటాలజి పిత, దైవ చిత్తం తో బాటు వేదాశీర్వచనం చేసినందుకు 116 రూపాయలు తాంబూలం లో సమర్పించాను అక్కడికి వచ్చిన శ్రోతలు" ఆరుగురికి" మన ఈ రండు పుస్తకాలు, కరపత్రాలు అందజేశాను. స్వామి ప్రసాదం రవ్వకేసరి పులిహోర అందరికి అందించారు. బహు రుచిగా ఉన్నాయి రెండూ. .తరువాత శాస్త్రి గారింట్లో మాకు రసం మామిడి పండు తో సహా భోజన ఏర్పాటు చేశారు. పదార్ధాలాన్నీ రుచిగా శుచిగా ఉన్నాయి. కమ్మగా భోజనం చేశాం. మా ఇద్దరికీ శ్రీ శాస్త్రి దంపతులు నూతన వస్త్రాలు ప్రదానం చేసి ఆశీర్వదించారు వెంటనే బయల్దేరి కట్ట మీదుగా వల్లూరు ద్వారా ఉయ్యూరుకు మధ్యాహ్నం రెండున్నరకు చేరాం.

సాయంత్రం ఉయ్యూరు శ్రీ సువర్చలాంజ నేయ స్వామి దేవాలయం లో శ్రీ శంకర జయంతి ణి సరసభారతి 92 సమావేశంగా చేశాం. శ్రీ శంకరాచార్య పటానికి అష్టోత్తర పూజ చేశాం. తరువాత ప్రముఖ గాయని శ్రీమతి వట్టెం శాంతిశ్రీ శ్రీ శంకర కృత దేవీ స్తోత్రగానం వీనుల విందుగా చేశారు. ఆమె సౌందర్య లహరి ని సిడి లుగా తీసుకొచ్చే ప్రయత్నం చేస్తున్నాని శ్రీ కంచి స్వామి సన్నిధిలో నాలుగు గంటలు పాడి వినిపించానని వారు దివ్య ఆశీస్సులందించి ముందుకు సాగమని చెప్పారని అన్నారు. మంచి ప్రయత్నం చేస్తున్నారని, విజయ వంతం కావాలని నేను అన్నాను. ఇలా రెండు సార్లు శ్రీ శంకర జయంతి లో పాల్గొనే అదృష్టం కలిగింది. అక్కడా ఇక్కడా మాట్లాడిన మాటలనే "శ్రీ శంకరం లోక శంకరం "గా మీకు అందిస్తున్నాను.

"శ్రుతి స్మృతిపురాణామాలయం కరుణాలయం-నమామి భాగవత్పాదశంకరం లోక శంకరం "

"దుష్టాచార వినాశాయ ప్రాతుర్భూతో మహీతలే –

స ఏవ శంకరాచార్యః –సాక్షాత్ కైవల్య నాయకః –

శ్రౌత స్మార్త ప్రతిష్టార్ధం భక్తానాం హితకామ్యయా

కరిషత్సవతారం స్వం శంకరో నీల లోహితః ''(శివ రహస్యం)

కంచి మఠం లెక్కల ప్రకారం క్రీ పూ. 509లో జన్మించి, క్రీ పూ 477లో కైవల్యం పొంది, పాశ్చాత్యుల లెక్కప్రకారం క్రీ శ 788లో జన్మించి క్రీ శ 820 లో మరణించారు జగద్గురువులు శ్రీ ఆది శంకరాచార్యులు. ఎవరివి యే లెక్కలైనా వైశాఖ శుద్ధ పంచమి ఆర్ద్రా నక్షత్రం లో జన్మించారు అని అందరూ అంగీకరించారు. కేవలం 32సంవత్సరాలు మాత్రమే జీవించి,ప్రస్తాన త్రయానికి భాష్యం రాసి, రసగుళికలు అనదగిన సంస్కృత స్తోత్రాలు, సౌందర్య లహరి శివానంద లహరి వంటి అనేక రచనలు చేసి సంస్కృత భాషను సుసంపన్నం చేసి దాన్నిసామాన్య జనాలకుఅందుబాటులో తెచ్చిన మహానుభావుడు . అందుకే స్వామి వివేకానంద ''In Sankara we see tremendous intellectual power throwing, the scorching light of reason upon every thing ''అన్నారు. ''Sankara was not merely a philosopher, not really a religious leader, but he was the greatest nation builder and thought leader ''అన్నాడు ఎ.కే బెనర్జీ . జాతి నిర్మాత శంకరుడు. మాసానాం మార్గశీర్షోహం ''అని గీతలో కృష్ణుడు అన్నా వైశాఖ మాసం విశిష్టమైనదని నాకని పిస్తుంది. ఈనెలలో ఎందరో మహానుభావుల జయంతులు ఉన్నాయి. వైశాఖ శుద్ధ తదియ అక్షయ తృతీయ నాడు సింహాచ నరసింహ స్వామి చందనోత్సవం, పరశురామ జయంతి వీరశైవ మత స్థాపకుడు బసవనమంత్రి జన్మదినం. శుద్ధ పంచమిశ్రీ శంకర జయంతి, శుద్ధ షష్టి శ్రీ రామానుజ జయంతి. శుద్ధ చతుర్దశి శ్రీ నృసింహ జయంతి. పౌర్ణమి భగవాన్ బుద్ధ జయంతి అన్నమాచార్య జయంతి. వైశాఖ బహుళ దశమి శ్రీ హనుమజ్జయంతి. మండు వేసవిలో ఇన్ని జయంతులు. అందుకే పానకాలు వడపప్పు, మామిడిపళ్ళు తాటాకు విసన కర్రలతో ఉపచారాలు తాపోపశమనం అటు దేవుళ్ళకూ ఇటు మనకూ కూడా.

కలియుగం ప్రవేశించి అప్పటికి 3వేల సంవత్సరాలు అయింది. దేశం లో వేద విరుద్ధ భావనలు వ్యాపించాయి యజ్ఞ యాగాదులు లేవు. వేదఅధ్యయ్యన అధ్యాపనాలు లేవు. రాజులు వైదికాన్ని వదిలేసి జైన బౌద్ధాలవైపు చేరి పోషించారు. పాషండ మతాలన్నీ పెరిగిపోయాయి. దేవతలందరూ శివుడిని చేరి లోకోపకారం చేయమనిప్రార్ధించారు. బోళాశంకరుని హృదయం కరిగి పరిష్కారమార్గంగా తానే భూమిపై శంకరాచార్య స్వామిగా అవతరిస్తానని అభయమిచ్చాడు. కుమార స్వామిని భట్ట పాదునిగా, బ్రహ్మను మండన మిశ్రునిగా, ఇంద్రుడిని సుధన్వ మహా

రాజుగా తనకంటే ముందే భూమి పై జన్మించమని ఆదేశించాడు. విష్ణువును పద్మ పాదాచార్యునిగా వాయుదేవుడిని హస్తామలకాచార్యునిగా, అగ్ని దేవుడిని తోటకాచార్యునిగా, వరుణ దేవుడిని చిత్సుఖా చార్యునిగా జన్మించమని కోరాడు. శుక మహర్షిని గౌడ పాద లేక గోవింద భగవత్పాద యతీంద్రు నిగా పుట్టమని చెప్పాడు. ఒకప్పుడు బ్రహ్మ వేదం చదువుతున్నప్పుడు స్వరలోపం జరిగింది. ప్రక్కనే ఉన్న అర్ధాంగి సరస్వతి నవ్వింది. కోపం వచ్చి ఆమెను భూలోకం లో విష్ణు మిత్రునికి కుమార్తెగా జన్మించమని శాపమిచ్చాడు ఆమె యే ఉభయ భారతిగా జన్మించి మండనమిశ్రుని వివాహమాడింది. భట్ట పాదుడు జైమిని సూత్రాలకు తాత్పర్యం రాసి సుధన్వ మహా రాజుకు వినిపించి ఆయన అనుగ్రహాన్ని పొందాడు. రాజు సహాయం తో జైన బోద్ధాచార్యులతో వాదాలు చేసి ఓడించి వైదికం వైపు జనాలను చేరేట్లు చేశాడు. శివుడు ఒక రోజు సుధన్వ మహా రాజు కలలో కన్పించి కేరళలో కాలడి దగ్గర పూర్ణానది తీరాన ఒక శివాలయం నిర్మించి నిత్య ధూప దీప నైవేద్యాలతో వర్ధిల్ల జేయమని ఆదేశించాడు. రాజు అలానే చేశాడు. ఇంతటి బృహత్ నేపధ్యం ఏర్పాటు చేసుకొని శివుడు శంకరాచార్యునిగా కాలడిలో నంబూద్రీ బ్రాహ్మణ కుటుంబీకు డైన శివగురు ధర్మ పత్ని ఆర్యాంబ లకు జన్మించాడు. ఈ దంపతులకు వృద్ధాప్యం సమీపిస్తున్నా సంతతి కలుగ లేదు. వారి ఇష్టదైవం పరమేశ్వరుని అనుగ్రహం కోసం చాలా చేసి చివరికి పొందారు. దీర్ఘాయుస్సు కల కొడుకు కావాలా అల్పాయుష్కుడైన తేజస్వి కుమారుడు కావాలా అని అడిగితె తేజస్వి నే కోరారు. ఆ దంపతులు. ఇలా శివానుగ్రహం వలన ఆర్యాంబ శంకరుని భర్త శివ గురువుద్వారా కన్నది. శ్రీ శంకరుని జీవితం పై అనేక గ్రంధాలు ఉన్నప్పటి కి, విజయనగర స్థాపనకు హరిహర బుక్క రాయల ను ప్రేరేపించి న అద్వైత గురువులు శ్రీ మాధవ విద్యా రణ్య స్వామిరాసిన "శంకర విజయం "సాదికారికమైనది. నా రచనకు ఎక్కువగా శంకర విజయం ఆధారం. మిగిలినవాటినుండీ గ్రహించి రాసినవే.

శ్రీ శంకరం లోక శంకరం -2

ఎలా ఉన్నాడు శంకరుడు ?"వేద విద్య లో బ్రహ్మకు సమానం. వేదాంత ఉపనిషద్విద్య లో బృహస్పతి. వేద కర్మ వ్యాఖ్యానానికి జైమినిమహర్షి తో సరి జోడు. వేద తత్వ మూలానికి వ్యాస భాగవానులే. మూర్తీభవించిన వేద వ్యాసుడే శ్రీ శంకర భాగవత్పాదులవారు "అన్నారు విద్యారణ్య స్వామి. 8ఏళ్ళ వయసులో కపిల మహర్షి రాసిన సాంఖ్యశాస్త్రాన్నీ, పతంజలి రచించిన యోగ శాస్త్రాన్నీ ఔపోసన పట్టిన ప్రజ్ఞా మూర్తి. భట్ట పాదుల వార్తికాన్ని అవగాహన చేసుకొన్నవాడు. అద్వైత సుఖాన్ని పొంది, వేద సారాన్ని ఒక చేతిలో, జ్ఞాన సముద్రాన్ని రెండవ చేతిలో ధరించి, ఎదుటివారి వాదనలోని స్కాలిత్యాన్ని అంటే దోషాలలాంటి ముళ్ళనుతీసివేసే ప్రజ్న కలిగి ఉన్నాడు అంటారు మాధవ విద్యారణ్యు లు. చంద్రుడూ,శ0కరుడూ అమృతాన్నే ఇస్తారట. చంద్రుడు కాంతి రూపం లో ఇస్తే ఈబాల శంకరుడు వేదాంత భావనా రూపంగా కాంతి నిచ్చాడట . చంద్రుడు నక్షత్ర కాంతిని హరిస్తాడు. ఈ శంకర ముఖ చంద్రుడు సజ్జనుల తేజస్సును పెంచుతాడట.

శంకర ఫాల భాగం పై ధరించే మూడు విభూతి రేఖలు గంగా, యమునా సరస్వతీ నదుల పవిత్ర త్రివేణీ సంగమం. అవి మూడు వేదాల శిరస్సులనే ఉపనిషత్తుల వ్యాఖ్యానాలనే మూడు కీర్తులుగా భాసిస్తున్నాయన్నారువిద్యారణ్యు

లు. అజ్ఞా నారణ్యం లో భార్యా, పిల్లలు అనే కార్చిచ్చు మంటల చేత తపిస్తున్న జనానికి, ఆత్మ విద్య ను ఉపదేశించటానికి శ్రీ మేధా దక్షిణా మూర్తియే, మౌన ముద్ర వదిలి శ్రీ శంకరాచార్యులుగా అవతరించారట. శంకర యతీశ్వరునికి, కైలాసవాసి పరమేశ్వరునికి పోలికలతో పాటు ఒక ముఖ్య భేదం కూడా ఉందట. భగవత్పాదులు వైదిక మార్గాన్ని అనుసరించి యజ్ఞ యాగాదులు చేస్తూ చేయించారు. కాని పరమ శివుడు మామగారైన దక్షుడు చేసే యజ్ఞానికి వెళ్ళకుండా భార్యకు అవమానం జరిగిందని తన వీరభద్రావతారం తో దక్ష యజ్ఞ వినాశనం చేయించాడు అని చమత్క రించారు మాధవ విద్యారణ్య స్వామి. శంకరుడు అనే హిమవత్పర్వతం నుండి బయలుదేరిన ''వాక్కు ''అనే గంగా ప్రవాహం, దుస్టవాదాలను హరించి ''వైదిక పంటలు ''పండించింది. శ్రీ శంకర వాక్ పరిమళాన్ని పచ్చ కర్పూరం అప్పుగా తెచ్చుకొందట. కస్తూరి పరిమాణం గా గ్రహించిందట. కుంకుమ పువ్వు కొనుక్కొన్నదట. ఇదంతా చూసి మంచిగంధం ఏకంగా తస్కరించిందని విద్యారణ్య చమత్కారం.

శంకరా ద్వైతం లో విశిష్టత ఏమిటి ?పూర్వం అరణ్యాలలో మహర్షులు మాత్రమే ఆత్మ జ్ఞానం టో అద్వైత సుఖాన్ని దర్శించారు. అందుకే అది అంతా ''ఆరణ్యకం ''అయింది. గౌతమ బుద్ధుడు దాన్ని జనసామాన్యం లోకి తెచ్చాడు. కాలక్రమంలో అది భ్రష్టు పట్టింది. శంకరాచార్య వచ్చి అద్వైతాన్ని మళ్ళీ నిల బెట్టారు. అందుకే వివేకానందస్వామి ''నైతిక దృక్పధం లో బుద్ధుడు, శాస్త్రీయ దృష్టిలో శంకరుడు అద్వైతాన్ని నిలబెట్టారు ''అన్నాడు. శంకరాద్వైతం లో మరో విశిష్టత ఉంది. క్షుద్ర దేవతారాధన చేసే కాపాలికుల విశ్వాసాలను భద్ర పరిచింది. అద్వైత దైవం ''సమస్వరూపుడు ''.సర్వం ఆయనే. సర్వాన్నీ ఆయన గా చూడటమే అద్వైతం.

శంకర భగవత్పాదులు ఒక విజ్ఞాన సర్వస్వం. వాదనా సామర్ధ్యానికి పరాకాష్ట. జ్ఞాన సాగరం ఆయన. వైరాగ్య హిమవన్నగం. సంస్కృత వాఙ్మయానికి మహా గొప్ప ప్రచారకులు. ఆయన స్తోత్రాలు అమృత ధార.జ్ఞాన గంగాస్నాన ఫలాన్నిస్తాయి. జీవన్ముక్తి సాధకాలు. అంతటి ప్రతిభా ప్రజ్ఞామూర్తి మళ్ళీ జన్మించనే లేదు. వ్యాసమహర్షి సాక్షాత్తు విష్ణు మూర్తి అయితే శంకరాచార్య అపర శంకరుడే. భగవంతుడిచ్చిన ఆయుర్దాయం 8ఏళ్ళు మాత్రమే.అగస్త్యాది మహర్షులిచ్చింది మరో 8 ఏళ్ళు. అంటే 16 ఏళ్ళకే జీవితం చాలించాల్సి ఉంటుంది. మరి ఈలోపలే ఎన్నో అద్భుతాలు సాధించారు. తల్లి ఎప్పుడు మనసులో తలుచు కొంటె అప్పుడే ఆమెదగ్గరకు వచ్చి వాలుతానని తల్లికి వాగ్దానం చేసి, సన్యాసియై సరైన గురుని అన్వేషిస్తూ కాలినడకన కాలడి నుండి బయల్దేరారు. నర్మదా నదీ తీరం లో కొండపై ఒక గుహలో శ్రీ గోవింద భగవత్పాదులు ఉన్నారని తెలుసుకొని దర్శించటానికి శంకరులు చేరారు. చూడగానే ''ఎవరు నువ్వు?అని ప్రశ్నించారు గౌడ పాదులనే, గోవింద భగవత్పాదులు. అయన వేద, ఉపనిషత్తుల ను శిష్యులకు నేర్పుతూ బహుళ కీర్తి నార్జించారు. సాక్షాత్తు శుక మహర్షి అవతారం. అప్పుడు శంకరాచార్య –

''మనో బుధ్యహంకార చిత్తానినా-న శోత్రం న జిహ్వా, నచ ఘ్రాణ,నేత్రే –నచ వ్యోమ భూమి ర్న తేజో, న వాయు-శ్చిదానంద రూపం శివోహం శివోహం ''అని జవాబు చెప్పారు శంకరులు. భళా అనుకోని,ఈయన కోసమే తాను ఎదురు చూస్తున్నట్లు చెప్పి''స ప్రాంగ శంకర స శంకర ఏవం సాక్షాత్ ''అని శిష్యునిగా స్వీకరించారు గోవిందులు. ఒక రోజు అర్ధ రాత్రి హోరు గాలి, వానతో నర్మదా నది విజ్రుమ్భించి పొంగి గుహలోకి నీరు చేరే స్థాయికి చేరింది గురువు గాఢ

నిద్రలో ఉన్నారు. శంకరులు ఓంకార జపం చేస్తూ నర్మదా స్తుతి చేస్తూ కాలం గడిపారు. అంతే నర్మద శాంతించింది దిశ మార్చుకొని తరలిపోయింది. . తెల్ల వారేసరికి అంతా ప్రశాంతం గా ఉంది. ఈ విషయం శిష్యులు గురుదేవులకు తెలియ జేశారు. మహా ప్రసన్నులై నాలుగు మహావాక్యాలు, ఉపనిషత్తులు బోధించి వాటికి వ్యాఖ్యానం రాయమని ఆదేశించారు. అలానే చేశారు శిష్య శంకరులు. గౌదపాదులున్న ఈ క్షేత్రం లో ఓంకారేశ్వర శివుడున్నాడు. అందుకే ఇది ఓంకార క్షేత్రమైంది. ఇక్కడి జ్యోతిర్లింగం" మామలేశ్వర జ్యోతిర్లింగం" గా ప్రసిద్ధం. రెండుకొండల నడుమ ఈ క్షేత్రం ఓంకారాకృతిలో కనిపించటం మరో విశేషం.

గురువు ఆజ్ఞను ఔదల దాల్చి శంకరులు ప్రస్తాన త్రయం అంటే బ్రహ్మ సూత్రాలు ఉపనిషత్తులు భగవద్గీత లకు మహా భాష్యం రాశారు. బ్రహ్మ సూత్రాలకు వ్యాఖ్యానం రాస్తూ శిష్యులకు వివరిస్తుంటే వ్యాసభగవానుడు శిష్య రూపం లో వచ్చి వింటూ వాదిస్తూ 8రోజులు ఉన్నాడు. చివరి రోజు శిష్యుడొకడు ఆయన వ్యాసర్షి అని తెలియ జేస్తే అమాంతం పాదాలపై వాలి పోయారు శంకరులు. ఆప్యాయంగా లేపి కౌగిలించు కొనిఅద్భుతమైన వ్వాఖ్యానం చేశాడని శంకరులను వ్యాసుల వారు అభినందించారు. 16వ ఏడు దాటి పోతోందని తెలిసి కాశీలో ప్రాణ త్యాగం చేయాలనుకొన్న శంకరులకు వ్యాసభగవానుడు దర్శన0 అనుగ్రహించి ఆయనతో చాలా పని మిగిలి పోయిందని తాను మరొక 16సంవత్సరాల ఆయుర్దాయం ఇస్తున్నానని జన్మించిన దానికి సార్ధకం చేసుకోమని చెప్పాడు.

కాశీలో భట్ట పాదుడు చుట్టూ ఊక పేర్చుకొని దహనం చెందే ప్రయత్నం చేస్తున్నప్పుడు శంకరులు అటుగా వెడుతూ విషయం తెలుసుకొని ఆయన సాక్షాత్తు కుమార స్వామి అవతారమని కనుక ఆత్మ త్యాగం వద్దని చెప్పి శిష్యునిగా స్వీకరించి వార్తికం వ్రాయమని కోరారు. అలానే చేశాడు భట్ట పాదుడు. నర్మదా నదీ తీరం లోని మాహిష్మతీ పట్టణం లో ఉన్న కర్మిష్టి,జ్ఞానమార్గానికి వ్యతిరేకి అయిన మండన మిశ్రుని వాదం లో ఓడించి శిష్యుని చేసుకొని, ఆయన భార్య ఉభయ భారతి తననూ ఓడించాలని కోరితే "కామ శాస్త్రం "లో తనను ఓడించ మని కోరింది. గడువు కోరి మరణించిన అమరుక మహారాజు శరీరం లో పరకాయ ప్రవేశం చేసి అంతఃపుర స్త్రీలతో శృంగారం అనుభవించి ఆ విద్యలో అఖండుడు అని పించుకొని అమరుక కావ్యం రాసి, మళ్ళీ తన శరీరం లో ప్రవేశించి ఉభయ భారతిని కామ శాస్త్రం లో వాదం తో ఓడించి ఆమెను మళ్ళీ బ్రహ్మ లోకానికి వెళ్ళేట్లు చేశారు శంకరులు

శ్రీ శంకరం లోక శంకరం -3(చివరి భాగం)

శ్రీ శంకరులు కాశీ లో "మనీషా పంచకం "రాశారు. మనీషా అంటే బుద్ధి. "ఏక శ్లోకి "లో రెండు మహా వాక్యాల భావం పొదిగారు. విష్ణు మూర్తి ణి పాదాది కేశాంతం 50శ్లోకాలో వర్ణించారు. అంబాష్టకం, శివపరాద స్తోత్రం కాలబైరవాస్టకం, మానస పూజా స్తోత్రం, భజగోవింద శ్లోకాలు, ,లక్ష్మీనృసింహ స్తోత్రం దక్షిణా మూర్తి, అన్న పూర్ణాష్టకం, చిన్నప్పుడే " పేద విధవరాలి దరిద్రాన్ని పోగొట్టి కాపాడమని లక్ష్మీదేవిని "కనకధారా స్తోత్రం "తో ప్రసన్నురాలిని చేసుకొని ఆమె ఇంట

బంగారు ఉసిరికాయలు కురిపించిన సంగతి మనకు తెలిసిందే. శ్రీశైలం లో "శివానంద లహరి "రాశారు. దేశం లోని అన్ని పుణ్య క్షేత్రాలను దర్శించి అవసరమైన చోట్ల అమ్మ వార్ల ఉగ్రత్వాన్ని తగ్గించటానికి శ్రీ చక్ర యంత్ర స్థాపన చేశారు. కర్నాటక లోని గోకర్ణం లో హరి శంకర మఠం ఏర్పాటు చేసి, కొల్లూరులో మూకాంబికా దేవిని ప్రతిష్టించారు. శృంగేరిలో శారదాదేవిని ప్రతిష్టించారు. బదరీ కేదార్ నాద లను దర్శించి అక్కడి స్వాములపై స్తోత్ర రచన చేశారు. పాండురంగాష్టకం రాశారు. కేరళలో పర్యటించారు గుజరాత్ లో ద్వారక కృష్ణుని సోమనాధ జ్యోతిర్లిన్గాన్నీ దర్శించారు. గణేశ, సుబ్రహ్మణ్య, ఉమామహేశ్వర, కృష్ణా, అచ్యుత, హనుమత్కావచం, జగన్నాధ విష్ణు భుజంగ స్తోత్రాలు చేశారు.

ఆధ్యాత్మికంగా ప్రాతస్మరణ, ఉపదేశ, యతి, మాయా పంచకం, నిర్వాణ షట్కం, అద్వైత,,కాశీ పంచ రత్నం, ప్రశ్నోత్తర మాలికా, బ్రహ్మజ్ఞానావళీ మాలా, లఘు వాక్య వృత్తి, అనాత్మ శ్రీ విగర్హణం,బ్రహ్మను చింతనం, యోగ తారావాళీ, దశ శ్లోకి, షట్పదీ స్తోత్రం, మోహ ముద్గరం, తోటకాస్టకంవంటివి రాశారు. దేవీ స్తుతులుగా గౌరీ దశకం, భవానీ భుజంగ స్తోత్రం, త్రిపురసుందరీ, దేవీ భుజంగ, స్తోత్రాలు, అన్నపూర్ణాష్టకం భ్రమరాంబా, శారదా భుజంగ, స్తోత్రాలు, మీనాక్షీ, లలితా పంచరత్న స్తోత్రాలతో పాటు గంగ, యమునా, మణికర్ణిక నర్మదాస్టకాలతో మరెన్నో చెప్పారు. ఇవి వింటేనే పుణ్యం చదివి అర్ధం చేసుకొని అనుసరిస్తే కైలాసమే.

ఆ నాటికి సంప్రదాయాలుగా ఉన్న కీట వార, భోగ వార, ఆనంద వార, భూరి వార అనే నాలుగు సంప్రదాయాల ను ప్రమాణంగా తీసుకొని నాలుగు ఆమ్నాయ పీఠాలను నెలకొల్పారు శంకర యతీంద్రులు. పూరీకి హస్తమలక, శృంగేరికి సురేశ్వర, ద్వారకకు పద్మ పాద, బదరికి తోటకాచార్యులను పీఠాధి పటులుగా నియమించి అద్వైత సేవ చేయమని ఆదేశించారు. శ్రీ శంకరులు కాశ్మీర్ వెళ్లి అక్కడ సర్వోన్నత శారదా పీఠాన్ని అది రోహించాతానికి ముందు అక్కడున్న అన్ని మతాల అధిపతులను వాదం లో గెలిచి యెక్క బోతుండగా సరస్వతీ దేవి ప్రత్యక్షమై "నువ్వు కామశృంగారాలలో మునిగి తేలావు యతీశ్వరునికి ఇవి నిషిద్ధం ఈ పీఠం ఎక్కే అర్హత లేదు "అన్నది. "అమ్మా ! నా కామవాసన అమరుక దేహం లో ఉన్నప్పుడే. ఇప్పుడా దేహం లేదుసేను మామూలు యతినే "అనగానే సంతోషించి "నిన్ను మించిన వారెవ్వరూ లేరు సర్వ అర్హతలు నీకున్నాయి నువ్వే దీన్ని అధిరోహించాతానికి సర్వ విధాలా సమర్దుడివి "అనగానే అందరూ శంకరుని వెంట బెట్టుకొని వెళ్లి పీఠం పై సగౌరవంగా కూర్చో బెట్టి అభినందించారు దీనితో శంకర యతీంద్రులు "యోగి మహా రాజ్ "అయ్యారు. తల్లికి జబ్బు చేసి మనసులో తలచుకొంటే కాలడి వెళ్లి, 12మంది నంబూద్రీ కుటుంబాలలో రెండు కుటుంబాలవారు మాత్రమె సహకరించగా శ్మశానం లో కాకుండా స్వంత ఇంటిలో దహన క్రియలు నిర్వహించి తల్లికిచ్చిన మాట నిల బెట్టుకొన్నారు. ఆ రెండు కుటుంబాలవారికి అక్కడ తమ పేరా ఉన్న వన్నీ అప్పగించిమళ్లీ కాలినడకన దేశపర్యటన ప్రారంభించారు. కేదార్ నాద లో శ్రీ శంకర భగవత్పాదుల వారు మహా నిర్యాణం చెందినట్లు తెలుస్తోంది అక్కడే ఆయన సమాధి ఉంది. రెండేళ్ళ క్రితం వరదలలో అది కొట్టుకు పోయింది.

వేద ధర్మ పునరుద్ధరణకు ఇంతగా శ్రమించిన ఆ 32ఏళ్ళ యువ యతికి మనం ఏం చేశాం అని ఆలోచిస్తే సిగ్గు పడాల్సి ఉంటుంది. ఆయన మనవాళ్ళ లెక్క ప్రకారం క్రీ శ.820లో మరణించినా 1906వరకు అంటే సుమారు

1,086సంవత్సరాల వరకు అసలు ఆయన జన్మించిన స్థలం ఏది అని నిర్ధారించలేక పోయాం. అప్పటికి తిరువాన్కూర్ మహా రాజు అధీనం లో ఉన్న కేరళ రాష్ట్రం లోని శృంగేరీ మఠంపీఠాధిపతి 1906లో సుప్రసిద్ధ చారిత్రిక పరిశోధకుడు పురాశాస్త్ర వేత్త అయిన శ్రీ నడుకావేరి శ్రీనివాస శాస్త్రి గారినికేరళ లోని ఎర్నాకులం జిల్లాలో ఉన్న కాలడి ని సందర్శించి ప్రభుత్వ రికార్డులు, కైఫీయత్తుల సహాయం తోఖచ్చితంగా శంకరుల జన్మ ప్రదేశాన్ని నిర్ధారించమని పంపారు. శాస్త్రి గారు కాలడి వచ్చి అక్కడి రికార్డులన్నీ పరిశీలించగా అది అంతా"కపిల్లమన "అనే ఆధీనం లో ఉన్నాడని తేల్చి, శంకరులు జన్మించిన స్థలాన్ని నిశిత పరిశోధనలతో నిగ్గు తేల్చి ఇప్పుడు కాలడిలో శంకరాలయం ఉన్న చోటే ఆది శంకరుల జన్మస్తలి అని రుజువులతో సహా శృంగేరి మఠానికి నివేదిక ఇచ్చారు, పీఠాదిపతులు తిరువాన్కూర్ మహా రాజాను సందర్శించి విషయమంతా తెలియ జేసి నివేదిక అందించి ఆస్తులాన్ని కబ్జా దారుడి నుండి తీసుకొని తమ మఠానికి అప్పగిస్తే అక్కడ శంకరాలయం కడతామన్నారు. రాజు గారు పరమానందం పడి కపిల్ల మన స్వాధీనం లో ఉన్నదాన్ని అంతటినీ ప్రభుత్వ పరం చేసుకొని శృంగేరి మఠానికి రాసిచ్చారు. ఆ తర్వాత నాలుగేళ్ళకు అక్కడ శృంగేరి మఠం శ్రీ శంకరాలయాన్ని 1910లో నిర్మించి, నిత్య పూజాదికాలు చేయిస్తున్నారు. శంకరాచార్య దివ్య విగ్రహం ప్రతిష్టించారు అఖండ జ్యోతి ఆ రోజు నుండి వెలిగే ఏర్పాటు చేశారు 2010లో ఆలయానికి శాత జయంతి ఉత్సవాన్ని మహా ఘనంగా నిర్వహించారు ఈ ప్రదేశం లోనే తల్లి ఆర్యాంబ కు కుమారుడు శంకరులు శవ సంస్కారం నిర్వహించారు. కాలడికి దగ్గరలో "మాణిక్య మంగళం "అనే చోట శ్రీ కాత్యాయినీ మాత దేవాలయం ఉంది. నిత్యం ఉదయాన తండ్రి శివ గురువు అమ్మవారికి క్షీరాన్ని నైవేద్యంగా సమర్పించేవారు ఒక రోజు ఊరికి వెడుతూ ఆ బాధ్యతను బాల శంకరునికి అప్పగించారు. అమ్మవారి దగ్గర పాల చెంబు పెట్టి తాగమని గోల చేశారు. ఎంతకీ తాగాక పోయేసరికి ఏడుపు మొదలు పెట్టాడు. అమ్మ అనుగ్రహించి దర్శనమిచ్చి పాలు తాగేసింది అమ్మవారి దివ్య దర్శనం టో పులకించి ఆమె దివ్య సుందరాకారాన్ని "సౌందర్య లహరి "రాసి నిక్షిప్తం చేశారు. పూర్ణానది ఒడ్డునే శంకరాచార్య శ్రీ కృష్ణ విగ్రహాన్ని తల్లి కోరికపై ప్రతిష్టించి అక్కడే కూర్చుని 243పంక్తుల "ప్రబోధ చంద్రోదయం "రాశారు. తమిళనాడు లోని కంచి మఠంవారు కాలడి సెంటర్ లో కీర్తిస్తంభం "అనే 8 అంతస్తుల భవనం నిర్మించి శ్రీ శంకరులకు సంబంధించిన సర్వవిషయాలను అందులో ఉంచారు.

కాలడికి రెండు కిలో మీటర్ల దూరం లో "మట్టూరు తిరువేలు మాన్ శివాలయం "ఉంది. ఈ లింగాన్ని శంకరుల తండ్రి శివగురువు ప్రతిష్టించారు రోజూ భార్యా భర్తలు ఇంట దూరం వచ్చి పూజాదికాలు చేయటం కష్టమైంది అడవి ప్రాంతం శివుని ప్రార్ధిస్తే నాట్యం చేసే తెల్ల జింక కనిపిస్తుందని అది ఆలయానికి దారి చూపిస్తుందని చెప్పాడు అలాగే వెళ్లి శివార్చన చేసేవారు అందుకనే ఆ ప్రదేశాన్ని "తిరువేల్లమాన్ మల్లి "అన్తెనాత్య మాదే తెల్ల జింక అని పిలుస్తారు.

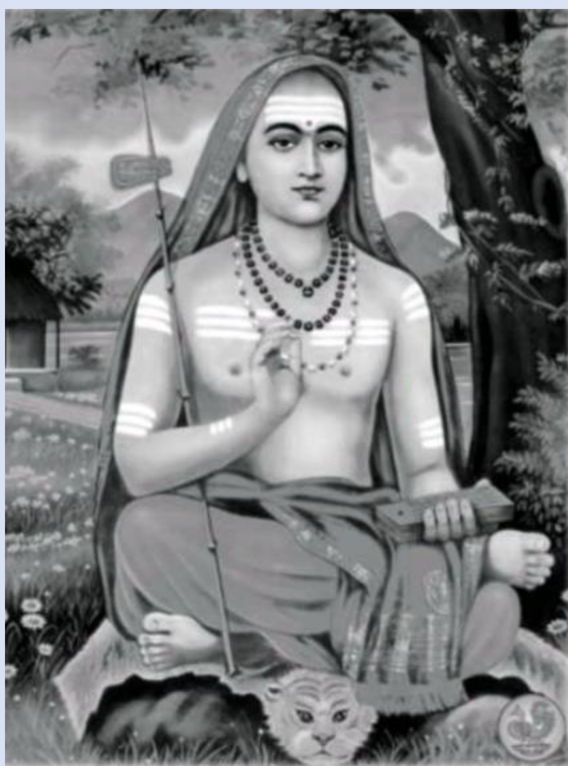
కాలడికి మూడు కిలో మీటర్ల దూరం లో "నయ తోడు శంకర నారాయణ కోవెల" ఉంది. ఈ శివాలయం లో శంకరాచార్య కూర్చుని విష్ణు మూర్తి ణి ప్రార్ధిస్తే శ్రీ హరి ప్రత్యక్షమై శివునిలోకలిసి పోయి హరి హర భేదం లేదని చాటాడు అందుకే ఈ దేవాలయం అద్వైత అర్చనకు గొప్ప స్థానంగా ప్రసిద్ధి చెందింది. ముందుశివుడికి తర్వాత విష్ణువుకు ఇక్కడ అర్చన చేస్తారు. ఇక్కడి నదిలో మూతల నడవు "అంటే మొసలి ఘాట్ (క్రోకడైల్ ఘాట్)ఉంది. ఇందులో స్నానం చేస్తుంటేనే బాల శంకరుని మొసలి పట్టుకోగా తల్లి అనుమతితో ఆపద్ధర్మ సన్యాసం తీసుకొన్న రేవు అన్నమాట.

శ్రీశంకరుల గురించి యెంత చెప్పినా తనివి తీరదు. సౌందర్య లహరిలో భగవత్పాదుల శ్లోకం తో సమాప్తి చేస్తాను –

‘‘ప్రదీప్త జ్వాలాభిర్దివస కర నీరాజన విధి –స్సుదా సూతే శ్చంద్రో పల జలల వైరర్ఘ్య రచనా –స్వకీయై రంభోభి స్సలిలనిది సాహిత్య కరణం –త్వదీయాభిర్వా గ్భిస్తవ జనని వాచాం స్తుతి రియం ’’

మాతృ పంచకం.

ఆది శంకరాచార్య

మనస్సును కదిలించే ఆదిశంకరుల మాతృ పంచకం

(అర్ధ తాత్పర్యాలతో)

కాలడిలో అది శంకరుల తల్లి ఆర్యాంబ మరణశయ్యపై ఉంది. కాలడిలో అది శంకరుల తల్లి ఆర్యాంబ మరణశయ్యపై ఉంది. తనను తలచుకొన్న వెంటనే ఆమె దగ్గరకు శంకరులు వచ్చి ఉత్తరక్రియలు చేసారు.

ఆ సందర్భంలో శంకరులు చెప్పిన ఐదు శ్లోకాలు "మాతృపంచకం" గా ప్రసిద్ధమైనవి. వాటిని స్మరించుకొందాం

1:- ముక్తామణిస్త్వం నయనం మమేతి

రాజేతి జీవేతి చిరం సుత త్వం

ఇత్యుక్తవత్యాస్తవవాచి మాతః

దదామ్యహం తండులమేవ శుష్కమ్.

తాత్పర్యము

అమ్మా !

"నువ్వు నా ముత్యానివిరా!, నా రత్నానివిరా !, నా కంటి వెలుగువు నాన్నా! నువ్వు చిరంజీవి గా ఉండాలి " అని ప్రేమగా నన్ను పిలిచిన నీనోటిలో - ఈనాడు కేవలం ఇన్ని శుష్కమైన బియ్యపు గింజలను వేస్తున్నాను.నన్ను క్షమించు.

2:- అంబేతి తాతేతి శివేతి తస్మిన్

ప్రసూతికాలే యదవోచ ఉచ్చైః

కృష్ణేతి గోవింద హరే ముకుందే

త్యహో జనన్యై రచితోయమంజలిః.

తాత్పర్యము

పంటిబిగువున నా ప్రసవకాలములో వచ్చే బాధను "అమ్మా ! అయ్యా ! శివా ! కృష్ణా ! హరా ! గోవిందా !" అనుకొంటూ భరించి నాకు జన్మనిచ్చిన తల్లికి నేను నమస్కరిస్తున్నాను.

3:- ఆస్తాం తావదియం ప్రసూతిసమయే దుర్వార శూలవ్యథా

నైరుచ్యం తనుశోషణం మలమయీ శయ్యా చ సంవత్సరీ

ఏకస్యాపి న గర్భభార భరణ క్లేశస్య యస్యాక్షమః

దాతుం నిష్కృతిమున్నతోపి తనయః తస్యై జనన్యై నమః.

తాత్పర్యము

అమ్మా ! నన్ను కన్న సమయంలో నువ్వు ఎంతటి శూలవ్యథను(కడుపునొప్పి) అనుభవించావో కదా !

కళను కోల్పోయి, శరీరం శుష్కించి ఉంటుంది. మలముతో శయ్య మలినమైనా – ఒక సంవత్సరకాలం ఆ కష్టాన్ని ఎలా సహించావోకదా ! ఎవరూ అలాంటి బాధను సహించ లేరు.

ఎంత గొప్పవాడైనా కుమారుడు తల్లి ఋణాన్ని తీర్చుకోగలడా ? నీకు నమస్కారం చేస్తున్నాను.

4:- గురుకు లముప సృ త్య స్వప్న కాలే తు దృష్ట్వా

యతి సముచితవేషం ప్రారుదో త్వముచ్చైః

గురుకులమథ సర్వం ప్రారుదత్తే సమక్షం

సపది చరణయోస్తే మాతరస్తు ప్రణామః.

తాత్పర్యము

కలలో నేను సన్యాసివేషంలో కనబడేసరికి బాధ పడి, మా గురుకులానికి వచ్చి పెద్దగా ఏడ్చావు. ఆ సమయంలో నీ దుఃఖం అక్కడివారందరికీ బాధ కలిగించింది. అంత గొప్పదానివైన నీ పాదాలకు నమస్కరిస్తున్నాను

5:- న దత్తం మాతస్తే మరణ సమయే తోయమపివా

స్వ ధా వా నో దత్తా మరణదివసే శ్రాద్ధవిధినా

న జప్త్వా మాతస్తే మరణసమయే తారక మను-

రకాలే సంప్రాప్తే మయి కురు దయాం మాతురతులామ్.

తాత్పర్యము

అమ్మా ! సమయం మించిపోయాక వచ్చాను. నీ మరణసమయంలో కొంచెం నీళ్ళు కూడా నేను నీగొంతులో పోయలేదు. శ్రాద్ధవిధిని అనుసరించి "స్వధా"ను ఇవ్వలేదు. ప్రాణము పోయే సమయంలో సమయంలో నీ చెవిలో తారకమంత్రాన్ని (ఓం రామాయనమః" అను ఆఱు అక్షరముల మంత్రమని కొందఱు "ఓం శ్రీరామరామ" అనునదే తారకమని మరికొందరు) చదవలేదు. నన్ను క్షమించి, నా యందు దేనితో సమానము కాని దయ చూపించు తల్లీ !

శ్రీ శంకర స్మరణం

వైశాఖ శుద్ధ పంచమి అంటే ఈ నెల 26 వ తేదీ గురువారం ఆది శంకరా చార్యుల వారి జయంతి. కేరళ లోని కాలడి లో భూమిపై కాలిడిన అపర శంకర అవతార మూర్తి అయిన శంకర భగవత్పాదులు చిన్న తనం లోనే సన్యాసాశ్రమం స్వీకరించి, పరమ గురు శుశ్రూష లో విద్యలునేర్చి,గురువులకే గురువై జగద్గురువులై దేశమంతా కాలినడక తో పర్య టించి ఆధ్యాత్మ భావ వాహినిని ప్రవ హింప జేశారు.

ఎదురైన అన్యమత వాదనలను తన వాదనా పటిమతో ఎదుర్కొని వారిని తన మార్గం లోకి మార్చుకొన్న ఘనులాయన. వైదిక ధర్మ పునరుద్ధరణకు వారు చేసిన సేవ మాటలతో వర్ణించ లేనిది. అద్వైత భావం బీజ రూపం లో ఉన్నదాన్ని వట వృక్షం గా పెంపొందించిన మహాను భావులు. ఇతర దేశాల సరిహద్దు లలో ఉన్న హిందూ మతావ లంబులను అక్కడే పీఠాలు ఏర్పరచి వారిలో వైదిక, ధర్మ సంస్కారం కలిగించి, నిలిపిన మహోన్నత వ్యక్తి. శంకరులే లేకుంటే. ఆ ప్రాంతాల వారందరూ ప్రక్క దేశాల మతాను యాయులై ఈ దేశ భావ జాలాన్నే మరిచి పోయి ఉండే వారు. అలాంటి ప్రదేశాలైన బదరీ నాద్ . కేదార్ నాద్,ప్రాంతాలనుభారతీయ సజీవ జీవనస్రవంతి లోకి. మళ్లించిన దార్శనికులు.

జ్ఞానులకు మాత్రమే అందు బాటు లో ఉన్న ప్రస్థాన త్రయం అన బడే బ్రహ్మ సూత్రాలు ఉపనిషత్తులు భగవద్గీత లకు సామాన్యులకు అర్ధ మయే రీతి లో విపుల మైన వ్యాఖ్యానం రాసి అందు బాటు లోకి తెచ్చిన యోగి వరేన్యులు. మరి ఇంకా దిగువ తరగతి సంగతేమిటి ? వారినీ దృష్టి లో ఉంచుకొని సకల దేవతల పైనా స్తోత్రాలను రచించి, భక్తి భావం తో ఆడుతూ పాడుతూ పాడు కొనే సులభ శైలి లో, లయతో, శబ్ద సౌందర్యం తో, అర్ధ గౌరవం తో రాసి వారికి అందు బాటు లోకి తెచ్చారు. అర్ధం కాక పోయినా ఆ స్తోత్రాలను వింటే చాలు నోటికి వచ్చేంత సులభం గా ఉంటాయి. బహుశా సంస్కృత భాష ను ఇంత గొప్పగా ప్రజల దగ్గరకు తెచ్చిన, భాషా సేవ చేసిన చరితార్థుడు ఇంకెవరు లేరని పిస్తుంది. వైరాగ్యం పొందాలనే వారికి వివేక చూడామణి, వంటి వాటిని రచించి సన్యాసాశ్రమ ధర్మాలను బహు చక్కగా వర్ణించి, అందులోని కట్టు బాట్లను ప్రవర్తనా నియ మావళిని బోధించిన సద్గురువు శ్రీ శంకరులు. నిర్గుణ ఉపాసకులే కాక సద్గుణ ఉపాసకులకు కూడా మార్గ దర్శ కత్వం వహించిన జన హితైషి ఆది శంకరులు. అందుకే

ఆధ్యాత్మిక జ్యోతి అని పించు కొన్నారు. నిర్యాణం చెంది శతాబ్దాలు గడిచినా ఇంకా మన అందరి ముందు నిలిచి జ్ఞాన జ్యోతి ని ప్రకాశింప జేస్తున్నారు. శంకరాద్వైతం తో జాతిని, ప్రపంచాన్ని చైతన్య వంతం చేస్తున్నారు. అన్ని మతాల వారి భావనలను వ్యవస్తీకృతం చేసి ప్రధాన స్రవంతి లో నడిచే వీలు కల్పించారు అందుకే షన్మత స్థాపనా చార్య అని పించుకొన్నారు. శారదా దేవినే మెప్పించి కాశ్మీరు లోని మహోన్నత శారదా పీఠాన్ని అధిహోరించిన అపర శారదా వతారం.

భగవత్పాదులు రచించిన ''శివా నంద లహరి '',''సౌందర్య లహరి ''శివ శివా ల అలౌకిక శక్తిని ఆవిష్కరించిన ఉత్తమోత్తమ రచనలు. అద్వైతామృత వర్షం తో సకల జనాలను పులకరింప జేసిన రచనలవి. వాటిల్లోని పరమ గంభీర మైన భావనలను చదివి, విని స్మరించి తరించాల్సిందే.ఇప్పటికీ చాగంటి కోటేశ్వర రావు గారి లాంటి వారు వాటి లోతుల్ని తరచి ఆస్తిక జనాలకు అంద జేస్తున్నా రంటే ఎంత గొప్ప జ్ఞాన నిధి ని వాటిలో ఆచార్యుల వారు ప్రక్షిప్తం చేశారో ఆశ్చర్యమేస్తుంది. శ్రీ శంకరులు లలితా సహస్ర నామాలకు భాష్యం వివరణ రాయాలని భావించారట. శిష్యుడిని ఆ గ్రంధం తీసుకొని రమ్మని, చెప్పటానికి ఉపక్రమించి కూర్చున్నారట. శిష్యుడు తెచ్చాడు. తీరా చూస్తె అది లలితా సహస్రం కాదు విష్ణు సహస్రం. పూనుకున్నారు కనుక విష్ణు సహస్ర నామాలకే భాష్యం రాశారు. అదే మనకు దక్కింది. లలితా సహస్ర నామాలకు అమ్మ అను మతి నివ్వవ లేదేమో. రాయ లేక పోయారు.

ఇప్పుడు సౌందర్య లహరి గురించి కొన్ని విషయాలు తెలుసు కొందాం. ఒక సారి శంకరా చార్యుల వారు కైలాసం వెళ్లి ఆది దంపతులైన పార్వతీ పరమేశ్వరులను దర్శించారట. స్వామి వారి భక్తీ శ్రద్ధ లకు సంతోషించి, పరమేశ్వరుడు అయిదు స్పటిక లింగాలను వారికి ప్రదానం చేశారట. మాత పార్వతీ దేవి వంద శ్లోకాలతో ఉన్న ఒక మంత్ర గ్రంధాన్ని ఆయనకు బహూకరించింది. ఆ రెండిటినీ తీసుకొని సెలవు పొంది భూ లోకానికి తిరిగి వస్తున్న తరుణం లో వాకిట్లో ఉన్న నందీశ్వరుడు ఆ గ్రంధాన్ని లాగ బోయాడు. అలాంటి ఉత్తమ గ్రంధం కైలాసం నుండి భూలోకం చేరటం నందికి నచ్చలేదట. అందుకని ఆ పని చేశాడట. అలా లాక్కో బోతున్నప్పుడు అందులోని 59 శ్లోకాల భాగం నందీశ్వరుడికి చిక్కిందట.మిగిలిన 41 శ్లోకాలున్న భాగమే శ్రీ శంకరాచార్యుల వారికి దక్కిందట. శంకరులు చింతిస్తూ ఉంటె శార్వాణి. ''నంది లాక్కొన్న శ్లోకాల గురించి చింతించ వద్దు. ఆ యాభై తొమ్మిది శ్లోకాలను నువ్వే రచించు ''అన్న వాణి విన్పించింది. అంతే ఆయన లోని కవితా గంగ ఉత్తుంగ భావ తరంగాలతో ప్రవహిన్చిందట. నిమిషాల మీద ఆ యాభై తొమ్మిది శ్లోకాలు అలవోకగా శంకరుల నోటి నుండి అపూర్వం గా నభూతో గా వెలువడ్డాయట. కనుకనే సౌందర్య లహరి లో లలితా పరమ భట్టారిక ఇచ్చిన 41 శ్లోకాలలో మంత్రాను ష్టానానికి సంబంధించిన కఠిన నియమాలతో ఉన్న మంత్ర, కుండలినీ యోగాలు, శ్రీ విద్యో పాసనా ఉన్నాయి. గురుముఖతహా నేర్చుకొని నియమ నిష్టలతో అనుష్టించాల్సినవే ఇవన్నీ. ఏ మాత్రం తప్పు జరిగినా బెడిసి కొడుతుందని విశ్వ సిస్తారు. కనుక సౌందర్య లహరి లో మొదటి 41 శ్లోకాలు అమ్మ వారిచ్చినవి తరువాతి 59 శ్లోకాలు శ్రీ శంకర కృతం. ఏమైనా అమ్మ వారి వర ప్రసాదమే సౌందర్య లహరి.

సౌందర్య లహరి శ్లోకాలన్నీ చిక్కని పడ బంధం తో ఉంటాయి. ఏ పదాన్ని మార్చలేం. ఒక వేళ సాహసం చేసి పెట్టినా రస స్పూర్తి కల్గించదు.అది భగవద్దత్తం.

శ్రీ శంకరులకు పరమేశ్వరుడు అనుగ్రహించిన పంచ లింగాలలో ఒకటి కంచిలోని యోగ లింగం --చంద్ర మౌళీశ్వరుని గా పూజింప బడుతున్నాడు. రెండవది కేదార నాద్ లోని ముక్తి లింగం, మూడోది నేపాల్ దేశం లోని వర లింగం, నాల్గవది చిదంబరం లోని మోక్ష లింగం, అయిదవది శృంగేరి లోని భోగలింగం గా చెబుతారు,

శ్రీ శంకర జయంతి నాడు శ్రీ శంకరుల అద్వైతామృతాన్ని, గ్రోలుతూ, స్తోత్ర మకరందాన్ని ఆస్వాదిస్తూ, జ్ఞాన జ్యోతి వైపు అడుగులు వేద్దాం. ఆ మహాను భావుడిని ఒక సారి సంస్మరించుకొనే మహద్భాగ్యం నాకు కల్గినందుకు ఆనందం గా ఉంది

" నారాయణ సమారంభాం -శంకరాచార్య మధ్యమాం -అస్మదాచార్య పర్యన్తాం -వందే గురు పరంపరాం "

పరమాచార్య పథం

"పొట్టి మనిషి. కషాయామ్బర దారి. నెత్తిన కూడా కప్పుకొన్న వస్త్రం.బలహీన మైన శరీరం. చేతిలో దండం. నలభై ఏళ్ళను దాటిన వయసు. తెల్లబడినజుట్టు. కళ్ళు నల్లగా కాంతి వంతం. భావ గంభీర మైన నుదురు. కమనీయ మైన కనులలో అలౌకిక కాంతి. కోటేరు తీసిన ముక్కు. బిరుసు గడ్డం. చిన్న నుదురు .నోరు విశాలం. కూర్చున్న భంగిమ లో పరమ మేధావిత్వం. కలలుకాక ఏదో లోకం లో విహరిస్తున్నట్లున్న కను లు. " ఇదీ paul brunton దర్శించిన కంచి పరమా చార్య జగద్గురువులు శ్రీ శ్రీ చంద్ర శేఖర యతీంద్రుల వారి దివ్య స్వరూపం .వారు ఆంగ్లాన్ని చక్క గా అర్ధం చేసుకో గలిగి మాట్లాడ గలిగినా తమిళం ఆంగ్లము తెలిసిన మధ్య వర్తి చేత అనువాదం చేయించి సందేశమిచ్చారు ".ప్ర పంచ పరిస్థితులు ఎప్పుడు చక్క బడతాయి "అని అడిగిన ప్రశ్నకు "మార్పు రావటానికి చాలా సమయం పడుతుంది. అదొక క్రమ పద్ధతి లో రావాలి. ఆయుధాలను విసర్జించి, దేశాలు శాంతి కోసం ప్రయత్నించాలి "అని సమాధానం. "ఆ దిశలో దేశాలు కొంత ప్రయత్నిస్తున్నాయి "అని అంటే -"ఆయుధాలు విసర్జినంత మాత్రానే శాంతి రాదు, యుద్ధం ఆగదు. కొట్టుకోవటానికి కర్రలు చాలు. దీనికి పరిష్కారం ఆధ్యాత్మిక భావ వ్యాప్తి మాత్రమే. అది దేశాలమధ్య, మనుషుల మధ్య ,బీద ధనికుల మధ్య పరి వ్యాప్తమైతేనే కుదురు తుంది. సుహృద్భావం పేర గాలి

.అప్పుడే నిజమైన శాంతి అభ్యుదయం కలుగుతాయి '. ''అయితే అది చాలా దూరం చాలా కాలం పడుతుందేమో '''అని సందేహించాడు పాల్ -దానికి స్వామి ''ఇంకా దేవుడున్నాడు ''అన్నారు. ''దేవుడెక్కడో లేడు దేవుడంటే ప్రేమ స్వరూపం .జీవుల మీద ప్రేమే దైవం. ''అని సమాధానం.

''దేవుడు మానవ పరికరాలను అవసరం వచ్చి నప్పుడు వాడుతాడు. మానవాళి ,సంఖోక్షోభాన్ని ఎదుర్కొన్నప్పుడు ఏదో రూపం లో వచ్చి పరిష్కరిస్తాడు. ప్రతి శతాబ్దం లోను దివ్య విభూతి కలిగిన మహాత్ములు జన్మించి, మాన వాలి ని ఉద్ధరించారు. ఈ విధానం అంతా భౌతిక శాస్త్ర నియమాలుగా పని చేస్తుంది. .భౌతికత పెరిగి ఆధ్యాత్మికత కు జనం దూర మైన ప్రతి సారి ఇలా జరుగు తూనే ఉండటం అందరికి తెలిసిన విషయమే. పాల్''మన కాలం లో కూడా అలాంటి మహాత్ముడు జన్మిస్తాడా?''అని అడిగితే ''మా దేశం లో ఇది తప్పక జరుగు తుంది, జరిగింది .భౌతికత అనే చేకటి విస్తరించి జ్ఞాన జ్యోతి మినుకు మినుకు మన్నప్పుడల్లా ఇలా జరగటం మాకు సహజమే. వారినే మేము దైవాంశ సంభూతులు అంటాం '''అన్నారు ఆచార్యులు.

''మనుష్యులు బాగా పతన మై పోయారా'' అన్న ప్రశ్నకు ''అంతగా నాకు అని పించటం లేదు. మనిషి లో దివ్యత్మమ్ జాగృతం అవాలి. అప్పుడు మనిషి దేవుని వైపుకు అడుగులేస్తాడు. ''బ్రంటన్ ''మా పశ్చిమ దేశాల్లో దెయ్యాల లాగా మానవులు ప్రవర్తించటం బాధా కరం గా ఉంది ''అంటే -''అలా పేరు చేసి మాట్లాడ వద్దు. అక్కడి దేశ రాజకీయ ఆర్ధిక స్తితి గతులను మనం దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి .పిడుక్కు, బియ్యానికి ఒకటే మంత్రం కాదు. సమాజాన్ని ఉన్నత స్తితికి తీసుకొని వెళ్ళాలి. భౌతికత ను ఆదర్శం (ఐడియలిజం) తో సమానం చేయాలి .ప్రపంచం ఎదుర్కొనే క్లిష్ట పరిస్తితికి నిజమైన నివారణ అంటూ ఏదీ లేదు .''అన్నారు. ''అయితే నిత్య జీవితం లో ఆధ్యాత్మికతను జోడిన్చాలా ?''అని

అడిగితే -''ఖచ్చితంగా. సరైన ఫలితాలు రావాలి అంటే అదొక్కటే మార్గం

.ప్రపంచం లో ఆ స్థాయి మనుష్యులు ఎక్కువైన కొద్దీ మార్పు వేగ వంత మవుతుంది

.మా అదృష్ట వశాత్తు మా దేశం లోఅలాంటి వారికి కొదువ లేదు. ఈ మార్పు

ప్రపంచం అంతటా వస్తే మంచి రావటానికి స్వల్ప సమయం చాలు. ''

పాల్ ''తమరికి ఈ ఆశ్రమాధి కారం సంక్రమించి ఎంతకాలమైంది

''?అని ప్రశ్నిస్తే -''1907 లో నేను పన్నెండేళ్ళ వయసు లో ఉండగా లభించింది

.నాకు ఆశ్రమాది కారం వచ్చిన తర్వాత నాలుగేళ్ల కు, నేను కావేరి నది ఒడ్డున

ఒక గ్రామం లో తపస్సు చేసి, మూడేళ్ళు వేద వేదాంగ విద్య లన్నీ నేర్చాను

.''అని చెప్పారు. ''మీరు నిత్యం సంచారం చేస్తూనే ఉంటారా ?''అన్న దానికి

''1918 లో లో నేపాల్ లో జరిగే ఒక కార్య క్రమానికి నేపాల్ రాజు ఆహ్వానించారు. దానికి సమ్మ తించినేను అప్పటి నుండి దేశ సంచారం చేస్తూ ప్రతిగ్రామమూ తిరుగు తున్నాను. మా ఆశ్రమ ధర్మ ప్రకారం ప్రతి గ్రామము

సందర్శించాలి. ప్రజల్ని ఆధ్యాత్మికత వైపు మరల్చే ప్రసంగాలు చేయాలి. మా

ఆశ్రమ సంప్రదాయాలను పాటించాలి. నిత్యార్చన అవీ మాకు చాలా నియమాలుంటాయి

.''అని సమాధానం.

''నాకు మార్గ దర్శనం చేయ గలిగిన యోగుల కోసం నేను భారత దేశ మంతా పర్య

టిస్తున్నాను. సరై న వారిని మీరు నాకు సూచించ గలరా ''?అని అడిగిన దానికి

సమాధానం గా కంచి స్వామి ''మీకు నిజం గా అలాంటి కోరిక ఉంటె అదేమీ అత్యాస

కాదు. మీ లోని నిజాయితీ తప్పక మీ కోరిక తీరుస్తుంది. ఇప్పుడే మీలో జాగృతి

కలిగింది. అదే మీకు మార్గ దర్శనం చేస్తుంది. మీ సందేహాలన్నీ పటా పంచలవు

తాయి ''.పాల్ మళ్ళీ ''ఆ ఆలోచనే నాకు ఇప్పటి దాకా మార్గ దర్శకత్వంచేసింది

.నేను ఏ మహాను భావుడిని కలిసినా ''దేవుడు వేరుగా లేడునీ లోనే

ఉన్నాడు''అంటున్నారు ''చూపించండి అంటే నువ్వే వెతుక్కో వాలి ''అని అంటూ

దాటేస్తున్నారు'' అన్నాడు. నవ్వు తు స్వామి ''దేవుడు అంతటా ఉన్నాడు

.మనిషి లో మాత్రమె ఉన్నాడని అక్కడే బంధించక్కర లేదు. ఈ విశ్వానికి అంతటికి ఆధారం ఆయనే కదా "'అన్నారు. ''అయితే స్వామీ ! ఎ ప్రయోగాత్మక పద్ధతి ని నేను అవలంబించాలి ?''-''మీ యాత్రలో మీరు అన్వేషించు కొంటూ వెళ్ళండి. మీకు నచ్చిన వారిని ఎన్ను కొండి. ''అన్నారు. ''వారిలో ఎవరూ నాకు సరైన మార్గ దర్శనం చెయ్య లేక పోతే "?సందేహించాడు పాల్ ''అలా అయితే మీరు ఒంటరిగా ప్రయాణం చేసి దైవ విభూతిని పొందే వరకు ఆ మార్గం వదలకండి ''ధ్యానం క్రమం తప్పకుండా చేస్తూ ఉండండి. ఉన్నత భావాలమీద ఆసక్తి, ప్రీమ పెంచుకోండి. మనసంతా ప్రేమ తో నింపు కొండి. తెల్ల వారు జామున, సాయం సంధ్యలో ధ్యానం సత్ఫలితాల నిస్తుంది. అప్పుడు ప్రపంచమంతా పరమ ప్రశాంతం గాఉంటుంది. దీన్ని మాత్రం సాధన చేయటం మరవ కండి ''అని హితవు చెప్పారు. ''స్వామీ ! నా ప్రయత్నా లన్ని వ్యర్ధమై, నా సాధన ఉపయోగ పడక పోతే మీరు నాకు మార్గ దర్శనం చేస్తారా ?''అని సూటిగా ప్రశ్నించాడు బ్రంటన్ బ్లంట్ గా. దీనికి సమాధానం గా పరమా చార్యులు ''నేను ఒక సంస్థానానికి అధి పతి ని. ఇక్కడ నా సమయం అంటూ ఏమీ ఉండదు. నా నిత్య కార్య క్రమాల తో నా సమయం అంతా ఖర్చు అయి పోతుంది. అవి కాల నియమ ప్రకారం జరగాల్సినవి. వాటిని వేటినీ వదిలి పెట్ట రాదు. నేను ఎన్నో ఏళ్ళు గా రోజూరాత్రిళ్ళు నిద్ర పోయేది ''మూడు గంటలే ''.అలాంటి పరిస్థితుల్లో నేను ఒక వ్యక్తీ మీద శ్రద్ధ పెట్టటం జరిగే పని కాదు. మీరే మీ కోసం సమయాన్ని పూర్తిగా కేటాయించే గురువు ను ఎన్ను కొండి ''అని విస్పష్టం గా చెప్పారు. ''బాధ గురువులే తప్ప బోధ గురువులు లేరు అని అంతా అంటున్నారు. అందులో నేను ఒక యూరోపియాన్ని. నాకు బోధించే వారు దొరకరేమో ?''అని సందేహం వెలి బుచ్చాడు ''సత్యం ఉంది. దాన్ని కనుగొన వచ్చు ''అని సమా ధానం. ''మీరే ఒకరిద్దరి పేర్లను సూచించి నా అన్వేషణ కు దగ్గరి దారి చూపించండి మహాత్మా "'అని అంటే ''నాకు తెలిసి ఇద్దరే మీ కు గురువులు అని పించుకోన దగిన

సమర్ధులు ఉన్నారు. అందులో ఒకాయన కాశీ లో ఎక్కడో విశాల మైన భవంతి లో దాగి ఉంటారు. ఆయన దర్శనం అంత తేలిక కాదు. అదీ గాక వారు పాశ్చాత్యు లకు ప్రవేశం కల్గిస్తారని నేను భావించటం లేదు "అన్నారు పాల్ మీద కృపా ద్రుష్టి తో .పట్టు వదలని విక్రమార్కుడు పాల్ -"రెండో వారు ?"అని ప్రశ్నించాడు ."ఎక్కడో దక్షిణ భారత దేశం లో మారు మూల ఉన్నారు. ఆయన్ను "మహర్షి "అంటారు. నేను ఇంత వరకు వారిని చూడ లేదు. కాని అ వారు ఉత్తమ దేశికులు అని తెలుసు. వారు మీకు చక్కని మార్గ దర్శనం చేస్తారని నమ్మకం ఉంది. వారు అరుణాచల జ్యోతి స్వరూప మైన అరుణా చలం లో ఉంటారు. వారి దర్శనం మీ కు మనో భీ ష్టం కల్గిస్తుంది. "అని చెప్పగానే పాల్ పరమా నంద భరితుడయాడు. తన అన్వేషణ ఫలించే రోజు దగ్గర లో ఉందని సంబర పడ్డాడు. అరుణా చలం వెళ్లి రమణ మహర్షిని ఎప్పుడు సందర్శిద్దామా అనే తహ తహ పెరిగి పోయింది. చివరగా ఒక మాట చెప్పారు శంకరులు "రమణ మహర్షి ని దర్శించ కుండా ఇండియా నుండి తిరిగి మీ దేశం వెళ్ళను అని నాకు మాట ఇవ్వండి "అన్నారు కృపా దృష్టి తో. శ్రీ వారి లోని ఆ కారుణ్యం, తన తపనను అర్ధం చేసుకొన్న వారి మనో భావం చూసి పాల్ చలించి పోయాడు. "మీ మాట జవదాట ను మహాత్మా !"అనిమనస్పూర్తిగా చెప్పాడు .చివరి సారిగా శంకరులు "ఆదుర్దా పడకండి. మీరు సత్యాన్ని కనుక్కొంటారు .మీరు వెతుకు తున్న వారు మీకు లభించి మీ కోరిక తీరుస్తారు "అని అభయం ఇస్తూ "మీరు నన్నెప్పుడు గుర్తుంచు కొండి. నేనూ మిమ్మల్ని ఎప్పుడూ గుర్తుంచు కొంటాను "అని paul the seeker కు వీడ్కోలు చెప్పారు పరమా చార్యులు. ఆయన దేశ సంచారాన్ని ఆది శంకరుల దేశ సంచారం తో సరి పోల్చాడు పాల్.ఒక ఆధ్యాత్మిక జ్యోతిని సందర్శించిన మహదానందం తో పాటు మరో అద్భుత మహర్షిని సందర్శించా బోతున్న ఉద్వేగం పాల్ ను కుదిపేస్తోంది. మహాత్ములు ఎంత ఉన్నతులో, ఎంత మార్గ దర్శనం చేస్తారో ఆధ్యాత్మికానుభూతి పొందాలను కొనే వారంటే వారికి ఎంత అభిమానమో వ్యక్తమయ్యే అన్ని పేశాలను ఇందులో మనం

చూశాం. ఇదే పరమాచార్య పథం.

జ్ఞాన కనకధార

చిన్న ఉసిరికాయ భిక్షగా వేస్తే ఏకంగా ఉసిరికాయలంత కనకాన్ని ధారగా కురిపించిన కరుణామూర్తి ఆది శంకరాచార్య. ఆ స్తవం చదివితే అందరికీ లక్ష్మీదేవి కరతలామలకం అవుతుందని నమ్మిక. ఇదీ శంకరుల మహితభక్తి. అందులోని పరమార్ధాన్ని చాలాకాలం క్రితమే శ్రీ ధూళిపాళమహాదేవమణి ఆవిష్కరించి పుస్తకంగా ప్రచురించారు. వెతుక్కోవాలేకాని అందులో దొరకనిది ఏదీ ఉండదేమో ! కనకధారా స్తవం లోని లోతుల్ని చాలామంది ప్రసంగాలద్వారా లోకంలో ప్రచారం చేశారు.

పూర్వపు నా సహ ఉపాధ్యాయుడు, గురుముఖతా సంస్కృతాంధ్రాలు క్షుణ్ణంగా గ్రహించి, తనపదునైన మేధో శక్తితో అంతరాంతరాలు తరచే మహా ప్రతిభాసంపన్నులు, ఇప్పటికే ఎన్నో ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలను పండిత జన మెప్పుతో రాసి ప్రచురించిన వారు శ్రీ రంగావఝుల మురళీధరరావు. మొన్న శివానందలహరిలో ఈదులాడి, ఇప్పుడు కనకదారలోతడిసి మోపెడు అయ్యారు . ఈ గ్రంధరచన ఆసాంతం అవలోడనం చేయటానికి నేను అశక్తుడిని. అది తెలిసికూడా ఆత్మీయంగా నాకు పుస్తకం పంపారు రావు జీ. ఉగాదికి రెండు రోజులముందే అందుకున్నా తెరిచి చూసే సమయం లేక తర్వాత చూసి స్పందిస్తా అని వెంటనే విద్యుల్లేఖ పంపాను.

ఇవాళే కొద్ది సమయం దొరికి చూశాను. కనక ధార జిగేలు మనిపించింది. అందులోని తత్త్వం నాకు అర్ధమవ టానికి ఏళ్ళూ,పూళ్ళు పట్టవచ్చు. కానీ ఈ గ్రంథాన్ని బహుదా ప్రశంసించారు శ్రీ విద్యాపారంగత డా టివిఎస్ శర్మ. కనకధార రసాస్వాదన చేయమని శ్రీరస్తుగా ఆశీర్వదించారు గీతాచార్య బ్రహ్మశ్రీ దోర్బల ప్రభాకర శర్మ. అవధాన ప్రాచార్య శ్రీ ధూళిపాళమహాదేవమణి"జ్యోత్స్నః"అంటూ నిండుగా మెచ్చి ఆశీస్సులందించారు. ."అనంత జ్ఞానదార జీవధార "గా అభి వర్ణించారు ప్రవచన సరస్వతి బ్రాహ్మశ్రీ చాగంటి కోటేశ్వరశర్మగారు.

ఈ జ్ఞానపయోధి ని తరించాలను కొనేవారు మీభక్తి అనే తులసి దళాన్ని చూపి ఉచితంగా పొందవచ్చు.

రంగావఝుల మురళీధరరావు 21-1-54పవన్ సాయి హోమ్స్ అల్లూరి సీతారామరాజు వీధి

ముత్యాలంపాడు విజయవాడ -11

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి -1

సరస భారతి సాహితీ బంధువులకు --హార్దిక శుభా కాంక్షలు

ఈ శుభ సందర్భం గా శ్రీ ఆది శంకరా చార్యుల వారి అపూర్వ కవితా సృష్టి" సౌందర్య లహరి "ని ధారా వాహికం గా మొదలు పెడుతున్నాను. ఇందులో శ్లోకం, తాత్పర్యం తో పాటు అవసర మైన విశేషాలను మాత్రమె అందరికి అందు బాటు లో ఉండే టట్లు తెలియ జేయటమే నా లక్ష్యం. ఇందులో భాగ వత్పాదుల కవితా సౌందర్యాన్నీ వెలువ రించటం కూడా ఉంది. అందుకే దీనికి "లలి(కవి)తా సౌందర్య లహరి "అని పేరు ఉంచాను. . వచ్చేది అమ్మ వారికిష్టమైన శరన్నవ రాత్రులు కనుక ఈ ప్రయత్నం. సమాదరిస్తారని, అమ్మ వారి కరుణా కటాక్షలహరి మనందరి పై ప్రస రించాలని కోరుతున్నాను. మీ--దుర్గా ప్రసాద్

" శృతి స్మృతి పురాణామాలయం కరుణా లయం --నమామి భాగవత్పాదం శంకరం లోక శంకరం "

సౌందర్య లహరి ని పరమ శివుడే, పర దేవత ను స్తుతిస్తూ చెప్పినదని, శ్రీ శంకర భాగ వత్పాదులు లోకానుగ్రహం బుద్ధి తో వెళ్ళ డించారని ప్రతీతి. ఇది భక్తీ సాహిత్యం లో మణి పూస గా పేర్కొన బడింది. సమయ మతాన్ని అనుసరించే శ్రీ విద్యోపాసకుల కు ఇది గౌరవ శ్రేష్టమైన గ్రంథం. ఇందులో శాక్త మతాన్ని సమర్ధి స్తున్నట్లు గా కనీ పిస్తుంది. కౌల, మిశ్రమ, సమయా చారాలు అని శాక్తేయ మతం లో మూడు రకాలున్నాయి. కౌల, మిశ్రమ వారికి ఐహిక దృష్టి ఎక్కువ. సమయా చారు లది పరమార్ధ దృష్టి అని తెలుస్తుంది. షణ్మతస్థాపకు లైన భాగ వత్పాదులు శక్తి ఉపాసకులను సంస్కరించి, వైదిక పద్ధతి గా తన మార్గాన్ని చూపారు. ఇందులో మొదటి శ్లోకం అన్ని శ్లోకాలకు సార భూత మైన దానిని గా భావిస్తారు.

ఆగమాలు అంటే సగుణ బ్రహ్మ ను గురించి చెప్పేవి. ఇందులో తంత్ర గ్రంథాలు ముఖ్య మైనవి. ఇవే మంత్ర శాస్త్రాలని పిలువ బడుతాయి. సామాన్యులకు కూడా ఇవి అర్ధమవు తాయి. ఇందులో శైవ, వైష్ణవ, శాక్త ఆగ మాలు అని మూడు రకాలున్నాయి. శక్తి ని జగన్మాత గా, పర తత్త్వం గా చెప్పేవి శాక్తాగమాలు. కౌల, మిశ్రమ, సమయ అని ఇందులో మూడు రకాలు. మిశ్రమాగమాలు -ధర్మ, ఉపాసనా వివరణ ఉన్నవి. ఇందులో కుండలినీ శక్తి వివరణ, దాని ఉత్థానం, అవలంబించాల్సిన సాధన ప్రక్రియ తెలియ జేయ బడుతుంది. సమయ మతం అంటే పర మార్ధదృష్టి తో కర్మ మార్గాన్ని వదిలి జీవ బ్రహ్మఐక్యాన్ని గురించి చెప్పేది. "బ్రహ్మం నాలోనే ఉన్నాడు "అని సమయ శబ్దానికి అర్ధం. ఈ పద్ధతి లో శక్తిని ఉపాశించాలని చెబుతుంది. సమయ అంటే "సహ మయ "అని అర్ధం చెబుతారు.

కేన ఉపనిషత్ లోని "ఉమ"సాక్షాత్కారాన్ని విపులీకరించే దే "సౌందర్య లహరి " కుండలిని జాగృతం చేసి, మూలాధారం నుంచి, పైకి తెచ్చి, షట్ చక్రాలను భేదం చేయించి, సహస్రారం లో చేర్పించటం ఇందులో చెప్ప బడిన ముఖ్య విషయం. కౌల మతం వారికి మూలాధారం లోనే ఉపాసన ఉంటుంది. సమయా చార సారమే సౌందర్య లహరి. నిర్గుణ బ్రహ్మాన్ని తెలుసు కోవటం సామాన్యులకు వల్ల కాని విషయం. అటు వంటి వారికి పర తత్త్వం సగుణ మైనదే అని శ్రీ శంకరులు అంటారు. బ్రహ్మం దాని కది గా నిష్ప్రపంచికం గా, చూస్తె, నిర్గుణమే. అవాన్మానసమే. ప్రాపంచిక దృష్టి లో చూస్తె మాత్రం సగుణమే. బ్రహ్మం మాయ తో కూడి నప్పుడు ఈశ్వరుడు అవుతాడు అని తాత్పర్యం. భక్తుల కోసం దేవతా స్వరూపం ధరిస్తాడు. శివ, విష్ణు, దేవీ, సూర్య, గణపతి, కుమార స్వామి పూజా విధానాలను సంస్కరించి, ప్రార్ధనా శ్లోకాలను శంకరా చార్యుల వారు మనకు ఎంతో మేలు చేశారు. ఈ దేవతా

మూర్తులు వేరైనవి కావు. పర తత్వ రూపాలే అని తెలియ జెప్పారు. ఇందులో యే దేవత నైనా స్వార్ధ త్యాగ బుద్ధి తో పూజిస్తే ఈశ్వరానుగ్రహం లభిస్తుంది. అప్పుడు అద్వైత భావన కలిగి ముక్తి లభిస్తుంది. వేద విరుద్ధ మైన వాటిని విసర్జించి, వేద విహిత మైనవీ, శుద్ధ మైన ఆగమ పూజలను ఆచార్యుల వారు అంగీక రించారు. అదే షణ్మత స్థాపన అని పెద్దలంటారు.

శ్రీ విద్య -లో జ్ఞాన, కర్మ లు కలిసే ఉంటాయి. ఇది క్రియ తో కూడిన అద్వైత సాధనం గా పరిగ ణిస్తారు. బ్రహ్మ విద్యా స్వరూపమే ఇది అని స్పష్టం చేస్తారు. శక్తి లేని శివుడు కర్తృత్వ హీనుడు. కనుక శక్తికే ప్రాధాన్యం. శివుడు శక్తి అవసరం లేకుండా నే సర్వ స్వతంత్రుడు. అనే ఈ రెండు భావాలకు సమతూకం లో ఆది శంకరులు సౌందర్య లహరి రచించారని ఇందులోని గోదార్ద దర్శనం చేసిన శ్రీ తుమ్మల పల్లి రామ లింగేశ్వర రావు గారు తెలియ జేశారు. ''మాయాంతు ప్రకృతిం, విద్యాన్మాయి నంతు మహేశ్వరం -తరత్య విద్యాం వితథం హృది తస్మిన్నివేశితే ''అన్న దాని లో ''మిధ్యా జగదది ష్టాత్రి ''అనే అమ్మ వారి నామం లో భావం. శ్రీ విద్యనే మోక్ష విద్య అంటారు. ''ఆత్మా విద్యా, మహా విద్యా శ్రీ విద్యా, ''అని లలితా సహస్రనామాలలో ఉంది. ఆత్మా స్వరూపాన్ని చెప్పేదే.ఆత్మా విద్య మోక్ష విద్య అని చాందోగ్య ఉపనిషత్ చెబు తోంది. బ్రహ్మ విద్య అయిన ఆత్మా విద్య ను స్త్రీ రూపం గానే శంకరులు ధ్యానిన్చారని భావం.

సౌందర్య లహరి లో నిర్గుణ పర బ్రహ్మాన్ని వర్ణించ కుండా సగుణ రూపం లోనే ఆమె సౌందర్యాన్ని వివరించారు శ్రీ శంకరులు. నిర్గుణ పరబ్రహ్మాన్ని దాచి పెట్టి, దాని ప్రాపంచిక దృష్టికి కన్పించిన సృష్టి విలాసాన్ని వర్ణిం చట మే శ్రీ శంకరులు చేసిన కవితా సౌందర్యం. దీన్నే అలంకార శాస్త్రం లో ''అపహ్నవ అలంకారం ''అంటారు. మనసుకు, వాక్కు కు గోచరించని, జగత్తుకు కారణం అయినట్టి, మొదటగా ప్రాదుర్భావించిన స్త్రీ రూపం గా కేన ఉపనిషత్ లో ''ఉమా దేవి ''గా చెప్పబడింది. ఉపనయన సమయం లో బ్రహ్మోప దేశాన్ని స్త్రీ రూపం గానే చేయటం మనకు ఆచారం గా వస్తోంది. బీజ ప్రాయం గా ''కేన ''లో ఉన్న శ్రీ విద్య సౌందర్య లహరి లో విస్తృతి చెందింది . ఇది మంత్ర, యంత్ర ప్రతీక రూప ఆరాధనం. మంత్రం వాక్కు కు సంబంధించింది. ప్రతీక మనస్సు కు సంబంధించింది. పూజ చేసేది కాయానికి. ఇవి వాక్, మన, కాయ త్రికరణాలు. దీనికి ప్రతీక శ్రీ చక్రమే నని భావన. ఇదీ సౌందర్య లహరి లో ప్రవేశించే ముందు మనకు అవగాహన కావలసిన విషయాలు. ఇక ఆ సౌందర్య ప్రవాహం లో మునిగి ఈదుతూ తేలియాడుదాం.

1--''శివ శ్శక్త్యా యుక్తో, యది భవతి శక్తః ప్రభు వితుం --నాచే దేవం, దేవో న ఖలు కుశలః స్పందితు మపి

అతస్త్వా మారాధ్యాం హరి హర విరించాదిభిరపి --ప్రణంతుం స్తోతుం వా, కధ మకృత పుణ్యః ప్రభవతి ''

తాత్పర్యం --తల్లీ !సర్వ మంగళవు అయిన నిన్ను చేరితేనె, నీ నాధుడు శివుడు సర్వ ప్రాభవం తో, ప్రపంచాన్ని నిర్మిస్తున్నాడు. అలా కాక పోతే స్థాణువు అంటే కదల టానికే సామర్ధ్యం లేని వాడు అవుతాడు. అందుకే హరి, హర, బ్రహ్మ మొద లైన దేవతల చేత కొలువ బడే నీకు మ్రొక్కటం, నిన్ను స్తుతించటం పూర్వ జన్మ సుకృతం లేని వాడెవడూ చేయ లేడు.

విశేషం --శివుడు జగన్నిర్మాణశక్తి తో కూడిన వాడైనాడు. ఆయన అవిచ్చిన్నుడు. అవిద్య అయిన మాయ తో కూడిన వాడు. జగన్నిర్మానానికి శక్తి యుతుడైన పుడే ఆది సాధ్యం అయింది. లేక పోతే స్పందించ టానికి కూడా ఆయనకు సాధ్యం కాదు. శివ, శక్తులు భార్యా భర్తలు. జాయా పతులు. జాయా పతి, జాయ యొక్క శక్తి తోనే ప్రపంచ

రూప సంతానాన్ని నిర్మించ గలదు. శక్తి లేక పోతే సంతాన ప్రాప్తి లేదు. శివుడు సర్వ మంగళుడు. అంటే జనన, మరణ మైన అమంగళం లేని వాడు అని అర్ధం.

శ్రీ చక్రం లో తొమ్మిది యోనులు ఉంటాయి. అందులో నాలుగు శివ సంబంధ మైనవి. అయిదు శక్తికి సంబంధించినవి. రెండు అర్ధ చక్రాలు గల తొమ్మిది యోనుల తో కూడిన శ్రీ చక్రమే ఇది. ఇది విశ్వ వ్యుత్పత్తి, స్తితి లయాలకు స్వరూపమే. పరుడు అంటే శివుడు శక్తి లేని వాడు అయితే సృష్టి స్తితి లయాలు చేయ లేడు. అందుకే వీరి అధి దేవత లైన విష్ణు, బ్రహ్మ, రుద్రులచే పూజింప బడే భ,గ వతి -ప్రపంచానికి తల్లి. ''ఆది ''అనటం లో వేద ధ్వని కని పిస్తుంది. శ్రీ విద్యోపాసకులు-- విష్ణు, శివ, మను, చంద్ర, కుబేర, లోపాముద్ర, అగస్త్య,స్కంధ, మన్మధ, ఇంద్ర, బల రామ, దత్తాత్రేయ, దుర్వాసాదులు. శ్రీ దేవుని స్తుతించ టానికి పూర్వ జన్మ సుకృతం ఉండాలి. ఇతర దేవతలను పూజించినా, ఆ దేవతలు శ్రీ దేవి అనుగ్రహం తోనే భుక్తిని, ముక్తిని ఇస్తారు. శ్రీ దేవి సేవ సర్వత్రా ఫల దాయకం. ఇతర దేవోపాసన కూడా శ్రీ దేవి ఉపాసనే అవుతుంది. అన్ని వర్ణాలు శివ శక్తి మయాలే. దీన్ని పఠిస్తే సకల శ్రేయోభి వృద్ధి కలుగు తుంది అని ఫల శ్రుతి.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి) తా సౌందర్య లహరి --2

2--'' తనీ యామ్సుం పామ్సుం, తవ చరణ పంకేరుహ భవం --విరిన్చిహ్ సంచిన్వన్, విరచ యతి, లోకాన వికలం

వహత్యేనం, శౌరిహ్, కధ మపి సహస్రేణ శిరసాం --హరః, సంక్షుద్యైనం, భజతి, భస్మో ద్ధూలిన విధిం ''.

తాత్పర్యం --అమ్మా !నీ పాద ధూళి రేణువు తగిలి, బ్రహ్మ దేవుడు చరా చర సృష్టి చేస్తున్నాడు. ఆ రేణువు నే, వేయి తలల తో అనంతు డైన విష్ణువు మోస్తున్నాడు. దానినే ఈశ్వరుడు భస్మం గా శరీరం అంతా పూసుకొంటున్నాడు.

విశేషం --శ్రీ దేవి పాద ధూళి యే, బ్రహ్మ, విష్ణు, శివ దేవులకు సృష్టి, స్తితి, లయ శక్తులకు కారణం అవుతోంది. ఆ మాయా గుణాలే, సత్వ, రజ, తమోగుణాలు. విష్ణువు శింశు మార (మొసలి)రూపంతో ఊర్ధ్వ లోకా లను ధరిస్తున్నాడు. శేష రూపం లో అతల మొదలైన అదో లోకాలను ధరిస్తున్నాడు. శివుడు భస్మ స్నానం చేస్తున్నాడు. అంటే పృధివి, నీరు అగ్ని, వాయువు ఆకాశం అనే పంచ భూతాలు భస్మం చేస్తున్నాడని భావం. ''అగ్ని రితి భస్మం, వాయురితి భస్మం, జలమితి భస్మం, స్థల మితి భస్మం వ్యామేమితి భస్మం సర్వం హువా ఇదం భస్మమన ఏతాని చక్షూమ్సి భస్మాని ''అని ఉంది.

పృధివి మొద లైనవి అమ్మ వారి చరణ ధూళి కణాలు అవుతుంటే, ఆమె స్వరూపం తెలుసు కోవటం ఒక్క శివ మహా దేవుడికే సాధ్యం అని అర్ధం. రజో గుణం అనే పంకేరుహం లో బ్రహ్మ సృష్టి చేస్తుంటే, శుక్ల చరణ పంకేరుహం తో విష్ణువు పోషిస్తుంటే, మిశ్ర చరణ పంకేరుహం తో శివుడు లయం చేస్తున్నాడని విశేషం. సృష్టికి ఉపాదాన కారణం ''పరమాణువులు ''అనీ, కణాదుడు గౌతముడు మొదలైన మహర్షులు సిద్ధాంతం గా ఎప్పుడో చెప్పిన సంగతి మనకు తెలుసు. వేదాంత భావన లో ఈశ్వర ఇచ్చాశక్తియే ప్రధాన కారణం అని చెబుతారు.

3--- ''అవిద్యానాం అంతస్తిమిర మిహిరోద్దీపన కరీ--జడానాం, చైతన్య స్తబక మకరంద శ్రుతిఝరీ

దరిద్రానాం, చింతా మణి, గుణ నికా, జన్మ జలధౌ --నిమగ్నానాం, దంష్ట్రా మురరిపు, వరాహస్య భవతి ''.

తాత్పర్యం ---జననీ !నీ పాద కమల రేణువు,లోపల ఉన్న అజ్ఞానం అనే చీకటికి సూర్య కిరణం లాంటిది. జ్ఞానం కలిగిస్తుంది. మంద బుద్ధులకు చైతన్యం అనే కల్ప వృక్ష పుష్పం యొక్క మకరందం. దీనులకు అన్ని కోర్కెలను తీర్చే చింతా మణి. జనన, మరణ, సంసార సముద్రం లో మునిగి ఉన్న వారికి యజ్ఞ వరాహ మైన విష్ణువు యొక్క దంష్ట్రం (కోర).లలితా పరా భట్టారిక ను స్తుతిస్తే -అవిద్య, జడత్వం, దరిద్రం, జనన, మరణ భయాలు ఉండవు అని స్పష్ట పరుస్తున్నారు శంకర భగవత్పాదులు.

4--''త్వదన్యహ పాణిభ్యా, మభయ వరదో, దైవత గణః --త్వమేకా, నైవాసి, ప్రకటిత, వరా భీత్య భినయా

భయాత్రాతుం, దాతుం, ఫలమపి, చ, వాన్చా సమధికం --శరణ్యే, లోకానం,తవహి, చరణా వేవ నిపుణౌ ''.

తాత్పర్యం -భవానీ ! ఇతర దేవతల చేతి లో అభయ వర ముద్రలు ఉన్నాయి. అందరి కంటే ముఖ్యురా లైన నీ చేతులలో ఆ ముద్రలనేవి లేనే లేవు. అయితే నేమి ?నీ పాదాలే, భయం నుంచి కాపాడి, కోరిన దాని కంటే ఎక్కువ ఇచ్చే అధిక సామర్ధ్యం కలవి. అవే మాకు దండి. పాశ, అంకుశ, ఇక్షు, బాణాదులే ఆమె హస్తాలలో ఉంటాయి. ముద్రాభినయం అనేది లేదు కనుక ఆమె పాదాశ్రయమే భోగం, మోక్షం అని భావం.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –3

5--''హరిస్త్వా మారాధ్య, ప్రణత జన సౌభాగ్య జననీం --పురానారీ భూత్వా, పురరిపు మపి క్షోభ మనయత్

స్మరోపిత్వాం, నత్వా, రతి నయన లేహ్యన వపుషా--మునీనా మప్యంతః ప్రభవతి, హి, మోహాయ మహతాం. ''

తాత్పర్యం --శర్వాణీ !సౌభాగ్యాన్ని ఇచ్చే నిన్ను ఆరాధించే, పూర్వం విష్ణు మూర్తి మోహినీ రూపం ధరించి, త్రిపుర సంహారకు డైన మహేశ్వరుడిని కూడా మొహం చెందించాడు. శరీరమే లేని మన్మధుడు నీకు నమస్కరించి, భార్య అయిన రతీ దేవి కన్ను లతో ఆస్వాదించ దగిన శరీరం తో మునీశ్వరులనే మోహ పెడుతున్నాడు. నీ అనుగ్రహం లోకా ద్భుతం గా ఉంది. లలితా దేవిని స్మరిస్తే చాలు ఎంతటి కష్టమైనా పని నైనా చేసే సమర్ధత వస్తుంది అని భావం.

6---''ధనుహ్ పౌష్పం, మౌర్వీ మధుకర మయీ, పంచ విశిఖాః--వసంతః సామంతో, మలయ మరుదా యోధన రధః

తదాప్యేకః,సర్వం, హిమ గిరి సు తే, కామపి, కృపాం --అపాఙ్గత్తే, లభ్ద్వా, ,జగదిద,మనంగో విజయతే ''

తాత్పర్యం -పురాణీ !పూల విల్లు, తుమ్మెద గుమ్పులే అల్లే త్రాడు, అయిదు మాత్రమె పుష్ప బాణాలు, జడుడు,, సంవత్స రానికి ఒక సారి మాత్రమె కనీ పించే వసంతుడే చెలికాడు గా, గంధపు కొండ గాలి రధం గా, చేసుకొని మన్మధుడు, నీ కడ గంటి చూపు అనే కరుణ తో, అంతు లేని దయను పొంది, ,ఈ జగత్తు నంతా చేల రేగి జయిస్తున్నాడు.

విశేషం --పుష్పాలు అతి మెత్తనివి సుకుమారమైనవి. తాకితే వాడి పోయేవి. ఎప్పుడూ రోద చేస్తూ ఎగురుతుండే తుమ్మెదలు. ఇవన్నీ సమర్ధ వంత మైనవి కావు. అంటే వీటి పై నమ్మకం పెట్టుకోవ టానికి వీలు లేదు. కాని దేహమే లేని మన్మధుడు ప్రపంచం పై శ్రీ దేవి కరుణా కటాక్షం వల్ల విజ్రుమ్భించి అందర్నీ మోహ పర వశు లను చేయ గలుగు తున్నాడు. కారణం లేకుండానే కార్యం జరిగి పోతోంది. గడ్డి పరక మేరు పర్వతం గా, మూగ వాడు వాచాలుని గా, కుంటి వాడిని పర్వతాలను ఎక్కే సామర్ధ్యం కల వానిని గా లలితా త్రిపుర సుందరి చేయ గలుగు తుంది అని భావం.

7---''క్వణత్కాంచీదామా, కరి కలభ, కుమ్భస్తన భరా --పరిక్షీణా మధ్యే, పరిణత, శరశ్చంద్ర వదనా

ధనుర్బాణాన్, పాశం, స్రుణీ మపి, దధానై, కరతలైహ్ -పురస్తా దాస్తాం నః, పురమధితు రాహో, పురుషికా ''

తాత్పర్యం --రుద్రాణీ !మెరిసే మణుల గజ్జల మొల నూళులు, గున్న ఏనుగు కుంభ స్థలాల వంటి చనులు కలిగి, సన్నని నడుము తో, వంగి, శరత్కాల వెన్నెల వంటి ముఖం తో, తామర తూడుల వంటి సుతి మెత్తని చేతులతో, చెరుకు విల్లు, పూల బాణాలు, పాశం, అంకుశం అనే ఆయుధాలను ధరించి, త్రిపుర సంహారకు డైన ఈశ్వరుని యొక్క అలంకార స్వరూపు రాలైన న శ్రీ దేవి మా ఎదుట సుఖా శీనురా లవులవు గాక.

విశేషం --త్రిపురా మంత్ర బీజాలను మదించి, నవనీతం అంటే వెన్నను తీసే వాడు త్రిపురారి అంటే శివుడు. శ్రీ దేవి స్తూల ఆకారాన్ని, మంత్ర రూప మైన సూక్ష్మ ఆకారాన్ని, పరా స్వరూప మైన మాయా కారాన్ని శ్రీ శంకరులు ఇక్కడ సూచించారు. ''పరమధితుం ''అనటం లో ఐం, క్లీ, సౌహ్, అనే త్రిపురా మాతృకా బీజాలను శివుడు ఉద్ద రించి, లోకాలను ప్రకాశింప జేశాడు అని అర్ధం. అ-అంటే బ్రహ్మ -హ -అంటే శక్తి ఈ రెండు కలిస్తే అహం -అంటే ప్రత్య గాత్మ అయిన పురుషుడు -అదే ''అహో పురిషికా ''అన్న మాటలో భగవత్పాదులు పొదిగారు. గజ్జల మోల నూలు మ్రోత -సాధకునికి ఆజ్ఞా చక్రం తర్వాత విని పించే నాదం అని భావం. సహస్రారం లో పరాశక్తి చంద్ర జ్యోత్స్న గా ప్రకాశిస్తుంది. దానినే ఆది శంకరులు ''పరి ణత శరశ్చంద్ర వదనా ''అనే మాటలో నిక్షిప్తం చేశారు.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –4

8 --- ''సుధా సింధు ర్మధ్యే, సుర విటపి, పాటీ పరి వృతా -మణి ద్వీపే, నీపోప వన వసతి చింతా మణి గృహే

శివా కారే, మంచే, పరమ శివ పర్యంక నిలయం --భజంతిత్వం, ధనయః, కతి చన, చిదా నంద లహరీ ''

తాత్పర్యం --పరాశక్తీ !అమృత సముద్రం మధ్య లో, రత్నాల దీవిలో, కల్ప వృక్షాల తో పరి వేష్టించ బడిన కదంబ వృక్ష వనం లో, చింతా మణి నిర్మిత నగరం లో, శక్తి స్వరూపం అయిన త్రికోణా కార మంచం పై, పరమ శివుని ప్రక్కలో, ప్రకాశించే జ్ఞాన స్వరూపమైన, నిరతి శయ సుఖ ప్రవాహం గా ఉన్న నిన్ను కొంత మంది ధన్యు లు మాత్రమె సేవించ గలుగు తున్నారు.

విశేషం --శ్రీ చక్రం అంటే ''వియత్ ''చక్రం. ఆకాశ చక్రం అన్న మాట. అంటే ఇది ఆకాశ పూజ అన్న మాట. దహరా కాశ, బాహ్యాకాశ పూజ అని అర్ధం. పీఠం లో భూర్జ పత్ర, శుద్ధ వస్త్ర, సువర్ణ, రజత రేకుల పై శ్రీ చక్రాన్ని వ్రాసి, ఆరాధించా టాన్ని బాహ్యాకాశ పూజ అంటారు. హృదయాకాశం లో చేసే పూజ దహరా కాశ పూజ. శివాత్మక మైన నాలుగు యోనులు అదో ముఖం కలవి. శక్త్యాత్మక మైన అయిదు యోనులు ఊర్ధ్వ ముఖం కలవి. ఈ తొమ్మిది

యోనులు కలిగిన, శ్రీ చక్రం క్రింది ప్రదేశం లో ణి బిండువునే "సుధా సింధువు "అంటారు. బిందు స్థానం సుఖ సముద్రమే. అయిదు యోనులు కల్ప వృక్షాలు. అక్కడే కదంబం. దాని మధ్య మణి మంటపం. అందులో చింతా మణి గణం చేత నిర్మించ బడిన పీఠం ఉంటుంది. అక్కడే శక్తి రూప మైన మంచం మీద శివుడు దిండుగా, రమ్య మైన పాన్పు గా ఉన్న సదా శివుడు ఉన్నాడు. బ్రహ్మాదులు ఆయన్ను సేవిస్తుంటారు. ఇంద్రుడు తమ్మి ప డగ.అక్కడ పర మేశ్వరి అయిన మహా త్రిపుర సుందరీ దేవి ఉంటుంది. శివార్క మండలం ఛేదించి చంద్ర మండలాన్ని ద్రవింప జేస్తూ, ,దాని లో విని పించే అమృత తుల్య మైన పరమానందాన్ని పొందుతూ, కుల సుందరి, కులాన్ని త్యజించి, పరమ మైనద ర్శనాన్ని పొందు తోంది.

దేవీ మందిరం 43 కోణాలు గల శ్రీ చక్రం. దానికి. బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రా, ఈశ్వరులు నాలుగు కోళ్ళు. మహేంద్రుడు తాంబూలం ఉమ్మి వేసే పళ్ళెం. కులం -- కుల మార్గ శుషుమ్నా నాడి మార్గం. అక్కడే చంద్ర మండలం లో నిలిచి, 72,000నాడులు అమృత వర్షా న్నిస్తూంటాయి. మళ్ళీ కుండలిని స్వస్థానం పొంది, స్వాదీష్టా నం లో నిద్రిస్తుంది. మూలాధారం లోని కుండలినీ శక్తి, సుషుమ్న ద్వారా, సహస్రారా నికి,వెళ్ళ బోతూ, దహర గత సూర్య మండలాన్ని చేదించి, బ్రహ్మ రంధ్రాన్ని కప్పి, అక్కడి చంద్ర మండలాన్ని ద్రవింప జేసి, అమృత వర్షం తో, సర్వ ప్రపంచాన్ని అంటే సాధకుడి నాడీ మండలాన్ని తడిపి, తృప్తి పొందు తోంది. శివుడు "ఏ"ఆకారం. అదే ఏకాదశ స్వరం. అందు వల్లే ఆది త్రికోణం అయింది. పరమ శివుడు బిందువు. అక్కడ ఉండేది త్రికోణా కార మధ్య బిందు నిలయం. ఆమెను ధన్యు లైన వారే పూజించ గలరు. ఇదే శ్రీ శైలం లాంటి దేవాలయ దర్శనం అని రామ లింగేశ్వర శర్మ గారి అత్యన్తాద్భుత వ్యాఖ్య. అనాహత చక్రం పరమ కళ్యాణ రూపం. అదే పర్యంకం అంటే తోడ. అక్కడే చిదానంద లహరి ని దర్శిస్తారు.

9---"మహీం మూలాధారే,కమపి, మణి పూరే, హుత వహం --స్థితం, స్వాధి ష్టానే, హృది మరుత, మాకాశ ముపరి

మనోపి, భ్రూ మధ్యే, సకల మపి, భిత్వా, కుల పధం --సహస్రారే, పదమే, సహ, రహసి, పత్యా విహరసే. "

తాత్పర్యం --ఆది శక్తీ !మూలా ధారం లో పృధ్వీ తత్త్వం, మణి పూరం లో జల తత్త్వం, స్వాదిష్టానం లో అగ్ని తత్త్వం, అనాహతం లో వాయు తత్త్వం, విశుద్ధం లో ఆకాశ తత్త్వం, ఆజ్న లో మనస్తత్వంఉన్నాయి. ',సుషుమ్నను చేదించి, సహస్రారం లోని భర్త అయిన సదా శివుని తో సదా విహరిస్తున్నావు నువ్వు.

విశేషాలు --నాలుగు శివ చక్రాలు, అయిదు శివా అంటే లలితా దేవి చక్రాలు కలిసి శ్రీ చక్రం గా రూపు దాల్చింది. శివ చక్రం లో బిందు, అష్ట దళ, షోడశ దళ, చతుర్దశ దళ క్రమాలుంటాయి. ఈ కోణా, చక్రాలు శ్రీ దేవి ఆధార స్వరూపాలు. అమ్మా! నువ్వు త్రికోణ రూప శక్తివి. బిందు రూప శివుడిని నేను అని సాధకుడు భావిస్తాడు. మూలాధారం నుంచి ఆజ్ఞా చక్రం వరకు ఉన్న ఆరు చక్రాలకు "కుల మార్గం "అని పేరు. ఆ మార్గం లో సహస్రారం లో, సహస్ర దళ పద్మం పై పరమ శివుని తో రహస్యం గా భగ వతి విహరిస్తుంది. ఇది ధ్యాన యోగానికి ఉపాసనా విధానం. దీని వల్ల యోగ సిద్ధి కలుగు తుంది. మూలాధారంలో కుండలినీ శక్తి నిత్య నివాసి అని భావిస్తారు.

శ్రీ శంకరుల లలి(కవి)తా సౌందర్య లహరి --5

10--- '' సుధా సారా సారై, శ్చరణ, యుగాళాన్తరవి గలితైహ్ ప్రపంచం, సిన్చంతే, పునరపి, రసామ్నాయ మహాసా -

అవాప్సత్వాం భూమిం, భుజగ నిభ మధ్యష్ట వలయం -స్వమాత్మానాం కృత్వా స్వపిషి, కుల కుండే, కుహరిణి ''

తాత్పర్యం --కుమారీ !నీ రెండు పాదాల మధ్య నుండి స్రవించే అమృత ధారా వర్షం చేత, 72000నాడులను తడు పుతూ, దాన్ని అమృత కిరాణ కాంతి గల చంద్రుని వది లేసి, మళ్ళీ మూలాధారానికి చేరి, అందులో స్వ స్వ రూపం అయిన పాముల చుట్టలు గా చుట్టూ కోని, పృధ్వీ తత్వం లోని సన్నని రంధ్రం ద్వారా, కుండలినీ శక్తి పై, నువ్వు నిద్రిస్తావు.

విశేషం --శిరస్సు లో చంద్ర మండలం ఉంటుంది. ఇది పదహారు కళల తో ఉంటుంది. పైన కానీ పించే చంద్ర మండలం కూడా శ్రీ చక్రమే. పద్మాసనం పై కూర్చుని, సాధకుడు శ్వాసను ఊర్ధ్వ ముఖం గా నాడు పుతూ, కుంభకం లో మనసు ను నిలపాలి. లోపల వాయువును నిలపడాన్నే కుంభకం అంటారు. దీని వాళ్ళ స్వాధీ శతానం లోని అగ్ని జ్వలిస్తుంది. దాని వేడికి ''ఆహిరాట్ ''అనే కుండలినీ శక్తి మేల్కొంటుంది. ఆ శక్తి స్వాధిష్ఠాన, మణి పూరకళ మధ్య గల రుద్రా గ్రంధిని చేదించి, మణి పూరక, అనాహతాల మధ్య ఉన్న విష్ణు గ్రంధిని భేదించి, అనాహత, విశుదదాల మధ్య గల బ్రహ్మ గ్రంధిని, ఆరు మలాలను అనాగా ఆజ్ఞా చక్రాన్తాన్ని చేదిస్తుంది. ఆ తర్వాతా కుండలిని, సహస్రారం చేరి శివుని తో కలిసి, సంతోషాన్ని పొందు త్తుంది. ఈ స్తితి లో నిశక్తే పరాశక్తి. ఆమె నిత్య సుఖ ప్రదాయిని.

శివ, బ్రహ్మ శక్తులే అమ్మ వారి చరణాలు. ప్రకాశ విమర్శలు . ప్రకాశ శక్తి బ్రహ్మాం, శుక్ల వర్ణం గా ఉంటుంది. విమర్శ- మూల శక్తి. రక్త వర్ణం లో ఉంటుంది. శక్తి తో కూడిన శివుడే ''పరా పాదుక ''గా భావింప బడుతాడు.

పాదుకాంత దీక్ష -విమర్శ రూప శక్తి, ప్రకాశ శివ సంగతి కలిసి సహస్రారం లో చేసేదే ఆనందామ్రుతాభి షేకం. పాదుకా మహా మంత్రాన్ని ఉప దేశం గా స్వీక రించటం, సర్వ ఔషధాలున్న కాషాయ స్నానం చేయటం, మాత్రమె పాదుకాంత దీక్ష కాదు. ఈ విధం గా సుధా సారాభి షెకాన్ని పొందిన వాడే పాదు కాంత దీక్షా ను భవం గల నిర్వాణ యోగ్యుడు అవుతాడు. అని దీని పై లోతులు తరచిన వారు తెలియ జేస్తున్నారు. కుండలిని 3,1/2మూడున్నర చుట్టలు గా ఉంటుంది.

11---''చతుర్భిహ్, శ్రీ కస్టైహ్ శివ యువథిభిహ్, పంచభి రాపి --ప్రభిన్నాభిహ్, శంభోర్నవ భి రపి, ,మూల ప్రకృతిభిహ్

త్రయశ్చత్వా రిమ్షు, ద్వసు దళ, కళా శ్రీ, త్రివలయ --త్రిరెకాభిహ్, సార్ధం, తవ, శరణు కోణః పరి ణతః ''

తాత్పర్యం --చాముండీ !నీ నిలయం అయిన శ్రీ చక్రం లో నాలుగు శివ కోణాలు, అయిదు శక్తి కోణాలు కలిసి తొమ్మిది మూల ప్రకృతుల చేత, అష్ట దళ, షోడశ కళ, త్రివలయ, భూ, పురత్రయాదు ల చేత 44

అంచులు గా మారింది. అయిదు శక్తి చక్రాలు -త్రికోణ, అష్ట దళ, దశ కోణ ద్వయ, చతుర్దశ కోణాలు అన్న మాట. నాలుగు శివ చక్రాలు --బిందు, అష్ట దళ, షోడశ దళ, చతురస్రాలు.

విశేషం --శ్రీ చక్రానికి మూల కారణాలైన తొమ్మిది చక్రాలు ప్రపంచ నిర్మాణ కారణాలైన తొమ్మిది దాతువులే. చర్మ, రక్త, మాంస, మేధ, ఆస్తులు ఈ అయిదు శక్తి సంభూతాలు. మజ్జ, శుక్ల ప్రాణ, జీవాలు నాలుగు శివ సంజాతాలు. అలాగే పంచ భూత, పంచ తన్మాత్ర, పంచ జ్ఞానేంద్రియాలు, పంచ కర్మేంద్రియాలు మనశ్శక్తి సంబంధాలు. మాయ శుద్ధ, విద్య, మహేశ్వర సదాశివ లు శివ శక్తికి సంబంధించినవి. ఇలా25 తత్వాలు కలిసిన 9 కోణాలే బ్రహ్మాండ, పిండాండ నిర్మాణానికి ఆధారం అని విజ్ఞులు చెబుతున్నారు.

అహంకారం మనసులో, ఖ్యాతి విద్య లో, గుణాలు ప్రకృతి లో, ప్రకృతి శక్తి లో అంతర్భావాలు. పురుషుడు మహేశ్వరుని లో, ''కళకు శుద్ధ లో ''అంతర్భావం. కాలానికి మహేశ్వరుని లో, సదాశివుని లో శక్తికి శుద్ధ విద్య లో అంతర్భావం. శివ తత్త్వం సదా శివ తత్త్వం లో అంతర్భావం.

అయిదు భూతాలు, అయిదు తన్మాత్రలు, అయుదు జ్ఞానేంద్రియాలు, అయిదు కర్మేంద్రియాలు, మనసు, మాయ, శుద్ధ విద్య, మహేశ్వర, సదాశివ లతో కూడిన25 తత్వా లవల్ల ఆత్మ ఏర్పడు తుందని వేదోపనిషత్తులు తెలియ జేస్తున్నాయి. ''పంచ వింశ ఆత్మా భవతి ''అని చాందోగ్య ఉపనిషత్ అంటోంది. వీటన్నిటికీ అతీత మైంది శివ శక్తి సంపుటం అయిన శ్రీ చక్రం, దీని వల్ల నే జగత్తు ఉత్పత్తి అవుతోంది. పరమేశ్వరుడు శక్తి తో కలిసి నపుడే కార్య కారణ సమర్ధుడు అవుతాడు. ఇన్ని విషయాలను ఒక్క శ్లోకం లో నిక్షిప్తం చేసి, విశ్వ సృష్టి రహస్యాన్ని, అమ్మ వారి శక్తి సామర్ధ్యాన్ని తెలియ జేశారు శ్రీ శంకర భగ వత్పాదులు.

శ్రీ శంకరుల లలి(కవి)తా సౌందర్య లహరి --6

12--- ''త్వదీయం సౌందర్యం, తుహిన గిరి కన్యే, తులయితుం --కవీన్ద్రః కల్పంతే, కధ మపి, విరించి, ప్రభ్రుతయః

యదా లోక్యౌ త్సుక్యా, దమర లలనా యాంతి మనసా --తపో భిర్దు ష్ప్రా పామపి, గిరిశ, సాయుజ్య పదవీం

తాత్పర్యం --ఓ పార్వతీ మాతా !నీ అందాన్ని వర్ణించ టానికినాలుగు ముఖాలున్న బ్రహ్మాదుల వల్ల కూడా కాదు. బ్రహ్మ సృష్టించిన లోకోత్తర సౌందర్య రాశు లైన రంభాది అప్సరసలు నీ చక్కదనానికి ప్రభావితు లై, నిన్నే తదేక ధ్యానం తో అలా చూస్తూ ఉండి పోతారు. వారు శివ సాయుజ్యం పొంద టానికి మనసు లోనే భావించటం వింత గా ఉంటుంది. వేరే పూజ వారికి అక్కర లేదని పిస్తుంది.

నీ సౌందర్యం తెలిసిన వాడు శివుడు ఒక్కడే. ఆయనతో మానసిక ఐక్యత కోరి, శ్రీ దేవి సౌందర్యాన్ని పూర్తిగా చూడాలను కొనే వారు అప్సరసలు. నీ సౌందర్యానికి మించిన సౌందర్యం ప్రపంచం లో లేనే లేదు. నీ ధ్యానం తో నానా భోగాలను అనుభవించి, శివ సాయుజ్యం పొంద వచ్చు.

13--- '' వరం వర్షీ యామ్సం, నయన విరసం, నర్మ సు జడం --తావా పాఙ్గా లోకే, పతిత, మనుధావంతి శత సహః

గళద్వేణీబంధః, కుచ కలశ, విస్రస్త, సి చయా --హఠాత్, త్రుట్యత్కాం చ్యో, విగలిత,యువ తయః ''.

తాత్పర్యం --కాత్యాయినీ !ముసలి వాడై, కంటి చూపు కూడా లేకుండా, శృంగార భావం నశించిన వాడు కూడా నీ కడ గంటి చూపు తో నవ మన్మధుడై స్త్రీ లను ఆకర్షించే శక్తి సంపన్నుడు అవుతున్నాడు. అంతటి సామర్ధ్యం నీ కడ గంటి చూపుకు ఉంది.

14---''క్షితౌ, షత్పంచాశ, ద్విసమధిక, పంచాశాదుదకే --హుతాశే, ద్వే షష్టి శ్చ తురధిక, పంచా దనిలే

దివి, ద్విషత్రిమ్శన్మన సిచ, చతు స్షష్టి రితియే --మయూఖా, స్తేషా మప్యుపరి, తవ, పాదాంబుజ యుగం ''

తాత్పర్యం --పృధ్వీ తత్త్వం తో కూడిన మూలాధారం లో 56,జల తత్వ మైన మణి పూరకం లో 52,అగ్ని తత్వ మైన స్వాదిష్టానం లో 62,వాయుతత్వ ప్రధాన మైన అనాహతం లో 54,ఆకాశ తత్వ మైన విశుద్ధం లో 72,మనస్తత్వం కల ఆజ్న లో 64,కిరణాలు సాధకుని దేహం లో ప్రసిద్ధి చెందాయి. వాటి పైన ఉన్న సహస్ర దళ మధ్యమ లో, చంద్ర బిమ్బాత్మక మైన బైందవ స్తానం లో, సుధా సింధువు లో, నీ అడుగుల జంట నర్తిస్తోంది. ఇదంతా సమయా చార సంప్ర దాయం గా భావించాలి.

విశేషం --మూలాధార, స్వాధీ ష్టానాలు ఒక ఖండం. మణి పూరక అనాహతాలు రెండవ ఖండం. విశుద్ధ, ఆజ్ఞలుమూడవ ఖండం. మొదటి ఖండానికి పైన అగ్నిస్థానం ఉంటుంది. ఇదే రుద్రా గ్రంధి అంటారు. రెండవ ఖండం పైన సూర్య స్తానం ఉంటుంది. ఇదే విష్ణు గ్రంధి. మూడవ ఖండం పైన చంద్ర స్తానం ఉంటుంది. ఇదే బ్రహ్మ గ్రంధి. ఇదే సోమ, సూర్య, అనలాత్మకం అని అవరోహణ క్రమం లో (కింది నుంచి పైకి)చెబుతారు. ప్రధమ ఖండం లోని అగ్ని జ్వాల అంతటా వ్యాపిస్తుంది. రెండవ ఖండం లోసూర్య కిరణ ప్రసారం జరుగు తుంది. చంద్రుడు తన కళ ల చేత మూడవ దాన్ని ప్రకాశింప జేస్తూంటాడు.

మూలాధారం లోపృథ్వి, అగ్ని జ్వాలలు56, మణి పూరకం లో ఉదక జ్వాలలు 52,కలిసి మొత్తం108 అగ్ని జ్వాలలు. స్వాదిష్టానం లో అగ్ని తత్వాత్మక జ్వాలలు 62,అనాహత వాయు తత్వాలు54, కలిసి సూర్య కిరణాలు 116.సూర్య కిరణాలు మణి పూరకం వదిలి, స్వాధీ శతానం చేరటం అంటే సూర్యుడు, అగ్నీ ఒక్కరే నాన్న భావాన్ని తెలియ బర్చతమే. అంటే సూర్యునిలో అగ్ని అంతర్భావం అని అర్ధం. సూర్య స్థానం లో అగ్ని, అగ్ని స్థానం లో సూర్యుడు ప్రవేశిస్తారు అని తెలుసుకోవాలి. అగ్ని ని శమింప జేయ టానికి ''సంవర్తం ''అనే మేఘం సూర్య కిరణాల వాళ్ళ పుట్టి వర్షాన్నిస్తుంది.

ఆకాశాత్మక మైన విశుద్ధం లో 72,మనస్తత్వాత్మక మైన ఆజ్న లో 64కలిసి 136 చంద్ర కళలు. అగ్నికి 108 జ్వాలలు, సూర్యునికి116.కిరణాలు, చంద్రునికి136 కళలు అని తెలియ దాగిన విషయం. ఈ విధం గా సోమ సూర్య అగ్నులు అంద, పిండ, బ్రహ్మాండాలను ఆవరించి ఉన్నారని భావం. పిండాన్డానికి అతీతం గా, సహస్ర కమలం ఉంది. ఆది వెన్నెల సముద్రం. అక్కడి చంద్రుడు నిత్య కళా స్వరూపి. సహస్ర దళ కమలం లోని చంద్రునికి వృద్ధి, క్షయం అనేవి ఉండవు. 16వాడి అయిన చంద్ర కళ ''సదా ''అనే పేరుతో సహస్రారం లో ఉంటుంది. మొదటి 15కు వృద్ధి క్షయాలున్నాయి.

" పంచాతిధి "రూపం ఉండటం వాళ్ళ శ్రీ విద్య కు "చంద్ర కళా విద్య " అనే పేరు వచ్చింది 360.కిరణాలు కలిస్తే, 360రోజులు ఉన్న సంవత్సరమే అవుతుంది. దీనికి రూపం "ప్రజాపతి ".ఆయనే జగత్కర్త. కనుక కిరణాలు ఈ జగత్తును సృష్టించ టానికి కారణం అవుతున్నాయని భావం. ఇవి స్రేఎ దేవి పాడార వింద సంభావాలు. "మరీచిః స్వాయమ్భువః "అని తైత్తిరీయ ఉపనిషత్తు యొక్క సారమే ఇదంతా.

సూర్య చంద్రాగ్నులు భగవతి పాడార విన్దాల నుండి ప్రభవించిన అనంత కోటి కిరనాలనుండి కొన్నిటిని మాత్రమె తీసుకొని జగత్తును ప్రకాశిమ జేస్తున్నాయి. అయితే సర్వ లోకాలకు అతీత మైన చంద్ర కళా చక్రం మే బైండవ స్థానం. అక్కడే శ్రీ దేవి చరనాముజాలున్నాయి. అంటే అనేక కోటి బ్రహ్మాండ, పిండాండ ల పై భగవతి పాద పద్మాలు నర్తిస్తున్నాయని తెలుసు కోవాలి. "తమేవం భాంతం, అనుభాతి సర్వం తస్య భాషా సర్వ మిదం విభాతి "అని కఠోపనిశత్ తెలియ జేస్తోంది. అదే ఇది.

పగలు సూర్యుడు, రాత్రి చంద్రుడు, సంధ్య వేల అగ్ని ప్రకాశిస్తాయి. ఈ కిరణాల మొత్తం360 అని ముందే చెప్పుకొన్నాం. అదే ప్రజాపతి అంటే 360రోజులున్న సంవత్సరం. ఆయన మరీచి మొదలైన మునులను సృష్టిస్తే, వారు లోక పాలకులను సృష్టిస్తే, వారంతా లోకాలను రక్షిస్తున్నారని భావం. జగత్ సంహారం "హరుడు "చేస్తాడు. భవుడు జగత్తు ను ఉత్పత్తి చేస్తాడు. మ్రుడుడు జగత్తును రక్షిస్తాడు. ఈ విధం గా సృష్టి స్తితి, లయలు పరమేశ్వరి నియమం తో శివుడు చేస్తున్నాడని అర్ధమయ్యే విషయం. కంధం'లో విశుద్ధం, హృదయం లో అనాహతం, నాభి లో స్వాదిష్టానం, లింగం లో మణి పూరకం గుదం లో మూలా ధారం ఉన్నాయి. ఇన్ని విషయాలను ఎరుక పరచ టా నికే ఈ శ్లోకాన్ని పరమ రమణీయం గా, నిగూఢం గా, తెలుసు కొనే వారికి తెలియ దగి నంతగా, లోతులు తరచే వారికి ప్రజ్ఞా నిది సమూహం గా భగవత్పాదులు ఈ శ్లోకం రాసి తరింప జేశారు

శ్రీ శంకరుల లలి(కవి)తా సౌందర్య లహరి -7

15--"శర జ్యోత్నా శుద్ధం, శశి యుత, జటా జూట మకుటం --పరస్త్రాస త్రాణ స్ఫటిక ఘటికా పుస్తక కరాం

సక్రున్నత్వా, నత్వా, కధమివ, సతాం సన్ని దధతే --మధు క్షీర ద్రాక్షా, మధురి మధురణాహ్ ఫణి తయః "

తాత్పర్యం --త్రిపురసుందరీ !శరత్ పూర్ణిమ వంటి శుద్ధ మైన శరీరం కల దానివి. చిన్న జాబిల్లి తో కూడిన జడ ముడి ఉన్న కిరీటం కల దానివి. సకలాభీష్టం ఇచ్చే వర ముద్ర, భయం పోగొట్టే అభయ ముద్ర స్ఫటికాక్షర మాల, విద్యా రూప పుస్తకం ధరించిన నిన్ను ఒక్క సారైనా నమస్కరించిన వారికి, తేనె, ఆవు పాలు, ద్రాక్షా ఫలం తో సమాన మైన మాధుర్యం కలవాక్కును, కవిత్వాన్ని అందజేస్తావు.

విశేషం --శ్రీ దేవి క్రియా శక్తి స్వ రూపిణి. మూడు వేదాల లోని మొదటి అక్షరాలూ కలిస్తే. "ఐం "అనే బీజం ఏర్పడుతుంది. దీనినే "వాగ్బీజం "అంటారు. దీన్ని జపిస్తే, సర్వ విద్యా, కవిత్వ లాభం కలుగుతుతాయి. .ఇదే "దుర్గా నవాక్ష రాలు "లో "మహాకాళి బీజం". కాళిదాసు ఈ బీజక్షరాన్ని జపించే మహా కవి అయాడు. "చిద్గగన చంద్ర కళ"లో కాళిదాస మహా కవే స్వయం గా చెప్పుకోన్నాడట. నాలుగు హస్తాలు, నాలుగు పురుషార్ధాలకు చిహ్నాలు. వర ముద్ర -కోరికలను తీర్చటానికి, అభయ ముద్ర- భయం లేకుండా చేయటానికి, సంసార భయ నివారణ చేసి, జన్మ

రాహిత్యం కలిగించ టానికి, జప మాల సర్వ తపస్సిద్ధి నిస్తుందని, పుస్తకం- సర్వ విద్యా ప్రదత్వానికి గుర్తు అని భావించాలి.

16--''కవీన్ద్రానాం చేతః కమల వన బాలాతప రుచిం --భజన్తే ఏ సంతః కతిచ, దరుణా మేవ భవతీం

విరించి ప్రేయస్యాస్తరళ తర శృంగార లహరీ - గాభీరాభిర్వాగ్భిర్విదధతి సతాం రంజన మమీ ''

తాత్పర్యం --అమ్మా సౌందర్య లహరీ !కవీశ్వరుల మనస్సు అనే పద్మ వనానికి నువ్వు బాల సూర్య ప్రభవు. అరుణవు. ఏ కొందరో సత్పురుషులు నిన్ను కొలువ గలుగుతున్నారు. వారు మాత్రమే పుంభావ సరస్వతులు అవుతున్నారు. అందుకే వారు సభా రంజనం చేయ గల సమర్దులౌ తున్నారు.

ఆమె సరస్వతీ ప్రతీక స్వరూప. అరుణం శృంగార రసానికి చిహ్నం. వాక్కు తో చేసే జప మహిమను ఇక్కడ శంకరులు వివ రించారు. .రెండవది ''కామ రాజ కూట జప ఫలం ''అని విజ్ఞులు తేల్చారు. దీనికి ''గుప్త మహా సారస్వత మంత్రం ''తురీయం గా భావిస్తారు. అ దే ''ఈం''బీజం అంటారు.

17--''సవిత్రీ భిర్వాచాం, శశి మణి శిలా భంగ రుచిభిహ్ --ర్వశిత్వా ద్యాభిస్త్వాం, సహ జనని, సంచిత యతి యః

స కర్తా కావ్యానాం, భవతి, మహాతాంభంగి రుచిభిహ్ --ర్వచో భి ర్వాగ్దేవీ వదన, కమలా మోద మధురైహ్ ''

తాత్పర్యం --మహేశ్వరీ !చంద్ర కాంత మణి కాంతులతో శ్రీ చక్రం లో, సర్వ రోగ హర చక్ర స్వామినులు అయిన వశిని, కామేశ్వరి మొద లైన అష్ట శక్తు లతో, 12మంది యోగినులతో, గంధా కర్శిణి తో, కూడిన నిన్ను ఎవరు ధ్యానిస్తారో, వారు కాళి దాసు లాంటి మహా కవీశ్వరులై, మహా శక్తి వంత మైన కావ్యాలను రచించి చిర కీర్తిని పొందుతారు.

విశేషం --ఎనిమిది శక్తులు --వశిని, కామేశ్వరి, మోదిని, విమల, అరుణ, జయిని, సర్వేశ్వరి, కౌలిని.

వసివ్యాదులు అంటే -క వర్గ, చవర్గ, ట వర్గ, త వర్గ, ప వర్గ, య వర్గ, శవర్గ ళ తో కూడిన అక్షరాలూ

12యోగి నులు-అంటే -విద్యా, రేచికా, మోచికా, యోగినీ, అమృత యోగినీ, దీపికా జ్ఞాన, ఆప్యాయినీ, వ్యాపినీ, మేధా, వ్యోమ రూప, సిద్ధ రూప లక్ష్మీ యోగినులు.

8వశినులు, 12యోగినులు కలిసి20 కళలు.శుద్ధ స్పటికం లాగా అని పించేవి. గందాకర్శిణిఅంటే -గందాకర్శిణి, రసా కర్శిణి,రూపా కర్శిణి, స్పర్శా కర్శిణి.''గంధ ద్వారాం ధురాకర్షాం నిత్య పుష్టం కరీషినీం-ఈశ్వరీం సర్వ భూతానాం, తా మిహోపహ్వయే శ్రియం ''అని పూజా విధానం లో ఉన్నది ఈ నలుగురి తో కూడినదే ''గంధ ద్వారా ''.దురాధర్షాంఅంటే మంద మతులు సమీపించ రానిది. నిత్య పుష్ట అంటే -అను నిత్యం ఆనంద స్వరూపిణి గా ఉండేది. కరీషినీంఅంటే గంధాదులను ఆకర్షించే శక్తి కలది. లేక ఏనుగుల చేత పరి వేష్టింప బడేది. ఈశ్వరీం --సర్వ భూతాది దేవత అని అర్ధం. తాం -అంటే ఆమేను అంటే శ్రీ విద్యన, ఇహ అంటే ఈ చక్రం లో ఊహాహ్వయే -అంటే ఆహ్వానిస్తున్నాను.

అ మొదలైన సర్వ శక్తులు స్పటికాల వలె శుద్ధ మైనవి. క నుండి మ వరకు పగడపు రంగు కలవి. య నుండి ళ వరకు పసుపు రంగు కలవి. క్ష -ఎరుపు రంగు కలది. అకారాదులు బూడిద రంగు లోను, క నుండి థవరకు సింధూరం రంగు లోను, డనుండి ఫ వరకు అక్షరాలూ తెలుపు రంగులోను, బ నుండి ళ వరకు అరుణం రంగులో, వ నుండి స

వరకు వర్ణాలు బంగారం రంగు లోను, హ నుండి క్ష వరకు అక్షరాలూ ఎరుపు రంగు లోను ఉంటాయి., ళఅక్షరం లలోని భాగమే. ఇదే శ్రీ శంకరుల మతం అని శ్రీ తుమ్మల పల్లి వారు విశేష వ్యాఖ్యానం చేసి ఎరుక పరిచారు. ఇలా ప్రతి అక్షరానికి క ప్రత్యేక ఫలితం రంగు వున్నాయి అని తెలుస్తోంది.

వచస్సులు --అంటే శుభగ, శోభన, భగ, ఐశ్వర్యాదులు అని నాలుగు రకాలు. ఇవి మధురం గా, సరస్వతీ దేవి ముఖ కమలం నుండి వినిర్గతమవుతాయి. ఇవి చాలా మృదువు గా ఉండటం విశేషం. ఈ విధం గా ఆమెను ధ్యానిస్తే కర్తా, నిర్మిత కూడా అయి, కావ్య రచన చేస్తాడు అని భావం.

శ్రీ శంకరుల లలి(కవి)తా సౌందర్య లహరి --8

18--"తను చ్చాయాయాభిస్తే, ,తరుణ తరణి శ్రీ సరణిభిహ్ --దివం సర్వా మూర్వీ, మరు మణి, నిమగ్నానాం స్మరతియః

భవ్యన్త్యస్య త్రస్య ద్వహన హరిణ శాలీన నయనాః --సహోర్వస్యః కతి కతి న గీర్వాణ గణికాః"

తాత్పర్యం --ఉమా దేవీ !ఉదయ సంధ్య లోని ఎరుపు రంగు తో, నీ శరీర కాంతి ఈ భూమిని, ఆకాశాన్నీ అరుణిమ గా భావించి, ఎవరు ధ్యానిస్తారో, వారికి అప్సరస స్త్రీలు వశమవుతారు. ఊర్వశిని విష్ణువు తొడల నుండి (ఊరువు)సృష్టించాడని ఐతిహ్యం.

19--"ముఖం బిందుం కృత్వా కుచయుగ మదన్యస్థా తదధో --హరార్ధం ధ్యాయే ద్యో హర మహిషి, తే, మన్మధ కలాం

ససద్య స్సంక్షోభం, నయతి, వనితా, ఇత్యతి లఘు --త్రిలోకీ మప్యాసు భ్రమ యతి, రవీందు స్థనయుగాం. "

తాత్పర్యం --శ్రీ చక్ర వాసినీ !ముఖాన్ని బిందు స్థానం లో కల్పించి, దానికి క్రిందుగా, స్థన యుగ్మాన్ని చేసి, దానికి క్రింద శివుని శరీరం లో సగం అయిన శక్తిని అంటే త్రికోణం గా భావించి, దాని లో నీ కామ బీజాన్ని (క్లీం)ఎవడు ధ్యానిస్తాడో వాడు స్త్రీల మనసుల్నిరంజింప జేస్తాడు. ఎందుకంటె -సూర్య చంద్రులే చనులు గా ఉన్న స్వర్గ, మర్త్య, పాతాళ లోకాలను భ్రమ తో నువ్వు మోహ పెడుతున్నావు.

విశేషం --క్లీం అనేది మన్మధ బీజం గా చెబుతారు. దీన్ని ధ్యానిస్తే కావలసిన స్త్రీ భార్య గా లభిస్తుందని శాస్త్రం చెబుతోంది. బిందువు ముఖం. దాని కింద స్థానాలు. దాని కింద యోని ని అదో ముఖం గా ధ్యానించాలి. తురీయ స్వరూపం "ఈం "దీన్ని జపించే టప్పుడు పై బొట్టు రవి అంటే సూర్యునిగా, కింది బొట్టు చంద్ర, అగ్నులు గా (కుచాలు)భావించాలి. రవి రూపం గా ఉన్న బిందువే ముఖం. కిందివి రెండు స్థానాలు. "హ" కారార్ధం యోని రూపం లో ఉంటుందనిఅక్షర నిపుణులు అంటారు. " హ "అంటే సంస్కృతం లోని హకారం. హ కారం శివ వాచికం గా చెబుతారు. హకారార్ధమే "ఏ"-ఇది పార్వతీ వాచకం గా భావన చేస్తారు. "శివ "లోని"వ్ శ్"తీసేస్తే మిగిలేవి ఇ,అ. ఈ రెండు కలిస్తే" ఏ"ఏర్పడుతుంది. ఇదే సంస్కృతం లోని త్రికోణా కృతి.

20---"కిరంతీ మంగేభ్యః కిరణ నికురంబామృత రసం --హ్రుదిత్వా, మాధత్తే,హిమ కర, శిలా మూర్తి మవయవః

ససర్పాణాం, దర్పం, శమయతి, శాకున్తాధిప ఇవ --జ్వర ప్లష్టాన్, దృష్ట్యా, సుఖ యతి, సుధా సార సిరయాః"

తాత్పర్యం --శివ మనోహరీ !నీ సర్వ అవయవాల నుండి, స్రవించే కిరణాలు అమృతాన్ని వర్షించే, చంద్ర కాంత మణి మయం గా ఎవడు ధ్యానిస్తాడో,అతడు గరుత్మంతుని లాగ, అన్ని రకాల పాములనుండి వచ్చే విష బాధలను పోగొట్ట గల సమర్దుడౌతాడు. జ్వరం తో ఉన్న వారికి అమృత ధార గా తన శీతల స్పర్శ తో బాధను తొలగించి సుఖం ఇవ్వగలుగు తాడు.

ఈ విధం గా ఆరు నెలలు ధ్యానిస్తే గరుత్మంతుని తో సమాన మవుతాడని శాస్త్రం. దృష్టి చేత లోకాన్ని ఆకర్షిస్తాడు. చూపులతో స్త్రీ లను వశం చేసుకో గలుగు తాడు. సర్పాదుల వల్ల భయాన్ని పోగొట్టగల సమర్దుడౌ తాడు.

శ్రీ శంకరుల లలి(కవి)తా సౌందర్య లహరి --9

21--''తటిల్లెఖా తన్వీం, తపన శశి వైశ్వానర మయీం --విషన్నా నాం, షన్నా మప్యుపరి కమలానాం తవ కలాం

మహా పద్మాటవ్యం, మ్రుదిత మలమాయేన మనసా --మహాన్తః పశ్యంతో దదతి, పరమాహ్లాద లహరీం ''.

తాత్పర్యం --హ్లాదినీ !మెరుపు తీగ లాగా సూక్ష్మమై, పొడవైనదై,ఆజ్ఞా మొద లైన పన్నెండు వరకు క్షణ విలాసనం కలిగి,సూర్య, చంద్రాగ్ని సార మైన ది అయిన, పరాఖ్య ఐన నీ కళను, ఆరు పద్మాల పై, సహస్రారం అనే మహా పద్మ వనం లో కూర్చున్న దాన్ని, అవిద్యా మొద లైన అహంకారాలు, మాయ లేని మనసు తో ధ్యానించే సజ్జనులు పరమా నంద ప్రవాహ మయులై విల సిల్లు తున్నారు.

విశేషం --ఇది ఉత్తమాధి కారు లైన సాధకుల లక్షణం. కింది నుండి పైకి, విద్యా పంచాదశాక్షరాలను ఒక దానితో ఒకటి లయం అవుతూ, 15వదిఅయిన మూడు బిందువులతో కూడిన త్రికోణం లో లీన మయ్యే ధ్యాన విధానం ఇప్పుడు చెప్పబడినది అంతా. బిందు త్రయం, సోమ, సూర్య, అనలాత్మకం. సూర్యుడు అగ్ని లో, అగ్ని చంద్రుని లో, సోముడు ''స'' తో కూడిన పదార్ధ కళ లో (సకారానికి హకారం లో)లీనం కాగా, సాధకుడు శివ శక్తి మేళ వింపు లో సదా శివుని లో ఐక్యమై, జీవన్ముక్తుడు అవుతున్నాడు.

శ్రీ దేవి నే ''తపన, శశి, వైశ్వానర మయీ ''అంటారు. సోమసూర్య అగ్ని లయాత్మకం అని భావం. అంటే అవన్నీ ఆ పర దేవతే అని అర్ధం. వారికి విడి గా ప్రత్యేక మైన ఉనికి లేదు అని భావన. ''షన్నాం ఉపరికమలానాం విషన్నాం''అంటే ఆరు కమలాల పైన ఆసీన అయిన అమ్మవారు. సహస్రార, పద్మా రూఢ, పరాకార రూపా, చంద్ర కళా అయిన శ్రీ దేవి ని ధ్యానించి, బ్రహ్మానందాన్ని పొందుతున్నారు సాధకులు.

22---'' భవానీ త్వం, దాసీ మయి, వితర దృష్టిం స కరుణా --మితి స్తోతుం, వాంచన్, కధ యతి, భవానీ, త్వ మితియః

తదేవత్వం. తస్మై, దిశసి, నిజ సాయుజ్య పదవీం --ముకుంద బ్రహ్మేంద్ర స్ఫుట మకుట నీరాజిత పదం ''

తాత్పర్యం --కరుణా మయీ !నీ కరుణా కటాక్షం నా పై ప్రస రింప చెయ్యమని ఎవరు స్తోత్రం చేస్తారో, నిన్ను ''భవానీ - నీవు ''అనే రెండు మాటలు అనే లోపే బ్రహ్మ, విష్ణు మొద లైన దేవతల కిరీటాల మణు లతో, నీరాజనం చేయ బడే నీ పాద పద్మాలు కలది అయిన సాయుజ్య పదవిని వానికి అనుగ్రహిస్తావు. అంత త్వరగా నీ అనుగ్రహం నిన్ను నమ్మిన వారికి కలుగుతుంది.

విశేషం --''త్వం ''అంటే త్వమేవాహం అనే మహా వాక్య ప్రయోగమే. అంటే జప, తపాల కంటే, తాదాత్మ్యం అనే సంభావనే ఫలితాన్నిస్తుంది. భ్రమాదులు కూడా పాదార్చకులు గా ఉంది, సాయుజ్య లాభం లేకుండా, నిల్చి ఉన్నారని భావం. సకల మనో రథాలను శ్రీ దేవియే అనుగ్ర హిస్తుంది. పరమాత్మ లోకం చేరతానని సా లోక్య ముక్తి అంటారు. సన్నిధి లోకి చేరటం సామీప్య ముక్తి. పరమాత్మ తో సమాన రూపం పొందటం సా రూప్య ముక్తి. పర మాత్మ లో ఐక్యం అవటం సాయుజ్య ముక్తి.

ద్వైతులకు సామీప్య ముక్తి ఉత్తమం. వశిష్టా ద్వైతులకు సారూప్య ముక్తి శ్రేష్టం. అద్వైతులకు సాయుజ్యమే ముక్తి మోక్షం. దీనినే శ్రీ శంకరులు'' శివా నంద లహరి ''లో వివరించారు ''సాలోక్యం తవ పూజనే శివ మహాదేవేతి సంకీర్తనే --సామీప్యం, శివ భక్తీ దుర్య జనతా సాంగత్య సంభాషణే--సారూప్యం, చ, చరా చరాత్మక, తను ధ్యానే, భవానీ పతేహ్ --సాయుజ్యం, మమ చిత్ర మత్రా భవతి స్వామిన్, కృతార్ధో స్మ్యహం '

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి --10

23--''త్వయా హృత్వా వామం, వపుర పరి తృప్తేన మనసా --శరీరార్ధం, శంభో, రపర మపి, శంకే హృత మభూత్

యదె తత్వ ద్రూపం, సకల మరునాభ స్త్రినయనం --కుచాభ్యా మానమ్రం కుటిల శశి చూడా ల మకుటం. ''

తాత్పర్యం --హిమ గిరి పుత్రీ !నీవు శివ మహా దేవుని శరీరం లో ఎడమ భాగార్ధాన్ని ఆక్ర మించావు. దానితో తృప్తి పడక, కుడి భాగాన్ని కూడా గ్రహించా వేమో ననే అనుమానం కూడా ఉంది. ఎందు కంటే -నా హృదయ కమలం లో ప్రకాశించే నీ రూపం, బాల భానుని లేత కేంజాయతో, మూడు కన్నులు కలిగి స్తన భారం తో, ముందుకు వంగి నట్లు కనీ పిస్తూ, జాబిల్లి కిరీట మణి గా ఉంచుకొని ప్రకాశిస్తున్నా వు.

విశేషం --కౌల సిద్ధాంతం లో శక్తి తత్త్వం ఒక్కటే. శివ తత్త్వం అనేది లేదు. శివత్వం శక్తిత్వం లో అంత ర్భాగమే. దానినే ఉపాసించాలి. శరీరం ఎర్రగా ఉండటం, స్తన ద్వయం, త్రాలున్డటం, వాళ్ళ శివుని శరీరం అపహరించావు అని భావం. అంటే భగవతి యే శివ రూపం. శివుడు శ్రీ దేవీ మయుడు అని అర్ధం చేసుకోవాలి. శివ, శక్తులు అభేద్యాలు అని గ్రహించాలి. ''న శివేన వినా శక్తి ర్న శక్తిరహితః శివః ''శక్తి లేక పోతే శివుడు లేదు. శివుడు లేకుంటే శక్తి లేదని అర్ధం. శ్రీ దేవి రూపం లో యెర్ర దానం శక్తిని కలిగి ఉండ తాన్ని, కిరీటం సర్వేశ్వరత్వాన్ని, శశి మకుట మణి ఆనంద మయత్వాన్ని, మూడు కళ్ళు మూడు కాలాలను, చనుల భారం సృష్టిలోని జీవుల అన్నమయాది పంచ కోశ పోషణ ద్రవ్య సమృద్ధిని తెలియ జేస్తున్నాయి. ఇదంతా శ్రీ మాత్రు విరాట్ స్వరూపం.

24--''జగత్సూతే దాతే, హరి రవతు రుద్రః క్షప యతే --తిరస్కుర్వ న్నేనత్, స్వమపి, వపురీ శస్తి రయతి

సదా పూర్వ స్సర్వం, తదివ, మను గృహ్ణాతి చ, శివ --స్తవాజ్ఞా మాలంబ్య, క్షణ చరిత య్రూ్ర లతికయోహ్ ''

తాత్పర్యం --జగన్మాతా !బ్రహ్మ దేవుడు సృష్టి చేస్తే, శ్రీ హరి రక్షిస్తే, రుద్రుడు సంహారం చేస్తున్నాడు . .ఈ మూడు తత్వాల లోని మహేశ్వర తత్వ మైన ఈశ్వరుడు అంతర్హితం గా ఉన్నాడు. ప్రళయం జరిగి పోయిన తర్వాతా మళ్ళీ బ్రహ్మాండాన్ని ఉత్పత్తి చేయా లనే తలంపు సదా శివునికి కలిగింది. క్షణ కాలం శ్రీ దేవి కను బొమ్మల ఆజ్ఞ కోసం కాచుకొని ఉండి, దాన్ని స్వీక రించి బ్రహ్మ విష్ణు రుద్ర రూపం తో ఉన్న తత్త్వం సకల జగత్తును సృష్టించ టానికి సన్నద్ధం అవుతోంది.

విశేషం --సృష్టి, స్తితి, ఉప సంహారం తిరోధానం, అనుగ్రహం అనే అయిదు పనులు బ్రహ్మ విష్ణు, రుద్రా,మహేశ్వర సదాశివులు చేస్తూంటారు. ఇవన్నీ పరమేశ్వరి అనుజ్న తోనే జరుగుతాయి. బ్రహ్మ ఆమె కు పెద్ద కొడుకు. ప్రపంచోత్పత్తి చేస్తాడు. రెండవ కొడుకు హరి జగత పాలన చేస్తాడు. కాల రుద్రుడు మూడవ వాడు. సంహరిస్తాడు. వీరంతా కాల పురుషులే. బ్రహ్మాదులకు కారణ భూత మైన మహేశ్వరుడు చతుర్ధ పుత్రుడు. ఈ పనులన్నీ దేవీ శక్తి మూల కాలు. ''ఆత్మా వై పుత్రా నామాసి ''-- ''స ఏవాయుం పురుషః ప్రత్యక్షనోప లభ్యతే ''అన్నది వేదం.

25-- ''త్రయాణాం దేవానాం త్రిగుణ జనితానాం తవ శివే --భవేత్పూజా పూజా, తవ చరణ యోర్యా విరచితా

తదాహిత్వా, త్వాదో ద్వహన మణి పీఠి కస్య నికటే --స్తితా హ్యేతోశశ్వన్ముకు లిత కరోత్తంస మకుటః ''

తాత్పర్యం --శివ వామ భాగ నిలయా !సత్వ, రజో, తమో గుణాల వల్ల జన్మించిన బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రులనే త్రిమూర్తులకు నీ పాదాలకు జరిగే పూజ యే వాళ్ళకూ పూజ అవుతోంది. ఇది సహజమే. ఎందు కంటే -వారు నీ పాదాల ను కలిగిన రత్న పీఠిక కింద, చేతులు మోడ్చి, శిరస్సు ల పై గల కిరీటాలతో వినతు లై ప్రార్ధిస్తున్నారు.

విశేషం --శ్రీ దేవికి పూజ చేస్తే విడిగా బ్రహ్మాదులకు పూజ చేయక్కర లేదు. ఆమె పూజ అందరి పూజ ల కంటే విశిష్ట మైనది. ''విష్ణు పూజా సహస్రాణి, శివ పూజా శతానిచ, అంబికా చరనార్చాయః కాలం నార్హంతి షోడశం ''అంటే అమ్మ వారి పాద పూజే పూజ. మిగిలిన వేవీ పూజలు కాదు అని అర్ధం. ''పూజ్య పూజనం పూజా, నహో అపూజ్య పూజనం ''పూ జ్యు లైన వారికీ చేసిందే పూజ. అపూజ్యులకు చేసే పూజ పూజ కాదని భావం.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి --11

26---'' విరించి పంచత్వం ప్రజతి హరి రాప్నోతి విరతిం --వినాశం, కీనా శోభజ తి ధనదో యాతి నిధనం

వితంద్రీ, మాహేంద్ర వితతి రపి, సమ్మీలిత దృశా --మహా సంహారే స్మిన్, విహరతి, సతి, త్వత్పతి రసౌ ''

తాత్పర్యం --స్వాధి ష్టా నదేవతా !మహా ప్రళయం తర్వాతా బ్రహ్మాది దేవత లంతా, సంహారం పొందుతున్నారు. నీ పతి సదా శివుడు మాత్రం, విశృంఖలం గా విహరిస్తున్నాడు. అది నీ పాతి వ్రత్య మహాత్మ్యమే. దాని వల్లనే నీ పతి లయం కావటం లేదు.

విశేషం --సతీ అంటే సత్ శబ్దం యొక్క స్త్రీ లింగ రూపమే. సత్ రూప పర బ్రహ్మ మైన శివ బ్రహ్మానికి నాశనం లేదని భావం.

27--''జపో జల్పశిల్పం, సకల మపి, ముద్రా విరచనా --గతిహ్ ప్రాదక్షిన్య క్రమణ, మశనా ద్యాహుతి విధిహ్

ప్రణామస్సంవేశ స్సుఖ, మఖిల మాత్మార్పణ దృశా --సపర్యా పర్యాస్తవ భవతు, యన్మే విలసితుం ''

తాత్పర్యం --శర్వాణీ !ఆత్మ సమర్పణ బుద్ధి తో నేను నోటి తో పలికిన మాటలన్నీ నీ వు నిర్మించినవే. నువ్వు నిర్మించినవే కనుక అవి నీ మంత్ర జపమే. ఈ శరీరం నీవే ఇచ్చావు కనుక, నేను చేసే హస్త విన్యాసాలన్నీ

నీకు చేసే ముద్రా విధానాలుగా నే భావించు. ఎంతటి వివేకమూ వినయమూ శ్రీ భాగవత్పాడులలో ఉన్నాయో దీనితో మనకు అర్ధ మవుతోంది. అంతా ఆమె ఇచ్చింది కనుక తాను కొత్తగా చెప్పేదేమీ లేదని, తాను చేసే చేష్టలన్నీ ఆమె కైన్కర్యాలే నని గడుసు గా చెప్పారు. నీవు సర్వ వ్యాపివి కనుక నేను చేసే సంచారం అంతా నీకు చేసే ప్రదక్షినమే అనుకో. నా అంగ భంగిమ లన్నీ, నీకు ప్రనామాలే. నీవే జతరాగ్ని వి కనుక నేను గ్రహించే అన్న, పానాదు లన్నీ, నీ ప్రీతీ కోసం చేసే హోమం గా స్వీకరించు. శబ్ద స్పర్శాడులతో నేను చేసే చేష్ట లన్నీ నీ సపర్యలె అని భావించు. అని అమ్మ ఇచ్చినవన్నీ అమ్మకే సమర్పిస్తున్నానని భావన.

విశేషం --అన్ని అక్ష రాలు, మాతృకా వర్ణ రూపాలే కనుక పలుకులన్నీ జపంతో సమానాలే అని భావం. హస్త విన్యాసాలన్నీ జపం లో చేసే ముద్రలే. అన్నీ ఆమెకే చెందు తాయి. మాత జథరాజ్ఞి స్వ రూపం. కనుక మనం తిన్నదంతా ఆమెదే. సందేశం అంటే శయనం నీ ముద్రాదులన్నీ ఆత్మ సమర్పణ ద్రుశాలు. ఇదంతా ''సపర్యా పర్యాయం '.'భగవద్ గీత లో కూడా ''మన్మనా భవ, మద్భక్తో మధ్యాజీ మాం నమస్కురు --మమే వేశ్యసి కౌంతేయ, ప్రతి జానే ప్రయోజనే ''అన్నాడు శ్రీ కృష్ణ భాగ వాన్. ఏమి చేసినా, ఎలా చేసినా, సర్వం భగ వతికి అర్పణమే. ఇంకేదైనా పూజ చేస్తే అది పూజా క్రమం కాదు అని తెలియ జేయటమే.

28--''సుధా మప్యాస్వాద్య ప్రతి భయ జరా మృత్యు హరిణీం --విపద్యన్తే విశ్వే, విధి, శత మఖ, ముఖాద్యాది విషదః

కరాళం, యత్క్ష్వేళం, కబలిత వతః కాల కలనా --న శంభో స్తన్మూలం, తవ, జనని, తాటంక మహిమా ''

తాత్పర్యం --మహేశ్వరీ ! దేవత లంతా అమృతం త్రాగి నా, జరా మృత్యువు లను పొందుతున్నారు. అంతా ప్రళయం లో లయమవుతున్నారు. అయితే కాల కూటవిషాన్ని త్రాగిన నీ భర్త శివుడు, ప్రళయ కాలం లో కూడా చని పోకుండా, కాలానికి అతీతు డై, మ్రుత్యుమ్జయుడై ఉన్నాడు. దీనికి కారణం నీ చెవి కమ్మల ప్రభావమే.

విశేషం --తాటంకాలు అంటే చెవి కమ్మలు. సౌభాగ్య చిహ్నాలు. ఆమె కమ్మలకు చేటు తెచ్చే శక్తి కాలానికి లేదని అర్ధం. కారణం --కాలానికి ఉత్పత్తి, స్తితి, లయాలు శ్రీ దేవి తాటంక నియ తాలు. కనుక ఆమె పాతి వ్రత్య మహిమ సర్వాతీ శయ మైనది అని భావం. శ్రీ దేవి కాల సంకర్శిణి. అమే ను సేవిస్తే, కాల భయం ఉండదు. సతుల పాతివ్రత్యమే పతులకు శ్రీ రామ రక్ష.. అందుకే సువాసినులు మంగళ ప్రద మైన చెవి కమ్మలను, కమ్మర, ముంగర, కుంకుమ, మంగళ సూత్రం సర్వదా కాపాడు కోవాలి అని తెలియ దగిన విషయం. ఇతర దేవతల సౌభాగ్యం నశించేది. భగ వతి సౌభాగ్యం అనశ్వరం. అమృతం తాగిన వారికి కూడా చావు తప్పలేదు. మృత్యు రూపమైన కాల కూటాన్ని భక్షించిన వాడు శివుడు మ్రుత్యున్జయుడైనాడు. దీనికి కారణం కూడా భగ వతి పాతి వ్రత్యమే.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి) తా సౌందర్య లహరి --12

29--''కిరీటం, విరించిం,, పరి హర పురః, కైట భిదః --కఠోరే, కోటీరే,స్ఖల సి, జహి జంభారి మకుటం

ప్రనమ్రే, శ్వేతేషుప్రసభ, ముపయా తస్య భవనం --భావస్యాభ్యుత్తానే తవ, పరి జనోక్తి ర్విజ యతే ''

తాత్పర్యం --అమ్మా శారదా రాధ్యా !నీ ముందు బ్రహ్మ గారి కిరీటం ఉంది. దాన్ని తగల కుండా నువ్వు రావాలి. తర్వాతా కైటభ మర్దనుడైన విష్ణు మూర్తి కిరీటం ఉంది. నీ కాలికి తగులు తుందేమో జాగ్రత్త సుమా. ఆ తర్వాత జమ్భాసుర మర్దనుడైన ఇంద్రుని కిరీటం ఉంది. దాన్ని అతి జాగ్రత్త గా దాటి రా. అంటే, నీకు బ్రహ్మాదులు సాష్టాంగ

ప్రణామం చేస్తూ ఉంటె, నీ పతి సొంత శివుని దర్శించ టానికి నీవు వేగం గా వీటిని అన్నిటిని దాటు కుంటూ అతి జాగ్రత్త గా రావాల్సి ఉంటుంది.

30--''స్వ దేహోద్భుతాభి ర్ఘుణిభి, రణిమా ద్వాభి రభీతః --నిషేవ్యే, నిత్యే, త్వామహ మితి సదభి వయతియః

కిమా శ్చర్యం, తస్య, త్రినయన, సంరుద్ధిం, త్రుణయతః --మహా సంవర్తాగ్ని ర్విరచయతి, నీరాజన విధిహ్. ''

తాత్పర్యం --ఆద్యంతాలు లేని చిచ్చక్తీ !లోకం చేత నీవు సేవింప బడుతున్నావు. నీ చరణ కమల కిరణాలతో అణిమ, మహిమ, గరిమ, లఘిమ, ప్రాప్తి, ప్రాకామ్య, ఈశత్వ, వశిత్వాలు అనే ఎనిమిది సిద్ధుల తోకూడి ఉన్న ''అహం ''అనే భావం తో ఎవరు నిన్ను ధ్యానిస్తారో, వారికి శివుని ఐశ్వర్య విభూతిని త్రుణీకరించిన వానికి, మహా ప్రళయ కాలాగ్ని నీరాజనం పడుతుంది.

విశేషం --తాదాత్మ్యం తో ధ్యానిస్తే, ప్రళయ కాలాగ్ని సాధకుని పాదాల వద్ద వెలుగు తుంది. వాడు శ్రీ దేవి తో కలిసి పోవటం వల్ల, ప్రళయ కాలాగ్ని దేవి పాదాలకే నీరాజనం ఇస్తోందన్న మాట. అంటే అతడు దేవి గా మారి పోయాడు అని భావం. అలాంటి వాడికి శివుడిచ్చే ఐశ్వర్యాన్ని లెక్క చేయడు అని అర్ధం.

శ్రీ దేవి శరీరం శ్రీ చక్రమే. శ్రీ చక్ర నవావరణ దేవతలు ఆమె శరీర కాంతులే. భూపుర త్రయం లో ఉండే వారు అణిమాది అష్ట సిద్ధులు., బ్రాహ్మ్యాది అష్ట మాతృకలు, సర్వ సంక్షో భిన్యాది దశ ముద్రా దేవతలు. షోడశార పద్మం లో కామ్మక్షి మొద లైన పదహారు మంది దేవతలు, అష్ట దళ పద్మం లో మన్మధాది దేవతలు ఎనిమిది మంది, చాతుర్దశారం లో సర్వ సంక్షోభిన్యా దులు14 గురు, బహిర్దశారం లో సర్వ సిద్ధి ప్రదులు1o మంది, అంతర్దశారం లో సర్వజ్ఞాది దేవతలు పది మంది, అష్ట కోణం లో వశిన్యాదులు ఎనిమిది మంది, త్రికోణం లో కామేశ్వరీ, మొద లైన ముగ్గురు, బిందు స్థానం లో మహా త్రిపుర సుందరీ దేవి ఉంటారని సర్వజ్ఞులు శ్రీ తుమ్మల పల్లి రామ లింగేశ్వర శర్మ గారుగొప్పగా విశ్లేషించి చెప్పారు.

31-- '' చతు స్వష్ట్యా తన్త్రైహ్ సకల మతి సంధాయ భువనం --స్తిత స్తత్తే, త్సిద్ధి ప్రసవ పర తన్త్రైహ్ పశు పతిహ్

పునస్థ న్నిర్బంధా దఖిల, పురుషార్థైక క ఘటనా --స్వతంత్రం తే తంత్రం, క్షితి తల మవా తీతరదిదం ''

తాత్పర్యం --శ్రీ మహా రాజ్నీ!పశు పాలకుడు శివుడు. పర కాయ ప్రవేశం, ఆకాశ గమనం, తిరోధానం, జల స్తంభన, అగ్ని స్తంభన, వాయు స్తంభన, మొదలైన ఇంద్ర జాల విద్యలను, వాటి విద్యా స్వరూపాలైన విద్యా స్వరూప సిద్ధాంతాలను సాధకులకు వారి వారి కోర్కెలను తీరుస్తూ, మహా మాయ, శామ్బరం మొద లైన 64తంత్రాలను తెలిపి, ప్రపంచాన్ని మోహ పెడుతూ, తాను నిశ్చలం గా ఉన్నాడు. ఈ విద్యల సారాన్ని గ్రహించిన నీవు, వాటి వల్ల మోక్షం కలగటం లేదని భావించి, నీ భర్త శివదేవుడిని ఉత్తమ పు రుషార్ధాన్ని చ్చే విద్యన అందించ మని కోరావు. ఆయన సకలార్ధ సాధన మైన శ్రీ విద్యా తంత్రాన్ని ఉపదేశించాడు.

విశేషం --భగ వంతు డైన పశు పతి లోకాన్ని అనుగ్రహం చేత ఉద్ధరించాలను కొనే వాడు. భగవతి యొక్క నిర్బంధం వల్ల వైదిక మార్గాలకు సాటి అయిన శ్రీ చక్ర విధా నాన్ని , లోకానికి అంద జేశాడు. ''ఈశానః సర్వ విద్యానాం ''''అని శృతి చెబుతోంది. అన్ని తంత్రాలు, విద్యలు ఆయన ముఖం నుండే వెలువడి నాయి. ఇదంతా

శ్రీ దేవి అనుగ్రహం వల్లనే జరిగిందని భావం. శ్రీ విద్య పర దేవత. ''ఆత్మా విద్యా, మహా విద్యా, శ్రీ విద్యా, కామ సేవితా, షోడశాక్షరీ విద్యా, త్రికూటా ''అని లలితా సహస్ర నామాలలో ఉన్న సంగతి మనకు తెలిసిన విషయమే.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి --13

32--'' శివః శక్తిహ్ కామః, క్షితి రధః రవిస్శీత కరణః --సమారో హంస శక్రః తదనుచ, పరమార హరయః హమీ, ప్రుల్లేఖాభిస్తి స్రుభి రవ సానేషు ఘటి తాః --భజన్తే, వర్నాస్తే, తవ జనని నామా వయవతాం '' తాత్పర్యం --కపర్దినీ !శివుడు (కకారం),శక్తి (ఏ కారం)కాముడు (ఈ కారం)భూమి (ల కారం)మొదటి ఖండం గాను, రవి (హ కారం)చంద్రుడు (స కారం)మన్మధుడు (క కారం)హమాస (హకారం),ఇంద్రుడు (ల కారం)రెండవ ఖండం గా, పరా శక్తి (స కారం)మన్మధుడు (క కారం)హరి (ల కారం)మూడవ ఖండం గా ఉన్న దాని, విమర్శ స్థానం లో హ్రీమ్కారం తో కూడిన, నీ పేరు తో ఉన్న త్రిపుర సుందరీ దేవి మహా విద్య కు అవయవాలు గా ఉన్నాయి. ఈ పన్నెండు వర్గాలు, మోడు హ్రీం కారలతో, కలిసి త్రిపుర సుందరీ మహా మంత్రమవుతుంది. ''క, ఏ, ఈ, ల, హ్రీం, హ, స,క,ల,హ్రీం, స, క, ల, హ్రీం ''అనేదే మహా మంత్రం అని భావిస్తారు సాధకులు విశేషం --ఇందులో పద హారు అక్ష రాలున్నాయి. ఇవి షోడశ ''నిత్య ''లకు రోప్పాలు. పద హారావడి షోడశి -నిత్య. ఆ పదహారవాడే పరా కళ. దానినే ''చిదేక రస ''అంటారు. దాని ఛాయా ఏ, విశుద్ధ చక్రం లోని షోడశారం లో, కళా స్వ రూపం గా, వెలుగుతూ ఉంటుంది అని రహస్యం. ఆ షోడశి కలే ముఖ్య మైనది గా భావిస్తారు. అదే ప్రకృతి అయింది. మిగిలిన పడి హేను నిత్యాలు, ఈ పదహారవ కళ కు అంగాలు మాత్రమె. ఈ శోడశికళా రూపాన్ని గురు ముఖం గా తెలుసు కోవాలి. ఇది ''హాస్ట మస్తక ప్రయోగం వల్లనే ''సాధ్యమవుతుంది. అంటే గురువు గారు శిష్యుని ఆశీర్వా దిస్తూ దగ్గరకు తీసునిని శిరస్సు మీద చెయ్యి వేయటం. నెత్తిన చెయ్యి పెట్టటం అన్న మాట. ఇవాళ లోక వ్యవ హారం లో నెత్తిన చెయ్యి పెట్టాడు అంటే ముస్చేశాడని అర్ధం. ఆది అలా కాదు. షోడశ కళ అంటే ష, రేఫా, ఈ కారాలు ఉంది, బిందువు చివర ఉన్న మంత్రం అని అర్ధం. ఈబీజమే శ్రీ విద్య. శ్రీ బీజాత్మక మైంది శ్రీ విద్య. ప్రతి పట్టి రోజున త్రిపుర సుందరి కళను, విదియ నాడు కామేశ్వారిని, తదియ రోజున భాగ మాలిని ని, చవితి నాడు నిత్య క్లిన్నాను, పంచమి నాడు భేరుండా ను, షష్టి రోజున వహ్ని వాహినిని, సప్తమి నాడు మహా వజ్రేశ్వారిని, అష్టమి నాడు రౌద్రిని, నవమి నాడు నీల పతక, దశమి రోజున కుల సుందరిని, ఏకాదశి నాడు నీల పతాకను, ద్వాదశి రోజున విజయ ను, త్రయోదశి రోజున సర్వ మంగళ ను, చతుర్దశి నాడు జ్వాలను, పూర్ణిమ రోజున మాలినీ కళ ను ఉపాసించాలి అని శ్స్సం చెబు తోంది. అన్ని తిధుల లో చిద్రూప కళ షోడశి ను ఇ ఉపాసించాలని భావం.

ఈ షోడశ, నిత్యలకు శ్రీ చక్రం లో విశుద్ధ చక్రం (షోడశారం)లో స్తానం ఉంది. తూర్పు నుండి ప్రారంభ మవుతాయి. దీని క్రింద ద్వాదశారమైనఅనాహతం లో12 మంది సూర్య మంద లాది పతులు ప్రా దక్షిణం గా చుట్టి, ఉన్నాయి. ఇవి పన్నెండు మాసాల కు ప్రతీకలు. క నుండి ల వరకు ఉన్న వర్ణాలే ''కళ. అనుస్వారాలు, నాలుగు సున్నాలు బిందువులు. దీని పై నాదం. ఈ విధం గా నాద, బిందు కళాత్మకం గ శ్రీ చక్రం మూడు ఖండాలు గా గోచ రిస్తుంది. 33--''స్మరం యోనిం లక్ష్మీం, త్రితయ మిద మాదౌ, తవ మనోహ్ --నిధా యైకే, నిత్యే, నిరవధి మహా భోగ రసికాః భజంతి త్వాం, చింతా మణి, గుణ నిబద్ధాక్ష వలయాః --శివా జ్ఞౌ, జుహ్వస్త స్సురభి ఘ్రుత ధారా హుతి శతైహ్ '' తాత్పర్యం --నిత్య స్వరూపా దేవీ !నీ మంత్రానికి మొదట కామ రాజ, భువ నేశ్వారీ, లక్ష్మీ బీజాలు (క్లీం, హ్రీం, శ్రీం

)లను చేర్చి, అపరిచ్ఛన్న మై, అఖండమై, మహా భోగ రూప మైన నిత్య సుఖానుభావం పొందిన పరమ యోగీశ్వరులు ఏ కొద్ది మంది, సమయా చార తత్పరులు, చింతా మణు లతో కూడిన అక్ష మాలలను చేతిలో ధరించి, త్రికోణ రూప మైన బైందవ స్తానం లో, శివాగ్ని లో అంటే స్వాదిష్టానం లో కామ ధేనువు యొక్క, సహస్ర నేతి ధారలతోనిన్ను హృదయ కమలం లో ఉంచుకొని, హోమం చేస్తూ, నిన్ను సేవిస్తున్నారు. కాముడైనా, మహేశ్వరుడైనా, మానసిక హోమాలు చేయాలి. ఆమె జపం లోనే సర్వ కామాలు తీరు తాయి

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి --14

34--''శరీరం త్వం, శమ్భోహ్, శశి మిహిర వక్షో రుహాయుగం --తవాత్మానాం మధ్యే, భగవతి, నవాత్మాన మనఘం

అతః శేషః శేషీ త్వయ, ముభయ సాధారణ తయా --స్థితః సంబందోవాం, సమరస పరానంద పరయొహ్ ''

తాత్పర్యం --మణి పూరాబ్జ నిలయా !జగత్ ఉత్పత్తి, మొదలైన ఆరు విషయాలు తెలిసిన భగవతి వి నువ్వు. ఆనంద బైరవివి. సూర్య చంద్రులు స్థన యుగ్మం గల శరీరం నీది. అయితే, నవ వ్యూహాత్మకు డైన ఆనంద బైరవుని, నీ దేహం గా భావిస్తున్నావు. ఈ రెంటి వల్ల నీవు శేషం, ఆయన శేషి అవుతున్నారు. ఆయన శేషం, నువ్వు శేషివీ కూడాఅవుతున్నారు. ఈ రకం గా ఆనంద బైరవ, ఆనంద బైరవీ రూపు లైన మీ ఇద్దరికీ అంటే శివ, శక్తులకు ఇది సాదా రణమే అవుతోంది.

విశేషం --ఆనంద బైరవుడు పరా నంద. బైరవి పరా. వీరిద్దరి తాదాత్మ్యమే నవాత్మకం. అందుకే శేష, శేషీ భావం. లయ కాలం లో బైరవి ప్రయత్నం వల్ల, ప్రధానత్వం వల్ల ఆమె శేషి అంటే మిగిలి ఉండేది. ఆనంద బైరవుని అప్రధానం వల్ల, గుణ భావ శేషత్వం కలుగు తోంది. శరీరం బైరవు ని లో అంతర్భావం కలుగు తోంది. అప్పుడు బైరవునికి శేషిత్వం, బైరవికి శేషత్వం కల్గు తుంది. ఇద్దరూ కలిస్తే పూర్ణత్వం అవుతుందని భావం. దీనినే కాళి దాసు ''కుమార సంభవం ''కావ్యం లో ప్రారంభ శ్లోకం గా ''వాగార్దా వివ సంపృక్తౌ వాగర్ధ ప్రతి పత్తయే -జగతః పితరం వందే పార్వతీ పరమేశ్వరం ''అని ఆ ఆది దంపతులకు నమస్కరించాడు.

35---''మనస్త్వం, వ్యోమత్వం, మరు దపి, మరుత్సారధి రసి --త్వ మాపస్త్వం, భూమి స్త్వయి, పరిణతయాం

త్వమేవ స్వాత్మానం, పరిణమయితుం, విశ్వ వపుషా --చిదా నందా కారం, శివ యువతి, భావేన భిభ్రుషే ''

తాత్పర్యం --ఛందస్సారా !ఆజ్ఞా చక్రం లోని మనస్తత్వం నీవే. విశుద్ధం లోని ఆకాశ తత్త్వం, అనాహతం లోని వాయు తత్త్వం, స్వాధీ ష్టానం లోని అగ్ని తత్త్వం, నీవే. నీ కంటే వేరైనది ఏదీ లేనే లేదు. నీవే, నీ స్వ స్వరూపాన్ని, ప్రపంచం గా, పరిణమింప జేయ టానికి చిదా నంద శివ తత్వాన్ని, బ్రహ్మ రూప మైన ఆనంద బై రవ రూపాన్నీ ధరిస్తున్నావు.

విశేషం --భగవతి చిదా నందా కార. శివుని ఆకారమే ఆమె. అందు చేత 'విశ్వ వపుషా ''అయింది. అన్డాండ, పిండాండాలు ఒకే రూపం లో శ్రీ దేవి యే.అంతా, ఆమె ఏక ఆకారమే అని భావం.

36---''త్వమాజ్నా చక్రస్త్వం, తపన, శశి కోటి ద్యుతి ధరం --పరం, శంభుం, వందే, పరి మిళిత పార్శ్వం, పర చితా

యమా రాధ్యన్, భక్త్యా, రవి, శశిహ్, శుచీనామ విషయే --నిరాలోకే లోకే, నివ సతి, హి, భాలోక భువనే ''

తాత్పర్యం --నిఖిలేశ్వరీ !సూర్య, చంద్ర, అగ్ను లకు కంపించ కుండా, జనం లేని చంద్ర లోకం లో అంటే సహస్రారం లో, నీ సాయుజ్యం పొంది, (నీ భ్రూ మాధ్యమ లోని శ్రీ చక్రం లోని)ఆజ్ఞా చక్రం లోని చంద్ర కాంతిని ధరించి, ''సర'' అనే చిత్ చేత ఆవ రింప బడిన శంభుని గూర్చి నమస్క రిస్తున్నా ను.

37--''విశుద్ధే తె, శుద్ధ స్పటిక విశదం, వ్యోమ జనకం, --శివం సేవే, దేవీ మపి, శివ సమాన వ్యవస్తితాం

యయొహ్, కాన్త్యా,యాన్త్యాహ్, శశి కిరణ సారూప్య సరణే --విధూతాం తర్ధ్వాంతా, విలసతి చకోరీవ జగతే ''

తాత్పర్యం --శివ జ్ఞాన ప్రదాయినీ !నీ విశుద్ధ చక్రం లో, స్పటిక మణి లాగా నిర్మలుడు, ఆకాశ వ్యుత్పత్తికి హేతు వైన శివుని, ఆయనతో సమాన మైన దేవి వగు నిన్ను, నేను ఉపాసిస్తున్నా ను. శివా శివు లైన మీ నుండి వచ్చే, చంద్ర కిరణా లతో సాటి వచ్చే వైభవం గల కాంతులతో, మూడు లోకాల్లో, అజ్నా నాంధ కారాన్ని పార ద్రోలి, వెన్నె లను, తాగే చకోర పక్షి లాగా, సంతుష్ట మైన అంత రంగం తో, విశుద్ధం లో ధ్యానింప బడే శివా శివుల చంద్ర కాంతి ఛే, లోపలి అజ్ఞానం తొలగి, సాధకులు సంతుష్టులవు తున్నా రు.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి --15

38--''సమున్మ లత్సంవిత్కమల, మక రందైక రసికం --భజే హంస ద్వంద్వం, కిమపి, మహతాం, మానస చరం

యదా లాపా, దష్టా, దశ గుణిత, విద్యా పరి నతిహ్ --యదా దత్తే, దోషాద్గుణ, మఖిల మాధ్యం వయ ఇవ ''

తాత్పర్యం --భావనా గమ్యా -!వికసించే జ్ఞానం అనే కమలం లో, అంటే అనాహతం లో, పుష్ప రసాన్ని ఆస్వాదించే, రసజ్ఞనత ను, యోగీశ్వరుల మానస సరోవరం లో సంచ రించే, అనిర్వచనీయ శక్తి గల, హంసేశ్వర, హంసేశ్వరీ దేవుల సమ్మి ళితం అయిన రాజ హంస జంటను భజిస్తున్నా ను. వాని వల్లే, అష్టా దశ విద్యలూ లభించాయి. హంస పాలను మాత్రమె ఎలా గ్రహిస్తుందో, ఈ జంట దోషాల నుండి సద్గుణాలను మాత్రమె గ్రహిస్తుంది.

విశేషం --అనాహతం లో అగ్ని జ్వాలారూపు డైన పరమేశ్వరుడు గా ఉన్న వాడిని ''సమయుడు ''అంటారు. అగ్ని జ్వాలా రూపిణి భగవతి '' సమయ'' అంటారు. ఆ జంట, నా హృదయ పద్మం లో నివ సించాలి. సోహం అంటే హంస అని హంస శబ్ద మహా వాక్యార్ధం ప్రబోదిస్తోంది. హ అంటే శివుడు. సహ్ అంటే శక్తి. ''భజే హంస ద్వంద్వం ''అని శృతి చెప్పింది. శివ, శక్తి జంటను భజించమని అర్ధం. అదే జీవాత్మ, పరమాత్మ ల ద్వంద్వం. దీనినే ఉపనిషత్ ''ద్వా సుపర్ణా ''మంత్రం లో చెప్పింది.

39--''తవ స్వాదిష్టానే, హుత వహా మధిష్టాయ నిరతం --తమీడే, సంవర్తం, జనని మహతీం, తాంచ సమయం

యదా లోకే, లోకాన్ దహతి, మహతి క్రోధ కలితే --దయార్ద్రాయా ద్రుష్టిశ్శిశిర, ముప చారం, రచయితి ''

తాత్పర్యం --తేజో వతీ !నీ స్వాధి ష్టాన చక్రం లో, అగ్ని తత్వాన్ని కల్గి ఉన్న, నిరంతరం ప్రకాశిస్తున్న,, సంవర్తాగ్ని పేరు తో నిరంతరం వెలిగే పరమేశ్వరుని ప్రార్ధిస్తున్నాను. ఆయనతో అధిష్టాన, అవస్తాన, అనుష్టాన అనే పేర్ల తో సమాన సమయవు అయిన నిన్ను స్తుతిస్తున్నాను. సంవర్తాగ్ని స్వరూపు డైన ఆ పర మేశ్వరుని, అతి కోప వీక్షణం, లోకా లను దాహిస్తుంటే, నీ కృపా వీక్షణం తో చల్ల బడి, ఉప చారం పొందు తోంది.

విశేషం --స్వాధి ష్టానం లో సంవర్తేశ్వర, సమయాంబ దేవ, దేవీ యుగాళాన్ని పూజించాలి అని భావం.

40--''తటిత్వంతం శక్త్యా, తిమిర పరి పంధి, స్ఫురణయా --స్ఫురన్నా నా రత్నా భరణ, పరినేద్దేంద్ర ధనుశం

తవ శ్యామం, మేఘం, కమపి, మణి పూరైక శరణం --నిషేవే, వర్షంతం, హర మిహిర తప్తం, త్రిభువనం ''

తాత్పర్యం --మాలినీ !నీ మణి పూరక చక్రమే ముఖ్య మైన గృహం గా ఉండి, అందులోని అంధ కారానికి శత్రువైన, మెరుపు యొక్క ప్రకాశ శక్తి కలదీ, అనేక రత్నా లచే నిర్మింప బడిన, నగల చేత అమర్చ బడిన, ఇంద్ర ధనుస్సు కలది, శ్యామల వర్ణం కలిగి ఉన్నదీ, హరుడు అనే మహా సంవర్తాగ్ని అనే, సూర్యుని ఛే, కాల్చబడిన ముల్లోకాలను, తన వర్ష దారల చేత తడిపే, వర్ణించ టానికి శక్యం కాని దైన మేఘం అనే సదా శివుని అధికం గా సేవిస్తున్నాను.

విశేషం --సూర్య కిరణాగ్ని ఛే మేఘాలు ఏర్పడి జల రూపం లో మణి పూరం లో, ఆధార, స్వాధిష్ఠానాల మధ్య ఉండే వాడు. అనాహతం పైన, స్వాధిష్ఠాన అగ్ని తో కలిసి, మణి పూరాన్ని చేరి, జల రూపం పొంది, ఆ జాలం చేత స్వాదిష్టానాగ్ని దగ్ధ మయ్యే జగత్తును తడుపు తున్నాయి. ఆది ఆగమ రహస్యం.

అరుణ ఉపనిషత్ లో ''యోపాం పుష్పం వేదా ''నుంచి ''ఇమే పై లోకా అప్సు ప్రతిష్ఠితా''వరకు ఉన్న దానిలో రహస్యం కూడా ఇదే నని విజ్ఞుల భావన. ఉదకం నుండి చంద్రుడు, సూర్యుడు, అగ్ని రోజులు, నక్షత్రాలు ఉత్పత్తి అవుతున్నాయని భావం. ఉదకానికి సార భూతు డైన చంద్రుని యోగీశ్వరులు పొందుతారు. సూర్య మండలం లో అమృతం (శుక్రం)అన్ని చోట్లా పూరింప బడుతుంది. చంద్ర మండలం నుండి స్రవించే పీయూష (అమృతం)ధారల వాళ్ళ సూర్యుడు తపన కార్యం చేస్తాడు. మణి పూరకం లో శ్రీ చక్రం ప్రతిష్టితం.

మణి పూరకం లో మేఘేశ్వర, సౌదామినులు ఉంటారు. అమ్రుతేశ్వర, అమ్రుతేశ్వరి పేర్లతో పిలుస్తారు. ఇక్కడే104 మంది దేవతలు, లోపాముద్రాదులు ఉన్నారని సాంప్రదాయం. ''మేఘం నిషేవే --నితరాం సేవే భజామి ''అమ్రుతేశ్వర పేరు గల దంపతులను అనవరతం భజిస్తాను అని అర్ధం.

శ్రీ శంకరుల లలి(కవి)తా సౌందర్య లహరి –16

41–”త వా దారే మాతే, సహా సమయ యా లాస్య పరయా –నవాత్మానం మన్యే, నవ రస మహా తాండవ నటం

ఉభాభ్యా మేతాభ్యా ముదయ విధి, ముద్దిస్య దయయా –సనాదాభ్యాం జజ్ఞే, ,జనక జననీ, మజ్జాగదిదం ”

తాత్పర్యం –కౌమారీ !మూలాధారం లో నాట్య రూప నృత్యాన్ని తిల కిస్తు, సమయ అనే పేరు కలిగి, ఆనంద భైరవి అనే శక్తి తో కలిసి శృంగారం మొదలైన నవ రసాలతో, తాండవ నృత్యం చేసే నటుడు అయిన, నవాత్ముడు అయిన ఆనంద భైరవుని గా తలుస్తాను. దగ్ధ జగత్తు ను మళ్ళీ సృష్టించాలి అంటే, ఆనంద భైరవీ, భైరవు ల చేత మాత్రమె చేత నవు తుంది.

విశేషం –శివా శివు లిద్దరికీ ఆధార చక్రమే అధిష్టానం. జగత్తు కోసం జననీ జనకులు ఉన్నారు. అందుకోసమే ఇద్దరూ ప్రయత్నిస్తారు. నృత్యం లో ఇద్దరు, ఏక రూపాన్ని పొందుతారు. ఇద్దరు అరుణ వర్ణులై, అవస్థా రూప సామ్యం పొందారు. ఇద్దరు నవాత్మకలే. ”తటి త్వంత్వం ”అంటే తటిత్తు, విద్యుత్తూ కల వారు అని అర్ధం. హృదయ కమలం లోని భగ వతి ఐహిక ఫలాలన్నీ ఇస్తుంది. సకల విద్యా దానం చేస్తుంది. స్త్రీ వశీ కరణ శక్తి నిస్తోంది. హృదయ కమలం లో హోమ, తర్పణాలు చేస్తే, ఐహిక ఫలాన్నిస్తుంది. కనుక అంతరిక పూజ చేయా లని భావం.

జగత్తు ను ఉత్పత్తి చేయ టానికి లాస్య, తాండవ పరాయణత్వం వల్ల మాతా, పితృ భావం కలుగు తుంది. ఆధార చక్రం లో ప్రాణ నిరోధకం కాగా, యోగి నృత్యం చేస్తాడట. ఆధార చక్రం లోనే విశ్వం అంతా కనీ పిస్తుంది. సృష్టికి ఆధార మైంది ఆధార చక్రం. ఇదే సర్వ వేదాలకు, దేవతలకు ఉనికి పట్టు.

శ్రీ శంకరులలాలీ లి కవి) తా సౌందర్య లహరి –17

42—”గతైర్మాణి క్యత్వం, గగన మణి నిభిహ్, సాంద్ర ఘటితం –కిరీటం తే, హై మం, హిమ గిరి సుతే కీర్తయతియః

సనీడే యచ్చాయాచ్చురణ, పటలం, చంద్ర శకలం –ధనుహ్ శౌనా శీరం, కిమతి, నని బధ్నాతి దిషణం ”

తాత్పర్యం –హిమ గిరి తనయా !గగన మణు లైన పన్నెండు మంది ఆదిత్యుల చేత, చక్కని రత్నాలు గపొ ద గ బడిన నీ బంగారు కిరీటాన్ని ఎవరు కీర్తిస్తారో, ఆ కవీశ్వరుడు గోళా కారం గల ఆ కిరీటం లో కుదుళ్ళ తో ద్వాదశాదిత్య మణుల కాంతు లతో కలిసి, చిత్ర చిత్ర వర్ణాలు గల నీ పాపట బొట్టు అయిన చంద్ర రేఖ ను చూసి, ఇంద్ర ధనుస్సు అని తన మనసులో భావించి పరవ శిస్తాడు. ,

–విశేషం –కిరీటం లోని చంద్ర రేఖ ద్వాదశాదిత్యులు అనే మణి కాంతులచే, చిత్ర విచిత్ర వర్ణాలు కలిగి ఉన్నట్లు అని పిస్తోంది. ఇంద్ర ధనుస్సు అనే భ్రమ ను కల్గిస్తోంది. ఉషః కాలం లోనిఆకాశ ప్రకృతే అది. అదే కిరీటం. కృష్ణ చతుర్దశి, అమావాస్య ల మధ్య సంధి కాలం లో వచ్చే ఉషః కాలం ఇలానే ఉంటుందని విజ్ఞులు తెలియ జేస్తున్నారు. కార్తీక బహుళ చతుర్దశి సాక్షాత్తు శ్రీ దేవి స్వరూపమే. దీనినే ”రూప చతుర్దశి ”అంటారు. కిరీటం లోని

చంద్ర రేఖ ఇంద్ర చాపం లా కనీ పిస్తోంది. కిరీటాన్ని కీర్తిస్తే, శ్రీ దేవి ని కీర్తించి నట్లే. "హేమ కిరీటా య సహస్రాదిత్య తేజసే నమః "అని కిరీటానికి మంత్రం ఉంది. దీన్ని గురువు ద్వారా గ్రహిస్తే సాక్షాత్కారం కలుగు తుందని భావం.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి) తా సౌందర్య లహరి --18

43-''ధనోతు ధ్వాంతం, నస్తులిత, దలి తేరి దేవర వనం --ఘనం స్నిగ్ధం, శ్లక్ష్యం, నికురుంబం, తవ శివే

యు దేయం, సౌరభ్యం, సహజ, ముప లబ్ధుం, సుమనసో --వసంత్యస్మిన్మన్యే, బల మదనః, వాటీ విట పినాం ''

తాత్పర్యం --శ్రీ లలితా!అప్పుడే వికశించిన నల్ల కలువల సమూహాన్ని మరపించే కారు మబ్బు లాగా దట్టమై, నున్నగా, సుగంధం తో మెత్త గా ఉన్న నీ కురుల క్రొమ్ముడి, మాలోపలి, చీకటి అనే అజ్ఞాన అంధ కారాన్ని పోగొట్టాలి. నీ కురులకు ఉన్న సహజ గంధం సంపాదించ టానికి బలుడు అనే రాక్షసుని సంహరించిన ఇంద్రుని యొక్క నందనోద్యాన వనం లోని కల్ప వృక్ష పుష్పాలు, నీ కొప్పులో చేరి ప్రకాశిస్తున్నాయి. పూలు సహజ గంధం పొందాలనే కోరిక తో శ్రీ దేవి కొప్పు లో నిత్య నివాసం ఉంటున్నాయని భావం

44--''తనోతు క్షేమం, నస్తవ, వాదన సౌందర్య లహరీ --ప్రీ వాహ స్రోత స్సరనివ, సీమంత సరణీం

వహంతీ సింధూరం, ప్రబల, కబరీ భార తిమిర --ద్విషాం, బృందై ర్బందీకృత మివ, దీనార్క కిరణం ''

తాత్పర్యం --త్రిపుర సుందరీ !నీ వదన సౌందర్యం, పొంగులు పొంగులుగా, జాలు వారే ప్రవాహం లాగా ఉండగా, వాని లోంచి చీలి, చక్కగా ప్రవహించే నీటి పాయ లాగా నీ పాపట, నీ కురులలో జన్మించి, దట్టమైన చీకట్లు అనే శత్రుసేనల చేత చె ర పట్ట బడిన బాల సూర్యుని కిరణమా అన్నట్లు గా ఉన్న సిందూర పరాగాన్ని ధరించి, మా యోగ క్షేమాలకు అభి వృద్ధి కలిగిస్తోంది.

విశేషం --పాపట లో సిందూరం ధరించటం సువాసినీ స్త్రీల ఆచారం., సుమంగళీ చిహ్నం. శ్రీ దేవి వదన సౌందర్యం అనే ఎరుపు కాంతి పైకి ప్రాకుతూ, పాపట లో వ్యాపించి ఉంది. ఇందులో ప్రాతక్కాలం లోని సూర్యుడు చీకటిని పోగొట్టే విధానం సూచింపబడింది నీటి ప్రవాహం పల్లానికి సహజం గా ప్రవహిస్తుంది. శ్రీ దేవి సౌందర్య లహరి ఊర్ధ్వ గామిని -అంటే పైకి ప్రవ హిస్తుందని భావం.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –19

45—అరాలైస్వాభావ్యా, దళికలభస శ్రీ భిరలకైహ్ –పరీతం తే వక్త్రం, పరి హసతి, పంకేరుహ రుచిం

దర స్మేరే యస్మిన్, దశన రుచి కిన్జిల్క రుచిరే –సుగంధౌమాద్యంతి, సమర దహన, చక్షుర్మధులిహః ''

తాత్పర్యం –అన్నపూర్ణేశ్వరీ !స్వభావ సిద్ధం గా, తుమ్మెద రెక్కల నల్ల దనం తో, కాంతి వంతం గా ఉన్న నీ ముంగురు లచే, చుట్ట బడిన నీ ముఖం, తామర పూవు సౌభాగ్యాన్ని పరి హాసిస్తోంది. చిరు నవ్వు కల పంటి తళుకులు అనే కేసరాల విలాసం తో, అందమైన సుగంధం కల, ఆ ముఖం లో, మన్మధుని దహించిన శివుని చూపులు అనే తుమ్మెదలు మోహ పడుతున్నాయి.

విశేషం –మన్మధుని దహించిన శివునికి కూడా ఆమె ముఖ సౌందర్యం వికారం పుట్టిస్తోంది. శివుడు ప్రకృతి స్వరూప లావన్యానికి ముగ్దుడౌతున్నాడని భావం. జిత మన్మదునికే అభిలాష కల్పించిన దేవి ముఖం యొక్క లోక ప్రియత్వం సర్వ లోకాతిశయంఅని గ్రహించాలి.

46—''లలాటం లావణ్యద్యుతి, విమల మాభాతి తవయత్ –ద్వితీయం, తన్మన్యే మకుట ఘటితం చంద్ర శకలం

విపర్యా సన్యాసా దుభయ మపి, సంభూయచ, మిదః –సుధా లేపస్యోథిహ్ పరిణమతి రాకా హిమ కరః ''

తాత్పర్యం –చిదగ్ని కుండసంభూతా !లావణ్యం అనే వెన్నెల చేత ప్రకాశించే, నీ లలాటం, రెండవ చంద్ర ఖండం గా భావిస్తున్నారు. మొదటి చంద్ర ఖండం నీ కిరీటం పైనే ఉంది. ఈ రెండు వ్యత్యస్తం గా, అర్ధ వలయాలు గా ఉండటం వల్ల, కలిసి నప్పుడు అమృతం పూత పోసిన పూర్ణిమా చంద్రుడే నేమో నని పిస్తోంది.

విశేషం –భగవతి ని చంద్ర మండలం అనే లలాటం లో నిలిపి ధ్యానిస్తే అమృతత్వ లాభం కలుగు తుందని భావం.

శ్రీ శంకరుల లలి(కవి)తా సౌందర్య లహరి –20

47 -- భ్రువౌ భగ్నే కిన్చిద్భువన, భయ భంగ వ్యసనిని –త్వదీయే, నేత్రాభ్యాం, మధుకర రుచిభ్యాం ధ్రుత గుణం

ధనుర్మన్యే, సవ్యేతర కర, గృహీతం, రతి పథేహ్ –ప్రకోస్తే,,ముష్టౌచ, స్థగయతి, నిగూdhaanతర ముమే ''

తాత్పర్యం –తల్లీ ఉమా దేవీ !జగత్తు లోని భయాన్ని పోగొట్టే దానివి నువ్వు. కొంచెం వంగి ఉండి,తుమ్మెద వరుసల్లాగా, నీలి రంగుతో సుందరం గా ఉన్న నీ రెండు కండ్ల చేత కట్ట బడిన అల్లే త్రాడు తో కూడి, ముడి పడ్డ నీ కను బొమల జంట ఎలా ఉందో విను. రతి భర్త మన్మధుడు ఎడమ చేయి పిడికిలి తో పట్టు కొన్నప్పుడు కనపడ కుండా దాగి ఉన్న విల్లు మధ్య భాగం లా ఉన్న కోదండం అని అని పిస్తుంది.

విశేషం –మన్మధుని చాపానికి అల్లెత్రాడు తుమ్మెదల దండు. కనుబొమలు మన్మధుని ధనుస్సు లా ఉంటె, కళ్ళు, మధుర మైన నీలి రంగులో ఉన్నాయి. ఆమె భ్రూమధ్యం మన్మధుని చాప మధ్యమ గా ఉన్నదని భావం. ఆమె నిరంతరం జగత్తును ఉద్ద రించే ప్రయత్నం తోనే ఉంటుంది అని అర్ధం.

48—''అహస్సుతే, సవ్యం, తవ నాయన, మార్కాత్మక తయా –త్రియామాం, వామం, తే, సృజతి, రజనీ, నాయక తయా

త్రుతీయాతే దృష్టి ర్ద దలి త, హేమామ్బుజ రుచిహ్ –సమాధత్తే, సంధ్యాం, దివస నిశయో రంతర చరీం. ''

తాత్పర్యం –జగద్దాత్రీ !నీ కుడి కన్ను సూర్యుడు అవటం వల్లపగలు కలుగు తోంది. కొంచెం గా వికశించిన, బంగారు కమలం వంటి దైన, నీ నొసలు లో, ఉన్న మూడవ నేత్రం దృష్టి, దివారాత్రాల మధ్య ఉండే ఉభయ సంధ్యలను ధరిస్తోంది.

విశేషం –ఆమె మూడు కళ్ళు –పగలు, రాత్రి, సంధ్యా కాలాలు. అవి కాల ఉత్పత్తి హేతువులు. ఆమె కాలానికి అతీత. పగలు ఉపాసనా కర్మకు, రాత్రి నిశాకృత్యాలకు, సంధ్య –అగ్ని హోత్రాదులకు వీలు కల్గిస్తుంది. పగలు జాగ్రత్ స్థితి, రాత్రి సుషుప్తి, సంధ్య స్వప్నాన్ని సూచిస్తాయి. జాగృత్ లో జ్ఞానం కలిగి, సుషుప్తి లో అజ్ఞాన అంధకారం తొలగు తుంది. చంద్రాత్మక నేత్ర కాంతి జ్ఞాన మయ మైన సమాధి స్థితి కన్పిస్తాయి. సంధ్యారూప స్వప్నా వస్త జ్ఞాన భూమికకు సోపానం. జ్ఞాన దృష్టికి, బ్రహ్మైక్యానికి మధ్యలో ఉండే స్తితే సంధ్య అని భావం.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి ంథా సౌందర్య లహరి –21

49—''విశాలా కళ్యాణీ స్ఫుట రుచిరయోధ్యా, కువలయైహ్ –కృపా దారా, ధారా, కిమపి, భోగవతి కా

అవంతీ, సృష్టిస్తే, బహునగర, విస్తార విజయా –ధ్రువం, తత్తన్నామ వ్యవహరణ యోగ్యా విజయతే ‘’

తాత్పర్యం –విశాలాక్షీ !నీ చూపు విశాలం కనుక, విశాల అనే నగరం గా వెలసింది. కళ్యాణ ప్రదం కనుక, కల్యాణి గా, నల్ల కలవ కాంతి కలది కనుక అయోధ్యా, కృప అనే అమృత ధారకలది, కనుక దారా నగరం గా, అవ్యక్త మధుర మైనది కనుక మధురగా, సర్వ భోగ భూమి కనుక భోగ వతి గా, ఆశ్రిత రక్షణం కనుక, అవంతి గా, విజయ దృష్టి ఉన్నది కనుక విజయ నగరం గా విల సిల్లింది.

విశేషం –నగరాల పేర్లను శ్రీ దేవి దృష్టు లతో శంకరులు సమన్వయించారు. విశాల దృష్టి అంతర్వికాసం కలది కళ్యాణీ దృష్టి, విస్మితం తో కూడిన చిరు నవ్వు. అయోధ్య దృష్టి కడ గంటి హాసం. దారా దృష్టి అలసత్వం. మధురా దృష్టి వంకర చూపు భోగవతీ –మెరుపు చూపు. అంటే తళుకు కలది. విజయ దృష్టి కటాక్ష వీక్షణ మైన క్రీగంటి చూపు. కలది అని భావం. అవంతి ముగ్ధ మైనది. అంటే యవ్వన ప్రారంభ కన్యా దృష్టి కలది అని అర్ధం. ఈ ఎనిమిది దృష్టులు సంక్షోభ, ఆకర్షణ, ద్రావణ, ఉన్మాద, వశ్య, ఉచ్చాటన, విద్వేషణ, మారణ కార్యాలు చేయిస్తాయి. శ్రీ దేవి చూపు లోని విశేష ప్రసారం తో ఆయా నగరనామాలు వర్ధిల్లాయి. అని రామ లింగేశ్వర రావు గారు చక్కని సమన్వయం చేశారు.

50---‘’కవీనాం, సందర్భ స్తబక, మకరందైక భరితం –కటాక్ష వ్యాక్షేప, భ్రమర, కలభౌ, కర్ణ యుగళం

అముచంతౌ, దృష్ట్వా, తవ, నవరసాస్వాద, తరలౌ –అసూయా, సంసర్గా, దళిక, నయనం, కించి దరుణం ‘’

తాత్పర్యం –సినీ వాలీ !తల్లీ కవీశ్వరులు రస గర్భితం గా రచించిన కావ్య రచనలు అనే, పూవు లోని తేనెను గ్రోలటం లో, మక్కువ కల్గిన నీ చెవులను అంటి పెట్టు కొన్నవీ, నవ రసాలను ఆస్వాదించ టం తో అమిత మైన ఆసక్తి కలవి అయిన, నీ క్రీ గంటి చూపులు అనే, నెపం తో ఉన్న తుమ్మెద సమూహాన్ని చూసి, అసూయతో, నీ ఫాల నేత్రం కొంచెం యెర్ర బడిందేమో నమ్మా.

విశేషం –ఆమె రెండు కనులు చెవులను తాకి ఉన్నాయి. ఆకర్ణ విశాల నేత్రాలు వాటికి అమృత పానం లభించింది. నొసటి లో ఉన్న మూడవ కన్ను కు, ఆభాగ్యం కలగ లేదు. అందుకే అసూయ తో యెర్ర బడిందని భావం. లలాట నయనం అగ్ని రూపకమే.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –22

51—''శివే శ్రుంగా రార్ద్రా, తదిత, రజనే, కుత్సువ పరా సరోషా,గంగాయాం, గిరిశ చరితే, విస్మయ వతీ

హరా హిభ్యో భీతా, సరసి రుహ, సౌభాగ్య జననీ –సఖీషు, స్మేరా, తే, మయి, జనని, దృష్టి స్సకరుణా''

తాత్పర్యం –నిత్యా నంద కరీ!నీ కంటి చూపు పరమ శివుని పై శృంగార భావం చూపి, మోహనం గా కన్పిస్తోంది. ఇతరుల పై భీభత్స దృష్టి (ఏవగింపు)సపత్ని యైన గంగ పై రోషం తో కూడిన రౌద్ర దృష్టి కలిగి ఉంది. త్రిపుర సంహారం మొదలైన శివుని విజయ గాధలు విని, విస్మయంతో, అద్భుత రాసా వేశంగా ఉంది. (శివుని మూడవ నేత్రాన్ని మన్మధ దహనం లో చూసి –అద్భుత రసం).పరమ శివుని ఆభరణాలైన పాములను చూసి, భయానక రసం కల్గిస్తోంది. యెర్ర కలువ కాంతి, ఎరుపు కలిగి వీర రసం గా ఉంది. సఖీ జనం పట్ల, లేత నవ్వు తో కూడిన స్థిర మైన హాస్య దృష్టి ఉంది. నిన్ను స్తుతించే భక్తు డైన నాయందు కరుణా రస దృష్టి ఉంది. నీ దృష్టులు నవ రసాలతో నిండి ఉన్నా యి.

విశేషం –భగవతి దృష్టి అధికార భేదం చేత నవ రసాలు ఒకే సారి కన్పింప జేస్తున్నా యి. నవ రాసా వాస భూతం ఆమె దృష్టి. దీనికి శివుడే వ్యాఖ్యాత. ఆయన సమస్త కళ్యాణ గుణ దారి. ఆమె అనుగ్రహ లబ్ధ నాముడు అని వ్యవ హరింప బడుతున్నా డుసదా శివుడు.

52—''గతౌ కర్ణాభ్యర్ణం, గరుత ఇవ, పక్ష్మాణి దధతీ –పురా భేత్తుస్చిత్త ప్రశమ రస, విద్రాణ ఫలే

ఇమే నేత్రే, ,గోత్రాధర పతి, కులోత్తంసకలికే –తవా కర్నా కృష్ణ స్మరశరవిలాసం కలయతః ''

తాత్పర్యం –పర్వత రాజ తనయా !నేను ధ్యానిస్తుంటే, నా హృదయ కమలం లో ప్రత్యక్షం అయినావు. నీ దర్శన భాగ్యం కలిగింది నీ కనులు చెవుల వరకు వ్యాపించాయి. ఆ నేత్రాల రెప్పల పై గల వెంట్రుకలు ఎలాగఉన్నా యంటే, బాణానికి రెండు ప్రక్కలా కట్ట బడిన గ్రద్ద ఈకలు గా ఉండి, పరమ శివుని మనసు లో నిస్పృహ ను పోగొట్టి, శృంగార రాసోత్పాదన చేస్తున్నట్లు న్నాయి. ఆ కర్ణాంతం లాగిన మన్మధ బాణ సౌందర్యాన్ని కల్గిస్తున్నా యి.

విశేషం –మన్మధుడు పంచ బాణుడు. ఆరవ బాణం స్త్రీ ల కడ గంటి చూపు. శివుని పై పంచ బాణాలు వేసి, గెలవ లేక భస్మమైనాడు మన్మధుడు. అలాంటి శివుని మనస్సు ను మోహ పర వశం తో ముస్చేత్తేట్లు చేస్తున్నా యి

శ్రీ దేవి చూపులు. అంటే ప్రకాశఅంశ మైన బ్రహ్మం లో సృష్టికి కారణ మైన వివర్శ అంశ స్పందనాన్ని కల్గిస్తోంది. అంటే అతి దుర్ఘట మైన కార్య కారణాన్ని చేసే సమర్ధత ఆమె చూపులకు ఉంది అని భావం.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి 23

53—''విభక్త త్రైవర్ణ్యం, వ్యతికరిత, లీలాఞ్జన తయా —విభాతి, త్వన్నేత్ర, త్రితయ మిద నదయితే

పున స్స్రష్టుం, దేవాన్, ద్రుహిణహరి, రుద్రానుపరతాన్ —రజస్సత్వం, బిభ్రత్తమ, ఇతి గుణానాం త్రియ మిద ''

తాత్పర్యం —ఈశాన ప్రియే !దేవీ !ఈ దీనుని వైపు చూసే, నీ మూడు నేత్రాలు, ,వాని పై అర్ధ వలయాకారం గా తీర్చి దిద్దిన కాటుక కలవై, తెలుపు, నలుపు, ఎరుపు అనే మూడు రంగులు కలవై, జరిగి పోయిన జల ప్రళయ సమయం లో, నీలో లీన మై,బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రులను, మహనీయ దేవతలను, మళ్ళీ ఈ, బ్రహ్మాండం లో సృష్టించ టానికి సత్వ, రజస, తమో గుణాలను ధరించాయేమో అన్నట్లు ప్రకాశిస్తున్నాయి.

విశేషమ —దేవి మూడు నేత్రాల్లో మూడు గుణాలున్నాయి. అవి —సృష్టి, స్థితి, లయాలకు కారణమవుతున్నాయి. కుడి కన్ను రజో ప్రధానం. ఎడమ కన్ను సత్వ ప్రధానం. ఫాల నేత్రం తమో గుణ ప్రధానం కలవి. భగవతి నేత్రాలు అనే ఉత్పలముల వల్ల, బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులను సృష్టిస్తోంది. అంటే, వీరిని సృష్టించే త్రిగుణాలు, ఆమె నేత్రా లలో నిత్య నివాసం గా ఉన్నాయని భావం.

54—''పవిత్రీ కర్తుం, నః పశు పతి, పరాధీన హృదయే —దయా మిత్రైర్నేత్ర, రారున ధవళ, శ్యామ రుచిభిహ్

నద స్సోనో,గంగా, తపన, తసయేతి, ధ్రువ మయం —త్రయాణాం, తీర్ధానాం ముపనయసి,సంభేద మనఘం. ''

తాత్పర్యం —అపర్ణా !అజ్ఞాన ప్రాణులను కాపాడే పశు పతి హృదయ పత్నీ !దయా రసం చేత తడుప బడి, మెత్తని, ప్రసన్నాలైన యెర్రని, తెల్లని, నల్లని కాంతులు గల నీ కనులు మూడింటి చేత, బంగారు రంగు నదీ ప్రవాహమైన శోణభద్రా, తెల్లని రంగు గల గంగా, నీలపు రంగు కల యమునా, నదుల సంగమమైన స్థానమైన త్రివేణీ సంగమం గా, పాపులను పవిత్రులను చేయటం కోసం మాకు లభిస్తున్నాయి.

విశేషం –దేవి నేత్రాలకు స్వభావ సిద్ధ మైన తెలుపు, నలుపు, ఎరుపురేఖలు గంగా, యమునా, షోనా నదుల కూడలి గా చెబుతున్నారుశంకర భగవత్పాదులు. ఇది ప్రయాగ సంగమం కాదు. అక్కడ సరస్వతి నది అంతర్వాహిని గా ఉంటుంది. కానీ బీహార్ చేరిన గంగ లో షోనానది (సోన్)

కలుస్తుంది. ఈ మూడు నదుల కలయిక మనకు కనిపించదు. మనల్ని కనిక రించ టానికి, త్రివేణీ సంగమం లాగా, అందిస్తోంది. భక్తులపై ఆమె దయా దృష్టి చాలా గొప్పది. అసంభవమైన దాన్ని సంభవం అవ్తెట్లు దేవి చేస్తోందని భావం

ఆమె కన్నులలో మూడు రంగులున్నాయి. ఎరుపు రంగు రక్త రాజిలో, తెలుగు అపాంగం లో, నలుపు నల్ల గ్రుడ్డు లో, కనీ పించి, శోభాయ మానం గా ఉన్నాయి. శోన-హిరణ్య బాహువు, హిరణ్య వాహిని. ”శోనో హిరణ్య బాహుహ్ స్యాత్ ”అని శ్రుతి. వో అనఘాదేవీ ! పాప సంహారిణీ, నీ చరణాలను సేవిస్చె భక్తులకు, నీకు వ్యతి రేకం గా, తీర్ధ యాత్ర సేవ వ్యర్ధం అని అంత రార్ధం. ఆమె చరణాలే అన్నీ ఇస్తుంటే, వేరే తీర్ధ యాత్రలు అనవసరం అని అర్ధం

శ్రీ శంకరుల లలి(కవి)తా సౌందర్య లహరి -24

55—‘’నిమేషోన్మేషాభ్యాం, ప్రళయ ముదయం, యతి జగతీ –తవే వ్యాహుస్సంతో, ధరణి ధర రాజన్య తనయే

త్వదన్మేషాజ్జాతం, జగదిద మశేషం, ప్రళయతః –పరిత్రాతుం, శంకే, పరి హృత, నిమేషాస్తవ ద్రుశః

తాత్పర్యం –మాతంగ తనయా !నీవు కను రెప్పలు మూస్తే, జగత్ ప్రళయం సంభ విస్తుంది. కనులు తెరిస్తే, జగత్తు ప్రభవిస్తుంది. ఇలా నీ కను రెప్పల కదలిక లో, విశ్వ ఉత్పత్తి, నాశనం జరుగుతున్నాయని వ్యాస మహర్షి మొదలైన వారు, చెబుతున్నారు. నీ కనురెప్పల వికసనం వల్ల, జన్మించిన ఈ సృష్టి అంతా, నాశనం కాకుండా కాపాడటానికి నీ రెప్పలను మూయ కుండా అని మేష స్థితి లో ఉన్నావు. నీ దయ ఎంత గొప్పదమ్మా!

విశేషం –ఆమె రెప్ప పాటు లేకుండా, నిరంతరం జగత్తును కాపాడుతోందని భావం. దేవి మహిమ అవాఙ్మానగోచరం.

56—‘’తవాపర్నే కర్నె, జపనయన, పైశున్య చాకితాః—నిలీయన్తే తోయే, నియతమ నిమేశాశ్శఫలికాః

ఇయంచ, శ్రీర్బద్ధ చ్చదపుట, కవాటం, కువలయం –జహాతి, ప్రత్యూషె,నిశిచ, విఘటయ్యప్రవిశతి ‘’

తాత్పర్యం –అపర్నాదేవీ !నీ చెవుల వరకు వ్యాపించిన నీ రెండు కళ్ళు, ఆ చెవులకు తమ రహస్యాన్ని వేల్లడిస్తాయేమో ననే భయం తో, నీ కనుల రెప్ప పాటును దొంగిలించి, ఆడు బెడిస చేపలు రెప్ప పాటు లేకుండా, నీటిలో తమ రూపు కంపించ కుండా, దాక్కున్నాయి. నీ నేత్రాలను చేరిన కాంతి, అనే సౌభాగ్య లక్ష్మి, ఉదయం పూట, మూయ బడిన దొప్పల వంటి రేకులు కల, నల్లకలువలను వదిలిపెడుతూ, రాత్రి వేళ, తలుపుల రూపం లో ఉన్న రేకులను తెరచికొని, ఆ కలువలను ప్రకాశింప జేస్తోంది. అంటే నీ కనులు ఆకర్ణ విశ్రాన్తాలూ, అసిత సుందరాలూ.

విశేషం ---తమ సౌభాగ్యాన్ని శాఫరికలు అంటే బెడిస చేపలు దొంగిలించాయి అని కళ్ళు చెవులకు చాడీలు చెబుతున్నాయిఅని భావం. ఆడ బెడిస చేపలు నీళ్ళలో ఉండటం రెప్ప పాటు లేక పోవటం వాటి స్వభావ సిద్ధ గుణాలు. శ్రీ దేవి నేత్ర కాంతి ణి రాత్రులలో, ఆమె నేత్రాలను వదిలి, నీలోత్పలాల పై ప్రేమతో, వాటిని కాపాడ టానికి వాటిని చేరుతున్నాయి రాత్రి పూతే కలువలకు వికాసం ఉంటుంది. పగలు ముడుచు కోవటం వాటి లోక రీతి. ఉదయమే ఆ కాంతి మళ్ళీ ఆమె ను చేరుతోందని భావం. అందుకని కలువలు ఉదయం ముడుచుకొంతాయి.

కాంతి లక్ష్మి పగలు ఆమె నేత్రాల్లో, రాత్రి కాలువల్లో సంచరిస్తోందని అర్ధం. అపర్ణ అంటే శివుని కోసం పార్వతీ దేవి చేసే తపస్సు లో ఆకులను కూడా తిన కుండా ఉన్నది. లేక అపగత రుణ సంబంధం కలది అని అర్ధం. అంటే జగత్తు యొక్క సృష్టి, స్తితి, సంహార కర్మ లలో, ఆలస్య కారణం గా, యే కొంచే మైనా మిగిలిన కర్మ సమాపనం –అలాంటిది లేక పోతే అపగత రుణ సంబంధం అంటారని విజ్ఞులు తెలియ జేస్తున్నారు. చేపలు –కండ్లు చాడీలు చెబుతున్నాయి అనే భయం తో,శత్రు భయం తో జలదుర్గం లో దాగాయి అని భావం.

శ్రీ శంకరుల లలి(కవి)తా సౌందర్య లహరి -25

57—‘’దృశా ద్రాఘీ యస్యా, దార దళిత, నీలోత్పల రుచా –ద్రవీ యామ్సం, దీనం, స్నపయ కృపయా, మామపి, శివే

అనేనాయం, ధన్యో భవతి, నచతే, హాని రియతా –వనేవా, హర్మ్యేవా, సమకర, నిపాతో మహికరః ‘’

తాత్పర్యం –మహేశ్వరీ !చాలా దీర్ఘ మై, వికసించిన నల్ల కలువల వంటి చల్లని కాంతి తో ఉన్న నీ కడ గంటి చూపు అనే కృపారసం తో, కడుదీనుడను, నీకు చాలా దూరం గా ఉన్న వాడను, సామాన్యుడను అయిన నన్ను తడిపి పోయేట్లు చేసి, నన్ను ధన్యుడిని చెయ్యి. దీని వల్ల నీకేమీ నష్టమూ లేదు. ఎందు కంటే, చల్లని వెన్నెల నిచ్చే చంద్రుడు ఉచ్చ, నీచాలు అని చూడ కుండా, అందరి మీదా, తన చంద్ర కల ను ప్రసరించి, వెలుగు వెల్లువ లతో ముంచెత్తడం లేదా !

విశేషం –స్వచ్చ మైన అంతఃకరణ ఉన్న వారికి అందరి మీదా సమాన మైన ఆదరణ ఉంటుందని భావం. అది స్వభావ సిద్ధమే. అసలు సృష్టి అంతా శ్రీ దేవికి ఆత్మీయం గా ఉంటె, తన వాళ్ళనీ, బయటి వాళ్ళనీ తేడా ఉండదు కదా !చంద్రుడు ఆమె నేత్రాల్లో ఒక భాగం. ఆ చంద్రునికే సర్వ సమభావం ఉంటె శ్రీ దేవికి ఉన్నట్లే. కారణం చంద్రుడు ఆమె నేత్రమే కనుక. ఆమె దృష్టి దీర్ఘ మైనది. అందుకే దూరం గా ఉన్న భక్తుడిని ఆదు కొనటం లో కష్టం లేదని భావం. లీలా మాత్రం గా దృష్టి ప్రసరిస్తే చాలు ఆయాస పడ నక్కర లేదని అర్ధం. చంద్రుడు ఔశదీషుడు. అందుకే వనాల మీద ఎక్కువ కాంతి ప్రసరించి, మిగిలిన వాని పై తక్కువ ప్రసరించే పక్ష పాతం కల వాడు కాదు. అలాగే అమ్మ కూడా దూరంగా ఉన్న వారనేభేదం లేకుండా సమానం గా కృప చూపిస్తుంది. తాను దీనుడిని, అయినా తన మీద పక్ష పాతం చూపించినా న్యాయమే.

శ్రీ దేవి అనాయాసం గా బహుజన ధర్మ బుద్ధి తో, ఆపన్నులను రక్షించే బుద్ధితో, అనవధిక మైన కారుణ్యం తో, రక్షణా భార నిర్వహణ తో, సత్కర్మ లను చేస్తున్నది అని భావం.

58—''అరాళం తే పాళీయాగళ, మగ రాజన్య తనయే –న కేశా, మాధట్టే, కుసుమ శర, కోదండ కుతకం

తిరశ్చేనో, యత్ర శ్రవణ పద, ముల్లంఘ్య విలసన్ –అపాంగ వ్యాసంగో, దిశతి, శర సంధాన దిషణం''

తాత్పర్యం –శరవణ భవ జననీ !వంకర గా ఉన్న నీ కణతల జంట (తమ్మల జంట)మన్మధుని ధనుస్సు యొక్క విలాసం గా అని పిస్తోంది. ఎందుకంటె, నీ కనుల కటాక్షప్రసారం అడ్డం గా తిరిగి, చెవిని దాటి మెరుస్తున్న బాణాలను సందిస్తున్నాయేమో ననే అనుమానాన్ని కల్గిస్తోంది. అంటే చెవి తమ్మలు అంటే కణత మన్మధుని విల్లులాగా, అపాంగ వీక్షణం మన్మధుని పూల బాణాల్లా ఉన్నాయని భావం.

విశేషం –ఈ భావం ఎవరికి ?అమ్మ వారి చూపుతో మన్మధ ప్రసక్తి ఎవరికి ?సదాశివునికే. వేరెవరికీ కాదు అని అర్ధం

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి -26

59—''స్ఫురద్గండా భోగ ప్రతి ఫలిత, తాటంక యుగళం –చతుశ్చక్రం మన్యే, తవ ముఖ మిదం మన్మధ రధం

యమారుహ్య ద్రుహ్యత్సవని, రధా మర్కెందు చరణం –మహా వీరో మారః, ప్రమద పతి సజ్జిత వతో ''

తాత్పర్యం –ఆర్యా దేవీ !అద్దాల లాగా నిగనిగప్రకాశించే, నీ చెక్కిళ్ళ పై, ప్రతి ఫలిస్తున్న, నీ కమ్మల జంటలు కల నీ ముఖం ఎలా ఉందో తెలుసా ?/మొక్క వోని ప్రతాపం గల మన్మధుడు ఎక్కిన నాల్గు చక్రాల రథం లా ఉంది.ఆ చక్రాల రదం ఎక్కి, ,అతి లోక వీరుడైన మన్మధుడు సూర్య, చంద్రులు అనే రెండే రెండు చక్రాలు గల భూమి అనే రథం ఎక్కి, యుద్ధానికి వచ్చే, త్రిపురాన్తకుడైన శివుని నే ఎదిరించ టానికి సిద్ధం గా ఉన్నాడు. ఇదంతా నీ కంటి చలువే. లేక పోతే మన్మధునికి అంత ప్రతాపం ఎక్కడిది ?

విశేషం –శ్రీ దేవి ముఖ లక్షణం అనే రధాన్ని ఎక్కి నందు వల్లనే, మన్మధుడు మహా వీరుడై, శివుని పై కాలు దువ్వుతున్నాడు అని భావం. రెండు చక్రాల రథం కంటే నాలుగు చక్రాల రథం బాగా నడుస్తుంది. బలం కూడా ఎక్కువ గా ఉంటుంది. అందుకే మన్మధుడు మహా శివుని ఎదిరించ గలిగాడు అనే భావం. మహాదేవుని కామ మోహిత చిత్త వృత్తీ, ఆ మొహం ద్వారా లభించిన రసికతా, భగవతి వదనార వింద శృంగార రసార్ద్ర భావం పుష్కలం గా ఉన్నాయి. ఆమె లావణ్య కాంతి విశిష్టమైనదీ, లోకోత్తర మైనదీ కూడా.

60—''సరస్వత్యా సూక్తీ రంరుత లహరీ, కౌశాలహారేహ్ –పిబంత్యా శ్చర్వానీ, శ్రావణ చులుకాభ్యామవిరాలం

చమత్కార శ్లాఘా, చలిత శిరసః కుండల గనో—ఝునత్కారై స్తారైహ్, ప్రతి వచన సమా చష్ట ఇవతే ''

తాత్పర్యం –శార్వానీ !అమృత ప్రవాహం లో ఉన్న మాధుర్యాన్ని, ,మార్దావాన్ని, మించి పోయే తేనె పలుకులతో, మధుర పద గుమ్ఫనతో, నిన్ను సరస్వతీ దేవి స్తుతిస్తుంటే, చెవులు అనే దోసిళ్ళ తో చక్కగా తాగుతున్నావు. ఆ స్తోత్రం లోని చమత్కారాన్ని శ్లాఘించ టానికి, నీ శిరస్సు కది లిస్తుంటే, నీ కర్ణ భూషణాలు అతి చక్కని ఝుణత్కారం చేస్తూ, ఆ స్తోత్రానికి తెల్పే ఆమోదం లాగా అని పిస్తోంది.   విశేషం –''తార ''అంటే ఓంకారం. పూర్వం అనుజ్న ఇవ్వ టానికి ఓం అనే వారు. బాగా ఉంది అనటానికి కూడా ఓం అనే అలవాటు ఉంది. సరస్వతీ దేవి చేసే ప్రార్ధనకు, పార్వతీ దేవి మెచ్చి కోలుగా తల ఊపి నప్పుడల్లా, కుండలాలు ''ఓం ''అనే నాదం తో అనుజ్న ను ప్రకటిస్తున్నాయట. శ్రీ శారదా దేవి యొక్క వాక్ అనే అమృతాన్ని చెవులు తాగుతున్నాయి. జిహ్వా పాణం కాదు కనుక చెవులే సమాధానం చెప్పాలి. అవి మాట్లాడ లేవు కదా. అందుకే కర్ణాభరణ ఝుణత్కార రూపం లో ప్రణవ నాద మైన ఓంకార ధ్వని తో ప్రశంసిస్తోంది

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –27

61—''అసౌ నాశా వంశ, స్తుహిన గిరి వంశాధ్వజ పటి –త్వదీయో, నేదేయః ఫలతు ఫల మాస్మాక ముచితం

వహత్యంత ర్ముక్తా, శ్శిశిర కర, నిశ్వాస, గలితం –సంరుద్ధ్యా యత్తాసాం, బహిరపి, సముక్తా మణిధరః ''

తాత్పర్యం –హిమ గిరి తనయా !!పర్వత వంశ పతాకమా !పార్వతీ దేవీ !నీ, నాసాదండం మాకు, మా సంబంధీకులకు, కోరిన కోర్కెలను తీర్చు గాక. ఆ నాసా దండం లోపల ముక్తా మణులున్నాయి. లోపల ఉన్న ఆ మణుల చేత, ఎడమ నాసిక నుండి, వెలుపలికి వచ్చే, గాలి వల్ల బయట కూడా ముక్తా మణులను ధరించి నట్లుంది.

విశేషం –వెదురు లో ముత్యాలు ఉంటాయని లోక ప్రసిద్ధి. ముక్కులో ముత్యాలు లేక పోతే, శ్వాస తో ఎలా బయటకు వస్తాయి ?అంటే, ఎడమ నాసిక ముత్యాన్ని ధరించింది అన్న మాట. నాసిక నువంశ దండం గా చెప్పటం లో కోమలత్వం, రుజుత్వం, రామణీయకత గల నాళాలున్నాయని అర్ధం.

62—''ప్రకృత్యా రక్తాయాస్తవ సుదతి, దంత క్చదరుచెహ్ –ప్రవక్ష్యే, సాదృశ్యం, జనయతు ఫలం విద్రుమ లతా

న బింబం, తద్బిమ్బ ప్రతి ఫలాన, రాగా దరుణిమాం –తులా మధ్యా, రోదుంకధమివ, నలజ్జేత కలయా ''

తాత్పర్యం –వర దండ మండిత కరా !చక్కని పలువరుస గల తల్లీ !స్వభావ సిద్ధం గా కెంపు రంగుతో ఉన్న నీ పెదవుల కాంతి ని,దేనితోను పోల్చటానికి వీలు లేదు. పోల్చదగినది వేరేది లేదు కూడా. ఎందు కంటే, నీ క్రింది పెదవి కి సహజ కాంతి ఉంది. అలాంటి కాంతి –పగడపు తీగేకు పండు పండితే, ఎలా ఉంటుందో అలా ఉంటుంది. కాని, దానికి పగడం పుట్టటం లేదు. అది పండ్లను ఇవ్వటమూ లేదు. దొండ పండు తో పోలుద్దాం అంటే దానికి కాంతి సహజం కాదు. దొండ పండుకు బింబం అని పేరు. అంటే ప్రతి బిమ్బించేది. దానికి ఆ పేరు రావటానికి కారణం నీ ఆధర బింబం యొక్క అనుగ్రహం వల్లనే కనుక నీ క్రింది పెదవి తో పోల్చదగిన వస్తువేదీ ప్రపంచం లో లేదు. నీ క్రింది పెదవి నిరుప మాన మైన శోభ కలది.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –28

63—''స్మిత జ్యోత్స్నా జాలం, తవ వదన చంద్రాస్య పిబతాం –చకోరాణా మాసి దతి రసతయా, చంచు జడిమాలతస్తే, శీతాంశో రమృతలహరీ రామ్లు రుచయః –పిబన్తి స్వచ్చందం, నిశి, నిశి, భ్రుశం కాంచి కధీయా ''

తాత్పర్యం –చండికా !నీ ముఖ చంద్రుడి చిరు నవ్వు అసే వెన్నెలను త్రాగే చకోర పక్షులకు, త్రాగి, త్రాగి, అతి మాధుర్యం వల్ల అరుచి కలిగింది. అందుకే అవి పులుపు మీద ఇష్టం తో చంద్రుని అమృత కిరణాల పొంగుసే బియ్యం కడుగు గా భావించి, ఇష్టం వచ్చి నంత వెన్నెల రాత్రులలో తృప్తి గా తాగుతున్నాయి .

శ్రీ దేవి ముఖచంద్ర మంద హాస కాంతులు చంద్ర కిరణ మాధుర్యం కంటే గొప్పవి అని భావం.

64—''అవిశ్రాంతం, పత్యుర్గున గణ కదా మరేద ణ జపా –జపా పుష్పచ్చాయా, తవ జనని, జిహ్వా జయతి సా

యదగ్రాసీనాయాఃస్పటిక ద్రుషదచ్చచ్చ విమయీ –సరస్వత్యా మూర్థిహ్ పరిణ మతి, మాణిక్య వపుషా ''

తాత్పర్యం –కదంబ వన వాసినీ !నీ జిహ్వాగ్రం మీద ఆసీన అయిన సరస్వతీ దేవి యొక్క శుద్ధ స్పటిక మణి కాంతి చేత ప్రసిద్ధ మైన స్వరూపం, పద్మ రాగ మణి ఎరుపు రంగుగా మారుతోంది. ఎందు కంటే ఆమె కు ఆశ్రయ మైన నీ నాలుక నిరంతరం, నీ భర్త అయిన శివుని గుణ గణ కద ను, జపం లాగా విని, విని, జపా పుష్పం యొక్క కాంతి వంటి కాంతి కలదై, యెర్రని రంగు కలదై ప్రకాశిస్తోంది.

విశేషం –శ్రీ దేవి జిహ్వా తాను ఎరుపు రంగు తో ఉండటం మాత్రమె కాదు, తటస్తు లైన వారిని కూడా ఎరుపు రంగు కల వారిని గా చేస్తోందని భావం. శ్రీ దేవి నాలుక మీద నిత్య నివాసి అయిన సరస్వతి దేవి ''మాణిక్య వపుష ''గా పరిణ మిస్తోందని అర్ధం.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి -29

69—''రాణే జిత్వా, దైత్యా, నప హృత శిరస్త్రైహ్ కవచిభిహ్ –ర్నివృత్తి, స్చండాం శ, త్రిపుర హర నిర్మాల్య విముఖై

విశాఖేన్ద్రో పేన్ద్రై శ్శశి విశద, కర్పూర శకలా –విలీయన్తే, మాతస్తవ, వదన, తాంబూల కబళః''

తాత్పర్యం –త్రిదగ్ని కుండసంభూతా !యుద్ధం లో రాక్షసులను జయించి వచ్చి, తల పగాలను విడ దీసి, కవచాలను ఇంకా ఉంచుకొని, చండుడు అనే ప్రధముని చేతఅనుభవించ టానికి వీలైన "హరుని నిర్మాల్యం వద్దు "అన్న కుమారాస్వామి –దేవేంద్ర, ఉపెంద్రుల చేత చంద్రుని లాగా, స్వచ్చందం గా, నిర్మలం గా ఉన్న కర్పూరపు పలుకులు గల, నీ వదన తాంబూలం యొక్క తమ్మలు కాజేయ బడుతున్నాయి.

విశేషం –కుమారస్వామి, దేవేంద్రుడు, ఉపెంద్రుడు, యుద్ధం లో రాక్షసుల్ని జయించి, శ్రీ దేవికి పాదాభి వందనం చేయ టానికి తల పాగాలు తీశారు. ఆమె ప్రసన్నం గా నవ్వింది. అప్పుడు ఆమె నోటి నుండి కర్పూర పలుకుల తో కూడిన తమ్మల కబళాలు (తాంబూలం యొక్క ఉమ్మి)కింద పడ్డాయి. ఆ ముగ్గురూ వాటిని గ్రహించి, మింగారు. అందులోని కర్పూరం మెత్తగా మారి కలిసి పోయింది. జగన్మాత అయిన భగవతికి కుమారులపై అంత ప్రేమ ఉండి అని భావం. కుమారా స్వామి కి ఇది మామూలే. ఇంద్ర, ఉపెంద్రులకు అప్పుడప్పుడు జరిగే సంఘటన.

శివ నిర్మాల్యం "చండుడు "అనే ప్రధముడి కే దక్కాలి. ఇతరులకు దక్క కూడదు. శివునికి అభి షేకం చేసే ముందు నిర్మాల్యం తీసేసి "వచ్చందేశ్వరాయ నమః "అంటారు. అందుకని కుమారస్వామి మొదలైన వారు అమ్మ దగ్గరకే వచ్చారు. మాతృ రూప ఉపాసనం క్షిప్ర ఫలదాయకం అని చెబుతారు.

యుద్ధం నుంచి తిరిగి వచ్చిన వారికి, శ్రమ పోగొట్టటానికి శ్రీ దేవి వదన కర్పూర మిశ్రిత తాంబూల శకలాలు ఉపయోగ పడినాయి అని అర్ధం. మహాదేవుని శిరస్సు పై ఉన్న చంద్రుణి వెన్నెల కూడా శివ నిర్మాల్యమే. దానిని కూడా వదిలి, వీరు అమ్మ తాంబూల కబళాలు స్వీక

రించారని భావం. దీని వల్ల ఆమె ముఖ సౌభాగ్యం స్తుతింప బడింది. .

అమ్మ మాటల గొప్పదనం

66—"విపంచ్యా గాయంతీ, వివిధ మపదానం పశు పతే –స్త్వయా రబ్దే, వక్తుం, చలిత, శిరసా, సాధు వచనే

త్వదీయై ర్మాదుర్యై రపలసిత, తంత్రీ కల రవాం, –నిజాం వీణాం వాణీ, నిచుళ యతి చోళేన నిభ్రుతం. "

తాత్పర్యం –శివ కుటుంబిణీ !నీ ముందు కూర్చుని సరస్వతీ దేవి శివుని వీర గాధలు, అంటే త్రిపుర సంహారం, దక్ష యజ్న ధ్వంసం, హాలాహల భక్షణం, జలంధర వధ, గజాసుర వధ లను వీణ తో గానం చేస్తోంది. అప్పుడు నీ

మనస్సు సంతోషం తో నిండి, అనుగుణం గా శిరస్సును ఊగిస్తూ, మధుర వచనా లతో ప్రశం సిస్తున్నావు. నీ వచో మాధుర్యం ముందు సరస్వతి వీణా గాన మాధుర్యం నవ్వుల పాలైంది. ఆమె సిగ్గు పడింది. అప్పుడామే తన వీణ ను పై ముసుగు తో కప్పేస్తోంది. .

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –30

67—''కరాగ్రే ణస్ప్రుష్టం తుహిన గిరిణావత్సలతయా –గిరీశేనో దంతం, ముహురధర, పానా కులతయా

కర గ్రాహ్యం శంభోర్ముఖ ముకుర వ్రుంతం, గిరి సుతే –కదం కారం, బ్రూమస్త వ చుబుక మౌపామ్య రహితం.

తాత్పర్యం –అమ్మా విష్ణు సోదరీ !నీ తండ్రి హిమ వంతుడు నీ మీద మిక్కిలి పుత్రికా వాత్సల్యం తో నీ చుబుకాన్ని పునుకు తాడు. నీ పతి పశు పతి నీ క్రింది పెదవి మాధుర్యాన్ని చవి చూసే సందర్భం లో మాటి మాటికీ నీ ముఖాన్ని పైకెత్తు తు, శంభుని చేతి తో తీసుకోన దాగిన ముఖం అనే అద్దానికి పిడిని వర్ణించ టానికి తగిన వస్తువే లేక పోయింది. అలాంటి నీ చుబుకాన్ని ఎంతని వర్ణించాను ?

విశేషం –శివుడు శ్రీ దేవి చుబుకాన్ని చేత్తో పట్టుకొంటున్నాడు. కారణం –ఆమె ముకుర వ్రుంత కనుక ఆ ముఖ దర్పణానికి చుబుకం పిడి అవటం వల్ల పట్టుకొని, ఆ అద్దం లో తన ప్రతి బింబాన్ని చూసు కొంటున్నాడు అని భావం. శృంగార సమయం లో స్త్రీలు తల వంచుకొని ఉంటారు. ఆ ముఖాన్ని పైకి ఎత్తితేనే ''సు చుంబనం ''అవు తుంది. అంటే చక్కని ముద్దు సాధ్యం అవుతుంది. సమగ్ర లావణ్యం కలిగింది కనుక చుబుకాన్ని పోల్చా టానికి ఏ వస్తువూ లేదు. అనుపమమైనది అని అర్ధం.

68 –''భుజా శ్లేషాన్ని త్యం, పుర దమయిథుహ్ కంటక వతీ –తవ గ్రీవా ధత్తే, ముఖ కమల నాళశ్రియ మియం

స్వతః శ్వేతా కాల గురు బహుళ జంబాల మలినా –మ్రుణాలీ లాలిత్యం వహతి, యదదో హార లతికా ''

తాత్పర్యం –మూల మంత్రాత్మికా !సహజం గా స్వచ్ఛ మైనదీ, కృష్ణా గరు చేత నల్లనైనదీ, ముత్యాల సరాలున్న తీగలు కలది, అయిన నీ కం ధనాళం, కలువ తూడు లాలిత్యాన్ని, పొంది, త్రిపుర మదనుడైన ఈశ్వరుని బాహువు లచే, ఆలింగనం తో, నిత్యం రోమాన్చాలనం కలది ముఖ పద్మ నాళ శోభ తో విరాజిల్లు తోంది.

విశేషం –ముఖం పద్మం. నాళం –కమల నాళం. పరమ శివాలింగానం తో కలిగిన రోమాన్చలం కలిగిన నాళం అందులోని కంటకాలు అంటే ముళ్ళు కంథం కింద పూయ బడిన క్రిష్ణాగరు గంధపు బురద. .ముత్యాల హారాల, తామర తూళ్ళు.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –31

69—’’గళేరేఖాహాస్తిశ్రో, గతి గమక, గీతిక నిపుణా –వివాహ వ్యానద్ధ ప్రగున, గుణ సంఖ్యా ప్రతి భువ

విరాజన్తే, నానావిధ, మధుర రాగా కర భువాం –త్రయాణాం గ్రామానాం స్తితి నియమ సీమాన ఇవతే ‘’

తాత్పర్యం –కైవల్య పద దాయినీ !నీ గళం పై మూడు రేఖలున్నాయి. ఇవి, వివాహ వేళ వేయబడిన మంగళ సూత్రాలుగా ఉన్నాయి. తల్లీ ! మార్గ, దేశి అనే సంగీత గతుల యొక్క అయిదు రకాలైన స్వర గమకాల యొక్క గీతాలను పాడటం లో నీవు నిపుణవు..నీ గళం పై ఉన్న మూడు ముడతలు మూడు భాగ్య రేఖలు. వివాహ సమయం లో మంగళ సూత్రం కట్టిన తర్వాత, వాటి దగ్గర అనేక పేటలతో కలిపి, పేనిన,మూడు సూత్రాలను జ్ఞాపకం చేస్తున్నాయి. నానా విధ మధుర గానాలకు నిలయ మైన షడ్జ గ్రామ, మధ్యగ్రామ, గాంధార గ్రామాల ఉనికిని తెలియ జేయటానికి ఏర్పరచిన సరిహద్దుల్లా ఉన్నాయి.

విశేషం –పతివ్రతలు, తమ పతి ప్రాణాలను తమ మంగళ సూత్రాలలో ధరిస్తారు. ”బ్రహ్మ విశ్వేశ రూపేషు రంధ్ర శ్యేతం త్రి తంతుకం –త్రిరత్న, రుక్మజం, స్త్రీణాం, మాన్గాల్యాభరణం విదుహ్ –

సంగీతం లో రాగానికి గతి, గమకం, గీతం అనేవి మూడు అంగాలు. రాగం నడక గతి. స్వరాల ఆరోహణావరోహణలు గమకం, నిర్దుష్టమైన స్వరాల క్రమం గా పాడటం గీ తం. సంగేతానికి షడ్జమ, మధ్యమ, గాంధార అనే మూడు గ్రామాలున్నాయి. ఏ గ్రామం లో ప్రారంభిస్తే ముగింపు కూడా ఆగ్రామం లోనే చేయాలి. ఈ రోజుల్లో గాంధారం లో పాడేవారు లేరని చెబుతారు. మాధ్యమంగా పాడే వారు చాలా తక్కువ మంది ఉన్నారని సంగీత విశ్లేషకుల అభి ప్రాయం.

శ్రీ భగవతి మాత్రం మూడు స్తాయిల్లోను, సంకరం కాకుండా, గానం చేయ గల నిపుణ. మంగళ సూత్రం అంటే పవిత్ర మైంది. కలంక రహిత మైనది. పరిశుద్ధ మైనది అని అర్ధం. ”పవెహ్ త్రాయతీతి పవిత్రః ==”పవి అంటే మృత్యువు. మృత్యువు నుండి రక్షించేదే మాంగల్యం –అందుకే పవిత్ర మైనది. మాంగల్య తంతువు (దారాలు

)తత్వాలను సూచిస్తుందని దాని వల్ల "బ్రహ్మమః్హ మస్మి"అనే స్మృతి రూపం లోని మేధస్సు యొక్క ప్రభ జనిస్తుందని భావన అని తెలియ జేశారు బ్రహ్మశ్రీ తుమ్మల పల్లి రామ లింగేశ్వర శర్మ గారు "

70— "మ్రునాళీ మ్రుద్వీనాం తవ భజలతానాం చతుస్సృనాం—చతుర్భి స్సౌన్దర్యం సరసి భవ స్త్యైతి, వదనైహ్

నఖేభ్య, స్సంత్రస్సన్ ప్రధమ, మదనాదంధక రిపో –స్చాతుర్నాం, శీర్శనాం సమ మభయ, హస్తార్పణ దియా "

తాత్పర్యం –కామ కళా రూపా !పూర్వం శివుడు బ్రహ్మ యొక్క అయిదవ శిరస్సు ను తన వ్రేలి గోటి తో ఖండించాడు. అప్పుడు, మిగిలిన నాలుగు ముఖాలు తమను కూడా ఖండిస్తాడేమో నని భయం తో, ఈశ్వరుని కోపాన్ని పోగొట్టి, తమ నాల్గు తలలను కాపాడ టానికి అభయ హస్తం ఇవ్వ మని బ్రహ్మ –తన నాలుగు ముఖా లతో తామర తూడుల్లాగా మెత్త నైన నీ బాహు లతలను గురించి దీనం గా ప్రార్దిస్తున్నాడు

విశేషం –బ్రహ్మ చతుర్ముఖాలతో నాల్గు వేదాలతో స్తుతిస్తున్నాడని భావం. సృష్టించటం వల్ల లభించిన అహంకారమే బ్రహ్మ గారి అయిదవ తల. నాలుగు ముఖాలు ఉంటె, శ్రీ దేవి బాహువులను అహంకారం వదిలి బాగా వర్ణించ గలడు అని అర్ధం.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి -32

71—"నఖానా ముద్యోతైర్న వన లిన రాగం, విహసతాం—కరాణంతే, కాంతిం, కదయ, కధయామః, కధముమే

కయాచిద్వా, సామ్యం, భవతు కలయా, హంత కమలం –యది క్రీడల్లక్ష్మీ, చరణ తల లాక్షారుణ దళం "

తాత్పర్యం –ఉమా దేవీ !ప్రభాత కాలం లో, అప్పుడే వికసించిన తామర పూవు కాంతిని పరిహసించె గోళ్ల సముదాయం తో విలసిల్లె నీ హస్తాల శోభ ను ఎలా వర్ణించగలను ?కమలం లోని కమలాలయ యైన లక్ష్మీ దేవి పాదముల లత్తుక యొక్క ఎరుపు రంగును పొందితే, కొంచెం పోలికగా ఉందిఅన వచ్చు. అది కూడా సంపూర్ణ మైన పోలికకు తగదు. నీ నఖాగ్రాలు నిరుపమ శోభా రంజితాలు.

72—"సమం దేవీ స్కంద, ద్విప వదన, పీతం స్తన యుగం –తవేదం, నఃఖేదం,హరతు, సతతం ప్రస్నుత ముఖం

యదా లోక్యా శంకా కులిత హృదాయో హాస జనకః –స్వకుమ్భౌ హేరంభః పరి మ్రుశతి హస్తేన ఝుటితి ''

తాత్పర్యం –సర్వేశ్వరీ !నీ స్తనముల యొక్క స్తన్య పానీయం చేస్తున్న వినాయకుడు, ఆ వక్షోజాలను చూసి, తన శిరః కుంభాలు అక్కడికి వచ్చాయేమో నని అనుమానంతో, తన కుంభ స్తలాన్ని, తన తొండం తో తడిమి చూసు కొంటున్నాడు. ఇతని అమాయకత్వానికి పార్వతీ పరమేశ్వరులు నవ్వుతున్నారు. ఆ స్తనద్వాయాన్ని గణపతి, కుమారస్వామి, ఇద్దరు ఒకే సారి పానం చేస్తున్నారు. పుత్రవాత్సల్యం తో, పాలు పొంగుతున్న ఆ స్తనద్వయం, మా దుఖాన్ని పోగొట్టు గాక.

విశేషం –జగత్పూజ్యు లైన ప్రమద గణాధి పతి, దేవ సేనా పతి పుత్రులు గా గల శ్రీ దేవి, మహాత్మ్యం సర్వ లోకాతిశయం.ఆమె కుఛ కుంభాలు స్వభావ సిద్ధం గా గజ కుంభాలు అని భావం.

73—''అమూతే, వక్షోజౌ, వమృతరస, మాణిక్య కుతుపౌ –న సందేహ స్పందో, నగపతి, పతాకే మనసినః

పిబంతౌ, తౌ, యస్మాదవిదిత, వధూ సంగ రసికౌ –కుమారా వద్యాపి, ద్విరద, వదన, క్రౌంచ దళనే ''

తాత్పర్యం –శైలజా !నీ చనుల జంట అమృత రసం తో నిండి, మాణిక్య మయ కుప్పెలు గా ఉన్నాయి. ఇందులో సందేహమేమీ లేదు. కారణం –నీ చనుబ్రాలు త్రాగిన వినాయకుడు, కుమారస్వామి నేటికీ, యవ్వన ఉత్సాహం తో, ఆనంద రసాస్వాదన రసికులుకాకుండా, బాలురు గానే ఉన్నారు సుమా !

విశేషం –గణ పతి భార్యలు సిద్ధి, బుద్ధి. కుమారస్వామి భార్యలు వల్లీ, దేవసెనలు. వీరు శబ్ద వాచ్యులు, శక్తి స్వరూపులే కాని, స్త్రీ సుఖం ఇచ్చిన వారు కాదు. భ్రాంతిలో ఉన్న దాంపత్యం ఇది.

శివ శక్తి యోగ సాధన లో సాధకుడైన యోగికి లభించే రుతంబరా ప్రజ్ఞను గణ పతి అంటారు. ఈ ప్రజ్ఞయే శివ,శక్తుల కుమారుని గా చెబుతారు. ఈ ప్రజ్ఞ కలిగితే, బుద్ధి, సిద్ధి వశం అవుతాయి. వారి వలన విఘ్నాలను నివారించే వాడై,విఘ్న హంత అవుతున్నాడు గణపతి.

కుమారస్వామి భార్యలు వల్లీ దేవసెనలు. వల్లి అంటే లతా. ఆమె సర్పాక్రుతిలో ఉన్న కుండలినీ శక్తి. దేవసేన అంటే తత్వ సముదాయం. గణపతి, కుమారస్వాములిద్దరు నైష్ఠిక బ్రహ్మ చారులే. ఈ ఇద్దరి బ్రహ్మ చర్య విషయం విస్పష్టం చేయటానికే, వీరి పూజా విధానం లో వతువులను పూజిస్తారు.

కుండలినీ శక్తి ని వ్యష్టి, సమష్టి పరం గా చెప్పవలసి వస్తే, సర్పం గా చిత్రించటం ఆచారం. స్త్రీ గా భావిస్తే కుమారి. పురుషుడిగా భావిస్తే కుమారుడు. సమష్టి కుండలిని సర్ప దేవత గా నాగ చతుర్ధి నాడు పూజిస్తారు. అది కుండలినీ శక్తికి ప్రతీక. నాగ పంచమి నాడు పూజించేది వ్యష్టి కుండలిని. అంటే వల్లీ దేవిని. -అంటే కుమారస్వామి అర్ధాంగి ని.

కుమారస్వామి దేవ సేనా నాధుడు. ఇంద్రుని కుమార్తె దేవ సేన కు అది పతి. తత్వ సముదాయమే దేవ సేన. జగత్తును నిర్మించటానికి తగిన సామగ్రియ ఈ తత్వ సముదాయం అంటే. కల్పాంతం లో ఈ తత్వాన్ని (చమువు)అంటే ఉపసంహరించేది చాముండా (చముండాతీతి చాముండా).చండీ నవాక్షరాది పతి చాముండా –శివశాక్తియే రుతంభర ప్రజ్ఞా మూర్తి- బ్రహ్మ కు భిన్నుడు కాడు.సుబ్రహ్మణ్యం కూడా బ్రహ్మమే.

74—‘’వాహన్త్యంబ, స్తంబే రామ దనుజ, కుంభ ప్రకృథిభిహ్ –సమారబ్దాం, ముక్తామణి భిరమలాం, హారలతికాం

కుచాభోగో, బింబాధర రుచిభి, రంతశ్శబలితాం –ప్రతాపవ్యామిశ్రాం, పురదమయిథుహ్ కీర్తి మివతే ‘’,

తాత్పర్యం –అంబా !గజాసురుని శిరస్సు యొక్క కుంభస్తలమే జన్మ భూమి గా కలిగి, కర్పూర వాసన, దోష రహిత మైన ముక్తామణుల హారాన్ని, నువ్వు, నీ విశాల స్తన మండలం మీద ధరిస్తున్నావు. నీ ఆధర బింబం యొక్క యెర్ర దనపు కాన్తులచే, ఆముత్యాల హారం, లోపలే పుట్టిన చిత్ర విచిత్ర కాంతులతో పరమ శివుని ప్రతాపాన్నీ, కీర్తినీ ధరించి నట్లుగా విరాజిల్లు తోంది.

విశేషం –శ్రీ దేవి హృదయ పీఠంమీద ఉన్న హారం, శివుని ప్రతాప కీర్తులను ప్రకాశింప జేస్తోంది. అంటే, ఆయన కీర్తి ప్రతాపాలు ఆమె హృదయ గతాలు అని భావం. ఆమె కంఠం లోని ఇతర ఆభరణాలు కూడా శత్రు సంహార లక్షణాలు కలవని అర్ధం. అధర కాంతితో మెరిసే భగవతి స్తనద్వయం పైనున్న హారం, జగదేక వీరుడైన త్రిపురారి అయిన శివుని శత్రువైన గజాసురుని కుంభ స్తలం లో ఉన్న, ముత్యాల లాగా, ఆమె కుచాల యందు నిక్షిప్తం అయాయి అని భావం. అలాంటి భగవతి యొక్క భర్త ప్రతాపం తో కూడిన మూర్తి కీర్తిధారణ తో పతివ్రతా ధర్మాన్ని చూపిస్తోంది. శివ కీర్తికి ఉత్పత్తి స్తానం శ్రీ దేవి కుచాలు అని అంతరార్ధం.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –33

75—‘’తవస్తన్యం, మన్యే, ధరణీధర కన్యే హృదయతః –పయః పారావారః పరి వహతి సారస్వత మివ

దయాపత్యా దత్తం ద్రవిడ శిశు రాస్వాద్య తవ యత్—కవీనాం, ప్రౌధానా జనని కమనీయః కవయితాః’’

తాత్పర్యం –శైలేంద్ర తనయా !పాల కడలి పైకి సారస్వత రూపం గా ప్రవహించే వాజ్మయం గా నేను నిన్ను భావిస్తాను. లేక పోతే –మిక్కిలి పుత్ర వాత్సల్యం తో, నీవిచ్చిన చనూబాలు త్రాగి ఈ ద్రావిడ శిశువు (శంకరా చార్యులు)ప్రౌఢ కవులలో జగన్మోహను డైన కవిగా ఎలా కీర్తి పొందుతాడు ?

విశేషం –ఆమె హృదయం నుండి పాలు సారస్వతం లాగా ప్రవహిస్తున్నాయి. చిన్నప్పుడు శంకర భగవత్పాదుల వారు ఆలయానికి వెళ్లి అమ్మవారికి పాలు నైవేద్యం పెట్టె వారు. ఆమె త్రాగగా మిగిలిన పాలసే తండ్రి తనకు ఇస్తున్నాడని అనుకునే వారు. ఒక రోజు తండ్రి ఊరికి వెళ్లాడు కుమారుడు పాలు తీసుకొని ఆలయానికి వెళ్లాడు. దేవి త్రాగ లేదు. ఏడవటం ప్రారంభించాడు బాల శంకరుడు. ఆమె ప్రేమతో ఆ పాలను పూర్తిగా త్రాగేసింది. తనకు కొంచెం కూడా మిగిల్చ లేదని మళ్ళీ ఏడ్చాడు. ఆమె కనీ కరం తో తన స్తన్యాన్నిచ్చింది బాల శంకరులకు /.అది మొదలు ఆయనకు మహా ప్రజ్ఞ కలిగింది.

ఆరు మాసాల వయసు లో ఉన్న శంకరుడు దరిద్రాన్ని అనుభ వించాడు. తండ్రి భిక్షాటనానికి వెళ్లాడు తల్లి నీరు తేవటానికి పూర్ణా నదికి వెళ్ళింది. ఇంట్లో ఒక్కడే ఉన్న బాలుడికి ఆకలై ఏడ్చాడు. పార్వతీ దేవి జాలి పడి, ప్రేమతో ఎత్తుకొని, కంటి నీరు తుడిచి, స్తన్యాన్నిచ్చింది. పడుకో బెట్టి అదృశ్య మైంది. ఆ రోజు నుండే ఆయనకు సర్వ శాస్త్రాలు కరతలా మలకాలైనాయి శ్రీ దేవి అనుగ్రహం ఉంటె సర్వ విధ ఈప్సితాలు నేర వేరుతాయని భావం శివజ్ఞాన ప్రదం.

76—‘’హర క్రోధ జ్వాలా వలిభి రవ లీదేన వపుషా –గభీరే తే నాభీ సరసి, కృత సంగో మనసిజః

సముత్తస్థౌ తస్మా దచల తనయే, ధూమ లతికా –జనస్తాం జానీతే, తవ జనని రోమావలి రితిహ ‘’

తాత్పర్యం –హర ప్రియే !హరుని క్రోధాగ్ని జ్వాలల తో చుట్ట బడిన శరీరం తో మన్మధుడు తనను తాను కాపాడు కోవా టానికి లోతైన నీ నాభి మడుగు లో దూకి కాపాడుకొన్నాడు. కాలు తున్న వాడి శరీరం వల్ల పుట్టిన పొగతీగ చాలు ఒకటి, నీ పొక్కిలి నుంచి పైకి పాకి కన్పించింది. ఆ పొగతీగె చాలునే లోకం, నీ నూగారు గా బావిస్తోంది.

విశేషం –సాధన చేసే తప్పుడు కామోద్దీపన కలిగితే, వెంటనే భ్రు మాధ్యమ లో హరుని నిలిపి ధ్యానిస్తే (అక్కడ జ్ఞాన నేత్రం ఉండి కనుక)హృదయం లోని కామ తాపం నాభికి దిగి శాంతి లభిస్తుందని పరమ రహస్యం. హరుని క్రోధం నుండి కాపాడ గల సమర్ధురాలు భగవతి మాత్రమె. అన్యులకు అసాధ్యం అని భావం.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –34

77—‘’యతే తత్కాళిందీ,తను తర తరంగాక్రుతి శివే –కృశేమధ్యే, కిన్చిజ్జనని తవ యద్భాతి సుధియాం

విమర్దా దంన్యోన్యం, కుచ కలశయో, రంతర గతం –తనూభూతం, వ్యోమ ప్రవిశదివ నాభిం, కుహరిణీం‘’

తాత్పర్యం –హరు సామ్రాజ్నీ !కృశించిన నీ నడుము లో ముందుగా ఎదురుగా కన్పిస్తూ, యమునా నది యొక్క చిన్న చిన్న తరంగం లాగ, నల్లగా ఉన్న నీ నూగారు ఎలా ఉందీ అంటే –నీ కుచ కుంభాలు రెండు ఒరుసుకోవటం వల్ల, వాటి మధ్య ఉన్న ఆ కాశం, ఆ ఒరిపిడికి ఆగ లేక నలిగి పోయి, నల్లగా మారి, సన్నగా నాభి వరకు కిందికి లక్క జారి నట్లు జారినది గా భావిస్తున్నాను.

విశేషం –భగవతి రోమ రాజి, ఇతరులకు కన్పించాడు. గిరీశుడైన శివునికే కన్పిస్తుంది. ఆమె స్తనాలు పరి పుష్టాలు. అదే భాగ్య లక్షణం. రోమావళిఅతి సూక్ష్మం. ప్రకాశామానం గా ఉంటుంది. ఆకాశం నుంచి వాయువు దాని నుంచి అగ్ని, దాని నుండి జాలం, దాని నుండి భూమి జన్మించాయి. ఉరాసి స్తానం లో అనాహత చక్రం, దాని పై విశుద్ధ చక్రం ఉంటాయి. అది ఆకాశ తత్వానికి గుర్తు. విశుద్ధ స్తానం లో ఉన్న ఆకాశ తత్త్వం నలిగి, సన్నగా కిందికి జారుతోందని భావం.

హృదయం సూర్య మండలం. యమున సూర్య తనయ. నాభి నుంచి జారే ఆకాశ తత్త్వం సూర్య మండలం నుంచి కిందికి జారుతోంది. కనుక యమునా నదితో పోల్చారు. ఇడా,పింగళా సుషుమ్నా నాడులే గంగా, యమునా, సరస్వతి నదులు. పింగళ అంటే యమున యే. ప్రాణ వాయువు వల్ల షట్చక్ర భేదం, గ్రంధి త్రయ భేదనం జరుగుతుందని అర్ధం. కాళిం దీనామ, యమునా నామం గల పింగళా నాడీగత ప్రాణ క్రియను వివరించటమే శ్రీ శంకరులు చేసిన ప్రయత్నం.

78—‘’స్తిరో గంగా వర్త స్సన ముకుర రోమావళి లతా –కలావాలం, కుండం, కుసుమ శర తేజో హుత భుజః

రతేర్లీలా గారం, కిమపి, తవ నాభిర్గిరి సుతే –బిలద్వారం, సిద్దేర్గిరిశ,నయనానాం,విజయతే ‘’

తాత్పర్యం –త్రిపుర సుందరీ !నీ నాభి స్తిరమై, వినాశం లేని గంగా నది. పాలిండ్లు అనే పూల మొగ్గలు పూసిన, రోమ రాజి అనే, తీగ పాదు,మన్మధ తేజస్సు అనే అగ్నికి హోమ గుండం గా ఉంది. అది రతీ దేవికి విహార గృహం. ఈశ్వర నేత్ర తపస్సిద్ధికి గుహాముఖం. వర్ణించ టానికి వీలు కాని చెలువం అంటే శోభ కలది.

విశేషం –శివుడి కన్నుల ఫలం ఏమిటి ?మంచి దృశ్యా లను చూడటం. ఆమె నాభియే, ఆయన చూపులకు ఫలసిద్ధి. శివుని మూడో నేత్రం చూపు వల్ల దానికేమీ భయం లేదు. కారణం అది ఇది వరకే అగ్ని గుండం కనుక. నాభి దగ్గర స్వాధిష్ఠాన చక్రం ఉంది.అక్కడే భగవతిని ఉపాశించాలి. నాభి బిల ద్వారమే కాని బిలం కాదు. బిలం –స్వాధిష్ఠాన చక్రం. అక్కడ మన్మధుడు దేవిని ఉపాసిస్తున్నాడు. శివుని తపస్సు కూడా అక్కడే ఫలిస్తుందని అర్ధం. ఆమె నాభి, బిలద్వారం గిరీశనయనాలకు తపస్సిద్ధి కల్గిస్తుంది. ఇతరు లెవరు దానిని చూడ లేరు.

నవంబర్ ఒకటి గురువారం ‘’ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అవతరణ ‘’దినోత్సవ సందర్భం గా శుభా కాంక్షలు.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –35

79—‘’నిసర్గ క్షీణస్య స్తన తట భరేణ క్లమ జుషో –నమన్మూర్తే, ర్నారీ తిలక,శనకై స్త్రుట్యత ఇవ

చిరంతే మద్యస్య, త్రుటిత తటినీ తీర తురుణా –సమానస్తాస్తే మ్నో భవతు కుశలం శైల తనయే

తాత్పర్యం –కపర్దినీ !నారీ తిలకమైన నువ్వు స్వభావ సిద్ధం గానే బాగా కృశించి, సన్నదైనదీ, స్తన భారం తో బడలిపోయి, వంగినదీ, మేళ మెల్లగా తెగి పోతుందేమో అన్నట్లు ఉండేదీ, ఒడ్డు విరిగిన ఏటి గట్టు పై ఉన్న చెట్టు లాగా ఉన్న, నీ నడుము చిరకాలం మాకు సౌఖ్యాన్నివ్వాలి.

విశేషం –నడుము చాలా సన్నగా ఉండి, పది పోతుందేమో అన్నట్లున్నా, శరీరం నిలిచే ఉండి. నడుము క్రుశించినా శ్రీ దేవి మహాదేవుని భాగ్య వశం తో నిల్చి ఉండి అని భక్తీ రాసొంమేశితం అయిన హాస్యోక్తి. ఆమె నడుము విరిగితే, సకల లోకాలకు విలయమే. జగత్ క్షేమం కోసం ఆమె నడుం చిర కాలం ఉండాలి. నడుము అతి సూక్ష్మ మైనదీ, అతి సారవత్వ మైనది అని భావం.

80—‘’కుచౌ సద్య స్స్విద్యత్తట ఘటిత, కూర్పాసభి దుశౌ—కషంతౌ దోర్మూలే,కనక కలశాభౌకలయతా

తవ త్రాతుం, భంగా దలమితి వలగ్నం తను భువా –త్రిధా నద్ధం, దేవి, త్రివలి లవలీవల్లి భిరివ

తాత్పర్యం –ముక్తి నిలయా !ప్రకాశ స్వరూపం గల తల్లీ !చెమట తో పార్శ్వాలను అంటుకొన్న రవికను, పిగులుస్తున్నవి, బాహుమూల సమీప ప్రదేశాలని ఒరుచు కుంటున్నవీ, బంగారు కలశాల సౌందర్య సౌభాగ్యాలతో కూడినవీ, అయిన నీ స్తనాలను నిర్మిస్తున్న మన్మధుడు, వాటి బరువుకు నడుము ఒంగి పోకుండా ఉండటానికి, ఏలకి లత చేత మూడు చుట్లు చుట్టాడా అన్నట్లు నీ ఉదరం పై మూడు ముడతలు కన్పిస్తున్నాయి.

విశేషం –నడుము వంగి పోకుండా మహాదేవుని అనుగ్రహం పొందటానికీ, మన్మధుడు మూడు కట్లు కట్టాడు. అతడు తను భవుడు. అంటే శరీరం లో నిత్యం ఉండే వాడు. దేహ యోగాక్షేమాదులను నిత్యం గమనిస్తాడు మన్మధుడు. స్వస్థాన పరి పాలనా దక్షుడు. లలితా సహస్ర నామాలలో ''స్తన భార లసన్మధ్య పట్టభందవలిత్రయా '' అన్నదానికి ఇది కవిత్వీకరణ. బిగి చన్నులు, సన్నని నడుము, మూడు ముడుతలు ఉత్తమ స్త్రీల లక్షణాలు.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –36

81—''గురుత్వం, విస్తారం, క్షితి ధర పధిహ్ పార్వతి నిజా –న్నితంబా, దాచ్చిద్య త్వయి, హరణ రూపేనా, నిదధే

అతస్తే, విస్తీర్ణోగురు రాయ మశే షాం వసు మతీం –నితంబ, ప్రాగ్భారః శ్తగాయతి లఘుత్వం నయతిచ ''

తాత్పర్యం –ప్రాణ దాత్రీ పార్వతీ దేవీ !కొండ ల రాజైన నీ తండ్రి హిమ వంతుడు తన నితంబ ప్రదేశం నుంచి కొంత గురుత్వాన్ని, వైశాల్యాన్ని తీసి, నీ వివాహ సమయం లో తాను కుమార్తె కిచ్చే, కానుక గా నీకు సమర్పించాడు. నీ పిరుదుల అతిశయంచాలా గొప్పదీ, వెడల్పైనదీ అయి, భూమి నంతా, కప్పుతోంది. భూమి దీనితో చులకన అయి పోయింది.

విశేషం –భగవతి పిరుదులు భూమిని తిరస్కరిస్తున్నాయి. అంటే –భూమి ఆమె కు పీ ఠమైంది. శ్రీ దేవి ప్రకృతి స్వరూపం. భూమిని ఆశ్రయించిన శోభ అంతా ప్రకృతి శోభే ఆమె శోభ. ప్రాకృతిక శోభకు గిరి పుత్రిక లైన నదులే ఉదాహరణలు.

ఆమె నితంబ సౌభాగ్యం ముందు సకల భూ బింబం చులకన అవుతుంది,వేల వేల బోతుంది. ఆమె పాదాక్రాంత మైన భూమి ఇలా అవటం లో తప్పేమీ లేదని సమర్థిస్తున్నారు శ్రీ శంకరులు. మార్కండేయ పురాణం లో ''సదదర్శ, తతో దేవీం, వ్యాప్య, లోకత్త్రయం, త్విపా — దాక్రాన్త్య, నత భువం, కిరీటోల్లిఖితాంబరాం –క్షోభి తాశేష పాతాలం, ధనుర్జ్యానిహ్ స్వనేన తాం –దిశో భుజ సహస్రేణ సామంతా, ద్వాప్య సంసిద్ధతాం ''అనేది దీనికి నిదర్శనం

82—''కరీన్ద్రానాం, శుం డాన్,కనక కదళీ, కాండ పటలీ—ముఖాభాం, మూరుభ్యాముభాయ మపి నిర్జిత్య భవతే

సువృత్తాభ్యాం, పత్యుహ్ ప్రణతి కతథినాభ్యాం, గిరి సుతే –విదిజ్నే, జానుభ్యాం, విబుధ, కరి కుంభ ద్వయ మసి'',

తాత్పర్యం –వేద విజ్ఞాత్రీ !వేద ధర్మాన్ని చక్క గా అనుష్టించే గిరికన్యవు. నీ తొడల అందం దిగ్గజాల తొండాలను, బంగారు అరటి స్తంభాలను మించి ఉంది.శోభనం గా, వర్తులం గా ఉంది. సదా శివుడు నీకు మొక్కే తప్పుడు భూమిని స్పృశించటం వల్ల, కాయలు కాచిన మోకాళ్ళచేత, ఐరావతం యొక్క కుంభ ద్వయాన్ని కూడా జయించి ప్రకాశిస్తున్నావు.

విశేషం –భగవతి సర్వ సౌభాగ్య లక్షణాలు కల మహా పతివ్రత. జగాలను కానిదీ, ధరించేడీ. ప్రళయ కాలం లో మేల్కొని, ఉండేది భగవతి. ''సుతే జగంతి భగవతీ భవతీ, బిభర్తి, తత్ క్షయ కృతే భవతీ భవానీ ''అని కాళి దాస మహా కవి చెప్పాడు. లలితా సహస్ర నామాలలో కూడా ''కామేష జ్ఞాని సౌభాగ్య, మార్దవో రుద్వయాన్వితా, మాణిక్య మకుటా కార జాను ద్వయ విరాజితా ''అని ఉంది

83—''పరాజేతుం, రుద్రం, ద్విగుణ, శర గర్భౌ గిరిసుతే –నిషం గౌ జఘ్నేతే, విషమ, విశిఖో బాద, మక్రుత

యదగ్రే, ద్రుశ్యంతే, దశ, శర ఫలాఃపాద యుగళీ—నఖాగ్రచ్ఛ ద్మాన, స్సుర మకుట శానైక నిశితా

తాత్పర్యం –రుద్రాణీ !''రుద్రుని జయించ టానికి మన్మధునికి, తన దగ్గరున్న అయిదు బాణాలు చాలనే లేదు. అందుకని, పది బాణాలు గా చేయ దలచి, నీ పిక్కలను అమ్ముల పొదిగా, ,కాళి వ్రేళ్ళను బాణాలుగా, వ్రేలి గోళ్ళను బాణాల చివర పదును పెట్టి ఉంచిన ఉక్కు ముక్కలుగా, చేసుకొన్నాడు. నీకు నమస్కరించే దేవతల కిరీటాలలో ఉన్న మణులు అనే ఒరిపిడి రాళ్ళ పై నఖాగ్రాలు అనే ములుకులు పదును పెట్ట బడ్డాయి.

విశేషం –మదనుడు పది బాణాలను సంపాదించుకొన్నాడు. ఇది రుద్ర విజయ సాధనార్ధత వల్లనే అని భావం. లలిత లో "ఇంద్ర గోపా పరిక్షిప్త, స్మర తూణాభ జఙ్ఘికా "అని ఉంది. శ్రీ దేవి జం ఘులు మదన తూణీరాల వలె, అతి లోక రమ్యాలు అని అర్ధం.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –37

84—''శ్రుతీనాం మూర్ధానో, దధతి తవయౌ, శేఖర తయా –మమాప్యే తౌ మాతఃశిరసి దయయా ధేహి, చరణౌ

యయొహ్ పాద్యం పాధఃపశు పతి, జటాజుట తటినీ –యయోర్లాక్షా లక్ష్మీ, రరుణహరి చూడా మణిరుచిహ్"

తాత్పర్యం –పాశు హస్తీ !వేదాల శిరస్సులు అని పిలువబడే ఉపనిషత్తు లే, సిగ పూలు గా ధరించబడినవి. పశు పతి జటా జూటం లోని గంగా జలం చేత ప్రక్షాళనం చేయ బడినవీ, ఎర్రగా ఉన్న శ్రీ హరి కౌస్తుభ మణి కాన్తులే, లాక్షా రస కాంతి గా కలవీ, అయిన నీపాదాలను, నా తల పై ఉంచి నన్ను అనుగ్ర హించు.

విశేషం –ప్రణయ కోపం పోగొట్ట టానికి పశు పతి దేవికి ప్రణుతి చేస్తాడు. ఆయన శిరసు లోని గంగా జలం శ్రీ దేవి పాదాలను కడుగు తుంది. అంటే గంగ ఆమె కు పాద్యజలం అయి పవిత్ర మైంది అని భావం. ప్రతి రోజు ఉభయ సంధ్యల్లో నమస్కరించే విష్ణువు మకుటం లోని కౌస్తుభ మణి తెల్లగా ఉన్నప్పటికి, శ్రీ దేవి చరణాలకున్న లత్తుకయొక్క ప్రసాదం వల్ల ఎరుపు రంగుగా ప్రకాశిస్తోంది.

భగవతి పాదాంబుజ ద్వయం వేదాల శిరస్సు లందు, సదా శివుని శిరస్సు నందు, విష్ణువు శిరస్సు నందు సంచరిస్తోందని, మూర్ధ అంటే శిరస్సు పై సంచరం ఆమె పాదాలకు ఉన్నదని, భావం. అలాంటి పాదాలను తన శిరసు పై ఉంచమని భగవత్పాదులు కోరుతున్నారు భగవతి పాద ప్రక్షాలన జలం తో హరి, బ్రహ్మ మొదలైన దేవతలు పవిత్రు లవుతున్నారని అర్ధం. ఆ మహిమ తోనే వారు తమ అధికారాలను పొంది, నిర్వ హిస్తున్నారు.

శృతి శిరస్సు లైన ఉపనిషత్తులకు భగవతి చరణాలు సిగ పూలు గా ఉన్నాయి అంటే, సమస్త వేదాంత ప్రతి పాదనలు భగవతి చరణాలే అని భావం. "లోకస్య ద్వారా మర్చి యత్పవిత్రం "అని శృతి అంటోంది. "యం, కామయ తం తముగ్రం, క్రునోతి తం బ్రహ్మాణం, తమ్రుషిం, తం సుమేదాం –అహం రుద్రాయ, ధనురాతనోమి, బ్రహ్మ ద్విశే, శరవే, హంత వా ఉ "భక్తులకు అతి మహత్తు నివ్వ టానికి భగవతి పాదాలే శరణ్యం. శ్రీ దేవి కూడా పశు పతికి ప్రణామం చేయటం వల్ల ఆమె జానువులు భూమికి తాకటం చేత కఠినా లైనాయని భావం. వారిద్దరూ సమ ప్రధానులు. సమాన మైన బల, సత్వాలున్న వారు. సమ ఓజస్సు, తేజస్సు ఉన్న వారు. కనుక శివుడు కూడా ఆమె కు నమస్కరించటం

సమంజసమే నని సమర్థిస్తారు శ్రీ శంకరులు. "సమ ప్రదానౌ, సమ సత్వౌ, సమౌజసౌ, వృభా దాతారా, విహ సౌభగానాం "అని వేదం అంటోంది.

85—"నమో వాకం బ్రూమో, నయన రమణీయాయ పదయొహ్—తవాస్మై ద్వంద్వాయ స్పుట రుచిర సాలక్త కవతే

అసూయత్యత్సంతం, యదభి హననాయ, స్పృహ యతే –పశూనా మీశానః ప్రమద వన కంకేళి తరవే "

తాత్పర్యం –మలయా చల వాసినీ !ణీ పాదాల తాడనం చేత పుష్పించిన అశోక వృక్షాన్ని చూసి, ణీ భర్త ఈశ్వరుడు అసూయ పడుతున్నాడు. ఆ పాదాలు నాయన రమణీయంగా, తడి లత్తుక తో ప్రకాశిస్తున్నాయి. అలాంటి ణీ పాద ద్వయానికి నమో వాకాలు

విశేషం –ప్రణయ కలహం తో, అనుగ్రహం గా శ్రీదేవి పాద తాడనం లభిస్తుందేమో నని శివుడు ఎదురు చూసి నిరాశ చెందాడు. అచేతన వస్తుయిన అశోక వృక్షం ఆమె పాదాల తాకుడుకు పుష్పించటం చూసి ఆ చెట్టు పై అసూయ చెందాడు. ప్రణయ కలహం లో కూడా భర్తను పాద తాడనం చేయ లేదు. .కనుక ఆమె పాతి వ్రత్యం చాలా గొప్పది. లక్ష్మీ సరస్వతులకు ఇంత ఘనత లేదని ధ్వని.

అశోక వృక్షం పద్మినీ జాతి స్త్రీల పాద తాడనం వల్ల పుష్పిస్తుంది. "అశోకశ్చ రణ పాతే జ్ఞాయతే పుష్పవత్తరం "దీనినే "దోహదం" అంటారు '.పరమ శివుడు కూడా శ్రీ దేవి పాద తాడనాన్ని కోరుతున్నాడు. అంటే –మన వంటి వారికి జన్మాంతర సుకృతం లేక పోతే, ఆమె చరణసేవ లభించ లేదు. అశోకం అంటే శోకం లేనిది. శివుడు శోక రహితుడే. ఆయన పాశ ముక్తుడు "పాశా బద్ధ స్తదా జీవః పాశా ముక్తః సదా శివః –పాశా బద్ధ పశుహ్ ప్రోక్తః పాశా ముక్తః పశు పథిహ్ "

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –38

86—"మృషా కృత్వా, గోత్రస్ఖలన మధు వైలక్ష్య నమితం –లలాటే భర్తారం, చరణకమలే, తాడయతి తే

చిరా దంత శ్శల్యం దహన కృత, మున్మూలిత వతా –తులా కోటి క్వానైహ్ కలి కిలిత మీశాన రిపుణా"

తాత్పర్యం –విశ్వ మాతా !పొరపాటులో అకస్మాత్తుగా, నీ ఎదుట, నీసవతి పేరు చెప్పి, తన తప్పు తెలుసుకొని, ఏమీ చేయటానికి పాలు పోక, నీకు నమస్కరించే నీభర్తనుపశు పతి నాదుడిని నీవునీ చరణ కమలం తో నుదుట తాడనం చేస్తే ఆ శివ వైరి యైన మన్మధుడు శివ లలాటాగ్ని బాధతో చాలా కాలం గా బాధ పడుతూ ఇప్పుడు సమయం దొరికింది కదా అని మంజీరధ్వని రూపం గా కిల కిలా రావాలను మన్మధుడు చేసి నట్లుగా ఉంది,నీ మంజీర ధ్వని.

విశేషం –పొరా పాటున వేరొక స్త్రీ పేరు చెప్పటాన్ని గోత్ర స్కలనం అంటారు. అలా శివుడు చేసి నందుకు పర మేశ్వరుడు అని కూడా చూడ కుండా జగదీశ్వరి పాద స్పర్శ విధి చేసింది. ఆయన కోరుకోన్నదీ అదే. ఇక తన బోటి వారికి ఆమె చరన కమలాలే కదా గతి అని శ్రీ శంకరుల భావం. అది కూడా పూర్వ జన్మ సుకృతం వల్ల మాత్రమె లభించాలి.

తను చేసిన పొరబాటుకు లజ్జితుడై శివుడు దేవి ముందు తల వంచుకొన్నాడు. గోత్రస్ఖలన ప్రభావం శ్రీ దేవి చరన ప్రహార సౌభాగ్యమే అని భావించాడు. అందుకే వంగి వంగి నమస్కరిస్తున్నాడు. మన్మధుడు చాలా కాలం గా ఉన్న హృదయ శాల్యాన్ని (శల్య తుల్య మైన వైరాన్ని)వెల్ల దించాడు. ఇదీ వీర ధర్మమే. అతనికిది ఉచిత సమయం కూడా.

శ్రీ దేవి శివుని లలాతాన్ని తాడనం చేసింది అక్కడ ఉన్నది "ఫాల నేత్రాగ్ని ".శ్రీ దేవిని ఆశ్ర యించి ఉన్న మన్మధుడు శత్రువుల దర్పం అణచి వేసేట్లు సింహ నాదం చేశాడని అర్ధం. ఇంతకు ముందున్న శ్లోకం లో శివుడు శివానీ యొక్క పాద తాదనాన్ని కోరాడు. ఈ శ్లోకం లో దాన్ని తీర్చారు శంకరా చార్యస్వామి.

"గాన్త్రాయతే ఇతి గోత్రం "అంటే ఇంద్రియ సంయమనమే గోత్రం. గోత్ర స్ఖలనం అంటే ఇక్కడ ఇంద్రియ సంయమనం జారి పోవటం. అంటే తగ్గినా ఇంద్రియ సంయమనాన్ని, తిరిగి పరి పుస్తం చేసుకోవటం దీనినే "పై లక్ష్య నమితం "అంటారు అంటే –లక్ష్యం తో కూడిన దృష్టి. కిందికి జారటం అని భావం. యోగా శాస్త్రం లో దీన్ని "శాంభవీ ద్రుష్టి "అంటారు. అంటే శాంభవీ ముద్ర సందర్భ ద్రుష్టి. "అంతర్లక్ష్యం బహిర్ద్రుస్త్తిర్ని మేషోన్వేష వర్జితా, సా ఏషా, శాంభవీ ముద్రా సర్వ తంత్రేషు గోపితా "బయటి ద్రుష్టి లక్ష్యం పై ఉండదు. కన్నులు తెరచి, అర మోడ్పు గా ఉంటాయి. అప్పుడు జాలన్ధర బంధనం లో శిరస్సు ముందుకు వంగుతుంది. గడ్డం కంతం లోని గుంత వరకు దిగి పోతుంది. ద్రుష్టి నేలకు ఒరుగుతుంది. ఇదే పై లక్ష్య నమితం అంటే. అప్పుడు కుండలినీ శక్తి జాగ్రుత మై, శీఘ్రమే ఆజ్ఞా చక్రాన్ని ప్రవేశించి, శివ లలాటం లో కాలు పెట్టి, సహస్రా దిశా గా పైకి పరుగు తీస్తుంది

దేహాన్ని భరించే వాడు భర్త. అంటే దేహాభి మాని. ఆజ్ఞా చక్రం వరకు సాధకునికి దేహ స్మృతి ఉంటుంది. దాటగానే ఉన్మనీ స్తితికి అభి ముఖం గా సంచారం జరుగుతుంది. అప్పుడు దేహ స్మృతి ఉండదు. దేహాభి మానం మాయ మవుతుంది ఇదీ ఇందులోని రహస్యం అని వివ రించారు శ్రీ తుమ్మల పల్లి రామ లింగేశ్వర శర్మ గారు. శ్రీ శంకరా చార్యుల వారు శ్రీ దేవి అంగ ప్రత్యంగా వర్ణన లో కామదేవుడిని సహాయోగం గానే చెప్పారు. అంటే చని పోయిన మన్మదుడికి, అనంగ రూపంతో పునర్జన్మ శ్రీ దేవి కరుణ వల్లనే లభించింది. ఆమె కృప తో లోకాలను జయిస్తు, తన పని చేస్తున్నాడు. అంటే కాముడు ఉపాశించి ఆమె తో సాయుజ్యం పొందాడు. అందుకే కామదేవుని రూపం అమ్బికయే అని చెప్పారు శర్మ గారు.

శ్రీ దేవి పంచ దశాక్షరీ మంత్రం అంటే ''కాదివిద్య ''లో మొదటి అక్షరం ''క ''కారమే. ఈ అక్షరం గొప్ప తనాన్ని ''త్రిపుర తాపిన్యుపనిషత్తు ''చాలా బాగా వివ రించింది

''స ఏకో దేవః శివ రూపే ద్రుష్యత్వే న వికాసతే –యతిషు, యజ్ఞేషు, కామయతే, కామం జాయతే –స ఏష నిరంజనో, కామత్వే నో జ్జ్రమ్భతే అ క చ ట ప –యశాన్ సృజతే తస్మాదీశ్వరేహ్ కామో భి ధీయతే –తత్పరి భాషయా కకారం వ్యాప్నోతి ''

దీని భావం –ఆ ఒక్క దైవమె శివుడు గా కనీ పిస్తున్నాడు. యతులలో, యజ్ఞం లో, యోగులలో ''కామన ''చేస్తున్నాడు. అందుకే కాముడు అని పిలువబడుతున్నాడు. నిరంజనుడు, కామ రహితుడు అయిన ఆ శివుడే విజ్రమ్భించి అ,క,చ, ట,త, ప, య, శ,,వ, ర వర్ణ సమామ్నాయాన్ని సృష్టిస్తున్నాడు. కనుక ఈశ్వరుడే కాముడు. -అంటే కామేశ్వరుడు. అంటే క కారం వల్ల వెలిసే వాడు

సృష్టించే సృజన శక్తి కామ శక్తే. ఇచ్చ అంటే ''కామన ''యే. సృజన చేయాలన్న ''ప్రజనన వాసన ''ను కామ వాసన అంటారు. ఇది సృజనాభి ముఖ మైన శివ శక్తి. ఇది ప్రసవ భావం తో ''శివా ''అవుతుంది. సృష్టి అంటే ప్రభవం,లయం దాని విపరీత భావనలు పరస్పర విరుద్ధం గా ఉంటాయి.

సమాధి సమయం లో శివుడు కాముడిని శత్రువు గా భావించి జయిస్తునాడు. సృష్టి కార్యాచరణ సమయం లో కాముడు శివుని అర్ధాంగి గా మారి సృష్టి కార్యానికి సహ యోగిఅవుతున్నాడు. సమాధి వేళ తన ప్రజ్ఞా నేత్రాగ్ని చేత కాముని దహిస్తే, సృష్టి వేళ వాడే పరిహాస ముఖు డవుతున్నాడు. అంటూ విశేశార్ధాలను విస్పష్ట పరచారు రామ లింగేశ్వర విజ్ఞులు.

87—''హిమానీ హంతవ్యం, హిమగిరి నివాసైక చతురౌ –నిశాయాం, నిద్రాణం,నిశిచ పర భాగే చ, విశదౌ

పరం లక్ష్మీ పాత్రం, శ్రియ మతి,స్రుజన్తే సమయినాం –సరోజం త్వత్పాదౌ, జనని, జయ, తశ్చిత్ర మిహికిం "

తాత్పర్యం –శివ శక్త్యై క రూపిణీ !మంచు కొండ పై నివసించి, నడిచే నేర్పు కల వీ, అన్ని వేళలా ప్రసన్న మైనవీ, సమయాచారు లైన నీ భక్తులకు సౌభాగ్యాన్ని కల్గించేవి అయిన నీ పాదాలు మంచు వల్ల నాశనం పొందేవీ, రాత్రి ముడుచుకొని పోయేవీ, లక్ష్మీ దేవికి పీఠమైనవీ, అయిన కమలముల కాంతులను మించి అతిశయిస్తున్నాయి.

విశేషం –రాత్రులు తమస్సుకు ప్రదానాలు. నీల కాంతి కలవి. పాదాలేమో అరుణాలు ఈ రెండు రంగుల మిశ్రమం గొప్పది. దేవీ చరణ భక్తీ భావం తో కూడిన శాస్త్రం "సమయ మతం "అంత రంగిక పూజ కు విలువ నిచ్చేది. హృదయం లో భగవతిని ఉపాసించే వారికీ అంటే సమయాచారులకు సర్వ వితర్క విలయ పూర్వకం, ఐశ్వర్యం సృష్టి ప్రకాశమైన దాన్ని భగవతి సృజిస్తుందని భావం. అంబ స్తవం లో ఇలా అని ఉంది–

"యావత్పరం, పద సరోజ యుగం, త్వదీయం –నాంగీ కరోతి హృదయేశు, జగచ్చరన్యే – తావద్వికల్ప జటిలః కుటిల ప్రాకారా –స్టార్క గ్రహాఃసమయినాం, ప్రళయం న యాతి "

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి --39

88—"పదం తే, కీర్తీనాం, ప్రపద మపదం దేవి, విపదాం—కదం నీతం సద్భిహ్ కఠిన కమఠీ కర్పూర తులాం

కధంవా, పాణిభ్యా, ముపయ మన కాలే పురభిదా –యదాదాయ న్యస్తం ద్రుషది, దయా మానేన, మనసా "

తాత్పర్యం –కౌలమార్గ తత్పర సేవితా భవానీ !సత్కీర్తులకు నిలయమై, ఆపదలను తొలగించే, నీ మీగాలు (అడుగు పై భాగం)ను, కవులు ఆడు తాబేలు వీపు చిప్పతో పోలుస్తున్నారు. దయా పూర్ణ మనస్సుగల శివుడు, మీ వివాహ సమయం లో నీ పాదాలను కఠిన శిల యైన సన్ని కల్లు రాయి మీద ఉంచటానికి మనసు ఎలా ఒప్పిందమ్మా ?

విశేషం –దయామయుడైన శివుడు శ్రీదేవి పాదాన్ని ఎలా ఉంచ గలిగాడు ?పూర్వ కవులు తో బాటు, పురభేది కూడా వివేకం లేకుండా ప్రవర్తించారు. వివాహ సమయం లో సప్తపది క్రియ లో వధువు పాదాన్ని వరుడు సన్ని కళ్ళు పై ఉంచటం ఆచారం. "గూడ గుల్ఫా, కూర్మ పృష్ఠ, జయిష్ణు ప్రపదాన్వితా "అని లలితా సహస్ర నామాలున్నాయి. సప్త

పడిలో "అతిష్ఠ మమ శ్మాన, మష్మే వత్వం, స్తిరాభవ "అన్న మంత్రం చదువుతారు. అంటే సన్నీ కళ్ళు లాగా మనసు ధ్రుఢంగా ఉంచుకోవాలని భావం. .

89—''నఖి ర్నాక స్త్రీణాం, కరకమల, సంకోచ శశిభిహ్ –స్తరూణందివ్యానాం, హసత,ఇవ, తే చండి చరణౌ

ఫలానిస్వస్తేభ్యః కిసలయ, కరాగ్రేణ,దదతాం –దరిద్రేభ్యో భద్రాం శ్రియ, మనిశ, మహ్నాయ దదతౌ "

తాత్పర్యం –అమ్మా చండీ దేవీ !సకల సంపదల చె, తుల తూగే స్వర్లోక వాసు లైన దేవతలకు మాత్రమె, చిగురు తాకులు అనే హస్తాలతో కోర్కెలను తీర్చే కల్ప వృక్షాలను దరిద్రులకు కూడా, సర్వ లోకాల్లో తరుగు లేని సంపదలను శీఘ్రం గా ఇచ్చే నీ పాదాలు –శచీ దేవి మొదలైన దేవతా స్త్రీల కర పద్మాలను ముకుళింప జేసే గోళ్ళు అనే చంద్రుల చేత పరిహాసం చేస్తున్నాయేమో అన్నట్లున్నాయి.

విశేషం –స్వర్గ లోక దేవతలకు కోరిన కోరికలను దేవి చరణాలు నెమ్మది గా టీరుస్తున్నాయి. కాని, అన్ని లోకాలలోని, దీనులకు తిరుగు లేని, మంగళ కర మైన సంపదలను వెంటనే ఇస్తున్నాయి.

కల్ప వృక్షాలు కరాగ్రాలతో స్వర్గ లోక వాసులకు కొద్ది రోజుల్లోనే అనంత సంపదల నిస్తున్నాయి. భగవతి చరణాలు ఐహిక, ఆముష్మిక సుఖ, సంతాన, సముల్లలిత సంపదను వెంటనే ఇస్తాయి. అందుకే నఖాలు నవ్వుతున్నాయి అని చమత్కరించారు భగవత్పాదులు.

గోళ్ళను చంద్రుని గా చెప్పటం అవి అతి తెల్లదనం కలవని చెప్పటమే. శ్రీ దేవి పాద కమలాల ముందు కల్ప తరువు న్యూనత చెందినదట. అవి చేతులతో చెయ్య లేని దాన్ని శ్రీదేవి పాదాల తో చేస్తోందని అన్నారు శంకరులు.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –40

90—''దదానే, దీనేభ్యః శ్రియ మనిశ,మాశాను సదృశీ –మమందం, సౌందర్య ప్రకర మకరందం, వికిరతి

తవాస్మిన్, మందారస్తబక, సుభగే, యాతు చరణే –నిమజ్జన్మజ్జీవః, కరణ చరణై షట్చరణతాం "

తాత్పర్యం –నాద రూపిణీ !దీనులకు వారి కోర్కెలను అనుసరించి, తగిన సంపదలను ఎల్లప్పుడు ఇచ్చే నీ, అధిక లావణ్య సంపుటి అనే పువ్వుల తేనెను వెదజల్లే, కల్ప వృక్షపు పూగుత్తి లాగా, సుందర మైనది అయిన నీ పాద కమలాల యందు, మనసు తో కూడిన అయిదు జ్ఞానేన్ద్రియాలతో సహా ఆరు పాదాలను కల వాడ నైన నేను తుమ్మెద నై మునుగుదును గా.క.

విశేషం –నేను అనే జీవుడు ఆరు పాదాల తుమ్మేదను అయి నీ పాద కమలాలను అర్చిస్తాను భక్తీ తో ఆ మకరందాన్ని గ్రోలు తాను అని శంకర భగ వత్పాదులు భక్తీ తో వేడుకొన్నారని భావం.

91—’’పదన్యాస క్రీడా పరిచయ మివారబ్దు మనసః—స్ఖలన్తస్తే, ఖేలం, భవన, కలహంసా, న, జహాతి

అతస్తేషాం,శిక్షాం, సుభగ మణి మంజీర రణిత –చ్చలా దాచక్షాణం, చరణ కమలం, చారు చరితే ‘’

తాత్పర్యం –సుచరితా దేవీ !నీ పెంపుడు హంసలు నీ దగ్గర నడక నేర్చు కోవా టానికి ప్రయత్నిస్తూ, తొట్రు పడుతున్నాయి. అయినా, నీ విలాస గమనాన్ని వదల లేదు. అందు చేత నీ పాద కమలం అతి రమ్య మైన మణులతో కూడిన అందేల మ్రోత అనే నెపం తో, ఆ పెంపుడు హంసలకు నడక లో శిక్షణ ను ఉపదేశిస్తున్నాయేమో నన్నట్లు గా ఉంది’’

విశేషం –హంసలు సహజం గా తమను పెంచే వారి వెంటే నడుస్తాయి. అలా పోవటం, నడక నేర్చు కోవటానికే. జీవన్ముక్తు లైన పరమ హంస లే శ్రీ దేవికి పెంపుడు హంసలు. వారు ఆమె కు ఆశ్రితులు. శ్రీ చక్ర రూపం గా ఉన్న గృహం లో నర్తించే కల హంసలు, అవ్యక్త మధుర ధ్వని తో హంస మంత్రాన్ని పఠిస్తాయి అవే చక్రేశ్వర, గణపతి, కమల నాద, ద్వీప నాద, వసంతులు. వీరే శ్రీ చక్రాధి

ష్టాన దేవతలు.

పదాలు అంటే చతుర్దశ భువన స్తానాలు. న్యాసం అంటే ఉంచటం. అంటే సృష్టి. క్రీడా అంటే రక్షణం. పరిచయం అంటే సంహారం. చిక్న్ –చయనే –సంహారం అని అర్ధం ఈ కల హంసలు భువన సృష్టి స్తితి, లయ కారణ సామర్ధ్యాన్ని ఆశిస్తాయి. అవి చిదాకాశం లో (ఖే)”అల మత్యంతం స్తలంతః చరంతః సంతః ‘’అన్నట్లు గా ఆమె చరణాలను వదలవు. కారణం ఆమె చర ణాలు శుభగాలు. హంస అంటే ‘’సోహం ‘’అంటూ నిరంతరం జపించేవి అని భావం. ఇన్ని భావాలను భగవత్పాదులు ఈ శ్లోకం లో నిక్షిప్తం చేశారని వివరించారు తుమ్మల పల్లి మహాశయులు.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –41

92—‘’గతాస్తే మంచత్వం ద్రుహిణగిరి రుద్రేశ్వర భ్రుతః –శివ స్వచ్చ, చ్చాయా ఘటిత కపట ప్రచ్చ దపటః

త్వదీయానాం భాసాంప్రతి ఫలానా రాగారుణతయా –శరీరే శృంగారో, రస ఇవ దృశాం దోగ్ధి కుతుకం

తాత్పర్యం –అమ్మా చిత్కళా నంద కలికా !బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రా, ఈశ్వర అనే నలుగురు సేవకులు నీ మంచం కోళ్ళు గా మారి మంచం రూపం పొందారు. వారు కామ రూపం తో నీ మంచానికి నాలుగు కోళ్ళు అయి,నీ సమీపం లో ఉన్నారు. పైన కప్పుకొనే వస్త్రం లా ఉన్న సదాశివత్వం, తెల్లని కాంతులతో, నీ అరుణ కాంతులు వ్యాపించగా శృంగార రసం రూపు దాల్చిందేమో అన్నట్లు, నీ కండ్ల కు ఆనందం కల్గిస్తోంది.

విశేషం –సదాశివునికి -భగవతి యెర్రని కాంతి మీద పడి, ఆయనకు సహజం గా ఉన్న తెల్లని దేహం అరుణ కాంతిని పొంది, శృంగార రస శరీరం గా కనీ పిస్తోంది. అంటే శృంగారమే శరీరం లాగా ఉన్నాడు సదా శివుడు. ”పంచ ప్రేతాసనా సీనా, పంచ బ్రహ్మ స్వరూపిణీ “అని లలితా సహస్ర నామం లో ఉంది.”రుద్ర మళ యాళం”లో

‘’బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రశ్చ, ఈశ్వరశ్చ, సదా శివః –ఏతే పంచ మహా ప్రేతా భూతాది పతయో మాతః –చత్వారో మంచ చరణః పంచమః ప్రచ్చదః పటః –సాక్షీ ప్రకాశ రూపేణ, శివేనా భిన్న విగ్రహా –తత్రాసనే సమాసీనా, నిర్భరానంద రూపిణీ ‘’అని ఉన్న విషయం శ్రీ శంకరులు చక్కని శ్లోకం లో అందం గా, శృంగార భరితం గా చెప్పారు.

పచ్చడమే –ఘటిత కపటం అంటే మాయా రూపం “ప్రచ్చాడ కపటసం కశిపుహ్ –కశి పుశ్చ సదా శివః –కశి పూర్వక స్వదేహ కాంతి చే కల్పిత మైన ఉపరి వస్త్రం అని భావం.

93—‘’అరాళాకేశేషు, ప్రక్రుత సరళా, మంద హసితే –శిరీషాభా చిత్తేదృష ద్రుపల శోభా, కుఛ తటే

భ్రుశం తన్వీ మధ్యే ప్రుదురురసి జారోహ విషయే –జగత్రాతుం శంభోర్జయతి, కరుణా, కాంచి దరుణా ‘’

తాత్పర్యం –చారుహాసా మణీ !నీ కేశ పాశం నొక్కులు నొక్కులు గ ఉండటం వల్ల, వక్రత ఉంది. . మరెక్కడా నీ శరీరం లో వక్రత లేదు. .స్వభావ సిద్ధ మైన నీ చిరు నవ్వు, అందం గా, మెత్తగా ఉంది.స్తన యుగ్మం సన్ని కల్లు లాగా బలుపు, చెలువదనం కలిగి ఉంది.సన్నని నడుము, స్తన యుగ్మం లో పిరుదుల వద్ద స్తూలత్వం పొందింది. అనిర్వచ

నీయ మైన శంభుని కరుణా స్వరూపమైన అరుణ అనే శక్తి జగత్తును రక్షించటం లో నిపుణ యై, సర్వత్రా ఉత్కర్ష తో, ప్రకాశిస్తోంది. చిరునవ్వు లో స్వభావ సిద్ధ మైన సరళ ఆసక్తి ఉండి మనసులో దిరిసెన పువ్వు లాంటి మహా మెత్తని శక్తి ప్రకాశిస్తోంది. స్తనాల్లో సన్ని కల్లు వంటి శక్తి ఉంది. నడుము లో తన్వీ శక్తి ఉంది . కుచ, నితంబం లలో స్తూల శక్తి ఉంది. జగద్రక్షణకు అరుణ శక్తి, కరుణా శక్తి ఉన్నాయి.

విశేషం –శ్రీ శంకరా చార్యులు అమ్మ వారిని కిరీటం నుంచి, పాదాంతం వరకు వర్ణించారు "మౌళి తో మానవా,దేవాస్చారనః పునః "అని కావ్య లతా అనే అలంకార శాస్త్రం చెబు తోంది. మానవులను శిరసు నుంచి, దేవత లను చరణం నుంచి పైకి వర్ణించాలి అని శాస్త్రం. అయితే శ్రీ లలితా సహస్ర నామాలలో దేవిని కిరీటం నుండి పాదాంత వర్ణన చేయటం . . దానినే భగవత్పాదులు అనుసరించారు వ్యాస మహర్షి పద్ధతి కూడా ఇంతే. ఈ శ్లోకం లో కూడా కేశం నుంచి నితంబం వరకు శంకరా చార్య వర్ణించారు.

పరమేశ్వరుని జగద్రక్షణా శక్తి యేఅరుణ శక్తి. శక్తికి శక్తి వంతునికి భేదం లేదు. అందుకే వారి ఐక్యత కే "క కార "ప్రయోగం చేశారు ఆచార్యుల వారు అంటే శివునికి అభిన్న ఐన చిచ్చక్తి మూర్తి రూపం ధరించి జగద్రక్షణ కు ప్రసన్ను రాలు అయింది అని భావం.

భగవతి అరుణ. ఆమె లో శంభుని కరుణ మూర్తి కట్టింది. కరుణ కు కుటిలత్వ, మందత్వ, శీర్నత్వ, కఠోరత్వ, ,హిమ్సత్వ, క్షీణత్వాలు పనికి రావు. అందుకే ఆమె కేశాలకే కుటిలత్వం ఉంది, ఇంకెక్కడా లేదన్నారు. ఆ కేశాలనూ వెనక్కి తోసేసింది. మందత్వం చిరు నవ్వు లో ఉంచింది. కుటిలత్వం కేశ శోభ ను వృద్ధి చెందిస్తుంటే, మందత్వం చిరు నవ్వు కు సొగసు తెస్తోంది. కృశించింది నడుమే కాని ఆమె కరుణ కాదని స్పష్టం చేశారు. ఆ కృశిత్వాన్ని కప్పి వేయ టానికి స్తూలత్వం ఉంది, స్తిరత్వం ఉంది.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి –42

94—''కలంకః కస్తూరీ రజనికర బింబం జలమయం –కళాభిహ్ కర్పూరైర్మరకత కరండం, నిబిడితం

అతస్త్వాద్భోగేనా ప్రతి దిన మిదం రిక్త కుహరం –విధిర్భూయో భూయో, నిబిడ యతి నూనం తవ కృతే "

తాత్పర్యం –అమ్మా దక్షిణా మూర్తి స్వరూపిణీ !లోకం లో చల్లదనాన్ని చ్చే దాన్ని చంద్రుడని, కళంకం అని, చంద్ర కిరణాలని, చంద్ర బిమ్బమని చంద్ర మండ లాన్ని గురించి అజ్ఞానం తోఅనుకొంటాం. నిజం గా, ఆ చంద్ర మండలం –నువ్వు కస్తూరి మొదలైన పదార్ధాలను ఉంచుకొనే తాంబూల భరిణే. కళంకం అంటే నువ్వు ఉయోగించే

కస్తురే.చంద్రుడు నువ్వు జలక మాడే పన్నీరు గిన్నె. చంద్ర కళ లే పచ్చ కర్పూరం పలుకులు. ఇవన్నీ నిత్యం నువ్వు వాడుతూ ఉంటె తరిగి పోతుంటే, నీ సేవకుడు బ్రహ్మ మళ్ళీ ఆ వస్తువులను అక్కడ నింపు తున్నాడు. లేక పోతే చంద్రునికి కళలు ఎందుకు తగ్గుతాయి ?

విశేషం –కుబేర, పశుపతి, ప్రజాపతి అనే పంచ దశ దేవతలు శక్తి అయిన భగవతి స్వరూపాలే. చాంద్రీ, కలా,అమృతమయ, ,పిబసి అనేవి అవే. భగవతి అమృత పానం వల్ల వారి వారి స్వసాదారణ శక్తి రూపం గ కన్పిస్తోంది. మార్కండేయ పురాణం లో ''యచ్చ కించి త్క్వచిద్వస్తు, సద సర్వాఖిలాత్మకే –తస్య సర్వాస్య యా శక్తిహ్ సా త్వం కిం స్తూయసే మయం ''అన్నదానికి వివరణేపై శ్లోకం.

''సర్వ త్రాను, స్యూత దేవతా రూపేణ ప్రతిభా సమానో –ఏకైక చిచ్చక్తి రూపాది భేదేన నానా ప్రతి భాసతే –''అని మంత్ర ప్రకాశిక లో ఉంది. కృష్ణ పక్షం లో కామేశ్వరీ, భగమాలినీ, నిత్యక్లిన్నా, భేరుండా, వహ్ని వాసినీ, వజ్రేశ్వరీ, శివ దూతీ, త్వరితా, కుల సుందరీ, నిత్యా, నీల పతాకా, విజయా, సర్వ మంగళా, జ్వాలా మాలినీ, చిత్రా అనే పంచ దశ నిత్యలు ప్రతి లోమం గా వస్తాయి. ఇవన్నీ శ్రీ దేవి అధిష్టాన భూతాలు

రజని కర బింబం జలమయం. అమృత బీజ మైన వకారాత్మక బిందువు. రిక్త కుహరం. షోడశ స్వర, సంవిత్కలా మాత్రావ శేషితం. .మళ్ళీ శుక్ల పక్షం లో అనులోమంగా, కామేశ్వరి మొదలు చిత్ర వరకు ఆయా తిది నిత్య లక్షణ కళలు. పూరింప బడుతాయి.

భగవతి సమస్త భోగానుభావం కలది. ఆమెకు బ్రహ్మాన్డమే గృహం. ఊర్ధ్వంగం విథానం. మేరువు మొదలైనవి విహార స్తలాలు. నక్షత్రాలు హారాలు. గోత్రాభిదులు పాత్రులు. బ్రహ్మాదులు పుత్రులు. మార్తాన్డుడే ఇంట్లోని దీపం. సకల జగత్తును చక్కని చల్లని వెలుగులతో నింపే చంద్రుడు సుగంధ వస్తువులుంచే కరండం. అందులోని కలంకమే కస్తూరి. జలమే పన్నీరు. కల –కర్పూరపలుకులు.

కళంకం ఉండటం లో మరకత వర్ణం అంటే నీలి రంగు. చంద్రుడు జలమయం తెలుపు. సముద్రాలలో నీల వర్ణం ఉండటం చేత మరకత కరండం అయింది. చంద్ర కళలన్నిటిని దేవతలు కబ లిస్తారు. ''ప్రధమా పిబతే వహ్ని ద్వితీయా పిబతే రవిహ్ ''అని ఉన్నది. దేవి సర్వ మయి. సర్వత్రా అను స్యుత. అంబా స్తవం లో –''త్వం చంద్రికా, శశిని, తిగ్మరుచౌ, రుచిస్త్వం –త్వం చేతనాపి, పురుషే, పవనే, బలం త్వం –త్వం, స్వాదుతాసి, ,సలిలే, శిఖాని త్వమూష్మా –నిహ్ సారమే తదఖిలం త్వ ద్రుశే, యదిస్యాత్ ''

శ్రుతికూడా "అహం రుద్రు భిర్వసుభిశ్చ రమ్య్య:, మాదిత్త్యై రుత విశ్వ దేవ: "అన్నది. స్మృతి లో"యదాదిత్య గతం తేజో, జగద్భాసయతేఖిలం –యచ్చంద్ర మసి, యచ్చాఙ్ఞౌ, తత్తేజో విద్ధి మామకం "అని చెప్పింది.

95—''పురారాతే రంత: పురమసి, తతస్త్వచ్చరణయో –స్సపర్యా మర్యాదా తరల కరణానా, మసులభా

తదాహ్యేతే నీతా, శ్శత ముఖా సిద్ధ మతులాం –తమద్వారో స్టాన స్తితిభి రణి మాద్యాభి రమరా:

తాత్పర్యం –పురారాతి పట్టపు రాణీ '!నీ చరణ సపర్యా మర్యాద చపల చిత్తం వారికి దుర్లభం. అందువల్లే చపల చిత్తు డైన ఇంద్రుడు మొదలైన దేవతలు నీ అంత: పుర ద్వార పాలన చేసే అణిమ, మహిమా గరిమ, లఘిమ, ప్రాప్తి, ప్రాకామ్య, ఈశిత్వ, వశిత్వాలనేఅష్ట విభూతులను కొలిచి, వారి వల్ల సాటి లేని అభీష్ట ఫల సిద్ధి ని పొందారు. చంచల చిత్తం లేని వారికే అంటే సమయా చారులకే సుధా సింధు మధ్యస్తిత శ్రీ దేవి పాదాంబుజ సేవ లభిస్తుంది. '

విశేషం –శ్రీ దేవి అంత: పురం వద్ద ఉన్న అణిమాది సిద్ధులు ఆమెను ఎలా సేవిస్తున్నారో, ద్వారాల వద్ద ఉన్న ఇంద్రాదులూ అలానే సేవిస్తున్నారు. అణిమాదులు ద్వారా పాలకులు కనుక సర్వదా అక్కడే ఉంటారు. ఇంద్రాదులు చపలురు కనుక, అంత: పుర అర్హత లేని వారూ కనుక, ద్వారపాలకుల అను మతి తో ద్వారం వద్దనే ఉండి, సిద్ధి పొందుతున్నారని భావం. శ్రీ చక్ర భూ గృహ ద్వారం వద్దే అణిమాది సిద్ధులకు స్తానం. వీరు అష్ట దిక్పాల కు లతో దేవిని కాపలా కాస్తున్నారు.

ఇంద్రాదులు ద్వారపాలకుల వల్ల సంపద పొందారు. సంసారం లో ఆనందాన్ని అనుభ విస్తున్నారు. కనుక లోపలకు వారికి ప్రవేశార్హత లేదని భావం. మనో నిగ్రహం లేని వారికీ, ధ్యాన విధానం లేని వారికి శ్రీ దేవి చరణ కమల సేవ లభించదు. అకార వాచ్య లైన బ్రహ్మాదులకు సులభం. ఇంద్రాదులు వైభవం తో, ఊర్వశి మొదలైన దేవ వేశ్యల సంభోగం తో రసికులై ఇంద్రియ జయం పొందలేదు కనుక అర్హత సంపాదించ లేక పోయారని అర్ధం. అందుకే ద్వార పాలకుల్లా అక్కడే ఉండి పోయారు. అని శ్రీ శంకర మనో భావాన్ని తుమ్మల పల్లి వారు మనోహర మైన ఆవిష్కరణ చేశారు.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి)తా సౌందర్య లహరి – 43

96—''కళత్రం, వైధాత్రం, కతికతి, భజన్తే, న,కవయ: –శ్రియో దేవ్యా:, కోవా, న భవతి పతిహ్ కైరపి ధనైహ్

మహాదేవం హిత్వా తవ సతి సతీ నామ చరమే –కుచాభ్యామాసంగః కురవక తరో, రప్యసులభః ''

తాత్పర్యం –పుణ్య శ్రవణ కీర్తనా తల్లీ !ఎందరెందరో కవులు సరస్వతీ దేవిని పొందాలను కొంటారు. ఏదో కొంత డబ్బు సంపాదించిన వారంతా లక్ష్మీ పతులం అను కొంటున్నారు. పతివ్రతా శిరోమణి పైన నీవు నీ ఉద్యాన వనం లో ''కురవక ''వృక్షానికి దోహదం చేయ వలసి వస్తే, నీవు నీ అర్ధ భాగం అయిన శివుని తో ఆలింగనం చేస్తున్నావు. నీ పాతివ్రత్య మహాత్మ్యం అవాజ్మానస గోచరం.

విశేషం –కురవక పుష్పం పుష్పించ టానికి భర్త తో కలిసిన ఉత్తమ స్త్రీ ఆలింగనం చేయాలి దీనినే దోహద క్రియ అంటారు. కురవాకం అంటే యెర్ర గోరింట. పచ్చ గోరింటాను కురంటంకం అని, నీలి గోరింటాను ఝుంటి అని అంటారు.

సరస్వతి, లక్ష్మీ ప్రసాదం వల్ల ఉపాసకులు మధుర కవిత్వం, దానం సౌఖ్యం పొందుతారు. కాని భగవతి ప్రసాదం వల్ల ''అక్షయ పరమా నందం ''అనుభవిస్తారని ధ్వని పూర్వక భావం. సతీ –''సతీ సతి యోగా విస్పష్ట దేహతాం ''అన్నాడు కాళి దాస మహా కవి. ''సతీ పతివ్రతా గౌర్యః ''అని నిఘంటువు చెబుతోంది. సర్వ దేవతా సార్వ భౌముడే మహా దేవుడు ఇతర దేవతలు-- దేవః. సదాశివుడు-- మహాదేవః

కు +రవ =కురవ –కుత్చిత వాదాలు చేసే వాడని అర్ధం. కాషాయం ధరించి కుతర్క, వితర్క కుత్చిత వాదాలు చేసే వారికి శ్రీ దేవి అనుగ్రహం రాదు అని అంత రార్ధం.

97—''గిరా,మాహుర్దేవీం, ద్రుహణగృహిణీ, మాగమా విదో –హరెహ పత్నీం పద్మం హర సహచరీ, మద్రి తనయాం

తురీయాకాపి, త్వం, దురధిగమ నిస్సీమ మహిమా –మహా మయా, విశ్వం, భ్రమయసి, పరబ్రహ్మ మహిషీ ''

తాత్పర్యం –మహా ప్రళయ సాక్షిణీ !పరబ్రహ్మ పట్టపు రాణి పైన జననీ !ఆగమ విదులు నిన్నే బ్రహ్మ దేవుని భార్య యైన, వాక్కులకు అధిష్టాత్రి అయిన సరస్వతి దేవిగా, నిన్నే విష్ణువుకు భార్య యైన లక్ష్మీ దేవి గా, హరుని అర్ధాంగి అయిన పార్వతీ దేవి గా భావిస్తున్నారు. నువ్వు ఈ ముగ్గురి కంటే వేరైన నాల్గవదీ, అనిర్వాచ్య మైనదీ అతి కష్టం మీద పొంద పొండ శక్య మైన అపార మహిమాన్విత మైన, శుద్ధ విద్యాన్తర్గత మైన మాయా తత్వమై, ఈ ప్రపంచాన్ని భ్రమింప జేస్తున్నావు. విశేషం –వాశిష్టం లో ''విశ్వ నాటక విలాస సాక్షిణీ సంవి దేవ పురతో విజ్రుం భతే ''అనీ, శ్రుతిలో ''ఋతం సత్యం, పరబ్రహ్మ పురుషం, కృష్ణ ఊర్ధ్వ రిదం, విరూపాక్షం విశ్వ రూపాయతే నమః ''అనీ ఉంది.సర్వ శక్తులు సదా శివుడిన పర బ్రహ్మను, ఆయన భార్యభావాలను పొంది అంక స్తిత మై ఉన్నాయని భావం.

''తస్మాకం మండలా రూఢా శక్తిర్మాహేశ్వరీ పరా –మహాలక్ష్మిరితిఖ్యాతా, శ్యామో, సర్వ మనోహరీ ''అని పురాణాలు శ్లాఘించాయి.

''సర్వ స్యాద్యా, మహాలక్ష్మి, స్త్రిగుణాపరమేశ్వరీ –లక్ష్యా లక్ష్య స్వరూపా, సా వ్యాప్య క్రుత్స్నం వ్యవ స్తితా ''అని మార్కండేయ పురాణం.

పరబ్రహ్మ సకల జగత్కారణ భూతుడు. పరబ్రహ్మ మహిషి –సకల జగత్కారణ భూత. సృష్టి స్తితి లయ హేతు వైన మహా లక్ష్మి సమాఖ్య దేవత. మహా మాయా అంటే అందరికి సంసార వాసన ను ప్రసాదించేది.మహా అంటే అందరి చేత అర్చింప బడేది. రుద్రుని సహచారిణి ''జయ ప్రధమ మిధునం బ్రహ్మ, సరస్వతి. ద్వితీయ మిధునం –విష్ణు, లక్ష్మి తృతీయ మిధునం –రుద్రా, జయ. సృష్టి స్తితి లయాది సకల దేవతా కారణ భూత మైన పరబ్రహ్మ భగవతి యే.

శ్రీ శంకరుల లలి (కవి) తాసౌందర్య లహరి –44(చివరి భాగం)

98 –''కదా కాలే మాతః కధయ కలితా లక్తక రసం –పిబేయం, విద్యార్ధీ, తవ చరణ నిర్నే జన జలం

ప్రకృత్యా, మూకానా, మపిచ, కవితా కారణ తయా –కదా ధత్తే వాణీ ముఖ కమల తాంబూల రసతాం ''

తాత్పర్యం –మంగళాక్రుతీ మాతా !జన రంజకత్వం కోసం పూతగా పూసుకొన్న యెర్రని లత్తుక రసం తో ఉన్న నీ చరణాలను కడిగిన పాద్యోదకాన్ని, బ్రహ్మ విద్య ను అభ్య సించె విద్యార్ధి నైన నేను, మరణించే లోపల, యే సమయం లోనైనా పుచ్చు కోగాలనా ? ఆ నీ పవిత్ర పాదోదకం చెవిటి వారికి వినికిడి శక్తిని, మూగ వాడికి మాటను కలిగించి, కవిత్వం చెప్ప టానికి కారణం అవటం చేత, వాణీ ముఖ కమల రస సారస్యాన్ని ఎప్పుడు స్వీకరిస్తుందో కదా ?

విశేషం –శంకర భగవత్పాదులు సామీప్య భక్తీ ని కోరు కొన్నారు. తాంబూల కవిత సరస్వతీ వాదన వాగ్విలాసం తో పోల్చా దాగిన సూక్తి ప్రవాహం. కాళి దాసాదులు సరస్వతి ముఖ కమలస్త తాంబూలం వల్ల మహా కావు లైనారు. భగవతి పాదజాలం లాక్షారసావుకితం కనుక భారతీ ముఖ కమస్త వీటీ (తాంబూలం)రూపం పొంది, సత్కవితా హేతువు అయింది. మూగ వాడిన ఒకనికి కంచి కామాక్షి అమ్మ తాంబూల రసం నాలుక మీద పడ గానే మహా ఆశుదార గా మహా కవిత్వం అలవోక గా నోటి నుండి వెలువడింది. .ఆయననే ''మూక కవి ''అంటారు. .ఆయన

ఆర్యా శతకం మొదలైన అయిదు శతకాలనుఅమ్మ వారి పై చెప్పారు. వీటినే "మూక పంచ శతి "అంటారు. అద్భుత కవితా ప్రవాహం అందులో ఉంటుంది. ఆయనే తర్వాతా కంచి కామ కోటి పీఠానికి అది పతి కూడా అయారు. అమ్మ దయ అంట గొప్పదని, ఆమె తాంబూల రసం లో అంతటి మహత్తు ఉందని శంకరుల భావం. అంటే కాదు అంత మహా విద్వాంసుడు వేద వేదాంగాలను ఆవ పోసాన పట్టిన వాడు అయిన ఆయన తనను "విద్యార్ధి "గానే చెప్పుకోవటం వారి వినయానికి ప్రతేక. అమ్మ దయ ఉంటె రానిదేమీ లేదని అర్ధం.

99—"సరస్వత్యా లక్ష్మ్యా, విధి, హరి, సపత్నో విహరతే —రతెహ్ పాతివ్రత్యం, శిదిలయతి రమ్యేణ వపుషా

చిరంజీవంనేవ క్షపిత పశు పాషా వ్యతి కరః —పరా నందా భిఖ్యం రసాయతి రసం త్వద్భజన వాన్ "

తాత్పర్యం —సర్వాపద్నివారి ణీ మాతా !నిన్ను భజించే భక్తుడు సరస్వతి, లక్ష్మి దేవులతో చిరంజీవి గా వర్ధిల్లు తాడు. బ్రహ్మ, విష్ణు లకు అసూయ పుట్టిస్తాడు. మన్మధుని సౌందర్యం తో సమాన మైన కాంతి సౌందర్యం కల శరీరం తో, మన్మధుని భార్య రతీ దేవికే మొహం పుట్టించి, ఆమె పాతి వ్రత్యానికే భంగం కలిగిస్తాడు. చివరికి జీవ సంబంధాన్ని వది లించుకొని, జీవన్ముక్తుడై, సదాశివ తత్వాత్మకుడై, పరమానంద రస సౌభాగ్యాన్ని అనుభవిస్తాడు. అంటే నీ భక్తుడు అతి సౌందర్య వంతుడు, తేజస్వి, వర్చస్వి విద్యా పారంగతుడు ఐశ్వర్య వంతుడు అవుతాడు.

విశేషం —సాధకుడు తానే మన్మధుని వంటి శరీరం పొంది, రతీ దేవినే భ్రమింప జేస్తాడని భావం. బ్రహ్మ, విష్ణు లకుఅసూయ కల్గిస్తాడు. పశువు అంటే జీవుడు. ఇంద్రియాల చేత ప్రపంచాన్ని చూసే వాడని అర్ధం."పశు —బందనే "అవిద్య చేత బద్ధు డైన జీవుడే పశువు. పాశం అనేది అవిద్య ".అదిథిహ్ పాశం ప్రముమోక్త్వే తన్నిమః —పశుభ్యః పశు పతయే కరోమి "అని శ్రుతి. ఆదిత్య మండలాన్తర్గత మైన అదితి అనే స్త్రీ శక్తి అవిద్యా కృత బంధాన్ని విముక్తి చేయుగాక అని పై దాని అర్ధం. అదితి —పశు పతి ఐన సదా శివుని తో పాశ విముక్తి చేస్తాడని భావం.

అవిద్యా పాశం వది లించుకొంటే సదా శివ రూపుడు అవుతాడు. పరా నంద, పరా నందాత్మిక, పరా నంద జ్యోతి లో రసిస్తున్నాడు. ఆస్వాదిస్తున్నాడు. ఇదంతా భగవతి ని భజించే వాడికే సాధ్యం. భజించటమే సేవించటం అని అర్ధం.

ఆత్మ జ్ఞానం కలిగినా, ధర్మా నుష్టాదులకు ఫలా పేక్ష లేక పోయినా, సంస్కార వశం తో చక్ర భ్రమణం వల్ల శరీర సంబంధం ఉంటుంది. భజనలు రెండు రకాలు మొదటిది షట్చక్ర సేవ రెండోది ధారణా. షట్చక్ర సేవ —ఆధార, స్వాధీ ష్టానాలలో ఉపాసన ఉండదు. కారణం తమస్సు చేత అవి ఆవ రింప బడి ఉన్నాయి. మణి పూరకం నుంచి సహస్రారం వరకు పూజ ఉంటుంది. మణి పూరక పూజాదులకు ఆమె సమీపం లోకి చేరతారు. అనాహత చక్ర పూజా పరులకు సాలోక్య ముక్తి వస్తుంది. అంటే దేవి పట్టణం లోనే ఉంటారు. విశుద్ధ చక్రోపాసకులకు సామీప్య ముక్తి

లభిస్తుంది. పాద సేవ చేసే సేవకులవటం వల్ల ఆజ్ఞా చక్రోపసకులకు సారూప్య ముక్తి వస్తుంది. అంటే ఆమె తో సమాన రూపాన్ని పొందుతారు. వీరందరికి బాహ్య బాహ్య దుఖాన్ని వదిలేసే శక్తి ఉండదు. దేహ ధారణా ఉంటుంది కనుక సాయుజ్య ముక్తి రాదు. సాయుజ్యమే శాశ్వత ముక్తి అని భావం. అది భగవతి భజన వల్ల ఆస్వాద్యమవుతుంది.

లోకం లో స్త్రీ సమ్మేళనం వల్ల పరమ సుఖం లేదు. అన్ని దుఖాలు పోతేనే సాయుజ్యం. అది శివ శక్తి సంపుటాన్తర్భాగం. పశువులు జ్ఞాన గర్వితులు. పరలోక సుఖం లేనివారు. విద్య లేదు ఒట్టిఐహిక సుఖ జీవులు, పాశ బందితులు.

రసో వై సహః "అని శ్రుతి భగవతి సకల సేవా రాధ్య. సర్వ దేవతాధిక. సకల ప్రపంచ ఉత్పత్తి మాతృక. సర్వ మంత్ర జలోత్కట. అలాగే భగవతి భక్తులు కూడా. బ్రహ్మాదుల కంటే ఉత్కృష్ట స్తితి ని పొందుతారని పిండి తార్ధం.

100—''ప్రదీప్త జ్వాలా భిర్దివస కర, నీరాజన విధి –స్సుదా,సూతే స్చంద్రోపల జలల, వైరర్ఘ్య రచనా

స్వకీయై రంభోభి స్సలిల నిది సౌహిత్య కరణం –త్వదీయా భిర్వాగ్భిస్తవ జనని, వాచాం స్తుతి రియం ''

తాత్పర్యం –మనో వాచామ గోచరీ తల్లీ !వాక్ ప్రపంచానికి తల్లి వైన నీవు ఇచ్చిన నీ స్వరూపాలైన వాక్కుల చేత నిన్ను నేను కొని యాడుతున్నాను. తనవి అయిన కాంతి దివిటీ లతో సూర్యుడికి నీరాజనం పట్టి నట్లు ఉంది నా చేష్ట. తన సంబంధ మైన చంద్ర కాంత శిలనుంచి వచ్చే నీటి తో చంద్రునికి అర్ఘ్యం ఇచ్చి నట్లుంది. తన సంబంధ మైన జలాల చేత తర్పణం చేసి, సముద్రుని దప్పిక తీర్చటం లాగా ఉంది నా వెర్రి చేష్ట.. నీవు పరా శక్తివి. నిన్ను స్తుతించే శక్తి ఎవ్వరికీ లేదు. అహంకారం వదిలి సర్వం నీ కరుణ యే నని నీ స్తోత్రం చేస్తూ ముగిస్తున్నాను.

విశేషం –సర్వము భగవతియే. చేతనా చేతనం అంతా ఆమెయే. స్తోత్రమే శ్రీ దేవి అయితే ఈ స్తోత్రం చేయటం అపరాధమే. అందుకే "క్షం తవ్యం "అని క్షమించ మని చమని వేడుకొన్నారు వేదాంత శంకరులు. "త్వదీయాభిర్వాగ్భిస్తవ "అంటే ఆమెయే మాతృకా రూపిణి. మాత్రుకాక్షరాలు ఆమె. ఆమె స్తుతి. "మాతృకా వర్ణ లిప్తాంగి –మహా చక్ర మాధ్యగాం"అని లలిత.

పరా, పశ్యంతీ, మాధ్యమా, వైఖరీ రూప వాక్కు ల వల్ల "త్వయైవ ఉల్లసితా వైఖరీ, సంరుజ్జృంభిత తన్మయ, మాత్రుకాక్ష రైహ్ త్వయి వస్తు రితి ఆకారంత క్షకారాంత మాతృకా వర్ణ రూపిణీ "అని లలితా సహస్రం. .ఇంతటి మేధావి, పరమ ఉపాసకులు సాక్షాత్తు కైలాస వాసి ఈశ్వరుడు, ఆత్మ జ్ఞాని ఉపనిషత్తులకు, బ్రహ్మ సూత్రాలకు,భగవద్గీత కు అమోఘ వ్యాఖ్యానాలు రచించి భక్తీ స్తోత్రాలను అనర్గళం గా చెప్పి, అద్వైత మాతా చార్యులై,షణ్మతస్తాపకులై, సకల

జనోద్ధారకులై, వేద మార్గ పద గామి యైన శ్రీ శ్రీ శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు అలౌకికా నందం తో లలితా రా భట్టారిక వైభవాన్ని "సౌందర్య లహరి "లో నిక్షిప్తం చేశారు. ఇందులో వారి కవితా సౌందర్య లహరి నీ దర్శించుకోన్నాం. దీన్ని చదివితే ఇంకా దేన్నీ చదవనక్కర్లేదన్నట్లున్న రచన ఇది. సాధన చేసే వారికి చేసి నంత. ఇప్పటి దాకా ఆ పరమ వైభవాన్ని దర్శించి తరించాం. దీని లోని అంతరార్ధాన్ని పరమ శోభాయ మానం గా వివరించారు "సదా శివా నంద నాద "బిరుదాంకితులు బ్రహ్మశ్రీ తుమ్మల పల్లి రామ లింగేశ్వర శర్మ గారు. .ఆ అమృత పానమే మనకు శ్రీ రామ రక్ష.

ఇతి మంగళం మహత్ –సంపూర్ణం.

శ్రీ దేవి భండాసుర వధ

శ్రీ దేవి భండాసుర వధలో అంత రార్ధం -1

శ్రీ లలితా సహస్రనామ స్తోత్రం లో శ్రీ దేవి అయిన శ్రీ లలితా పరమేశ్వరి సహస్ర నామ స్తోత్రాలలో భండాసుర రాక్షసుని సంహారం ఉన్నది. ఇది మామూలుగా దుష్ట రాక్షస సంహారం గా అని పిస్తుంది. కాని లోతులు తరచి చూస్తె అద్భుతమైన అంతరార్ధం గోచరిస్తుంది ఇవిదసరా నవరాత్రి ఉత్సవాలు కనుక ఇందులోని ఆంతర్యాన్ని తెలియ జేయటమే నా ఉద్దేశ్యం. దీనికి మహా ఆధ్యాత్మిక పరులు, బహు గ్రంధ కర్త, మహా వాజ్మి అనేక భాషలలో నిష్ణాతులు కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉన్నతోద్యోగులు అయిన స్వర్గీయ శ్రీ ఇల పావులూరి పాండు రంగా రావు గారు రచించిన "శ్రీ సహస్రిక "అనే శ్రీ లలితా పరమేశ్వరి సహస్ర నామ స్తోత్రానికి వారు రాసిన అత్యద్భుత మైన మహా విశ్లేషణ ఆధారం. నేను చదివి ఎంతో అనుభూతి పొందాను. ఇప్పుడు మీ కోసం సంక్షిప్తం గా ఈ వధలోని ఆంతర్యాన్ని వారు ఆవిష్కరించిన సత్యాలను మీకు తెలియ జేయటానికి సాహసిస్తున్నాను. ఈ అంత రార్ధం తెలుసు కొని మనం లలితా సహస్రనామ స్తోత్ర పారాయణ చేస్తే అలౌకిక ఆనందం లభిస్తుంది. అదొక దివ్య అనుభూతి గా మిగులుతుంది. ఊరికే పారాయణ కోసం పారాయణ కాకుండా ఈ సూక్ష్మాన్ని గ్రహించి చదివితే చెప్పరాని సంతోషం కలుగుతుంది. పాండు రంగా రావు గారు అమ్మ నామాలలోని ప్రతి దాన్ని గొప్పగా అర్ధం చెప్పి, ప్రతి నామానికి తరువాతి నామం తో ఉన్న అను బంధాన్ని వివరిచటం నాకు తెలిసి నంత వరకు ఎవరూ చేయలేదు. అలాగే వారు శ్రీ విష్ణు సహస్ర నామాలకూ ఇదే పద్ధతి అవలమించి వివరణ ఇవ్వటం ఆంధ్ర దేశం చేసుకొన్న అదృష్టం. ద్రష్టలు మాత్రమె సందర్శించ గలిగే మహా వైభవం ఇది. వారు జితేన్ద్రియులు కనుక బహు ఆధ్యాత్మిక గ్రంధాలను అవలోడనం చేసిన మహా మనీషి కనుక వారికే సాధ్యమైంది అదొక లోకం. అందులో ప్రవేశిస్తే పరమాను భవమే. మాన, ఆధ్యాత్మిక మహా శాంతి లభించటానికి ఇలాంటివి చదివి తరించాలి.

ఉపాసన లో శారీరక అంగం అయిన అర్చన, మానసిక అంగం జపం, బౌద్ధిక అంగం ధ్యానం అని మూడు ఉంటాయి వీటిలో మాటల ద్వారా చేసే స్తోత్రం లేక స్తుతి అందరికి చాలా తేలికైనది సాధ్యమైనది ఈ స్తోత్ర సాహిత్యం లో భాగాలే సహస్ర నామ స్తోత్రం. ఆచార్య శంకరులు "గేయం గీతా నామ సహస్రం "అని దీని గొప్ప తనాన్ని చెప్పారు.

శంకరుల దృష్టిలో గీతాధ్యయనం, సహస్ర నామ పఠనం సాధకులందరికి పరమ కర్తవ్యమ్. గీత అంటే ఆచార్యుల భావనలో భగవద్గీత. సహస్ర నామం అంటే విష్ణు సహస్ర నామం. ఈ రెండిటికి భాష్యం రచించి చదువరులకు సుసాధ్యం చేశారుఆది శంకరులు ఈ రెండు మనం పంచమ వేదం అని చెప్పుకొనే మహా భారతం లోనే ఉన్నాయి కర్త వేద వ్యాస మహర్షి . మహా భారత యుద్ధం ముందు భగవద్గీత ను సాక్షాత్తు శ్రీ కృష్ణ పరబ్రహ్మ జిజ్ఞాసువైన అ ర్జునునికి బోధించాడు . యుద్ధం తర్వాత విష్ణు సహస్ర నామం వస్తుంది గీత ప్రేరణ నిస్తే సహస్రనామం శాంతి నిస్తుంది. భారతం లో విష్ణు సహస్రం తో బాటు శివ సహస్ర నామమూ ఉంది. ఈ సహస్రనామ పారాయణ హిందువులకే కాదు జైనులకు కూడా ఉంది. జైన మునులు సాధకుల కోసం అనేక సహస్ర నామాలు రాశారు

ఈ పరంపరలో మనకు బ్రహ్మాండ పురాణం లో శ్రీ లలితా మాత లాలిత్యాన్ని, లావణ్యాన్ని, లీలా విభూతిని వర్ణించే శ్రీ లలితా సహస్రనామం లిఖించ బడి ఉంది దక్షిణాది సాధకులకు ఇది పరమ పావనమైనది. వ్యక్తీ గతం గా సామూహికం గా ఉత్సవాలలో దీన్ని పారాయణ చేసి గొప్ప అను భూతిని పొందుతారు, కలిగిస్తారు. శుక్ర వారం నాడు పఠనం మహా పవిత్రమైనదిగా భావిస్తారు ప్రతి నామానికి మొదట ప్రణవ నామమైన "ఓం కారాన్ని", చివర ప్రణామ నామమైన "నమః "శబ్దాలను చేర్చి లలితా మాతను వాగ్రూపం గా అర్చిస్తారు

శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు విష్ణు, లలితా సహస్ర నామాలకు ఎంతో ప్రాధాన్యత నిచ్చారు. విష్ణు సహస్రనామాలకు ఎంతో సార వంత మైన భాష్యం రాశారు. లలితా సహస్రనామాల ఆధారం గా "సౌందర్య లహరి "అనే మహిమాన్విత మైన శతకం రాశారు. ఇది సాధకులకు తవ్విన కొద్దీ లభించే అపూర్వ నిధి. శంకరులు స్థాపించిన ద్వాదశ పీఠాలలో లలో శ్రీ చక్రాన్ని ప్రతిష్టించి దానికొక విశిష్టతను సంత రించారు. .లలితా సహస్ర నామం స్తోత్రం మాత్రమె కాదు శ్రీ దేవీ రహస్యాన్ని ప్రతి పాదించే శాస్త్రం కూడా. స్మరణ మాత్రం చేత పవిత్రం చేసేవి ఈ రెండు సహస్రాలు. లలిత లో శ్రీ దేవి అనంత సౌందర్యం, ప్రభావం ప్రసాద గుణం గొప్పగా వర్ణించ బడ్డాయి. ఆత్మ విద్య యొక్క అంత రంగిక రహస్యం కూడా ప్రతి పాదించారు. అందుకే దీన్ని "రహస్య నామ స్తోత్రం "అనీ అంటారు.

శ్రీ తత్త్వం,శ్రీ విద్యా,, శ్రీ చక్ర రహస్యం శ్రీ దేవి సహస్రనామాలలో దర్శన మిస్తాయి. అమ్మ తన చిన్మయ మంద హాసం తో ఆత్మ కథను మధుర వాక్కులతో వినిపిస్తున్నట్లున్నుంది. ఇందులో ఒక చక్కని క్రమ పద్ధతి ఉంది. విష్ణు సహస్ర నామాలలో నామాల పూర్వా పరం, ఆత్మాను శాసనం అందరికి అర్ధం కావు. చాలా సూక్ష్మ పరిశీలన చేసిన వారికే అవి గోచరాలు. కాని లలిత లో పూర్వాపర సంబంధం, ఆధ్యాత్మికత, దార్శనికత, ఆలోచనా ధార, ప్రతి వారికి అర్ధమయ్యే రీతి లో కూర్చబడిన నామాలు ".బహుజన హితాయ బాలానం సుఖ బోధనం" అన్నట్లు సులభ శైలిలో నామాలు నడుస్తాయి.

సరస్వతీ మాతను శ్రీ దేవి తన నమ సహస్రిక ను రచించమని కోరితే వాగ్దేవి రాసింది. అమ్మ ఆజ్ఞ తో వాగ్దేవతలు ఈ స్తోత్రం చేశారు. రచనలో సుందరత,సౌష్టవం ఉన్నాయి సాహిత్యం పరమ ఉత్కృష్ట స్థాయి లో ఉంది. మొదటి ఇరవై

నాలుగు శ్లోకాలలో శ్రీ దేవి దివ్య సౌందర్య వర్ణన ఉంది ఇంత అద్భుత వర్ణన ప్రపంచం లో ఏ సాహిత్యం లోను లేదని దీనికి సరి సాటి లేదు అని శ్రీ ఇల పావులూరి వారన్నారు. లలితా సహస్రనామాలను చెప్పిన వాడు హయ గ్రీవుడు. శ్రోత అగస్త్య మహర్షి. రహ్మాండ పురాణం లో హయగ్రీవుడు లలితామాత మహిమ లన్నీ అద్భుతం గా వర్ణించి చెప్పినప్పుడు మహర్షి పులకించి "లలితా దేవి రహస్య నామాలను "కూడా తెలియ జేయ వలసిందని కోరగా "రహస్య నామ సహస్రం "ను హయగ్రీవుడు ఉపదేశించాడు. ప్రతి నామం లో దేవి నివాసం ఉంటుందన్నాడు కనుక నామాల ద్వారా చెప్పిన సత్యం దీని కూర్పు లో ఉందని తెలుస్తుంది.

శ్రీ దేవి మహిమాన్విత గాధల వెనుక కూడా తాత్విక రహస్యం ఉంది. బ్రహ్మాండ పురాణం లో శంభువు శ్రీ యాగం లో చిత్ కుండం లో శ్రీ మాతను ప్రత్యక్షం చేసుకోన్నాడని ఉంది కనుక శ్రీ యాగం, శ్రీ మాత ను పొందటానికి ఒక సాధనం అని తెలుస్తోంది. ప్రతి ప్రాణి లలాట లో ఈ చిత్ కుండం జ్వాజ్వల్య మానం గా ప్రకాశిస్తుంటుంది. శ్రీ యాగం చేసినా దర్శన మిస్తుంది శివుడికే యాగం చేస్తే కాని ఆమె దర్శనం కాలేదు. శ్రీ తత్వాన్ని గూర్చి ఆలోచించటం,శ్రీ విద్య మననం, శ్రీ చక్రారాదనే శ్రీ యాగం అంటే. వేరే ఏదీ కాదని గ్రహించాలి.

శ్రీ దేవి భండాసుర వధలో అంత రార్ధం -2

శ్రీ తత్త్వం విశ్వ మంతా వ్యాపించి ఉంది. ప్రతి మనిషి లలాటం లో శ్రీ తత్వాన్ని చూడ వచ్చు "లోకానతేత్య లాలతే, లలితా తేన సోచ్యతే "అంటే అమ్మ వారికి లలిత అన్న పేరు ఆమె లోకానికి అతీత యై లోక లీలను లాలిస్తుంది. కనుక ప్రతి వ్యక్తీ లలాటం అ లీల దామమే. కావలసింది దాని పై ధ్యాస మననం అవగాహనా మాత్రమె. దీనికే ఈ లలితా సహస్ర నామాలు సాధనాలు అవుతాయి. అది పఠిస్తుంటే శ్రీ తత్త్వం బోధ పడుతుంది. ఉపాసకులు శ్రీ చక్ర పూజ చేస్తారు. ఇదొక విశిష్టమైన యంత్రం. ఇందులో బిందు, త్రికోణ, వలయ రేఖ, దళాల వంటి చిహ్నాలుంటాయి ఇవి ఈ బ్రహ్మాండం యొక్క సృష్టి స్టితి లయాలకు ప్రతీకలు. ఈ లక్షణాలన్ని మానవ శరీరం లోనే ఉన్నాయని మనం మర్చి పోతూంటాము. శరీరమే శ్రీ చక్రానికి ప్రతి రూపం అని తెలియాలి. ఇందులోని తొమ్మిది ఆవరణలే మన నవ రంధ్రాలు. అందులోని ఆనంద మయ బిందువే లలాటం మీద ఉన్న సహస్రార చక్రం. ఇదే అమ్మ వారి పవిత్ర నివాసం. శ్రీ చక్రం మన పుట్టుక తోనే వచ్చే పరమాత్మ సాధనం.

శ్రీ విద్య శ్రీ మాతను ప్రసన్నం చేయటానికి దోహద పడుతుంది. లలితా సహస్రనామ పఠనం ఈ మంత్రం ఫలాన్నిస్తుంది. దేవి కృప అంతర్ముఖమైన వారికే లభిస్తుందని మరువ రాదు. అంటే భావన చాలా ముఖ్యం అందుకే "అంతర్ముఖ సమారాధ్యా –బహిర్ముఖ సుదుర్లభా "అన్నారు భవానీ భావనా గమ్యా అనటం భావనే ముఖ్యమని. భావన అంతర్ముఖం అయితే పిండాండం లో బ్రహ్మాండ దర్శనం లభిస్తుంది. ఇదే శ్రీ దేవి ఆరాధనా పరమ లక్ష్యం. దీని శ్రీ సహస్రిక అమోఘమైన సాధనం.

శాస్త్ర దృష్టిలో చూసినా పదార్ధం శక్తి వీటి ప్రతి క్రియ వల్లనే ప్రపంచ సృష్టి జరుగుతుంది. ఈ రెంటికీ భేదం లేదు. ఆదార్ధం శక్తిగా శక్తి పదార్ధం గా మారుతుంది. శక్తి స్తూల రూపం పదార్ధం. ఈ పరార్ధమే పరమ శివుడు. శక్తియే పరమేశ్వరి. శివుడికి, శివానికి భేదం లేదు. ఒకే తత్వానికి వారిద్దరూ రెండు రూపాలని గ్రాహించాలి. శక్తి దేశాకాల ను బట్టి వివిధ రూపాలు ధరిస్తుంది "యస్య యస్య పదార్ధస్య యాయా శక్తి రుదాహృతా –సాసా సర్వేశ్వరీ దేవీ శక్తిమంతో మహేశ్వరః "

భండాసురుడిని సంహరించింది శ్రీ దేవి. భండాసురుడు అంటే జడత్వం అంటే బద్ధకానికి ప్రతీక. మనిషి హి స్వభావ సిద్ధం గా విశ్రాంతి కోరుకొంటాడు అవసరం వచ్చే దాకా రాయిలా ఉండి పోతాడు. లేక పోతే యేపనీ లేకుండా దేశ ద్రిమ్మరి లా తిరుగు తాడు. న్యూటన్ జడత్వ సిద్ధాంతం కూడా దీన్ని సమర్ధించింది జడత్వం నశించే వరకు మనిషి తన లో ఉన్న శక్తిని గుర్తించలేదుఈ శక్తినే మనం శ్రీ దేవి అంటున్నాం. అందుకే ఆమె భండాసుర సంహారం చేసి తృప్తి చెందింది. .లోపల చైతన్యాన్ని ఒక సారి మేలు కొలిపితే సాధనా మార్గం తేలికవుతుంది. అమ్మ మన చెయ్యి పట్టుకొని ఆనంద పరమా వదికి చేరుస్తుంది.

లలితా సహస్ర నామాలలో మొదటి పంక్తి "శ్రీ మాతా శ్రీ మహా రాజ్ఞీ శ్రీ మాట్చిమ్హాసనే శ్వరి ",చిట్ట చివరిది "శ్రీ శివా శివ శాక్త్యైక్య రూపిణీ లలితాంబికా 'మొదటి మాటలలో శ్రీ మాత గా, మహా రాణి గా, ఈశ్వరి గా కనీ పించే పరమేశ్వరి చివరికి పరమ శివుని తో తాదాత్మ్యం చెంది జగదంబిక, లలిత రూపం గా దర్శన మిస్తుంది ఇదీ వరుస క్రమం. ఒక్కొక్క సారి మహా లావణ్య నిధి రూపం లో, ఆరో చోట పరమేశ్వరి ప్రతాప, పరాక్రమాలు ప్రాణులకు ప్రేరణ నిస్తాయి. ఒక చోట ఆత్మానందాన సంధాయి. మరో చోట మూలాధారం నుండి సహస్రారం దాకా చక్రాలను దాటి అమృతత్వ సంధాయినీ గా దర్శన మిస్తుంది. ఒక చోట బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రాగ్రంధి విచ్చేదనం చేసి శివ శక్తుల అభేదాన్ని చూపించి మహా శక్తి రూపం గా ఉంటుంది. విశ్వం సమస్తానికి కర్త్రి, ధాత్రి, సంహార్త్రి గా ఉంటుంది మన కన్నులలోనే ఉంది మనల్ని కాపాడుతుంది. ఆమెయే శివుడు ఆమె శక్తి, ఆమెయే పురుషుడు ఆమె ఏ శక్తి . ప్రక్రుతి ఆమె జీవుడూ ఆమె.ఆమెయే బ్రాహ్మ ఆమె పదార్ధ సహక్తుల సమ్మేలన రూపం

ఇది లలితా సహస్రమే అయినా ఆమె దివ్య విభూతి సందర్శనమే. మొదటి నామం శ్రీ మాత చివరిది లలితాంబిక మధ్యలో కామాక్షి, బాలా, భవానీ, శాంకరీ, శివకరీ,దుర్గా, మహా దేవి, ఆహా లక్ష్మి, మహా త్రిపుర సుందరి, పార్వతి, నారాయణి, కల్యాణి, కాత్యాయని, రామా, ఉమా, గౌరీ బ్రాహ్మి, రాజరాజేశ్వరి ఆయత్రి, సరస్వతి, మహా కాలి, చండికా, అపర్ణా, త్ర్యంబిక, బ్రాహ్మణి, వైష్ణవి, శివా మొదలైన నామాలు వస్తాయి ఈ సహస్రం లో లలిత పేరు ఒక్క సారే వస్తుందని గ్రహించాలి. ఏ రూపం ఎవరికి ఇష్టమో అది ఇందులో ఉంటుంది "సహస్ర పరమా దేవి శతమూలా శాతాంకురా "అన్ని సూక్తం ఇందు లో ఉంది. ఇందులో ఏ నామమూ రెండో సారి రాక పోవటం ప్రత్యేకత. నిర్మల మనసు, నిశ్చల హృదయం, స్తిర భావనా లతో ఈ నామాలు ఉచ్చరిస్తే అన్ని రహస్యాలు క్షణం లో అర్ధమవుతాయి. శ్రీ చక్రం లో అధిష్టాన దేవత శ్రీ మాత అక్షర ఆకృతి లో దర్శన మిస్తుంది. ఒక చోట డకారం లో మరో చోట రకారం లో, మరో చోట లకారం లో, వేరే చోట కకారం లో మరో సారి సకారం లో దర్శన భాగ్యం కలిగిస్తుంది. మనలో ఉన్న ఆత్మ

మన దేవత. అది ప్రపంచమంతా వ్యాపించి ఉండనే భావన ముఖ్యం ఇక్కడ లలిత అన్నారు అంటే ఆత్మకే మరో పేరు లలిత అని గుర్తించాలి

రేపటి నుంచి భండాసుర వధ లోని అంతరార్ధాన్ని తెలుసు కొందాం

శ్రీ దేవి భండాసుర వధలో అంత రార్ధం -3

శక్తి స్వరూపిణి అయిన శ్రీ దేవి భండాసుర వదకోసమే జన్మించింది. భండాసురుడు మహా శక్తి సంపన్నుడు మన్మధుని కుమారుడు బల గర్వాలతో మదించి ఉన్నాడు ఎవరిని లెక్క చేసే వాడు కాదు అక్షౌహిణుల దానవ సైన్యం అతని అధీనం లో ఉంది తమ్ముళ్ళు మహా బల పరాక్రమాలు కలవారు కొడుకులు వీరికంటే శక్తి ఉన్న వారు. వాడి ఆజ్ఞా కు అందరూ దాసోహం అనాల్సిందే. ఎదిరించే ధైర్యం ఎవరికి లేదు దేవతలను మునులను రుషి పత్నులను బాధిస్తూ వారి యజ్ఞ యాగాదు లకు భంగం కలిగిస్తున్నాడు. అలాంటి వాడిని వదించాలంటే శక్తి మాత్రమె చాలదు యుక్తి ఉండాలి. దానికి మించి శస్త్రాస్త్ర సంపన్నత ఉండాలి వాడి బలాన్ని నిర్వీర్యం చేసే ఆయుదాలుఉంటేనే వాడిని నిర్జిన్చటం తేలిక లేక పోతే శ్రమ అంతా వృధా. ఇవన్నీ దేవతలు గ్రహించారు అమ్మకు బాసట గా నిలిచారు తమ శక్తులన్నిటి ని ఆమె పరం చేశారు తాము నిమిత్త మాత్రులుగా ఉండిపోయారు. సర్వ వస్తు సామగ్రి సమకూర్చారు. ఇక శ్రీ దేవి ఆజ్ఞ ఇస్తే చాలు రణం మొదలెట్టటమే అన్నట్లు గా యుద్ధ రంగం సర్వ సంసిద్ధం గా ఉంది

ముందే చెప్పినట్లు భండాసురుడు రాయి లాంటి వాడు. నిష్క్రియా పరుడు, నిస్చేస్టూడు, నిస్చేతనుడు. ఎక్కడ పడి ఉంటె అక్కడే ఉండే తత్త్వం వాడిది. ఒక వేళ ఏదైనా మార్గం లో నడిస్తే అది తప్పుడు త్రోవే అవుతుంది. తప్పు పనులే చేస్తాడు విచక్షణా జ్ఞాన శూన్యుడు వాడి జీవిత పరమావధి తినటం సౌఖ్యాలనుభావించటం. మనస్సు, ప్రాణం విజ్ఞానం అనేవి ఏమిటో వాడికి తెలీనే తెలియవు. భౌతిక సుఖాలలో పశువు లాగా ప్రవర్తిస్తాడు. బ్రాహ్మన్డాన్ని కేవల పిండాండం గా భావించి దేవి ఆగ్రహ జ్వాలకు మాడి మసి అయ్యాడు. అమ్మ ఆత్మ వైభవమే వాడిని లోబరు చుకుంది. ఈ విజయాన్నే అమ్మ వారి నామం "భండాసుర వదోద్యుక్త శక్తి సేనా సమన్వితా "అనే నామం లో ఆవిష్కార మైంది ఇక ఆమె సైన్య సమున్నతిని గూర్చి తెలుసు కొందాం.

''సంపత్కరీ సమారాధ్యా, సింధూర వ్రజ సేవితా –అశ్వా రూఢాదిష్టి తాశ్వ కోటి కోటి భిరావ్రుతా ''

" సంపత్కరి" అనే శక్తి శ్రీ దేవికి ఈ యుద్ధం లో సహాయ పడింది. ఈ శక్తి ఏనుగు మీద స్వారీ చేస్తుంది. ఇదీ దేవి గజ సైన్యం. సంపద నిచ్చే ఈ శక్తి ఏనుగు లాగా ఘీన్కరిస్తుంది. ఘోర నిద్రలో ఉన్న జీవులకు మేల్కొల్పు పలుకుతుందన్న మాట. కనుక జనాలను జాగృతం చేసే ఈ నినాదాన్ని "హస్తి నాద ప్రాబోదినీ "అని శ్రీ సూక్తం లో చెప్పారు. గజ గర్జనలో గంభీరత, పరి పూర్ణత జాగృతి మూడు కలిసి సమ్మేళిత మవుతాయి. ఈ అద్భుత సమ్మేళనమే

సంపత్కరీ శక్తి అయిన శ్రీ దేవి గజ సేన లో కనీ పిస్తుంది. సంపత్ అనే శబ్దానికి సమ్యక్ రూపం లో పొందటం అనే అర్ధం ఉంది. ఏ వస్తువు సమ్యక్ అంటే సరైన రూపం లో లభిస్తుందో అదే సంపత్తు అని భావార్ధం. సంపత్తు రూపం లో లభించనిదే విపత్తు. ఏ వస్తువూ సంపత్తు, కాని విపత్తు కాని కాదు మనం చూసే దృష్టిలో భేదమే ఏ దృష్టిలో చూస్తె, ఎలా సంపాదిస్తే అది సంపత్తా లేక విపత్తా అన్నది ఆధార పడి ఉంటుందని అంతరార్ధం. సంపత్కరీ శక్తి దైవిక మైనది. అదే ప్రపంచం లోని ప్రతి వస్తువును సరైన దృష్టిలో చూపిస్తుంది.జీవితాన్ని ఏనుగు నడకలా గాంభీర్యం గా దర్జాగా గతి శీలం గా సుందరం గా చేస్తుంది శ్రీ దేవి గజ సేన ఇలా యుద్ధ రంగం లో సాగుతుంటే భండాసురిడికి, వాడి సేనకు వణుకు పుట్టిందన్న మాట.

రెండో పాదం లో అశ్వ సేన వర్ణిత మైంది. అశ్వా రూఢఅన్న దైవీ శక్తి కోట్లాది గుర్రాలతో కదులు తోంది.సంపత్కరి గజ గమనం లో గాంభీర్యం సౌందర్యం ఉంటె ఆశ్వారూ కోటి కోటి అశ్వాల పరుగులో గతి శీలతా, వేగం దమ్యత లేని స్వభావం జ్యోతక మవుతాయి. వేదాలలో "అశ్వ పూర్వా, రథమద్యా ""అనే శ్రీదేవి వర్ణన ఉంది ఇప్పుడీ నామం దాన్ని సార్ధకత చేస్తోంది గజ సేనలో దేవి సంపన్నత ఉంటె అశ్వ సేన లో సశ్రీకత కూడా మర్మ గర్భం గా ఉంది. గజ సేనలో జ్ఞానం, అశ్వ సేన లో కర్మ భావం వ్యక్త మవుతాయి ముందు జ్ఞానం కలగాలి తర్వాత జ్ఞానాన్ని అనుసరించి కర్మా చరణ చేయాలి. అప్పుడే అభీష్ట లక్ష్యం నేర వేరుతుంది అని అంత రార్ధము

శ్రీ దేవి ఆమె అనుచర గణం తమ తేజస్సు, ఓజస్సు లకు అనుగుణమైన వేర్వేరు రథాల పై ముందుకు నడుస్తున్నారు. శ్రీ దేవి కూర్చున్న రథం "శ్రీ చక్ర రాజం "అంటే శ్రీ చక్రం తో అలంకరింప బడింది ఈ రథం లో విజయం సాధించి పెట్టె సకల శ స్త్రాస్త్రాలు ఉన్నాయి. ఆమె అనుచర మంత్రులు "గేయ చక్ర"అనే పేరున్న చక్రాలతో తాయారు చేయ బడిన రథాల మీద అనుసరిస్తున్నారు ఈ వర్ణన అంతా తరువాతి శ్లోకం లో దర్శన మిస్తుంది.

శ్రీ దేవి భండాసుర వధలో అంత రార్ధం -4

''చక్ర రాజ రాదారూఢ సర్వాయుధ పరిస్కృతా –గేయ చక్ర రథా రూఢా మంత్రిణీ పరి సేవితా ''

శ్రీ దేవి రథ చక్రాలు అన్నిటి కంటే పెద్దవి ఆ చక్రాల గొప్ప తనాన్ని వర్ణిస్తూ మంత్రిణుల రథ గేయ చక్రాలు కదులుతున్నాయి. ఈ గేయ గానం అమ్మ వారి రాగిణీస్వరాన్ని ముఖరితం చేసే సంగీత చక్రాలుగా ఉన్నాయి. ఈ గేయ చక్రాలు వాక్య రామణీ యకం గా, మదురిమ లతో కూడి ఉన్నాయి ఇది దేవి తీజో రూప వర్ణనం. జ్ఞాన, జ్ఞేయ, జ్ఞాతలవివేకం అంతా ఈ భూమిక లో కనిపిస్తుంది. సత్, అసత్ ల మధ్య ఉండే తేడాను మంత్రిణీ మాత స్పష్టపరుస్తోంది అని భావం. అంటే మంత్రిణులగేయ చక్రాల సహకారం తో శ్రీ మాత శ్రీ చక్ర సాక్షాత్కారం సాధ్యమవుతుంది. .కాని గేయ చక్రం కూడా అందరికి అందేది కాదు. నిర్మల, నిశ్చల మైన వాక్కున్న వారికే అది సుసంపన్న మవుతుంది. దీని తర్వాత కిరి చక్ర వర్ణన ఉంటుంది

"కిరి చక్ర రథా రూఢదండ నాథ పురస్కృతా –జ్వాలా మాలిని కాక్షిప్త వహ్ని ప్రాకార మధ్యగా "

చావు, పుట్టుక ల చక్ర భ్రమణం లో ఇరుక్కు పోయిన జీవితాలకు జరా మరణాలు లేని శాశ్వత లోకాన్ని అందించేఆచరణ రూపం లో ఉన్నది శ్రీ చక్రంమాత్రమె. ఆమె దండ నాదు రాలై కూర్చునేది కిరి చక్రం లోనే. "కుర్వాన్నే వేహ కర్మాణి జిజీవిషేత్ –శతం సమః "అని ఈశోపనిషత్తు అంటుంది. అంటే మనిషి జీవిత కాలం లో విధ్యుక్త నిర్వహణ చేస్తూ నూరేళ్ళు ఆచరణ లో హాయిగా ఆనందం గా జీవిస్తాడని అర్ధం. ఇదే మానవుడి అమరత్వ రహస్యం అంది ఉపనిషత్. దీని ఆధారం గా దండనాయకి కిరి చక్రం ధర్మ రాగం లో కర్మ గీతం విని పిస్తోందని భావం. కిరి చక్రం కర్మ చక్రమైతే, గేయ చక్రం జ్ఞాన చక్రం గా అర్ధం చేసుకోవాలి. శ్రీ చక్రం అమ్మ వారి పరమ పావన భక్తీ భావనకు ప్రతినిధి అయిన కైవల్య చక్రం అని అర్ధమవుతుంది. మంత్రిణులు అమ్మ వారికి నాల్గు దిక్కులా కాపలా కాస్తూ ఉంటె ఆమె భక్తులను రక్షిస్తూ మార్గాన్ని శుభ్రం చేస్తూ ముందుకు సాగి పోతోంది.

శ్రీ మాత అగ్ని గుండం మధ్య ప్రతిష్టిత మై ఉంటుంది. ఆమెను అగ్ని ఏమీ చేయలేదు. అగ్ని సమాన పవిత్రురాలు, ఉజ్వల తేజస్కు రాలు. మనం బొట్టు పెట్టుకొనే చోట మూడో కన్ను ఉంటుందని అందరికి తెలిసిన విషయమే. అది జ్ఞాన, తేజస్సు, జ్వాల లప్రతీక గా ఉంది లోపలే జ్వలిస్తూ ఉంటుంది. ఈ జ్వాల ఎవరిలో బాగా ఉజ్వలం గా ఉంటుందో వారు ఆ పరమేశ్వరి కి దగ్గర వారవుతారు. అంటే అమ్మ కృప వారి పై చాలా ఎక్కువన్న మాట. దేవీ కృప, మనలోని అంతర్జ్వాల ఒక దాని పై ఒకటి ఆధార పడి ఉంటాయి. దేవి కృప వల్ల మన జ్ఞాన జ్వాలజ్వలిస్తుంది. ఈ జ్ఞాన కాంతి వల్లే శ్రీ దేవి సాక్షాత్కారం లభిస్తుందని గ్రహించాలి. దీన్ని విశ్లేషణ చేసి చెప్పలేం. దైవ సంయోగం, ఇచ్చ మీద ఆధార పడి ఉంటుంది. ఆమె జ్వాలా వలయాల మధ్య ఉంటుంది కనుక ఆమె వద్దకు ఎవరు వెళ్ళ లేరు. ఆ పరం జ్యోతి సాక్షాత్కారం ఉంటె జ్వాలా వలయం లోకి ప్రవేశించే అధికార యోగ్యత లభిస్తుంది ఇది సాధన వల్లనే సాధ్యం.

శ్రీ దేవి భండాసుర లో అంత రార్ధం -5

"భండ సైన్య వదోద్యుక్త శక్తి విక్రమ హర్షితా –నిత్యా పరాక్రమోపేతా నిరీక్షణ సముత్సుకా "

భండాసుర వదకోసం శ్రీ దేవి ఏమీ చెయ్యాల్సిన పని లేదు ఆమె శక్తి సేనయే ఈ పని చేస్తుంది. వాడి వధకు బ్రహ్మాండ మంతటి సైన్యం పరమేశ్వరికి తోడ్పడుతుంది.

దేశ కాలాల అనంత విస్మృతి నుండే దేశ కాలాతీత శక్తిని సముపార్జిస్తుంది. అగ్ని కుండ మధ్యలో ఉండి సూర్య చంద్రుల ప్రకాశం నుండి పరాక్రమాన్ని పొందుతుంది పరమేశ్వరి. సూర్య, చంద్ర గతి వల్లనే అనేక కళలు ఆవిర్భావ మవుతాయి. సూర్యుడు చంద్రుడి తో సమ రేఖ మీద ఉన్నప్పుడు చంద్రుడు సూర్య కాంతి లో దాక్కుని పోతాడు. ఇదే అమా వాస్య. తర్వాత చంద్రుడు నెమ్మదిగా సూర్యుడి నుండి వేరవుతూ తన కళలను చూపిస్తాడు. క్రమంగా వికసించి చంద్రుడు సూర్యుని ముందు చేరి తన కున్న పదహారు కళలను వ్యక్తం చేస్తాడు. దీనికే పూర్ణిమ అని పేరు. మానవ మెదడు మీద, సముద్ర తరంగాల మీద చంద్ర కళల; ప్రభావాన్ని మనం అందరం గ్రహిస్తూనే ఉన్నాం. ప్రతి నెలలో పూర్ణిమ అమావాస్య వస్తాయి. ఈ రెండిటి మధ్య నిత్య దేవతలు మంజుల మంగళ రూపం తో మానవ మనస్సు ను అమృత మయం చేసి ఆనందాన్నిస్తూఉంటాయి .

యుద్ధ రంగం లో శ్రీ దేవి గొప్ప ఉత్సాహం తో యుద్ధ నైపుణ్యాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది పరమేశ్వరి ముద్దుల కూతురు ''బాల ''కూడా యుద్ధ రంగానికి చేరుకొంటుంది. ఆమె భండాసురునికి ఉన్న 32 మంది కొడుకుల్ని వధించే సింది. వాడి సర్వ సైన్యం క్షణం లో రూపు మాసి పోతుంది. శ్రీ బాల చేసిన ఈ అద్భుత కార్యాన్ని మాత శ్రీ దేవి ప్రశంసించే లోపలే మంత్రిణీ, వారాహీలు భండాసుర మిత్రులైన విషంగ, విశుక్రులను హత మారుస్తారు. ఈ భీషణ యుద్ధం లో తనకు అండగా నిలవ మని పరమేశ్వరి భర్త కామేశ్వరుని ముఖం నుండే ప్రేరణ పొందుతుంది. వెంటనే విఘ్నేశుడిని సృష్టిస్తుంది. పరమేశ్వరి పవిత్ర గాధకు శ్రీ గణేశుని తో శ్రీకారం జరుగుతుంది

''భండ పుత్రా వధోద్యుక్త బాలా విక్రమ నందితా –మంత్రిణ్యంబా విరచిత విషంగా వధ తోషితా ''

విశుక్ర ప్రాణ హరణ వారాహీ వీర్య నందితా –కామేశ్వర ముఖా లోక కల్పిత శ్రీ గణేశ్వరా''

శ్రీ మాత విజయం ఆత్మ వైభవ గాధయే . భండాసుర వధ అంటే అజ్ఞాన, అత్యాచార అహంకార నిర్మూలనమే. నశ్వరం అయింది నశించే దాకా అవినశ్వరం ఆవిర్భావం కాదు. శ్రీ మాత శక్తి ఆత్మ శక్తియే అనిశ్వరమైంది భండాసురుని శక్తి, పరాక్రమాలు పార్దివమైనవి నశించేవి. శ్రీ మాత కుమార్తె శ్రీ బాల వాడి ముప్పై మంది పుత్రులని క్షణం లో భస్మం చేసే సింది. దీని తో ఆత్మ సేన కు ధైర్యం ప్రేరణా కలిగాయి. వాడి సంతానం నశిన్చాగానే మిత్రులైన విషంగ, విశుక్రులు విజ్రుమ్భించారు. వీరిని మంత్రిణి, వారాహి దేవతలు వధించేశారు దీనితో వాడి పరాజయం పరమేశ్వరి విజయం ప్రారంభ మైంది.

పరమాత్మ స్వరూపిణి అయిన పరమేశ్వరి ఆత్మ వైభవం తెలియని విషంగ, విశుక్రులు నిష్ప్రయత్నానికి, నిర్వీర్యతకు ప్రతీకలు. విషంగుడు అంటే తనంతటి వాడు లేడని మదం తో అహంకరించే ప్రాణి. వాడికి ఆత్మ స్వరూపం తెలియదు. వాడికి సత్సంఘం అంటే తెలియదు అందుకే విషంగుడైనాడు. సాధారణం గా సంసార జీవితం పట్ల అనాసక్తి రెండు రకాల కారణాల వాళ్ళ కలుగుతుంది స్వార్ధం వల్ల, పరమార్ధం వల్లా కూడా అనాస క్తి వస్తుంది ఇంద్రియా

సక్తుడై విషయ లంపటం లో ఉన్న మనిషి ఈ శరీరాన్ని గురించే ఆలోచిస్తాడు. లౌకిక సుఖం కోసం డబ్బు కావాలని అర్రులు చాస్తాడు. ఇది వ్యక్తి గత స్వార్ధం దీని వల్ల మనిషి విషంగుడ వుతాడు. సర్వ సంగ పరిత్యాగి అయినా యోగి ఆత్మానందం కోసమే అన్వేషిస్తాడు మిగిలిన వన్నీ అతనికి తుచ్చాలు నీచాలు, .మొదటి వాడిది స్వీయ ఆనందం ఇతనిది విరాట్ భావం అంటే సర్వ ప్రపంచం ఈ యోగికి ఆనంద మయం గా కన్పిస్తుంది. మొదటి వాడిది అసంపూర్ణమే కాక ప్రమాదం కూడా. ఇదే విషంగుడి ఆనందం. ఇదే పరామేశ్వరికి ఇష్టం లేని విషయం. క్షుద్ర ఆనంద నిరాకరణమే విషంగ వధ లో అంత రార్ధం.

శ్రీ దేవి భండాసుర వధ లో అంత రార్ధం -6

విషంగుడి సోదరుడే విశుక్రుడు. శుక్రుడు మనిషి తేజస్సుకు, ఓజస్సుకు, ప్రకాశానికి ప్రతీక. ''శుక్రమసి తేజోసి ''అని అనే దానిలో పరమేశ్వరి ఈ సంకేత నామం తోనే లభిస్తుంది. కొందరు దీన్ని సద్వినియోగం చేసుకొంటే కొందరు దుర్వినియోగం చేసుకొని చేటు తెచ్చుకొంటారు. కేవలం సుఖ భోగాలకే శుక్రత్వాన్ని ఉపయోగించే వాళ్ళు పార లౌకిక జ్ఞానం పొందలేరు. విశుక్రుడు ఇలాంటి విషయా సక్తుడు. అతని శక్తి పరాక్రమాలను హరించే శక్తి పేరే వారాహి. వరాహ శబ్దం శ్రేష్ట వాచకమే వరాహ లాంచనులు వరాహ ధ్వజాన్ని ధరించే వారూ ఉన్నారు. ''దేన్నీ నాశనం చేయ వీలు లేదో అదే అహం ''.ఇలాంటి అక్షయ తత్వాలలోవిశిష్టమైన యుక్తి పేరే వారాహి. విశుక్రుడు నశ్వర సుఖ లాలసుడైతే, వారాహి అవినశ్వర, అక్షయ, అలౌకిక ఆనంద సంధాయిని . వారాహి చేసిన ఈ కార్యానికి ఆమె వీర్య, పరాక్రమాలకు దేవి ప్రసన్ను రాలైంది ఇలా వారాహి విశుక్రుని విషయ లాలసను నాశనం చేసిన్దన్నమాట. ఈ రకం గా మంత్రిణి వారాహిచేసిన విషంగ, విశుక్ర వధ చెడు తత్వాల నాశనానికి, సత్ప్రేరణ కు దారి తీసింది

అన్ని అడ్డంకులు తొలగి పోయిన తర్వాత పరమేశ్వరి పరమ శివుని చూసి శ్రీ గణేశుని సృష్టిస్తుంది. ఈ ఆనంద సమయం లో పరమాందం పొందిన శివుడు కూడా ప్రసన్నుడవుతాడు. వారిద్దరి చూపులు కలిశాయి. అంతే అప్పుడు వెంటనే గణేశుడు వారి ముందు ప్రత్యక్ష మైనాడు వినాయకుడు కుమారస్వామి ఇద్దరు పార్వతీ పరమేశ్వరుల పుత్రులే. సుబ్రహ్మణ్యుడు శివ కుమారుడు. గణపతి పార్వతీ నందనుడు. దీన్నే తులసీ దాస భక్త కవి ''శంకర సువన్ భవానీ నందన్ ''అని వర్ణించాడు. అంటే ఇందులోని పరమార్ధాన్ని గోస్వామి గ్రహించి మనకు తెలిపాడన్న మాట. కుమార స్వామి జననం కోసం శివుడి వీర్యం అవసర మైంది కాని గణేశ జననం కోసం మహేశ్వరి మహా సంకల్పమే సరి పోయింది మహేశ్వర రూప కల్పన ఈ మహా సంకల్పాన్ని సాకారం చేశాడని అర్ధం చేసుకోవాలి

మహేశ్వరి మహా సంకల్పం వల్ల జనించిన విఘ్నేశుడుఅన్ని విఘ్నాలను దూరం చేసే సర్వ సమర్ధుడు. అతని విఘ్న కారిణీ మహత్వాన్ని చూసి పార్వతి మహా ఆనంద పడింది ఈ వర్ణనే తరువాతి శ్లోకం లో కానీ పిస్తుంది

''మహా గణేశ నిర్భిన్న విఘ్న యంత్ర ప్రహర్షితా –భండాసురేంద్ర నిర్ముక్త శస్త్ర ప్రత్యస్త్ర వర్షిణీ''

పరమేశ్వరి ప్రశస్తమైన మార్గం లో భండాసురుడు అనేక రకాల విఘ్నాలు కల్పించే ప్రయత్నం చేశాడు. కాని వీటన్నిటికి నివారణోపాయాలుఆమె వద్ద ఉన్నాయి . పుత్రుడు ఆమెకు ఈ కార్యం లో అన్ని రకాల తోడ్పడతాడు గణేశుడు యాంత్రికం గా విఘ్నాలను నియంత్రించ గలడు.కాని మాత భండాసురుని ప్రతి శస్త్రాన్ని, అమోఘాస్త్రాలతో ఎదుర్కొంది. శస్త్రం భౌతికం. అస్త్రం మానసికం. శరీర బాధా నివారణకు మనో బలం తోనే సాధ్యం. శారీరక యాతనల నుండి ముక్తం అయిన మానస మరాళంఅంటే మనో హంస ఆత్మ వైపుకు ప్రయాణం ప్రారంభిస్తుంది.

శ్రీ దేవి భండా సుర వధ లో అంత రార్ధం -7

''కరాంగులి నఖోత్పన్న నారాయణ దశాకృతిహ్-మహా పాశుపతాస్త్రాగ్ని నిర్ధగ్దాసుర సైనికా ''

పరమేశ్వరి సృష్టి అతి విచిత్రం గా ఉంటుంది ఆమె చేతుల పది వేళ్ళలో నారాయణుని పది రూపాలుఅయిన మత్స్య, కూర్మ వరాహాదులుదేవి చేతి గోళ్ళ నుండే ఉత్పన్నమవుతాయి మానవ శరీరం దేవి గృహమే. అందువల్ల ఆ శరీరం లో ప్రతి అణువు దేవి కాంతి తో నిండి ఉంటుంది. ఆధ్యాత్మిక దృష్టిలో చూసినా మనిషిచేయి అన్నిటి కంటే ఉత్కృష్టమైనది. చేతులతోనే పరమాత్మ ను పూజిస్తాం తినటం త్రాగటం పని చేయటం అన్నీ వాటితోనే అంతేకాక ఇవ్వటం తీసుకోవటం భయపెట్టటం బెదిరించటం ఆశీర్వదించటం అభయమివ్వటం మొదలైన వాటికి చేతులే ముఖ్యాంగాలు. మన చేతి అగ్రభాగం లో లక్ష్మీ దేవి, మధ్య భాగం లో సరస్వతీ దేవి, మూల భాగం లో మాహేశ్వరి కాపురముంటారని చెబుతారు ''కరాగ్రే వసతే లక్ష్మీ- కరమధ్యే సరస్వతి- కర మూలేతు శర్వాణీ(గోవిందః)ప్రభాతే కర దర్శనం ''అని నిద్ర లేవ గానే మన చేయిని చూసుకొంటాం

జంతువులన్నిటికి చేతులున్నా మనిషి చేతులకే ప్రత్యేకతలున్నాయి కర్మలు చేయటం తో పాటు ఇవి మనస్వితకు కూడా ఉప యోగ పడతాయి. చేతిని,అరచేతిని తిప్పటం లోనే మనిషి వ్యక్తిత్వం బయట పడుతుంది. ఏ వ్యక్తి చేతిలో ఎంత పవిత్రత, మనస్విత, మధురిమ ఉంటాయో అతని వ్యక్తిత్వం అంత దివ్యమైనదిగా భావిస్తారు. మహేశ్వరి దివ్య హస్తం వరద హస్తమై లోకోత్తర భవ్యత, దివ్యత ల తో నిండి ఉంటుంది. అందుకే ఆమె చేతి వేళ్ళగోళ్ళనుండే సమస్త చరాచర సృష్టి పుడుతుంది. ఆమె శక్తి ముందు మిగిలిన వేవీ సమానం కావు.

భౌతిక ధ్రుష్టి లో ప్రపంచం లోని ప్రతి ప్రాణీ పశువే. కాని ఆధ్యాత్మిక దృష్టిలో అతడే పశుపతి నాధుడు కూడా. పశుపతి దయ వల్లనే మనిషి ఆలోచించటం ప్రారంబించి తనను తాను తెలుసుకొంటాడు. . –తనలో పశుపతి భావనను సాక్షాత్కారింప జేసుకొంటాడు. ఈ హిరణ్మయ చేతన అ నుభవం లోకి రాగానే అప్పుడు అజ్ఞానం అంతా తొలగి పోతుంది. నిజమైన జ్ఞానోదయమవుతుంది

భండాసుర సైన్యం అంతా పాశుపతాస్త్ర ప్రయోగం తో సర్వ నాశనమవుతుంది వాడి సారహీన నగరాన్ని ఆ జ్వాలలతో భస్మీపటలం చేస్తుంది శర్వాణి. వాడి మహా నగరం పేరే "శూన్య క నగరం "అంటే నగర వైభవం అంతా శూన్యం అన్న మాట. అందులో తత్త్వం అనేది లేదని సారాంశం. భవనాలు సింహాసనాలు అధికారం భోగం వంటివి మనిషిని అమరుడిని చేయలేవు. దీన్ని ఇచ్చేది వాడి ఆత్మ జ్ఞానమే. దీనికి తోడూ బ్రహ్మ భావనా. దానిలోనే ఆనందం ఉంది. ప్రపంచం లోని సర్వ వస్తు సముదాయమూ శూన్యమే. సర్వాత్మ అంతటా వ్యాపించి ఉన్నాడన్న ఎరుకయే అసలైన ప్రపంచసారం. ఇది సర్వ సంపూర్ణం. దీనికి బయటి సాధనాలు ఉపకరణాలు పని చెయ్యవు. "అంటే శూన్యం నుంచి పూర్ణం "వైపుకు ఆధ్యాత్మిక ప్రయాణం సాగాలి అని పరమార్ధం.

శ్రీ దేవి భండాసుర వధ లో అంత రార్ధం -8(చివరి భాగం)

''కామేశ్వరాస్త్ర నిర్దగ్ధ భండాసుర శూన్యకా –బ్రహ్మోపేంద్ర మహేంద్రాది దేవ సంస్తుభ వైభవా ''

ఈ సంసారం నిస్సారం అని అర్ధం అవటానికి కామేశ్వరుని కృప కావాలి. శూన్యం సంపూర్ణం గా కనీ పిస్తుంది అప్పుడే. కామ దేవుడు మన్మధుడిని క్షణం లో భస్మం చేసిన అస్త్రం కామేశ్వరుడి దగ్గరే ఉంది ఆ అస్త్రమే భండాసురుడిని, వాడి శూన్యక నగరాన్నీ భస్మీ పటలం చేసింది మనసులో ఏ కోరికా లేనప్పుడు ప్రా పంచిక సుఖాల శూన్యత్వం దానంతటికి అది బయట పడుతుంది. మాయ, మొహం మమత, అనే అందమైన వల క్షణం లో ముక్కలై పోతుంది.

కామేశ్వరుడైన మాహా శివుడి ఈ విజయం తో ఏంతో సంతోషించిన బ్రహ్మ, విష్ణు మహేన్ద్రులు ఆయననను ప్రస్తుతించారు. ఆత్మ వైభవ మహత్తు ను తెలుసుకొని దేవతలంతా పరమేశ్వరీ పరమేశ్వరులను పరమ పురుష, పరా ప్రక్రుతులను ముక్త కంఠం తో ప్రస్తుతి చేశారు. త్రుటిలో భస్మమైన కామ దేవుడిని కరుణామయి అయిన అమ్మ సహించలేక కరుణ తో అతని భార్య రతీ దేవి విలాపాన్ని విని సహించలేక పోయింది. స్త్రీ, పురుషులను మానవతను మమత, అనురాగాల తో బంధించే మంగళ కరమైన కామాన్ని లోకానికి అవసరం అని భావించింది అంతే క్షణం లో దయతో అమ్మ మన్మధుడిని పునర్జీవితుడిని చేసింది ఆమె ధర్మ సంవర్ధిని. కనుక కఠిన హృదయం తో కామేశు డు చేసిన కామ దహనాన్ని, పొరబాటును సరి దిద్దింది. ధార్మిక భూమి మీద విశుద్ధమైన మమత, ప్రేమ అనురాగాలు వర్ధిల్లాలని కామేశ్వరి సంకల్పం అందుకే మన్మధుడికి బతుకు నిచ్చింది

నిజానికి కాముడు కూడా అమ్మ సృష్టి లోని వాడే కదా. అందుకే స్రష్ట కు సృష్టి మీద సహజం గా అనురాగం ఉంటుంది ఆ అనురాగమే ఇక్కడ కాముని జీవితానికి సహాయ పడింది తండ్రి -కొడుకు పై కోపం ప్రకటిస్తే తల్లి సర్ది చెప్పటం లోకం లో మనం చూస్తూనే ఉన్నాం. "అశరీర రూపం "లోకాముడిని కామేశ్వరి సృష్టించి అతని చాయను అందరి హృదయాలలో ప్రతిష్టించింది ఇది కామునికే కాదు సకల చరాచర ప్రాణి కోటి కీ అవసరమైన ధార్మిక భావం

సహజం గా "తీయని ఆకలితో" కామ వాసన అందరిలో మేల్కొనే ఉంటుంది. దాన్ని పరమేశ్వరి ప్రసాదం గా భావించి ధర్మ సమ్మితం గా సేవిస్తే అది దేవి ఆరాధనే అవుతుంది. ఈ విషయాన్నే తరువాతి శ్లోక పాదం తెలియ జేస్తోంది

"హర నేత్రాగ్ని సందగ్ధ కామసంజీవ నౌషధిహ్ "

పరమేశ్వరి నామాలలో ప్రతిదీ ప్రాణ శక్తితో ఉంటుంది కామ దేవుడిని బూడిద రాసి చేసిన కామేశ్వరుడిని "హర "శబ్దం చక్కగా వ్యక్తం చేసింది. అంతటినీ హరించే వాడు హరుడు ప్రజాపతి చేసిన సృష్టిలో ఆహితమైంది, అనవసర మైంది, అశోభన మైంది అంతా నశింప జేయటమే శంకరుని పని. అందుకే హర శబ్దం వాడారు. హరుని మూడవ కన్ను మంట కాముడిని కాల్చింది. ఈ మూడో కన్ను మనందరి లోను ఉంటుందని గ్రహించాలి. లలాటం లో ఉన్న ఈ మూడో కన్ను లోపలి చూపును కలిగి ఆనందాన్ని పొందుతుంది. ఈ కన్ను తెరుచుకొంటే అంధకారం అంతా పటా పంచలై వెలుగు పరచుకొంటుంది. అజ్ఞానం స్తానాన్ని జ్ఞానం ఆక్రమిస్తుంది. ఆత్మ తత్త్వం బోధ పడుతుంది. అప్పుడు జ్ఞాని జీన్ముముక్తుడౌతాడు. ఈ జీవన్ముక్త దశ వైపు ఈ నామం సూచిస్తుందని భావం. పరమేశ్వరుడు ముక్తి దాత. పరమేశ్వరి ఈ ముక్తి ప్రయోజనాన్ని సమస్త ప్రపంచానికి అందిస్తుంది. "వినాశం లోనే వికాస బీజం ఉంది "అని గ్రహించాలి. కామ వాసన కామిని వినాశనం వైపు లాక్కేడుతుంది. అమ్మ వాడిని కామేశుని వికాసం వైపుకు తీసుకొని వెడుతుంది ఇదే పరమేశ్వరి నామం లో ఉన్న రహస్యార్ధం అని మహా వ్యాఖ్యాన కర్త స్వర్గీయ ఇల పావులూరి పాండురంగా రావు గారు వ్యాఖ్యానించి చెప్పిన దానినే మీకు అంద జేశాను. అందరికి ఆ పరమేశ్వరీ కటాక్షం లభించాలని ఈ దసరా సందర్భం గా కోరుతున్నాను

సంపూర్ణం

శ్రీలలితా సహస్రనామ విశేషాలు

—ఆధారం స్వర్గీయ డా.శ్రీ ఇల పావులూరి పాండు రంగారావు గారి "శ్రీ సహస్రిక "

త్రికూట రహస్యం

దేవి త్రిపుర సుందరి అందరిలోనూ ప్రేమ భావ బీజం నాటుతుంది. ప్రేమను పవిత్రం గా సేవిస్తే శుద్ధమైన ఆనందాన్ని అనుభ విస్తుంది. .కామ తో ఉన్న ప్రేమ లౌకిక శారీరక సుఖాన్నే ఇస్తుంది. కాని అలౌకికం అయితే పరమానందాన్ని శాశ్వత సుఖాన్నే ఇస్తుంది. ధర్మ సమ్మతం అయిన కామం మంగళ ప్రదం. కామం మనిషిని పశువును చేస్తుంది, దైవ సమానుడినీ చేస్తుంది. కామాన్ని కోరేవాడు లౌకికాన్ని అలౌకిక ప్రేమగా గ్రహించాలి. అప్పుడే ప్రేమ సార్ధకమవుతుంది. అప్పుడు వ్యక్తిగత హద్దులు దాటి విరాట్ శక్తిని సాక్షాత్కారించుకో గలుగుతాడు అంటారు ఇలపావులూరి వారు.

రక్త మాంసాలతో కూడిన శరీరం వెనక ఒక పరమ రామణీయకమైన నిధి దర్శనమిస్తుంది. దీనిముందు ప్రపంచ సుఖాలన్నీ తుచ్చం అనిపిస్తాయి. అందుకే లలితా సహస్రం లో దేవిని "మహా లావణ్య శేవధి "అన్నారు అంటే దేవి సౌందర్యానికి పరాకాష్ట. పాప పరిహారం జరిగితే రూపం నిగ్గు తేలి దివ్యత్వాన్ని పొందుతుంది అంటారు డాక్టర్ పాండురంగా రావు గారు. "శ్రీ వాగ్భవ కూటైక స్వరూప ముఖ పంకజా "అన్న దానిలో ఆమె సర్వ శోభితమైనది. ముక్కుకింద సుధారస పాత్రలతో సమానమైన సరసత్వపు అక్షయ ప్రవాహాలైన ఆమె ఆధరాలున్నాయి. అవి ప్రపంచాన్ని దాహ పిపాసలో ముంచేస్తాయి. పెదవుల నుండి మాటలు వెలువడు తున్నప్పుడు మాటల మధ్య దేవి చిరునవ్వు కోమల చాయతో వాయు మండలాన్ని అంతటికి ఆశ్రయం ఇస్తూ ఉంది. ఆమె ముఖానికి తగిన వాక్ సౌందర్యం ముగ్ధుల్ని చేస్తుంది. ముఖానికి నిజమైన శోభ వాణి అంటే పలుకు. అమృత వాక్కులు వెలువడుతుంటే తదేక ధ్యానం తో తన్మయత్వం తో దర్శిస్తాం. అలాంటి దివ్య శోభ దేవి ముఖ మండలం లో భాసిస్తుంది.

"కంఠాధః కటి పర్యంత మధ్య కూట స్వరూపిణీ "-దేవి కంఠం నుండి నడుము వరకు మధ్య కూటం వ్యాపించి ఉంది. వాగ్భవ కూటం లాగా ఇది తెరచుకొని ఉండదు అని గ్రహించాలి. ఎక్కువ భాగంకప్పబడి ఉంటుంది. శరీరం లోని నవ రంధ్రాలలో ఏడు రంధ్రాలు ముఖ మండలం లోనే ఉన్నాయి. మధ్య కూటం లో ఒక్క రంధ్రం కూడా లేదు. ఈ కూటం వాగ్భవ కూటాన్ని నడప టానికి సహాయ పడుతుంది. పెదవులనుండి బయటికి వచ్చేమాటలు నాభి నుంచే బయల్దేరుతాయని మనకు తెలిసిన విషయమే. ముఖ మండల సౌందర్యాన్ని పెంపొందించ టానికి మధ్య కూటం తోడ్పడుతుంది. మధ్య కూటానికి దాని స్వంత సౌందర్యం కూడా ఉంది. మెరిసే కళ్ళల్లో యెంత సౌందర్యం ఉంటుందో, ఎత్తైన వక్షస్థలం లోనూ అంతే సౌందర్యం ఉంటుంది. కూర్చోవటానికి, లేవటానికి తిరగడటానికి శరీర మధ్య కూటం అందరికీ కావాల్సిందేగా. దేవి ముఖ మండలం యెంత మహిమాన్వితమో మధ్యకూటం అంటే మహిమాన్విత పాత్ర పోషిస్తుంది అన్నారు రావు గారు.

నడుము కింది భాగాన్ని శక్తి కూటం అంటారు సామర్ధ్య, సౌభాగ్య, సౌందర్యాలను పెంపొందించటం లో శక్తి కూటంముఖ్య పాత్ర పోషిస్తుంది. ప్రాణి శక్తికి ఇది మూల కేంద్రం. అందుకే దీన్ని మూలాధార కేంద్రం అంటారు. శక్తి స్వరూపిణి అయిన దేవి ముఖ్య నివాస స్థానం ఇదే అంటే మూలాధార కేంద్రమే. పరమేశ్వరి యొక్క ఈ శక్తికూటం కొందరిలో జాగృతం గా ఉంటె మిగిలిన వారిలో సుషుప్తం గా ఉంటుంది. ఈ శక్తి కూటం మేల్కొన్నప్పుడు వ్యక్తి యొక్క చైతన్యం వికాసం వైపుకు ఉన్ముఖ మౌతుంది అంటారు డాక్టరుగారు. నడుము నుండి నాభి, నాభి నుండి హృదయం, అక్కడి నుండి కంఠం,దాని నుంచి లలాటం, అక్కడినుండి కపాలం వరకు ఈ శక్తి చైతన్య సంచారం చేసి సహస్రార చక్రం లో ఉన్న ఆనందమయి అయిన దేవి చరణామృతం లో శరీరం లోని అవయవాలన్నిటిని రస ప్లావితం చేసేస్తుంది. అందుకే శక్తి కూటమే పరాశక్తి ప్రధాన ప్రవాహం.

దేవి నివాసం మూడు కేంద్రాలు -వాగ్భవ కేంద్రం,, మధ్యకూట కేంద్రం, శక్తి కూటకేంద్రం. ఈ మూడూ వేరు వేరుగా ఉన్నా ఒకదానితో ఒకటి కలిసి ఉండటం విశేషం. ప్రతిజీవిలో ఇవి విడివిడిగా ఉంటాయి . ఈ మూడూ కలిస్తేనే

శరీరం.ఈ శరీరమే అశరీర అయిన ఆత్మ యొక్క ఆనంద నిలయం. అక్కడే అమ్మ ఉనికి. పైకి కనిపించే రక్తమాంస ఆస్తుల వెనుక ఇంతటి రహస్యం ఉందని గమనించకపోవమే అజ్ఞానం. చీకటి బతుకు. ఈ శరీరమే పరమేశ్వరీ రమణీయ రూప రేఖలకు అంకితమైన యంత్రం . ఈ శరీరం వాగ్భవ కూటం నుంచి వెలువడే వాక్కే పరమేశ్వరి వాగ్విలాసాన్ని చిత్రించే మంత్రం. శరీర కదలికలు, వర్తనలే దేవి నడకలకు ప్రాతి నిధ్యం వహించే స్వతంత్ర తంత్రం. ఇలా పరమేశ్వరి స్థూల సౌందర్యం, సూక్ష్మ సౌందర్యం, యాంత్రిక స్వరూపం, మాంత్రిక మహత్వం, తాంత్రిక విధానం మానవ శరీరం మీదే ఆధారపడి ఉన్నాయని మరువ రాదన్నారు.

''మూల మంత్రాత్మికా మూల కూట త్రయ కలళేబరా –కులామ్రుతైక రసికా కుల సంకేత పాలినీ ''అన్న ముప్పై ఆరవ భాగం ఉపనిషత్ దర్శనమే. దేవత ఆత్మ విశిష్టమైన మంత్రం లో నిహితమై ఉంటుంది. ప్రత్యేక మంత్రంలో రూప మార్మిక సంకేతం ఉంటుంది. ప్రతి వ్యక్తికీ స్వంత వాక్ వైఖరి ఉంటుంది. మంత్రం లో మనకు కావలసిన దేవతను సాక్షాత్కారించుకో వచ్చు. ప్రతి మంత్రం ఏదోఒక దేవత ఆత్మకు ప్రతీక. కానీ శ్రీమాత అందరు దేవీ దేవతలకు జనని. అందుకే ఆమె ను ఆహ్వానించే మంత్రం మూలమంత్రం. అందులో ఆమె ఆత్మ నివాసం ఉంటుంది. కనుక మూల మంత్రాత్మిక అయిందన్నారు ఇలపావులూరి వారు. దేవి దివ్య శరీరం లోని మూడు ప్రధాన కూటాలు సమస్త ప్రాణుల శరీరం లోని కూట త్రయ సమూహానికి మూలాదారాలు అని అర్ధం చేసుకోవాలి.అందుకే ''మూల కూట త్రయ'' అయింది. దేవి శరీరం ఒక మూల బిందువు. ఈ బిందువు ప్రతి బింబం ప్రతిప్రాణి లోను కనిపిస్తుంది. దేవి ద్రుష్టి మన ద్రుష్టి వెనక ఉన్నప్పుడే దాన్ని చూసే శక్తి మనకు లభిస్తుంది. ఆమె శ్రవణాలు మన వెనక ఉన్నప్పుడే మనం వినగలుగుతాం. అప్పుడే మన శరీర అవయవాలు శక్తి వంతం అవుతాయి.

కూట త్రయపు మూలం -,శారీరకం మానసికం, ఆధ్యాత్మికం అని మూడు రకాలు. స్థూల శరీరం లో ఇది శారీరకం. మాంత్రికం లో మానసికం, అఖండానంద ఆక్షయ రూపం లో ఆధ్యాత్మికం అవుతుంది. మూడు రూపాలలోను దేవి సకల చరాచర సృష్టికీ మూలాదారమే అవుతుంది. ఆమె దివ్య శరీరం లో ఉన్నట్లే మంత్రాక్షర కళేబరం లోను మూడు కూటాలు ఉంటాయన్నారు రంగా రావు గారు. శిరోభాగం, మధ్య భాగం, పాద భాగం. గాయత్రీమంత్రం లో కూడా మూడుభాగాలున్నాయని మనకు తెలుసు ''తత్స వితుర్వరేణ్యం '',భర్గో దేవస్య ధీమహి '',ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ''.ఇందులోని మూడు భాగాలు, పాదాలు కూటాలు కూడాఇలాంటి కూట త్రయాన్ని బాలా త్రిపుర సుందరి, పంచ దశి, శ్రీ విద్య మొదలైన మంత్రాలలో దర్శించ వచ్చునంటారు వారు. మంత్రం నిర్మాణం మంత్రం ద్వారా మనం మననం చేసే దేవత రూప కల్పనకు అక్షర రూపమే నంటారు. మంత్రమే దేవి శరీరం. అందుకే అక్కడ ఆమె ఆవాసం. కనుకనే ''మూల కూట త్రయ కళేబరా ''అనటం జరిగిందని వివరిస్తారు ఇల పావులూరి వారు.

త్రికూట రహస్యం-2

శరీరపు మూడుకూటాలను కలిపి "కుల "అంటారు. ప్రాణి శరీర తత్వ సారం అంతా ఈ మూడుకూటాలలో ఉంటుంది. పాదాల నుండి శిరస్సు దాకా ఉన్న శరీరమంతా "కుల "అనవచ్చు. కంఠానికి పైభాగం సర్వ శ్రేష్టం అనిలోక రివాజు. లలటానికి పైనా, కపాలానికి కింద శ్రీ లలితా పరమేశ్వరి సహస్ర దళ కమలం లో నివసిస్తుందని విజ్ఞులంటారు. ఇక్కడ అఖండ ఆనందామృతం నిరంతరం స్రవి స్తుంది . ఈ ఆనందామృతాన్నే "కులామృతం "అన్నారు. ఇదే నశించే శరీరానికి అమరత్వ సిద్ధికలిగిస్తుంది. దీనినే "రసం "అనీ అంటారు. రసమే పరమాత్మ స్వరూపం. దేవి రసమయి. సాధకుడు "రసయిత ".రసమయి, రసయిత మధ్య సంధానం చేసే శరీరం "కుల "ను చూడటానికి ఒక్క లిప్త పాటు పరీక్షించి నిగ్గు తేలిస్తే అమృత భాండారం అవుతుంది అన్నారు ఇలపావులూరి వారు. శరీరం భస్మ మైన తర్వాత కూడా శరీరం లోని ఈ అమృతత్వం అనంత కాంతిపుంజం లో తన చిత్ ప్రకాశాన్ని వ్యాపింప జేస్తుంది. ఈ అమరత్వం, ఆనంద తత్త్వం పరమేశ్వరి కృప వల్లనే ఆస్వాదించగలం. .దేవి తానూ కులామృతాన్ని ఆస్వాదిస్తుంది, ఇతరులనూ ఆస్వాదింప జేస్తుంది. అసలు రసమే ఆమేకదా. రసయితా ఆమే.ఆమె ధ్యానం ధ్యాయిత్వం ధ్యాత కూడా. మాతా, మేయ, మాన రూపాల మూడిటి సమ్మేళనమే దేవి. ప్రపంచాన్ని కొలిచే కోలా బద్దకూడా ఆమెయే. సమస్త ప్రపంచం ఆమె వైభవాన్ని కొలిచే ప్రయత్నం చేస్తుంది. కొలిచే వారి కొలత సాధనమూ ఆమే కదా.

అన్ని కులాలను దేవి సృష్టించింది కనుక సృష్టి మంచి చెడు బాధ్యతా ఆమెదే. దీనిని సూచించేదే "కుల సంకేత పాలిని "అనే నామం. ప్రాణుల జగత్ అంతా కులమే. దాని ఆలనా పాలనా ప్రణదాత్రి అయిన పరమేశ్వరిదే. ప్రేమతో ఈ కార్యం నెర వేరుస్తుంది. ప్రాణి శరీరం లో ప్రాణ శక్తి రూపం లో ఆమె సంచరిస్తుందని మనం చెప్పుకొన్నాం. మూలాధారం నుండి సహస్రారం వరకు విభిన్న కేంద్రాలలో దేవి భిన్న రూపాలు చూడగలం. ఒక చోట సాకినిగా, మరొక చోట కాకిని గా, వేరే చోట హాకినిగా, ఇంకొక చోట సర్వాంతర్యామిని అయిన యాకిని గా ఆమె మూలాధార, స్వాదిస్టాన, మణిపూరక, ,అనాహత, విశుద్ధి, ఆజ్ఞాది చక్రాలలో ఉంటుంది. ఇవి బయటికి కనిపించేవికావు. సంకేత స్థలాలు మాత్రమె. ఇక్కడే సర్వ మంగళ సాక్షాత్కారిస్తున్దంటారు పాండురంగా రావు గారు. అంటే దేవి కులాలనే కాదు కుల సంకేతాలనూ పాలిస్తుంది అని తెలుసుకోవాలి తాను ఏర్పరచిన నియమాలనూ, సంకేతాలను, ఆదర్శాలను ఆమె ఆచరిస్తుంది, సాధకుల చేత ఆచరింప జేస్తుంది. ఇదంతా ఒక ప్రత్యేకమైన కూటభాష. అంటే సంకేత భాష. పరమేశ్వరి కూటత్రయ భాషా కళేబర రహస్యం తెలిసిన వారే దీన్ని అర్ధం చేసుకోగలరు. దీని తాళం చెవి వారి దగ్గరే ఉంటుంది.

ఈ కూట భాష ద్వారా కల భాషిణి కల్యాణిని చేరుకోవటానికి రెండు ఉత్తమ మార్గాలున్నాయి. ఒకటి కౌల మార్గం రెండవది సమయ మార్గం. కౌలమార్గం కులం లో ఉంటూనే కులాంగన సహ యోగం తో కైవల్యాన్ని పొందేకర్మ యోగం. సమయ లేక సమయాచార మార్గం లో ధ్యాన జ్ఞానాల ద్వారా సమయం తో సహస్ర దళ కమలంలో నివసించే సరసిజ నయన అయిన దేవీ సాక్షాత్కారం సాధించే సాదుమార్గం. కౌలమార్గాన్ని వామాచారం అనీ అంటారు. సమయాచారాన్ని దక్షిణా చారం అంటారు. కౌలం లో కామ వాసన పోదు. మానిని, మాంసం, మద్యం, ముద్ర మొదలైన పంచ మకారాల అనుభవమూ ఉంటుంది. కానీ ఈ మార్గం లో బాలన్స్ చాలా ఉండాలి. లేక పోతే అధో పతనమే. సమయాచారం ఆచరణకు సులభం, సాదుమార్గం కూడా. గృహస్త జీవితం గడుపుతూ, కామ భోగం అనుభవిస్తూ,

పరమేశ్వరి సాన్నిధ్యాన్ని పొందే మార్గం ఇది. నిజానికి ప్రతి స్త్రీ పరమేశ్వరి ప్రతిరూపమే కదా. సవ్య దృష్టిలో స్త్రీని అర్ధం చెసుకుంటే దివ్యత్వం గోచరిస్తుంది. బాహ్యానికే కట్టుబడితే దారి మూసుకు పోతుంది.

సమయాచారం లో లౌకిక వాసనలకు స్థానం ఉండదు. యమ, నియమ, సమయ, ప్రాణాయామ, ప్రత్యాహార, ధారణ, సమాధి మొదలైన ఉత్తమ సాధనాలతో ముందుకు నడవాలి. శివ, శక్తుల సామరస్యమే ఈ సాధనకు సారం అన్నారు డాక్టర్ గారు. శివసాయుజ్యమే సాధకుని లక్ష్యం. సాధకుడు –సాధ్యం, ఆరాధకుడు –ఆరాధ్యం, జీవుడు –బ్రహ్మ, ప్రకృతి –పురుషుడు, తత్ –త్వం లు ఏకం కావటమే సమయాచార సంవిద అంటే మార్గం. సంవిదకే మరోపేరు సమయం. .సమయాన్ని ఆచరణ లోకి తేవటమే సమయాచారకుడి సాధనా రహస్యం. సంవిత్ –కామేశ్వరుడు. సంవిద –కామేశ్వరి. కామేశ్వరీ కామేశ్వరుల సాయుజ్యాన్ని సాక్షాత్కారించుకోవటం కోసమే కౌల, సమయాచార మార్గాలేర్పడ్డాయి. సాధకుడి యోగ్యతా, ఆసక్తిని బట్టి కావలసిన మార్గాన్ని ఎన్నుకోవాలి. పరమేశ్వరి దృష్టిలో రెండూ సమానమైనవే. ఈ సమదృష్టిని తరువాత నామం లో చెప్పారు.

శివానంద లహరి

శ్రీ శంకరుల "శివానంద లహరి "ఆంతర్యం -1

శివానంద లహరి అనటం లోనే గొప్ప ఆంతర్యం ఉంది. శివఅంటే శివుని యొక్క, శివా అంటే అమ్మవారి యొక్క ఆనంద ప్రవాహం అని భావం. అంటే అయ్యగారి, అమ్మగారి ఆనంద రస ప్రవాహం అన్న మాట. దాన్ని చదువుతుంటే మనం ఆ ఆనందాన్ని సంపూర్ణంగా అనుభవిస్తామని అర్ధం. "గుహాయాం గేహేవా బహిరపి "అనే శ్లోకం లో ఎవడు తన అంతః కరణాన్ని సమర్పిస్తాడో వాడు పరమ యోగి అన్నారు శంకరులు. కీటకం అంటే పురుగు తాను మట్టి గూడులో ఉండి, తను తుమ్మెదగా మారాలని మనసా వాచా కర్మణా కోరుకొంటుంది, ఉవ్విళ్ళూరు తుంది. ఇలా తలచి తలచి చివరికి భ్రమరం గా అంటే తుమ్మెద గా మారుతుంది. దీనినే భ్రమర కీటక న్యాయం అంటారు. అసలు ఇందులో ఒక తమాషా ఉంది. కీటకాన్ని తెచ్చి మట్టి గూడులో పెట్టేది భ్రమరమే. పెట్టి, దాని చుట్టూ ధ్వని చేస్తూ నిరంతరం తిరుగుతూ ఉంటుంది. లోపలి కీటకం ఆశబ్దం వింటూ తానూ భ్రమరం కావాలని తహతహ లాడుతుంది. అది తాను కీటకం అనే స్పృహనే కోల్పోతుంది. అప్పుడు చివరికి కీటకం ఆ భ్రమర నాదం లో లీనమై పోయి భ్రమరం గా మారుతుంది. కనుక మన సర్వ దేహ ఇంద్రియాలను కీటకంలాగా సర్వ సర్పణ చేస్తే, అదే ధ్యాసలో ఉంటే పరమాత్మగా మారుతాం, ఆయనలో లీనమైపోతాం. ఈ విషయాన్నే ఆది శంకరులు మరో శ్లోకం లో

"ఆత్మాత్వం గిరిజా మతిః,పరిజనాః,ప్రాణాః,శరీరం, గృహం –పూజాతే విషయోప భోగ రచనా, నిద్రా సమాధిస్థితిః

సంచారః పదయోః ప్రదక్షిణ విధిః స్తోత్రాణి సర్వాగిరః –యద్యత్కర్మకరోమి తత్తదధికం శంభో తవారాధనం " అన్నారు

‘’నువ్వే నా ఆత్మ., పార్వతీ దేవి నాబుద్ధి. నా పంచ ప్రాణాలు నీ సేవకులు అంటే పరిజనాలు. నాశరీరమే నీ ఆలయం. విషయ సుఖాల కోసం నేను చేసే పనులన్నీ నీ పూజలే. నేను పోయే నిద్ర నీలో తదేకంగా పొందే సమాధి స్థితి. నాపాదాలు చేసే నడక అంతా నీకు చేసే ప్రదక్షిణాలు. నేను మాట్లాడే మాటలన్నీ నీ స్తోత్రాలే. మహేశ్వరా ! నేను చేసే ప్రతి చర్యా నీ ఆరాధనే అనుకొని స్వీకరించు ‘’అంటూ మనలోని 24 తత్వాలూ ఈశ్వరార్పణం గా చేస్తే, మనలోని ఇంద్రియ లోలత్వం అంటే వ్యామోహం తొలగి మన జీవాత్మ పరమాత్మలో లీనమవుతుంది అని చెప్పారు. అప్పుడు మనకు, పరమాత్మకు భేదం ఉండదు అంటే అద్వైత స్థితి పొందుతాం. జీవన్ముముక్తులం అవుతాం అని శంకరుల ఆంతర్యం.

మరొక శ్లోకం లో –‘’నిత్యాయ త్రిగుణాత్మనే పురజితే కాత్యాయనీ శ్రేయసే –సత్యాయాది కుటుంబినే, ముని మనః ప్రత్యక్ష చిన్మూర్తయే

మాయా సృష్ట జగత్రయాయ, సకలామ్నాయాంత సంచారిణే-సాయం తాండవ సంభ్రమాయ జటినే సేయం నతిః శంభవే’’అని స్తుతించారు. ఈ జగత్తుకు ఆధారం కారణ భూతుడు అయిన పరబ్రహ్మ నిత్యుడు అంటే ఎప్పుడూ ఉండేవాడు. అనగా సృష్టి లయ కాలం లోనూ ఆయన ఉంటాడు. ఆయన త్రిగుణాత్ముడు అంటే స్థూల, సూక్ష్మ, కారణ శరీరాలను జయించి అంటే వాటికి లొంగకుండా, నాలుగవది అయిన స్వస్వరూప ఆనందం లో వెలిగి పోతూ ఉంటాడు. పార్వతీ దేవి తపస్సుకు ఆయన ఫల స్వరూపుడు. అన్నికాలాలలో ఉండే సత్య స్వరూపుడు. భక్తులను అనుగ్రహించటం కోసం ఆది కుటుంబి గా అవతరించి పార్వతీ పరమేశ్వరులు గా ఆది దంపతులై అభీష్ట సిద్ధి కలిగిస్తున్నారు. మహర్షుల అంతఃకరణాలలో అనగా మనస్సులలో మాత్రమే కనిపించే జ్ఞాన స్వరూపుడు. మాయ అనే తన శక్తితో మూడు లోకాలను సృష్టించాడు. అన్ని వేదాలలో, వేదాంతాలలో సంచరించే బ్రాహ్మీ మయ మూర్తి ఆయన . ప్రదోష కాలం అంటే సాయంకాల సంధ్య వేళ తాండవ నృత్యం చేసే జటాజూట దారి . అలాంటి శుభాలనిచ్చే శివునికి నమస్కారం అని భావం. ఇందులో ప్రయోగించిన పదాలన్నీ అర్ధ వంతమైనవే. పరబ్రహ్మ తత్వాన్ని తెలియ జెప్పే పదాలే.

నిర్గుణ, సగుణ పరబ్రహ్మ స్వరూపాలను శంకరాచార్య ఎలా వర్ణించారో తర్వాత తెలుసుకొందాం.

శ్రీ శంకరుల ‘’శివానంద లహరి ‘’ఆంతర్యం -2

‘’ఆద్యా యామిత తేజసే శ్రుతిపదైః వేద్యాయ సాధ్యాయతే –విద్యాయానంద మయాత్మనే, త్రిజతస్సంరంక్షణోద్యోగినే –

ధ్యేయాయాఖిల యోగిభిః సుర గణైః గేయాయ మాయావినే –సమ్యక్ తాండవ సంభ్రమాయ జటినే సేయం నతిఃశంభవే ‘’

సృష్టికి పూర్వమే ఉన్న పరబ్రహ్మ ప్రళయ కాలం లోనూ నిశ్చలంగా ఉండే మహా జ్యోతిర్లింగ స్వరూపుడు కనుక ఆది, అంతం లేనివాడు. ఆయన తేజస్సు సాటిలేనిది. వేద వాక్యాలవలననే ఆయన తెలియ బడతాడు. భక్తులను అనుగ్రహించటానికి మాత్రమే లింగ రూపం లో దర్శన మిస్తాడు. జ్ఞానానంద స్వరూపుడు, అన్ని లోకాల సంరక్షణ బాధ్యత ఉన్నవాడు. యోగి పుంగవుల ధ్యానానికి ఆయనే ధ్యేయం. దేవతల చేత కీర్తింపబడే మాయా మయుడు. సాయం వేళ తాండవ నృత్యానికి ఇష్టపడేవాడు. అటు వంటి శంకరునికి నమస్కారం. ఈ వర్ణన అంతా నిర్గుణ పర బ్రహ్మ వర్ణనే. మరో శ్లోకం లో సగుణ నిర్గుణ పరబ్రహ్మను వర్ణించారు శ్రీ శంకరులు –అ వైభవం చూద్దాం –

''త్రయీ వేద్యం, హృద్యం, త్రిపుర హర మాద్యం త్రినయనం –జటా భారోదారం, చలదురగ హారం, మృగధరం

మహా దేవం, దేవం, మయి సదయ భావం, పశుపతిం –చిదానందం, సాంబం,శివ, మతి విడంబం, హృది భజే ''

మూడు వేదాలచే తెలియ బడే వాడు, మనోహర రూపుడు, త్రిపురాలను అంటే స్థూల, సూక్ష్మ, కారణ శరీరాలను సంహారం చేసేవాడు, లేక త్రిపురాసురుడు అనే రాక్షసుని సంహరించినవాడు, ఆది పురుషుడు, మూడుకన్నులున్న జటాధారి,గంభీరుడు, కదులుతున్న సర్పాల ఆభారణాలు కలవాడు, మృగం అంటే జింక ను చేతిలో ధరించినవాడు, దేవ దేవుడు, కరుణాళువు,అజ్ఞానాన్ని నిర్మూలించే జ్ఞాన స్వరూపుడు, అసలు జ్ఞానానికే ఆధారమైన వాడు, లోక క్షేమం కోసం కాలానికి తగిన రూపాలు ధరించేవాడు, సాంబుడు అంటే –సా –అంబ -ఉమాదేవితో కూడిన వాడుఅయిన పరబ్రహ్మను నా మనసులో ధ్యానిస్తాను అని భావం. ఇందులోని పదాలు నిర్గుణ పరబ్రహ్మను తెలియ జేసే సార్ధకమైన పదాలు. నిర్గుణ పరబ్రహ్మను చేరాలి అంటే ముందుగా సగుణ పరబ్రహ్మపై సాధన చేయాలి. త్రయీ నయనం మొదలైనవి సగుణ పరబ్రహ్మను తెలియ జేస్తాయి. కనుక ఈ శ్లోకం లో సగుణ, నిర్గుణ పరబ్రహ్మ తత్త్వం అంతా కళ్ళ ముందు ఉంచారు భగవత్పాదులు. సగుణం అంటే మనలాగా శరీర ధారణ కలవాడు అలంకారాలు,అహంకారాలు ఉండి భార్యాపిల్లలతో ఉండేవాడు. నిర్గుణ అంటే వీటికి అతీతమైనవాడు అని భావం.

సగుణ పరబ్రహ్మ తత్వాన్ని చెప్పేమరో శ్లోకం –

''కరలగ్న మృగః కరీంద్ర భంగో, ఘన శార్దూల విఖండనోస్త జంతుః-గిరిశో, విశదాకృతి శ్చ చేతః కుహరే పంచముఖోస్తి మే కుతో భీః''

చేతిలో జింక కలిగి గజాసుర సంహారం చేసిన వాడు, వ్యాఘ్రాసురుని చంపినవాడు, పర్వతాలలో నివాసం ఉండేవాడు, స్వచ్ఛమైన అతి తెల్లని రూపం ఉన్నవాడు, పంచ ముఖ అంటే తత్పురుష సద్యోజాత వామదేవ, అఘోర, ఈశాన

అనే ముఖ స్వరూపుడు, ఊర్ధ్వంగా మరొక ముఖం ఉన్నవాడు అంటే విశ్వ వ్యాప్తుడైన పరమాత్మ నా మనస్సులో . ఉన్నాడు.కనుక నాకింక భయం ఎందుకు ?''చేతః ''పదం ఆయన మోక్ష ప్రదాత అని తెలియ జేసేది. ఆశలు నశిస్తే చేతస్సు నశిస్తుంది. చేతస్సు నశిస్తే వచ్చేది మోక్షమే. చిత్తం నాశనమవటమే ముక్తి అని అంతర్యం.

శ్రీ శంకరుల ''శివానంద లహరి ''ఆంతర్యం -3

''అంకోలం నిజ బీజ సంతతి రాయస్కాంతో పలం సూచికా, -సాధ్వీ నైజవిభుం క్షితి రుహం సింధుః సరిద్వల్లభం

ప్రాప్నో తీహ యధా తధా పశుపతేః పాదార వింద ద్వయం –చేతో వృత్తి రుపేత్య తిష్టతిసదా సా భక్తిరిత్యుచ్యతే ''

ఇందులో జీవాత్మ, పరమాత్మలస్థితి వర్ణన ఉంది.జీవుడు పరమాత్మను చేరాలి అంటే వ్యాజ భక్తి వలన, నిర్వ్యాజ భక్తి వలన చేరాలి. ఇందులో నిర్వ్యాజ భక్తి శ్రేష్టం. శివ సాయుజ్యానికి ఇదే మంచి మార్గం.

''అంకోలం" అంటే ఊడుగు(బూరుగు చెట్టు) చెట్టు గింజలు. దాని కాయ పక్వమై పగలగానే గింజలుచాలా తేలిక కనుక గాలిలో యెగిరిపోతూ ఉంటాయి. మేఘం ఉరమగానే భయం తో వచ్చి చెట్టు చుట్టూ పడిపోతాయి . గుండు సూది బలమైన అయస్కాంతానికి ఇట్టే ఆకర్షింప బడిఅతుక్కు పోతుంది. . పతివ్రత ఎక్కడున్నా భర్తనే ప్రేమతో ఆరాధిస్తుంది. తీగ భూమిపైకి పాకి చెట్టు లాంటి ఆధారం దొరకగానే దానికేగట్టిగా అల్లుకు పోతుంది. నదులు ప్రవహించి ప్రవహించి అలసి సొలసి చివరికి సముద్రం లో కలుస్తాయి. ఇవన్నీ ప్రకృతి సిద్ధమైన ధర్మాలు. అలాగే మానవుని చిత్త వృత్తులన్నీ భగవంతుని పాదర విందాలపై లగ్నం అవటాన్ని భక్తి అంటారు. ఈ భక్తి కలగటానికి కారణం భయం. కనుక ఇది వ్యాజ భక్తి. వ్యాజం అంటే నెపం. కాని నది సముద్రం లో కలవటం లో భక్తి పరా కాష్టకు చేరుతుంది. ఎందుకంటె ఇక్కడ నది సముద్రం లో కలవగానే దాని అస్తిత్వాన్ని కోల్పోతుంది. తానె సముద్రం అవుతుంది. దీనికి కారణం, నెపం ఉండవు. కనుక ఇది నిర్వ్యాజ భక్తి . మనం కూడా పరమేశ్వరుని చేరితే మన అస్తిత్వం ఇక శూన్యమే అయి మనం పరమాత్మ స్వరూపులమే అవుతాం. ఇంతటి అంతరార్ధం పై శ్లోకం లో ఇమిడ్చారు శ్రీ శంకరులు.

మరి భక్తి మనకేమైనా చేస్తుందా ?చేస్తుంది. ఇది చెప్పటానికే మరొక శ్లోకం రాశారు.

''ఆనదాశ్రుభిరాత నోతిపులకం, నైర్మల్య తశ్చాదనం –వాచా శంఖ ముఖ స్థితైః చ జరరాం

రుద్రాక్షైః భసితేవ దేవ ! వపుషోరక్షాం భవద్భావనా –పర్యం కే వినిపేశ్య భక్తి జననీ భక్తార్భకం రక్షతి ''

భక్తి కూడా మనకు శివ మంత్రాన్ని ఉపదేశించి, భస్మంతో రక్ష కలిగించి, అభయ ప్రదాత్రి అవుతుంది. అర్చకు లైన భక్తులను రక్షించే దయామయి భక్తి. అని భక్తి యొక్క పరమ పూజ్యత్వాన్ని స్పష్టంగా తెలియ జేశారు. భక్తికి అసాధ్యం అంటూ ఏదీ లేదు.

''ఆకీర్ణేనఖరాజి కాంతి విభవై రుద్యత్సుధా వైభవైః-రాధౌతే పి చ పద్మ రాగ లలితే హంస వ్రజై రాశ్రితే

నిత్యం భక్తివధూ గణైశ్చ రహసి స్వేచ్ఛావిహారం కురు –స్థిత్వా మానస రాజహంస గిరిజా నాథాంఘ్రి సౌధాంతరే"

శివుని పాద పద్మాలు ఒక భవనం లాంటిది. అది పరమ శివుని కాలి గోళ్ళ కాంతితో ప్రకాశిస్తుంది. చంద్రుని అమృత కిరణాల వైభవం తో కడగ బడుతుంది. కనుక అత్యంత స్వచ్చంగా తెల్లగా ప్రకాశిస్తుంది. పద్మ రాగ మణుల తో కలిసి ఎర్రగా లలితంగా శోభిస్తుంది. దేహ జ్ఞానం లేని పరమ హంసలకు అది ఆశ్రయ భూమి. ఆ సుందర రమ్య హర్మ్యం లోకి భక్తిఅనే కొత్త పెళ్లి కూతురుతో ప్రవేశించి అన్నీ మరచి హాయిగా విహరించ వే ఓ మనసా అని భావం. అంటే భక్తిని భార్యగా భావించమని ఆంతర్యం.

భక్తి ధేనువు అంటూ మరో శ్లోకమూ చెప్పారు –

''అమిత ముద మమృతం ముహు ర్దుహంతీ-విమల భవత్పద గోష్ట మా వసంతీం

సదయ పశుపతే సుపుణ్య పాకాం-మమ పరిపాలయ, భక్తీ ధేను మేకాం"

నీ పాదాలపై ఉన్న భక్తి గోవు లాంటిది. నీ పరమ పవిత్రమైన నిర్మలమైన పాదాలు అనే గోశాలలో సురక్షితంగా ఉంటోంది . ఎన్నో జన్మల పుణ్యం వలన అది నాకు లభించింది. ఈ భక్తి గోమాత నాకు మాటి మాటికీ ఆనందామృతం అనే శుద్ధమైన క్షీరాన్ని హాయిగా పిండుకోనిస్తోంది. నన్నూ ఈ భక్తి ధేనువు ను సదా రక్షించు.

గడ్డి తిని ఆవు అమృతం లాంటి పాలు ఇస్తుంది. గోవు నుండి వచ్చే ప్రతి ద్రవ్యమూ పవిత్రమైనదే. అలాగే భక్తి కూడా నిరంతరం స్రవించే తైలధార . ఇది పరమాత్మ పాదాలు అనే గోశాలలో సురక్షితంగా ఉంది. నన్నూ ఆ భక్తి ధేనువును నిరంతరం రక్షించి కాపాడి,కైవల్యం ప్రసాదించు అని ఆంతర్యం. భక్తిమామూలు గోవు కాదు. కోరికలు తీర్చే కామ ధేనువు అన్నీ అనుగ్రహించే చింతామణి, కైవల్య సంధాయిని అని శంకరుల ఆంతర్యం.

శ్రీ శంకరుల ''శివానంద లహరి ''ఆంతర్యం -4

భక్తి ధేనువు, రక్షా అని చెప్పిన శంకరులే భక్తిఒక తీగ, ఒక సంకెల, ఒక త్రాడు, ఒక పంట అని కూడా చెప్పారు.

''ఆనందామృత పూరితా, హర పదాంభోజా లవాలోద్యతా –స్థైర్యోపఘ్న ముపేత్య, భక్తిలతికా, శాఖోపశాఖాన్వితా

ఉచ్చైః మానస కాయమాన పటలీ మాక్రమ్య నిష్కల్మషా-నిత్యాభీష్ట ఫలప్రదా భవతు మే సత్కర్మ సంవర్ధితా ''

భక్తి ఒక తీగ. అది ఆనందం అనే అమృతం తో నింపబడింది. అది పర మేశ్వరుని పాద పద్మాలు అనే పాదులో పుట్టి పెరిగింది. స్థిర చిత్తం అనే గట్టి కంప ను పట్టుకొని, చిక్కగా అల్లుకు పోయి, శాఖోప శాఖలుగా పెరిగి పోయింది. స్వచ్ఛ ఉన్నత మైన మనస్సు అనే పందిరిని ఆక్రమించింది. చీడ పీడలు లేకుండా పరమేశ్వర చింతనం తో ఏపుగా పెరిగి,కోరిన కోరికలను ప్రతి రోజూ ఇస్తోంది. పుణ్య కర్మలతో ఈ తీగ వృద్ధి చెందుతోంది. అంటే భక్తిఒక తీగగా ఉండి పుణ్యాలను సముపార్జించి పెడుతోంది అని ఆంతర్యం. భక్తితీగ పాకుతూ పోయి శిఖరాగ్రం చేరి కైలాస వాసి, వాసిని అయిన ఉమా మహేశ్వరుల సన్నిధానానికి చేర్చి, ఇక వదిలి పెట్టకుండా అక్కడే పరమేశ్వర పాద పద్మ లగ్నమై ఉండి పోతుంది అని ఆంతర్యం.

భక్తిఒక శృంఖల అన్నారు కదా –అదెట్లాగో చూద్దాం –

''ధైర్యాంకుశేన నిభ్రుతం –రభసాదాకృష్య భక్తి శృంఖలయా

పురహర, చరణాలానే-హృదయ మదేభం బధాన చిద్యంత్రైః''

భవానీశంకరా !నా మనసు ఒక మదపు టేనుగు. అయినా నీ చేతిలో అంకుశం ఉందికదా అనేధైర్యం తో ఉన్నాను. నన్ను నీకు బంధించుకోవాలను కొంటే భక్తిఅనే గొలుసు ఉండనే ఉంది. మరి కట్టెయ్య టానికి ఒక గుంజకాని స్థంభం కాని కావాలంటావా –ఉందిగా నీ పాదం. అదే కట్టు గొయ్య. బంధించటానికి యంత్రం ఏదీ అంటావా ? అదే జ్ఞానం అనే యంత్రం. అంటే మనం భగవంతునికి జ్ఞాన యంత్రం తో బంధింపబడాలి. మదం ఉన్న ఇభం అంటే మదేభం అంటే మదించిన ఏనుగు. దీన్ని అంటే మదహంకారాన్ని తొలగించుకోవాలి అంటే భక్తిమాత్రమే సాధనం అని ఆంతర్యం.

దీని తర్వాత శ్లోకం లో కూడా మనసు మదపు టేనుగు అని దాన్ని కట్టెయ్యటానికి భక్తిత్రాడుగా ఉపయోగ పడుతుందనీ చెప్పారు –

‘’ప్రచరత్స్న భితః ప్రగల్భ వృత్త్యా –మదవా నేష మనః కరీ గరీయాన్

పరిగృహ్య నయేన భక్తిరజ్జ్వా –పరమ స్థాణుపదం దృఢం నయాముమ్’’

దేవాదిదేవా సర్వేశ్వరా !మదపు టేనుగు లాంటి నామనసు కు హద్దూ పొద్దూ లేదు. విశ్రుంఖలంగా స్వేచ్చా విహారం చేస్తోంది. నాలో భక్తికలిగించి ఆ భక్తిఅనే త్రాడుతో స్థిరమైన నీ పాదానికి కట్టేసెయ్యి.

అస్థిరమైన తమోగుణానికి ఏనుగు ప్రతి రూపం. కామ క్రోధాలకు చిహ్నం. ఇంతటి దురహంకారమైన నా మనసుకు నీతి బోధించి నీ పాదానికి కట్టెయ్యి. శివ పాదం అంటే స్థాణు పదం. దాన్ని పొందించు. అది మోక్షదాయకం అని, అందరూ దానిసే ఆశ్రయించాలని శంకరుల ఆంతర్యం.

భక్తి త్రాడు మనసు కలశం అని మరో శ్లోకంలో అన్నారు –

‘’భక్తో భక్తిగుణావృతే ముద మృతాపూర్ణే ప్రసన్నే మనః –కుంభే సాంబ తవాంఘ్రిపల్లవ యుగం సంస్థాప్య సంవిత్ఫలం

సత్వం మంత్ర ముదీరియన్ నిజ శరీరా గార శుద్ధిం వహన్ –పుణ్యాహం ప్రకటీ కరోమి రుచిరం కళ్యాణ మాపాదయన్ ‘’

సాంబ శివా !సేను మోక్షం అసే కల్యాణం చేసుకో దలచాను. దీనికి ముందు స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం చేసుకోవాలి కదా. దాన్ని ప్రారంభిస్తూ నా మనసును కలశం గా చేసి, దాన్ని సంతోషం అనే అమృత జలం తో నింపు తున్నాను. ఇక నాకు వేరే ఆలోచనలే లేవు. భక్తిని త్రాడుగా అంటే సూత్రంగా ఆ కలశానికి చుడుతున్నా. పరమేశ్వరుని పాదాలను మామిడి చిగుళ్ళు గా ఆ కలశం లో ఉంచుతున్నా. ఆహంకారం బ్రద్దలవ్వాలంటే జ్ఞానం కావాలి కదా –కనుక జ్ఞానాన్నికొబ్బరి కాయగా ఉంచుతున్నా. మరి మంత్రంఅంటావా ‘’ఓం నమశ్శివాయ ‘’అనే ప్రణవ శివ పంచాక్షరి మంత్రం ఉండసే ఉందిగా –ఆ మంత్రాన్ని జపిస్తున్నా. వీటన్నిటితో నా దేహం అనే ఇంటిని, అన్తఃకరణాలను శుభ్రం చేసి పవిత్ర వంతం చెయ్యి. ఈ ప్రక్రియ ఫలం అంతా నీకే సమర్పిస్తున్నా. దయతో గ్రహించు. ఇదే నాజీవితం లో జరిగే ఏకైక శాశ్వత మోక్ష కళ్యాణ ఘటన.

ఈ విధంగా భక్తిఅనే త్రాడుతో ప్రతి ఒక్కరూ మోక్ష కల్యాణాన్ని జరుపుకోవాలని ఆంతర్యం.

చివరగా భక్తి ఒక పంట గా ఎలా చెప్పారో చూద్దాం –

''ధీ యంత్రేణ,వచో ఘటేనకవితా కుల్యోప కుల్యాక్రమై –రానీతైశ్చ,సదా శివస్య, చరితాంభో రాశి దివ్యామృతైః

హృత్కేదార యుతాశ్చ భక్తి కలమా స్సాఫల్య మాతన్వతే –దుర్భిక్షా న్మమ సేవకస్య భగవన్విశ్వేశ భీతిః కుతః''

శివా ! నా హృదయం ఒక పొలం. నీ చరిత్ర ఒక సముద్రం. కాని అందులోని నీరు ఉప్పునీరుకాదు – దివ్యామృతజలం.ఈ అమృత జలాలను కవితలు అనే పంట కాలువలద్వారా ప్రవహింప జేయాలి. వాక్కులు అనే కడవలతో ఆజలాన్ని నింపాలి. బుద్ధి అనే యంత్రం తో మోటబావిలో లాగా పైకి తోడాలి . అలా తోడిన అమృత ధారలను నా హృదయం లో నింపితే భక్తిఅనే పంటలు పండుతాయి.

జన జీవనానికి ఆధారం పంట. అలాగే అద్వైత జీవితానికి ఆధారం భక్తి.మనసు శివ జ్ఞానం తో నిండితే భయం అనేది ఉండదు. అద్వైత సిద్ధి కలుగుతుంది, తరింప జేయటానికి భక్తిమార్గం ఉత్కృష్టమైనది అని శ్రీ శంకరుల ఆంతర్యం. అందుకే'' భక్తిరేవగరీయసి ''అన్నారు శంకరాచార్య.

శ్రీ శంకరుల శివానంద లహరి ఆంతర్యం -5

శివానంద లహరిలో నవ విధ భక్తి కి శంకరులు చెప్పిన శ్లోకాలు

1- వందనం –''కలాభ్యాం చూడాలంకృత శశి కలాభ్యాం నిజతపః –ఫలాభ్యాం భక్తేషు ప్రకటిత ఫలాభ్యాం భవతు మే

శివాభ్యా మస్తోక త్రిభువన శివాభ్యాం హృది పున-ర్భవాభ్యామానంద స్ఫురదనుభవాభ్యాం నతి రియం ''

శివునికి, శివా కు నమస్కారం. ఆ ఆది దంపతులు సకల వేద విద్యా స్వరూపులు. సిగపై చంద్ర కళ కలవారు. ఒకరి తపస్సుకు మరొకరు ఫలంగా లభించినవారు. భక్తులు కోరే ధర్మార్థ కామ మోక్షాలను ప్రసాదించేవారు . మంగళప్రదులై

ముల్లోకాలకు అనంత శుభాలనిచ్చేవారు. ధ్యానిస్తే హృదయం లో గోచరించేవారు. ఆనంద స్వరూపులే కాకుండా మనకూ ఆనందాన్ని కలిగించేవారు అయినశివా శివులకు నమస్కారం.

దీనితో పాటు 50, 51, 56 శ్లోకాలు కూడా వందనానికి ఉదాహరణలే. ''శివాభ్యాం ''అనే మాటలో ఒకే రూపం లో ఉన్న శివ పార్వతులు పరబ్రహ్మ తత్వంగా భావించాలని శ్రీ శంకరుల ఆంతర్యం.ఈ శ్లోకం నుంచి 27 వ శ్లోకం వరకు శిఖరిణీ వృత్తం లో రచించారు. 27 సంఖ్య నక్షత్రాలకు సంకేతం. అంటే కాల చక్ర స్వరూప దర్శనం చేయించారని భావించాలి.

2- శ్రవణం –''దూరీ కృతాని దురితాని దురక్షరాణి-దౌర్భాగ్య దుఃఖ దురహంకృతి దుర్వ చాంసి

సారం త్వదీయ చరితం నితరాం పిబంతం –గౌరీశ మామిహ సముద్ధర సత్కటాక్షైః''

గౌరీశా !నా పాపాలు, దుఖం దౌర్భాగ్యం దురహంకారం తో వచ్చే చెడ్డమాటలు, అన్నీ నీ దయ వలన దూరమై పోయాయి. నిత్యం నీ చరిత్రను పానం చేస్తున్న నన్ను ఉద్ధరించు. సంసార లంపటం నుంచి తరింప చేయి.

ఇక్కడ శివ చరిత్ర స్మరణ యిచ్చే ఫలితం చెప్పారు. శివ చరిత్ర గ్రోలితే లభించేది శివానంద లహరి అని ఆంతర్యం.

3- కీర్తనం –''కదావా కైలాసే కనక మణి సౌధే సహ గణైః-వసన్ శంభో రగ్రే స్ఫుట ఘటిత మూర్ధాంజలి పుటః

విభో, సాంబ స్వామిన్ పరమ శివ పాహీతి నిగదన్ –విధాతౄణాం కల్పన్ క్షణ మివ వినేష్యామి సుఖతః ''అది కైలాసం లో బంగారు భవనం అందులో మణులు కూర్చబడి అందంగా ప్రకాశమానంగా ఉంది. పరమశివుడు ఆ భవనం లో ఉన్నాడు. ఆయన ముందు శిరస్సుతో అంజలి ఘటిస్తూ ''ఓ విభో సాంబ సదాశివా పరమ శివా పాహి పాహి ''అంటూ బ్రహ్మ కల్ప కాలాలను క్షణ మాత్రం గా ఎపుడు గడుపుతానో కదా అని శంకర భాగవత్పాదులు ఆర్తిగా కీర్తిస్తున్నారు.

నిజానికి ఇదే శివానంద లహరి అంటే కైలాస వాస వాంఛ.శివ సన్నిధిలో ఒడలు మరచి పోవటం కీర్తనలో పరవశించటం. అంతకంటే జీవి కోరుకొనే ఉత్కృష్ట పదవి ఏదీ లేదని ఆంతర్యం.

4-స్మరణం –''నరత్వం దేవత్వం నగవన మృగత్వం మశకతా-పశుత్వం, కీటత్వం భవతు విహగత్వాది జననం

సదా త్వత్పాదాబ్జ స్మరణ పరమానంద లహరీ –విహారాసక్తం చేద్ధృదయ మిహ కిం తేన వపుషా ''

పరమేశా !నేను మనిషిగా దేవునిగా, పశువుగా, పురుగు గా, పక్షిగా జన్మించినా సరే, ఏ జన్మ లోనైనా నీ పాద పద్మాలను స్మరించి పరమానందాన్ని పొందుతూనే ఉండాలి. దానిలో నా హృదయం హాయిగా విహరించాలి. ఉపాధి అంటే దేహం ఏ రూపం లో ఉన్నా పరమేశ్వర పాదారవింద స్మరణ చేయాలని ఆంతర్యం.

5-పాద సేవనం –''నిత్యం యోగి మనస్సరోజ దళ సంచార క్షమస్త్వత్క్రమ-శ్శంభో, తేన కథం కఠోర యమరాడ్వక్షః కవాట క్షతి –

రత్యంతం మృదులం త్వదంఘ్రి యుగళం హా మే మనశ్చింతయ-త్యేతల్లోచన గోచరం కురు విభో హస్తేన సంవాహయే ''

పశుపతీ ! అత్యంత కోమలమైన నీ పాదాలు అతి సున్నితాలు. యోగీశ్వరుల హృదయ పద్మాలపై సంచరించే కుసుమ కోమలాలు. అలాంటి నీపాదాలు అతి కఠినమైన తలుపు చక్కలాంటి యముని వక్షస్థలాన్ని ఎలా తన్నగలిగాయి ? తన్ని అసలు కందిపోకుండా ఎలా తట్టు కో గలిగాయి? అని నా మనసు శంకిస్తోంది. నీ లలిత కోమల పాదాలు నాకు కనిపించేట్లు చేస్తే నీ బాధ ఉపశమింప జేయటానికి వాటిని నా చేతులతో చక్కగా ఒత్తి సేవిస్తాను. ఆ అనుగ్రహం నాకు ప్రసాదించు.

భక్తుడైన మార్కండేయుని ప్రాణాలు హరించటానికి యమ ధర్మ రాజు వస్తే శివుడు యముని వక్షస్థలాన్ని పాదం తో తన్ని తగిలేశాడు. భక్త రక్షణకు పరమ శివుడు ఎంతటి బాధనైనా భరిస్తాడని ఆంతర్యం.

6-అర్చనం –''36 వ శ్లోకం –''భక్తో భక్తి గుణా వృతే –''దీన్ని గురించి ఇదివరకే చెప్పుకొన్నాం

7 దాస్యం –''కదావా త్వాం దృష్ట్వా గిరిశ తవ భవ్యాంఘ్రి యుగళం –గృహీత్వా హస్తాభ్యాం శిరశి నయనే వక్షసి వహన్

సమాశ్లిష్యాఘ్రాయ స్ఫుట జలజ గంధాన్ పరిమళా- నలభ్యాం బ్రహ్మాద్యై ర్ముద మనుభవిష్యామి హృదయే

గిరీశా శివా !నీ పవిత్ర పాదార విందాలను నేను చేతులతో పట్టుకోవాలి. వాటిని నాశిరస్సు మీద పెట్టుకోవాలి. కళ్ళకు అద్దుకోవాలి. నా గుండెలమీద ఉంచుకోవాలి. వాటిని గట్టి గా నేను ఆలింగనం చేసుకోవాలి. నీపాద పద్మాల పరిమళాలను నేను ఆఘ్రాణించాలి . ఇంతటి మహద్భాగ్యం బ్రహ్మమొదలైన దేవతలకు కూడా లభించదు. అలాంటి నీ పాద సేవలో నేను బ్రహ్మానందం అనుభవించాలి. అంతటి పరమ సౌభాగ్యం నాకు ఎప్పుడు నువ్వు అనుగ్రహిస్తావో ?

ఇందులో పరబ్రహ్మ చుట్టూ పరిభ్రమించాలానే ఆరాటం ఆవేదన పరబ్రహ్మనై పోవాలన్న తపన ఉండటం తో భక్తి పరాకాష్టకు చేరి "అహం బ్రహ్మాస్మి " భావం కలుగుతుందని ఆంతర్యం.

8- సఖ్యం –"సారూప్యం తవ పూజనే శివ, మహాదేవేతి సంకీర్తనే –సామీప్యం శివ భక్తి ధుర్య జనతా సాంగత్య సంభాషణే

సాలోక్యం చరాచరాత్మక తను ధ్యానే భవానీ పతే –సాయుజ్యం మమ సిద్ధ మత్ర భవతి స్వామిన్ , కృతార్థోహం "

పరమశివా ! నిన్ను పూజిస్తూ సారూప్య ముక్తిని, నిన్ను కీర్తించేటప్పుడుసామీప్యముక్తిని, నీ భక్తుల స్నేహం తో సంభాషణం తో సాలోక్య ముక్తిని, కదలలేని పర్వతాదులలో నిన్ను దర్శించి ధ్యానం చేసి సాయుజ్య ముక్తిని, పొందుతున్నాను.

పూజ సేవ లలో "సోహం భావేన పూజయేత్ "అనే భావం ఉండాలని ఆంతర్యం అప్పుడే అభీష్ట సిద్ధి.

9-ఆత్మ నివేదనం – "కరస్థే హేమాద్రౌ గిరిశనికటస్థే ధన పతౌ –గృహస్థే స్వర్భూజామర సురభి చింతామణి గణె

శిరస్థే శీతాంశౌ చరణ యుగళ స్థేఖిల శుభే –కమర్థం దాస్యే హం భవతు భవదర్థం మమ మనః"

నువ్వు ఉండేది వెండి కొండ మీద నీకు అందుబాటులో బంగారు కొండమీద. నీ కనుసన్నలలో కుబేరుడు, కామధేనువు కల్ప వృక్షం, చింతామణి అన్నీ జ్వాజ్వల్యంగా ప్రకాశిస్తున్నాయి. నీ శిరసుపై వెన్నెల వెదజల్లే చంద్ర వంక . సమస్త సన్మంగళాలునీ పాద సమీపం లో ఉన్నాయి. ఇక నీకు ఇచ్చేందుకు నా దగ్గర ఏముంది స్వామీ. అయితే నా మనసు ఒక్కటే ఉంది.దాన్ని మాత్రం నీకు ఇవ్వగలను. తీసుకొని అనుగ్రహించు అంటూ ఆత్మ నివేదన తెలియ జేశారు శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు.

చివరగా –''త్వత్పాదాంబుజ మర్చయామి పరమం త్వాం చింతయా మ్యన్వహం –

త్వామీశం శరణం వ్రజామి వచసా త్వామేవ యాచే విభో

దీక్షాం మే దిశ చాక్షుషీం స కరుణాం దివ్యైశ్చిరంప్రార్థితాం

శంభో లోక గురో మదీయ మనస స్సౌఖ్యోప దేశం కురు ''

లోకానికే గురువైన సాంబశివా. నీ పాదాలనే అర్చిస్తున్నా.నిన్నే మనసులో ఎప్పుడూ చింతిస్తున్నా.నిన్నే శరణు వేడుతున్నా. వాక్కులతో నిన్నే స్తుతిస్తున్నా. దేవతలే నీ కరుణ కోసం నిరీక్షిస్తూ ఉంటారు. వారిపై చూపే కారుణ్యం నాపై కూడా చూపించు. నేను చిన్నవాడిని అనుకో వద్దు మనసుకు సౌఖ్యం కలిగే ఉపదేశాన్నివ్వు. నువ్వు లోక గురుడవు. కనుక నాకూ గురువు నీవే. నేను తరించే శాశ్వత సందేశాన్ని ఇచ్చి, శాశ్వత సుఖాన్ని ప్రసాదించు.

పరబ్రహ్మ జ్ఞానోపదేశం చేసి శాశ్వత ముక్తిని ప్రసాదించమని ఆంతర్యం.

శ్రీ శంకరుల శివానంద లహరి ఆంతర్యం -6

నాలుగు రకాల భక్తులకు ఉమా మహేశ్వరుడే శరణు అంటూ వారి విషయమై శంకరాచార్య వివరిస్తున్నారు. ''ఆర్తో, జిజ్ఞాసు, రర్థార్థీ,జ్ఞానీ చ భరతర్షభ ''అని గీతలో భగవాన్ కృష్ణ పరమాత్మ నలుగురు భక్తులను పేర్కొన్నాడు.

1-ఆర్తుడు – ఆర్తుడు అంటే దుఖం తో బాధ పడేవాడు.

''అసారే సంసారే నిజ భజన దూరే జడధియా-భ్రమంతం మాం మంధం పరమ కృపయా పాతుముచితం

మదన్యః కో దీనస్తవ కృపణ రక్షాతి నిపుణః-త్వదన్యః కో వా మే త్రిజగతిశరణ్యః పశుపతే ''

''స్వామీ శివా !స్వస్వరూప జ్ఞానం లేని మూఢుడను నేను. అంధుడను. దయతో ఈ దీనుడిని రక్షించు. ఈ ప్రపంచం చావు, పుట్టుకలతో కూడి బాధామయంగా ఉంది.ఇందులో సారం అంటే రుచి లేనే లేదు. నేనెవరినో, ఎక్కడి నుంచి

వచ్చానో, మళ్ళీ ఎక్కడికి చేరుకోవాలో తెలుసుకో లేక పోతున్నాను. దేహమే నేను అనే భ్రాంతి లో పడి కొట్టుకొంటున్నాను. కించిత్తు కూడా ఆత్మ జ్ఞానం లేని వాడిని. ఆత్మ చింతన లేకపోవటం తో ఈ ప్రపంచం నిత్యం, సత్యం అనే మాయలో ఉన్నాను. వయసు మీద పడి ముసలి వాడినై, కంటి చూపు కూడా లేని వాడినయ్యాను. ఏది సత్యమో ఏది నిత్యమో తెలియ లేకున్నాను. సంసార లంపటం లో కూరుకు పోయి తపిస్తున్న దీనుడిని. నాలాంటి దీనులను రక్షించటం లో నువ్వు మహా నేర్పరివి. నువ్వు రక్షించటానికి నా కంటే దీనుడు ఎవరున్నారయ్యా. త్రిలోకాలలో నువ్వే నాకు దిక్కు. "అన్యధా శరణం నాస్తి త్వమేవ శరణం మమ"

ఇక కాపాడే వారెవ్వరూ లేరని, భగవంతునిపై భారం వేస్తే, ఆయన రక్షగా నిలుస్తాడు అని ఆంతర్యం.

తర్వాత శ్లోకమూ ఆర్తుని రోదనమే –

''ప్రభుత్వం దీనానాం ఖలు పరమ బంధుః పశుపతే –ప్రముఖ్యోహం తేషా మపి కిముత బంధుత్వ మనయోః

త్వయైవ క్షంతవ్యాః శివ మదపరాధాశ్చ సకలాః – ప్రయత్నాత్కర్తవ్యం మద వనమియం బంధు శరణిః"

పశుపతీ !నువ్వు సర్వ సమర్ధుడవు. దీనులకు అత్యంత ఆప్తుడవైన బంధువుడవు. బంధు, దీన జన రక్షకుడవు నువ్వు. దీనులలో ముఖ్యుడను నీకు బంధువుడను సన్నిహితుడను అని నీకు వేరే చెప్పాలా!నాతప్పులన్నీ క్షమించు. దీనికి ప్రయత్నించటం నీ తక్షణ కర్తవ్యమ్. బంధు రక్షణ సంప్రదాయంగా వస్తోందికదా .

పరమేశ్వరుడే ఆర్త త్రాణ పరాయణుడు అని ఆంతర్యం సంసార తాప పరితప్తుని గూర్చిన శ్లోకాలివి.

2-జిజ్ఞాసువు –జ్ఞానం కావాలని ప్రార్ధించే వాడు జిజ్ఞాసువు

''ఛందశ్శాఖి శిఖాన్వితైః ద్విజ వరై స్సంసేవితే శాశ్వతే –సౌఖ్యాపాదిని ఖేద భేదినిసుధా సారైః ఫలైర్దీపితే

చేతః పక్షి శిఖా మణే,త్యజ వృధాసంచార మన్యైరలం-నిత్యం శంకర పాద పద్మ యుగళీ నీడే విహారం కురు ''

ఓ మనసా !పక్షీంద్రా!ఎందుకు అటూ ఇటూ వృధాగా తిరుగుతావు ?అదుగో శంకరుని పాదపద్మాలు అనే గూడు అక్కడ ఉంది చూడు. దాంట్లో హాయిగా విహరించు. వేదాలు అనే కొమ్మల చివర ఆ గూడు ఉన్నది. దాన్ని బ్రహ్మ విద్యలో శ్రేష్టు లైన యోగీశ్వరులు సేవిస్తూ ఉంటారు. ఈ గూడు ఆషామాషీ ది కాదు శాశ్వత నివాసం. పరమ సుఖమైన మొక్షాన్నిచ్చేది. సంసార దుఖాన్ని పోగొట్టేది. అది అమృతం నిండిన పండ్లతో శోభిస్తుంది. ఇంకెందుకు ఆలస్యం ? శాశ్వతంగా ఆ శంకరుని పాద పద్మాలలో స్వేచ్చగా విహరించి పరమానంద విభూతి పొందు.

మనసు పక్షిలాగా ఒక చోట కుదురుగా ఉండదు. దానికి శాశ్వతమైన గూడు అవసరం. జిజ్ఞాసువుకూడా అలాగే శాశ్వతమైన నివాసం కావాలి. అదే శంకర పాద సన్నిధి అని ఆంతర్యం.

తర్వాత రెండు శ్లోకాలు కూడా జిజ్ఞాసువు నుద్దేశించి చెప్పినవే –

''ఆకీర్ణే నఖ రాజి కాంతి విభవైరుద్యత్సుధావైభవైః-రాధౌతేపి చ పద్మరాగ లలితే హంస వ్రజై రాశ్రితే

నిత్యం భక్తివధూగణైశ్చరహసి స్వేచ్చావిహారం కురు –స్థిత్వా మానస రాజ హంస, గిరిజా నాథాంఘ్రి సౌధాంతరే ''

ఈ శ్లోకం గూర్చి ఇదివరకేచేప్పుకున్నాం. తర్వాత శ్లోకం –

''శంభు ధ్యాన వసంత సంగిని హృదారా మేఘ జీర్ణ చ్చదాః-స్రస్తా భక్తి లతాచ్చటా విలసితా పుణ్య ప్రవాళశ్రితాః

దీప్యంతే గుణ కోరకా జపవచః పుష్పాశ్చ సద్వాసనాః-జ్ఞానానంద సుధా మరంద లహరీ సంవిత్ఫలాభ్యునతిః''

శివుని ధ్యానించటం అనేది వసంత ఋతువు. నా హృదయం ఒక పూల తోట. దానిలో శివధ్యానం అనే వసంత ఋతువు ప్రవేశించింది. వెంటనే నాలో ఉన్న పాపాలు అనే ఎండుటాకులన్నీ రాలిపోయాయి. వెనువెంటనే పుణ్యాలు అనే పగడాల లాంటి యెర్రని చిగురుటాకులనే సద్గుణాలు మొలకెత్తాయి. దానితో భక్తి అనే లతలు ఏర్పడి శివుని పైకి ఎగబ్రాకాయి . అవి నవ నవో న్మేమేషంగా గా ఉన్నాయి. అలా అల్లుకు పోయిన లతలకు శివ ధ్యానమే జపం అయింది. ఆ లతలకు జప వాక్కులు అంటే సోహం, పంచాక్షరి మంత్రం పుష్పాలుగా పూశాయి. ఒక్క సారి శివా అంటే చాలు స్వస్వరూప జ్ఞానం ఏర్పడి వాటి పరిమళాలు అంతటా వ్యాపిస్తాయి. అవే బ్రహ్మానంద పరమైన సంస్కార పరిమళాలు. ఆ పుష్పాలనుండిజ్ఞానానందం అనే అమృతం మకరందంగా ధారా పాతంగా ప్రవహించింది . భక్తిలతకు బ్రహ్మ జ్ఞానం అనే పంట పండింది. ఇదే జ్ఞానానందం అనే సుధా తరంగం . ఇదే కైవల్యం.

3-అర్ధార్ధి-ధనంమొదలైన కోరికలు కోరేవాడు అర్ధార్ధి.సాధకుడికి ఇవి అక్కరలేదు కావలసింది శాశ్వతమైన ముక్తి బ్రహ్మానందం. దీనికోసం మళ్ళీ మళ్ళీ తపస్సు చేస్తారు. పొందే దాకా వదిలి పెట్టరు వీరు అర్ధార్ధులు.

''కరోమి త్వత్పూజాం సపది సుఖదో మే భవ విభో-విధిత్వం, విష్ణుత్వం దిశసి ఖలుతస్యాఃఫలమితి

పునశ్చ త్వాం ద్రష్టుం దివి భువి వహన్ పక్షి మృగతా – మదృష్ట్వా తత్ఖేదం కథ మిహ సహేశంకర విభో ''

శంకర ప్రభూ !నీ పూజ చేస్తున్నా. దానికి ప్రతిఫలంగా బ్రహ్మ పదవో విష్ణు పదవోఇస్తానంటావేమో. అవి నాకు వద్దే వద్దు. నిన్ను పూజించే విష్ణువు సృష్టి కార్యం చేస్తున్నాడు. బ్రహ్మకు నువ్వే వేదాలు ఇచ్చావు. విష్ణువు నీ మూల స్వరూపం తెలుసుకోవటానికి భూమిని త్రవ్వి త్రవ్వి అలసి సోలసి వెనక్కి వచ్చేశాడు పాపం . బ్రహ్మ సృష్టి కార్యం లో మునిగి పోయి, నీ అంతం ఎక్కడుందో తెలుసుకోవటానికి హంసగా మారి యెగిరి యెగిరి తిరిగి తిరిగి ఆయాసం తో దిమ్మ తిరిగి మైండ్ బ్లాకై అబద్ధం చెప్పి శాపానికి గురై పూజకు అనర్హుడయ్యాడు. కనుక నాస్వామీ !బ్రహ్మత్వం విష్ణుత్వం నాకు వద్దు మహాప్రభో. నీ ఆది, అంతాలు చూడలేని, తెలుసుకోలేని ఆపనికి మాలిన పదవులు నా కెందుకయ్యా-ఏం చేసుకోను నేను ? ఆ దుఖం ఎందుకు ఆ వ్యథ ఎందుకు వృధా ఆయాసం ఎందుకు నాకు ? నీ పూజా ఫలంగా మోక్షం ప్రసాదించు తండ్రీ. చాలు.

శివుని అశాశ్వతమైన కోరికలు కోరరాదు. శాశ్వతమూ నిత్యమూ అయిన మోక్షాన్నే కోరుకోవాలని ఆంతర్యం.

1- జ్ఞాని –బ్రహ్మజ్ఞాని నిశ్చలంగా నిశ్చింతగా, పరమార్ధం లో మునిగి తేలుతూ ఉంటాడు. శివుడు నాలో కొలువై ఉన్నాడు నాకు భయమెందుకు అనుకొంటాడు –ఈ విషయాన్నే –''దీయంత్రేణ వచో ఘటేన కవితా కుల్యోప కుల్యాక్రమై –''శ్లోకం లో విపులంగా చెప్పుకొన్నాం. మరో శ్లోకం –

''కరలగ్న మృగః కరీంద్ర భంగో –ఘున శార్దూల విఖండనోస్త జంతుః

గిరిశో విశదాకృతిశ్చ చేతః –కుహరే పంచ ముఖోస్తి మే కుతో భీః''

చేతిలో జింక గజాసుర వ్యాఘ్రాసుర సంహారి ప్రాణులను తనలో విలీనం చేసుకొనేవాడు భస్మలేపనం తో తెల్లగా ఉన్నవాడు, పర్వత శయనం కలవాడు, అయిదు ముఖాలున్న శివుడు నా మనస్సు అనే గుహలో ఉండగా నాకు భయం ఎందుకు ?

సింహాన్ని కూడా పంచముఖఃలేక పంచాస్య అంటారు. అదీ గుహలోనే ఉంటుంది.దాని చేతిలో వేటాడిన జింక ఉంటుంది. ఏనుగు, పెద్దపులినిఅది చంపుతుంది . సింహం ఉన్న గుహలో ఇక ఏ జంతువూ ధైర్యంగా ప్రవేశించలేదు. పంచముఖుడైన శివుడిని, పంచాస్య అయిన సింహాన్ని కలిపి పోల్చి చెప్పారిక్కడ.

శ్రీ శంకరుల శివానంద లహరి ఆంతర్యం -7

అంతఃకరణ చతుష్టయ సమర్పణ విషయమైన శ్లోకాలు –మనస్సు, బుద్ధి,చిత్తం, అహంకారం అనే నాల్గింటిని అంతఃకరణ చతుష్టయం అంటారు.ఇవి మనలోపల ఉన్నా వాటి చూపు మాత్రం బయటే ఉంటుంది. తాను పరమాత్మకంటే వేరు అనే భావం వలన ఇవి ప్రకోపిస్తాయి. వాటిని అణచి సమర్పణ చేయాలని అంతర్యం.

సంకల్ప, వికల్పాలు చేసేది మనసు. దీని అధిదేవత చంద్రుడు. నిష్కర్షగా తేల్చేది బుద్ధి. దీనిదేవత బ్రహ్మ. నేను అనే భావమే అహంకారం. దేవత రుద్రుడు. జరిగి పోయినవాటిని చింతించేది చిత్తం. వాసుదేవుడు దేవత. భ్రూ మద్యం లో మనసు,కంఠం లో బుద్ధి, హృదయం లో చిత్తం, నాభిలోఅహంకారం ఉంటాయి . వీటిని ఈశ్వరార్పణం చేస్తే జీవి పరమయోగి, సుఖి అవుతాడని శంకర భగవత్పాదులవారి ఆంతర్యం. వీటికి శ్లోకాలు రాశారు శివానంద లహరి లో.

1-మనసు

''గభీరే కాసారే విశతి విజనే ఘోర విపినే –విశాలే శైలే చ భ్రమతి కుసుమార్థం జడమతిః

సమర్ప్యైకం చేతస్సరసిజ ముమానాథ భవతే –సుఖేనావస్థానం జన ఇహ న జానాతి కిమహో ''

ఉమానాథా!అదొక అగాధమైన సరస్సు. ఒకవైపు నిర్జర కీకారణ్యం. మరో వైపు ఎత్తైన పర్వతం. .ఇటు నుయ్యి అటు గొయ్యి గా ఉంది పరిస్థితి. వాటిలోకి వెళ్లి పూలు కోసి నీకు అర్చన చేయాలని ఉంది. అటూ ఇటూ తెగతిరుగుతున్నాడు ఆరాట పడుతున్నాడు వెర్రివాడు మూర్ఖుడు. జడుడు.తనలోపలే ఒక పుష్పం ఉందని కదలక్కర లేకుండా వెతకక్కర లేకుండా లోపలే హృదయ పుష్పం ఉందని గ్రహించలేక పోతున్నాడు. అది బురదలో పుట్టినా దానికి బురద అంటదు. మనసు కూడా అంతే.సూర్యుని చూసి పద్మం వికశించినట్లు నిన్ను చూస్తె హృదయ పద్మం వికశిస్తుంది.

ఆనందానుభవం పొందుతుంది. ఈ హృదయ పద్మాన్ని ఉమానాధునికి కైంకర్యం చేసి ఆనందాన్ని హాయిగా అతి సులభంగా పొందవచ్చు. ఇదంతా చూస్తూఉంటె కస్తూరి మృగం తన నాభి దగ్గరున్న కస్తూరి వాసన గ్రహించకుండా పర్వతాలపై గాలించి అలసి పోయినట్లు గా కనిపిస్తోంది.

అలాగే ''పటుర్వా గేహీవా, యతి రపి జటీవా తదితరో –నరోవా యః కశ్చిన్ భవతు భవ కిం తేన భవతి

యదీయం హృత్పద్మం యది భవదధీనం పశుపతే –తదీయస్త్వం శంభో భవసి భావ భారం చ వహసి ''

బ్రహ్మ చారి గృహస్తు, వానప్రస్తుడు, సన్యాసి ఇంకెవరైనా కావచ్చు. వారు శాస్త్రాలు ఆశ్రమ ధర్మాలు నియమాలు పాటించవచ్చు. పాటించి ఉత్తమ బ్రహ్మ చారి, ఉత్తమ గృహస్తు, ఉత్తమ వానప్రస్తు,ఉత్తమ సన్యాసి అవవచ్చు. దీని వలన వారికి కొంచెం కూడా ప్రయోజనం ఉండదు. వాళ్ళ మనస్సు నీ అధీనమై ఉండాలి. అప్పుడే వాళ్ళు ధన్యులవుతారు. కనుక ఎక్కడ ఏ స్థితిలో ఉన్నా మనసు భగవదర్పితమైతేనే జీవికి సాఫల్యత అని ఆంతర్యం .

మరో శ్లోకం లో –''భ్రుంగీ చ్చానతనోత్కటః కరి మదగ్రాహీ స్ఫురన్మాధవా-హ్లాదోనాద యుతో మహాసిత వపుః పంచేషుణా చాదృతః

సత్పక్షః సుమనో వనేషు స పున సాక్షాన్మదీయేమనో –రాజీవే భ్రమరాధిపో విహరతాం శ్రీశైల వాసీ విభుః

పరమ భక్తుడైన భ్రుంగి కోరగా శ్రీశైలమల్లేశ్వరా నువ్వు ఇష్టంగా తాండవం చేస్తావు. విష్ణువు మోహినీ రూపం ధరించినపుడు, ఆయనపై మోహంపొందావు. ఓంకార నాదాలు ధ్వనించేవాడవు.తెల్లని శరీరం కలిగి మన్మధుని చే ఆరాధింపబడేవాడవు. గజాసుర సంహారివి. దేవతలనేకాక వాసనాత్రయం లేని,సజ్జనులను కూడా రక్షించేవాడవు. అలాంటి శ్రీశైల వాసుడవైన నువ్వు నామనస్సు అనే కమలం లో భ్రమరాంబా దేవితో కలసి ఎప్పుడూ విహరించాలి.

జ్ఞానకమలాన్ని వికసింప జేయాలని ఆంతర్యం.

ఈశ్లోకాన్ని తుమ్మెద పరంగా కూడా అన్వయించవచ్చు. మగతుమ్మెద ఆడ తుమ్మెద నాట్యానికి ఆకర్షితురాలవుతుంది. అది ఏనుగు మదజలాన్ని ఆస్వాదిస్తుంది. మనోహర వైశాఖమాసం లో పుష్పాలు వికసించి ఉంటాయి. ఆతుమ్మెద జంట మకరందాన్ని ఆస్వాదిస్తూ ఆనంద ఝుంకారం చేస్తూ ఎగురుతాయి. తుమ్మెద నల్లగా

ఉంటుంది. మన్మధుడు పంచబాణుడు. ఆయన బాణాలు అరవిందం అశోకం, మామిడి పువ్వు, నవమల్లికాపుష్పం, కలువ పూవు .

శ్రీ శంకరుల శివానంద లహరి ఆంతర్యం -8

మనసు కోతి వంటిది. నిలకడ ఉండదు అన్నీ కావాలను కొంటుంది ఎంగిలి చేసి వదిలేస్తుంది. మోహంఎక్కువ అంటూ శంకరులు చెప్పిన శ్లోకం –

‘’సదా మోహాటవ్యాం చరతి యువతీనాం కుచగిరౌ –నటత్యాశా శాఖా స్పటతిఝుడితి స్వైర మభితః

కపాలిన్ భిక్షో మే హృదయ కపి మత్యంత చపలం –దృఢం భక్త్యా బధ్వా శివ భవదధీనం కురు విభో ‘’

మనసు అనే కోతి అడవుల్లో పర్వతాలలో కుదురు లేకుండా గంతులు వేస్తూ ఉంటుంది. చెట్ల కొమ్మలపై పల్టీలు కొడుతుంది. దాన్ని అదుపు చేసి బంధించటం కష్టం. దానికి మోహం ఎక్కువ. పరుగులు పెడుతూ ఉంటుంది. నా వశం లో లేని నా మనసును నువ్వే భక్తి అనే త్రాడుతో బంధించి నీ స్వాధీనం చేసుకో. నువ్వు భక్తి అనే జ్ఞాన భిక్షను పెట్టే ఆది భిక్షుడవు.

మనసు ఒక ఇల్లు అంటూ –‘’శివ, తవ పరిచర్యా సన్నిధానాయ గౌర్యా –భవ మమ గుణ ధుర్యాం బుద్ధికన్యాం ప్రదాస్యే

సకల భువన బంధో సచ్చిదానంద సింధో-సదయ హృదయ గేహే సర్వదా సంవస త్వం ‘’

సకల భువన బంధువైన శివా !నా మనసు ఒక ఇల్లు. నాబుద్ధి ఒక కన్య. ఆకన్య గుణ గరిష్టురాలు.దాన్ని నీకు అర్పించాలని సంకల్పిస్తున్నా. నా కోరిక మన్నించి నామనసు అనే ఇంట్లో పార్వతీ దేవి తో వచ్చి ఉండిపో. నాబుద్ధికన్యను గ్రహించి ఇల్లరికపు అల్లుడిలాగా ఇక్కడే ఉంటే నిన్ను సదా సేవిస్తూ ధన్యుడనవుతాను.

మనసు ఒక మదపు టేనుగు అని –‘’ధైర్యాంకుశేన నిభ్రుతిం –‘’అనే శ్లోకంలో వర్ణించారు. దీన్ని ఇదివరకే తెలుసుకొన్నాం. మనసు ఒక గుడారం అంటూ మరోశ్లోకం –

''ధృతి స్తంభాధారం దృఢగుణ నిబద్ధాంసగమనాం –విచిత్రాంపద్మాఢ్యాం ప్రతి దివస సన్మార్గ ఘటితాం

స్మరారే మచ్చేత స్ఫుట పట కుటీం ప్రాప్య విశదాం – జయ స్వామిన్ శక్త్యా సహ శివ గణైః సేవిత విభో ''

నా మనసు ఒక గుడారం. దానికి స్తంభాలు ధైర్యం మొదలైనవి. త్రాళ్ళు సత్వ రజస్ తమోగుణాలు. మనస్సనే ఈ గుడారాన్ని ఎక్కడికి పడితే అక్కడికి తీసుకొని వెళ్ళచ్చు. ఈ గుడారం లో మూలాధారం మొదలైన ఆరు చక్రాలు పద్మాలుగా ఉన్నాయి. కుండలినీ శక్తి ఉంది.దీన్ని సాధించి, భేదించి ముందుకు వెళ్ళచ్చు. ఆత్మజ్ఞానం తో ఇందులో హాయిగా జీవించ వచ్చు. నువ్వు కామారివి అంటే మన్మధుడికి శత్రువుకదా.

మనసు ఒక దొంగ అని చెప్పే శ్లోకం –

''ప్రలోభాద్యై రర్ధాహరణ పరతంత్రో దని గృహే –ప్రవేశోద్యుక్త స్సంభ్రమతి బహుధా తస్కర పతే

ఇమాం చేతశ్చోరంకథ మిహ సహేశంకర విభో –తవాధీనం కృత్వా మయి నిరపరాధే కురు కృపాం ''

నా మనసు ఒక దొంగ. డబ్బు సంపాదించాలనే ఆశ దానికి ఎక్కువ. డబ్బున్న వాళ్ళ ఇళ్ళల్లో ప్రవేశిస్తుంది. నేను వేరు చిత్తం వేరు. .ఇలా నామనసు శరీర సుఖాలకోసం లోభ గుణానికి బానిస అయింది. ఈ దుర్గుణాన్ని ఇక నేను భరించ లేను. నువ్వే స్వాధీనం చేసుకోవాలి. నన్ను నిరపరాధిని చేసి దయ చూపించు మహా ప్రభో.

మనసు ఒక తెల్లకలువ అని చెప్పిన శ్లోకం –

''ధర్మో మే చతురంఘ్రికః సుచరితః పాపం వినాశం గతం –కామ క్రోధ మదాదయో విగళితాః కాలాస్సుఖా విష్కృతః

జ్ఞానానంత్య మహౌషధి స్సుఫలితా కైవల్య నాథే సదా –మాన్యే మానస పుండరీక నగరే రాజావతంసే స్థితే

ఉత్తమ రాజు పాలనలో ధర్మం నాలుగు పాదాలా వర్ధిల్లు తుంది. కామ క్రోధాది అరిషడ్వర్గాలు నశిస్తాయి రోజులు పక్షాలు నెలలు సంవత్సరాలతో కూడిన కాలం అంతా చక్కగా చల్లగా ప్రకాశిస్తుంది. అనంతమైన జ్ఞానం అనే ఔషధం రాజ్యం లో ఫలిస్తుంది. దాని వలన ప్రజలు విజ్ఞులై సుఖాలనుభవిస్తారు.

అలాగేమనసు ఒక పుండరీకం అంటే తెల్లకలువ. దానిలో తలపై చల్లని చంద్రుని ధరించిన పరమశివుడున్నాడు. అందువల్ల కామక్రోధాదులు నశించి పోయాయి. రాజు అంటే ప్రభువు చంద్రుడు అనే రెండు అర్ధాలున్నాయి. చంద్రుడు మృదుల స్వభావి రాజు కఠినుడు. ఇలాంటి తెల్లకలువ అనే నామనసులో హాయిగా రాజులాగా విహరించు పరమశివా అని అర్థం.

మనసు ఒక దుర్గం గా భావించి చెప్పిన శ్లోకం –

''గాంభీర్యం పరిఖా పదం ఘన ధ్రుతిః ప్రాకార ఉద్యద్గుణ-స్తోమ శ్చాప్త బలం ఘనేంద్రియ చయో ద్వారాణి దేహస్తితః

విద్యా వస్తుసమృద్ధి రిత్యఖిల సామగ్రీ సామేతే సదా –దుర్గాతిప్రియ దేవ మామక మనో దుర్గే నివాసం కురు ''

నామనసు ఒక దుర్గం. అంటే కోట. అందులో ప్రవేశించటం కష్టం. దుర్గమమైనది దుర్గం –ప్రవేశించటానికి కష్టమైనది అని అర్ధం. దుర్గానికి రక్షణగా చాలా ఉంటాయి. దాని కందకం గాంభీర్యం. ప్రాకారం ధైర్యం. సద్గుణాలే నమ్మదగిన ఆప్తులు. శరీరం లోని నవరంధ్రాలే ఇంద్రియాలు. అందులోని సంపద అంతా విద్య జ్ఞానం మొదలైనవి. కనుక శివుడు ప్రవేశించటానికి కావలసిన సామగ్రి అంతా ఉంది. శివుడు దుర్గా ప్రియుడు. మనసు పరమ శివునికి ఇష్టమైన దుర్గం అని ఆంతర్యం. శివజ్ఞానం ఉంటేనే ప్రవేశానికి అర్హత ఉంటుంది అని అర్ధం.

మనసు ఒక అడవి అని వర్ణించే శ్లోకం –

''మా గచ్ఛమితస్తతోగిరిశ భో మయ్యేవ వాసం కురు –స్వామిన్ ఆది కిరాత మామక మనః కాంతార సీమాంతరే

వర్తంతే బహుశో మృగా మద జుషో మాత్సర్య మోహాదయః –తాన్ హత్వా మృగయా వినోద రుచితా లాభం చ సంప్రాప్యసి''

శివా. నువ్వు ఎక్కడికీ పోవద్దు. నాలోనే ఉండిపో.నామనసు ఒక అరణ్యం అని ముందే చెప్పాను. నువ్వేమో ఆది కిరాతకుడవు. నీకు వేటాడటం చాలా ఇష్టం సరదా కదా. నీకు కావలసినన్ని మృగాలు నాలోనే ఉన్నాయి. హాయిగా వేటాడి అనుభవించు. రా. ఆలస్యం చేయకు. ఇవిగో కామ క్రోధ మద మాత్సర్యాలు అనే మృగాలు. వీటిని వేటాడి నీ వేట తీట తీర్చుకో అనుభవించు, ఆస్వాదించు, వినోదించు, ప్రయోజనం పొందు.

శ్రీ శంకరుల శివానంద లహరి ఆంతర్యం -9

మనసు ను చాతకం, చక్రవాకం,చకోరం హంస లతో కూడా పోల్చి శంకరాచార్య శ్లోకాలు చెప్పారు –

‘’హంసః పద్మవనం సమిచ్ఛతి యథా నీలాంబుదం చాతకః –కోకః కోకనది ప్రియం, ప్రతిదినం చంద్రం చకోర స్తదా

చేతో వాంఛతి మామకం, పశుపతే, చిన్మార్గ మృగ్యం విభో-గౌరీనాథ,భవత్పాదాబ్జయుగళం కైవల్య సౌఖ్య ప్రదం ‘’

హంస నిండుగా పద్మాలున్న కొలను లో విహరించాలని కోరుకొంటుంది. చక్రవాకం సూర్యుడిరాక కోసం ఎదురు చూస్తుంది. చక్రవాకం చంద్రుని వెన్నెల కోసం నిరీక్షిస్తుంది. చాతక పక్షి నీల మేఘం ఎప్పుడు వర్షిస్తుందా అని అర్రులు చాస్తూ ఎదురు చూస్తుంది. అలాగే నేను జ్ఞానమార్గం చూపించే గౌరీ నాధుని పాద పద్మాలద్వారా మోక్షం కోసం ఎదురు చూస్తున్నాను.

పై నాలుగు పక్షులు కంటికి కనిపించవు. మనసు కూడా అంతే. ఆ పక్షులకున్న విశిష్ట గుణాలవంటివి మన మనసుకు కూడా ఉన్నాయి. ఈ సుగుణాలతో సాధన సాగించమని ఆంతర్యం.

1-హంస పాలు నీళ్ళను వేరు చేస్తుంది. అంటే పాలను వేరు చేస్తుంది. అంటే గుణాన్ని గ్రహించటం హంస లక్షణం. అలాగే హంస తన జీవితకాలం లో ఒక హంస తోనే జత కడుతుంది. మరో హంస వైపు చూడదు. అలాగే భక్తుడు తన చూపును ఈశ్వరుని వైపే చూడాలని ఆంతర్యం. 2- చాతక పక్షి శరత్కాల నీల మేఘాన్ని తప్ప మరొక దాన్ని యాచించదు. అన్నికాలాలలోవర్షం పడినా చాతకానికి ఆ నీరు అక్కర్లేదు. అలాగే మనం కూడా మోక్షాన్ని ఇచ్చే ఈశ్వరునే యాచించాలని భావం. 3-చకోర పక్షి వెన్నెలలోని అమృతాన్ని ఆస్వాదిస్తుంది. అమృతం చంద్రునిలో మాత్రమే ఉంటుందని దానికి తెలుసు. దీనికోసం నిరంతరం ప్రయత్నిస్తూనే ఉంటుంది. మనం కూడా నిరంతర ప్రయత్నం తో అద్వైతామృతాన్ని పొందాలని సందేశం. - 4- చక్రవాకం పత్నీ వియోగాన్ని పోగొట్టుకోవటానికి సూర్యుని కోసం ఎదురు చూస్తుంది. జీవుడు కూడా పరమాత్మ వైపే దృష్టి సారించాలని సూచన. ఈ నాలుగు పక్షులు తమ గుణాలవలన మానవుని కి గొప్ప ఆధ్యాత్మిక సందేశాన్నిస్తున్నాయని ఆంతర్యం .

మరొక శ్లోకం లో మనసును చాతకం తో పోల్చారు –

‘’కారుణ్యామృత వర్షిణం, ఘన విపద్గ్రీష్మ చ్ఛిదాకర్మఠం-విద్యా సస్య ఫలోదయాయ సుమనస్సం సేవ్య మిచ్ఛాకృతిం

నృత్యద్భక్త మయూర మద్రినిలయం సంసజ్జటామండలం –శంభో, వాంఛతి నీలకంధర,సదా త్వాం మే మనశ్చాతకః ''

ఈ శ్లోకం లో నీలకంఠుడైన శివుడికి, మేఘానికి భేదం లేనట్లుగా చమత్కరించారు శంకరాచార్య

ఆ నీల మేఘం కారుణ్యం అనే అమృతాన్ని వర్షిస్తుంది. గ్రీష్మ తాపాన్ని పోగొడుతుంది. పంటలు బాగా పండుతాయి కనుక రైతులు పూజిస్తారు. వాళ్ళు కోరిన కోరికలను మేఘం తీరుస్తుంది. మేఘాలను చూసి నెమళ్ళు ఆనంద పరవశంతో నాట్యం చేస్తాయి. మేఘం ఎత్తైన కొండల మీద ఉంటుంది. కం అంటే నీరు ధర అంటే ధరించినది అంటే నీటిని కలిగిఉన్న మేఘం అని అర్ధం. ఆ నీటితో తన దాహార్తిని తీర్చమని చాతక పక్షి నీల మేఘాన్ని కోరుతోంది

గరళాన్ని మింగటం చేత శివుడి కంఠం నల్లబడింది కనుక నీల కంఠుడు.కంధరం అంటే మెడ కనుక నీల కంధరుడు . ఈయన కరుణ అనే అమృతాన్ని వర్షిస్తాడు. ఆపదలను తొలగించి, జ్ఞానం అనే పంటలు పండిస్తాడు. దేవతలు ఆయనను సేవిస్తారు, ఆనంద పరవశంతో నాట్యం చేస్తారు. కైలాస పర్వత వాసి, జటా జూట ధారి శివుడు. అలాంటి కరుణానిధి అయిన శివుడిని నా మనస్సు అనే చాతకపక్షికోసం కారుణ్యం అనే అమృతాన్ని వర్షించమని ప్రార్ధిస్తోంది అని ఆంతర్యం.

మనసును ఒక పెట్టె గా అభి వర్ణించి మరోశ్లోకం రచించారు –

''ఆశా పాశ క్లేశ దుర్వాసనాది-భేదో ద్యుక్తైర్దివ్య గంధై రమందై

ఆశా శాటీకస్య పాదారవిందం –చేతః పేటీం వాసితాంమే తనోతు ''

నా మనసు ఒక పెట్టె.దాని నిండా అవిద్య, అస్మితం, రాగం, ద్వేషం అభినివేశం అనే అయిదు క్లేశాలు అనే దుర్వాసనతో ఉంది. ఇవి దుఃఖ హేతువులు. దిక్కులే వస్త్రాలుకల దిగంబరుడైన శివుడిపాద పద్మాలు నా మనస్సు అనే పెట్టెలో ఉంటే ఆ క్లేశ దుర్వాసనలు అన్నీ తొలగి పోతాయి.

అవిద్య అంటే అజ్ఞానం. అస్మితం అంటే సుఖ దుఖాలు నేను అనుభవిస్తున్నాను అనే భావం వలన కలిగే దుఖం. రాగం అంటే ఇష్టమైన దానిపై కోరిక అవి దూరమైతే దుఖం. ద్వేషం అంటే ఇష్టం లేని వస్తువులు దగ్గరైతే కలిగేది.

అభినివేశం అంటే తనను తాను ప్రేమించటం మరణాదుల వలన కలిగే దుఖం. ఈ క్లేశాలు నశించాలంటే శివజ్ఞానం ఒక్కటే మార్గం అని ఆంతర్యం.

మనసు ఒక గుర్రం అని ఇంకో శ్లోకం –

''కళ్యాణినం సరస చిత్ర గతిం సవేగం –సర్వేంగితజ్ఞ మనఘం ధ్రువ లక్షణాఢ్యం

చేత స్తురంగ మధిరుహ్య చరస్మరారే –నేత స్సమస్త జగతాం వ్రుషభాధి రూఢః''

ఈశ్వరా !నామనసు ఒక గుర్రం. దాని నడక చాలా చిత్ర విచిత్రంగా ఉంటుంది. దాని పరుగు వేగం చాలా ఎక్కువ. మనో భావాలను ఇట్టే పసిగట్టే నేర్పు దానికి ఉంది.దోషాలు లేని మాంచి జాతికి చెందిన సాముద్రికలక్షణాలన్నీ కలిగి ఉన్న కల్యాణి జాతి గుర్రం. నువ్వు సర్వ లోకాధినేతవు. వృషభారూఢుడవు.నువ్వే నా మనసనే పంచకల్యాణి గుర్రాన్ని అధిరోహించి తిరగమని వేడు కొంటున్నాను.

గుర్రానికి ఉండే సరస చిత్ర గతి 5 రకాలు -1-అతి వేగం అతి నెమ్మది కాకుండా మధ్యరకం గా పరిగెత్తటం 2-. వేగంగా చాతుర్యంగా పరిగెత్తటం 3-వంకర టికర కాకుండా తిన్ననైన మార్గం లో గమనం 4-పైకి కాళ్ళు కదిలిస్తూ పరిగెత్తటం 5-ఒకే రకమైన వేగం తో ఎంతదూరమైనా పరిగెత్తటం.

ఈ అయిదు రకాల గమనం మన మనసును నడిపే పంచేంద్రియాలకు సంకేతం. రౌతు అంటే గుర్రాన్ని నడిపే వాడు సమర్దుడైతే పొగరుబోతు గుర్రమైనా చెప్పినట్లు దారికొచ్చి మాట వింటుంది. కనుక సర్వ సమర్ధుడైన ఈశ్వరుడే మన మనసనే గుర్రాన్ని ఎక్కితే అది దారికి తప్పకుండా వస్తుందని ఆంతర్యం.

ఇదికాక మనసును చెరువుతో, ఇంటితో కూడా పోల్చారు. ఆశ్లోక వైభవాలను ముందే తెలుసుకొన్నాం.

మనసు అనే మొదటి అంతః కరణ పూర్తయింది.   రెండవదైన బుద్ధి గురించి తర్వాత తెలుసుకొందాం.

శ్రీ శంకరుల శివానంద లహరి ఆంతర్యం -10

అన్తఃకరణాలలో రెండవదైన బుద్ధి గురించి శంకర భగవత్పాదులు చెప్పిన శ్లోకాలను తెలుసుకొందాం.

విషయాన్ని నిశ్చయించే మానసిక స్థితి ని బుద్ధి అంటారు. జడ బుద్ధి ఉన్నవాడు పరమేశ్వర చింతనానికి దూరం గా ఉంటాడు అనే భావంగా చెప్పిన శ్లోకం –

''అసారే సంసారే నిజభజన దూరే ''శ్లోకం లో దీని వివరణ ఇదివరకే తెలుసుకొన్నాం. మరో శ్లోకం –

''యథా బుద్ధి శ్శుక్తౌ రజత మితి కాచాశ్మని మణి-ర్జలే పైష్టేక్షీరం భవతి మృగ తృష్ణాసు సలిలం

తథా దేవ భ్రాంత్యా భజతి భవదన్యే జడజనో –మహా దేవేశం త్వాం మనసి చ న మత్వా పశుపతే ''

దేవతలే ఆరాధించే పరమ శివా పశుపతీ !మూఢుడు సత్యం కాని దాన్ని సత్యం అని భ్రమ పడుతున్నాడు. తాను వేరు బ్రహ్మం వేరు అనుకొంటున్నాడు. అది నిజం కాదని ఆ వెర్రి మాలోకానికి తెలీదు పాపం. నువ్వు నిత్య సత్య సచ్చిదానంద స్వరూపుడివి. కాని వాడు నిన్ను వదిలేసి చిన్న దేవతలనే నమ్ముతున్నాడు. ఇది ఎలా ఉందీ అంటే ముత్యపు చిప్పను చూసి వెండి అని, గాజు ముక్కను చూసి మణి అని, ఎండమావి ని చూసి నీరు అని భ్రమించటం లాగా ఉంది. కనుక నిన్నే సేవిస్తే ఈ భ్రమ ప్రమాదం వాడికి ఉండదు. ఇతర దేవతలను సేవిస్తే లౌకిక తాత్కాలిక ప్రయోజనాలే నేర వేరుతాయి. నిన్ను సేవిస్తే శాశ్వత ముక్తి లభిస్తుంది. నువ్వుఅవిద్యా నిర్మూలనం చేసి మోక్షం ప్రసాదిస్తావు. జీవుడు మాయావృతుడు. నీవు మాయాతీతుడవు.

అలాగే ''గభీరే కాసారే విశతి విజనే –''శ్లోకం లోనూ ఇదే భావాన్ని వివరించారని తెలుసుకొన్నాం

జడ బుద్ధిని జ్ఞానం లో నిలపాలి అప్పుడే తరుణోపాయం అని చెప్పేశ్లోకం

''మనస్తే పాదాబ్జే నివసతు వచస్తోత్ర ఫణితౌ –కరశ్చాభ్యర్చాయాం శ్రుతి రపి కథాకర్ణన విధౌ

తవ ధ్యానే బుద్ధిః నయన యుగళం మూర్తి విభవే -పరగ్రంథాన్ కైర్వాపరమశివ జానే పరమతః ''

నా మనసు నీ పాద పద్మాల మీద లగ్న మవ్వాలి. తామర పువ్వుకు ఏమీ అంటనట్లు నామనసుకు ఏ మాలిన్యమూ అంటరాదు.శివ జ్ఞానం అనే మకరందాన్ని మాత్రమే ఆస్వాదించాలి. నిన్ను స్తుతించే వేద,ఇతిహాస, పురాణ స్తుతినే వింటూ ఉండాలి. కావ్యాలు, గేయాలు, పద్యాలలో నీ స్తుతే వినిపించాలి చేతులు నిన్నే అర్చించాలి. చెవులు నీ గాథలే

వింటూ ఉండాలి. నాబుద్ధి నీధ్యాన లగ్నమవ్వాలి. నాకళ్ళు నీ రూప సౌందర్య దర్శనం తో ధన్యమవాలి. నువ్వే ప్రపంచం,ప్రపంచమే నువ్వు అనే భావన మనసు, బుద్ధి లో నిండిపోవాలి. నా సర్వేంద్రియాలు నీ చుట్టూనే పరి భ్రమించాలి. ఇలా బుద్ధిని నీకై సర్వ సమర్పణ చేస్తే, సాయుజ్యమే కదా కలిగేది.

1- చిత్తం –''చింతన కతృత్వం చిత్తం –''జ్ఞాపకాల పొరలు ఉన్నది చిత్తం.చిత్తం లో పరమేశ్వర పరిమళాలు నింపుకోవాలి అని –

''పాపోత్పాత విమోచనాయ రుచి రైశ్వర్యాయ మృత్యుంజయ –స్తోత్ర ధ్యాన నతి ప్రదక్షిణ సపర్యాలోకనా కర్ణనే

జిహ్వా చిత్త శిరోంఘ్రి హస్త నయన శ్రోత్రై రహం ప్రార్ధితో –మా మా జ్ఞాపయ ముహుర్మామేవ మా మే వచః ''

మృత్యుంజయ మూర్తీ శివా !నాఇంద్రియాలన్నీ నిన్నే ప్రార్దిస్తున్నాయి. ఎందుకంటె తమవలన నేరాలు ఏవైనా జరిగితే అవి పాపాలకు కారణం అవుతాయని. పాపాలు మనోహరమైన ఈశ్వర సంబంధమైన జ్ఞాన సంపదను అనుభవించ కుండా అడ్డుపడతాయి. కనుక పాపాలవల్ల జరిగే ఉత్పాతాలు కలగకుండా ఇంద్రియాలన్నీ నిన్నే సేవిస్తున్నాయి. నాలుక నిన్ను స్తోత్రం చేయటానికి, చిత్తం నీ సంబంధమైన ధ్యానం చేయటానికి చేతులు నిన్ను పూజించటానికి, కళ్ళు నిన్నే దర్శించటానికి, శిరస్సు నీకే నమస్కరించటానికి, పాదాలు నీ చుట్టూ ప్రదక్షిణం చేయటానికి, చెవులు నీకథలే వినటానికి అనుకూలంగా ఉంచమని వేడుకొంటున్నాయి.అందుకని ఓ ప్రభూ నన్ను ఆ ఇంద్రియాలు కోరినట్లు ఆజ్ఞాపించు. నాకు మూగతనం చెవుడు, గుడ్డితనం కుంటితనం రాకుండా చూడు. ఈ ఆవ లక్షణాలు లేకపోతె హాయిగా నాఇంద్రియాలు నీ సేవలో ధన్యమౌతాయి

4-ఆహంకారం -.''అహం కర్తా అహంకారః ''అని శకరాచార్య నిర్వచనం. నేను చేస్తున్నాను అనే భావమే అహంకారం. ఇది అనర్ధ హేతువు దాన్ని వదిలించుకోవాలి. దీనికోసం

''త్వత్పాదాంబుజ మర్చయామి –''శ్లోకం లో ఈ విషయాన్నే చెప్పారు. దీన్ని మనం తెలుసుకొన్నాం. అలాగే

''మనస్తే పాదాబ్జే –''శ్లోకం లోని భావాలూ గ్రహించాం –

''సా రసనే తే నయనే –తావేవ కరౌ స ఏవ కృతకృత్యః

యా యే యౌాయో భర్గం-వద తీక్షతే సదార్చత స్స్మరతి”

శివ నామం ఉచ్చ రించే నాలుకే నాలుక. శివుని దర్శించే నేత్రాలే నేత్రాలు. మహా దేవుని పూజించే చేతులే చేతులు. నిరంతరం సదాశివుని స్మరించేవాడే కృతకృత్యుడు. పోతనగారుకూడా “కమలాక్షు నర్చించు కరములు కరములు శ్రీనాధు వర్ణించు జిహ్వ జిహ్వ ---”అన్నారు. చివరగా –

‘’క్రీడార్ధం సృజసి ప్రపంచ మఖిలం క్రీడా మృగా స్తే జనాః –యత్కర్మా చరితం మయా చ భవతః ప్రీత్యై భవత్యేవ తత్

శంభో స్వస్య కుతూహలస్య కరణం మచ్చేస్టితం నిశ్చితం –తస్మాన్మామక రక్షణం పశుపతే కర్తవ్య మేవ త్వయా ‘’

ప్రపంచాన్ని ఆటగా సృస్టిస్తావు.ఆ ఆటలో మేమందరం క్రీడా మృగాలమే. నువ్వు సృష్టించిన అడవి జంతువును నేను. నీ పెంపుడు జంతువును కూడా. కనుక నేను చేసే పనులన్నీ నీకు ఇష్టంగానే ఉంటాయి. పెంపుడు జంతువంటే యజమానికి వల్లమాలిన అభిమానం కదా. కనుక నన్ను రక్షించటం నీ బాధ్యత, కర్తవ్యమ్ కూడా. కారణం నువ్వు పశుపతివి.

శ్రీ శంకరుల శివానంద లహరి ఆంతర్యం -11

స్థూల సూక్ష్మ కారణ శరీరాల లయం

1- స్థూల శరీరం -పంచ భూతాలూ, అయిదు కర్మేంద్రియాలు, అయిదు జ్ఞానేంద్రియాలు, పంచ ప్రాణాలు, ,నాలుగు అంతః కారణాలు –కలిసిన మొత్తం 24 తత్వాలు కలిస్తే స్థూల శరీరం –ఈ 24 తత్వాలు లయం అయితేనే మోక్షం. అందుకే శంకారాచార్య 24 సార్లు మహేశ్వర పాద పద్మాల స్మరణ చేశారు. ఇలా స్మరణ చేస్తే స్థూల శరీరం పర బ్రహ్మాలో లయం అవుతుందని ఆచార్యుల వారి ఆంతర్యం అని గ్రహించాలి.

2- సూక్ష్మ శరీరం –పంచ ప్రాణాలు, పంచ జ్ఞానేంద్రియాలు, పంచ కర్మేంద్రియాలు మనసు, బుద్ధి కలిస్తే సూక్ష్మ శరీరం. ఇవి 17 తత్వాలు. ఇవీ లయం కావాలని 17 సార్లు పశుపతిని స్మరించారు. మనసును 18 వస్తువులతో పోల్చటం ఆ 17 తత్వాల సూక్ష్మదేహం లయం అవటానికే నని ఆంతర్యం.

3- కారణ శరీరం –ఇది ఆకారం లేనిదేకాక పుట్టుక, చావులకు కారణమైనదికూడా.

దీనికోసం ''ఆశాపాశ క్లేశ దుర్వాసనాది ---''శ్లోకం చెప్పి మనస్సు అనే పెట్టెలో ఈశ్వర పాద పద్మాలుంటే వాసనా క్షయమై కారణ శరీరం లయమౌతుందని అప్పుడే అద్వైత సిద్ధి కలుగుతుందని ఇది వరకే గ్రహించాం. పాదాలు మనం నిలకడ గా ఉండటానికిఆధారం గా తోడ్పడతాయి. అంఘ్రి అన్నా పాదాలే ఉత్తమ గతి పొందించేవి అని అర్ధం. సన్మార్గం లో సంచరించటానికి సహకరించేవి చరణాలు. దేవతల శక్తులన్నీ భగవంతుని పాదాలలోనే ఉంటాయట.

పాద పద్మాలు అనే మాటకు ఆంతర్యం ఆత్మ,పరమాత్మల జ్ఞానాలే భగవంతుని పాదపద్మాలు. భగవంతుని లీలలు ఒక పాదం అయితే ఆంతరిక అర్ధం మరో పాదం అన్నారు విజ్ఞులు. శివుడు ఒక పాదం అయితే శక్తి మరోపాదం అన్నారు.

శంకరాచార్య పాదాలను భక్తి పూర్వకంగా పాదపద్మాలన్నారు. జీవులను సంసార లంపటం నుంచి తరింపజేసేవి భగత్పాదపద్మాలు.

ఈ విధంగా శివానంద లహరి లో శంకర భాగవత్పాదులవారు సదాశివ పాద పద్మార్చనం, స్మరణం, కీర్తనం,పాద సంసేవనం అందరూ చేసి తరించాలని భావించారు. ఇది శిరోధార్యం మార్గ దర్శకం కైవల్య సాధనం, సంసార తరుణోపాయం.

శ్రీ శంకరుల శివానంద లహరి ఆంతర్యం -12(చివరి భాగం)

శివానందలహరి లో అద్వైత స్థితి

''కిం బ్రూమః తవ సాహసం పశుపతే కస్యాస్తి శంభో –''శ్లోకం లో శివుని అద్వైత స్థితి ని వర్ణించారు శంకరాచార్య. మహా ప్రళయం లో కూడా పరమేశ్వరుడు ఆనంద లహరిలో తేలియాడుతూ,నిశ్చలంగా ఉంటాడు. ఇదే అద్వైత స్థితి. ఇందులో ఆనంద లహరి ఒక గొప్ప అనుభవ స్థితి.

''కిం బ్రూమః తవ సాహసం పశుపతే కస్యాస్తి శంభో, భవ –ద్ధైర్యం చేదృశ మాత్మన స్థితిరియం చాన్యైః కథం లభ్యతే

భ్రశ్య ద్దేవ గణం త్రసన్ముని గణం నశ్య త్ప్రపంచం లయం –పశ్యన్ నిర్భయ ఏక ఏవ విహరత్యానంద సాంద్రో భావాన్ ''

శంభో పశుపతీ !నీ ధైర్యానికి జోహార్లు. నీ సాహసానికి జోహార్లు. నీ అచంచల ఆత్మ స్థితి బహు ప్రశంశ నీయం. ప్రళయ కాలం లో దేవతలు కూడా స్థాన భ్రంశం చెందుతున్నారు. భయం తో వణికి పోతుంటారు. నీ కళ్ళ యెదుటనే ప్రపంచం నశించి పోతోంది. ఇదంతా చూస్తూ నువ్వు మాత్రం నిశ్చలంగా ఆనంద సముద్ర లహరి లో హాయిగా తేలియాడుతూ ఉంటావు. అని అద్వైతానందాను భూతిని ఆచార్య శంకరులు అద్భుతంగా ఆవిష్కరించారు.

అలాగే "అంకోలం నిజ బీజ సంతతి –"శ్లోకం లోనూ అద్వైత సిద్ధాంత ప్రదర్శన చేసిన సంగతి తెలుసుకొన్నాం. నదులు సముద్రం లో కలిసి తమ నామ రూపాలు అస్తిత్వాన్ని కోల్పోయి సముద్రమే నన్న భావం గా కలిసిపోతాయి . ఇదే అద్వైత స్థితి లో ఆంతర్యం.

ఈశ్వరుడు మనలోనే ఉంటె ఈశ్వర ప్రార్ధన నిరంతరం చేస్తుంటే జ్ఞాన ప్రాప్తి జరిగి, అరిషడ్వర్గాలు నశించి అద్వైత సిద్ధి లభిస్తుంది అని ఇదివరకటి శ్లోకాలలో తెలుసుకొన్నాం. ఇలాంటి శ్లోకాలు ఎన్ని చెప్పుకొన్నా సంతృప్తి ఉండదు. నిత్య సాధనతో పరమేశ్వర చిత్త లగ్న మానసులమైతే ఆచార్య శంకరులు ప్రవచించిన శివానంద లహరి అనే అద్వైత సిద్ధి లభిస్తుందని గ్రహించాలని మనవి చేస్తూ "శంకరుల శివానందలహరి ఆంతర్యం "ధారావాహిక కు ఇంతటితో సమాప్తి పలుకు తున్నాను.

సర్వ వేదాంత సౌరభం

శంకర దిగ్విజయ యాత్ర

కాశీ రాజు రత్న సింహుడు శ్రీ శంకరాచార్యుల అప్రతిహత విద్యా వైభవ సంపత్తి గుర్తించి, గౌరవించి, కాశీలోనే ఉంటూ తనకు ఆనందాన్ని కలిగించమని ప్రార్ధించాడు. సన్యాసి అలా ఒకే చోట ఉండటం ధర్మం కాదని చెప్పి, ఒకచోటే కాలక్షేపం చేయటానికి తాను పుట్టలేదని తెలియజేసి, అక్కడి నుంచి బయల్దేరారు.ఆనంద గిరి, చిద్విలాసుల కథనం ప్రకారం శంకరులు సామాన్య యతీశ్వరుడిగా కాక, కాశీరాజు ప్రాపకం తో లభించిన అనేక రాజ లాంఛనాలతో పటాటోపంగా దిగ్విజయ యాత్ర ప్రారంభించారు. ద్వారక రాజు సుధన్వుడు శంకరుని గురువుగా స్వీకరించి, సేవ చేయాలనే కోరికతో ఆయన వెంట నడిచాడు. అప్పుడు భగవత్పాదుల వయస్సు 25ఏళ్ళు. కొందరి లెక్కప్రకారం కుమారిల భట్టును కలిసే నాటికి శంకరుల వయసు 15మాత్రమే.

మొదటిసారిగా ప్రయాగ క్షేత్రం చేరి త్రివేణీ సంగమ స్నానాలు చేస్తూ, జిజ్ఞాసులకు బోధ చేస్తూ, ప్రత్యర్ధులను ఓడిస్తూ, మీమాంసా శాస్త్ర దురంధరుడైన కుమారిల భట్టు ఆత్మ పవిత్రత కోసం తుషాగ్నిలో ప్రవేశించ బోతున్నాడని తెలిసి, అంతకు ముందే ఆయనతో సంభాషించాలనే కోరిక ఉండటం చేత శంకరులు రుద్రపురంలో ఉన్న కుమారిలుని చూడటానికి వెళ్ళారు. ఈయన జైన, బౌద్ధ సిద్ధాంతాలను ఆయా గురువులనుంచి రహస్యంగా గ్రహించి, దొరికిపోయి, బహిష్కరింపబడి,క్రోధా వేశాలతో రాజాశ్రయాన్ని పొంది, ఆమతాలను రూపుమాపి, అవసానకాలం లో గురు ద్రోహ మహాపాతకం నివారణకోసం, ప్రాయశ్చిత్తంగా" ఊక కొలిమి"లో ప్రవేశించి చనిపోవాలని భావించాడు. శంకరులు

అక్కడికి చేరే సమయానికే ఆయన అగ్ని ప్రవేశం చేసి కొంతవరకు దహింప బడినా, శంకరునితో ఆనందంగా మాట్లాడి, మాహిష్మతి నగరంలో ఉన్న తన శిష్యుడు మండన మిశ్రుని కలిసి ఓడించి శిష్యునిగా గ్రహించమని చెప్పి చనిపోయాడు. కుమారిలభట్టు సుధాన్వాదిఅనేక బౌద్ధరాజులను సంస్కరించి వైదిక మార్గ ప్రవర్తకులను చేసి, వారిద్వారా దేశం లో వైదికాన్ని స్థాపించిన మహాపురుషుడు గా కీర్తి పొందాడు. ఆ కాలం లో ఆయనకు ఎదురు లేదు. కుమారిలుడు కామరూపం అనబడే అస్సాం కు చెందినవాడని కొందరు, తమిళ దేశం వాడని కొందరు అంటారు. అతని ప్రత్యర్ధులైన "జిన విజయ "కర్తలు కుమారిలుడు ఆంధ్రుడే అన్నారు. కానీ ఆయన జీవితమంతా ఉత్తర దేశం లోనే గడిచిపోయింది కనుక అతని ప్రభావం ఆంద్ర దేశం లో కనిపించలేదు. క్రీ.పూ 494లో శంకరుల 15వ ఏట కుమారిలభట్టు మరణించాడు. "శంకర –కుమారిల సమాగమనం కు చారిత్రక సాక్ష్యాదారాలు దొరకక పోవటం చేత దాన్ని సమ్మ తించటం లో ప్రాముఖ్యం లేదన్నారు ప్రొఫెసర్ సూర్యనారాయణ శాస్త్రి. కుమారిలుడు శంకరులకు చాలా ప్రాచీనుడు కనుక వీళ్ళిద్దరూ కలుసుకోవటం అసంభవం అన్నారు కృష్ణస్వామి మొదలైన ఆధునికులు.

కుమారిల యతి సార్వ భౌముడితో చర్చించే అవకాశం దొరకక పోయినందుకు శంకర యతీంద్రులు, నిరాశ చెంది, కుమారిలుని ముఖ్య శిష్యుడేకాక, బావమరిది కూడా అయిన మండన మిశ్రుని తో వాదించటానికి మాహిష్మతీ నగరం చేరారు. అది మగధ సామ్రాజ్య రాజధాని అని విద్యారణ్యులు చెబితే, హస్తినాపురానికి దగ్గరలో ఉందని ఆనంద గిరి రాశాడు. ఈనగరం నర్మదా నదీ తీరంలో ఉందని రఘువంశం,మాఘకావ్యం అన్నాయని "తెలంగ్" తెలిపాడు. మండన మిశ్రుడు రాజ గురువు అవటం చేత అత్యధిక భోగాభాగ్యాలతో వర్ధిల్లుతున్నాడు. శిష్యులనేకులున్నారు. వారికి కర్మకాండ బోధిస్తూఉంటె ఇంటి ప్రాంగణం లోని పంజరపు చిలకలు "వేదాలు స్వతః, పరతః ప్రమాణాలే- "స్వతః ప్రమాణం పరతః ప్రమాణం కీరాంగనా యత్ర గిరం గిరంతి "పలుకుతుంటాయి. అంటే సంపూర్ణ వైదిక కర్మభావ వాతావరణాన్ని ఆయన స్వయంగా నిర్మించాడు. "మీమాంసాను క్రమణినిక ",విధి వివేకం "అనే అపూర్వ గ్రంథాలు రాసి మహా ప్రఖ్యాతుడైనాడు. ఇలాంటి బలమైన ప్రత్యర్థితో వాదించిజయించి అద్వైత ప్రతిష్ట చేయాలని శంకరుల కోరిక. ఈ సంఘటన అత్యంత ప్రధానమై శంకరుల జీవితం కొత్తమలుపు తిరిగింది. మండనుని ఓటమితో, ఆనాటి కర్మ వాదులంతా తలవంచి మగధ రాజుతో సహా అనేకమంది రాజులు శంకరులకు అధీనులైనందున, శంకర సంకల్పమైన అద్వైత సిద్ధాంత స్థాపన కార్యక్రమం జయప్రదమైంది. మండన పండితుడే విశ్వరూపాచార్యుడు. శంకర శిష్యుడై సురేశ్వరాచార్యుడు అయ్యాడు.

మండన మిశ్ర, శంకరులు ఏడు రోజులు చర్చోపచర్చలు ఉభయభారతి అధ్యక్షతలో జరిపారు. శంకరుల ప్రజ్ఞకు సమాధానాలు చెప్పలేక మండనుడు ఉక్కిరి బిక్కిరై భార్య ఉభయభారతి ప్రకటించినట్లుగా ఓటమిని అంగీకరించాడు. శంకర ఉభయభారతి వాదాలు తర్వాత సాగి, ఆధ్యాత్మిక విద్యా స్వరూపుడై, చిద్రూపుడైన అపర శంకరునికి, సర్వ విద్యాపాదపమైన అపర శారద కు జరిగే వాదాలను చూడటానికి దేవ ముని గణం అంతా తిలకించి పులకించింది. చివరికి ఆమెకూడా ఓడిపోయి శంకరుని సత్కారం చేసి భర్త మండనుడి సన్యాస దీక్షకు ఒప్పుకొని శంకర సూటి వాద ఘాతాలకు తీవ్రంగా బాధపడి అపరసరస్వతి ఉభయ భారతి శంకరుల భాగవత్పాదులతో శృంగేరి చేరి శారదామాతగా పూజ లందుకొంటున్నది అని "గురు వంశ కావ్యం "తెలియ ఎసింది.

అమరుక రాజు శరీరంలో పరకాయ ప్రవేశం చేసిన శంకరులు శృంగారాన్ని గ్రహించి, ఉభాయభారతితో వాదించి ఓడించాడు. మండన మిశ్రునికి ఆత్మబోధ చేసి మహావాక్యాలు ఉపదేశించి తురీయాశ్రమమిచ్చి క్రీ.పూ.491లో సురేశ్వరాచార్యుడనే ఆశ్రమనామం అందించారు. వీటితో ఉత్తర భారతం లో శంకరునికి ఎదురు లేకపోయింది పండితపామరులు, రాజులు శిష్యులయ్యారు. అద్వైతామృతసారం గ్రోలారు.ఇతర మతాలను నిరాకరిస్తూ, శంకర ప్రోక్త అద్వైత సిద్ధాంతాన్ని ఆచరిస్తూ జన్మ ధన్యం చేసుకొని ముక్తి పొందారు. ఉభయభారతి కూడా శంకరుని సన్యాసిని గా అనుసరిస్తూ, సంపూర్ణ వైరాగ్యంతో కాలం గడుపుతూ, శృంగేరి మఠ స్థాపన వరకు శంకర భాగవత్పాదులతో పర్యటన చేస్తూ, తీవ్రమైన సాధనాలతో అనేక అనుభూతులు పొంది, అందరికి ఆరాధ్యయై, చివరికి శృంగేరిలో ఒక ఆలయం లో పూజింప బడుతోంది చరిత్ర తెలిపింది.

ఆధారం –శ్రీ అనుభవానంద స్వామి వారి "సర్వ వేదాంత సౌరభం ".

శ్రీ శంకరుల దేశ పర్యటన

ఆతర్వాత శంకర యతీంద్రులు దేశం నలుమూలలా అద్వైత మతాన్ని స్థాపించటం కోసం శిష్య గణం తో భారత దేశమంతా పర్యటన ప్రారంభించారు. అన్ని రాష్ట్రాలపాలకులు శంకరుని గౌరవంగా ఆహ్వానించి అద్వైత ప్రచారానికి బాగా తోడ్పడుతున్నారు. ముందుగా మాహిష్మతి నుంచి, మహారాష్ట్ర మీదుగా దక్షిణాప్రయాణమయ్యారు. మహారాష్ట్రలో మల్లరులు, కాపాలికులు, భైరవారాధకులైన తాంత్రికులు న్నారు..వీరి మత సిద్ధాంతాలను అనుష్టానవిధానాలను ఖండిస్తూ, వారిఅనుచరులను మార్చి, శిష్యులను చేసుకొని దిగ్విజయ యాత్ర చేశారు. శంకర వాద విధానం లో ఒక సామరస్యం ఉన్నట్లు ఆనందగిరి రాశాడు. ఒక చోటుకు చేరగానే శంకరులు ఆదేశం లోని పండితులను సమావేశానికి ఆహ్వానించి,వారి మతవాదాన్ని దాని సాధనా విధానాన్ని వారితోనే చెప్పించి శ్రద్ధగా వినేవారు. తర్వాత ఆ మత వాదం పై వారితో సాకల్యం గా చర్చించి, ముందుగా అందులో తనకు అంగీకారం అయిన విషయాలను చెప్పి, తర్వాత అంగీకారం కాని విషయాలపై తీవ్రంగా వారితో చర్చించి, తన సిద్ధాంతాన్ని సమర్ధించి, వారి సిద్ధాంతం లోని దోషాలను ఎత్తి చూపటం తో ప్రత్యర్థులు సులభంగా శంకర భావ ధారకు లొంగి, అనుచరులు శిష్యులవటం ముఖ్య విశేషం.

ఈ ప్రయాణం లో మహారాష్ట్రలో ఒక చోట ఒక కాపాలికుడు కుటిల ప్రయత్నాల చేత చంపాలని భావించాడు. "Man's unhappiness comes of his greatness "తన ప్రతిష్టవల్లనే మానవుడికి దుఖం కలుగు తుంది అనే మహాకవి కార్లైల్ నానుడి ననుసరించి శంకరుని కీర్తి ప్రతిష్టలు చాలామందికి అసూయకు కారణమయ్యాయి. ఈకాపాలికుడు మూఢంగా తెగించటం చేత అతని పేరు లోకానికి తెలిసింది కానీ, ఇంకా యెంత మంది ఉన్నారో తెలీదు. వీడు అంతా నిద్రించే సమయంలో శంకరుని తల నరకటానికి వచ్చాడు. వాడికి మించిన శక్తి సామర్ధ్యాలున్న పద్మపాదునికి తెలిసి. వచ్చి వాడి చేతిలోకత్తిలాగేసి వాడిని చంపేశాడు. దీనికి భిన్నంగా కాపాలిడు ఒకసారి శంకర సన్నిధానానికి వచ్చి ఒక

మహాత్ముని శిరస్సు కాళికా దేవికి అర్పించాలను కొన్నాననీ అమహాత్ముడు శంకరుడే అని, శిరసు ఖండించిన మాత్రం చేత ఆత్మ అవిచ్చేద్యం కదా అని ఆయనకే బోధించగా శిష్యులు లేని సమయంలో వచ్చి తల తీసుకోమని శంకరులు చెప్పగా వాడు వచ్చి తల తెగేయ్యటానికి సిద్ధమై పద్మపాడుడిని నిద్రలేపగా, పద్మపాదుడు ఆ కాపాలికుని వధించాడని కథనం.ఈ సంఘటన మన శ్రీశైలం లోనే జరిగిందని పలువురి నమ్మకం.

శ్రీశైలం నుంచి కర్ణాటకలోని గోకర్ణ క్షేత్రం చేరి స్వామిని దర్శించి, శ్రీ వల్లిఅనే చోటుకు శంకరులు వచ్చారు. ఇక్కడ మూఢుడు లాగా ఉండే ఒకడు వచ్చి శిష్యుడయ్యాడు. ఇక్కడ కాదు ప్రయాగలో ప్రభాకరుడు అనే బ్రాహ్మణుడు శంకరుని వద్దకు తనమూఢ కుమారుని తీసుకొనివచ్చాడని వాడిని అనుగ్రహించి కొన్ని ప్రశ్నలు అడిగితె పృధ్వీ ధరుడు అనే ఆ బాలుడు తన నిజతత్వాన్ని తెలుపుతూ అద్వైత ప్రసంగం చేశాడనీ, అందరూ ఆశ్చర్యపోయారనీ, అతడు చెప్పిన శ్లోకాలకే శంకరులు " హస్తామలకం " అనే వ్యాఖ్య రాశారని అతడిని శిష్యుడిని చేసుకోన్నారనీ ఉంది. మొదట్లో ఇతడి పేరు ఉదంకుడు అనీ, కానీ సన్యాసం స్వీకరించి హస్తామలకాచార్యుడై ప్రసిద్ధి పొందాడని చరిత్ర. ఇతడి తండ్రి ప్రభాకరుడే మీమాంసా చార్యుడైన ప్రభాకర మిశ్ర అన్నారు. కాలం లో చాలా తేడా ఉంది కనుక ఇది నిజం కాదన్నారు శ్రీ అనుభవానందులు.

కాశీలో మణికర్ణికా క్షేత్రం లో శంకరులు ఉండగా అక్కడే ఉంటున్న విశ్వనాథాధ్వరి కొడుకు కలానాథుడు శంకర దర్శనం చేసి, మనోహరమైన తోటక వృత్తాలతో గానం చేసి, శుశ్రూష చేసి శిష్యుడై, సన్యాసం తీసుకొని తోటకాచార్యునిగా పిలువబడ్డాడు. ఇతడి పూర్వనామం గిరిలేక ఆనంద గిరి. ఇతడు శంకర భాష్యపాఠాలకు,ఆలస్యంగా వచ్చినా అతడికోసం ఆగి, వచ్చాకనే చెప్పేవారు. అతడు మందమతి అతడికోసం ఎదురు చూడటం దండగ అని ఇతర శిష్యులు ఫిర్యాదు చేయగా, అతనిపైప్రత్యేక దయ చూపించి అనుగ్రహించగా క్రితం సారి చెప్పిన పాఠాలను తోటక వృత్తం లో శ్లోకాలుగాచెప్పి అందర్నీ విస్మయానంద భరితుల్ని చేశాడు. ఈవిధంగా పద్మపాద సురేశ్వర, హస్తామలక, తోటకాచార్యుడు అనే నలుగురు ముఖ్య శిష్యులు ఏర్పడ్డారు.

తర్వాత దక్షిణాభి ముఖంగా ప్రయాణించి,తుంగభద్రానదీ తీరం చేరి, అక్కడి ప్రకృతి సౌందర్యం, ప్రశాంత వాతావరణానికి సంతోషించి శంకరులు ఆనందంతో అక్కడ శృంగేరి లో ఒక మఠాన్ని స్థాపించి, అందులో శారదా దేవిని ప్రతిష్టించి, వీర సేనమహారాజు సాయంతో దేవాలయం నిర్మించి, అఖండ విద్వత్ వరుడైన సురేశ్వరుని పీఠాధిపతి గా నియోగించారు.

అప్పటికే తాను రాసిన భాష్యాది గ్రంథాలు అందరూ అర్ధం చేసుకోవటానికి కష్టంగా ఉన్నాయని గ్రహించిన శంకరులు వాటికీ వివరాలు అవసరమని భావించారు. ఒక రోజు శిష్యులను పిలిచి, తన సంకల్పం చెప్పి, తన రచనలలో మణిపూస లాంటి" బ్రహ్మ సూత్ర భాష్యం "కు వార్తికం రాయమని సురేశ్వరునికి అప్పగించారు. మిగిలినవారికీ పనులు అప్పగించారు. కానీ సురేశ్వరుడు సమర్దుడుకాదని అతడు కర్మిష్టి అనీ గురువుకు విన్నవించారు. ఏక భావం

రానందున పద్మ పాదునికి ఆబధ్యత అప్పగించి, సురేశ్వరునికి బృహదారణ్యకం మొదలైన వాటికి వార్తికాలు రాయమన్నారు.అతడు వాటిని రాసి చూపించి అంగీకారం పొందగా శంకరులు అతడిని ఒక అద్వైత రచన చేయమని ఆదేశించారు. అతి తక్కువకాలం లోనే "నైష్కర్మ సిద్ధి "అనే గ్రంథాన్నిరాసి అద్వైత భావ గరిమతో శంకరుని మనసు దోచుకొన్నాడు.

పూర్వం కాశీలో పద్మపాదుడు ప్రభాకరుని మీమాంసా శాస్త్రంను అధ్యయనం చేసిన వాడు అవటం చేత, దాన్ని అనేకరకాలుగా ఖండిస్తూ భాష్య వివరణం రాశాడు. గుర్వాజ్ఞతోదాన్ని తీసుకొని తన స్వగ్రామం చిదంబరం,అక్కడినుంచి రామేశ్వరం దర్శించాలని బయల్దేరి చిదంబరం లో పిన తండ్రి ఇంట్లో ఉంచి వెళ్ళగా, అతడు ప్రభాకరుని అభిమాని అవటం తో దాన్ని తగలబెట్టాడు అసూయతో. యాత్రనుంచి తిరిగివచ్చి తనగ్రంథం విషయం అడిగితె అకస్మాత్తుగా జరిగిన అగ్ని ప్రమాదం లో దహనం చెందిందని మొసలి కన్నీరు కార్చాడు పినతండ్రి. దుఖభారంతో శృంగేరిలో ఉన్న శంకర గురువును దర్శించి జరిగినది వివరించాడు. శిష్యుని ఓదార్చి పూర్వం ఆగ్రంథాన్ని తనకు చదివి వినిపించాడు కనుక దాన్ని స్మరించి అయిదు పాదాలు మాత్రమె చెప్పగా పద్మపాదుడు మళ్ళీ రాసి లోకానికి అందించాడు, అది "పంచపాదికా వివరణం "అనే పేరుతొ లోక ప్రసిద్ధమైనా ఇప్పుడు అదీ దొరకక బ్రహ్మ సూత్రాలలో మొదటి సూత్రాచతుష్టయం లో మాత్రమె పద్మపాదుని వివరణ మిగిలి ఉంది. ఇందులో శంకర అధ్యాస భాష్యం చాలా విపులంగా ఉండి,దీనికి అనేక వృత్తులు,టీకలు కలిగి ప్రఖ్యాతి పొందింది. ఇదే శంకర భాష్యానికి మొదటి వివరణ గ్రంథం మాత్రమేకాదు శంకరుని ప్రియశిష్యుడు పద్మపాదాచార్య కృతం కూడా .

శ్రీ శంకరుల దేశ పర్యటన -2

శంకరుల మాతృమూర్తి ఆర్యాంబ మరణం

శంకరులు శృంగేరిలో ఉండగానే తల్లి అవసాన దశ లో ఉన్నదని గ్రహించారు. కానీ బృహత్ శంకర విజయం లో శంకరులు గోవింద భాగవత్పాడులవద్ద తురీయ ఆశ్రమమం తీసుకొని, బదరీ కైలాసాలు దర్శించి మళ్ళీ బదరిని చేరాక తల్లి అనారోగ్యం తెలిసింది అని ఉన్నది. అగ్ని శర్మ అనే బంధువు శంకరుని తల్లి సందేశాన్ని తెలియ జేయగా, చిత్సుఖా చార్యునితో కలిసి శంకరులు స్వగ్రామం కాలడి చేరారు, విద్యారణ్య రచన ప్రకారం శృంగేరి స్థాపన తర్వాతనే తల్లి మరణం జరిగిందని ఉంది. ఇంటికి వెళ్లి తల్లికి సేవలు చేసి, ఆమెనిత్యం నదీ స్నానానికి వెళ్ళలేని స్థితి గమనించి తపోశక్తి తో పూర్ణానది దిశమార్చి తనింటి ముందు ప్రవహించేట్లు చేశారు. అప్పటినుంచి అది "అంబా నది "పేరుతొ పిలువబడింది.అవసాన దశలో తనకు తత్వోపదేశం చేయమని కుమారుని కోరితే, శంకరులు "తత్వ బోధ "అనే గ్రంథం రాసి, బోధించటం మొదలుపెడితే ఆమెకు అర్ధంకాక ఇంకొంచెం సులభంగా చేసి చెప్పమని కోరితే, శ్రీ కృష్ణ పరమైన శ్లోకాలు రాసి వివరించారు. భగవద్యానం తో తన్మయురాలై ఆర్యాంబ తనువు చాలించింది. పూర్వాశ్రమ బంధువులను పిలిచి, తాను తల్లికి చేసే దహన సంస్కారాలకు ఆహ్వానించగా, వాళ్ళంతా బహిష్కరించారు.శంకరుడు తల్లికిచ్చిన వాగ్దానం నెరవేర్చాలని కృత నిశ్చయంతో ఉంటె, సన్యాసి దహన సంస్కారాలకు అర్హుడు కాదని వారు వాదించి భీష్మించారు. ఈ విధంగా సి.ఎస్. కృష్ణస్వామి అయ్యర్ చెప్పినట్లు "Shankara failed to become a prophet in his own land '' స్వస్థలం లో" జగద్గురువు" అని పించుకోలేక పోయిన శంకరులు, తల్లిని స్మశానానికి ఒక్కడే తీసుకు

వెళ్ళలేక, తన ఇంటి ఆవరణ లోనే ఒకమూల తల్లిపార్థివ దేహానికి దహన సంస్కారం చేయాల్సి వచ్చింది. ఉత్తర క్రియలనూ యధావిధిగా నిర్వహించారు. విద్యారణ్య శంకర విజయం ప్రకారం అప్పుడు శంకరులతో పాటు ఒక్కశిష్యుడు కూడా లేడు.వెంట వచ్చిన చిత్సుఖా చార్యుడు ఏమయ్యాడో తెలియదు. గత్యంతరం లేక తల్లి దేహాన్ని ముక్కలు ముక్కలుగా ఖండించి, సమిధలు కూడా లేకపోవటం చేత ఎండిన అరటి ఆకులతో అగ్ని సంస్కారం చేసినట్లు తెలుస్తోంది. అందుకనే బంధువులమీద విపరీతమైన కోపం వచ్చి శపించటం చేత అప్పటినుంచీ దేశం లో శవదహనాలు తమ ఇంటి ప్రాంగణం లోనే నిర్వర్తిస్తున్నారు. శవం పై కత్తితో అక్కడక్కడ గాయాలు చేసి మరీ దహనం చేస్తున్నారని కృష్ణస్వామి అయ్యర్ ఉవాచ . "మాతృమూర్తిపై ఉన్న ప్రేమాతిశయాలతో ఎన్ని ప్రతిబంధాలు ఏర్పడినా, శాస్త్రం నిషేధించినా, ఆప్తులు బహిష్కరించినా, తల్లిప్రేమ ముందు ఇవన్నీ తృణప్రాయంగా భావించి, తల్లి అంత్యక్రియలు నిర్వహించి తల్లికిచ్చిన మాట నిలబెట్టుకొన్నారు శంకులు. ఆయన సంకల్ప బలం ఎంత అమోఘమో, పట్టుదల ఎలాంటిదో, మనో ధైర్యం ఎంతటి ఉత్కృష్టమైనదో తెలియ జేసే సంఘటన ఇది.అందు చేతనే అతి తక్కువకాలం లో సాధారణ మానవ ప్రజ్ఞకు అందరాని విద్యా వైదుష్యాన్ని సాధించి, పండిత చక్రవర్తులను సునాయాసంగా ఓడించి, రాజాధిరాజుల్ని పాదాక్రాంతుల్ని చేసుకొని, సర్వ శాస్త్రాతీతమై, అనంతమైన అఖండ అద్వైతసిద్ధాంతాన్ని స్థాపించి, తానుకూడా, సామాన్యమానవ ప్రజ్ఞాతీతుడై, అతి దూరుడై, దుర్ఘట సమస్యయై, అతీతుడై, సర్వ ప్రపంచ మానవ కోటికి అలంకారమై శంకర భగవత్పాదులు భాసించారు " అన్న శ్రీ అనుభవానందుల వారి అమృతోపమానమైన వాక్కులు శిరో ధార్యం. ఆయనది ఒక అద్భుత మూర్తిమత్వం, ,అతిమానుషం, దివ్యం.

తల్లి దహన సంస్కారాలు పూర్తి చేసి, శంకరులు మళ్ళీ శృంగేరి చేరారు. పద్మపాదుడు రామేశ్వరయాత్ర పూర్తి చేసుకొని శృంగేరి చేరుకొన్నాడు. శంకరులు దేశ పర్యటన కొనసాగించాలనే సంకల్పంతో తూర్పు తీర దేశాలవైపు బయల్దేరారు. ముందుగా శాక్తేయులకు ఆలవాలమైన కాంచీనగరం చేరారు. కొంతకాలం ఉండి, పరమత సిద్ధాంతాలను ఖండించి, ముఖ్యులను వాదం లో ఓడించి, శిష్యులను చేసుకొని, కామాక్షీ దేవికి ముందుభాగంలో శ్రీ చక్రం స్థాపించి, ఆమెలోని రౌద్రాన్ని తగ్గించి సౌమ్యత్వాన్ని ప్రకటింప జేశారు. ఆమె అనుగ్రహం కోసం తపస్సు చేసి, కృపా సిద్ధిపొంది, హృదయం నిండా అమందానందాన్ని పొందారు. అక్కడినుంచి జంబుకేశ్వరం వెళ్లి, అక్కడి అమ్మవారు అఖిలాండేశ్వరి ఉగ్రరూపాన్ని కూడా సౌమ్యంగా మార్చటానికి శ్రీ చక్రకమలం స్థాపించి ఆమె ఎదురుగా వినాయక విగ్రహం ప్రతిష్టించి జనాలపై పుత్ర వాత్సల్యం కలిగేట్లు చేశారు. అమ్మ అనుగ్రహం పొంది, మధుర వెళ్లి మీనాక్షీ సుందరేశ్వర దర్శనం చేసి, మీనాక్షీదేవిని కొంతకాలం ఉపాసించి అనుగ్రహం సాధించారు. . ఈకాలం లోనే దక్షిణాది రాజుల అండ మెండుగా లభించింది. పరమత ఖండనం చేసి అద్వైత మతస్థాపనాన్ని సుస్థిరం చేసి శృంగేరి పీఠాన్ని సర్వ శక్తి మంతం గావించారు. .

క్రీపూ. 494లో శంకరులు కాలడిలో తల్లి దహన సంస్కారాలుపూర్తిచేసిన సమయం లో నర్మదానదీ తీరంలోని మాంధాత ద్వీపం లో అమరేశ్వరం లో ఉన్న గోవింద భగవత్పాదులు వ్యాధి గ్రస్తులై ఉన్నారని తెలిసి, వెంటనే బయల్దేరి వెళ్లి గురుపాదులను దర్శించి సేవలు చేస్తూ ఉన్నారు శంకరులు. కార్తీక శుద్ధ పౌర్ణమినాడు గోవింద భగవత్పాదులు బ్రహ్మైక్యం చెందారని బృహత్ శంకర విజయం తెలిపింది.

నర్మదా తీరం నుంచి తూర్పున ఉన్న పూరీ జగన్నాధ క్షేత్రం చేరి, కొంతకాలం ఉండి మఠ స్థాపన చేసి" గోవర్ధన మఠం "అని పేరుపెట్టారు. సేతు రామేశ్వరం నుంచి ప్రారంభమైన ఈ తూర్పు దేశ యాత్ర లో ద్రవిడ,పాండ్య, చోళ, ఆంధ్ర రాజ్యాలలో ఉన్న క్షేత్రాలను విద్యాస్థానాలను దర్శిస్తూ, రామేశ్వర మధుర, శ్రీరంగం, కంచి వేంకటాచల, జగన్నాధాది క్షేత్రాలను దర్శించి, ఆయా దేవతల అనుగ్రహం పొంది శంకరులు విదర్భ దేశం ప్రవేశించారు.

విదర్భనుంచి కర్నాటకం వెళ్లి అక్కడి కాపాలిక నాయకుడు శ్రీకచుడు మొదలైనవారిని వాదం లో ఓడించి, భూకైలాసం అనబడే గోకర్ణ క్షేత్రం చేరి, అక్కడినుంచి సౌరాష్ట్ర దేశం వెళ్ళారు. అక్కడి రాజు సుధన్వుడు పూర్వం జైన బౌద్ధమతావలంబి అయినా, కుమారిలభట్టు ప్రభావంతో వైదిక మతావలంబి అయ్యాడని పూర్వమే చెప్పుకొన్నాం. సుధన్వుడిని అద్వైతానికి మార్చి, అతని ప్రోత్సాహంతో శ్రీకృష్ణ ద్వారకలో ఒక మఠం స్థాపించి "శారదా పీఠం"అని పేరుపెట్టారు. రాజు సుధన్వుడు శంకరుల వెంట నడుస్తూ అద్వైత వ్యాప్తికి గొప్ప కృషి చేసి శంకరాభిమానం పొందాడు. ఎందరో రాజులు శంకరులకుసహాయం చేసినా సుధన్వుడి ని మాత్రమె ఆదర్శ ప్రభువు గా గ్రంథాలు పేర్కొన్నాయి. శంకరాచార్యులు కూడా అతడిని అమరుడిని చేయటం ఆరాజు గొప్ప అదృష్టం.

ఆధారం -శ్రీ అనుభవానంద స్వామి వారి -"సర్వ సిద్ధాంత సౌరభం "

శ్రీ శంకరుల దేశ పర్యటన -3(చివరిభాగం)

ద్వారకలో శారదా పీఠం నెలకొల్పి, అక్కడి నుంచి మధ్యభారతం లో ఉన్న ఉజ్జయిని చేరి, గంగాతీరం వెంట ప్రయాణించి భట్టభాస్కరాదులను జయించి, కాశ్మీర్ సర్వజ్ఞ పీఠం విషయం విని, దాన్ని అధిష్టించాలని శ్రీ శంకరులు కాశ్మీరం చేరారు. అక్కడున్న ఒక దేవాలయానికి నాలుగు వైపులా నాలుగు ద్వారాలున్నాయి. ఒక్క దక్షిణ ద్వారం మాత్రం సరైన సర్వజ్ఞుడైన పండితుడు లేక మూయబడి ఉంది.ఆ ఆలయం చేరి, పరివేష్టించి, సర్వజ్ఞపీఠాన్ని కాపాడుతున్న పండితులు శంకరుల విద్యా పాటవం పై పలు ప్రశ్నలు సంధించగా, అన్నిటికీ సమాధానాలు సంతృప్తిగా చెప్పి, వారు పూర్తిగా సమర్ధించగా ఆలయ ప్రవేశం చేశారు. కానీ దక్షిణ ద్వారం దగ్గరకురాగానే సరస్వతీ దేవి సాక్షాత్కరించి సర్వజ్ఞత్వమే కాక బ్రహ్మ చర్యం కూడా పీఠాధి రోహణకు ముఖ్యమని, తన పూర్వ కర్మలను ఒకసారి గుర్తుకు తెచ్చుకొని నిరూపించుకోమని కోరింది. తాను అమరుక దేహంలో ప్రవేశించిన విషయం పై అడిగిన విషయంగాతెలుసుకొని, అది జరిగింది అమరుక శరీరంలోనే కానీ శంకర దేహం లో కాదని సమర్ధించుకోగా శారదామాత ఆ సమాధానానికి సంతోషించి సంతృప్తి చెంది శంకరులు సర్వవిధాలా స్సర్వజ్ఞ శారదా పీఠం అది రోహించటానికి పూర్తిగా అర్హుడే అని తీర్పు చెప్పగా, పండితులందరి హర్షధ్వానాలమధ్య శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు కాశ్మీర సర్వజ్ఞ శారదా పీఠం అధిష్టించి దక్షిణ భారత దేశానికే కాక యావద్భారతదేశానికీ అపూర్వ గౌరవాన్ని కల్గించారు అని ఆనంద గిరి మొదలైన వారు రాశారు. కానీ ప్రమాణాలు సరిగ్గాలేవు అంటారు శ్రీ అనుభవానందులు.

కాశ్మీర రాజధాని శ్రీనగర్ లో శంకరాచార్యులకు ఒక ప్రాచీన దేవాలయం 100 అడుగుల ఎత్తున ఉన్న కొండపై ఇప్పటికీ ఉన్నది. శంకర సర్వజ్ఞ పీఠాదిరోహణ గాథ విన్న, తెలుసుకొన్న గోపాదిత్యుడు అనే రాజు క్రీ.పూ.36-306మధ్యలో శంకర ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన చేతనత్వం అందరికీ తెలియ జేయటానికి ఆ శంకరాలయం నిర్మించాడని డా.పి.ఘ్వాషాలాల్ తన "ఎ షార్ట్ హిస్టరీ ఆఫ్ కాశ్మీర్ "లో రాశాడు. కాలక్రమం లో ఈ ఆలయం శిధిలమై పోగా, జైన్ ఉల్ అబ్దిన్అనే మహమ్మదీయ రాజు దాన్ని పునరుద్ధరించాడని ఆ ఆలయంలో శాసనాలున్నట్లు 17-7-1949 ది హిందూ పత్రిక ప్రచురించింది.

చేయాల్సిన పని ఇంకా కొంత మిగిలి ఉందని భావించి,దాన్ని సాఫల్యం చేయటానికి నిశ్చయించి, శంకరులు, కాశ్మీర్ నుంచి కామరూప దేశం అని పిలువబడే పూర్తిగా శాక్తేయులతో నిండి ఉన్న అస్సాం వెళ్ళారు . అక్కడ వారి నాయకుడు అభినవ గుప్త అసాధారణ ప్రజ్ఞా పాటవాలు కలవాడు. శంకరుని ముందు వాదం లో నిలవలేక ఓడిపోయి,ఆచారం ప్రకారం మండనుడు మొదలైన ఇతర సిద్ధాంతుల్లాగా శంకరుని అనుసరించి, సన్యాసం తీసుకోక పోయినా, అద్వైతాన్ని అనుసరించక, కుయుక్తి పన్ని శంకరునిపై ప్రయోగం చేసి తీవ్రమూల వ్యాధి పాలు చేసి పాపి అయ్యాడు. ఆవ్యాధితో నిరంతర రక్త స్రావముతో శంకరులు విపరీతమైన బాధ పొందారు. వైద్య చికిత్స చేసినా ఫలితం కనిపించలేదు. పద్మపాదుడు ఆచార్యునిపై ఎవరో విష ప్రయోగం చేశారని అవగాహన చేసుకొని, అది అభినవ గుప్తుడి పరాభవ ప్రతీకారమే అని తెలుసుకొని, ఆతడిపైనే మళ్ళీ ప్రయోగం చేయగా శంకరుని ఆరోగ్యం కుదుటబడి ఆ వ్యాధి అభినవ గుప్తుడిలో ప్రవేశించి ప్రాణం తీసింది.

అస్సాం నుంచి నేపాల దేశం చేరి, అనేక ప్రదేశాలలో పర్యటించి, అక్కడి రాజు వృష సేన వర్మకు అతిధిగా ఉంటూ, అద్వైత మత వ్యాప్తి చేసి, . శంకరానుగ్రహం తో జన్మించిన తనకుమారునికి వృష వర్మ శంకరవర్మ అనే పేరు పెట్టుకొన్నాడు తర్వాత శంకరులు బదరికాశ్రమం చేరారు.నేపాల చరిత్రలో శంకరులు ఆ దేశానికి క్రీ.పూ.488-487లో వచ్చినట్లు లిఖింపబడి ఉంది.

శ్రీ శంకరుల బ్రహ్మైక్యం

బదరీ క్షేత్రాన్ని చేరిన శంకరులకు అస్సాం లో సంక్రమించిన వ్యాధి పూర్తిగా నివారణ కాక చాలా ఇబ్బంది పడ్డారు. శిష్యులకు భాష్యం బోధించటం నిర్విరామంగా చేస్తూనే ఉన్నారు. తమ చే స్థాపింపబడిన పీఠాలు శృంగేరికి సురేశ్వరాచార్యులను, ద్వారకకు హస్తామలకా చార్యుని, జగన్నాధగోవర్ధన పీఠానికిపద్మపాదా చార్యులను, బదరీ జ్యోతిర్మఠానికి తోటకాచార్యులను నియమించి, వాటి నిర్వహణకు నిబంధనావళి తయారు చేయించారు. విశ్రాంతి తీసుకోవటానికి బదరి నుంచి కేదార క్షేత్రం చేరారు. అక్కడి శీతల బాధ నివారణకోసం ఉష్ణోదక గుండాన్ని నిర్మించారు.

తమ 32వ ఏట కలియుగం 2625అంటే క్రీ.పూ.477 శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సర వైశాఖ శుద్ధ ఏకాదశి నాడు శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు బ్రహ్మైక్యం చెందారు అని మాధవ విద్యారణ్య శంకర విజయం లో ఉన్నది.

కాని "గురువంశ కావ్యం" ప్రకారం శంకరులు బదరికాశ్రమం లో ఉండగానే, దత్తాత్రేయ మహర్షి ఆనందించి శంకరుని దగ్గరకు వచ్చి తన గుహలోనికి తీసుకు వెళ్ళినట్లు మాత్రం ఉంది కానీ శంకర నిర్యాణ విషయం చెప్పబడ లేదు. చిత్సుఖాచార్యుని బృహత్ శంకర విజయం, ఆనందగిరి కృత శంకర విజయం, లలో శంకరులు దేశ పర్యటన పూర్తి చేసి కాంచీపురం వచ్చి అక్కడే సిద్ధిపొందారని ఉన్నది. కంచిలో కామాక్షీ దేవి ప్రతిష్టచేసి, ,ఆనగరం లో పండిత ప్రకాండులు వెంటరాగా, వేద ఘోష మిన్నంటుతుండగా శ్రీ రాజ రాజేశ్వరీ సన్నిధానం లో శ్రీ సర్వజ్ఞ పీఠంఅధిరోహించారు. ఇదే తర్వాత కామకోటి పీఠం గా ప్రసిద్ధి చెందింది. ఈ కంచికామకోటి పీఠానికి"సర్వజ్ఞాత్ముని "ఆచార్యునిగా నియమించారు. తర్వాత కాలం లో కామాక్షీ అమ్మవారి ఆలయం లో బ్రహ్మనిష్ఠ పూని శంకరులు, బ్రహ్మైక్యం చెందారని బృహత్ శంకర విజయం చెప్పింది. దీనికి ప్రమాణం ఆలయంలోని శంకరుల శిలా విగ్రహం ఉంది అంటారు. ఇది బలీయమైన ఆధారం కాదన్నారు శ్రీశ్రేష్టులూరి కృష్ణస్వామయ్య తమ "జగద్గురు శంకరాచార్య చరిత్రం "లో. ఇప్పటికీ శంకర నిర్యాణ ప్రదేశం నిర్ధారణకాలేదు జగద్గురువై, ప్రజ్ఞా శక్తియై, జగత్ ఉద్ధరణ చేసిన అద్భుత పవిత్ర మూర్తి శ్రీ శంకర భగవత్పాదులకుఉచితమైన స్మారక చిహ్నాన్ని నిర్మించటం అత్యావశ్యకం అని సుమారు అరవై ఏళ్ళ క్రితం ద్వారకా పీఠాధిపతి దేశం లోని పండితులందరికి శ్రీముఖం పంపారు, అలాగే ఉత్తర ప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి డా.సంపూర్ణానంద్ చేసిన కృషి కూడా అభినందనీయం "అన్నారు శ్రీ అనుభవానంద స్వామి.

''The greatest expositor of the Upanishads ''ఉపనిషత్తులకు ఉన్నతోన్నత వ్యాఖ్యాత అని పేరుపొందినవారు శంకరులు అన్నాడు డా.ఆర్చి బాల్డ్ ఎడ్వర్డ్ తన "దిఫిలాసఫీ ఆఫ్ ఉపనిషద్స్"లో " అనాదిగా ఉన్న అవిద్యా ప్రాబల్యాన్ని, అహంకారాన్ని రూపుమాపి,అసంఖ్యాక మానవ కోటి నిజతత్వ పరిశీలన తో సర్వ పరిమిత, సంకుచిత్వాదులకు అతీతమైన, ''అఖండానంత బ్రహ్మ రూపం తానే "అనే పరమార్ధాన్ని, స్థూలత్వ, పశుత్వాది లక్షణాలను, అగోచరత్వాది సర్వ విలక్షణ సంస్థితి నొందించ టానికి జన్మించి, శ్రమించి, తపించి, సంకల్ప సిద్ధిని సాధించిన జగద్గురువులు శ్రీ ఆది శంకర భగవత్పాదా చార్యుల సన్మూర్తి స్థూల దేహాన్ని త్యజించినా, అనంత ముముక్షు హృదయాలను వికసింప జేసి, ప్రకాశింప జేసి, ప్రకాశిస్తూనే ఉంటారు. అందు చేత ఆయన మూర్తి నాటికీ నేటికీ నవ యౌవనమై, కుశలమై, తేజో పూర్ణమై,శుద్ధమై, జరామరణ దూరమై, అద్భుతమై వెలుగొందుతూనే ఉన్నది. అలాంటి పరమ పావన మూర్తికి, సర్వ బంధ విచ్చేద కోపాయ ప్రదాతకు, త్రాత కు నమ్ర నమోవాకాలు., శ్రేష్ఠ సాష్టాంగ దండ ప్రణామాలు, సర్వార్పణం "అని పులకిత గాత్రం తో పలికిన శ్రీ అనుభావానంద స్వామికి శత సహస్ర వందనాలు.

''సర్వతంత్ర స్వతంత్రాయ సదాత్మా ద్వైత వేదినే –శ్రీమతే శంకరార్యాయ వేదాంత గురవే నమః ''(విద్యారణ్యులు)

అద్వైత భాస్కరులు ఆది శంకరాచార్య

శ్రీశంకర సాహిత్యం

ఆధారం – శ్రీ అనుభవానంద స్వామి వారి –''సర్వ సిద్ధాంత సౌరభం''.

''శ్రీ శంకరుని గూర్చి ఏం చెప్పగలం?పరమ పావన ఉదకాలై, పర్వతం నుంచి జాలువారే నిత్య స్రవంతులుగా ఉపనిషత్తులకు, మిక్కిలి ప్రశాంత అరణ్య సరోవరమైన భగవద్గీతకు, చివరికి అగాధ కాసారమైన బ్రహ్మసూత్ర భాష్యాలకు, తన కరుణామయ ప్రజ్ఞా సంపదనుంచి వివేక చూడామణిని, కాల మత్సరం అనే మలినం నుంచి కాపాడిన ధర్మపాలకుడు శంకరులు ''అని పొంగిపోయి కీర్తించాడు డా.చార్లెస్ జాన్సన్ తన ''శంకరాచార్య ఆఫ్ ఎస్.ఎస్.ఎస్. శాస్త్రి పుస్తకం లో. వేదాంతార్ధ రస సంరక్షకుడై, భారతీయ తత్వ శాస్త్ర నిర్మాతలలో అతి ముఖ్యుడై, తాను ఆ ఆధ్యాత్మిక ఆనందం లో మునిగి ఉండే సాధరనానుభవజ్ఞుడి లాగా ఉండిపోయే తృప్తి పొందకుండా, ఆ ఆనంద విభూతులను అసాధారణ ప్రజ్ఞతో శ్రుతి,యుక్తి, అనుభవ బద్ధం చేసి, శ్రుతులకు ఆధారాలుగా ఉపనిషత్తుల భాష్యం రాసి, అనుభవ సారంతో భగవద్గీతకు భాష్యాన్ని అందరికి ఉపయోగపడేట్లుగా రచించారు శంకరులు ''అని కొనియాడాడు జి.తిబౌట్.ఆయన మాట ప్రకారం శంకరులు ''Un doubtedly occupies high rank ''నిస్సందేహంగా శంకరులు అత్యున్నతస్థానం ఆక్రమించారు.

''Bewitching and marvelous and simple. It is at once the language of the child, and the philosopher is one ''శంకరులశైలి సమ్మోహనమై అద్భుతమై స్పష్టంగా శిశు భాష లాగా, తత్వ వేత్త భాష తో ఏకమై ఉండటం చేత అత్యంత ప్రశస్తి పొందాయి ఆయన రచనలు ''అన్నాడు సి యెన్ కృష్ణస్వామి అయ్యర్. చిత్త సంస్థితి కి శైలిసే భావిస్తే అది శంకరునిలో పుష్కలం. అత్యున్నత భావాలను అతి సులభభాషలో చెప్పటం లో బహు నేర్పరి ఆయన. ఏ దృష్టి తో చూసినా, ఆయన రచనలు కొద్దిగా చదివినా, ఆయన శ్లోకాలు విన్నా, అది అరుదైన అదృష్టమే ''అంటాడు కృష్ణస్వామి అయ్యర్. ''ఆయన రచనలు కేవలం యుక్తి యుక్తంగా మాత్రమె గాక, ''but rather that of a scientific treatise ''అవి శాస్త్రీయ రచనలు నిగూఢాలు,.కాని ఆయన వివరణం స్పష్టం తేట తెల్లం ''''clear and transparent ''అని మెచ్చాడు మాక్డోనాల్డ్ పండితుడు. ''In clearness of vision, singleness f purpose, clarity and depth of the style of expression few if any can rival Shankara, while none has excelled him '' ఆయన భాష్యం ప్రసన్న గంభీరం. విస్పష్ట దృక్పధం లో, ఏకీ కృత సంకల్పం లో, శైలిలో ఉన్న ఆగాధత్వం,స్పష్టత్వంలలో కొందరు ఆయనతో పోటీ పడవచ్చుకానీ, ఎవ్వరూ ఆయన్ను మించిపోలేరు. ఈరాచనా విధానానికి అనుకూలం గా, ఇతరులు తమ జీవితాలను ప్రారంభించని లేత ప్రాయం లోనే సర్వ సంగ త్యాగం చేసి, ,తన జీవిత కార్యాన్ని ముగించిన ఆ లేత యవ్వన సన్యాసి కి అద్భుత ఆకర్షణ శక్తి ఉన్నది ''అన్నారు ప్రొఫెసర్ సూర్యనారాయణ శాస్త్రి గారు.

శంకరుల రచనలను 1-భాష్యాలు 2-ప్రకరణాలు 3-స్తోత్రాలు గా విభజించవచ్చు. వీటికి కాల నిర్ణయం చేయటం చాలా కష్టం. దీనిపై పండితులు అనేక ఊహాగానాలు చేశారు. దాని ప్రకారం శంకరుల విష్ణు సహస్రనామ భాష్యం అన్నిటికంటే

ముందురాశారు. భగవద్గీతా భాష్యం చివరకు రాశారు. కానీ అది ఉచితం కాదు స్తోత్ర రచనలతో ప్రారంభించి, క్రమంగా ప్రకరణ భాష్య రచనలు చేశారు అని భావించటం సరైనది అన్నారు శ్రీ అనుభవానంద స్వామి.

శ్రీ శంకర భాష్య గ్రంథాలు

''ఈశ కేన కఠప్రశ్న ముండ,మాండుక్య తిత్తిరః-ఐతరేయం చ ఛాందోగ్యం,బృహదారణ్యకం దశః ''అని 10 ముఖ్యమైన ఉపనిషత్తులున్నాయని ముక్తికోపనిషత్ చెప్పింది. ఇవికాక నృసింహ తాపిన్యుప నిషత్తు శ్వేతాశ్వరోపనిషత్తు, సనత్సుజాతీయం, ఆధ్యాత్మ పటలం, హస్తామలకీయం, విష్ణు సహస్రనామం, లలితా త్రిశతి, బ్రహ్మ సూత్ర శారీరకం, భగవద్గీత అనే మొత్తం 19గ్రంథాలకు శంకరులు భాష్యాలు రాశారు. ఇందులో 1-రూఢిగాశంకర రచనలు 2-సంశయాస్పదాలు 3-ఇతరాలు అని ఉన్నాయని ఎస్ కే బెల్వార్కర్ పండితుడు తెలిపాడు. బ్రహ్మ సూత్ర, దశోపనిషత్,గీతా భాష్యాలు శంకరులు రాసినవే అని గట్టిగా భావించాడు. కానీ ఉపనిషత్ భాష్యాల విషయాలపై కొంత సందేహం ఉంది. శంకరులు మొత్తం 108ఉపనిషత్తులకు భాష్యం రాయలేదు. వాటిలో దశోప నిషత్తులకు మాత్రం భాష్యం రాశారు. శ్వేతాశ్వతర, నృసింహ తాపీనులకు రాసి ఉండరని ఆతర్వాత వారు రాసి ఆయనపెరుపెట్టారని ఊహించాడు. మాండూక్యకారికా భాష్యం కూడా శంకర కృతం కాదన్నాడు. కారణం భాష్యరచనంలో తేడా ఉండటం అన్నాడు. కానీ ఇంతమాత్రం చేత ఇవి శంకర రచనలు కాదనటం సముచితం కాదన్నారు శ్రీ అనుభవానందులు. అద్వైతం లో పూర్వ ఆచార్యుల భావాలను శంకరులు ఉపయోగించుకొన్నారు. శంకరులు రాయలేదని 31 గ్రంధాలను బెల్వార్కర్ త్రోసి పుచ్చాడు. సాంఖ్యయోగ సంబంధం వాత్సాయన కామశాస్త్రం, అమరుక శతకం శంకరకృతం కాదంటాడు.

శ్రీశంకర సాహిత్యం -2

శ్రీ శంకర భాష్యాలు –''సూత్రార్థో వర్ణతో ఏన సద్బైహ్సూత్రాను సారిభిః స్వవచనాని వర్ణ్యతే భాష్యం-భాష్య విదోవిదుః''స్వంతవాక్యాల సూత్రాభి ప్రాయాలను అనుసరించి, సూత్రార్థాన్ని వర్ణించేది భాష్యం అని భాష్యజ్ఞుల అభిప్రాయం. అంటే గ్రంథం లో ఉన్న భావాన్ని తనమాటలతో వర్ణించి, అందులో స్వంతభావాలను చెప్పటమే భాష్యం. తన ప్రత్యేకభావాలు, అనుభూతి నుంచి వాటి నిరూపణకోసం వేదోక్తులను ఉపయోగించటం కూడా భాష్యమే. రచయిత స్వతంత్ర వ్యక్తిత్వం నిరూపించబడాలి. భాష్య రచనచేసిన భగవత్పాదులకు తత్వ శాస్త్ర వేత్తలలో ఉన్నత స్థానం ఉన్నది. ''Philosophers greatness lies in two things, originality of subject matter and the critical method of presentation ''విషయ స్వాపేక్షిత్వానికి, ఉక్తి రచనా విధానానికీ తత్వ వేత్తల గొప్పతనం ఇమిడి ఉండినట్లేశంకరులు కొన్ని స్వతంత్ర భావాలు కలిగి ఉండి,వాటిని శాస్త్రాదులలోనూ చూసి, ,ఉప్పొంగి, గురు సాన్నిధ్యం లో తపో కృషి వలన వాటిని స్థిరం చేసుకొని వాటికి అనుగుణంగా బోధించి రచించటం వలన ఆయన ప్రపంచ తత్వ వేత్తలలో అగ్రగణ్యులు అనటం సముచితం ''అన్నారు మాహానామ వ్రతబ్రహ్మచారి తమ ''కళ్యాణ కల్ప తరు ''లో. శ్రుతి ప్రమాణాలను విరివిగా చూపించటం,తనభావాలను సమర్ధించే పూర్వ గ్రంథ ఆచార్యులకు తన కృతజ్ఞత చెప్పటం వలన తాను వేద తాత్పర్యాన్నే బోధిస్తున్నానని, శంకరులు సప్రమాణంగా చూపించారు ''అని డా. ద్రుపద్ఎస్ దేశాయ్

"ప్రబుద్ధ భారత"లో రాశాడు. అందుకే అతి తక్కువ కాలం లోనే వేదవేదాంగాధ్యయనం పూర్తి చేసి, తన సంస్కారానికి అనువైన అద్వైతాన్ని వాటిని నుంచి గ్రహించి, గోవింద భగవత్పాద గురువుల సన్నిధానం లో దాన్ని పెంచి పోషించి, అంతగా విజ్రుంభించ గలిగారాయన. అందుకే అద్వైత వాదం వైదికమై, ఉపనిషత్ ప్రబోధకమై ఉంటూ,దాన్ని లోకం లో ప్రసరిప జేసిన శంకరుల వ్యక్తిత్వం ఆయా శాస్త్రాల్ని కప్పి పుచ్చి, తానె దాని కర్త అయినట్లు విపర్యయ జ్ఞానాన్ని, అజాగ్రత్ ప్రజ్ఞులలో కలుగ జేసింది "అంటారు అనుభవానందులు.

" ఉపనిషత్తులలో అనేకరీతులుగా ఉన్న విషయాన్ని "A consistent philosophical system 'ఒక సుస్థిర తత్వ సిద్ధాంతంగా ' నిర్మించటం అంత సులభమైన పనికాదు "అంటాడు ప్రొఫెసర్ పాల్ దేవ్ సేన్. అయినా జీవులకు హిమాలయమ అనీ, నిత్యాలని పేరుపొందిన భారతీయ ఆధ్యాత్మిక తత్వ సారాలైన ఉపనిషత్తులనే ప్రధానంగాతీసుకొని,వాటికి అనుగుణంగా సమన్వయాలు చేసి,ఒక విశిష్ట సిద్ధాంతాన్ని శంకరాచార్య రూపొందించారు. గౌడ పాదుడు అద్వైత సిద్ధాంత గ్రంథాలు రాసినా, శంకరులే తన సర్వకాల, సర్వావస్థ సర్వ శక్తులను అద్వైత సిద్ధాంత నిర్మాణానికి ఉపయోగించి, పూర్వ విషయాలను అను సంధించి మహాద్భుత సిద్ధాంత నిర్మాణం చేశారు, ''అందుచేతనే "We must admit without hesitation that Sankara's doctrine faithfully represents the prevailing teachings of the Upanishads ''ఉపనిషత్ బోధలను అనుసరించేశంకర వాదం ఉంది అని నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు అన్నాడు ప్రముఖ వేదాంతి, పండితుడు డా.జార్జి తిబౌట్. శంకరవాదం అత్యంత మృదువుగా వివిధ సిద్ధాంతాల సమన్వయంగాఉంది అంటూ "Its fundamental doctrines are manifestly in greater harmony with the essential teachings of Upanishads, than those other systems ''ఇతర సిద్ధాంతాలకంటే ఉపనిషత్తుల ముఖ్య సూత్రాలను, దీని మూల సిద్ధాంతాలు మరింత ఎక్కువగా అనుగుణంగా ఉన్నాయి, శంకర వాద చాతుర్యం అద్భుతమనీ, ''He does more justice to Upanishads ''ఉపనిషత్తులకు అత్యధిక న్యాయం చేకూర్చినవాడుశంకరుడే "అనీ డా.ఎబి కీత్ పండితుడు –ఏ హిస్టరీ ఆఫ్ సాంస్క్రిట్ లిటరేచర్"లో రాశాడు.

''శంకరుడు దేనికది ప్రత్యేకంగా ఉపనిషత్తులను పరిశీలించి, అక్కడికక్కడే సిద్ధాంత సమన్వయము చేసి, అందులో ఇతర సిద్ధాంత అన్వయం కు కూడా తగినట్లు మంత్రార్థాలను అద్వైతపరంగా ఏకీకృతం చేసినట్లు, పూర్వకాలం లో బాదరాయణ వ్యాసుడు కూడా ఉపనిషత్ వాక్ ఐక్యత ప్రతిపాదన కోసం బ్రహ్మ సూత్ర రచన చేసి ఉంటాడు "అన్నారు అత్యంత అనుభవంతో శ్రీ అనుభవానందస్వామి..ఇద్దరి గమ్యం ఒక్కటే. శంకర భావ ధారకు వ్యాస తాత్పర్యం విరుద్ధంగా ఉంటె, శంకరులు ఆగ్రంథ ప్రశంస అస్సలు చేసే వారు కాదేమో.

''లఘూని సూచితార్థాని స్వల్పాక్షర ప్రధానిచః సర్వతః సారభూతాని సూత్రాణ్యా హుర్మనీషిణః"అని భామతిలో చెప్పబడినట్లు స్వల్పాలై, అర్ధ స్పూర్తిగా అల్పాక్షర పదాలతో సారభూతాలైన సూత్ర రూపంగా రచించటం చేతనే అవి సామాన్య ప్రజ్ఞకు అతీతంగా ఉన్నాయి.ఈ విధమైన రచనావిధానం ప్రపంచం లో ఒక్క భారత దేశం లో మాత్రమె జన్మించి ప్రావీణ్యత పొందింది "అని డా.ఎం.వింటర్నిట్జ్ పండితుడు ప్రశంసించాడు. ప్రతి కొత్త మతశాఖ తమ సిద్ధాంతాలకు అనుగుణంగా వ్యాస సూత్రాలకు ఒక కొత్త వ్యాఖ్యానాన్ని ప్రారంభిస్తుంది "అన్నారు వివేకానంద స్వామి.

శంకరాచార్యకాలం లో ''తత్వ విచార'' కర్త ఉమామహేశ్వరుని వాక్యాలను బట్టి 99వ్యాఖ్యానాల ను ఈ వ్యాస సూత్రం లో ఉన్నాయి . అందులో ముఖ్యమైనవి ఉపవర్ష,బోధాయన, భర్తృప్రపంచ, ద్రావిడా చార్య, తంక,గుహదేవ, కపర్ది, భరుచి మొదలైన వారి వ్యాఖ్యానాలు ప్రసిద్ధమైనవి. అందుకే శంకరులు శ్రుతివిరుద్ధమైన కల్పనల నుంచి సూత్రాలను ఉద్ధరించే కార్యక్రమం లో ''భాష్యం ప్రసన్న గంభీరం ''అని వాచస్పతి మిశ్రుడు భామతి లో చెప్పినట్లు శంకరులు సూత్ర భాష్యంరాశారు. శంకరుల సూత్ర భాష్య రచనతో పూర్వ వ్యాఖ్యానాలన్నీ అప్రదానాలై కాలక్రమంలో నశించిపోయాయి. ''సర్వ సూత్ర భాష్య గ్రంధాలకేఅతి ప్రాచీనమై, ''Master piece of Sankaracharya's life''శంకరాచార్య జీవితం లో అది శిరో భూషణమైంది అన్న సోదరి నివేదిత వాక్యం పూజనీయం స్వామి రామతీర్థ దీన్ని ''The oldest and the best ''సర్వోత్తమ, ప్రాచీన శ్రేష్టం ''అన్నారు. ''His expositions agree in all essentials with the meaning of the Brahma Sutras '' అన్ని ముఖ్య విషయాలలో బ్రహ్మ సూత్రార్ధాలకు అనుగుణమైన వివరణం. ఇతర భాష్యాలకంటే శంకర భాష్యమే ''The only true representative of the Sankara's views ''బ్రహ్మసూత్ర కారుడు వ్యాసుని తత్పర్యాలకు సరియైన ప్రతిబింబాలుగా, శంకర భాష్యసూత్రాలు సర్వ ముఖ ప్రశస్తి పొందాయి''అన్నారు స్వామి రామతీర్థ. ''శంకర భాష్యం ఉపనిషత్తులలో బ్రహ్మం అనీ, పరమాత్మ అనీ చెప్పబడే తత్వాన్ని ఖండితంగా సమర్ధించే సనాతన వైదిక మతాన్ని ప్రవచిస్తోంది. ఆయన తాత్విక సిద్ధాంతం భారత దేశం లో పురుడుపోసుకొన్న అనేక సిద్ధాంతాల కంటేఅతి ముఖ్యమైంది. దానిలో ప్రకటింప బడిన '' boldness, depth, subtility of speculation ''ధైర్యం అగాధత్వం సూక్ష్మత్వం ఆలోచనా పటిమ అసాదారణాలు ''అన్నాడు శంకర, రామానుజ భాష్యాలను ఇంగ్లీష్ లోకి అనువదించిన ప్రముఖ సంస్కృత విద్వాంసుడు తిబౌట్ పండితుడు.సూత్రభాష్య ఉపోద్ఘాతం లో అగాధ అధ్యాస భాష్యంచూసి అవాక్కైపోవాల్సిందే అన్నాడు సి. మహదేవయ్య. ''శంకరుల మేధాశక్తి వ్యాస సూత్రాలలో కాకుండా భాష్యంలోదర్శించవచ్చు '.''ఆయన భాష్యం పూర్వ భాష్యాలను మరుగు పరచి సూక్ష్మ హిందూ చిత్తాలనుకదిలించి ఈనాటికీ ఆశ్చర్య పరుస్తోంది '' ''అన్నాడు ఆచార్య ఎర్నెస్ట్ పి.హార్విట్జ్. నిస్సందేహంగా భాష్య రచనా విధానానికి శంకర భాగవత్పాదులే మిగిలిన వారికి ప్రమాణం అన్నారు శ్రీ అనుభవానందులు.

శ్రీశంకర సాహిత్యం -3

శంకర భాష్యాలు -2

ఉపనిషత్తులను వ్యాఖ్యానించేటప్పుడు శ్రీ శంకరులు, బాదరాయణ సూత్రాలకు అనుగుణంగా భాష్యం రాయలేదని ప్రొఫెసర్ సురేంద్రనాథ దాస్ గుప్త –ఎ హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియన్ ఫిలాసఫీలో రాశాడు, బాదరాయణుడు అద్వైతి కాదు సగుణ బ్రహ్మవాది అయినా శంకరభాష్యం ''Attained wonderful celebrity both on account of subtle and deep ideas it contains, and also it contains, and also on account of the association of the illustrious personality of Sankara ''అంటే అందులోని అతి గాఢ,సూక్ష్మ భావజాల ప్రభావం చేత శంకర ప్రఖ్యాత వ్యక్తిత్వ కారణం గా అద్భుత ప్రశస్తి పొందింది అని దాస్ గుప్త అభిప్రాయ పడ్డాడు. ''గ్రంథప్రభావం ఎక్కువగా వ్యక్తి ప్రభావం తాత్కాలికంగా ఉంటుందని అందుకే శంకర వ్యక్త్యాకర్షణ భాష్యం లో ముఖ్యంగా ఉన్నా, అందులోని సారమే సకల జనాలను ఆకర్షించింది. ఉపనిషత్తుల భావ వైవిధ్యాన్ని వ్యాసుడు తొలగించగా, శంకర భాష్యం ఉపనిషత్ ప్రమాణాలై

ఉండగా వ్యాసుని భావాలకు విరుద్ధం అనటం తప్పు. ఉపనిషత్ ఆధార సూత్ర గ్రంథాన్ని ఉపనిషద్భాష్య గ్రంథాల ద్వారా రక్షించి, దాని నిర్మల స్థానాన్ని పదిలపరచాడు "అన్న శ్రీ అనుభావానందుల వాక్యాలు సప్రమాణాలు. అందుకే వివేకానందుడు "వ్యాస భావాలకు అత్యద్భుత రూపాన్నిచ్చే అసామాన్య ప్రజ్ఞా శక్తి భాష్యకారుడైన శ్రీ శంకరా చార్య మహిమ "అన్నాడు.

ఈ విధంగా శ్రుతి,యుక్తి ల ననుసరించి ఉపనిషత్ సూత్రాలకు భాష్యం రాసి, అనుభవ భాష్య రచనకోసం "The most beautiful perhaps the only true philosophical song existing in any known language "ఏ భాషలోనైనా అత్యంత సుందరమైన బహుశా యదార్ధ తాత్విక గీతం"అని విలియం వాన్ హువార్ బోల్ట్అని ప్రశంసించిన భగవద్గీతా శాస్త్రాన్ని తీసుకొని శంకరులు భాష్యరచన చేశారు. భగవద్గీత "is rightly regarded as one of the greatest master piece of Hindu Vedanta "భారతీయ వేదాంతం లో సర్వోత్తమ శిరో భూషణం "అన్నాడు దాస్ గుప్తా. ఇందులో కృష్ణ పరమాత్మ స్వానుభవ యుక్తంగా బ్రహ్మ సిద్ధికి ఉపాయాలను ప్రతిపాదించి, దాని ఫలితమైన స్థిత ప్రజ్ఞత్వం మొదలైన సిద్ధి లక్షణాలు బోధించి "అహం బ్రహ్మాస్మి "అనే చరమ వృత్తి సూచకంగా ఉన్న అద్వైత అనుభూతికి ముఖ్యమైన "సగుణ బ్రహ్మైవాహం "అనే విధంగా తన విరాట్ స్వరూపాన్ని కూడా వ్యక్తపరచి వేదప్రతిపాదితమై,సూత్రాలచేత నిర్ధారితమైన స్థితిని అనుభూతి గా దర్శించటానికి గీతా శాస్త్రాన్ని శంకరులు ఉచితమైనదిగా తోచి, అంతకు ముందు అది ముఖ్యమైనదిగా కాక, ప్రఖ్యాతి పొందక ఏరకమైన భాష్యాలు ఉన్నాయనే ఆధారం లేకపోయినా, శంకరులు దాన్ని గ్రహించి, భాష్యం రాయటం తో అంతకు ముందున్న వాటి కంటే మహా ప్రాముఖ్యం కలిగి, ఆనాటి నుంచి అనేక భాష్య వ్యాఖ్య వివరణలు రాయబడి ప్రపంచ వ్యాప్తి పొంది, అందరి హస్తాలకు ఆభరణమై,సర్వోత్కృష్ట గ్రంథ రాజం గా విరాజిల్లుతోంది. ఇది శంకర హస్త స్పర్శా మహాత్మ్య ఫలితమేమో ?"అని కీర్తించారు శ్రీ అనుభవానందులు. ఈ విధంగా బ్రహ్మ విద్యా శిఖరానికి తీసుకు పోయే ప్రస్థాన త్రయమైన బ్రహ్మ సూత్రా ఉపనిషత్ సూత్రా, గీతా భాష్యాలు మూడింటిని అత్యంత ప్రతిభతో చిత్రించిన శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు, తన అద్వైత సిద్ధాంతానికి ఒక అద్భుత రూపాన్ని సృష్టించి, ఆతర్వాత స్వంతరచనలకు శ్రీకారం చుట్టారు.

శ్రీశంకర ప్రకరణ గ్రంథాలు

"శాస్త్రైక దేశ విషయం, శాస్త్ర కార్యాంతరేస్థితం –ఆహుః ప్రకరణం నామ గ్రంథ భేదం మనీషిణః"-అంటే శాస్త్రం లో చెప్పిన విషయాన్నే కలిగి, ఆశాస్త్రానికి ప్రత్యేకంగా నిర్మించిన గ్రంథమే ప్రకరణం. పూర్వం తన చేత భాష్యగ్రందాలలో ప్రతిపాదింప బడి,లోకం లో స్థిరమైన అద్వైత విషయాలనే ఇంకా సులభంగా అందరికి తెలికగా అర్ధమయ్యేట్లు చెయ్యాలని శ్రీ శంకరులు ఈ ప్రకరణ గ్రంథ రచన చేయాలని సంకల్పించారు. అంతేకాక, భాష్యాలలో తన మనసులోని విషయప్రవచనానికి ఆయా రచనలలోని భావాలు నిరోధిస్తూ, నిరటంకానికి అడ్డుగా ఉన్నాయని తెలుసుకొని ప్రత్యేక రచనలు చేయాలని ఆయనకు అనిపించి ఉండవచ్చు. ప్రకరణ సాహిత్యం లోనూ ఆయన ఆయన మేధాశక్తి అవిచ్చిన్నంగా స్పష్టంగా, అజేయంగా ప్రజ్వరిల్లింది. కనుక అద్వైత జిజ్ఞాసువులకు భాష్య గ్రంథాలకంటే,ప్రకరణాలే ప్రధానంగా, సులభ గ్రాహ్యాలుగా కనిపించి ఆయన ఆలోచనకు అద్దంపట్టాయి.

శంకర కృత ప్రకరణాలు 41-1-ఉపదేశ సాహస్రి 2-వివేక చూడామణి, 3-ప్రపంచ సార, 4-మహావాక్య దర్పణ, 5-అపరోక్షానుభూతి, 6-శత శ్లోకి, 7-ప్రబోధ సుధాకర, 8-వేదాంత సార, 9-వేదాంత డిండిమ,10-సదాచార, 11-వాక్య వృత్తి,12-ఆత్మ బోధ, 13-ఆత్మానాత్మ వివేక 14,ఆత్మ చింతన, 15-హరి మీడేస్తుతి, 16-, విజ్ఞాన నౌక, 17-యోగ తారావళి 18-స్వాత్మానంద ప్రకాశ, 19-జీవన్ముక్తానంద లహరి,20 శివానంద లహరి, 21-సౌందర్య లహరి, 22-ప్రశ్నోత్తర మాల, 23-పంచీకరణ, 24-రాజయోగ, 25-బ్రహ్మ విద్యా విలాస, 26-దశ శ్లోకి, 27-అద్వైతానుభూతి 28- అనాత్మ శ్రీ నిగర్హణ,29-స్వరూపాను సంధాన, 30-ప్రౌఢానుభూతి, 31-బ్రహ్మజ్ఞానావళీ మాల, 32-లఘు వాక్య వృత్తి,33-నిర్వాణ మంజరి, 34-బ్రహ్మాను చింతనం, 35-తత్వోపదేశ,36-మాయా పంచక 37-ఏక శ్లోకి, 38-రామకర్ణామృత, 39-గాయత్రీ భాష్య, 40-సర్వ వేదాంత సిద్ధాంత సార సంగ్రహ, 41దేవ పూజా విధానం.

ఇందులోని శివానంద లహరి సౌందర్యలహరి, హరిమీడే స్తోత్రం లను కొందరు స్తోత్ర గ్రంథాలలో చేర్చారు . ప్రకరణాలలో వివేక చూడామణి, ఉపదేశ సాహస్రి,సర్వవేదాంత సిద్ధాంత సార సంగ్రహం అతి ముఖ్యమైనవి. బెల్వార్కర్ పండితుడు ప్రకరణాల సంఖ్య112అని తేల్చాడు. వీటిలో అపరోక్షనుభూతి ఆత్మబోధ, ఉపదేశి సాహస్రిలోని పద్యభాగం, పంచీకరణ ప్రక్రియ,శతశ్లోకి అనే ఎనిమిదింటిని మాత్రమె శంకర కృతాలన్నాడు .

శ్రీశంకర సాహిత్యం -4(చివరి భాగం)

శంకర స్తోత్రాలు

శంకర స్తోత్ర గ్రంథాలలో చాలాభాగం సగుణ బ్రహ్మో పాసన ఉండటంవలన కొందరు ఆయన రాయలేదంటారు. కానీ శంకరులు సూత్ర భాష్య రచనలలో అనేక సందర్భాలలో ఈశ్వరానుగ్రహ ప్రసక్తి ఉన్నది అనీ, అది లేనిదే అపరోక్షానుభూతి దుర్లభమనీ చెప్పారు. స్తోత్రాలలో కొన్ని కొన్ని కవితా ధోరణిలో, ఛందస్సు ప్రధానంగా, చిత్ర ఛందస్సులలోను, అలంకారికంగా కూడా ఉన్నాయి కనుక అవి శంకరులు రాయలేదనే వాదం ఉంది. శాక్త తంత్ర భావాలను ప్రతిపాదించి వర్ణించే, సౌందర్య లహరి, ప్రపంచ సార లలో శృంగారం కూడా ఉండటం తో ఆయన రాయలేదన్నారు. ”though there is a tradition that Shiva was the family deity of Sankara, it is also held he was by birth a Shakta ‘’శంకరుని కులదైవం శివుడనే వాడుక లోకం లో ఉందికనుక ఆయన జన్మతః శాక్తేయుడు, ’’అనే అభిప్రాయం ఉందని రాధాకృష్ణ పండితుడు భావించాడు. వాటిలోని తాంత్రిక భావం అద్వైత వేదాంతం లో ఉత్కృష్ట అనుభూతికి సహకారంగా ఉంది అన్నారు సూర్య నారాయణ శాస్త్రి. తాను స్థాపించిన నాలుగు ఆమ్నాయ పీఠాలలో శంకరులు శ్రీ చక్ర ప్రతిష్ట కూడా చేశారు కనుక దేవీ పూజకు ప్రాదాన్యమూ కల్పించారు. అలాగే మధుర కంచి జంబుకేశ్వరం, కాశ్మీర్ మొదలైన చోట్ల దేవీ మూర్తుల్ని ఉపాసించి, ఆ మూర్తుల అనుగ్రహం సాధించారు.

కనుక శంకరులు శాక్తేయ సూత్రాలు రాయలేదనటం అసంబద్ధం అన్నారు శ్రీ అనుభవానందులు. అతిగా శృంగారం ఉన్నవి ఆయన రాయలేదనవచ్చు. బెల్వాల్కర్ శంకరులు రాయని 214 ఉంటాయన్నాడు.

శంకర కృతాలుగా408స్తోత్ర రచనలలో 8భాష్యాలు 8ప్రకరణాలు, 8స్తోత్రాలు శంకరులే రాశారని, మిగిలిన 384 లపై సందేహం ఉందన్నాడు బెల్వాల్కర్. ఈ నిర్ణయం అంగీకార యోగ్యం కాదనీ, పూర్తి ఆధారాలు లభించినప్పుడే అవి శంకర రచనలు కావు అని చెప్పాలనీ శ్రీ అనుభవానంద స్వామి ఉవాచ.

సన్యాస ప్రాశస్త్యం

''Frend that is false -which clings to love for selfish sweets of love –But, ,who love these more than the joys of mine –Yea, more than joys of theirs depart to save –Them and all flesh, if utmost love avail ''స్వార్ధ ప్రేమ మాధుర్యం కోసం ప్రేమానుబంధంగా ఉండే ప్రేమ తత్త్వం వాస్తవం కాదు. కానీ నేను, నా సుఖం కంటే వాటిని ప్రేమించి, వారి సుఖాలకోసం వారిపై ప్రేమ చూపించె ప్రేమ ప్రయోజనకరం అయితే, వారినీ సర్వ ప్రాణికోటినీ రక్షించటానికి అన్నీ వదిలి వెళ్ళటం సర్వోత్కృష్ట త్యాగం ''అన్నారు స్వామి రామ తీర్ధ తమ ''లైట్ ఆఫ్ ఏసియా. ఇలాంటి త్యాగమే చేశాడు భగవాన్ గౌతమ బుద్ధుడు. సంసారం లో ఉన్నవారంతా తరించాలి, సర్వ ప్రాణులు ఆనంద సుఖాలు పొందాలి. ప్రపంచమంతా సమ్యక్ జ్ఞానం పొందాలి ''అన్నది భారతీయ ఆర్ష సంస్కృతి. బృహదారణ్యకం లో బ్రహ్మవేత్తలు ఈషణ త్రయాన్ని త్యజించి, సన్యాసం స్వీకరిస్తారు అని చెప్పబడింది. సన్యాసానికి ఇదే పరమోత్కృష్ట ఆదర్శం. ''The renunciation is only a process of growth preparing for the birth of a fuller life ''సమగ్ర జీవిత ఆవరణానికి సంసిద్ధం చెందించే పరిణామ క్రమమే సన్యాసం అని స్వామి రామతీర్ధ వాక్యం. మహాభారతం లో కూడా ''త్యేజేదేకం కులస్యార్ధే, గ్రామస్యార్దేకులం త్యజేత్ –గ్రామం జానపదస్యార్ధే,ఆత్మార్ధం పృధివీ త్యజేత్''అంటే కులం కోసం స్వార్ధాన్నీ, గ్రామం కోసం కులాన్నీ, దేశం కోసం గ్రామాన్నీ, ఆత్మానుభూతి కోసం ప్రపంచాన్ని త్యజించాలి భారతం పేర్కొన్నది. ''కొద్దిగా నైనా త్యాగ లక్షణం ఉంటేకానీ, సమగ్ర ఉన్నత ఉత్తమ సంస్కృతిఏర్పడదు. త్యాగమంటే నిస్వార్ధం. తనలో ఉన్న హేయ గుణాన్నినిరోధించి, ఉన్నతస్థాయికి తన స్వభావాన్ని అభి వృద్ధి చేసుకోవటమే సన్యాసం అన్నారు అరవింద యోగి. కనుక ప్రపంచం లో త్యాగం లేని ఘట్టం, ప్రదేశం లేదు. త్యాగం సర్వశ్రేష్ఠ ఆదర్శం. తలిదండ్రులిచ్చిన జన్మను సార్ధకం చేసుకొని నాలుగు ఆశ్రమాలలో హాయిగా జీవించి, చివరికి సన్యాసం తీసుకోవాలని శాస్త్రాలన్నీ ఘోషించాయి.సన్యాసం ఆత్మోద్ధరణకు, ఆత్మాదర్శానికి, పవిత్రతకు దేశైక క్షేమానికి ఉద్దేశింపబడింది. ''సన్యాసం అనవసరం అనే వారికి మానవ ఉన్నత గమ్యం తెలియదు ''అన్నాడు రాధాకృష్ణ న్.''ఉత్కృష్ట సన్యాస విధానం ఒక్క భారత దేశం లోనే పుట్టి వికసించి ఫలవంతమైంది ''అని వేదాంతం లోతులు తరచిన ప్రొఫెసర్ జి.ఎస్. ఘుర్యే తన ''ఇండియన్ సాధూస్ ''లో రాశాడు. Asceticism and monastic organization, are two unique contributions which Indian civilization has made to the common stock of culture ''సన్యాసం, సంప్రదాయం సామాన్య సంస్కృతికి భారతీయ విజ్ఞానం అందించిన అపూర్వ ప్రధానాలు ''అన్నాడు ప్రొఫెసర్ ఘుర్యే. ''అందుకే నిస్సందేహంగా ''The mother of asceticism ''భారతి సన్యాసానికి తల్లి ''అనీ అన్నాడాయన. .ఈ సంగీత అమృత

ధారను అతి పిన్న వయసులోనే స్వీకరించి రామకృష్ణ పరమహంస శిష్యుడై, వేదాంత సింహమై, ప్రపంచ పర్యటన చేసి, అసంఖ్యాక ముముక్షలోకానికి తరుణోపాయాన్ని ప్రసాదించారు వివేకానంద స్వామి అన్నారు శ్రీ అనుభవానందులు. ”కంఠం ఎత్తి పాడు యతివరా –దీరా ఓం తత్సత్ అంటూ –అతిదూరం లో విషయ వాసనలకు అందని చోట ఈ గీతం పుట్టింది –కామ ధన కీర్తి కాంక్షలకు కలత పడని,శాంతిమయ కందరారణ్యం లో ఉద్భవించింది ఈ గీతం –చారుతర సచ్చిదానంద పూరం లో కంఠం విస్పష్టంగా ఎలుగెత్తి పాడు –యతివరా,దీరా ఓం సత్సత్ అంటూ “అని రాసి గానం చేశాడు కానందుడైన వివేకానందుడు .

చతురామ్నాయ పీఠాలు

శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు స్థాపించిన నాలుగు ఆమ్నాయ పీఠాలలోశృంగేరి పీఠం అతి ప్రాచీనమైనది. క్రీ శ 1331నుంచి -1386వరకు శృంగేరి 12వ పీఠాధ్యక్షులుగా శ్రీ విద్యారణ్యస్వామి ఉన్నారు అంతకు ముందున్న 11 గురి పేర్లు తెలియవు. క్రీశ.773న శ్రీ విశ్వ రూపాచార్య నిర్యాణం చెందాక ఆయనే ఈ పరంపరకు మొదటి పీఠాచార్యుడు అయి ఉంటాడు. ఈయన క్రీ.పూ.27 న శంకరాచార్యస్వామి ఆదేశం పై మొదటి ఆచార్యుడైనాడు అని శృంగేరి పీఠం తెలియజేసింది. వీరిలెక్క ప్రకారం శంకరులు క్రీ.పూ.11న సిద్ధిపొందారు. కనుక శంకరాచార్య ఉండగానే, శంకరుల 16వ ఏట విశ్వరూపుడు పీఠాధిపతి అయ్యాడు. ఆతర్వాత 16 ఏళ్ళు శంకర భగవత్పాదులు జీవించారు. ఈ లెక్క ప్రకారం విశ్వ రూపుడు క్రీ.పూ.27నుంచి, క్రీశ. 73వరకు పూర్తిగా 300 సంవత్సరాలు జీవించి ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. ”ఇదంతా అసంభవం, ఆయన బతికింది కేవలం 80ఏళ్ళు మాత్రమె అనీ కనుక శంకరులు క్రీశ 7 వ శతాబ్ది వాడు” అని పండిట్ ఎన్.భాష్యాచార్య “ ది ఏజ్ ఆఫ్ శంకరాచార్య “గ్రంథం లో ఊహించి చెప్పాడు.

శృంగేరి పీఠాన్ని అధిష్టించిన ఆచార్యులలో క్రీ.శ.6 శతాబ్దికి చెందిన9వ పీఠాధిపతి.విద్యాశంకరులు సిద్ధిపొందాక, సుమారు 800ఏళ్ళు పీఠానికి అధ్యక్షులే లేరని, 14వ శతాబ్ది విద్యాతీర్ధ అభిమతం ప్రకారం విద్యారణ్యస్వామి తనగురువైన భారతీ కృష్ణ తీర్ధుని పీఠాదిపతిని చేశాడని శ్రేష్టులూరి క్రిష్ణస్వామయ్య తన జగద్గురు శ్రీ శంకరాచార్య చరిత్రం లో రాశాడు. భారతీ కృష్ణ తీర్ధుడు, శంకరానంద విద్యాతీర్ధుల శిష్యుడనీ,విద్యారణ్యుల సోదరుడు అనీ చెప్పాడు. విద్యాతీర్ధుడు కుంభకోణం, కంచి కామకోటి పీఠాల అధ్యక్షుడై, జీర్ణమైన శృంగేరి పీఠాన్ని విద్యారణ్యుని ద్వారా పునరుద్ధరించాడని కొందరంటారు. విద్యారణ్యుడు శృంగేరి స్వామియే అనీ, కామకోటి పీఠానికి తీర్ధ సంప్రదాయం లేదని మరికొందరి వాదం. ఇవన్నీ ఆలోచిస్తే, క్రీ.శ 773నుంచి శృంగేరికి క్రమరీతిలో ఆచార్యులు వారికాలాలు ఉన్నాయికనుక త్రోసిపేయటానికి వీల్లేదు.అన్ని వాదాలకు స్వస్తి చెప్పి, శంకరాచార్యుల వారి తర్వాత ఈ పీఠానికి విశ్వరూపాచార్యుడే అధిపతిఅయి . క్రీ శ.778వరకు నిత్యబోధ ఘనాచార్యుడు అధ్యక్షుడు అయ్యేదాకా కాలక్షేపం చేసి ఉంటాడు అనుకొంటే ఇబ్బంది లేదన్నారు శ్రీ అనుభవానంద స్వామి. ఈ అసంపూర్ణ ఆచార్య పరంపరను సమన్వయపరచి శంకరాచార్య క్రీశ.788లో జన్మించారని మాక్స్ ముల్లర్ చెప్పిన మాట సరైనదే అన్నాడు కృష్ణస్వామి అయ్యర్.

ద్వారకలోని శారదా పీఠం ప్రకారం శంకరాచార్య యుధిష్టిర శకం 2633వైశాఖ శుద్ధపంచమి పునర్వసు నక్షత్రం నాడు జన్మించినట్లు, 2636లో ఉపనయనం,2639లో సన్యాసం, 2640లో గోవింద భగవత్పాదులవద్ద బ్రహ్మోపదేశం,

2638కార్తీక బహుళ త్రయోదశినుంచి, మాఘ శుద్ధ దశమి వరకు ద్వారకా పీఠ స్థాపన 2648 ఫాల్గుణ శుద్ధ నవమి నుంచి శృంగేరి పీఠ ప్రతిష్ట 2649లో మండన మిశ్రునికి సన్యాస మిచ్చి ద్వారక పీఠాధ్యక్షుని చేశారని, 2654లో హస్తామలకుని శృంగేరి పీఠాధిపతిని చేశారనీ, 2655లో పూరీ గోవర్ధన పీఠ స్థాపన చేసి పద్మపాదుని ఆచార్యునిగా చేశారనీ, యుధిష్టిర శకం 2666కార్తీక పౌర్ణమినాడు శంకరులు సిద్ధిపొందారని ఉంది. అంటే క్రీ.పూ.50లొ జన్మించి క్రీపూ 472లో శంకరులు సిద్ధిపొందినట్లు నిర్ణయించారు.

పూరీపీఠ గురుపరంపరను బట్టి యుదిష్టిరశకం 2655వైశాఖ శుద్ధ దశమి నాడు జగన్నాధ పీఠాన్ని స్థాపించి శంకరాచార్య పద్మపాదుని ఆచార్యుని చేశారనీ ఉంది. ఇది గోవర్ధలో పీఠ లెక్కలకు దగ్గరలో ఉంది

బదరికాశ్రమ జ్యోతిర్మఠ పీఠ0చాలాకాలం శిధిలమై ఉండి ఇటీవలే పునరుద్దరింప బడటం వలన అక్కడి గురుపరంపర లభ్యం గా లేదు.

ఈనాలుగే కాక కంచిలోని కామకోటి పీఠం శంకరాచార్య స్థాపితమే అనె అభిప్రాయం ఒకటి ఉన్నది. దీన్ని బట్టి కలియుగ 2593నందన సంవత్సర వైశాఖ శుద్ధపంచమి, పునర్వసు నక్షత్రంలో శంకర జననం అని ఉంది. ''పుణ్యశ్లోక మంజరి ''ప్రకారం కలియుగం 2625రక్తాక్షి సంవత్సర అంటే క్రీ.పూ.77 శుద్ధ ఏకాదశి నాడు శంకరులు బ్రహ్మైక్యంచెందారు. కామకోటిలోని ''గురు రత్నమాల ''కూడా వీటినే సమర్ధించింది.

1- శృంగేరి మఠం క్రీ.పూ.43నుంచి క్రీ.పూ 11వరకు 2-కామకోటి పీఠం క్రీ.పూ.508-509,క్రీపూ 477వరకు, 3-ద్వారక పీఠం-క్రీ.పూ 50నుంచి క్రీ.పూ.473వరకు, 4-గోవర్ధన పీఠం కూడా ఇదే కాలం లో నే ఉన్నది.

స్త్రీలకు సన్యాసాశ్రమం

ఉపనయన సంస్కారం శూద్రులకు లేదుకనుక వారు సన్యాసానికి అనర్హులు అనే వాదం ఉంది కానీ పూర్వకాలం లో స్త్రీలకూ ఉపనయనం మొదలైన సంస్కారాలు ఉండటం చేత గురుకులం లో ఉంటూ వేదాధ్యయనం చేసి నిష్ణాతులై వేద సభలలో చర్చా గోష్టులలో పాల్గొనే వారు. ''పురా కల్పే కుమారీణాంమౌంజీ బంధన మిష్యతే –అధ్యాపనం చ వేదానాం,సావిత్రీ వచనం తథా''అంటే పూర్వం బాలికలు ఉపనయన సంస్కారం పొంది వేదాలు నేర్వటం బోధించటం లో, సావిత్రీ మంత్రాన్ని జపించటం లో అధికారులై ఉన్నారు అని ''యమ స్మ్రతి ''పేర్కొన్నది ''.''యత్తు హారీ నోక్తం ద్వివిధాః స్త్రియో బ్రహ్మవాదిన్యః సద్యో వద్యశ్చ తత్ర బ్రహ్మ వాదినాం ఉపనయన మగ్నీన్ధనం,వేదాధ్యయనం స్వగృహే చ భిక్షా చర్యేతి''.హారీతుని వాక్యం ప్రకారం స్త్రీలు బ్రహ్మవాదినులని, సద్యో వధువులు అని రెండు రకాలు. బ్రహ్మ వాదినులకు ఉపనయనం అగ్నికార్యం వేదాధ్యయనం స్వగృహం లో భిక్షా చర్య కలిగి ఉన్నారని హారీతధర్మ సూత్రం తెలియ జేసింది. అందుకే ఆర్ ఆర్ దివాకర్ ''It is now usually admitted that the Upanayana ceremony is

Vedic and was common t both boys and girls ‘’ఉపనయనం వైదికమై బాల బాలికలందరికి సామాన్యం గా ఉండేదని, కనుక ప్రస్తుతం అంగీకారమే అని డా.ఆర్ ఆర్ దివాకర్ ప్రబుద్ధ భారత లో రాశాడు. సిజి బిస్వాస్ కూడా ప్రబుద్ధ భారత లో ‘’శాస్త్రాధ్యయనానికి ముందు బాలికలు కూడా ఉపనయనం పొందాలి అనే నియమం కూడా ఉందని రాశాడు.’’బ్రహ్మ చర్యేణకన్యా యువానం విందతే పతిం’’బ్రహ్మ చర్యాశ్రమం చేత కన్య యువకుడైన భర్త ను పొందుతోంది అని అధర్వణ వేద వాక్యం. బృహద్దేవత సూత్ర ప్రకారం ‘’నైష్టికులై తురీయాశ్రమాన్ని తీసుకొంటే, బ్రహ్మ వాదినులనీ, గృహస్తాశ్రమం తీసుకొంటే సద్యో వదువులని పిలువబడేవారు. కనుక వేదాలలో స్త్రీలకూ ఉపనయన వేదాధ్యయన యుక్త బ్రహ్మ చర్య, ఆతర్వాత వారి ఇష్టప్రకారం బ్రహ్మవాదినిగా సన్యాసం ఉన్నాయని తాత్పర్యం.

మహా భారతం శాంతి పర్వం లో ‘’భిక్షుకీత్య నేనా స్త్రీణామపిప్రాగ్వివాహాద్వావైధవాచూర్ధ్వం సంనాసాధి కారో స్తీతి దర్శితం –తేన భిక్షా చర్యం మోక్ష శాస్త్ర శ్రావణ మేకాంతేఆత్మా ధ్యానం చ తాభిరతికర్తవ్యంత్రి చ దండాదికంచ ‘’అంటే స్త్రీకి పెళ్ళికాక ముందు,వైధవ్యం కలిగిన తర్వాతకానీ కాని, సన్యాసాశ్రమ అర్హత ఉంది. దీని వల్ల భిక్షాచర్యం, వేదాంత శ్రవణం ఏకాంతవాసం లో ఆత్మ ధ్యానం అర్హతలు లభిస్తాయి. త్రిండడం ధరించి సన్య సించటం కూడా ఉంది.’’సులభ’’ అనే భిక్షుణి గురించి పేర్కొన్నది. ’’అటంత్యా’’లో పరివ్రజకత్వాన్ని తెలియజేస్తూ, ‘’తత్ర తర శ్రుతోమోక్షో కధ్యమాన త్రిదండినః’’ఆమెకు త్రిదండ ధారణాదికారం కూడా ఉన్నది అన్నది.ఇది తెలిసి జనకమహారాజు ఆమెను బ్రాహ్మణ బ్రహ్మవాదినిగా భావించి, సత్కరించి, గౌరవించి, ఆతర్వాత ఆమె క్షత్రియ స్త్రీ అని ఆమె వల్లనే తెలుసుకొన్నాడు. కనుక ఆకాలం లో బ్రాహ్మణ క్షత్రియ బ్రహ్మ వాదినులు ఉన్నారని తెలుస్తోంది. ఆర్ ఆర్ దివాకర్’’మహాభారత కాలం లో కూడా కురుక్షేత్రం దగ్గర ఒక ఆశ్రమం లో ఒక బ్రాహ్మణ కన్య యోగ శక్తులను పొంది తపస్సిద్ధి సాధించింది ‘’అని రాశాడు ప్రబుద్ధ భారత లో.

వేదాలలో వేదేతర గ్రంథాలలోబ్రహ్మ చారిణి, తాపసి, సిద్ధా అనే పేర్లతో పిలువబడే వారు కనుక పురుషులతోపాటు స్త్రీలు కూడా సరి సమానంగా ఆధ్యాత్మిక సాధన, వేదాధ్యయనం చేసేవారు అన్నాడు దివాకర పండితుడు ‘’The intellectual eminence of women was proved by her capacity for debates and discussions in the royal courts and in Samitis and Sabhas ‘’రాజాస్థానాలలో సమితులు పండిత సభలలో ప్రసంగించి చర్చించటం స్త్రీ శక్తి సామర్ధ్యాల మేధా ఔన్నత్యాలను గుర్తించే జరిగి నిరూపితమైంది ‘’అన్నాడు డా కాళిదాస నాగ్ –ప్రబుద్ధ భారతి లో.

ఆరణ్యక, ఉపనినిషత్తులలోఉన్న వైదిక వాఙ్మయం లో బ్రహ్మవాదినులు అని పేరొందిన స్త్రీ ఋషులచే దర్శింప బడిన అనేక వైదిక మంత్రాలను జాగ్రత్త చేయటం చేత, ఆస్త్రీ బ్రహ్మవాదినుల ఆధ్యాత్మిక ఔన్నత్యం ఇనుమడించింది అని కాళిదాస నాగ్ స్పష్టంగా రాశాడు. ఏ.సి బోస్ కూడా ‘’వేదాధ్యయనానికి స్త్రీలకుఅర్హతలెదనటం చరిత్రను దూషించట మే’’అన్నాడు.

స్త్రీలకు సన్యాసాశ్రమం -2 చివరి భాగం)

ఆనాటి బ్రహ్మవాదినులు పొందిన విద్యా వైదుష్యాలు,ప్రతి వాదం చేసే నేర్పు, రచనా కౌశల్యం ఆశ్చర్యం కలిగిస్తాయి. వారిలో ముఖ్యంగా "గోధా ఘోషా విశ్వవారా పాలోపనిషత్ –బ్రహ్మ జాయా జాహుర్నామా గస్త్యవ్య స్వ సాధితిః-ఇంద్రాణి చేంద్రమాతా చ సరమా రోమ శోర్వరీ, లోపముద్రా చ సద్యశ్చయామీ నారీ చ శాశ్వతీ –శ్రీ ర్లాక్షా సర్వ రాజ్ఞీ వాక్ శ్రద్ధా మేదాచ దక్షిణాః-రాత్రిం సూర్యాచ సావిత్రీ బ్రహ్మవాదిన్య ఈరితాః"అని "బృహద్దేవతః" లో చెప్పబడింది. గోధా, ఘోషా, విశ్వవారా, ఆపాల, ఉపనిషత్, బ్రహ్మపత్నీ, ,అగస్త్య సోదరి, జుహూ, ఇంద్రాణి, ఇంద్రమాతా సరమా, రోమశ, ఊర్వశీ, లోపాముద్రా, సదలయామీ, నారీ, శాశ్వతీ, లాక్షా సర్వరాజ్నీ వాక్, శ్రద్ధా, మేధా దక్షిణా, రాత్రి, సూర్యా, సావిత్రి మొదలైన వారంతా బ్రహ్మవాదినులే. వీరిలో గోదా తపస్విని యై ఋగ్వేద మంత్రాలను 10,134-7 కర్తిగా స్తుతింపబడింది, ,క్షత్రియ కుమారి ఘోషా బ్రహ్మ చర్యం లో ఉంటూ తనకున్న కష్టు రోగాన్ని కొన్ని మంత్రాలతో నివారించుకొన్నది ఆమంత్రాలే10-39,40-1,117-7 రుక్కులయ్యాయి. అత్రి మహర్షివంశానికి చెందిన విశ్వవార యజ్ఞాలు చేస్తూ, చేయిస్తూ, ఆరు రుక్కులకు 5,28,3కర్త్రి అయిన మహా మేధావిగా పేర్కొనబడింది అత్రి ముని కూతురు ఆపాల అనే బ్రహ్మవాదిని వివాహం చేసుకొని బొల్లి ఉండటం చేత భర్త పరిత్యజిస్తే, జనకరాజు ను ఆశ్రయించి, తపస్సు చేసి, ఇంద్రుని స్తుతించి ఆయన అనుగ్రహం తో బొల్లిని పోగొట్టుకొన్నది. ఆ వ్యాధి నివారక మంత్రాలు 5-28,3-8,30-7వేదం లోకి చేరాయి. యజ్ఞాలు నిర్వహించటం లోనూ ఆమె ప్రతిభ అగణితమే సోమయజ్ఞంచేసి స్త్రీల యజ్ఞాదికారత్వాన్ని సుస్థాపితం చేసింది అగస్త్యముని సోదరి జుహూ బ్రహ్మవాదిని భర్త బృహస్పతి చేత త్యజింపబడి, తన తపో బలం తో మళ్ళీ భర్తను చేరింది. బ్రాహ్మవాదినిగానే జీవితం గడిపింది ఈమె ప్రార్ధనలు 10,11-6 రుక్కులయ్యాయి.

ఇంద్రుని తల్లి అదితి, ఇంద్రుని భార్య శచీ దేవి ఇద్దరూ బ్రహ్మవాదినులే అని ఋగ్వేదం లోని 10,49,153,10-145,2 తెలియ జేస్తున్నాయి. రోమశ కూడా ఋగ్వేద మంత్రాలు 1,125-7కు కర్త్రి అగస్త్యమహర్షి ధర్మపత్ని లోపాముద్ర చేసిన స్తుతులు రుగ్వేదంలో ప్రఖ్యాతాలైనాయి. అంగిరస మహర్షి కుమార్తె శాశ్వతి కూడా ప్రముఖ ఋగ్వేద 8-1,34మంత్ర కర్త్రి-,సర్వ రాజ్ఞి బ్రహ్మవాదిని అగ్ని సూత్ర మంత్ర -10,1899నిర్మాత. ఈమె యజ్ఞ యాగాదులకు అధ్యక్షత కూడా వహించేది అంభ్రిణ మహర్షి కుమార్తె వాక్ అనే బ్రహ్మవాదిని ఋగ్వేదం లో జీవ బ్రాహ్మైక్యాన్నిప్రతిపాదించే మంత్రాల నిర్మాత. ఆమె సూక్తాలలో దేవీ సూక్తం ముఖ్యమైనది-10-125,1,4. ఈమె సాక్షాత్తు సరస్వతీ స్వరూపం కనుక వాగ్దేవి అనే పేరుతో పిలువబడేది ఋగ్వేదం -10-151,1.శ్రద్ధాళువైనఒక బ్రహ్మవాదిని మంత్రాలను దర్శించి శ్రద్ధా అనే పేరుపొందింది. ప్రముఖ సన్యాసిని అయిన ఈమె యజ్ఞాలు చేస్తూ చేయిస్తూ ఉండేది.

రాత్రి సూక్తాన్ని రచించిన బ్రహ్మవాదిని రాత్రి అనే పేరుతోనే ప్రసిద్ధమైంది. రుగ్వేదంలో 10-85రుక్కు కు కర్త్రి సూర్యా. సుకన్య ముసలి వాడిని పెళ్ళాడి బ్రహ్మవాదిని అయి, విరాజిల్లింది. శచీ పౌలోమి ఋగ్వేదం 10-159 మంత్రం కర్త్రి అయిన బ్రహ్మవాదిని. .బృహదారణ్యక ఉపనిషత్ లో ప్రశస్తి పొందిన మైత్రేయి, కాత్యాయని, గార్గి ఉన్నారు. యాజ్ఞ్య వల్క్య మహర్షి భార్యలైన మైత్రేయి, కాత్యాయని భర్త ఆశ్రమ సంరక్షకులు కూడా. మైత్రేయి శిష్యుల విద్యా విషయాలను పర్యవేక్షిస్తూ భర్తకు శ్రమ తగ్గించేది. గార్గి శ్రేష్ఠ బ్రహ్మవాదిని అని జగద్విదితమే. పడవా పాత్రి దేయం అనే బ్రహ్మవాదిని, శాండిల్యముని పుత్రిక స్వయం ప్రభ గొప్ప తపస్వినులు. దేవళ మహర్షి కుమార్తె సువర్చల శ్వేతకేతుడిని పెళ్ళాడి బ్రహ్మవాదినిగా పేరు పొందింది.

ఈ విధంగా శంకరా చార్యకు పూర్వమే అనేకమంది బ్రహ్మవాదినులు ఉండేవారు. కొన్ని చోట్ల భర్తల పేర్లు ఉన్నప్పటికీ ఆ భర్తలు సన్యసించటం కాని, చనిపోవటం కానీ జరిగి సన్యాసం తీసుకొని ఉంటారు. స్త్రీలకూ ఋషులతో పాటు సర్వాధికారాలు ఉన్నట్లు విదితమౌతోంది. పతంజలి మహర్షి స్త్రీసన్యాసినులకు శ్రమణా,పరివ్రాజితా, తాపసి, కుమారాశ్రమణా అనే పేర్లు పెట్టాడు శంకరానంతరం కూడా స్త్రీలు. సన్యాసాశ్రమాన్ని తీసుకొని, విద్యాధ్యయనం చేసినట్లు చరిత్ర ఉన్నది. జ్ఞాన స్వరూపమైన వేద శాస్త్రాలు 'అభేద దర్శనం జ్ఞానం "అనే మైత్రేయ ఉపనిషత్ సూక్తి చేత పక్ష పాత దృష్టితో వ్యవహరించకుండా "వర్ణాశ్రమ మాచార యుతావిమూఢాః-కర్మాను సారేణఫలం లభంతే-వర్నాది ధర్మం హి పరిత్యజంతః స్వానంద తృప్తాః పురుషా భవంతి"అని మైత్రేయ ఉపనిషత్ లో చెప్పినట్లు వర్ణాశ్రమ ఆచారం తో ఉన్న మూఢులు కర్మాను సార ఫలితాలను పొందుతారు వర్ణాదులను త్యజించిన వారు తృప్తులై బ్రహ్మాన్ని పొందుతారు అంటే జ్ఞానాస్వాదనానికి అందరూ అర్హులే అన్నారు శ్రీ అనుభవానంద స్వామి.

ఆధారం –శ్రీఅనుభవానంద స్వామి రచించిన –"సకల సిద్ధాంత సౌరభం "

ఆధునిక శాస్త్ర వేత్తలకంటే మన మహర్షులు ముందే దర్శించి చెప్పారా ?

వస్తువు యొక్క ప్రస్తుత అస్తిత్వం వర్తమానం, అంతకు ముందుది భూతకాలం, తరువాత వచ్చేది భవిష్యత్ కాలం అనీ, ఇవన్నీ ఒక సంఘటన ఆధారంగా మానవ బుద్ధికల్పితాలనీ వైశేషికుల భావం. కాలం లాగానే దిక్కు లేక దేశానికి పరత్వ అపరత్వం, దూరం, దగ్గర లక్షణాలు కనిపిస్తాయి. దేశాన్ని బట్టి వస్తువు స్థాన నిర్దేశం చేస్తూ ముందూ వెనుక పొడుగు పొట్టి పైన కింద అని అనేకరకాలుగా వ్యవహరిస్తాం. దీనివలన దేశం యొక్క ఆస్తికత నిరూపింప బడి, కాలం లాగా నిమిత్త కారణం అవుతోంది. సూర్యోదయ సూర్యాస్తమయాలను బట్టి తూర్పు పడమర దిక్కుల కల్పనా ఏర్పడింది. అలాగే మిగిలిన దిక్కులు కూడా. ఇవి మానవ కల్పితాలు. నిజానికి దేశం ఏకం, నిత్యం. అస్థూలం వ్యాప్తం. కాని నిష్క్రియం. అమూర్తంగా ఉంది అని వైశేషికులు అంటారు. మన పూర్వుల భావాలు మనకు తోచినట్లు, తమ ప్రత్యేకభావాలు కూడా తర్వాత తరాలకు కృత్రిమంగా కనబడ అవచ్చు, తాము ప్రతిభా వంతుల భుజ స్కంధాలపై ఆధారపడి నిలిచి ఉన్నామని ఆధునిక శాస్త్రవేత్తలు గ్రహించారని లింకన్ బార్నెట్ చెప్పాడు.

''our notion of time and space although much more subtle and flexible than they were before the appearance of RelativeTheory, are not very likely yet subtle enough ''అన్నాడు లిమిటేషన్స్ ఆఫ్ సైన్స్ లో జే డబ్ల్యు యెన్ సల్లివాన్. దీనిభావం అయిన్ స్టీన్ సాపేక్ష సిద్ధాంతం చెప్పక పూర్వం కంటే దేశ, కాలాలకు చెందిన మన భావనలు చాలా సూక్ష్మ తరాలుగా ఉన్నా పూర్తిగా సూక్ష్మాతి సూక్ష్మాలు కావు. ఈ దృష్టి తో చూస్తె న్యూటన్ ఎడ్డింగ్టన్, అయిన్ స్టీన్ మొదలైన సైంటిస్ట్ ల భావాలతో కణాద, గౌతమ సిద్ధాంతాల్ని పోల్చి చూస్తె, ఆధునిక సైంటిస్ట్ ల సిద్ధాంతాలలో కొత్తదనం ఏదీ లేదని తెలుస్తోంది. పైగా లోపాలు బాగా కనిపిస్తాయి. దేశ కాలాల ఏకత్వ సర్వ వ్యాపకత్వాలు, త్రికాలాలు దిక్కులు అన్నీ కల్పితాలే అని కణాదులు చెప్పినట్లే ఈనాటి శాస్త్ర వేత్తలూ చెప్పారు. గ్రహాలూ వాటి సంచారం అంతరించినా, దేశకాలాలు నిత్యాలు నిర్వికారాలు అపరిమితాలు అని వైశేషికులు చెప్పినట్లే ఈ సైంటిస్ట్ లూ చెప్పారు కానీ అయిన్ స్టీన్ చెప్పిన space-time continuum అంటే దేశకాల ప్రవాహ ఐక్యం సిద్ధాంతం ఇంకా పరిపూర్ణం కాలేదు. ఇందులో చాలాసిద్ధాంత రాద్ధాంతాలున్నాయి అనటానికి సల్లివాన్ చెప్పిన మాటలే తార్కాణం.

లింకన్ బార్నెట్ చెప్పిన అనిశ్చయత్వ సిద్ధాంతం అంటే "ప్రిన్సిపుల్ ఆఫ్ అన్ సర్టేనిటి"ని బట్టి ఈశ్వర సృష్టిలో సర్వ ప్రకృతి రహస్య గ్రహణం అనిశ్చయం, అనిర్ధారితం గా ఉంది. అంటే మానవ బుద్ధికి అతీతంగా ఉంది. అందుకే "ఈ విషయం లో గ్రీకు రోమనులకంటే మనం అధిగమించినట్లుకానీ, అత్యున్నత నాగరకదేశాలైన చైనా భారత దేశాలకంటే మనకు ఎక్కువ తెలుసు అనికాని అనుకోవటం అనుమానాస్పదమే అంటే" డౌట్ ఫుల్"అన్నాడు సల్లివాన్ పండితుడు. కనుక మన ప్రాచీన రుషి ప్రోక్త ప్రకృతి రహస్యాల కు మించిన రహస్యాలేవీ ఆధునిక శాస్త్రవేత్తలు గ్రహించ లేదని అర్ధం.

''My religion consists of a humble admiration of the illimitable superior Spirit who reveals Himself in the slight details we are able to perceive with our frail and feeble minds ''అని భారతీయ మహర్షుల భావనకు నమస్సులు అందించాడు సల్లివాన్. "బుద్ధికి అగోచరమైన విశ్వంలో వెలువడిన ఉత్కృష్ట ప్రజ్ఞా శక్తి ని గూర్చి హృదయ పూర్వక భావ విశ్వాసమే ఈశ్వర భావాన్ని కలుగ జేస్తోంది "అని అయిన్ స్టీన్ శాస్త్రవేత్త చెప్పినట్లు, మనప్రాచీన మహర్షులు కార్య రూప ప్రపంచాన్ని వినియోగించుకోవటమే కాకుండా, దానికి కారణమైన అమానుష ప్రజ్ఞా శక్తి రూప సర్వజ్ఞ తత్వమైన పరమేశ్వరునే విశ్వసించా రు. విశ్వ జీవ నిర్మాణం ఎలా జరిగిందో తెలుసుకోవటమే కాక, సృష్టి ప్రయోజన సమస్యా ధ్యాన తత్పరులై, ఈశ్వర సంకల్ప రహస్యాలను గ్రహించే ప్రయత్నం చేసి సాధించి, ఆ అద్వితీయ అలౌకిక మహాతత్వాన్ని పొంది, ఆనందించి, అభ్యుదయ నిశ్రేయస సిద్ధికోసం ప్రపంచ పరిశోధన చేశారు. అదే భారతీయ విజ్ఞాన తత్వ వైభవం. దీన్ని గ్రహించి మన సంస్కృతీ మహాత్మ్యాన్ని దాని సత్సంపదను సద్వినియోగం చేసుకొందాం.

అయిన్ స్టీన్ దర్శించిన స్పేస్

ఆకాశం అనే గ్రహ అంతరాల ప్రదేశం అంతా కాంతి ప్రసారానికి ఉపయోగపడే ఈథర్ అనే అతి సూక్ష్మ పదార్ధం తో నిండి ఉందని, దానివల్లనే కాంతి సెకనుకు 1,86,284 మైళ్ళ వేగం తో ప్రయణిస్తుందని, కానీ ఆ సూక్ష్మ పదార్ధం సైన్స్ కు అందని అజ్ఞాత విషయమని న్యూటన్ మొదలైన వారు సిద్ధాంతీకరించారు. ఈ ఈథర్ లోనే అసంఖ్యాక నక్షత్ర గోళాలలో భూమి తన చుట్టూ తానూ గంటకు వెయ్యి మైళ్ళ వేగం తో తిరుగుతూ,

సూర్యుడిని సెకనుకు 20మైళ్ళ వేగం తో చుట్టి వస్తుంది. భూమి, చంద్రులు ఒకరి చుట్టూ ఒకరు తిరుగుతున్నారు. సూర్యుడు తన గ్రహ కూటమి తో సహా మిల్కీవే లో కనిపిస్తూ, బ్రహ్మ నక్షత్రం" వెగా "చుట్టూ, సెకనుకు 13మైళ్ళ వేగంతో తిరుగుతాడు. ఈ బ్రహ్మ నక్షత్ర కూటం అంతా నక్షత్ర వీధి –పాలపుంత ను సెకనుకు 200మైళ్ళ వేగం తో చుడుతుంది. ఈ నక్షత్ర వీధి అతి దూరంగా ఉన్న మరో నక్షత్ర కూటాన్ని సెకనుకు 100మైళ్ళ వేగం తో చుట్టి వస్తుంది. వీటన్నిటికి మధ్య భాగం లో మానవ దృష్టికి కనిపించని మూల కేంద్రకం ఒకటి ఉంటుందని న్యూటన్ భావించాడు. కానీ ఈ అసంఖ్యాక గోళాలకు ఆధార మైన స్పేస్ అనేది భౌతిక మైన సద్వస్తువు. అది అతి నిశ్చలంగా అచంచలంగా ఉందని, అది ప్రకృతిలో ఈశ్వరుని సర్వ వ్యాపకత్వాన్ని నిరూపించే పదార్థం అని న్యూటన్ విశ్వసించాడు..

న్యూటన్ తర్వాత కాలం లో ఈథర్ వాదాన్ని శాస్త్ర వేత్తలు త్రోసి పుచ్చారు. కారణం ఏమిటి అంటే ఈథర్ లో భ్రమణం చేసే భూ మండలం నుంచి అనుకూల వ్యతి రేక దిక్కులకు ప్రసరింప చేసిన కాంతి వేగాల్లో తేడాలు కనిపించటమే. కనుక ఈథర్ అనేది పదార్ధ భావం కాదు అని తేల్చారు. ఈథర్ పదార్ధ భావం కాదు అన్న ఈ సిద్ధాంతాన్ని అయిన్ స్టీన్ –భూ భ్రమణం వలన మాత్రమె కాక, సూర్యాది ఇతర గ్రహ భ్రమణ విశేషం వలన కూడా కాంతికి ఎలాంటి అంతరాయం ఏర్పడదు అని తీర్మానించాడు. ఈ సిద్ధాంత ఫలితంగా స్పేస్ కు దిక్కులు కాని అవధులు కాని లేవని, దేశ, కాలాలు ఇంద్ర ధనుసు రంగులు లాగా కల్పితం అన్నాడు. అన్ని వస్తువులకు అవకాశం ఇచ్చేదే స్పేస్అని, ఈ స్పేస్ లో జరిగే కార్య పరంపరను సూచించేదే కాలం. దీని గణనకు సెకను నిమిషం గంట ఏర్పడ్డాయి. అభావం అయిన కాలానికి ఈ సూచనలే ఆధారం వస్తువులునికి తెల్పే స్పేస్ లాగే, వస్తువు యొక్క కార్య సంఘటన క్రమాన్ని మాత్రమె కాలం సూచిస్తుంది. పరాపరాలు ముందు వెనుక రూపం లో దేశ అంటే స్పేస్ కాలాలు ప్రవర్తిస్తాయి. స్పేస్ కు ఒకరకమైన కొలతలు, కాలానికి వేరే రకమైనకొలతలు కావాలి. అంటే అనిర్వచనీయం, సర్వవ్యాపకం అయిన దేశ కాలాలను కృత్రిమమైన కొలతలతో స్థూలం చేస్తున్నామన్నమాట. ఈ కొలిచే విధానం సూర్య గ్రహ కూటాలకు మాత్రమె సంబంధించినవి. ఇతర చోట్ల ఉపయోగ పడవు. ఆకాశం లో సూర్యుడు 15డిగ్రీలులో ఉంటె గంట అనీ, సూర్యుడిని ఒకసారి భూమి చుట్టివస్తే సంవత్సరం అంటాం. కానీ బుధ గ్రహాన్ని చూస్తె అది సూర్యుడికంటే భూమికి దగ్గరగా ఉండటం వలన 88రోజుల్లో సూర్యుడిని చుట్టి సంవత్సరం పరిమాణాన్ని తగ్గించింది. తన చుట్టూ తానూ తిరగటానికి 88రోజులు పడుతుదికనుక రోజుకు, సంవత్సరానికి మానం లో తేడా ఉండదు. శుక్రుడికి 225రోజుల సంవత్సరం. కొన్ని వారాల రోజు ఉంటుంది. అంగారక గ్రహం భూమి కంటే దూరంగా ఉంటుంది కనుక అక్కడ సంవత్సరానికి 687రోజులు, రోజుకు 24గంటల 55నిమిషాలు ఉంటాయి. బృహస్పతి జుపిటర్ కు 9గంటల 55నిమిషాలు ఒక రోజు. శనికి 10గంటల 14నిమిషాలు ఒక రోజుకు. ఇలా ఒక్కొక్క గ్రహానికి ఒక్కో కాలమానం ఉంటుంది. మన దేశం లో సూర్యోదయమైతే అమెరికాలో రాత్రి అవుతుంది. దేశాకాలపరిస్థితులను బట్టి మాన విధానం మారుతుంది. ఈకాలమానాలు మనం కల్పించుకొన్నవే కదా. వీటిని కాదంటే, దేశకాలాలు సువిశాలాలు, నిర్వికారాలు,నిరవదికాలు అవుతాయి. ఇదే వాటి సహజ స్వరూపం. ఇక్కడ ముందు వెనకలు, పైనా కిందా లేనేలేవు. మనిషి తన సౌకర్యం కోసం వీటిని కల్పించి, అనుభవిస్తున్నకాలం వర్తమానం అనీ, దానికి ముందుది భూతకాలమని, దాని తర్వాతది భవిష్యత్ కాలం అని భావిస్తున్నాడు. అంటే అఖండ కాలానికి ఖండత్వం కల్పిస్తున్నాడు. అభిన్నమైన దేశం అంటే స్పేస్ లో లోపల బయట అనీ, దూరం,దగ్గర అనీ కల్పించుకొని జీవిస్తున్నాడని అయిన్ స్టీన్ మహాశయుని సిద్ధాంత తాత్పర్యం.

పై విషయాలను మరింత లోతుగా సూక్ష్మంగా ఆలోచిస్తే దేశ, కాలాల మధ్య తేడా తగ్గించి space-time –continuum అంటే దేశకాల ప్రవాహం అనీ, అంతా దేశ కాలనిబద్ధమని, ఈ ద్వయం అభిన్నమని అంటే కాల మానాలు నిజానికి దేశ మానాలే అనీ, అవి పరస్పర అపేక్షికాలని, ఐన్స్టీన్ సిద్ధాంతీ కరించాడు. అంటే ప్రకృతిలో ఈ రెండు ఒక్కటే అని, కనిపించే భిన్నత్వం కల్పితమని ఆయన భావం. ఆయన సిద్ధాంతం ప్రకారం పాంచ భౌతిక వస్తుజాలం అంతా దేశ, కాల బద్ధాలై నాలుగు కాలమానాలు కలిగి ఉంది. అందులో మూడు దేశానికి అన్వయిస్తే, ఒకటి మాత్రం కాలానికి. పొడవు వెడల్పు ఎత్తు అనేవి దేశానికీ, ఎప్పుడు అనే ప్రశ్న కు సమాధానం కాలానికి చెందుతుంది. వ్యక్తికి సంబంధించిన దేహ పరిమాణం దేశానికి, వయస్సు కాలానికి అన్వయిస్తుంది. ఇలాగైనా దేశకాలాలు అభిన్నాలు అని అయిన్ స్టీన్ సిద్ధాంతం. ఆధునికకాలం లో యెంత దూరం అనే ప్రశ్నకు రైలులో కొన్నిగంటలు విమానం లో కొన్ని నిమిషాలే కదా. దేశ మానం లో అంగుళం మొదలైనవి మూడు కొలతలకు అంటే పొడవు వెడల్పు ఎత్తు లకు సరిపోతే, కాలం మాత్రం క్షణాధికానికి అన్వయిస్తోంది. దేశ,కాలాల సంకోచ వ్యాకోచాలు మానవా ధీనాలు కానీ కాలాన్నే వేగ వంతం చేయటం కాని, నెమ్మదిని చేయటం కాని వెనక్కు తిప్పటం కానీ మనకు సాధ్యం కాదు. సర్వ చరాచరాలు పరాధీనం అయి, భూతకాలం నుంచి వర్తమానానికి, దానినుంచి భవిష్యత్తుకు సాగిపోవాల్సిందే కానీ, మార్గాంతరం లేదు.

దేశాకాలాలలో కొంచెం తేడా కనిపించినా అవి కల్పితాలే అని భావించి, ఏకం చేసి, కాలాన్ని నాలుగవ మానం గా చేర్చి, సమన్వయ పరచి, విజ్ఞాన లోకానికి నూతన భావ ధారను అయిన్ స్టీన్ కల్పించాడు. హాట్సాఫ్ టు హిం. ఇది కణాదుల వైశేషిక న్యాయానికి దారితీసింది.

సాంఖ్య సిద్ధాంతం –కపిల మహర్షి

"యావత్ ప్రపంచం లో భారతీయ తత్వ శాస్త్రం తో పోల్చదగినది ఇంకొకటి లేదు"అన్నాడు యువి నోవాని అనే విమర్శక నిపుణుడు. వైజ్ఞానిక అంతరిక్షం లో మన తత్వ శాస్త్రం తేజో విరాజమానమైన సూర్యుడుగా ప్రసిద్ధమైనది సాంఖ్య సిద్ధాంతం. "సాంఖ్యం భారతీయ తత్వ శాస్త్రాలలో అతి ప్రాచీనం "అన్నారు డా.ఎస్ఎస్ సూర్యనారాయణ శాస్త్రి. వెబర్ పండితుడుకూడా "సాంఖ్యం అతి పురాతనమైనది"అని నిర్ధారించాడు. స్వామి వివేకానంద "సాంఖ్యా పేక్ష లేకుండా, ప్రపంచాన్ని సరైన రీతిలో అర్ధం చేసుకోవటం కుదరదు. దీన్ని లౌకిక అలౌకికంగా తెలుసుకోవచ్చు కనుక అనేక దర్శనాలద్వారా సాంఖ్యానికి ప్రాధాన్యత పెరిగింది. వివిధ దర్శనాలకు సాంఖ్య తత్త్వం ఒక్కటి మాత్రమె సామాన్యంగా ఉన్నది. కనుక యావత్ప్రపంచం సాంఖ్యంను అంతగా గౌరవిస్తోంది . ఇదే అన్ని దేశాల దర్శనాలకు ముఖ్య ఆధారం. ప్రపంచం లో ఎప్పుడు ఎక్కడ తత్వ శాస్త్ర విచారణ జరిగినా అందులో కొంతవరకైనా కపిలమహర్షి సంఖ్య సిద్ధాంతం తప్పక ఉంటుంది "అన్నాడు.

ఇంకాస్త ముందుకు వెళ్లి మాక్స్ ముల్లర్ "పైథాగరస్ భారత దేశానికి వచ్చి సాంఖ్యం నేర్చి, తన గ్రీసు దేశం లో బోధించాడు. తర్వాత ప్లేటో కూడా దీన్నే సూచించాడు. ఆతర్వాత నాస్టిక్ శాఖీయులు సాంఖ్యాన్ని అలెగ్జాండ్రియా కు తీసుకు వెళ్ళారు. అక్కడి నుంచి యూరప్ చేరింది. కనుక ప్రపంచం లో ఎక్కడ ఏ తత్వ శాస్త్ర, ఆధ్యాత్మిక కృషి ఉన్నా, దానికి పరమపిత "కపిలా చార్యుడే ".కనుక ప్రాచీన హిందూ తత్వ శాస్త్రం లో ప్రధాన సిద్ధాంతాలైన వేదాంత, సాంఖ్యాల పరిచయం లేని వాడు తత్వవేత్త కాదు అని పించుకొనే కాలం వచ్చేసింది"అన్నాడు అనుమానం లేకుండా.

సాంఖ్య కర్త కపిల ముని

"సర్వ ప్రపంచ తత్వ శాస్త్రాలకు పునాది అయిన సాంఖ్య శాస్త్ర కర్త ఎవరు ఆయన జీవిత విశేషాలేమిటో తెలుసుకొందాం. అనేక దేశాలలో ఆయా దేశాల తత్వ శాస్త్ర ఆచార్యుల, వ్యాప్తి చేసిన వారి జీవిత చారిత్రలు స్పష్టంగా ఉన్నాయి. కానీ భారత దేశం లో ఆవివరాలు తెలుసుకోవటం చాలాకష్టం . థేల్స్ ఎవరో, ప్లేట్ ఎవరో ఎప్పుడు ఎక్కడ పుట్టారో, ఏం చేశారో మనకు భావించటానికి అవకాశమున్నది. కానీ కపిల గౌతమ కణాద,బాదరాయణ జైమినుల గురించి మనకు తెలిసింది శూన్యం "అని వాపోయాడు మాక్స్ ముల్లర్ పండితుడు. "సాంఖ్య దర్శన తత్వాభి వృద్ధి చారిత్రం, అభేద్యం అయిన అంధకారం లో మునిగిపోయి,మరుగున పడింది "అని భారతీయ తత్వ శాస్త్ర పరిణామ చరిత్ర రాసిన పిటిశ్రీనివాస అయ్యంగార్ కూడా అభిప్రాయ పడ్డారు.

అయినా "సాంఖ్యస్య వక్తా కపిలః పరమ ఋషిహి,పురాతనః –హిరణ్య గర్భో యోగస్య వక్తా నాన్యః పురాతనః "అనేభారతం లో శాంతిపర్వం లోని మోక్ష ధర్మ ప్రకరణం లో ఉన్నదాన్ని బట్టి, సాంఖ్యకారుడు పరమ రుషి వరేణ్యుడు,అతిప్రాచీనుడు హిరణ్య గర్భుడు అయిన కపిలాచార్యుడే అని పూర్తిగా రూఢి అవుతోంది. వేదాంత సూత్రకర్త వ్యాసుడు స్మృత్యధికరణ లో కాపిల సాంఖ్యాన్నిచర్చించాడు. పద్మపురాణం కూడా కపిలుడే సాంఖ్య కర్త అన్నది. వైశేషిక సాంఖ్య దర్శనా చార్యుల సూత సంహిత లో "కాణాద,కపిలాద్వైస్తు,మునీంద్రై రపి కీర్తితం –మంద బుధ్యను సారేణ కేవలం పరి కీర్తితం "అని ఉండటం విష్ణు సహస్రనామం లో మహర్షి కపిలా చార్యః "అని ఉండటం చేత శంకరాచార్యులు కూడా భాష్యం రాస్తూ "మహర్షి కపిలాచార్య అన్నది ఏకనామం అనీ సాంఖ్య శుద్ధాత్మ తత్వ విజ్ఞానాచార్యుడు కపిల ముని అని స్పష్టంగా చెప్పారు . ఆది విద్వాంసుడు మహర్షి చంద్రుడు అయిన కపిలమహర్షి కరుణ తో నిర్మాణ చిత్తాన్ని అధిష్టించి "అసురి "అనే శిష్యుడికి తంత్రాన్ని బోధించాడు అన్నారు శంకరులు. దీనికి వ్యాఖ్యానం రాసిన వాచస్పతి మిశ్రా "పంచమావతారమైన కపిలుడు అసురి కి మొదట సాంఖ్యం బోధించాడనీ, భారతాది ఇతిహాస పురాణాలలో కూడా సాంఖ్య దర్శనా చార్యుడు కపిల మహర్షి యే అని ధృవీకరించాయి"అన్నాడు.

జేమ్స్ జీన్స్ పండితుడు "భౌతిక విజ్ఞానం యదార్ధాన్ని గ్రహింప జాలనిది అవటం వలన మనం ఇంకా పరమార్ధ స్పర్శకు దూరం గానే ఉన్నాం"అనగా, ".ప్రస్తుత భౌతిక జ్ఞాన విశ్వం అగమ్య గోచరం. ప్రకృతి పరిణామ వాదం ఎక్కువైంది. అన్ని చోట్లా అసందర్భాలు, పరస్పర వ్యతిరేకతలు ఉండటం చేత ఈ విజ్ఞానం సంతృప్తికరం కాదు "అన్నాడు సల్లినాన్ పండితుడు.మరింత ముందుకు వెళ్లి లింకన్ బార్నెట్ "ప్రకృతి

రహస్యాల తెరలు తొలగించిన కొద్దీ, సంక్షోభం నుంచీ క్రమత్వం ఏర్పడి, నానాత్వం నుంచి ఏకత్వం కలిగి, భావాలన్నీ లయించి మూల సూత్రాలు అధిక తరంగా సులభ మౌతాయి "అన్నాడు.

ఇంతటి ముఖ్య దర్శనాచార్యుడైన కపిలుడి పుట్టుపూర్వోత్తరాలు తెలియటం లేదని డా.ఎస్ ఎస్ సూర్యనారాయణ శాస్త్రి బాధపడ్డారు. సాంఖ్య ఉపనిషత్ గా ప్రసిద్ధి చెందిన "శ్వేతాశ్వతర ఉపనిషత్ "మొదటగా కపిలుని నామం స్మరించినది. సర్వ సృష్టికి కారణమైన బ్రహ్మ సృష్టిలో మొదట పుట్టిన తనకుమారుడైన కపిలునికి సర్వ విజ్ఞానాలు ప్రసాదించాడు అని ఉన్నది. కనుక కపిలుడు బ్రహ్మ మానస పుత్రుడు, సర్వజ్ఞుడు.గౌడ పాదుడుకూడా కపిలముని ని బ్రహ్మమానస పుత్రునిగానే చెప్పాడు. సాంఖ్య కారికా భాష్యం లో గౌడపాదుడు "ధర్మజ్ఞాన వైరాగ్య ఐశ్వర్యాలు సృష్టి మొదట్లో భగవంతుడైన కపిలాచార్యునికి సహజంగా అలవడినాయి "అని కీర్తించాడు. కపిలుని తర్వాత ఉద్భవించిన సనక, సనందన,సనాతన, సనత్కుమారులు షోడశ వర్ష శరీర దారులనీ, వారితో పుట్టిన భావాలు ప్రకృతికాలు అని గౌడపాదుడు చెప్పాడు . శ్వేతాశ్వరోపనిషత్ లో "నిత్యాలకు నిత్యుడు, చేతనాలకు చేతనుడు, అనేకులలో ఏకుడు,సర్వకామ ప్రదాత అయినవాడు ఆత్మ."సాంఖ్య యోగం తో దీన్ని గ్రహించి, ఆ దేవతను ఎవడు తెలుసుకొంటాడో వాడు అన్ని బంధాలనుంచి విముక్తు డౌతాడు "అని కపిల ప్రోక్త సాంఖ్యం చెబుతోంది. కనుక" శ్వేతాశ్వతర ఉపనిషత్ కాలానికే సాంఖ్యం బాగా ప్రాచుర్యం పొందింది"అన్నాడు డా.ఇ.రోయర్.కపిలముని పై మరి కొన్ని విషయాలు మరోసారి తెలుసుకొందాం.

సాంఖ్య సిద్ధాంతము –కపిలుడు -2

"ప్రపంచ చరిత్రలో మొట్టమొదట మనస్సు యొక్కస్వాతంత్ర్యం, దాని శక్తి సామర్ధ్యాలపై పూర్తి విశ్వాసాన్ని ప్రకటించింది సాంఖ్యమే"అన్నాడు రిచార్డ్ గార్బ్."ప్రపంచం లో ఇదివరకు ఎన్నడూ లేని హేతుక విధానం అంటే రేషనల్ సిస్టం సాంఖ్యం మాత్రమె ప్రవేశపెట్టింది "అన్నాడు వివేకానందుడు. "కపిల సిద్ధాంతానికి చారిత్రిక ప్రాధాన్యం ఉంది. మానవ మనో చరిత్ర లో ఇది అత్యంత అద్భుత విషయం. కారణం –ఆలోచించే ప్రతి మనసులో ప్రపంచ సృష్టి, మానవ ప్రకృతి సంబంధాలు, వాటి భవిష్యత్ నిర్ణయాలు మొదలైన వాటిపై వచ్చే అగోచరమైన సమస్యలకు యుక్తి యుక్తం గా సంతృప్తి కలిగే సమాధానం చెప్పింది సాంఖ్యం ఒక్కటే "అన్నాడు సాంఖ్య కారిక లో డా.జాన్ డేవిస్."సాంఖ్యం పరిపక్వమైన, మనోధర్మమైన తత్వ శాస్త్రం. ఎందుకంటె భగవంతుని ఆస్తికత ను, యుక్తిమూలం గా నిరూపించటం సాధ్యం కాదని తెలిసి కూడా దాని విషయం లో మౌనం చూపింది అనే సత్యాన్ని బట్టి దర్శనాలు సాంప్రదాయక మతాల నుండియెంత స్వతంత్రంగా వ్యక్తమయ్యాయో తెలుస్తోంది. శుద్ధ తత్వ శాస్త్రం లో సాంఖ్యం ఒక ప్రఖ్యాతమైన ప్రయత్నం అని "శ్రీనివాస అయ్యంగార్, రాధాకృష్ణన్ అభిప్రాయ పడ్డారు. జాన్ డేవిస్ కూడా "కపిలుని సాంఖ్యదర్శనం శుద్ధ తత్వ విషయం లో భారత దేశం వెలువరించిన విషయ సమగ్రత పొందింది "అన్నాడు. మహాభారతం కూడా సాంఖ్యం లాంటి జ్ఞానం లేనే లేదు అన్నది. "ప్రకృతి తత్వ శాస్త్రాలు వ్యత్యస్తాలై, ఏకత్వ సాధనకు అసాధ్యంగా ఉన్నా, ప్రకృతి శాస్త్ర ఫలితాలకు అన్వయిస్తూ తాత్విక విధానం ఉండాలి "అన్నాడు రాధా కృష్ణ పండితుడు. " మానవ నిత్యానుభూతి, యుక్తియుక్తంగా విచారణ చేయటం సాంఖ్యం నిరూపించింది. ఈమార్గం లో ప్రతివాడూ తన అనుభవం తో ప్రారంభించి, తర్వాత తనకు అందని సర్వాన్నీ బహిర్గతం చేస్తాడు. అనుభవం ఎందుకు అవసరమో, అనుభూతి సాధించటం ఎలాగో, సాంఖ్యం విస్పష్టంగా వివరించింది "అంటాడు రాధాకృష్ణన్. "అధ్యాత్మం కాని యుక్తి విధానం సాంఖ్యం అవలంబించింది. దీని అంకురార్పణ నిత్యానుభవం. అనుభవం యొక్క సరైన నిర్వచనమే సాంఖ్యం తత్త్వం "అని జేఎన్ ముఖర్జీ స్పష్ట పరచాడు. మానవలోకానికి అసాధారణమైన, సాటిలేని తాత్విక సిద్ధాంతాన్ని ప్రసాదించిన ఈ సాంఖ్యం ను తక్కువ చేసి మాట్లాడే వారిపై కోపం తో "భారతీయుల షట్ దర్శనాల శ్రేష్టత్వాన్ని బట్టి వేదాంతాన్ని కొందరు భారతీయ తత్వ వేత్తలు క్రమంగా ఏర్పాటు చేశారు. సాంఖ్యానికి రెండవ స్థానం కల్పించారు. ఈ అప్రదాన్యతకు సాంఖ్యం తన అసమ్మతిని తీవ్రంగా ప్రకటించింది. సాంఖ్యం ఒక అద్భుత తత్వ శాస్త్రాన్ని ప్రబోధించింది. ఇలాంటిదాన్ని వేదాంతానికి రెండవది గా చేయటం దాని సిద్ధాంత జ్ఞాన లోపం, అవగాహనా రాహిత్యం వల్లనే "అంటాడు ముఖర్జీ.

"వ్యాకుల చిత్తులైన, నిరాశాపరుల ఊహలతో, ఊహాతీత తన్మయత్వాన్ని అనుభవించటానికి, విపరీత వ్యామోహం తోకానీ, సాంఖ్యం ఆకర్షింప బడదు. "ప్రపంచం ద్వారా, ప్రపంచం లో, ప్రపంచం కోసం "దృఢమైన, నిశితమైన, నిత్యమైన జీవిత సందేశాన్ని సాంఖ్యం అందిస్తోంది. దాని విశాల భవనం మీద వేదం ఒక ప్రత్యేక గ్రంథం గా కాక, ఒక సాహిత్యమే అయింది అన్నాడు ముఖర్జీ పండితుడు సాంఖ్యం పై ఉన్న అవ్యాజ గౌరవం తో.

"సర్వ సిద్ధాంతాలతో ఖండన మండనాలు పొందిన సాంఖ్యం ఎంతటి ప్రధాన స్థానం ఆక్రమిం చిందో అర్ధమౌతుంది. వేదాంత సూత్రాలు సాంఖ్యం తో ఢీ కొట్టే ప్రయత్నాలు చేశాయి. కొందరు బౌద్ధులు ఖండించారు. "కార్యం, కారణం లో అంతర్గతంగా ఉంటుంది "అన్నసాంఖ్యాన్ని వైశేషికులు ప్రతిఘటించారు. కానీ ఇతర వాదాలచేత సాంఖ్యం "శ్రౌతం "గా పరిగణింప బడి, క్రమంగా పూర్తిగా లయింప బడి, తర్వాత హైందవ విజ్ఞానం లో సుస్థిరంగా పొదగబడిందని పండితభావం. వేదాంత సూత్రాలు కానివన్నీ తామసికాలు అని పద్మ పురాణం, .వైశేషిక సాంఖ్యాలు మహర్షులచేత రాయబడినా, అవి మందబుద్ధులకోసమే అని సూత సంహిత, అంటూ కీర్తించినా నిందించినా, బౌద్ధానికి ముందున్న పురాణ విజ్ఞానం లో సాంఖ్యం సర్వాదిపత్యం ఉన్న సిద్ధాంతంగా చెలామణి అయింది"అన్నారు శ్రీనివాస అయ్యంగార్, ముఖర్జీ లు. శంకర భగవత్పాదులు కూడా పూర్వోక్త చందం కార్యకార ణాలకు అనన్యత్వ అంగీకారం ఉండటం వలన, ధర్మశాస్త్ర వేత్తలైన దేవలుడు మొదలైన వారిచే అనుసరించబడటం వలన సాంఖ్యం ప్రఖ్యాత మైందికనుక, దాని ఖండనం వేదాంత భాష్యం లో దాని ఘనతను అంగీకరించారు. ఈవిధంగా కపిలముని చెప్పిన సంఖ్య సిద్ధాంత సూత్రాలప్రాధాన్యత అగణితం, అపూర్వం అని అర్ధమౌతోంది.

భారతీయ విజ్ఞానం

"భారత దేశం కేవలం సాధువులు, యోగులు, మహాత్ములు తత్వ వేత్తలను మాత్రమె నిర్మించింది అనటం అసందర్భం. భారతీయజీవనం సర్వతోముఖ శక్తుల్ని ప్రదర్శించింది. గణితం లో సున్నా కున్న ప్రాముఖ్యం అంకెల స్థానాలను బట్టి విలువలేర్పడే పద్ధతి, సాంకేతిక గణిత విధానం మొదలైన అద్భుతాలు హిందూ దేశం లోనే జరిగాయి. దశ సంఖ్యామానం రుగ్వేదకాలం లోనే ఉంది "అని పండిట్ నెహ్రు చెప్పాడు. 19వ శతాబ్ది పారశీక పండితుడు అల్ జహీజ్ "హిందువులు గణిత జ్యోతిష వైద్యాది పలు శాస్త్రాలలో అగ్రగణ్యులు. "అన్నాడు "అనేక విజ్ఞానాలకు ఆటపట్టు అయిన భారత దేశం ప్రస్తుతం ప్రపంచ లో ఎక్కువగా ఉపయోగించే 1,2,3,- - 0 వరకు ఉన్న అంకెల సంస్కృత సంఖ్యారూపాలను నిర్మించింది. గణితమే కాక, న్యూటన్ పుట్టటానికి వేలాది సంవత్సరాలకు పూర్వమే భారతీయులకు గురుత్వ శక్తి తెలుసు "అన్నాడు స్వామి వివకానంద. తత్వవేత్త, రచయిత విల్ డ్యురాంట్ "సర్వమానవాళికి మాతృ దేశం భారత భూమి యే.అన్నిభాషలకు తల్లి సంస్కృతమే. 'తత్వ శాస్త్రం పుట్టింది కూడా ఇక్కడే "అన్నాడు. "అరబ్బీయుల వలన మన గణితానికి, బుద్ధునిమూలంగా క్రైస్తవ మత ఆదర్శాలకు, గ్రామ పంచాయితీల నుండి స్వరాజ్యం, ప్రజారాజ్యలకు హిందూ మతమే తల్లిఅని చెప్పి . సర్వ జ్ఞాన ప్రదాత్రి అయిన భారతమాత పాద పద్మాలకు విల్ డ్యురాంట్ ప్రణామం చేశాడు.

" భూగర్భం లో ఉండిపోయిన మొహంజ దారో హరప్పా ల త్రవ్వకాలవలన బయల్పడిన నాగరకతకు కనీసం 5 వేల సంవత్సరాలు. ఢిల్లీ దగ్గర ఉన్న ఇనుపస్తంభం శీతోష్ణాలకు మార్పు చెందకుండా ఇంతకాలం ఉండటం ఆధునిక సైంటిస్ట్ లకే ఆశ్చర్యం " అన్నాడు నెహ్రు. "తమ కుశాగ్ర బుద్ధిని ఖగోళానికీ అను సంధించి సూర్య చంద్ర గమనాలను. అతి సూక్ష్మంగా పరిశీలించారనీ, వారి చంద్ర కళాపరిణామ గ్రహణం నిర్దుష్టం "అన్నాడు కోల్ బ్రూక్. 9వ శతాబ్ది పర్షియా పండితుడు జాకోబి "అన్ని దేశాల వారి కంటే భారతీయులు ఖగోళ జ్యోతిష శాస్త్రాలలో నిర్దుష్టమైన పాండిత్యం ఉన్నవారు. "అన్నాడు "అందుకే భారతీయులు మాత్రమె, అతి నిర్దుష్టమైన గమన విధానాన్ని గ్రహించారు"అన్నాడు బాలగంగాధర తిలక్. "పతంజలి యోగ శాస్త్రం అధ్యయనం చేస్తే 'భువనజ్ఞానం సూర్యే సంయమాత్ "అంటే సూర్యుని యందు బుద్ధిని సంయమనం చేస్తే, 14లోకాల విజ్ఞానం తెలుస్తుంది "అని పతంజలి భాష్యకర్త వ్యాస దేవుడు పేర్కొన్నాడు. "చంద్రే తారా వ్యూహ జ్ఞానం"అంటే చంద్రుని ఏకాగ్ర బుద్ధితో పరిశీలిస్తే నక్షత్ర మండల జ్ఞానం కలుగుతుంది. "ధ్రువే తద్గతి జ్ఞానం "ధ్రువ నక్షత్ర సంయమనం వలన నక్షత్ర గమన జ్ఞానం కలుగుతుంది అని పతంజలి సూత్రాలలో చెప్పాడు.

సంస్కృతి వ్యక్తి నిష్టమై వికసించి నాగరకత రూపం లో సంఘం లో వ్యాపిస్తుంది. ఇదివరకే మనం తెలుసుకున్నట్లు రెండురకాల సంస్కృతీ విభాగాలు పూర్తిగా సాంఘికాలై నాగరకత అవుతోంది. నాగరకత కు రెండు విస్పష్ట భావనలున్నాయి అవి కృషి ఫలితంగా ఏర్పడతాయి. కృషి రూపం అంటే వ్యక్తిని సాంఘికం చేయటం. దీనివలన సాంఘిక వాది అవుతాడు మనిషి. కనుక నాగరకత అంటే సాంఘిక వ్యవస్థయే..ఇది జీవిత విదానాన్ని తెలియ జేస్తుంది. ఇతరులతో ఏకత్వాన్ని చేస్తుంది. ఇదే నాగరకత ముఖ్య విధానం అంటాడు దీరేంద్రనాథ రాయ్.

విజ్ఞాన ప్రదాత్రి అయిన భారత దేశం అసమాన సర్వతోముఖ సంస్కృతీ సంపదను పెంపొందించి అనుభవించి, ఆనందించటమేకాక త్యాగం తో విశ్వమానవ కల్యాణాన్నే అపేక్షించే ప్రేమైక స్వరూపిణి, తనను ఆశ్రయించిన వారికీ ఆశ్రయించని వారికీ కూడా విజ్ఞాన భిక్షపెట్టి, ప్రాపంచిక సుఖాలకు అతీతులు గా మానవ జాతిని ఉద్ధరిస్తోంది. "ఈజిప్ట్ దేశం అతి ప్రాచీనకాలం లో తన నిబంధనలు సాంఘిక వ్యవస్థ, కళలను భౌతిక

శాస్త్రాన్నీ భారత దేశం నుంచే గ్రహించింది "అని దివ్యజ్ఞాన సమాజ వ్యవస్థాపకురాలు మేడం బ్లావట్స్కీ తన" సీక్రెట్ డాక్ట్రిన్" లో చెప్పింది. గ్రీకు విజ్ఞాని ప్లేటో తనగురువు సోక్రటీస్ చనిపోయాక, హిందూ దేశానికి వచ్చి, తత్వ శాస్త్రం అధ్యయనం చేసినట్లు తెలుస్తోంది.సోక్రటీస్ కాలం లో భారతీయ బ్రాహ్మణ గురు పండితులు ఎథేన్స్ నగరం లో బోధించారు. క్రీ.పూ.550వాడైన పైథాగరస్ కూడా.

"యవన దండ యాత్రలలోనే కాక, వివిధకాలలలోని రాజ్య సామ్రాజ్య విధానాలలో, చక్రవర్తుల విధానాలలో కూడా భారతీయ ఐక్యత మరో రకంగా కనపడింది అన్నాడు సురేంద్రనాథ దాస్. .ఆధ్యాత్మిక తృష్ణ, పారమార్ధిక నియమపాలన, అన్నిటికంటే ముఖ్యం అని పించటం వలన, భారత దేశం అనేకానేక అసంఖ్యాక రాజకీయ పరివర్తనాలను అధిగమించి నిలబడింది "అన్నాడు దాస్ . శిశిర్ కుమార్ సేన్ కూడా "భారతీయ చిత్తానికి పారమార్ధిక దృష్టి మాత్రమె మూల సూత్రం "అన్నాడు. ఇదే భారత దేశ అపూర్వ అసమాన విచిత్ర తత్త్వం.

భారత మాత దివ్య స్వరూపం

భారత మాత పూర్వం ఎలా ఉందో,ఏమి చెప్పిందో గ్రహించటానికి దేశ కాలాలలో చాలాదూరం ప్రయాణం చేస్తే కాని ఆ మాతృ స్వరూపాన్ని సరిగ్గా అర్ధం చేసుకోలేము . చారిత్రిక విధానం లో ఉన్న పాక్షిక దృష్టి కాక, పరిణామాన్ని తటస్థ దృష్టి తో చూసి, ఈ సంస్కృతి వ్యక్తి నిత్య జీవితం,సంఘం, ప్రజాబాహుళ్య0 లో ఎలా ప్రవేశించి మార్పు తెచ్చిందో గ్రహించాలి. అందుకోసం మనం ముందుగా సంస్కృతి అంటే ఏమిటో అర్ధం చేసుకోవాలి .

''ఒక జాతి సంస్కృతి దాని సర్వ సామాన్య వ్యక్తిత్వాన్ని వ్యక్తం చేస్తుంది "అన్నాడు ధీరేంద్ర నాథ్.అంటే జాతికి సంస్కృతి జీవగర్ర అని భావం. ప్రజానీకం యొక్క బాహ్య అభ్యంతర పురోగమనాన్ని కలుగ జేసే సంపూర్ణ నాగర వ్యవస్థలో అప్రత్యక్షంగా, సర్వ వ్యాపకం గా ఉన్న తత్వమే సంస్కృతి అన్నాడాయన., సంస్కృతి కున్న సంబంధం ఏమిటి ?ప్రత్యేకతలతో వేషభాషలలో అనేక మార్పులు కలిగించి, భూసారం పెంచి సస్యశ్యామలం చేసి మానవ జీవితాలలో బాహ్యమైన మార్పులు కలిగించేది సంస్కృతి . దీని వలన భూ గర్భం లో ఉన్న అనేక లోహజాతులు రూపాంతరం చెంది, మానవులకు ఉపయోగకారకాలై మానవ జీవితాన్ని సున్నితం చేస్తుంది. ఈ సంస్కృతీ బలం తో కిందికి ప్రవహించే జలాలు పైకి ఎగసి ప్రజోపకారం గా మారతాయి. అనేక ప్రకృతి శక్తులు మానవాధీనాలై దుఖం తగ్గించి సుఖాన్ని పెంచటానికి తోడ్పడతాయి. దీనినే లౌకిక సంస్కృతీ అంటారు.

సంస్కృతిలో రెండవభాగం ధార్మికం అంటే నైతికం అంటారు. మొదటిదానిలో ప్రకృతి శక్తులు ద్వారా సంపద పెరిగి మనిషి అనుభవించి సుఖిస్తాడు. రెండవ భాగం అతడి స్వేచ్చా విహారానికి కొన్ని అడ్డకట్టలు వేస్తుంది. స్వార్ధాన్ని తగ్గిస్తుంది స్వాతంత్రానికి హద్దులేర్పరుస్తుంది. అనుభవించే అధికారం ఉన్నా వనరులకు ఆటంకం కలిగించరాదని శాసిస్తుంది. ఇతరులను బాధించ రాదని, నివారిస్తుంది. అందరికీ అనుభవించే హక్కు ఉందని బోధిస్తుంది. ప్రకృతి సంపదానుభవం మనిషికి లాగానే ఇతర ప్రాణులకు అధికారం ఉందనే ఎరుకతో మానవ సమాజం జీవిస్తోందని పండిట్ నెహ్రు అన్నాడు. "భారత దేశం ప్రాచీన పురుషుల్ని విస్మరిస్తే, అది భారత భూమిగా ఉండదు. తనకు ఆనందం గర్వకారణం అయినది అంతా అదృశ్యమౌతాయని నెహ్రు పండితుడే విస్పష్టంగా చెప్పాడు. గతాన్ని ద్వేషించకుండా అందులోని మంచిని, వర్తమాన భావిష్యత్తులకు ఉపయోగ పడేట్లు చేయాలి. "భూతకాలాన్ని వర్తమానానికి

అనుసంధించి, భవిష్యత్తుకు మేళవించి, ఉపయోగ పడని వాటిని వదిలేసి, భావన, ఆచరణ కోసం సచేతనం చేయటమే శ్రేయస్కరం "అన్నాడు నెహ్రు.

'' The philosophy of a country is the cream of its culture and civilization ''అంటే దేశ సంస్కృతి,నాగరకతలకు ఆదేశ తత్వ శాస్త్రం వెన్న లాంటిది. అందుకే భారత దేశ ఔన్నత్యం అనాది గురు పరంపరాగత ఆధ్యాత్మిక విద్యా వైభవం మూలంగానే వ్యక్తమౌతాయి. ఆమెకు ఆధ్యాత్మిక విద్యయే జీవ గర్ర. .ఆమహిమ వలన భారత దేశం ఒక్కటే భగవంతుని గ్రహించిందని, దివ్యాతి దివ్య ఆధ్యాత్మిక సంప్రదాయానికి కారకం అనీ, ప్రపంచం లోనే అత్యున్నత ఆధ్యాత్మిక శక్తి అనీ, ప్రపంచానికి హృదయ స్థానమని, మానవ పరిణామానికి అధినేత అనీ, ప్రపంచానికి శిరస్సు అనీ, జగన్మాత అనీ ప్రఖ్యాతి పొంది, పవిత్ర చరిత్రయై భారతి స్వార్ధ పరం కాకుండా ఈశ్వర నిమిత్తంగా లోక సంగ్రహణం కోసం ఉందని, అలౌకిక యశో నిదానంగా ప్రకాశిస్తోందని అవిలినో, లూయిస్ రెనాన్, కెన్నెత్ వాకర్, శిరీష్ కుమార్ మిత్ర, స్వామి రామ తీర్ధ, అరవిందులు, చెప్పిన విలువైన మాటలను మనం మననం చేసుకొంటూ అర్ధం చేసుకోవాలి.

కణాద వైశేషిక విశేషాలు

ఎంతో ప్రాచీనమైనదైనా కణాద వైశేషిక సూత్రాలకు ప్రాచీన భాష్యం ఒక్కటి కూడా లేకపోవటం దురదృష్టం. "ఇతి రావణ ప్రణీతే భాష్యే దృశ్యత"అని బ్రహ్మ సూత్ర భాష్యం లో శంకరాచార్యులు చెప్పి ఉండటం చేత వైశేషికానికి" రావణ భాష్యం "ఉండేదని తెలుస్తోంది. వైశేషికానికి "భారద్వాజ వృత్తి "కూడా ఉందని అంటారు. కానీ ఈ రెండూ లభించలేదని రాధాకృష్ణ పండితుడు అన్నాడు. తర్వాత లభించిన భాష్యాలలో "ప్రశస్త పాదాచార్యుడు "రాసిన "పదార్ధ ధర్మ సంగ్రహం "ముఖ్యమైనది అనుకొన్నా "అది సర్వ స్వతంత్రమైనది" అన్నాడు మాక్డోనాల్డ్.కాని అందులో విషయం మాత్రం సక్రమంగా ఉందనీ, కొన్ని ముఖ్యవిషయాలు కలిపితే అది సంపూర్ణ,వినూత్న గ్రంథం అవుతుందని మాక్డోనాల్డ్ ఉవాచ. "ఈభాష్యం వ్యాఖ్య కాక, వైశేషిక దర్శనం యొక్క సక్రమ సంక్షిప్తరూపం "అన్నారు శ్రీనివాస అయ్యంగార్. ప్రశస్త పాదుని రచన వైశేషికం పై భాష్యం కాక స్వతంత్ర గ్రంథం అన్నాడు రాధాకృష్ణన్ కూడా. "ప్రశస్త పాదుడు పతంజలి న్యాయ భాష్యకర్త వాత్సాయనుని భావాలను తీసుకొన్నాడు కనుక క్రీ.శ 4వ శతాబ్ది వాడు అయి ఉంటాడు "అన్నాడు రాధాకృష్ణ పండిట్. "న్యాయ సిద్ధాంత ప్రభావం కణాద సూత్రాల ప్రశస్త పాదుని పదార్ధ ధర్మ సంగ్రహణం లో లేదుకానీ, వైశేషిక భావాల గౌతమ సూత్రాలు, వాత్సాయన భాష్యం తీసుకున్నాడని చెప్పటానికి ఆధారాలున్నాయి. తర్కభావాలను దిగ్నాగుని నుంచి, తీసుకోన్నాడుకనుక ఆకాలం పై ఆధారపడాలి కనుక క్రీశ 5వ శతాబ్దివాడు ప్రశస్త పాదుడు" అన్నాడు మాక్డోనాల్డ్.కాని ఇది తప్పు, అతడికాలం క్రీశ 1వ శతాబ్దికి తర్వాత మాత్రమె అన్నారు శ్రీనివాస అయ్యంగార్.

పండితలోకం ప్రశస్త పాదుని భాష్యాన్ని" లైట్ తీసుకోక పోయినా", శంకర మిశ్రరాసిన "ఉపస్కార " అనేది వైశేషిక సూత్రా"లకు సరైన మొదటిభాష్యం అన్నాడు మాక్డోనాల్డ్. సాంప్రదాయక నిర్వచనం అంతరించి పోయాక చాలాకాలం

తర్వాత క్రీశ 1600లో రాయబడింది కనుక ప్రాధాన్యం పొందలేదు.ప్రశస్త పాద భాష్యానికి న్యాయాచార్యుడు ఉదయనుడు "కిరణావళి"అనే వృత్తి,శ్రీధరాచార్యులు"న్యాయ కండలి"అనే టీకా రాశారు. క్రీశ 1400లో శివాదిత్యుడు రాసిన "సప్త పదార్ధి "కి విశ్వనాథపంచానన భట్టా చార్యుడు "భాషా పరిచ్చేదం"అనేకారిక, దీనికి "న్యాయ సిద్ధాంత ముక్తావళి "అనే ప్రశస్త రచన చేశాడు.

"వైశేషిక దర్శన దృక్పథం ఊహకంటే శాస్త్రీయం, సంకలనం కంటే విమర్శారూపం కనుక అరుదైన గొప్ప వైజ్ఞానిక శాస్త్రం "అన్నాడు రాధాకృష్ణన్. "సర్వ ధర్మాలకుఆధారమై, అన్ని కర్మలకు అనుష్టానమై, ఉండే తత్వ శాస్త్రం సర్వ విజ్ఞానానికి వెలుగు బంతి"అని చెప్పిన కౌటిల్యుని మాటను బట్టి న్యాయ వైశేషికాలు మాత్రమె సైన్స్ ను, సామాన్య జ్ఞానాన్ని సమర్ధిస్తూ,పరిశీలంతో ఉన్న తత్వ శాస్త్రాన్ని తెలియజేస్తాయి. కనుక వైశేషికం తత్వ శాస్త్ర రాజం. న్యాయ వైశేషికాలు ఒకదానిభావాలు మరొకటి తీసుకున్నా, న్యాయం పూర్తిగా తర్కాన్నిస్తే, ప్రాకృతిక ప్రపంచానికి ఆధారమైన పరమాణువులు ఉన్నాయనే భౌతిక భావాన్ని తెలియ జేసింది వైశేషికం మాత్రమె అంటాడు సర్వేపల్లి పండితుడు. బాహ్య, అంతర ప్రపంచాలను తీసుకొని న్యాయం, వాద జ్ఞానం ద్వారా, అంతాభ్రాంతి అనే వాదాన్ని ఖండిస్తే, అనుభవ జ్ఞాన మీమాంస ను వైశేషికం సమర్ధించి ప్రత్యక్ష అనుమాన ఆగమాలద్వారా తెలియబడే విషయాలకు అన్వయించే సామాన్య సూత్రాలను ఇది నిర్మించింది. "అన్నాడు రాధా కృష్ణన్. ఫలప్రదమైన సర్వ తత్వ శాస్త్రం కూడా భౌతిక ప్రపంచ నిర్మాణాన్ని గురించి ఆలోచించాలి అని వైశేషికం హెచ్చరించి, పరమావధి అయిన సత్యం లోనేకాక, నానాత్వమైన భౌతికం పై కూడా శ్రద్ధ చూపించింది. అందుకే పరమాణు వస్తుత్వ విచారాన్ని అభి వృద్ధి చేసింది. పదార్ధ పరిశోధనా రహస్యాలను చాటే వైశేషికానికి తర్కం అనే పునాది పైన కాక, సుస్థిర తత్వ శాస్త్రము మిగిలిన వాటిపై ఆధారపడి నిర్మించబడ జాలదు. న్యాయ దర్శనం, తర్కాన్నీ పూరిస్తే, ఈ రెండు దర్శనాలు పరస్పర అపేక్షకాలై సమానమైన తంత్రాలయ్యాయి "అంటాడు పండిత రాధాకృష్ణన్. ఇంతటి సన్నిహిత సంబంధం తో గౌతమ, కణాదులు సోదరులులాగా సోమశర్మ పాదాల వద్ద విద్య నేర్వటం వలన వారి దర్శనాలు కూడా పరస్పర అన్యోన్యతతో కలిసి ఒకటిగా అనిపించటం పెద్దగా ఆశ్చర్యం కలిగించదు.అనటం అత్యంత సముచితం. ఈ సిద్ధాంత ద్వయ సమన్వయ వాక్యమా అన్నట్లు "వ్యావహారికం అనాశ్రిత్య నిర్వాణం నోప లభ్యతే "అని తంత్ర శాస్త్రం కూడా స్పష్టంగా చెప్పింది. దేన్ని ఎదుర్కోవాలో దేన్ని జయించాలో తెలుసుకొని పోరాడితేకాని విజయశ్రీ లభించదు –"యదేవ విద్యయా కరోతి శ్రద్ధయోపనిషదా,తదేవ వీర్య వత్తరం భవతి "అన్న ఛాందోగ్య ఉపనిషత్ ను అనుసరించి దేన్నీ తెలిసికొని శ్రద్ధా శక్తులతో చేస్తామో ఆకార్యం సంపూర్ణం గా ఫలప్రదమౌతుంది. దీన్ని బట్టి "ప్రపంచ తత్వాన్ని విమర్శనా దృష్టితో పరిశీలించి, నానాత్వ, వికార, విభేదన రూప ప్రపంచానికి జంకని వాడే వైశేషికుడు"అనే సామెత లోకంలో వ్యాప్తి చెందింది. "సాధన సముదాయానికి ధీరత్వం, జ్ఞానం ప్రసాదించి, తత్వ శాస్త్రం లో ప్రస్ఫుటంగా, నిరాటంకం గా, చర్చించ బడనట్టి విషయం ఒక్కటి కూడా వైశేషికం లో లేనే లేదు "అన్న మాక్స్ ముల్లర్ పండితుని శేముషీ గరిమకు జోహార్లు.

కణాద వైశేషిక విశేషాలు -2(చివరిభాగం)

కణాద సిద్ధాంతం లో ఈశ్వర స్థానం ఏమిటి ?అనేదానిపై అభిప్రాయ భేదాలున్నాయి. ఈశ్వరుని గూర్చి ఆయన ప్రస్ఫుటంగా చెప్పలేదనీ, విశ్వ సమస్యా పరిష్కారం లో అదృష్ట సిద్ధాంతం తో తృప్తి పొందాడని, పండిత రాధాకృష్ణన్

భావించాడు. వైశేషిక సూత్రాలలో కొన్ని ఈశ్వర అస్తిత్వం తెలిపేవి ఉన్నాయని అంటారుకాని అది సత్యదూరం అన్నాడు పండితుడు. ఈశ్వరుడినికాని, పరమ సృష్టికర్తను కాని కణాదుడు సూచించ లేదని శ్రీని వాస అయ్యంగార్ కూడా చెప్పాడు. కానీ సృష్టి కారణానికి అధిష్టానం అయిన పరమాణు స్పందనకు, జీవ సంచలనానికీ అదృష్టమే కారణమని వైశేషికం నమ్మింది. కణాదుని అనుచరులు మాత్రం అదృష్ట సిద్ధాంతం అవిస్పష్టం అనాధ్యాత్మికం అని నమ్మి, ఈశ్వర సంకల్పానికి దాన్ని అధీనంగా చేశారు –Made it dependent on God's will.కనుక తర్వాతకాలం లో "ఈశ్వరుడు విశ్వానికి నిమిత్తకారణమనీ, పరమాణువులు ఉపాదానకారణం" అనీ భావించారని రాధాకృష్ణన్ చెప్పాడు.

" భౌతిక ప్రపంచానికి తమ సిద్ధాంతాలు సంబంధించి ఉండటం వలన, దానికి అతీతంగా కణాదుడు మొదట్లో ఈశ్వర ప్రస్తావన చేసి ఉండక పోవచ్చుననీ, అభౌతిక కతృత్వాలను కోరకుండా సూత్ర కర్తలు. భౌతిక విషయాలపైనే దృష్టిపెట్టి ఉంటారనీ, భాష్యకర్తలు దీన్ని లోపంగా భావించి, అవకాశం ఉన్న ప్రతిచోటా ఈశ్వర భావాన్ని చొప్పించి, ఆ లోపాన్ని పూరిచారు "అని "అథల్యే "అభిప్రాయ పడ్డాడు. వీటిని బట్టి కణాదుడు నాస్తికుడు కాదు. సృష్టి సిద్ధాంతానికి ఈశ్వరుడు అక్కర్లేదు అనిభావించి ప్రస్తావించలేదు. త్యాజ్యమైన ఈ సృష్టిని అధిగమించటానికి మొదట్లో ప్రకృతి విధానం తీసుకోవటం ముఖ్యావసరమై, సాంఖ్యం కూడా ఈశ్వర విషయం లో మౌనంగా ఉండటం వలన, యోగం వైశేషికాలు పరమాత్మను ఒప్పుకొంటూ, అతడికి విశ్వ కర్తుత్వాన్ని మాత్రం కట్టబెట్టలేదు. దర్శనాలు వచ్చిన క్రమాలను ఆలోచిస్తే, న్యాయ, వైశేషికాలు స్థూలాన్నీ, సాంఖ్య,యోగాలు మానసికాన్ని, మీమాంసా ద్వయం అద్వైతాన్ని నొక్కి చెప్పాయి. కనుక వైశేషిక ప్రతిపాదన అంతా స్థూల విశ్వాన్ని గూర్చి మాత్రమె అని తెలుస్తోంది. ఈ మూల రహస్యాన్ని పాటించకుండా బహుశా శంకరాచార్యులు తమ సూత్ర భాష్యం లో ప్రధానమైన పరమాణు సృష్టి కర్తుత్వాన్ని ఖండించి, "తదేవ మసారతర తర్క సంద్భబ్ధత్వా దీశ్వర కారణ శ్రుతి విరుద్ధత్వా చ్ఛ్రుతి ప్రవణై శ్చ శిష్టైర్మన్వాదిరపరీ గృహీతత్వా దత్యంత మేవాన పేక్షా స్మిన్,పరమాణుకారణ వాదేకార్యార్యైహ-శ్రేయో నర్థి భిరితి "భావం-నిస్సార మైన మాటలతో కూడినదికనుక,, ఈశ్వర జగత్కారణం చెప్పే శ్రుతులకు విరుద్ధం కనుక, వేదాదులపై ఆదరమున్న మనువు మొదలైనవారు దీన్ని స్వీకరించ లేదు కనుక పరమాణు కారణ వాదం పై శ్రేయస్సు కోరే ఆచార్యులు ఉపేక్ష వహించారు. శిష్టులు గ్రహించకపోయినా, ప్రతిష్ట ప్రాబల్యాలకు లోపం వచ్చేఅవకాశమున్నా, తమ సిద్ధాంతాలను వాటి ప్రతిఫలాన్నీ, తత్వ వేత్తలు మరుగున పడేట్లు చేయక పోవటం చేతనే భారతీయ తత్వ శాస్త్రం లో తాను ఎక్కువగా మెచ్చుకొనే అంశం "అన్నాడు మాక్స్ ముల్లర్ పండితుడు. ఇతరులచేత నాస్తికం, అవైదికం గా పరిగణింప బడుతున్నా, గౌరవ మర్యాదలు పొందకపోయినా. లక్ష్య పెట్టక తన దారిలో తాను వైశేషికం నడుస్తూ ప్రత్యేకత చాటుతోంది అని శ్రీ అనుభావానంద స్వామి అభిప్రాయం.

"ప్రశస్తమైన ఉపనిషత్ లలో న్యాయ వైశేషికాలు కనిపించవు. పతంజలి, కణాదపేర్లు కూడా కనిపించవు.అయినా సూత్రకర్తలుగా చెప్పబడే తత్వ వేత్తలు భారత తత్వ శాస్త్రం లో ఆదిపురుషులుగా గుర్తింప బడటానికిఅవకాశం లేదు "అన్న మాక్స్ ముల్లర్ మాటలు గణనీయాలు ."ఈ సూత్ర కర్తలకుఆధారంగా ఒక భావ ధార ఉండాలి.మీరు చూసిన విన్న దర్శనాలన్నీ ఉపనిషత్ ప్రమాణం పై ఆధార పడి ఉన్నవే "అన్నాడు వివేకానంద స్వామి. "ఉపనిషత్కాలం

తర్వాత ఒక్కొక్క సిద్దాంతాన్నీ గ్రహించి, తమ తత్వ విజ్ఞాన పాఠ శాలలలోగురు పరంపరగా బోధిస్తూ అభి వృద్ధి చేయబడుతూ ఉన్న సిద్ధాంతాలకు ఒక ప్రస్ఫుట స్వరూపం ఇచ్చే కాలం వచ్చింది.దర్శనాలకు మూలాధారం ఉపనిషత్తులే"అని బల్లగుద్ది మరీ చెప్పాడు మాక్డోనాల్డ్.

"తద్వచనాదామ్నాయస్య ప్రామాణ్యం"-"తస్మాదాగమికం"-, "వేదం లింగాచ్చ",వైదికం చ, బుద్ధిపూర్వా వాక్య కృతిర్వేదే"మొదలైన సూత్రాలు ప్రత్యక్షంగా వేదాన్ని ప్రస్తావించి, ప్రమాణంగా గ్రహించింది కనుక వైశేషికం అవైదికం అనటం అసంబద్ధం అసమంజసం అన్నారు అనుభవానందులు. అన్ని దర్శనాలకు వేదమే ప్రమాణం. ఆయా దర్శనాలు వాటిలో తమకు ఉచితమైన స్వంత సిద్ధాంత ప్రతిపాదనకు ఉపయుక్తాలైన విషయాలను మాత్రమె గ్రహించి, దర్శన నిర్మాణం చేసి భారతీయ తత్వ జ్ఞానాన్ని షట్ దర్శనాలలో సమగ్రత పొందింది "అని కీర్తించిన మాక్స్ ముల్లర్ పండితుని మాటలను, బట్టి భారతీయ తత్వ శాస్త్ర భావ సంపత్తు ఆకాశాన్ని అంటి,అసమాన యశస్సు ప్రసాదించి అమృతత్వాన్ని ఆర్జించాయి అనటం ఉత్తమోత్తమం అన్నారు శ్రీ అనుభావానంద స్వామీజీ.

పరమాణువు

వైశేషికం లో పరమాణువు, అంటే ఆటం,గురుత్వం అంటే గ్రావిటిఅనే మాటలు బాగా ప్రాధాన్యం వహించాయి. ఇందులోని నిర్వచనాలకు ఇప్పుడు మనం చెప్పుకొనే నిర్వచనాలకు తేడా ఉంది. త్రికాలాభాద్యమైన వస్తువు ఉంది అని సాంఖ్యం,సర్వ సృష్టికి ఆధారమై నిత్యమైన పరమాణువు ఉందని వైశేషికం, నిత్య శబ్దం నుంచే సృష్టి జరిగిందని మీమాంసకులు చెప్పారు. ప్రాచీన ఋషులకు ద్రవ్యం యొక్క అనశ్వరత్వం తెలియక పోలేదు. కపిల గౌతమ కణాద,పతంజలి జైమిని మొదలైన వారికి పదార్ధం యొక్క నిత్యత్వం తెల్సు అని రామకృష్ణానందులు చెప్పారు . ఆధునిక విజ్ఞాన శాస్త్ర పారిభాషిక పదాలే భారతీయ విజ్ఞాన శాస్త్రం లో ఉండటం చేత, ముఖ్యంగా వైశేషికం పరమాణు సిద్ధాంతం, గురుత్వాన్నీ సూచించి ఉండటం చేత, వాటిని ఈనాటి సైన్స్ కు అన్వయించ కూడదనీ, ,అలా చేస్తే అనేక సమస్యలేర్పడతాయనీ, ప్రాచీనుల దృక్పధం భౌతికమూ అభౌతికమూ కనుక తత్వ విషయం లో సంకలనం చేయటం సర్వ సాధారణం కాదనీ మాక్డోనాల్డ్ అన్నాడు. ఇతడి భావనలో వైశేషికంలోని పరమాణు సిద్ధాంతం సమగ్రం కాకపోవచ్చు. కానీ సైన్స్ ఎప్పటికీ సంపూర్ణం కానేరదు. ప్రాచీన ఆధునిక కాలాలో పరమాణు సిద్ధాంతం ఎప్పుడూ సక్రమంగా నిరూపించ బడలేదన్నాడు రాధాకృష్ణన్. కనుక సమగ్రం కాకపోయినా, ప్రపంచం లో మొట్టమొదట పరమాణు సిద్ధాంతం ప్రతిపాదించిన వాడు మాత్రం కణాద మహర్షియే.లౌకిక అలౌకికాలకు, ప్రాపంచిక, ఆధ్యాత్మికతలకు, భౌతిక విజ్ఞాన ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞానానికి కణాద మహర్షి సమన్వయము చేశాడు అన్నది నిర్వివాద విషయం. "sciece without religion is lame, religion without science is blind "అని చెప్పిన ఆధునిక విజ్ఞానఖని ఆల్బర్ట్ అయిన్ స్టీన్ వాక్య రహస్యాన్ని ఆనాడే కాణాద ముని గ్రహించాడు.

గురుత్వ సిద్ధాంతం

గ్రావిటి అంటే గురుత్వ సిద్ధాంతాన్ని కూడా వైశేషికం లో కణాదముని చెప్పాడు. ఇది కూడా సర్వ ప్రపంచానికి ఆశ్చర్య విషయమే –గురుత్వ ప్రయత్నా సంయోగానాత్ క్షేపణం',,సంయోగ భావే గురుత్వాత్ పతనం, సంస్కారభావే గురుత్వాత్ పతనం, ,అపాం సంయోగ భావే గురుత్వాత్ పతనం, మొదలైన సూత్రాలలో గురుత్వాకర్షణ చెప్పబడింది.

మొదటి సూత్రానికి ఉపస్కార కారుడు "అత్ర గురుత్వ స్య హస్త లోష్టాది వర్తినో నిమిత్త కారణత్వం "అంటే గురుత్వం హస్తాదికాలలో కలిగి ఉత్ క్షేపణ కార్యానికి –అంటే పైకి వెళ్ళటానికి నిమిత్తమౌతుంది. అలాగే "ప్రతి బంధ భావే గురుత్వా దసమవాయి కారణాత్ పతనం అథ సంయోగ ఫలికా క్రియా జాయతే "అంటే ప్రతిబంధికా భావం లో అసమవాయి కారణమైన గురుత్వం వలన పతనం, ఆతర్వాత సంయోగరూప ఫలితం లభిస్తుంది. "ఫలాదౌ "పడే పండు నే వ్యాఖ్యాత ఉదాహరణగాతీసుకొన్నాడు.దీన్నే న్యూటన్ ఆపిల్ పండు పడటం చూసి గ్రావిటి చెప్పాడు. గురుత్వం పృధివీ జల వృత్తిహ్ " అని తర్క స సంగ్రహణం కూడా సమర్ధించింది. గురుత్వం అనే శక్తి భూమి నీరు లలో ఉన్నా, ఇంద్రియ గోచరం కాదు. "సామర్గ్య భావా న్న గురుత్వా దేహ్ ప్రత్యక్షం "కంటికి కనిపించటానికి సామర్గ్యం లేక పోవటం చేత గురుత్వం అగోచరం "అని రాస్తూ, గురుత్వం స్పర్శ చేత కనిపిస్తుందని వల్లభా చార్యుడు ఉదాహరించాడని వృత్తి కారుడు చెప్పాడు. కారికా వలీకర్త కూడా ", గురుత్వం స్యాత్, పృధిర్యాది ద్వయే తుతత్ " గురుత్వం అతీంద్రియమై భూమి నీరు లలో ఉందనీ, ''తదేవాసమవాయిస్యాత్ పతనాఖ్యే తు కర్మణి"అంటే అది అసమవాయి కారణంగా ఉంటూ పతన క్రియను కలగ జేస్తోంది అని రాశాడు. "సంయోగ జన్య క్రియాదిత్యమనుమానే న గురుత్వ సిద్ధిరితిభావః "అనగా సంయోగం జన్యాన్ని బట్టి, గురుత్వం ఉన్నట్లు సిద్ధమని ముక్తావళి చెప్పింది. కనుక గురుత్వం ఫలాదులలో, భూమిలో ఉన్నది అని భావం. ఇది ఆధునిక గ్రావిటి కి అతి దగ్గరభావమే "gravitation was kown by the Indians thousands of years before Newton was born "అని వివేకానందుడు నిర్ద్వంద్వంగా మరీ చెప్పాడు . "భౌతిక, విజ్ఞాన తత్వాలను సమన్వయ పరచి, జిజ్ఞాసువు లందరికీ అతి సూక్ష్మంగా పరిశోధనా విధానాన్ని ప్రసాదించి, ముముక్షువులకు తరుణోపాయాన్ని కటాక్షించిన కణాదమహర్షి మిక్కిలి స్తవనీయుడు, చిరస్మరణీయుడు, ఆమహామహుడికి సర్వ విజ్ఞానలోకం సదా తజ్ఞులై ఉండాలి అన్నారు స్వామి అనుభవానంద స్వామీజీ "

మనకు తెలిసీ తెలియని సంగతులు

"బృహత్ శంకర విజయం "లో గోవిందుడు అనే ఆయన పూర్వాశ్రమం లో చంద్ర శర్మ అనీ అతడే శ్రీ హర్ష విక్రమాదిత్యుని తండ్రి అని ఉన్నది. క్రీ.పూ లో మాళ్వ రాజ్యాన్ని పాలించే బ్రాహ్మణ రాజు తన కూతుర్నిమహా విద్వాంసుడైన చంద్ర వర్మకిచ్చి పెళ్లి చేశాడు. ఈ దంపతులకు శ్రీ హర్ష విక్రమార్కుడు పుట్టాడు. హర్షుడు రాజ్యానికి వచ్చాక తండ్రి చంద్ర వర్మనర్మదా తీరం లోని గౌడ పాదుని ఆశ్రయించి, గోవింద భగవత్పాదుడు అయ్యాడు. ఈయనే మన శంకరాచార్యుల వారి గురువు. గౌడపాడుడు పతంజలి మహర్షి నుంచి వ్యాకరణం,శుక మహర్షి నుంచి బ్రహ్మ విద్య నేర్చాడు. హర్ష విక్రమాదిత్యుడు నేపాల్ ను కూడా పాలించాడు. పార శీకుల్ని ఓడించి పారద్రోలాడు. ఈపారశీకులు" శకే "అనే దేశం నుంచి వచ్చారు,ఓడిపోయారుకనుక విక్రముడికి "శకారి" బిరుదు వచ్చింది. ఇతడు క్రీపూ.457లో చనిపోయాడు. అప్పటి నుంచి హర్ష శకం ప్రారంభమైంది.

పారమార వంశానికి చెందిన మరో విక్రమార్కుడు ఉజ్జయిని ని పాలించాడు. ఇతడు క్రీ. పూ.57న విక్రమ శకం ప్రారంభించాడు. ఇతడి కొడుకే శాలివాహనుడు. శాలివాహనుడు క్రీ శ 54లో రాజ్యానికి వచ్చి, క్రీ శ.78లో శకులను ఓడించి, శాలివాహన శక కర్త అయ్యాడు. ఇలా మూడు శకాలు ప్రారంభమయ్యాయి.

చంద్ర వర్మ పూర్వాశ్రమం లో గౌడ పాదుని శిష్యుడై, విద్యనేర్చి నాలుగు వర్ణాలలోని నలుగురు కన్యలను పెళ్ళాడి వాళ్ళ వలన వరరుచి, విక్రమాదిత్య, భట్టి, భర్తృహరి అనే కొడుకులకు జన్మ నిచ్చాడు. వరరుచి పాణిని కి సహాధ్యాయి. విక్రమార్కుడు ఉజ్జయిని చక్రవర్తి అవగా, భట్టి మహా కవిగా రాజాస్థానం లో ఉన్నాడు. భర్తృహరి "వాక్య పదీయం"అనే వ్యాకరణం, శతకాలు రాశాడు.

పతంజలి శాపానికి గురైన గౌడ పాదుడు బ్రహ్మ రాక్షసిగా పుట్టి, సమర్ధుడైన వాడికి తన వ్యాకరణం బోధించి, శాప విమోచనం పొందాడు. గురువు ఆదేశం తో ఉత్తరదేశయాత్ర చేస్తూ,చంద్రవర్మ కు వ్యాకరణం బోధించి శాపం పోగొట్టుకొన్నాడు.

చంద్ర వర్మ గోవింద భగవత్పాదుడై,నర్మదా నదీ తీరం లో అమరేశ్వరం (ఓంకార క్షేత్రం)లో శిష్యులకు బోధ చేస్తూ, నర్మదా ద్వీపం అయిన మాంధాత ద్వీపం లో క్రీ.పూ.494న సిద్ధి పొందాడు. అప్పుడు కొడుకు విక్రమాదిత్యుడు ఓంకార నాధ దేవాలయం నిర్మించి, అమరేశ్వర లింగ ప్రతిష్ట చేశాడు. శ్రీ హర్ష విక్రమాదిత్యుడు ఉజ్జయిని చక్రవర్తి అయి, శకులను ఓడించి క్రీపూ 457 శ్రీ హర్ష శకం ప్రారంభించాడు. గుప్త వంశ చక్రవర్తి చంద్ర గుప్తుడు కూడా విక్రమాదిత్య బిరుదు పొంది, పారశీకులను ఓడించి క్రీపూ 270లో మగధ రాజ్యాధిపతి అయ్యాడు. మాళవ దేశ రాజు విక్రమాదిత్యుడు క్రీపూ 57లో పట్టాభి షిక్తుడై, విక్రమార్క శకం ప్రారంభించాడు. ఇలా ముగ్గురు విక్రమాదిత్యులు ఉండటం తో చరిత్రకారులు ఉక్కిరి బిక్కిరి అయ్యారు.

పూర్ణ వర్మ అనే రాజు జావా ద్వీపాన్ని పాలించాడు. మరో పూర్ణ వర్మను చైనాయాత్రికుడు హుయాన్ సాంగ్ ప్రస్తావించాడు. ఈకాలం క్రీ శ 540 కనుక శంకరాచార్య ఆ కాలానికి చెంది ఉంటాడు అని తెలంగ్ అనే పండితుడు ఉవాచ. శశాంకుడు అనే రాజు బౌద్ధులకు ప్రాణప్రదమైన బోధి వృక్షాన్ని నరికించేశాడు. అశోక వంశానికి చివరి రాజైన పూర్ణవర్మ వెయ్యి ఆవులపాలతో దానికి అభిషేకం చేసి చిగురింప జేశాడు. ఆ బోధి వృక్షం చుట్టూ 24అడుగుల ఎత్తైన గోడ కట్టించాడని,హుయాన్సాంగ్ వచ్చేనాటికి గోడ శిధిలమై 4అడుగుల ఎత్తు మాత్రమె ఉందని హుయాన్ సాంగ్ రాశాడు.

క్రీ శ 750లో పాటలీపుత్ర నగరం గంగానది వరదలలో మునిగిపోతే, ప్రస్తుతం ఉన్న పాట్నా క్రీశ 1541లో ఉద్ధరింప బడింది. అలాగే "సుఘ్న నగరం "ధానేశ్వరం"దగ్గర యమునా నది ఒడ్డున ఉండేది. ఈ రెండు పట్టణాలను శ్రీ శంకరులు పేర్కొన్నారు. వీటన్నిటి వలన తేలిన విషయం – శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు పాశ్చాత్యుల లెక్క ప్రకారం క్రీ శ లో పుట్టిన వారు కానే కాదు. క్రీ.పూ. 500ప్రాంతం వారు. ఇంకా ఖచ్చితంగా చెప్పాలంటే క్రీ పూ 509 కి చెందిన వారు.

ఆధారం –శ్రీఅనుభవానంద స్వామి వారి" సర్వ సిద్ధాంత సారభం".

అద్వైతామృతం

శ్రీ పతంజలి గారికి నమస్తే. మీకు, మే కుటుంబానికీ శుభా కాంక్షలు. మానస సంచరరే నా సెల్ ఫోన్ లో ఉదయం అయిదుగంటలకు అలారం గా పెట్టుకోని చాలా ఏళ్ళనుంచి వింటున్నాను. ఆ పాట ఆపాత మధురం. అలౌకికానందం. ఎన్నో పూర్వాపరాలను పోర్వా స్పృశిస్తూ, విషయాన్ని విగ్గాడిస్తూ మనసును నవనీత చోరునిపైనే లగ్నమఎట్లు వివరించారు. నేను ఈమధ్యే బ్రహ్మేంద్రుల కీర్తనలు అన్నీ చదివాను. అందులో వారి అద్వైత భావన నన్ను ఆకర్షించిందిఅందుకని ఒక వ్యాస పరంపర తయారు చేశాను. మీ రచన చూసిన తర్వాత ఇక ఆలస్యం చెయ్యకూడదని ఈ రోజే నెట్ లో దాన్ని ప్రారంభిస్తున్నాను. మీ ఆశీర్వాదం, ప్రోత్సాహం లభిస్తుందని ఆశ. మీరు ఉపయోగించిన సదాశివుల సమాధి చిత్రాన్ని నేను ఉపయోగించుకోవటానికి అనుమతి నివ్వండి. నా శీర్షిక ''సదాస్గివ బ్రహ్మేంద్ర కీర్తనలలోఅద్వైతా మృతం'' . ఇంకేదో నెట్ లో రాద్దా మనుకుంటున్న సమయం లో మీ కీర్తన పాఠం నన్ను బాగా ప్రేరేపించింది. మీ అంత గా లోతులు తడమలేనేమో కాని అవసరమైన సమాచారం అందించగలనని

భావిస్తున్నాను. ఇప్పుడే శ్రీ కారం చుడుతున్నాను ---దీనికి ఆధారం 'స్వామిని శారదా ప్రియానంద వ్రాసిన ''సంగీత వేదాంతం ''.--మీ దుర్గా ప్రసాద్

శ్రీ సదాశివ బ్రహ్మేంద్ర కీర్తనల లో అద్వైతామృతం ---1

జీవితం

''భజరే రఘువీరం --మానస భజరే రఘువీరామ్ ''--''సర్వం బ్రహ్మమయం రేరే ''---బ్రూహి ముకున్దేతి ''---క్రీడతి వనమాలీ ''---''పిబరే రామ రసం ''--''మానస సంచరరే ''మొదలైన భక్తీ కీర్తనలతో భక్తీ,జ్ఞాన, వైరాగ్యాలు అనే త్రివేణీ సంగమాన్ని సృష్టించిన భక్త మహాకవి శ్రీ సదాశివ బ్రహ్మేన్ద్రులు. .ఆ కీర్తనలను తన స్వరమాధుర్యం తో అమృతమయం చేసి గానంతో సకల జనులను భక్తి లహరి లో ముంచి తేల్చిన ప్రముఖ వాగ్గేయకారులు పద్మవిభూషణ్ శ్రీ మంగళం పల్లి బాలమురళీ కృష్ణ. బంగారానికి తావి అద్దారు. వింటుంటే మానసం ఎక్కడికో సంచారానికి వెళ్తుంది. ఎక్కడి కేమిటి ఆ పరబ్రహ్మ సందర్శనకే. బ్రహ్మ పదానికి చేరువ చేస్తుంది. అట్టి మహనీయ కీర్తనలో ఆధ్యాత్మిక భావం అంతరంగాన్ని ప్రక్షాళనం చేసి రసోపై సహా అనిపిస్తూ అద్వైతామృత వర్షాన్ని కురిపించి తనియిమ్పజేసి, తరింప జేస్తుంది. ఆ మహామహుని దివ్య జీవిత తరంగినిని దర్శించి ధన్యులమవుదాం.

బ్రహ్మేన్ద్రుల అసలు పేరు శివ రాముడు. ఆంధ్రుల ముద్దు బిడ్డ మన సదాశివుడు. తండ్రి మోక్ష సుందర అవధాని. తల్లి పార్వతమ్మ. 18 వ శతాబ్దం లో తమిళనాడు లో కావేరి తీరం లో కుంభకోణం దగ్గర చిన్న గ్రామం లో జన్మించారు. చిన్న తనం నుంచే వైరాగ్యం అలవడింది పిల్లాడు. ఎమైపోతాదేమో నని భయం తో పెళ్లి చేశారు. భార్య పుష్పవతి అయిందని కబురు వచ్చింది తల్లి పిండివంటలు చేస్తోంది. ఇంటికి వచ్చిన బ్రహ్మేన్ద్రుని ఆత్రం చూసి కాసేపు ఆగమనీ, అత్తవారింటికి వాటిని తీసుకు వెళ్లాలనీ చెప్పింది. అప్పటికప్పుడు ఆయన మనో కవాటం తెరుచుకుంది. విషయవాసనలు వుంటే పడిగాపులు తప్పవు అని జ్ఞానోదయమయింది. ఏదో తెలుసుకోవాలనే కాంక్ష మిన్ను ముట్టింది. పరమశివేంద్ర గురు దర్శనం చేసి, అనుగ్రహం పొందాడు ఆయన ''సదాశివ బ్రహ్మేంద్రుడు ''అనే పేరు పెట్టి, శాస్త్ర బోధ చేశాడు. తర్కం అంతు చూశాడు. అందరిని వాదానికి పిలిచి గెలిచి,ఓడినవారిని హేళన చేశాడు. అతని అతి ప్రవర్తనను, వాచాలత్వాన్ని గ్రహించిన గురువు ''సదాశివా !నీ నోరు ఎప్పుడు మూత పడుతుంది ?అని తీవ్రం గా అన్నాడు. వెంటనే శిష్యుడు ''ఇదిగో ఇప్పుడే ''అనినమస్కారం చేసి బయటకు వెళ్లి పోయాడు. ఇలావైరాగ్యమూ, మౌనము ఆయనకు క్షణాలమీద కలగటం ఆశ్చర్యం. మౌన ముద్రాలన్కృతుడయాడు. . మనస్సును పరబ్రహ్మం పై లగ్నం చేసి, పర్సమహంస లా ఉన్మత్తునిలా సంచరించ సాగాడు. గురువుకు విషయం తెలిసి తన కంటే తన శిష్యుడు ధన్యుడయాడని భావించి పరవశించాడు.

పుదుక్కోట సంస్థానాదీశుడు సదాశివులను దర్శించి మహిమను గుర్తించి ఉపదేశం కోరాడు. ఇసుక మీద మంత్రం రాసి మౌన ఉపదేశం చేశాడు. ఆ పవిత్ర అక్షరాలున్న ఇసుకను, మట్టితో సహా తవ్వించి తన పూజా మందిరం లో భద్రపరచుకున్నాడు రాజు. బ్రహ్మేన్ద్రుల ఆత్మ జ్యోతి ప్రకాశిస్తున్న కొద్దీ ఆయన చేష్టలన్నీ మహిమాన్వితమవుతున్నాయి. ఒక రైతు ధాన్యం నూర్చి రాసిగా పోసిన చోట అసంగతం గా బ్రహ్మేన్ద్రులు వెళ్లి

కూర్చుని ధ్యానం లో మగ్నమయారు. రైతు రాత్రి కాపలాకు వచ్చి ఆయన్ను దొంగగా బావించి కొట్టబోతే చెయ్యి అలాగే స్తంభించి పోయిందట. తెల్లవారి సమాధిలోంచి లేచి రైతువంక చూస్తూ,వెళ్ళిపోగానే రైతు చెయ్యి మళ్ళీ స్వాధీనం లోకి వచ్చిందట. ఇంకోసారి ఒక పెళ్ళికూతుర్ని పాము కరిస్తే సదాశివుల అనుగ్రహం తో ఆమె లేచి కూర్చుందట. మరోసారి తన్మయత్వం లో పాడుకుంటూ వెళ్తుంటే, ఒక డేరా లో నిద్రిస్తున్న నవాబుకు నిద్రాభంగమయి, పిచ్చి కోపంతో బ్రహ్మేన్ద్రుల చేతిని కత్తి తో నరికేశాడట. రక్తం ప్రవాహం గా కార్తోంది. నగ్నం గా నడిచి పోతున్న ఆయనకు బాహ్య స్పృహ లేదు. తప్పు తెలుసుకున్న నవాబు పాదాలపై పది క్షమించమని ప్రార్దిన్చాదట. ''దేనికి క్షమాపణ ?అన్నారట యతీంద్రులు. ''మీరెవరో ఎలీక మీ చేయి నరికాను స్వామీ ''అని ఏడ్చాడట నవాబు. ''నా చేయినా ''అంటూ చేతి వంక చూసుకున్నాడట. చెయ్యి కనిపించలేదు. క్రింద. పడి వుంది. దాన్ని తీసుకొని యధ్ధాస్తానం లోపెట్టుకోగానే పెటు అతుక్కు పోయిందట. మళ్ళీ పాడుకుంటూ, తనకేమీ తెలియని స్థితిలో వెళ్లిపోయారట బ్రహ్మేన్ద్రులు.

కొడుమూడు అనేఉపనది ఒడ్డున సమాధి స్థితి లో వుండగా, అకస్మాత్తుగా వరద వచ్చి అంతా ముంచేసింది. అందరు హెచ్చరిస్త్యన్నా, సదాశివులకు ఏమీ పట్ట లేదు. శరేరం వరదలో కొట్టుకు పోయి ఇసుక లో కూరుకు పోయింది. నాలుగు నెలల తర్వాత రైతులు ఇసుక మేట ను తవ్వు తుంటే శరీరం బయట పడింది. జనమంతా ఆశ్చర్య పోయారు. ఆయన సమాధి నుంచి లేచి, మాట్లాడ కుండా వెళ్లి పోయారు. బ్రహ్మేన్ద్రులు చిన్న పిల్లల తో చాలా సరదాగా గడిపే వారట. ఒకసారి పిల్లలంతా ఆయన చుట్టూ చేరి తిరువాలూర్ లో జరిగే సంబరాలు చూపించమని కోరారట. వాళ్ళందర్నీ తన దగ్గర కూర్చో పెట్టుకుని, తాకుతూ, కళ్ళు మూసుకో మాన్నాడట /.కళ్ళు తెరిచేసరికి అందరు తిరువళ్లూర్ లో ఉన్నారట. ఉత్చవాలు చూపించి ప్రసాదాలు, తినుబండారాలు కొనిచ్చి మళ్ళీ కళ్ళు మూసుకో మన్నారట. కళ్ళు తెరిచే సరికి వాళ్ల వూరు ''కరూర్ ''లో ఉన్నారట. ఆయన ఆ గ్రామం లోనే స్థిర పడ్డారు. పిల్ల లంతా పెద్దవాళ్ళకు చెప్పి, తాము తెచ్చినవాన్నే చూపిస్తే అందరు ఆశ్చర్య పోయారట.

జ్యేష్ట శుద్ధ దశమి నాడు తాను దేహ త్యాగం చేస్తానని, కరూర్ లోనే తనను సమాధి చేయమని, కాశీ నుండి ఒక బ్రాహ్మణుడు శివలింగాన్ని తెస్తాదనీ, దాన్ని తన సమాధిపై ప్రతిష్టించమని భక్తులకు ముందే చెప్పి బ్రహ్మైక్యం చెందిన పరమ హంస సదాశివ బ్రహ్మేన్ద్రులు. పుదుక్కోట సంస్తానాదీశులే ఇప్పటికీ సమాధి సంరక్షణ చేస్తూ వుంటారు.

సదాశివెంద్రులు చాలా గ్రంధాలు రాశారు. బ్రహ్మసూత్రాలకు అద్భుత వ్యాఖ్యానం రాశారు. ''ఆత్మ విద్యావిలాసం '','శివ మానసిక పూజ 'వారి ప్రఖ్యాత రచనలు. వీటన్నిటికంటే బాగా ప్రచారం లో వున్నవి వారి కీర్తనలు. అవి ఇరవై నాలుగు మాత్రమే. వాటి లోని భాషా మాధుర్యం, శైలి, భావం, గాంభీర్యం, భక్తి,ఆధ్యాత్మిక సంపద ముగ్ధుల్ని చేస్తాయి. అద్వైతామృత వర్షం కురిపించారు. .ఆత్మ బోధ చేశారు. అర్ధ గాంభీర్యం తో పాటు సంగీతా మాధుర్యం తొణికిసలాడే కీర్తనలు అవి. ''అద్వైతం త్రిషు లోకేషు--నా ద్వైతం గురునా సహ ''అన్నది శ్రీ సదాశివుల బ్రాహ్మీ భావం. అలాంటి పరమ గురువు ప్రణామం చేస్తూ, ఆఅద్వైత భావ లహరి లో తరిద్దాం. .ఆరస గుళిక లను ఆస్వాదిద్దాం.

ఇందులోఅయిదు శ్రీరాముని పరంగా, ఎనిమిది కీర్తనలు శ్రీ కృష్ణునిపై, మనసును ఉద్దేశించి ఆత్మబోదగా అయిదు గురువు పరమశివెంద్రులను కీర్తిస్తూ ఒకటి, గంగానది పరంగా ఒకటి మిగిలిన నాలుగు బ్రహ్మానందానుభవం గా రాశారు. ఇవి సోపాన క్రమం లో వుండి మోక్ష సాధనకు మెట్లుగా కనిపిస్తాయి. గురు సాన్నిధ్యం లోనే చిత్త వికారాలు తొలగి మనసు పరిపూర్ణమవుతుందని చెప్పారు. చివరి కీర్తన గంగామతల్లి పై రాసిన సంగతి చెప్పాను. భారతీయ ఆధ్యాత్మిక భావనకు, అనుభవాలకు తర తరాల సాక్షీభూతం గా నిలిచింది పవిత్ర భాగీరధి. బ్రహ్మానందం,అమ్రుతానందం.ప్రణవమే సర్వార్ధ సాధకంఅన్నార బ్రహ్మేంద్రులు. అమేయమైన అనుబూతి కలిగించే ఆ కీర్తనా వైభవాన్ని ''రామ రసాయనం ''గా. ''క్రిష్ణామ్రుతం 'గా, ''ఆత్మానందం ''గా, ''బ్రహ్మానుభూతి ''గా వింగడించి తెలుసు కోని, ఆ అమ్రుతానందాన్ని అందుకొందాం. మానషిక పుండరీకాన్ని శత పత్ర వికసనం చేసు కుందాం. దివ్యానందాన్ని అనుభవిద్దాం. శ్రీ సదా శివ బ్రహ్మేంద్ర పరమహంస పవిత్ర కీర్తనామ్రుతాన్ని తనివి తీర గ్రోలి మోక్షాన్ని పొందుదాం.

అద్వాతా మృతం —2

”రామరసం ”

శ్రీరాముని పై రాసిన మొదటి కీర్తన భజరే రఘువీరం. ఆ కీర్తనను పూర్తిగా అందిస్తాను

పల్లవి —భజరే రఘువీరం, మానస –భజరే రఘు ధీరం

అనుపల్లవి –అం బుద డింభ విడంబన గాత్రం —అం బుద వాహన నందన దాత్రం

చరణం –01 -కుశిక సుతార్పిత కార్ముక వేదం –వశి హృదయాంబుజ భాస్కర పాదం

కుండల మండల మండిత కర్ణం –కుండల మంచక మద్భుత వర్ణం

చరణం –02 -దండిత సుంద సుతాదిక వీరం –మండిత మనుకుల మాశ్రయ శౌరిం

పరమహంస మఖిలాగమ వేద్యం —పరమ వేద మకుటీ ప్రతి పాద్యం.

భావం —-మన మనసును ఉద్దేశించి బ్రహ్మేంద్రులు ఉపదేశం చేస్తున్నారు. బహు ధీరుడైన రఘు వీరుణ్ణి భాజించమని మనసు బోధ చేస్తున్నారు. నీల మేఘ శకలం (ముక్క)కాంతిని వాదించే శరీర వర్ణం కలవాడు, భక్తుడైన హనుమ కోర్కెలు తీర్చే వాడు, విశ్వామిత్ర గురు అనుగ్రహం తో విలు విద్యను పొంది, భక్తుల హృదయ పద్మాలకు వికాసాన్నిచ్చే సూర్య కిరణం అయిన వాడు, చెవులకు వుండే కుండలాల శోభ చేత కనువిందు చేసే కర్ణాలు (చెవులు)వున్న వాడు, ఆది శేషుని పాన్పుగా చేసుకుని నిద్రించే వాడు, మారీచాది రాక్షసులను సంహరించిన వాడు, మను వంశానికే వన్నె తెచ్చిన వాడు, పరమహంస అయిన వాడూ, వేదాల ద్వారా మాత్రమే తెలుసుకో తగిన వాడు, వేదం ప్రతిపాదించిన వాటిలో మకుటాయమాన (peak)మైన వాడు, అయిన శ్రీ రఘు రాముని భాజించమని హితవు చెప్పాడు

నిరా కారం అయిన బ్రహ్మ బుద్ధి శూక్ష్మం వల్ల,వేదం లో ప్రతి పాదించిన దాన్ని తెలుసుకోవటం వల్లనే తెలియ బడ తాడు. ఆకారం వున్న వాడు గా ఆకారం లేని వాడుగా రెండు రకాలుగా శ్రీరామ పరబ్రహ్మం కని

పిస్తాడు. ఆయనను సేవించటం ఉత్తమం. "కుండల మండల మండిత కర్ణం –కుండల మంచక మద్భుత వర్ణం "అనటం లో కుండల మంచక అంటే చుట్లు చుట్లు కోని వున ఆదిశేషుని పడక గా వున్న వాడు అని అంటే అనంత పద్మనాభుడు అని భావం. పదాల పరుగు మనసును శ్రీ రాముని మనోహర రూపం దగ్గరకు చేరుస్తుంది శబ్దాలన్నీ చెవులకు నాద శోభను కలిగిస్తాయి. పద నర్తనం ప్రత్యక్షం గా చూడ గలం. పదం ఎంత సాభిప్రాయం గా ప్రయోగించాడో, అందులోని భావం కూడా అంత లోతుగా వుండటం బ్రహ్మేన్ద్రుల ప్రత్యేకత. .హాయిగా వినచ్చు అర్ధం తెలియక పోయినా ఆ శబ్దాలు మనసు లో నర్తిస్తాయి. చెవులకు ఇంపు కలిగించే పద శౌరభం లయ తో కూడిన నడక సదాశివుల రచనా వైభవం. మనసు తో రాస్తారు కనుక మహా మహిమాన్వితం గా వుంది కీర్తన. .

అద్వైతా మృతం ---3

రామ రసాయనం

సదాశివ బ్రహ్మేన్ద్రుల కీర్తనలలో రామ రసాయనం లో మొదటి కీర్తన గురించి తెలుసు కున్నాం.ఇప్పుడు రెండో కీర్తన వివరిస్తాను

02 -పల్లవి --ప్రతి వారం వారం మానస -భజరే రఘు వీరం

చరణం ---కాలామ్బోధర కాంత శరీరం ----కౌశిక శుక శౌనక పరి వారం-||

కౌశల్యా దశరధ సుకుమారం --కలి కల్మష భయ గహన కుధారిం ||

పరమ హంస హృత్పద్మ విహారం -ప్రతి హత దశముఖ బల విస్తారం ||

భావం ------నీల మేఘం వంటి శరీరపు రంగు కలవాడు, శుకుడు శౌనకుడు,కౌశికుడు (విశ్వా మిత్రుడు)అనే పరివారం కలవాడు, కౌసల్యా దశరదుల గారాబు పట్టి, కలి చేత కల్మషం (మురికి)అయిన భయం అనే అరణ్యాన్ని చేదించే (నరికే)గొడ్డలి అయిన వాడు, సదా పరమ హంసల హృదయ పద్మ విహారుడు, రావణ, బల దర్పాన్ని నాశనం చేసిన వాడు, అయిన ఆ రాఘువుడిని

భజించు అని మనసుకు సలహా ఇస్తున్నారు బ్రహ్మేన్ద్రులు.

వారం వారం అంటే వారానికో సారి అని కాదు అర్ధం. ప్రతిక్షణం అంటే యెడ తెరిపి లేకుండా. "పరమహంస హృత్పద్మ విహారం-ప్రతి హత దశముఖ బల విస్తారం 'అనటం లో ఆనందానుభూతి ఉంది., అధర్మం చేసిన వాడు పదిముఖాలున్న వాడైనా, ఎంత మొనగాడైనా ధర్మం చేతి లో చని పోవాల్సిందే అని సూచన వుంది. రాముడు పరబ్రహ్మ స్వరూపుడే మాయామానుష విగ్రహ రూపం గా అవతరించాడు. యోగుల హృదయాలలో ఎప్పుడూ సంచరిస్తూనే ఉంటాడు. వాళ్ళు కూడా ఆయన దర్శనం తో పులకిస్తూనే వుంటారు. దశేన్ద్రియాలను అదుపు లో ఉంచుకున్న వాడు శ్రీ రామ చంద్రుడు. ఇంద్రియ వ్యామోహం తో చెలరేగిన వాడు రావణాసురుడు. అలాంటి ఇంద్రియ గర్వాన్ని బ్రహ్మాస్త్రం తో నాశనం చేసిన వాడు రాముడు. ఇంద్రియాలు అదుపు లో వుంటే మోక్షం అదుపు తప్పితే వినాశం. అనే గొప్ప సత్యాన్ని అనుకూల మైన పదాలను ఉపయోగించి భావ గర్భితం గా రాశారు సదాశివులు. ఎక్కడా ఒక్క అనవసర పదం వుండదు. ప్రతి మాట లో జరిగిన కధను గుర్తు చేసే పైనం వారిది.

ఇప్పుడు రామ రసాయనం లో మూడవ కీర్తన

03 -- పల్లవి --చేతః శ్రీ రామం చిన్తయ జీమూత శ్యామం ""

చరణాలు ----01 -అంగీకృత తుంబురు సంగీతం -- హనుమద్ గవయ గవాక్ష సమేతం ||

02 -నవరత్న స్థాపిత కోటీరం ----నవ తులసీ దళ కల్పిత హారం.

03 -పరమ హంస హృద్గోపుర దీపం ---చరణ దళిత ముని తరుణీ శాపం ||

భావం ----మేఘశ్యామల దేహం కలవాడు, తుమ్బురునిసంగీతానందాన్ని పొందిన వాడు, హనుమ, గవయ గావాక్షులతో నిత్యం సంచరించే వాడు, నవరత్నాలు పొదిగిన జటాజూటం (కోటీరం)వున్న వాడు, తులసి మాలలచే శోభించే వాడు, పరమ హంసల హృదయ దీపం అయిన వాడు, పాద స్పర్శ చేత అహల్యకు శాప విమోచనం చేసిన వాడు అయిన శ్రీ రాముని ధ్యానించమని మనసుకు బోధ చేస్తున్నారు బ్రహ్మేన్ద్రులు. ''నవ రత్న స్థాపిత కోటీరం, --నవ తులసీదల కల్పిత హారం, ''--''పరమ హంస హృద్గోపుర దీపం --చరన దళిత ముని తరుణీ శాపం 'పదాలను అర్ధవంతం గా అవుచిత్యం గా, పొదుపుగా వాడి బంధం సడలకుండా నిండుదనం చేకూర్చే నేర్పు ప్రతి పాదం లో ప్రస్పుటం గా కన్పిస్తుంది. హనుమ ఎంతటి భక్తుడైనా, daggari వాడైనా, నారద, తుంబురుల సంగీతా జ్ఞాన పరీక్షలో తుమ్బురుని సంగీతమే గొప్పదని నిష్కర్ష గా చెప్పాడు శ్రీ రాముడు. సామర్ధ్యమే ముఖ్యం కాని స్వామి భక్తి మాత్రమే కాదని చెప్పే సంఘటన ఇది. అయినా హనుమతో సదా విహరిస్తూనే ఉంటాడు రాముడు. ఆయనా శ్రీ రాముని అనుసరించే ఉంటాడు. ధర్మమేరిగిన మహానుభావులు వారిద్దరూ అని మరో సారి గుర్తు చేస్తున్నారు సదాషేన్ద్రులు.

రామ రసం లో నాల్గవ కీర్తన సౌభాగ్యాన్ని దర్శిద్దాం

04 ----పల్లవి --పిబరే రామ - రసం,రసనే --పిబరే రామ రసం ||

చరణాలు ---౦౧-దూరీకృత పాతక సంసర్గం ---పూరిత నానావిధ ఫల వర్గం ||

02 -జనన మరణ భయ శోక విదూరం--సకల శాస్త్ర నిగమాగమ సారం ||

03 -పరిపాలిత సరసిజ గర్భాండం ---పరమ పవిత్రీకృత పాషండం ||

04 -వృద్ధ పరమ హంస ఆశ్రమ గీతం -శుక శౌనక కౌశిక ముఖ పీతం |\

భావం ----రుచిని గ్రహించే నాలుక కు రామ రసాయన పానం రుచిని ఎరుక పరుస్తున్నారు బ్రహ్మేన్ద్రులు. ''పాపాల పొత్తును నాశనం చేసేది, కర్మ ఫలాలను దూరం చేసేది, జనన, మరణ భయం పోగొట్టేది, శాస్త్ర నిగమ, ఆగమాల సరం అయినది, బ్రహ్మాండాన్ని రక్షించి కాపాడేది, పరమ నాస్తికులను కూడా పవిత్రం చేసేది పరమహంసలైన యోగుల ఆశ్రమాలలో అణు నిత్యం గానం చేయ బడేది, శుక శౌనక, కౌశిక మహర్షులచేత పానం చేయ బడే మధుర రసమే రామ నామం. నాలుకా ! నువ్వు కూడా ఆస్వాదించి తరించు. '

విశేషాలు ---ముఖ అంటే శుకుడు అని అర్ధం. వ్యాసుని కుమారుడే శుకుడు. పరమ వైరాగ్యం తో భాసించే వాడు. పుట్టుక, చావు వల్ల భయం, శోకం కలుగు తాయి. పార్వతీ దేవి గురు స్థానం లోవుంది బోధించినవి''

నిగమాలు''. మహేశ్వరుడు గురువు గా బోధించినవి ఆగమాలు (శాస్త్రాలు).ఈ రెండింటినీ వేదాలు అనటం లోక రీతి. సరసిజ గర్భాండం అంటే హిరణ్య గర్భుడు -అంటే బ్రహ్మాన్డమే. పరమ పవిత్రీకృత పాషండం అన్నారు వాల్మీకి మహర్షిని. అంటే ఆటవికుడు గా వుండి దేవునిపై ధ్యాస లేకుండా అనేక పాప కార్యాలు చేస్తున్నా, ఉపదేశం పొందినా రామా అనటానికి బదులు తిరగేసి ''మారా ''అన్న అజ్ఞాని, వివేకం లేని వాడు. అలాంటి వాడిని ఉద్ధరించి మహర్షి వాల్మీకి గా మార్చిన దయాళువు శ్రీ రాముడు. అతని ఆంతర్యాన్ని గ్రహించి అనుగ్రహించాడు కాని, అతని శబ్దోచ్చారణ చూసి కాదు అని భావం. జన్మతోనే తండ్రిని మించిన జ్ఞానం తో అవధూత అయిన వాడు శుక మహర్షి. కర్మ ద్వారా జ్ఞానం పొందిన వాడు శౌనకుడు. క్షత్రియత్వాన్ని వదిలి తీవ్ర తపస్సు తో బ్రహ్మజ్ఞానం పొంది బ్రహ్మర్షి ఐన వాడు కౌశికుడైన విశ్వా మిత్రుడు. వీరంతా తర తమ భేదాలు లేకుండా రామ పరబ్రహ్మ నామామ్రుతాని కడుపారా గ్రోలారు. రామ రసాయనాన్ని ఆస్వాదించి ధన్యులయారు. మనమూ, ఆ రామ రసాయనాన్ని జిహ్వాగ్రం తో రుచి చూస్తే, పునరావ్రుత్తి రహిత బ్రహ్మ పదమే లభిస్తుంది

రామ రసాయనం లో అయిదవాదీ చివరిదీ అయిన కీర్తన గురించి తెలుసు కుందాం

05 - పల్లవి ---ఖేలతి మమ హృదయే రామ --ఖేలతి మమ హృదయే |

చరణాలు ----01 --మోహ మహార్నవ తారక కారీ ---రాగ ద్వేష ముఖాసుర మారీ |||\

02 -శాంతి విదేహ సుతా సహ చారీ --దహరాయోధ్యా నగర విహారీ |||\

03 -పరమ హంస సామ్రాజ్యోద్ధారీ --సత్య జ్ఞానా నంద శరీరీ ||

భావం ---సదాశివ బ్రహ్మేన్ద్రులు తన హృదయం లో ఆనంద తానడవం చేసే శ్రీ రామ పరబ్రహ్మాన్ని తనివి తీరా కీర్తిస్తున్నారు. ''మొహం అనే సముద్రాన్ని దాటి రాగ ద్వేషాలు అనే రాక్షసులనుసంహారిం చే రాముడు --నా హృదయం లో హాయిగా, చిదానందం గా, ఆడుతున్నాడు. దేహభావం నశించటం వల్ల పుట్టిన పరమ శాంతి అనే సహచరిణి తో, లోపల వుండే (దహర)అయోధ్యా నగరం లో శ్రీ రాముడు వున్నాడు. పరమ హంసలైన యోగుల ఆత్మ సామ్రాజ్య ఉద్ధరణ కోసం శ్రీ రాముడు సచ్చిదానంద రోపం లో, నా హృదయం లో ఆడుతూ (ఖేలతి)వున్నాడు.

విశేషాలు ----ఇదే ఆధ్యాత్మ రామాయణ అనుభూతి. ఆత్మా రాముణ్ణి తన హృదయం లో దర్శించుకునే పరమ ఉత్క్రుష్ట స్థితి. శ్ర్ మద్రామాయణ . కథ ఆధ్యాత్మిక మైన సాధన లో అనుభూతికి వస్తుంది. అని బ్రహ్మేన్ద్రులు తెలియ బరుస్తున్నారు. రాముడు రాముడు మాత్రమే కాదు రామ పరబ్రహ్మమనే భావన. మొదటి కీర్తన లో మనసుకు శ్రీ రామ తత్వాన్ని బోధించారు. మనసులో రామ ముద్ర వేశారు. ఆ ముద్ర స్థిరం గా నిలిచి పోవాలంటే అణు క్షణం రామ నామ స్మరణ చేయాల్సిందే నని రెండవ కీర్తన లో చెపారు. మనసు లో సదా శ్రీరాముని ధ్యానించి, కాయన తత్వాన్ని ఆకళింపు చేసుకొని, ఆరాధించమని మూడో దానిలో బోధించారు. నాల్గవ కీర్వన లో రామ రసాయనం కలి కల్మష నాశనం అని, నిగమాగమ సారం అని, అంతకు మించి ఇంకేమీ లేదని యోగుల హ్రుత్పద్మ నివాసి గా వుండి, ఆనందాన్ని పంచె వాడు రాముడే నని తెలిపారు. అయిదవ కీర్తన లో --ఇవన్నీ ఆచరిస్తే -శ్రీ రాముడు మన హృదయం లోనే నిలిచి వుండి, ఆనంద ఖేలనం చేసి తరింప జేస్తాడు. దేహభావం నశించి, పరమ ఉత్క్రుష్ట కాంతి భాసించి, దహరా కాశం లో ఆత్మా రాముడు గా వెలుగు లీనుతూ ఆత్మను ఉద్ధరించి, సచ్చిదానంద

స్వరూపుడై, ఆనందాన్ని అందిస్తూ, తాను పొందుతూ రమిస్తూ, ,, మోక్షాన్ని కల్గిస్తాడని సోపాన (మెట్లు) ప్రక్రియ గా తెలియ జేశారు సదా శివ బ్రహ్మేన్ద్రులు. అర్ధం కాక పోయినా, ఆ శబ్ద మాధుర్యం, నడక, కూర్పు, ధ్వని, రవళి, దైహిక, మానసిక ఆరోగ్యాన్ని, ఆనందాన్ని అందాన్ని ఇచ్చి శ్రేయో దాయకం అవుతుంది. లలిత మైన పదాలు, చెవులకు ఇంపైన మాటల ధ్వని, మనోహర మైన శైలి భావ గాంభీర్యం, తరచి చూస్తె లోతైన భావం సదాశివుల కీర్తన లలో నిండి వున్నాయి.వింటే చాలు పరమానందం, పరమాద్భుతం.

ఇప్పటి దాకా రామ రసాయనం గ్రోలాం.ఇక క్రిష్ణామ్రుతం ను సేవిద్దాంవచ్చే భాగం నుండి.

అద్వైతా మృతం —4

క్రిష్ణామృతం

శ్రీ సదాశివ బ్రహ్మేన్ద్రుల కీర్తన లలో రామ రసాయన పానం ఇంతవరకు చేశాం. ఇక ఇప్పుడు క్రిష్ణామ్రుతాన్ని అందుకుందాం.

ఇందులో మొదటిది "స్మర వారం వారం "పూర్తిగా వివరిస్తాను

01 -పల్లవి ——స్మర వారం వారం మానస —స్మర నంద కుమారం ||

చరణాలు —01 -ఘోష కుటీర పయోఘ్రుత చోరం –గోకుల బృందావన సంచారం ||

02 -వేణు రవామ్రుత పాన కథోరం –విశ్వ స్థితి లయ హేతు విహారం ||

03 –పరమ హంస హృత్ పంజర కీరం —పటు తర ధేనుక బక సంహారం||

భావం —ఓమనసా !నందకుమారుడైన శ్రీ కృష్ణుని నిరంతరం స్మరించు. గోళ్ళ వాళ్ల ఇళ్ళల్లో పాలు, పెరుగు, వెన్న, నెయ్యి దొంగిలిస్తూ, బృందావనం లో సంచరిస్తూ, వేణు గాన లోలుడై ప్రపంచం యొక్క సృష్టి, స్థితి, లయాలకు కారకుడై, పరమ హంస లైన యోగుల హృదయం అనే పంజరం లో చిలుక గా వున్న వాడు,ధేనుక, బకాసురాది రాక్షసులను వధించిన వాడు, అయిన ఆ నందకుమారుడిని ఆనందం గా పదే పదే స్మరించు. అని సదాశివులు ఉపదేశం చేస్తున్నారు.

విశేషం —-ప్రపంచం అంటే అనేకం. పరమాత్మ ఒక్కడే. కనుక అనేకాన్ని వదిలి ఏకమైన పరమాత్మను ధ్యానించాలి. అప్పుడే సుఖం, శాంతి లభిస్తాయి. భగవత్ ధ్యానానికి, ఆయన లీలా స్మరణకు మంచి మార్గం ఇదే. నంద శిశువు (కిశోరం)చేసిన చిలిపి పనులు అమాయకులకు ఆనంద ప్రసాదం. అవే మహా యోగులకు అద్భుత భావ దర్శనాలు. "ఘోష కుటీర పయోఘ్రుత చోరం –గోకుల బృందావన సంచారం "ఇందులో వేదాంత పరమైన అర్ధాన్ని విచారిద్దాం. గోవులు అంటే ఇంద్రియాలు అనే అర్ధం వుంది. వాటి వల్ల కలిగే విషయ జ్ఞానమే పాలు. పాలను చిలికితే వచ్చే వెన్న -లోకానుభవం. వెన్న కరిగితే వచ్చే నెయ్యి –సూక్ష్మ విచక్షణా జ్ఞానం. తనను అనుక్షణం స్మరించే గోపికల విషయ జ్ఞానాన్ని, విచక్షణా జ్ఞాఆన్ని స్వీకరించి, శ్రీ కృష్ణుడు వారికి ఆత్మానందం కలిగిస్తాడు. .

"వేణు రవామ్రుత పాన కఠోరం –విశ్వ స్థితి లయ హేతు విహారం "లోని పరమార్ధమేమిటో తెలుసు కోవాలి. వెదురు ముక్కను ఎండ బెట్టి, లోపల అంతా కాళీ చేసి, ఏడు రంధ్రాలు చేస్తే, వేణువు తయారవు తుంది. దాన్ని పెదవుల తో గాలి పూరించి పలికిస్తే, మధుర సంగీతం వచ్చి హృదయానికి ఆహ్లాదం కలిగిస్తుంది. ఇది మనుషులకూ వర్తిస్తుంది. మనిషి లోని లౌకిక వ్యక్తిత్వాలను భగ్నం చేసుకొని, దర్పం, అహంకారం లను తొలిచి, డొల్ల గా(ఖాళీ)చేస్తే అయిదు జ్ఞానేంద్రియాలు, మనసు, బుద్ధి అనే ఎదింటినీ ఖాళీ కన్నాలుగా అర్పణ చేస్తే, ఆంటి మహాత్ములను భగ వంతుడు తన మధుర సంగీతం, సందేశం విని పించాతానికి తగిన పరికరం గా గ్రహిస్తాడు. ఇంతటి గహన విషయాన్ని మధు మధుర పదాల మురళీ రవం గా మార్చి మనకు, ఆ మోహన మురళీ కృష్ణుని దివ్య దర్శనం చేయించారు బ్రహ్మేన్ద్రులు. కృష్ణ అంటే సర్వం కరోతి ఇతి కృష్ణః. అని వుంది. అంటే అన్నీ చేయించేవాడు అని అర్ధం. కృష్ణ అంటే ఆకర్షించే వాడు అనీ అర్ధం. .సర్వజీవ్లులను ఆకర్షించే వాడు, అందరితో పని చేయించే వాడు, ఆ శ్రీ కృష్ణ పర బ్రహ్మమే. అందుకే వారం వారం అంటే ప్రతి క్షణం, నిరంతరం ఆ గోపాల కృష్ణుని నే స్మరించాలి అని బోధ ఇందులో వుంది

ఇప్పుడు రెండవ కీర్తన లోకి వెళ్దాం

2——-పల్లవి — గాయతి వన మాలీ మధురం –గాయతి వన మాలీ ||

చరణాలు —1–పుష్ప సుగంధ సుమలయ సమీరే —ముని జన సేవిత యమునా తీరే ||

2—కూజిత శుక పిక ముఖ ఖగ కుంజే —కుటిలాలక బహు నీరద పుంజే ||

3—తులసీ దామ విభూషణ హారీ –జలజ భవస్తుత సద్గుణ శౌరీ ||

4– పరమ హంస హ్రుదయోత్సావ కారీ –పరి పూరిత మురళీ రవ దారీ ||

భావం —-వన మాలీ అంటే పుష్ప హారాలు ధరించిన శ్రీ కృష్ణుడు మధుర గానం చేస్తున్నాడు. పూల గంధాలతో వస్తున్నచల్లని గాలితో, ముని జన సమూహం తో, యమునా తీరం లో సేవింప బడుతు, చిలుకలు, గోరు వంకలు మొదలైన పక్షుల కిల కిలారవాలు విని పిస్తుంటే, వంకీలు తిరిగిన ముంగురులు లాగా ప్రేలాడేనల్లని మేఘాలతో, వనమాలీ, యదువంశ విభుడు అయిన శ్రీ కృష్ణ పరమాత్మ, మధుర మనోహరంగా వేణు గానం చేస్తూ, ఉల్లానికి ఉల్లాసం కలిగిస్తున్నాడు.

విశేషం ——యమునా తీరం లో వేణు గానామృతం చేసే ఆ శ్రీ కృష్ణుని దివ్య దర్శాన్ని చిత్రం లో వ్యాపించి నట్లు మన ముందు నిల బెట్టారు బ్రహ్మేన్ద్రులు. "జలజ భవ స్తుత సద్గుణ షోరి 'ఆయన. అంటే బ్రహ్మ చేత స్తుతింప బడే శ్రీ కృష్ణుడు అని అర్ధం. "యమునా "అనే మాటలో కూడా విశేషార్ధం వుంది. యం అంటే నిగ్రహం. మునులు అందరు ఆత్మ నిగరం కలవాళ్ళు. అందుకే వారు యమునా తీరం లో విహరించటానికి ఇష్ట పడతారు. "జలజ భవ స్తుత "లో ఒక చిన్న కధ దాగి వుంది. పూర్వం ఒక సారి బ్రహ్మ దేవుడికి బాల కృష్ణుని మీద, యాదవుల మీద కోపం వచ్చింది. ఆయన బారి నుంచి వీళ్ళందర్నీ రక్షించటానికి బ్రహ్మకు కనపడ కుండా ఒక ఏడాది పాటు ఒక గుహలో గోవులను, గోపాలురను దాచి రక్షించాడు బాల కృష్ణుడు. చివరికి బ్రహ్మ దేవుడే తప్పు తెలుసుకొని వచ్చి శ్రీ కృష్ణుని పాదాల పై పడి క్షమించమని వేడుతూ సంస్తుతించాడు ఆ బ్రహ్మ ఈ శ్రీ కృష్ణ పర బ్రహ్మన్ని. ఈ సంఘటనను అంతాఒకే పదం లో ఫ్లాష్-బాక్ గా మన ముందుంచారు సదా శివేన్ద్రులు. శ్రీ కృష్ణుడు ఎవరో కాదు "పరమ హంస హ్రుదయోత్సవ

విహారి ".కృష్ణ అనే పేరు వింటేనే పరవశం వస్తుంది. అవ్యక్త మాధుర్యం ఆవహిస్తుంది. అలౌకిక సౌందర్య దర్శనం లభిస్తుంది. అలాంటి పరమ విభూతిని మనకు అందించారు సదాశివులు

అద్వైతా మృతం —5

కృష్ణా మృతం

– బ్రహ్మేన్ద్రుల కృశా మృతం లో ని మూడవ కీర్తన

3—పల్లవి — బ్రూహి ముకున్దేతి రసనే –పాహి ముకున్దేతి ||

చరణాలు —-01 -కేశవా మాధవ గోవిన్దేతి —క్రిష్ణానంత సదా నందేతి ||

02 -రాదా రమణ హరే రామేతి –రాజీ వాక్ష ఘన శ్యామేతి ||

03 –గరుడ గమన నందక హస్తేతి –ఖండిత దశ కంధర మస్తేతి ||

04 –అక్రూర ప్రియ చక్ర ధరేతి –హంస నిరంజన కంస హరేతి ||

భావం —- వో నాలుకా! (రసనే) ముకుందా అని పలుకు. ముకుందా రక్షించు (బ్రూహి)అని కోరు. కేశవా మాధవా, గోవిందా, కృష్ణా, అనంతా,సదానందా, రాదా రమణా, హరే రామా, రాజీ వాక్షా, ఘన శ్యామా, గరుడ గమనా, నందక హస్తా, రావణ సంహారా, అక్రూర వరదా, చక్ర ధారీ, హంసా, నిరంజనా, కంసారీ అని నోరారా పలుకు. అని నాలుకకు ఉపదేశం చేశారు సదాశివులు

విశేషం —-గోవింద నామాలన్నీ ఏర్చి కూర్చిన కీర్తన ఇది. ప్రతి నామ వెనుక ఒక కధ వుందని మనకు తెలుసు. నామ మాహాత్మ్యాన్ని ఇందులో చూపారు పరమ హంస. పరవశించి పలికితే పరమ పదమే లభిస్తుందని తెలియ జేశారు. నాలుక ఏ నామాన్ని పలికితే, మనసు ఆరూపాన్ని తలుచు కుంటుంది. నామానికీ, రూపానికి వున్న సంబంధం, అనుబంధం ఇది. మనసు దేనిని తలిస్తే దాని పై ప్రేమకూడా కలగటం సహజం. ప్రపంచం మీద ప్రేమ తగ్గించుకుని, భగ వంతుని పై ప్రేమ పెంచుకోవ టానికి ఏకైక మార్గం కృష్ణ నామ స్మరణ అన్న సూక్ష్మాన్ని ఈ కీర్తన ద్వారాతెలియ జెప్పారు బ్రహ్మేంద్ర స్వామి.

నాల్గవ కీర్తన లోకి ప్రవేశిద్దాం

4—పల్లవి ——భజరే గోపాలం మానస –భజరే గోపాలం ||

చరణాలు —01 –భజ గోపాలం భజిత కుచేలం –త్రిజగన్మూలం దితి సుత కాలమ్ |\

02 –ఆగమ సారం యోగ విచారం –భోగ శరీరం భువనాధారం |\

03 –కదన కఠోరం కలుష విదూరం –మదన కుమారం మధు సంహారం |

04 –నత మందారం నంద కిశోరం –హత చాణూరం హంస విహారం ||

భావం —-గోపాల కృష్ణుని భజించమని మనసుకు చేసే బోధ ఇది. "స్నేహితుడైన కుచేలుని చే సేవింప బడిన వానినీ, మూడు లోకా లకుమూల మైన వాడినీ, దితి కుమారులైన రాక్షసులను సంహరించిన వాడినీ, భాజించవే మనసా !.వేద సారం అయిన వాడినీ, యోగం ద్వారానే విచారించి తెలుసుకో వలసిన వాడినీ, కేవలం భోగం కోసమే అవతారం ఎత్తిన వాడినీ భువనాలకు ఆధారం అయిన వాడినీ, అయిన శ్రీ కృష్ణుని భజించు. శరణు అన వాడికి మందారం, నందబాలం. చానూరాన్తకుడు, హంస లాగా విహరించే గోపాల కృష్ణుని భజించి తరించు.

విశేషం —-కుచేలుడు శ్రీ కృష్ణుని చిన్న నాటి స్నేహితుడు. అతడు శ్రీకృష్ణున్ని శ్రీ కృష్ణుని భక్తునిగా, స్నేహితునిగా భగవంతుని గా సేవించాడు. కృష్ణుడు కుచేలుడిని బాహ్యం గా, అతిధి సత్కారాలు చేసి పూజించాడు. భగవంతునికి భక్తునికి భేదం లేదని తెలియ జేసే సందర్భం ఇది. శ్రీ క్రిష్ణునిది భోగ శరీరం. అంటే ఈ ప్రపంచం లో సంచ రించా టానికి శరీరం. .ఆయనే కల్పించ్చ్కున శరీరం. "మదన కుమారం 'అంటే మన్మధుని వంటి కుమారుడు అనీ, మన్మధుని కుమారునిగా పొందిన వాడు అనీ శ్రీ కృష్ణ పరం గా రెండు అర్ధాలు వున్నాయి. "హంస "అనే పదం చాలా విశేష మైనది. విచక్షణా జ్ఞానం తో వ్యవహరించే బుద్ధిని హంస అంటారు. ఈ హంస పై విహరించే వాడే భగ వంతుడు. అందుకే హంస విహారి అయాడు. .పదాలు అన్నీ నాదానుగునం గా నర్తనాను గుణం గా వుండి మనసు ను పరవశింప జేస్తాయి. rhytham మనలను విశేషం గా ఆకర్దిస్తుంది. క్షణం యెడ బాటు కని పించదు. ప్రవాహం లా పదాలు ప్రవహిస్తుంటాయి. శ్రవణ శుభగత్వం అంటే ఇదే.

"భజరే యదు నాదం "అనే అయిదవ కీర్తన లో కి ప్రవేశిద్దాం

5— పల్లవి —భజరే యదునాధం మానస —భజరే యదు నాదం ||

చరణాలు —01 -గోప వధూ పరి రంభన లోలం –గోపా కిశోరక మద్భుత లీలం ||

02 –కపతాన్గీక్రుత మానుష వేషం —కపట నాట్య కృత కుత్చిత వేషం |||\

03 – పరమ హంస ప్రుత్తత్వ స్వరూపం –ప్రణవ పయోధర ప్రణవ స్వ రూపం -||

భావం ——యదు వంశ కిశోరాన్ని (శిశువు)భజించ మని మనసుకు బోధిస్తునాడు. "యదుకుల నాధుడు, గోపికలను, ఆలింగనం చేసుకోవటం లో ఆసక్తుడైన వాడు, బాల క్రిషుడు, అద్భుత లీలలను ప్రదర్శించిన వాడు, లీలా మానుష విగ్రహుడు, నాట కాల లో పాత్ర లాగ క్షుద్ర పాత్రలూ ధరించిన వాడు, పరమ హంస హృదయాలలో ఆత్మ స్వరోపం గా వున్న వాడు ఓంకార స్వరూపుడు, అయిన బాల కృష్ణ భగవానుడిని స్మరించు "

విశేషం —-గోప వధూ అనటం లో త్రిగుణాలతో వున్న జీవు లందరూ స్త్రీ మూర్తులే అన భావం వుంది. స,ర, త అనే మూడు అక్షరాలూ ఈ కారం తో కలిస్తే స్త్రీ అవుతుంది. అంటే కదిలే మూడుగుణా అని అర్ధం. ఈ జీవుల్లో భగవద్ భక్తులైన వాళ్ళు గోప వధువులు(స్త్రీలు).వారినే భగ వంతుడు ప్రేమతో ఆలింగనం చేసు కుంటాడు. "కపతాన్గీక్రుత వేషం "అంటే ప్రారబ్ధం వల్ల కాకుండా లీల కోసం శరీరాన్ని ధరించిన వాడు అని అర్ధం. "కపట నాట్య కృత కుత్చిత వేషం "వేశాడు కృష్ణుడు. అంటే గొల్ల పిల్ల వాడుగా, అల్లరి కన్నయ్య గా, సామాన్య వేషం ధరించాడు. ఇది భగవంతుని కపట నాటకమే ".ప్రణవ పయోధర "శబ్దం లోను లోతైన భావం వుంది. ఓంకారం నిరాకారం గా వుండే

పరమాత్మ మాత్రమే కాదు, మనకు కని పించే ప్రపంచం కూడా ఆయనే. .నిశ్చల మైన పరమాత్మ ఆధారం గా చలించే ఈ ప్రపంచం మేఘం వంటిది. అందుకే మేఘాన్ని ప్రణవ పయోధరం అన్నారు బ్రహ్మేన్ద్రులు. పరమాత్మ ప్రణవ స్వరూపం. ఇంకో రహస్యం వుంది యోగ శాస్త్రం లో "లయ "అనే యోగం లో, లోపల వినపడే పది రకాల నాదాలలో చివరిది మేఘ నాదం. అదే ప్రణవం అని పిలువ బడే ఓంకారం., ఇన్ని యోగ, శాస్త్ర, వేద, ఉపనిషద్ రహస్యాలన్నీ నిక్షిప్తం చేసి రమ్య నాద భరితం గా చేసినకీర్తన ఇది. ఆ నాద బ్రహ్మ కు కై మోడ్చి అంజలి ఘటిద్దాం. .

అద్వైతా మృతం -6

క్రిష్ణామృతం

బ్రహ్మేన్ద్రులు శ్రీ కృష్ణుని ఉద్దేశించి రాసిన కీర్తన లలో ఆరవ దాన్ని గరించి ముచ్చటించు కుందాం

06 ----పల్లవి ----క్రీడతి వన మాలీ, గోష్టే --క్రీడతి వనమాలీ ||

చరణాలు ---01 ---ప్రహ్లాద పరాశర పరిపాలీ --పవనాత్మజ జామ్బవదను కూలీ ||

02 -పద్మా కుచ - పరిరంభన శాలీ ---పాటు తరశాసిత మాలి సుమాలీ |

03 --పరమ హంస వర కుసుమ సుమాలీ --- ప్రణవ పయోరుహ గర్భక పాలీ

భావం ------తోట మాలి అయిన శ్రీ కృష్ణుడు గోశాలలో ఆడుతున్నాడు. ప్రహ్లాద, పరాశారులను పాలించే వాడు, ఆంజనేయ, జాంబ వంతులకు అణు కూలుడు, శ్రీ లక్క్ష్మి వక్ష స్థలం లో విహరించే వాడు, మహా బల వంతు లైన మాలి, సుమాలీ అనే రాక్షసులను సంహరించిన వాడు, పరమ హంసల చేత కూర్చినఅందమైన పూల హారం కాంత సీమ లో వున్న వాడు, ఓంకారం అనే తామర పుష్పానికి విత్త నాన్ని కాపాడే వాడు, అయిన్క వన మాలి గోవుల కొష్టం (శాల)లో ఆనందం గా క్రీడిస్తున్నాడు ఆయన్ను భజించి తరించమని చెబుతున్నారు.,

విశేషం -----వనమాలీ అనేది చక్కటి పదం. వనం అంటే కోరిక అనే అర్ధం వుంది కొష్టం అంటే గోవుల శాల. గోవు అంటే ఇంద్రియాలు అనే అర్ధం వుంది. కోరికల మాల ధరించి, ఇంద్రియ విషయాలతో పరిగెత్తే జీవుడు కూడా దేవుడే. ఆ రూపం లో వున్న భగ వంతుడే పరిగెత్తు తున్నాడని భావం. ప్రహ్లాద, పరాశారులు అనటం లోను లోతు వుంది. ప్రహ్లాదుడు మహాభక్తుడు. పరాశరుడు జ్ఞాని. సాకార, నిరాకారా లతో ఇద్దరినీ పాలించేది ఒకే భ్యగా వంతుడు అని నిగూఢ రహశ్యం. పద్మ అనేది సంపద కు చిహ్నం. ప్రాపంచిక, పార మార్ధిక సంపద అంతా లక్ష్మీదేవియే. .ఈ సంపదను అంతా కాపాడేది భగ వంతుడే.

రావణాసురుని తల్లికి తండ్రి సుమాలీ. వాడి తమ్ముడు మాలి. మాల్య వంతుడు అనే ఇంకో తమ్ముడు వున్నాడు. ఈ ముగ్గురు లంకలో ఉంటూ, స్వర్గం మీదికి దండెత్తితే శ్రీ మహా విష్ణువు వాళ్ళతో యుద్ధం చేశాడు. వాళ్ళు తట్టు కో లేక పారి పోయారు. లంకలో తల దాచుకున్నారు. మాల్య వంతుడు చచ్చాడు యుద్ధం లో. మిగిలిన ఇద్దరూ పాతాళం లోకి పారి పోయి దాక్కున్నారు. ఇంత కధను వాళ్ళిద్దరి పేర్లు చెప్పటం తో బయట పెట్టారు సదా శివులు. ఇదివరకటి కీర్తన లో ''ప్రణవ పయోధర ''అని రాస్తే, ఈ కీర్తన లో ''ప్రణవ పయోరుహ ''అన్నారు. ప్రణవం తామర పువ్వు లాంటిది. ప్రపంచ రూపం గా వికశిస్తుంది. మళ్ళీ బీజ రూపం లోకి మూసుకు పోతుంది. బీజ (విత్తనం)రూపం

లో ప్రపంచం అవ్యక్త మైన పుడు, దాన్ని రక్షించి వుండేదీ పరమేశ్వరుడే. అందుకే ''ప్రణవ పయోరుహ గర్భక, పాలీ ''అన్నారు. శివేంద్ర యోగి. గర్భక అంటే విత్తనాన్ని, పాలి అంటే రక్షించే వాడు అని అర్ధం ''.కపాలి ''అని కలిపి చదవ కూడదు. గర్భక, పాలి అని చద వాలి విత్తనం. లో సర్వ వృక్షం దాగి వున్నట్లు చిన్న మాట లో విశ్వ మంత భావాన్ని ఇమిడ్చిన మహా కవి శేఖరులు, పరమ హంస శ్రీ బ్రహ్మేన్ద్రులు. ఇవి ఏదో బుద్ధి తో రాసినది కాదు. ఒక తన్మయా వస్థ లో, సమాధి స్థితి లో రాసిన మహత్తర కీర్తనలు ఇవన్నీ. అందుకే అంత మధురం, అంతటి లోతు.

ఏడవకీర్తన లోకి చేరు కుందాం.

07 ----పల్లవి ------మానస సంచరరే, బ్రహ్మని --మానస సంచరరే ||

అను పల్లవి -- - --మద శిఖి పించ అలంకృత చికురే ---మహనీయ కపోల విజిత ముకురే ||

చరణం --- శ్రీ రమణీ కుఛ దుర్గా విహారే --సేవక జన మందిర మందారే ||

పరమ హంస ముఖ చంద్ర చకోరే ---పరి పూరిత మురళీ రవ దారే ||

భావం ----ఇదీ మానస బోదె. చాలా బాగా ప్రాచుర్యం చెందిన కీర్తన. ''శంకరాభరణం సినిమా లో ఈ కీర్తనను దర్శకుడు విశ్వ నాద్ అద్భుతం గా, రసాత్మకం గా, అత్యంత ఆర్ద్రం గా చిత్రీకరించి షాహ బాష్ అని పించారు. ఆ సన్ని వేశం చూసి ఆనంద బాష్పాలు రాల్చని వారు లేరు

వో మనసా !పరబ్రహ్మం లో సదా సంచరించు. లక్ష్మీ కుఛ విహారి శ్రీమన్నారాయణుని లో సంచరించు. సేవించే భక్త జనులకు మందారం ఆయన. నెమలి పించం తో వున్న ముంగురులు వున్న వాడు, .ఆయన నున్నని చెక్కిలి అద్దాలకంటే దీటైనది. పరమ హంస ముఖ చంద్ర కాంతిని ఆస్వాదించే చకోరం శ్రీ కృష్ణ పరమాత్మ. మురళి ని పూరించి నాద రసాన్ని ప్రవహింప జేస్తాడు. అలాంటి శ్రీ కృష్ణ పరబ్రహ్మం లో సదా సంచరించు అని మనసుకుని కోరారు

విశేషం ----భక్తులకు ఇల్లు భగవానుని లోగిళ్ళు. చంద్రుని కోసం చకోరాలు తపిస్తాయి. చంద్ర కాంతిని ఆస్వాదించి సంతృప్తి చెందు తాయి. అలాగే జ్ఞానుల జ్ఞానం లో పరమాత్మ సంతృప్తి చెందుతాడు. శ్రీ కృష్ణుని దివ్య రూపం కళ్ళ ముందు సక్షాత్కారించేట్లు చేసిన రచన. విన్తునా, ఆ మూర్తిని ఊహించుకున్నా మనసు ఆనంద పులకాన్కితం అవుతుంది. పరబ్రహ్మ సామీప్యం లో వున్న అనుభూతి లభిస్తుంది. అదీ ఈ కీర్తన వైశిష్ట్యం

క్రిష్ణామృతం లో ఎనిమిదవది, చివరిది అయిన కీర్తన లో కి ప్రవేశిద్దాం రండి

08 -----పల్లవి ----భజరే యమునాతీరా విహారం ||భజ మన యదుకుల నంద కిశోరం ||

చరణాలు ---01 --పరమానందం పరబ్రహ్మ రూపం --పావన గాత్రం --పుణ్య చరిత్రం ||

02 ---నంద కుమారం నవనీత చోరం ---నారద వందిత నారాయణం |\

భావం ----యమునా తీర విహారీ రసమయ మూర్తీ, శ్రీ కృష్ణ మూర్తిని భజించమని మానస బోధ ఈ కీర్తన. ''పరమానంద స్వరూపుడు, పరబ్రహ్మ స్వరూపుడు, శ్రీ కృష్ణ పరమాత్మ. పవిత్ర శరీరుడు. నంద కిశోరుడు పుణ్య చరితుడు. నవనీత చోరుడు,నారదుని చే అను క్షణం కీర్తింప బడే వాడు, నారాయణుడు. భక్తి తో భజించి తరించు.

విశేషం -----శ్రీ కృష్ణుడు యమునా తీరం లో సామాన్యులకు కని పించడు. శరీర మనో, బుద్ధుల్ని అణచు కున్నప్పుడే అంటే సంయమనం చేసిన తర్వాతే భగ వంతుని దర్శనం లభిస్తుందనివూహ చేశారు బ్రహ్మేన్ద్రులు. .ఈ విధం గా శ్రీ కృష్ణ గుణ గానాన్ని, మురళీ రవామ్రుతాన్ని, శ్రీ కృష్ణ పరబ్రహ్మ దివ్య దర్శనాన్ని, కర్ణామృతం గా శ్రీ కృష్ణుని లీలల్ని ప్రదర్శించి కీర్తనల్ తో రసానందాన్ని కలిగించిన మహా పరమ హంస సదాశివ బ్రహ్మేంద్ర యోగి వరేన్యులు.

ఇంతటి తో కర్ణామృతం సమాప్తం. తరువాత ''ఆత్మ బోధ''ను గురించి తెలుసు కుందాం

అద్వైతా మృతం —7

ఆత్మ బోధ

ఇంత వరకు శ్రీ సదాశివ బ్రహ్మేంద్ర కీర్తనల లో రామ రసాయనం, క్రిష్ణామ్రుతం చవి చూశాం. ఇప్పుడు అద్వైత బోధ ను తెలుసు కుందాం. ఇందులో మొదటికీర్తన " 'చింతా నాస్తి కిలా ".ను గురించి తెలుసు కుందాం.

01 — పల్లవి —చింతా నాస్తి కిలా తేషాం —చింతా నాస్తి కిలా ||

చరణాలు —-01 -శమ దమ కరుణా సంపూర్ణానాం —సాదు సమాగమ సంకీర్తానాం ||

02 —కాలత్రయ జిత కందర్పానాం —ఖండిత సర్వేంద్రియ దర్పానాం ||

03 —పరమహంస గురు పద చిత్తానాం —బ్రహ్మానందామ్రుత మత్తానాం ||

భావం —ఇది ఆత్మ బోధ లో మొదటి కీర్తన. మానసిక పరిణతి కి మార్గోప దేశం చేశారు బ్రహ్మేన్ద్రులు. "మనో నిగ్రహం, ఇంద్రియ నిగ్రహం వుండి, కరుణా పూర్ణులై, నిరంతరం సత్పురుష సాంగత్యం లో వుండే వారికి, కామాన్ని, ఇంద్రియ దర్పాన్ని అన్ని కాలాల్లోను జయించిన వారికి, పరమ హంసలైన గురు పాదాల మీద ధ్యాస వున్న వారికి, బ్రహ్మానందం అనే అమృతాన్ని గ్రోలి మత్తెక్కిన వారికి చింత అనేది లేదు -లేదు -లేదు "

విశేషం —లోక విషయాల నుంచే చింతలు వస్తాయి. వీటిని చూసేవి ఇంద్రియాలు., ప్రేమించేది మనసు. వీటి వల్ల స్వార్ధం, ద్వేషం కలుగు తాయి. .ప్రేమ తగ్గి పోతుంది. జితేన్ద్రియులకు,కామాన్ని జయించిన వారికి ప్రాపంచిక, వాంచలు వుండవు. వాటి పై అర్రులు చాచే వారిపై జాలి కలుగు తుందే కాని, కోపం రాదు. మనసు చంచల మైంది. ఎప్పుడూ స్థిరం గా వుండదు. స్థిర చిత్తం కావాలంటే సజ్జన సాంగత్యం నిరంతరం కావాలి. మహాత్ముడైన గురువు ను చేరి, ఆత్మార్పణ చేసు కుంటే, గురువు అనుగ్రహం తో, చెడు భావనలు దగ్గరకు చేరావు. బ్రహ్మ పదార్ధాన్ని అందుకొని, ఆ ఆనందం లో నిలిచి పోయిన వారికి మనస్సు అంతరిస్తుంది. మనస్సు నాశనం అయితే, చింతలు అసలు ఉండనే వుండవు. .శాస్వతానందానికి ఇదే మార్గం అని సదాశివులు బోధించారు.

ఇప్పుడు రెండో కీర్తన లోకి వెళ్దాం

02 –పల్లవి —-స్థిరతా నహి నహి రే, మానస —స్థిరతా నహి నహి రే ||

చరణాలు —-01 -తాపత్రయ సాగర మగ్నానాం —దర్పాహన్కార విలగ్నానాం ||

02 –విషయ పాశ వేష్టిత చిత్తానాం –విపరీత జ్ఞాన విమత్తానాం ||

03 –పరమ హంస యోగ విరుద్దానాం —బహు చంచలతర సుఖ సిద్ధానాం ||

భావం ——ఈ కీర్తన లో మనసుకు స్థిరత్వం అనేది లేదు అని రూఢిగా తెలియ జేశారు. ఎవరికి లేదు ?అని విచారించారు. ”మనసా !తాపత్రాలలో మునిగిన వారికి, అహంకార దర్పాన్ని పట్టుకొని ప్రేలాడే వారికి, విషయ వాంచలు అనే తాళ్ళతో బద్ధులైన మనసు కల వారికి, చంచల మైన సుఖాల కోసం అర్రులు చాచే వారికి ఎన్నడు మనశ్శాంతి లభించదు ”అని నిర్ద్వందంగా చెప్పారు.

విశేషం —-తాపత్రయాలు మూడు. ఆది దైవిక, ఆది భౌతిక, ఆధ్యాత్మిక బాధలు. ఇతరుల పట్ల ప్రదర్శించేది దర్పం. తనలో వుండేది అహంకారం. ప్రపంచమే నిజం,దేవుడు అబద్ధమనుకునే జ్ఞానమే విపరీత జ్ఞానం. దర్పము, అహంకారము పరమాత్మకుదూరం చేస్తాయి. విషయ వ్యామోహం కూడా పరమాత్మను చేర నివ్వదు. స్థిరత అంటే శాశ్వత మైన దానిలో స్థానం. చలించే విషయాలపై వచ్చే జ్ఞానం కూడా చంచలమైనదే. దాని వల్ల శాంతి, స్థైర్యం లభించవు. కనుక స్థిరమై, శాశ్వతమై, అఖండమై, అక్షరమైన పరబ్రహ్మం లోనే స్థిరత్వం, శాంతి లభిస్తాయని సందేశం.

మూడవ కీర్తన లోకి ప్రవేశిద్దాం

03 –పల్లవి —-తత్త్వజ్జీవత్వం బ్రహ్మణి–తత్త్వజ్జీవత్వం ||

చరణాలు -01 –యద్వాత్తోయే చంద్ర ద్విత్వం —-యద్వాన్ముకురే ప్రతి బిమ్బత్వ ||

02 -స్థానౌ యద్వత్ నర రూపత్వం —భాను కరే యద్వత్ తోయత్వం ||

03 —శుక్తౌ యద్వత్ రజతమయత్వం —రాజ్జౌ యద్వత్ ఫణి దేహత్వం ||

— 04 – పరమ హంస గురునాద్వైత విద్యా —భనితా ధిక్కృత మాయా విద్యా |\

భావం ——ఈకీర్తన లో ఉపనిషత్ రహశ్యం అంతా, గాన రూపం లో వెన్న లా అందించారు. మాయ ఎలా భ్రమింప జేస్తుందో, దాన్ని ఎలా తొలగించుకోవాలో, బహు చక్కగా వివరించారు బ్రహ్మేన్ద్రులు. ”నీటి లో రెండవ చంద్రునిలా, అద్దం లోని ప్రతి బింబం లా, మ్రోడు వారిన చెట్టు లో మానవ రూపం గా, ఎడారిలో ఎండ మావి లా, ముత్యపు చిప్ప లో మెరిసే వెండి లా,త్రాడు లో కనబడే పాము లా,బ్రహ్మం లో జీవత్వం అనేది భ్రమ వల్ల కని పిస్తోంది. పరమహంస వరేన్యులైన గురు అనుగ్రహం వల్ల, అద్వైత విద్య తో అజ్ఞానం అనే మాయ తొలగి, జ్ఞాన ప్రకాశం లభిస్తుంది.

విశేషం —-దీనికి కొంత వివరణ ఇవ్వాలి. నీటి లో చంద్ర బింబం, మరుభూమి లో ఎండ మావి, ముత్యపు చిప్ప లో వెండి కనిపించటం లోక సహజం. కొద్దిగా విచారించి చూస్తే, అసలు రూపం బయట పడుతుంది. అదంతా భ్రమ అని తెలిసి పోతుంది. తర్వాత కూడా అవి కనబడు తున్నా, భ్రాంతి మాత్రం తొలగి పోతుంది చెట్టు లో అందరు మనిషి ని చూడ లేరు. అజ్ఞానం పొరలు తొలగితే భ్రాంతి దూరమవు తుంది. రెండు రకాల భ్రాంతులు. భ్రాంతికి కారణం అజ్ఞానమే. ప్రపంచము, అందు లోని అనుభవాలు రెండు రకాల భ్రాంతులు అసలు సమష్టి వాసనలే మూల అజ్ఞానం అంటారు విజ్ఞులు. వాటి వల్లే మనకు కని పించే ప్రపంచం ఏర్పడింది. అందరికీ చెందిన ఈ ప్రపంచం లో ఎవరి స్వంత వాసనల తో వారు వెలుగు తూంటారు. అందుకే వ్యక్తి గతమైన దుఖాలు, కష్టాలు, అనుభూతులు కలుగు తాయి. గురు ముఖతా అద్వైత విద్య పొందితే భ్రమ నాశనం అవుతుంది. సమష్టిప్రపంచం జనానికి కనిపిస్తున్నా, వ్యక్తిగత భ్రాంతి నశించటం వల్ల, ఆ మహాత్ముడు ప్రపంచాన్ని ఒక ఖేలగా అంటే ఆటగా భావిస్తాడు. ఇదే ఇందులో వున్న పరమార్ధం

అద్వైతా మృతం ---8

ఆత్మ బోధ

శ్రీ సదాశివ బ్రహ్మేంద్ర కీర్తనలలో అద్వైతామృతాం లో ఆత్మ బోధ లో నాల్గవ కీర్తన గురించి తెలుసు కుందాం

04 ----పల్లవి ----సర్వం బ్రహ్మమయం రే రే --సర్వం బ్రహ్మ మయం ||

చరణాలు ---01 - కిం వచనీయం, కిమవచనీయం --కిం రచనీయం, కిమరచనీయం ||

02 ---కిం పఠ నీయం కిమ పఠనీయం, --కిం భజనీయం, కిమభజ నీయం ||

03 ---కిం బోద్ధవ్యం, కిమబోద్ధవ్యం ---కిం భోక్తవ్యం, కిమభోక్తవ్యం ||

04 ---సర్వత్ర సదా హంస ధ్యానం --కర్తవ్యం--భో ముక్తి నిదానం ||

భావం ------" వోరీ !సర్వము బ్రహ్మమే. ఇందు లో చెప్ప తగినది, చెప్ప తగనిది ఏమీ లేదు. వ్రాయ తగినది, వ్రాయ తగనిది లేదు. చదవ తగినది, చదవ కూడనిది లేదు. సేవింప తగిన్దీ, సేవింప రానిదీ అంటూ ఏమీ లేదు. నేర్వ వలసిందీ, నేర్వ రానిదీ లేదు. తిన తగింది, తిన రానిది అనే భేదమే లేదు. సర్వ వేళల, సర్వావస్థలలో, "హంస "ధ్యానం చేయటమే మన కర్తవ్యం. అదే మోక్షానికి సరైన దారి "

విశేషం ---భో అంటే అయ్యా అని అర్ధం. ఈ ప్రపంచం అంతా పరమాత్మ స్వరూపమే అయినపుడు దేనిని స్వీకరించాలి, దేన్నీ వదిలేయాలి అన్న సమస్యే లేదు. "సర్వం ఖిల్విదం బ్రహ్మ "

ఆయిద వ కీర్తనకు దారి తీద్దాం

o5 --పల్లవి -----బ్రహ్మై వాహం - కిలసద్గురు కృపయా ---బ్రహ్మైవాహం ||

చరణాలు ----01 ---బ్రహ్మై వాహం కిల, గురు కృపయా--చిన్మయ బోధానంద ఘనం తత్ --శ్రుత్యంతైక నిరూపిత మతులం --సత్య సుఖామ్బుధి సమరస మనఘం ||

02 ---కర్మాకర్మ వికర్మ విదూరం --నిర్మల సంవి దఖండ మపారం --నిరవధి సత్తాస్పద పద మజరం --నిరుపమ మహిమనినిహిత మనీహం ||

03 --ఆశా పాశ వినాశన చతురం --కోశ పంచకాతీత మనంతం --కారణ కారణ మేక మనేకం ----కాలకాల కలి దోష విహీనం ||

04 --అప్రమేయ పద మఖిలాధారం --నిష్ప్రపంచ నిజ నిష్క్రియ రూపం ---స్వప్రకాశ శివ మద్వయ మభయం --నిష్ప్రతర్క్య మన పాయ మకాయం |\

భావం -------''సద్గురు కటాక్షం వల్ల నేను సాక్షాత్తు బ్రహ్మమే. గురు కృప చేత చిన్మయ, జ్ఞానానంద ఘన స్వరూప బ్రహ్మమే నేను. ఉపనిషత్ నిరూపించిండీ ఎకమే అయినదీ, సాటి లేనిదీ,పాప రహితమైనదీ, సర్వ వ్యాపక మైనదీ, సత్య,సుఖసముద్రం అయిన బ్రహ్మను నేనే. సత్కర్మకు, ఆకర్మకు, దుష్కర్మలకు దొరమైన, అఖండ, అపార, నిర్మల, శుద్ధమైన, బ్రహ్మము నేనే. హద్దులు లేని సత్తా కు ఆధారం నేనే. జరాదూరమై, నిరూప మానమై, మహిమాన్వితమై, కామనా రహిత బ్రహ్మను నేనే. ఆశాపాశాలను చేదించే శక్తి కలిగి, పంచ కోశాలకు అతీత మైన, అనంతమైన బ్రహ్మము నేనే, .కారణాలన్నీ టికి మొదటి కారణమై, ప్రపంచం లోని అనేకం అంతా తానే అయి, నల్లని మృత్యు రూప కలి దోష రహిత బ్రహ్మం నేనే. కొలవటాని వీలు లేని పరమై, సర్వాదారమై, ప్రపంచం లో క్రియా రహిత పదం అయిన బ్రహ్మం నేనే. స్వయం ప్రకాశమై, మంగళ ప్రదమై, అద్వయం, అభయం అయి, తర్కానికి అతీత మై, అపాయం లేని, శరీర రహిత మైన బ్రహ్మం నేనే కదా. సద్గురు కృప వల్ల నేనే బ్రహ్మం కదా ''.

విశేషం ---వేదాలలో ఉపనిషత్ లలోని సారం అంతా ఇందులో ఇమిడ్చారు బ్రహ్మేన్ద్రులు. అన్న మయ, ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞాన మయ, ఆనందమయ, అనేవి పంచ కోశాలు. అవి ఒకదాని కంటే ఒకటి వ్యాపన శక్తీ కలవి. ఆనందమయ కోశానికి అవతల వున్న అనంత వస్తువే బ్రహ్మం. ప్రపంచం లోని ప్రతి వస్తువుకి, ప్రాణికి, ఒక కారణం వుంటుంది. కారణానికి వెనుక ఇంకో కారణం వుంటుంది. ఇలా అనంత కారణాలు. ఇన్ని కారణాలకు అసలు కారణం పరమాత్మ. ఆయన ఒక్కడే కారణం. ప్రపంచ వ్యాపిత అంతర్గత పరమాత్మను చూడ గలిగితే, ఇంద్రియాలు మూగ పోయి, ఇంద్రియాలకు కనిపించే ప్రపంచం మాయమవుతుంది

ఆరవ కీర్తన గురించి చర్చిద్దాం

06 ---పల్లవి -----పూర్ణ బోదోహం,సదానంద--పూర్ణ బోదోహం ||

అను పల్లవి ----వర్ణాశ్రమాచ్చార కర్మాతి దూరోహం --స్వర్నవదఖిల వికార గతోహం ||

చరణాలు ---01 ---ప్రత్యగాత్మాహం ప్రవితత సత్య మనోహం --శ్రుత్యంత శత కోటి ప్రకటిత బ్రహ్మా హం ---నిత్యో హమ మభాయోహమద్వితీయోహం ||

02 --సాక్షీ మాత్రోహం,ప్రగలిత పక్ష పాతోహం ---మోక్ష స్వరూపోహమొంకార గంయోహం ---సూక్ష్మోహ మనఘోహ మద్భుతాత్మాహం ||

03 --స్వప్రకాశోహం విభురహం,నిష్ప్రపంచోహం ---అప్రమేయోహమచాలోహమకాలోహం ---నిష్ప్రతర్క్యాఖండైక రసోహం. ||

04 --అజ నిర్మమొహం, బుధ జన భజనీయోహం --అజ రోహామమరోహమమ్రుత స్వరూపోహం ---నిజ పూర్ణ మహిమని నిహిత మహితోహం || 05 --నిరవయవోహం, నిరుపమ నిష్కలన్కోహం ---పరమశివేంద్ర శ్రీ గురు సోమ సముదిత ----నిరవధి నిర్వాణ సుఖ సాగరోహం ||

భావం -----ఆత్మానుభావం పొందిన అనుభవ స్థాయి నుంచి ఉద్భవించిన మధు మధుర గీతం,సంగీతముపనిశద్ ఉపదేశం ఈ కీర్తన

''నేను పూర్ణ జ్ఞాన ఆనంద స్వరూపుడిని. వర్ణాశ్రమ, ఆచార, కర్మ ధర్మాలకు అతీతుడిని. బాంగారం లాగా అనేక మార్పులు పొందే వాణ్ని. అందరిలో వున్న ఆత్మను, నామ రూప జగత్తు లో వ్యాపించిన సత్య స్వరూపున్ని. ఉపనిషత్ చెప్పిన పరబ్రహ్మను. నిత్య, అభయ,అద్వితీయ, బ్రహ్మను. అన్నిటికి సాక్షీ భూతుడను. పక్ష పాత రహితున్ని. ఓంకారంవల్ల చేరదగిన వాడిని. సూక్ష్మమై, పాప రహితమైన అద్భుత ఆత్మను. నేను స్వయం ప్రకాశ కుడిని. అన్ని రూపాలు నేనే. ప్రపంచాతీతుడిని నేను. కొలతలకు అందని వాడిని. సర్వ వ్యాపకుడిని. విభజన, కదలిక లేని వాడిని. తర్కానికి అతీత మైన ఏక రసాన్ని.జన్మ, మమకారం లేకుండా, బుధ జన ఆరాధకుడిని. జనన, మరణాలు లేని అమృత స్వరూపుడిని. నా మహిమ లోనే నిలిచి వుండే మహా మహితాత్ముడిని. అవయవాలు లేని, అనుపమాన మైన, నిష్కలంకున్ని నేను. శ్రీ పరమ శివేంద్ర గురు దేవుల నే, చంద్రుని ద్వారా ఉదయించిన సుఖ సాగరాన్ని నేను. ''

విశేషం ----ఇది ఆత్మను దర్శించే సందర్భం. అంటే ఆత్మ ఆవిష్కారం. ఈ సమయం లోనూ, తన గురు పాదులు శ్రీ పరమ శివెంద్రులను సస్మరించారు. సదాశివ బ్రహ్మేన్ద్రులు. గురు కటాక్షం సంపూర్ణం గా పొందిన వారు కనుక, గురు స్మరణే ముక్తి దాయకం గా భావించారు. రుణం తీర్చుకునే ప్రయత్నం చేశారు. గురువు చంద్రుడు అయితే గురువు నుండి ఆత్మ జ్ఞానం పొందిన శిష్యుడు చంద్రుని వెన్నెలకు ఉప్పొంగే అనంత సాగరం నిగూఢం కూడా. కొందరు బాహ్య విషయాల వల్ల మహిమలు పొందు తారు. .వీరు సామాన్యులు తన మహిమతో తానే నిలిచే ఆత్మ స్వరూపుడుమహాత్ముడు.

ఇక్కడితో ఆత్మ బోధ పూర్తి అయింది. తర్వాత ''బ్రహ్మానందం ''అనుభ విద్దాం.

అద్వైతా మృతం ——9

బ్రహ్మా నందం

శ్రీ సదాశివ బ్రహ్మేంద్ర కీర్తనల లో ఇప్పటి వరకు "రామ రసం ","కృష్ణా మృతం "ఆత్మ బోధ "శీర్షికల లో వున్న కీర్తన లను గురించి తెలుసు కున్నాం. ఇప్పుడు "బ్రహ్మా నందం "లోకి చేరి అందులోని కీర్తన వైభవాలను అర్ధం చేసు కుందాం.

పల్లవి —— —నహిరే నహి శంకా చిత్ –నహిరే నహి శంకా ||

చరణాలు ———-01 –అజమక్షర మద్వైత మనంతం –ధ్యాయంతి బ్రహ్మ వరం శాంతం ||

02 —ఏ త్యజ్ఞాతి బహుకర పరితాపం –ఏ భజన్తి సత్చిత్సుఖ రూపం ||

03 —పరమ హంస గురు భనితం గీతం —ఏ పథంతి నిగమార్ధ సమేతం ||

భావం ———"ఎవరు అనేక లౌకిక దుఖాలను వాది లేస్తారో, సచ్చిదానంద రూపానీ సేవిద్తారో, పరమ హంస గురువు లైన వారిచే స్తోత్రం చేయబడిన గీతాలను, వేదార్ధాల సాయం తో అధ్యయనం చేస్తారో, వారంతా, ఆది అంతం లేని ఏకమైన, పరమ శాంత స్వరూపమైన బ్రహ్మాన్నే ధ్యానిస్తారు, ఇందులో అనుమానం లేదు, శంక కూడా లేదు "

విశేషాలు ——స్థూల సూక్ష్మ శరీరాలను సాధన ద్వారా స్వాదీనక్మ్ చేసు కోవాలి. వాటి దుఖాలను వదిలి నప్పుడు, వాటి లోని సత, చిత్, సుఖం స్పష్టమవుతై. ఆ సుఖం పరమాత్మ స్వ రూపమే కాని వేరే కాదు. పరితాపాలు అనేవి శరీరం నుంచి, మనసు నుంచి, బయటికి తొంగి చూసి పొందేవి. ఇవి స్వతహాగా జీవుడికి వుండవు. మనసు వాటిని వదిలేస్తే, మనసు అనేదే వుండదు. మనసుకు ఆధార మైన పరమ శాంతమైన బ్రహ్మమే దర్శనం అవుతుంది. మోక్షానికి కారణమైన ప్రతిదీ గురు కృప వల్లనే సాధ్యం. ఆ గురువు పరమ గురువు అయి వుండాలి. పరమ హంస లా వుండాలి. అప్పుడే తరుణోపాయం లభిస్తుంది. తాను పరమ హంస కనుక అందరు, పరమ హంస స్థితి ని పొందాలని ప్రతి కీర్తన లోను ఎరుక గా తెలిపారు పరమ హంస అయిన సదాశివ బ్రహ్మేంద్ర యతీశ్వరులు.

రెండవ కీర్తన ———

o2 —-పల్లవి ——ఖేలతి పిండాండే భగవాన్ –ఖేలతి పిండా న్డే ||

చరణాలు —01 —-హంసః సోహం హంస సోహం –హంస సోహం సోహమితి –పరమాత్మాహం పరిపూర్నోహం — బ్రహ్మైవాహం బ్రహ్మేతి ||

02 –త్వక్చాక్షు శృతి జిహ్వ ఘ్రానే –పంచ విధ ప్రానోప స్థానే –శబ్ద స్పర్శ రసాదిక మాత్రే —సాత్విక రాజస తామస మిశ్రే ||

03 –బుద్ధి మనస్చిట్టా హన్కారే –భూజస తేజో గగన సమీరే –పరమ హంస రూపేన విహర్తా –బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రాది క కర్తా ||

భావం ——”శరీరం లోనే భగవంతుడు ఆడుతున్నాడు. హంసను నేనే. నేనే హంసను. పరమాత్మను. పరిపూర్ణ బ్రహ్మం నేనే. పంచేంద్రియ గోళాలలో, పంచ ప్రాణ స్థానాలలో, శబ్ద, స్పర్శ తన్మాత్రలలో, త్రిగుణాల కలయిక లో, శరీరం లో క్రీడా ఖేలనం చేస్తున్నారు పరమాత్మ.నాలుగు అంతః కరనలలో, పంచ భూతాలలో, పరమ హంస లా విహరిస్తూ, త్రిమూర్తుల సృష్టి కర్త గా శరీరం లో ఆడి, పాడి, రమిస్తున్నాడు ”

విశేషం —ప్రపంచం అనేది దేశ, కాలాలో కదుల్తుంది. ఇది పరమాత్మ పరిపాలన వల్లనే సాధ్యం. ప్రపంచాన్ని చూసే పరికరాలు అన్నీ ఆయన స్వరూపాలే. వేరు కాదు. సృష్టి, స్థితి, లయలుజీవుని అనుభవాలే. వాటిని అనుభవానికి తెచ్చేదీ పరమాత్మ ఏ.

మూడవ కీర్తన లోకి చేరు కుందాం

03 —పల్లవి —-ఆనంద పూర్ణ బోదోహం—సతత మానంద పూర్ణ బోదోహం ||

చరణాలు —-01 —ప్రత్యగద్వైత సారోహం –సకల శ్రుత్యంత తలత్ర విదితోహం,అమ్రుతోహం ||

మత్యనంతర భావితోహం –విదిత నిత్య నిష్కల రూప నిర్గుణ పదోహం ||

02 —సాక్షి చిన్మాత్ర గాత్రోహం -పరమ మోక్ష సామ్రాజ్యాదిపోహం

పక్ష పాతాతి దూరోహం -అనవధిక సుఖ సాగరోహం ||

03 —స్వప్రకాశైక సారోహం –సదహమప్రపంచాత్మ భావోహం అభయోహం

చిదహమప్రమెయాఅఖ్య మూర్తి రేవాహం |\

భావం ——ఈ కీర్తన కూడా ఆత్మాను భూతి పొందిన ఒక సిద్ధ పురుషుని ఆనంద మయ, చిన్మయ, చిద్రూప అద్భుత వర్ణన. ప్రాపంచిక కొలతలకు పరిమానాలకు అందని ఉన్నతోన్నత, ఉత్తమోత్తమ స్థితి అది. వేదం చదవక్కర లేదు. ఉపనిషత్తులు అధ్యనం చెయ్యక్కర లేదు, శాస్త్రాల సారం పిండ నక్కర లేదు. ఈ కీర్తన చదివినా, విన్నా, అర్ధం చేసు కున్నా అంతా బ్రహ్మ జ్ఞానమే. హాయిగా సంగీతం తో మేళవించి, అన్నీ రంగరించి అందించిన రస గుళిక.

నాల్గవ కీర్తన లోకి చేరుకుందాం

04 —పల్లవి —-ఆనంద పూర్ణ బోదోహం –సచ్చిదానంద పూర్ణ బోదోహం ||

చరణాలు —-01 –సర్వాత్మ చరోహం –పరి నిర్వాన నిర్గుణ నిఖిలాత్మ కోహం —

గీర్వాణ వర్యానతోహం –కామ గర్వ నిర్వాపణ ధీరతోహం ||

02 –సత్య స్వరూప పరోహం –వర శ్రుత్యంత బోధిత సుఖ సాగరోహం

ప్రత్యగాభిన్న పరోహం –శుద్ధ మంతు రహిత మాయా తీతోహం |\

03 –అవబోధ రస సాగరోహం –వ్యోమ పవనాది పంచాభూతాతి దూరోహం

కవి వర సంసేవ్యోహం -ఘోర భవ సింధు తారక పరమసూక్ష్మోహం ||

04 –బాధిత గుణ కలనోహం –బుద్ధ శోదిత సమరస పరమాత్మాహం

సాధన జాతాతీతోహం –నిరుపాధిక నిస్సీమ భూమానందోహం ||

05 –నిరవయవోహం అజోహం –నిరుపమ మహిమని నిహిత మహితోహం

నిరవధి సత్త్వఘనోహం –ధీర పరమ శివేంద్ర శ్రీ గురు బోధి తోహం ||

భావం —–నేను ఎవర్ని ?అన్న దానికి సమాధానమే ఈ కీర్తన. "సచ్చిదానంద పూర్ణ చైతన్యాన్ని నేను. అందరి లోని ఆత్మ మూర్తిని నేను. మోక్ష స్వరూపుడైన నిర్గుణున్ని. దేవతలు నన్ను అర్చిస్తారు. కామ గర్వాప హారిని. సత్య సుఖ స్వరూపుడిని. శాస్త్రాల చేత బోధింప బడిన వాడిని. భేదాలు లేని ప్రత్యక రూప మాయా తీతున్ని. జ్ఞానంద స్వరూపున్ని. పంచ భూతాలకు అతీతున్ని. రుషి గణ పూజితున్ని. ఘోర భవ సముద్రాన్ని దాటించే పరమాత్మను. గుణ క్రీడా లో ప్రబోధం చేత శుద్ధి చేయబడిన సమ రస పరమాత్మను. సాధనాతీత మైన, ఉపాధి పరిధికి అతీత మైన పరమానందాన్ని నేను. అవయవ రహితున్ని. పుట్టుక లేని వాడిని. నిరుపమ మహిమ లో నిలిచి న గొప్పదనాన్ని నేనే. నిరవధిక శుద్ధ సత్యాన్ని. శ్రీ గురు పరమ శివేంద్ర స్వామి చేత బోధితున్ని అయిన వాడిని నేనే "

వేదాలలోనిరుక్కులు చదువుతున్న అనుభూతి లభిస్తుంది ఈ కీర్తనలో అంతా బ్రహ్మ మయమే. నేనే బ్రహ్మని"అహమాత్మా పరబ్రహ్మ "సోహం "బ్రహ్మ ఇవాహం "అనే మహా వాక్య రహస్యాలన్నీ గుది గుచ్చి, హాయిగా పాడుకుంటూ మనసారా అనుభవిస్తూ,ఆనంద పారవశ్యం కలిగించే రచన బ్రహ్మేన్ద్రులది. మాటల లో వర్ణించటం కష్టం. అనుభవించాలి తరించాలి ఆత్మాను భూతి పొందిన మహాత్ముని అనుభవమే ఈ కీర్తన. ఈ అనుభూతికి కారణమయిన శ్రీ గురువు పరమశివేంద్ర స్వామిని రెండో సారి స్మరించి సంప్రదాయాన్ని అవిచ్చిన్నం గా కాపాడారు శిష్యులైన సదా శివ బ్రహ్మేన్ద్రులు

ఇప్పటికి "బ్రహ్మానందం "పూర్తిగా అనుభవిన్చాము.

బ్రహ్మేన్ద్రుల కీర్తనల లో ఇరవై నాల్గవది, చివరిది అయిన ది "గంగా నది పైకీర్తన . ఆ పవిత్ర నదీమ తల్లి పావన తోయాన్ని తాగి మొక్షానందాన్ని పొందుదాం

24 —పల్లవి —–జయ తుంగ తరంగే గంగే –జయ తుంగ తరంగే ||

చరణాలు —01 –కమల భవాండ కరండ పవిత్రే —బహు విధ బంధచ్చేద లవిత్రే ||

02 –దూరీకృత జన పాప సమూహే –పూరిత కచ్చ స గుచ్చ గ్రాహే ||

03 –పరమ హంస గురు భణిత చరిత్రే –బ్రహ్మ విష్ణు శంకర నుతి పాత్రే ||

భావం —–-"ఉత్తుంగ తరంగ విరాజిత గంగా మాతా !నీకు జయం. బ్రహ్మాండాన్ని పవిత్రం చేస్తూ, అనేక బంధనాలను విచ్చేదం చేస్తూ, వుండే నీకు జయమగు గాక. ప్రజల పాపాలను ప్రక్షాళన చేస్తూ, తాబెళ్ళను (కచ్ఛప),మొసళ్ళను

(గుచ్ఛ)నిండుగా కలిగిన వో నదీమ తల్లీ నీకు జయం. పరమ హంస పరివ్రాజక గురు పరంపర చేత కీర్తింప బడిన గంగా మాయీ నీకు జయం. త్రిమూర్తుల స్తుతికి పాత్రమైన పవిత్ర గంగా దేవీ !నీకు సర్వదా జయము ”

విశేషం —-భారతీయ సాహిత్యం లో గంగానదికి ప్రత్యేక స్థానం వుంది. ఆ నదీమ తల్లి త్రిపద గామి అంటే స్వర్గ మర్త్య, పాతాళాలలో ప్రవహిస్తుంది. భూలోకాన్ని పవిత్రం చేయ టానికి దివి నుండి భువికి దిగిన భాగీరథి ఆమె. ఆమె పవిత్ర తీరాలలో నాగరకత విస్తరించింది. భూములను సస్య శ్యామలం చేసి, బంగారు పంటలు పండించే అమృత జలాలను అందించే నదీ మాత. గంగా స్నానం పవిత్రం. మోక్ష ప్రదం. అంతటి శుద్ధ జలం ప్రపంచం లో లేనే లేదు. ఎన్నో పరీక్షలకు తట్టు కుంది. ఆమె తో సంబంధం లేకుండా రామాయణ, భరత, భాగవత కధ లేదు. ఆ పవిత్ర జలం స్వచ్ఛం, పవిత్రం, నిర్మలం. గంగా మాయి లేక పోతే భారతీయ లౌకిక, ఆధ్యాత్మిక జీవనమే లేదని అందరి భావన. ఆ గంగా మాతను స్తుతిస్తూ అందుకే సదాశివ బ్రహ్మేంద్రులు జయ గానాన్ని వినిపించారు. ఆ జయం ఆమెకే కాదు లోకాలన్నిటికీ. ఇదీ ఉదాత్త భారతీయభావన. జయ మంగళం నిత్య శుభ మంగళం.

” శ్రీ సదాశివ బ్రహ్మేంద్ర కీర్తనల లో అద్వైతా మృతం ”అనే ఈ నవరత్నాల వ్యాసపరంపరకు ప్రేరణ, పూర్తి ఆధారం ”స్వామిని శారదా ప్రియానంద ”గారు రచించిన గ్రంధం ”సంగీత వేదాంతం ”.ఆ స్వామినికి మనసులో సాష్టాంగ ప్రమాణాలు చేస్తూ నా కృతజ్ఞతలను తెలుపు కుంటున్నాను. ఇందులోని విషయ వివరణ అంతా శారదా ప్రియానంద స్వామినిదే నని సవినయం గామనవి చేస్తున్నాను. నన్ను. ఎంతో ప్రభావితం చేసిన రచన ఇది. దీని ని మీకూ అందించాలనే తపన తో ఈ ప్రయత్నం చేశాను.

రచనలు

ముద్రిత రచనలు

శ్రీ గబ్బిట దుర్గాప్రసాద్ రాసిన, సరసభారతి ప్రాచురించిన పుస్తకాలు డిజిటల్ రూపం లో. క్లిక్ చేస్తే చాలు పుస్తకం ప్రత్యక్షం

	పుస్తకం పేరు	వివరాలు	ప్రచురణ	అంకితం	పేజీలు
1	ఆంధ్ర వేద శాస్త్ర విద్యాలంకారులు	27 తెలుగు వేదశాస్త్ర ప్రవీణులు రచనలు	సెప్టెంబర్ 2010	స్వర్గీయ శ్రీ కోమలి సూర్యనారాయణ శాస్త్రి	55
2	జనవేమన	వేమన యోగి గా మారిన విధం	ఏప్రిల్ 2012	చార్లెస్ ఫిలిప్ బ్రౌన్	116
3	దర్శనీయ దైవ క్షేత్రాలు	100 ప్రసిద్ద దేవాలయాల చరిత్ర, దివ్యధామ దర్శనం	జనవరి 2015	శ్రీ కోగంటి సుబ్బారావు శ్రీమతి సావిత్రి	164
4	శ్రీ హనుమత్ కథా నిధి	హనుమాన్ దివ్య చరిత్ర, పూజ శ్లోకాలు	ఉగాది 2012	స్వర్గీయ పవని రాధాకృష్ణ	159
5	శ్రీ ఆంజనేయ స్వామి మహాత్మ్యం	ఆంజనేయస్వామి మహత్యం, కథలు, విశేషాలు	జూన్ 2013	శ్రీ సువర్చలాన్జనేయ స్వామీ ఉయ్యూరు	120
6	సిద్ధ యోగిపుంగవులు	35 సిద్ధుల జీవిత చరిత్రలు	ఏప్రిల్ 2013	స్వర్గీయ మైనేని సౌభాగ్యమ్మ కుమ్మమూరు	120
7	మహిళా మాణిక్యాలు	50 ప్రపంచ ప్రసిద్ద మహిళల చరిత్రలు	మార్చి 2014	శ్రీమతి మైనేని సత్యవతి USA	184
8	పూర్వాంగ్ల కవుల ముచ్చట్లు	125 ఇంగ్లాండ్,అమెరికా దేశాల కవుల చరిత్ర	ఆగస్ట్ 2014	శ్రీ రాచకొండ నరసింహ శర్మ వైజాగ్	280
9	గీర్వాణ కవులకవితా గీర్వాణం -1	146 సంస్కృత కవుల జీవిత విషయాలు	మార్చి 2015	శ్రీ మైనేని గోపాలకృష్ణ USA	408
10	గీర్వాణ కవుల కవితా గీర్వాణం -2	482 సంస్కృత కవుల జీవిత విషయాలు	డిసెంబర్ 2014	గబ్బిట భవానమ్మ మృత్యుంజయశాస్త్రి	632
11	గీర్వాణ కవుల కవితా గీర్వాణం -3	462 సంస్కృత కవుల జీవిత విషయాలు	డిసెంబర్ 2017	డా|| భండారు రాధాకృష్ణ మూర్తి, సులోచన	520
12	దర్శనీయ ఆంజనేయ దేవాలయాలు -1	201 ఆంజనేయ దేవాలయాల విశేషాలు	మే 2015	శ్రీమతి వేలూరి దుర్గ, శ్రీ వివేకానంద	264
13	దర్శనీయ ఆంజనేయ దేవాలయాలు -2	221 ఆంజనేయ దేవాలయాల విశేషాలు	మార్చి 2019	శ్రీ సువర్చలాన్జనేయ స్వామీ ఉయ్యూరు	312
14	కేమోటాలాజి పిత డా.కొలాచల సీతారామయ్య	ఆయిల్ సైన్స్ శాస్త్ర సాంకేతిక శాస్త్రజ్ఞుడు	జనవరి 2016	శ్రీ యలమంచలి సీతారామయ్య,శేషుమాంబ	144
15	దైవ చిత్తం	Mind of god కు తెలుగు స్వేచ్ఛ అనువాదం	ఏప్రిల్ 2016	శ్రీ మైనేని గోపాలకృష్ణ USA	80
16	బ్రహ్మశ్రీ మద్దులపల్లి మాణిక్య శాస్త్రి	శత జయంతి ఉత్సవ సమీక్ష	మార్చ్ 2017	శ్రీ మద్దులపల్లి మాణిక్య శాస్త్రి	17
17	ఆధునిక ప్రపంచ నిర్మాతలు – జీవితాలలో చీకటి వెలుగులు	చరిత్రను మలుపు త్రిప్పిన వివిధ రంగాల 91 ప్రపంచ ప్రముఖుల జీవితం సమగ్ర గ్రంథం	డిసెంబర్ 2017	శ్రీ స్వర్గీయ పరచూరి రామకృష్ణయ్య	704
18	షార్లెట్ సాహితీ మైత్రీ బంధం	అమెరికా నార్త్ కరోలిన షార్లెట్ యాత్రా సాహిత్యం	2018	అమెరికా షార్లెట్	344
19	అణుశాస్త్రవేత్త డా.ఆకునూరి వెంకట రామయ్య	117 మూలకం టెన్నిస్సిన్ 'Ts'ఆంధ్ర అణుశాస్త్రవేత్త	అక్టోబర్ 2018	స్వర్గీయ ఆకునూరి వెంకట సుబ్బమ్మ	40
20	శాస్త్రపరిశోధన పిత డా.పుచ్చా వెంకటేశ్వర్లు	ఆంధ్ర కాంతి శాస్త్ర పరిశోధన సాంకేతికవేత్త	మార్చి 2019	శ్రీ ఆకునూరి రామయ్య	32
21	ఊసుల్లో ఉయ్యూరు	75ఏళ్ళ అనుబంధం, జ్ఞాపకాలు నాస్టాల్జియా	మార్చి 2020	శ్రీ కోట సూర్యనారాయణ శాస్త్రి, సీతమ్మ	304
22	సోమనాథ్ నుంచి కాశీ విశ్వనాథ్ దాకా	6 రాష్ట్రాల క్షేత్ర సందర్శన యాత్రా సాహిత్యం	మార్చి 2020	శ్రీ సువర్చలాన్జనేయ స్వామీ ఉయ్యూరు	328
23	ఆధునిక ఆంధ్ర శాస్త్ర మాణిక్యాలు	62 ఆంధ్ర శాస్త్రవేత్తల జీవిత విశేషాలు,	మార్చి 2020	శ్రీ సువర్చలాన్జనేయ స్వామీ ఉయ్యూరు	168
24	వ్యాఖ్యాన చక్రవర్తి కోలాచలం మల్లినాద సూరి	శ్రీ పిజి.లాల్యే ఇంగ్లీష్ "మల్లినాథ'అనువాదం	మార్చి 2021	శ్రీ మల్లినాద	120
25	ఆధునిక విదేశీ సంస్కృత విద్వాంసులు	42 విదేశ సంస్కృత విద్వాంసుల రచనలు	మార్చి 2021	శ్రీ సువర్చలాన్జనేయ స్వామీ ఉయ్యూరు	80
26	Dr. Ankunuri Venkata Ramayya	డా ఆకునూరి వెంకటరామయ్య ఇంగ్లీష్ అనువాదం	అక్టోబర్ 2020	స్వర్గీయ ఆకునూరి వెంకట సుబ్బమ్మ	40

					5735

సంపాదకత్వం

	పుస్తకం పేరు	వివరాలు	అంకితం	ప్రచురణ	పేజిలు
1	జ్యోతిస్సంశ్లేషణం	విద్వాన్ గబ్బిట మృత్యుంజయశాస్త్రి రచన	స్వర్గీయ గబ్బిట మృత్యుంజయ శాస్త్రి	మార్చి 2010	15
2	ఉయ్యూరు ఊసులు	గబ్బిట కృష్ణ మోహన్ ఉయ్యూరు జ్ఞాపకాలు	ఉయ్యూరు	డిసెంబర 2010	42
3	మహా కవితా సంతం	కవుల కవితలు సెప్టెంబర్ 2010	స్వర్గీయ టి ఎల్ కాంతారావు	సెప్టెంబర్ 2010	32
4	మా అక్కయ్య	ఉగాది కవితా సంపుటి		ఆగస్టు 2011	40
5	"ఆదిత్య "హృదయం	పద్య వచన కవితా సంకలనం		మే 2012	24
6	త్యాగి పే"రెడీలు'	శ్రీ టీవీ సత్యనారాయణ రచనలు	బాపు రమణ	మార్చి 2015	96
7	శ్రీరామవాణి	శ్రీ తూములూరి దక్షిణామూర్తి గారి రచన			24
8	మా అన్నయ్య	కవితాసంకలనం	తాడికొండ భోగ మల్లికార్జునరావు దంపతులు	జూలై 2016	45
9	శ్రీ సువర్చలా వాయు నందన శతకం	రామలక్ష్మణాచార్యులు	శ్రీ సువర్చలాన్జనేయ స్వామీ ఉయ్యూరు	ఫిబ్రవరి 2017	64
10	శ్రీ సువర్చలా మారుతి శతకం	ముదిగొండ సీతారావమ్మ	శ్రీ సువర్చలాన్జనేయ స్వామీ ఉయ్యూరు	ఫిబ్రవరి 2017	40
11	శ్రీ సువర్చలేశ్వర శతకం	మంకు శీను	శ్రీ సువర్చలాన్జనేయ స్వామీ ఉయ్యూరు	ఫిబ్రవరి 2017	35
12	వసుధైక కుటుంబం	ఉగాది కవితల సంకలనం		మార్చి 2018	40
13	సాహితీ స్రవంతి	(సాహితీ మండలి తరఫున)		మార్చి 2012	25
					522

అంకాత్మక (డిజిటల్) పుస్తకాలు

	పుస్తకం పేరు	వివరాలు	విడుదల	పేజిలు
1	కోనసీమ అందాలకు వేదపవిత్ర సొబగులు సౌరభాలు అద్దిన ఆహితాగ్నులు	Emeritus of South Asian Studies at the University of Visconsin, Madison లో Professor Da vid.M.Knipe Vedic Voices-intimate Narratives of a Living Andhra Tradition కి అనువాదం	19-04-2019	67
2	సమస్త భక్త శిఖామణులు	దైవం కోసం, దేశం కోసం, రాజ్యం కోసం, సాహిత్యం కోసం పాటుపడి చరిత్రలో మిగిలిపోయిన భక్త శిఖామణులు	15-08-2021	350
3	వేద, ఇతిహాస, తాత్వికరచనల విశ్లేషణ	వివిధ రామాయణ, భారత, భాగవత,వేద ఉపనిషత్తులు మొదలైన వాటిపై విశ్లేషణ	10-09-2021	460
4	దర్శనీయ మహాదే(వ-వి)నాయక ఆలయాలు	శివ, దేవి, వినాయక, విచిత్ర ఆలయాల చరిత్ర, శ్రీ ఆదిశంకర విశిష్ట వేదాంత రచన	15-10-2021	625
5	బ్రహ్మశ్రీ విద్వాన్ శ్రీ గబ్బిట మృత్యుంజయ శాస్త్రి	బ్రహ్మశ్రీ విద్వాన్ శ్రీ గబ్బిట మృత్యుంజయ శాస్త్రి సాహిత్య, సామాజిక సేవ వార్తాపత్రికల సంకలనం 132 వ జయంతి కానుక	15-08-2022	45
6	శమీ అష్టోత్తరం పూజా విధానమ	శమీ అష్టోత్తరం పూజా విధానమ	05-10-2022	15
7	సహస్రచంద్రదర్శనం	**సహస్ర చంద్ర దర్శనం, సరసభారతి సాహితీ పుష్కరోత్సవం**	05-10-2022	60
8	శ్రీ శంకర	శ్రీ శంకర బాష్యాల మీద రాసిన వ్యాసాలూ	19-03-2023	188

గబ్బిట దుర్గా ప్రసాద్

http://sarasabharati.wordpress.com

http://sarasabharativuyyuru.wordpress.com

http://suvarchalaanjaneyaswami.wordpress.com

youtube channel : https://www.youtube.com/channel/UCCB-Z-3t-3SxVy1G_BcwS6w

FB page : https://www.facebook.com/sarasabharathi.vuyyuru

Telugu Wikipedia :
https://te.wikipedia.org/wiki/%E0%B0%97%E0%B0%AC%E0%B1%8D%E0%B0%AC%E0%B0%BF%E0%B0%9F_%E0%B0%A6%E0%B1%81%E0%B0%B0%E0%B1%8D%E0%B0%97%E0%B0%BE%E0%B0%AA%E0%B1%8D%E0%B0%B0%E0%B0%B8%E0%B0%BE%E0%B0%A6%E0%B1%8D

Gabbita Durga Prasad

Rtd. head Master   Sivalayam Street

Vuyyuru 521165 Krishan District

Andhra Pradesh

India

హరికథా సామ్రాజ్య సార్వ భౌమ

పద్మశ్రీ కోట సచ్చిదానంద శాస్త్రి భాగవతార్

"హరికథ గాన కళాపీఠం" గుంటూరు

శ్రీ ఎస్.కె. మిశ్రో

రంగస్థల నటులు, దర్శకులు, టీవి, సీని నటులు ,విశాఖపట్టణం.

కీ.శే.గబ్బిట మృత్యుంజయ శాస్త్రి, భవానమ్మ

దంపతుల స్మారక శోభకృత్ ఉగాది పురస్కార ప్రదానం.

శ్రీ భండారు శ్రీనివాస రావు

సీనియర్ జర్నలిస్ట్ - హైదరాబాద్

శ్రీమతి కోగంటి వెంకట రంగనాయకి

రిటైర్డ్ ప్రిన్సిపల్, - గుంటూరు.

సరసభారతి

శ్రీశోభకృత్ ఉగాది వేడుకలు

ముఖ్య అతిధి

శ్రీ మండలి బుద్ధప్రసాద్

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ
మాజీ ఉపసభాపతి

ఆత్మీయ అతిథులు

శ్రీ గుత్తికొండ సుబ్బరావు

కృష్ణాజిల్లా రచయితల సంఘం
అధ్యక్షులు

శ్రీ చలపాక ప్రకాష్

ఆంధ్రప్రదేశ్ రచయితల సంఘం
ప్రధాన కార్యదర్శి

గౌరవ అతిధి

శ్రీ వై.వీ.బీ.రాజేంద్ర ప్రసాద్

శాసనమండలి మాజీ సభ్యులు

సరసభారతి

సాహిత్య సాంస్కృతిక సంస్థ - ఉయ్యూరు

సరసభారతి శ్రీ శోభ కృత్ ఉగాది వేడుకలు

సాహితీ బంధువులకు శుభ కామనలు - సరసభారతి 172వ కార్యక్రమంగా శ్రీశోభకృత్ ఉగాది వేడుకలు

19-03-2023 ఆదివారం సా॥ 4.00 గం..లకు ఉయ్యూరు సెంటర్‌కు సమీపంలోని

శ్రీమతి నాగళ్ళ రాజేశ్వరమ్మ జానకిరామయ్య విజ్ఞాన కేంద్రం (ఏ.సి. ఫంక్షన్ హాలు) నందు

ముఖ్య అతిథి - మాన్యులు

శ్రీ మండలి బుద్ధప్రసాద్

శాసన సభ మాజీ ఉపసభాపతి.

గౌరవ అతిథి

శ్రీ వై.వీ.బీ.రాజేంద్ర ప్రసాద్

శాసనమండలి మాజీ సభ్యులు.

ఆత్మీయ అతిధులు

1. శ్రీ గుత్తికొండ సుబ్బారావు

అధ్యక్షులు, కృష్ణాజిల్లా రచయితల సంఘం.

2.శ్రీచలపాక ప్రకాష్

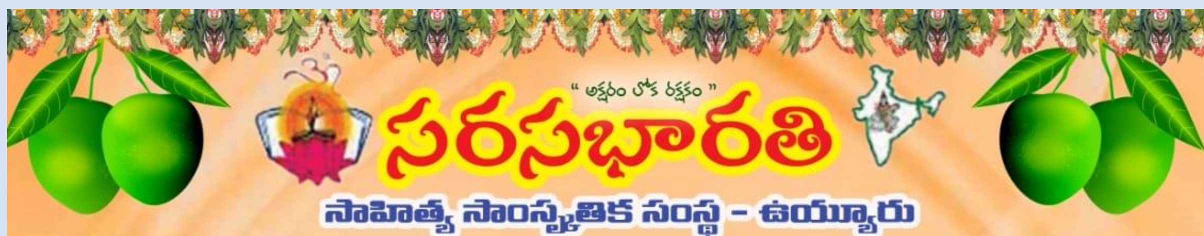
ప్రధాన కార్యదర్శి ఆంధ్రప్రదేశ్ రచయితలు సంఘం, రమ్యభారతి సంపాదకులు.

సరసభారతి ఉగాది వేడుకలు

సాహితీ,సాంస్కృతిక అభిమానులు
పాల్గొని జయప్రదం చేయుప్రార్ధన.

సాహితి సేవలో
" అక్షరం లోక రక్షకం "
సరసభారతి
సాహిత్య సాంస్కృతిక సంస్థ - ఉయ్యూరు

గబ్బిట దుర్గాప్రసాద్
అధ్యక్షులు
సరసభారతి

గబ్బిట దుర్గాప్రసాద్, శ్రీమతి ప్రభావతి దంపతుల శోభకృత్ ఉగాది పురస్కార ప్రదానం.

1. శ్రీ పూలబాల వెంకటప్రసాద్

భాగ్యనగరం లో బహుళ జాతి సంస్థలలో "ఫ్రెంచ్ దుబాసీ"
నాగార్జున యూనివర్సిటీ అంతర్జాతీయ విద్యార్థి కేంద్రంలో
ఆంగ్ల, ఫ్రెంచ్భాషా భోధకులు, విజయవాడలో " ఈజీ పారీన్ లాంగ్వేజస్" సంస్థ
స్థాపకులు, అతి తక్కువ కాలంలో 200 వృత్త పద్యాలతో
"భరతవర్ష" ప్రబంధం రచించి ప్రపంచ రికార్డు నెలకొల్పిన
కవి పండితులు - వణుకూరు - కృష్ణాజిల్లా.

2.శ్రీ చొడూరి నరసింహారావు

విశ్రాంతి సంస్కృతాంధ్ర ఉపన్యాసకులు, కవి, రచయిత, ప్రముఖ వ్యక్తిత్వ వికాస
నిపుణులు. ప్రతిభాశ్రీ బిరుదాంకితులు - హైదరాబాద్.

3.షేక్ అబ్దుల్ హకీం జానీ

బాలసాహిత్య రచయిత, సంపూర్ణ యాత్రాదర్శిని,
మన కవుల చరిత్ర, అద్భుత శక్తి ,
నవభూమి అంబేద్కర్ జీవిత చరిత్ర, మరియామాంటిసోరీ
పుస్తకంతో జాతీయగుర్తింపు పొందిన గ్రంథకర్త, తెలుగు
బుక్ ఆఫ్ రికార్డ్సులో స్థానం పొందిన బహుపురస్కార గ్రహీత - తెనాలి.

4.శ్రీమతి కరెడ్ల సుశీల

మహిళా సంక్షేమ, సాంఘిక సేవా కార్యకర్త - మచిలీపట్నం.

5.శ్రీ అనుమల శ్రీనివాస్

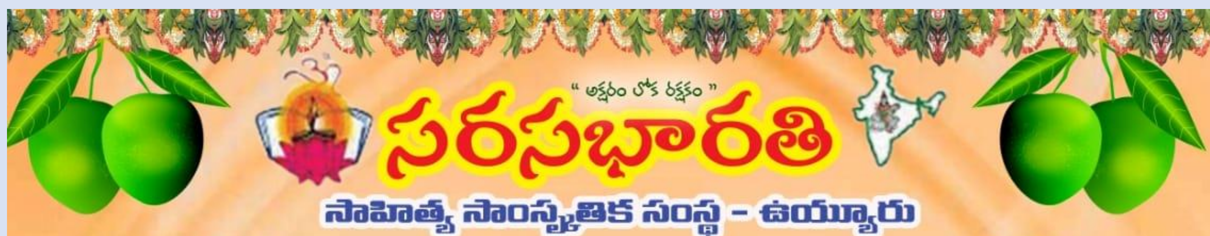
విపంచి ఫౌండేషన్ వ్యవస్థాపక ఛైర్మన్, గుండ్రాంపల్లి
గ్రంథాలయ వ్యవస్థాపక ఛైర్మన్,
స్వర్గీయ వట్టికోట ఆల్వార్ స్వామి సూర్తితో
"ఊరూరా గ్రంథాలయాలు" అనే ఉద్యమాన్ని ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యాప్తంగా
2006 నుంచి 10 గ్రామీణ గ్రంథాలయాలు స్థాపనకు కృషి చేసిన
ఆదర్శ యువకెరటం - గుండ్రాంపల్లి - చిట్యాల
మండలం - తెలంగాణా.

6. శ్రీశ్రీ వశిష్ట సోమేపల్లి

యువకవి "ఆకురాలినచప్పుడు" ఫేం - గుంటూరు.

సరసభారతి

19-03-2023 ఆదివారం
సా॥ 4.00 గం..లకు
ఉయ్యూరు సెంటర్‌కు సమీపంలోని
శ్రీమతి నాగళ్ళ రాజేశ్వరమ్మ
జానకిరామయ్య విజ్ఞాన కేంద్రం
(ఏ.సి. ఫంక్షన్ హాలు) నందు

మ॥3.30గం.ల నుంచి 4.00గం.ల వరకు- అల్పాహారం,
చి॥ మున్నంగి హాసిని శ్రీరూప - అనర్గళంగా తెలుగు పద్యగానం
7వ తరగతి చదువుతూ మెమరి పవర్‌తో 5 ప్రపంచ
రికార్డులు బద్దలు కొట్టిన చిన్నారి - విజయవాడ.
సా॥4.00గం.ల నుంచి 5.30గం.ల వరకు-కవి సమ్మేళనం
సభాధ్యక్షులు - **గబ్బిట దుర్గా ప్రసాద్** - సరసభారతి అధ్యక్షులు
ప్రార్థన, సభ ప్రారంభకులు - **శ్రీమతి జ్యోశ్యుల శ్యామలాదేవి** -
సరసభారతి గౌరవాధ్యక్షులు.
కార్యక్రమ నిర్వహణ - శ్రీమతి మాదిరాజు శివలక్ష్మి - సరసభారతి కార్యదర్శి.
పురస్కార గ్రహీతల పరిచయం - డా॥ మైలవరపు లలితకుమారి -
పద్మశ్రీ కోటభాగవతార్ గారిని, శ్రీమతి రంగనాయికి
గారిని, డా॥ టేకుముళ్ళ వెంకటప్పయ్య - శ్రీ పూలబాల,
శ్రీ చౌడూరి వారిని పరిచయం చేస్తారు.
ప్రముఖ కవులచే "శుభ కృత్ అనుభవాలతో శోభకృత్ కు స్వాగతం
" అనే అంశం పై కవి సమ్మేళనం జరుగుతుంది.
మనవి-కవిత 5 పద్యాలు లేక 15 పంక్తుల వచన కవితకు పరిమితం.
నిర్వాహణ- శ్రీ కందికొండ రవికిరణ్ - విజయవాడ

సా॥5.30గం.ల నుండి 7.00గం.ల వరకు

శ్రీ శోభకృత్ ఉగాది పురస్కార ప్రదానం, పురస్కార గ్రహీతల స్పందన

జీవిత సాఫల్య పురస్కార ప్రదానం

1. హరికథా సామ్రాజ్య సార్వ భౌమ

పద్మశ్రీ కోట సచ్చిదానంద శాస్త్రి భాగవతార్

హరికథా పితామహ శ్రీమజ్జాడ ఆదిభట్ల నారాయణ దాసు గారి ప్రశిష్యులు, నాటక శైలిలో, గంధర్వ గానంతో, నృత్యంతో, దేశ, విదేశాలలో 1500పైగా కథా గానం చేసి, నారాయణ దాసు గారి పేరిట గుంటూరులో "హరికథ గాన కళాపీఠం" స్థాపించి స్వయంగా హరికథలను ప్రోత్సహించి సన్మానించి ప్రోత్సహించిన వితరణశీలి, హరికథల పై సిద్ధాంత వ్యాసాలు రచించి, హరికథకు తొలి పద్మశ్రీ పురస్కారం పొందిన విద్వద్వరేణ్యులు - గుంటూరు.

2. **శ్రీ ఎస్.కె. మిశ్రో**

కొడుకు పుట్టాల, పావలా నాటక ఫేం, నవ్యబారతి కళామందిరం, రసమయి సంస్థల స్థాపకులు, ప్రయోగాత్మక నాటకాలు ప్రదర్శించిన రంగస్థల నటులు, దర్శకులు, టీవి, సీని నటులు, కళాసాగర్, కళాజగపతి, నంది పురస్కార గ్రహీత, విభిన్న వాచకంతో సుప్రసిద్ధులు - విశాఖపట్టణం.

కీ.శే.గబ్బిట మృత్యుంజయ శాస్త్రి, భవానమ్మ దంపతుల స్మారక శోభకృత్ ఉగాది పురస్కార ప్రదానం.

1.**శ్రీ భండారు శ్రీనివాస రావు** -సీనియర్ జర్నలిస్ట్ - హైదరాబాద్

2. డా॥ **కోగంటి వేంకట రంగనాయకి** - రిటైర్డ్ ప్రిన్సిపాల్, తిరుప్పావై అమృత వర్షిణి, భాగవత చిలుక ,రామాయణ సుధా నిధి బిరుదాంకితులు,గుంటూరు.

శుభాభినందనలు

EST: 2001, రిజిస్ట్రేషన్ నెం : AMC/KNA/DOC/2011/54 Ph No : 232855,235029

జాగృతి కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ లిమిటెడ్ ఉయ్యూరు , కృష్ణాజిల్లా

రాత్రి - 7.00గం॥లకు విందు.

ఈ కార్యక్రమానికి అతిధులను, సాహితీమిత్రులను,కవులను, సాహిత్యాభిలాషులను ఉగాది శుభాకాంక్షలతో సాదరంగా ఆహ్వానిస్తున్నాం. పాల్గొని జయప్రదం చేయ మనవి.

జోశ్యులశ్యామలాదేవి - గౌరవాధ్యక్షులు, సరసభారతి

గబ్బిట దుర్గాప్రసాద్ - సరసభారతి అధ్యక్షులు

మాదిరాజు శివలక్ష్మి - సరసభారతి కార్యదర్శి

గబ్బిట వెంకటరమణ - సరసభారతి కోశాధికారి

తెలుగులో మాట్లాడటం మనజన్మహక్కు

సభనిర్వహణ,సహకారం :

శ్రీగబ్బిట రామనాధ్‌బాబు, శ్రీ వి.బి.జి రావు, శ్రీమతి సీతంరాజు మల్లిక, శ్రీ మాదిరాజు శ్రీనివాసశర్మ, శ్రీ చౌడాడ చిన అప్పలనాయుడు.

కవి సమ్మేళనంలో పాల్గొనే కవి మిత్రులు.

డా॥ టేకుమళ్ళ వెంకటప్పయ్య (నెల్లూరు), డా॥ మైలవరపు లలితకుమారి, శ్రీశ్రీ వశిష్ట,
శ్రీమొరుమూరి శేషాచారి(గుంటూరు), శ్రీ శిష్టు సత్యరాజేష్ (హైదరాబాద్),
శ్రీ విష్ణుబొట్ల రామకృష్ణ,శ్రీ దండిబొట్ల దత్తాత్రేయశర్మ, శ్రీ తుమ్మోజు రామలక్ష్మణాచార్యులు,
శ్రీ పంతుల వెంకటేశ్వరరావు, శ్రీ మోకా మాధవరావు, శ్రీ టి.రవీంద్ర, శ్రీ కోగలి రాజశేఖర్,
శ్రీమతి కోనేరు కల్పన, శ్రీమతి సింహాద్రి వాణి, శ్రీమతి ఎస్.అన్నపూర్ణ, శ్రీమతి వడ్డాది సుభద్ర,
శ్రీమతి కోమాండూరి కృష్ణా, శ్రీమతి వల్లీ రమాపరమేశ్వరి , శ్రీమతి తుమ్మల స్నిగ్ధమాధవి (విజయవాడ),
శ్రీ వసుధ భసవేశ్వరరావు(గుడివాడ), శ్రీ మేడిసెట్టి యోగీశ్వరరావు,శ్రీమతి జి.మేరీకృపాబాయి,
శ్రీమతి కె. కనకదుర్గా మహాలక్ష్మి, శ్రీమతి గుడిపూడి రాధికారాణి, శ్రీమతి ముదిగొండ సీతారామమ్మ,
శ్రీమతి ఉమాసరస్వతి (మచిలీపట్నం), శ్రీ కాట్రగడ్డ వెంకట్రావు (గూడూరు),
శ్రీ మైనేపల్లి సుబ్రహ్మణ్యం(ఆకునూరు), శ్రీ నవులూరి రమేష్ బాబు(ఉయ్యూరు).

సరసభారతి శ్రీశోభకృత్ ఉగాది వేడుకలు

సభా కార్యక్రమం

మ॥3.30గం.ల నుంచి 4.00గం.ల వరకు- అల్పాహారం,

సా॥4.00గం.ల నుంచి 5.30గం.ల వరకు-కవి సమ్మేళనం

సా॥5.30గం.ల నుండి 7.00గం.ల వరకు

శ్రీ శోభకృత్ ఉగాది పురస్కార ప్రదానం,

పురస్కార గ్రహీతల స్పందన

జీవిత సాఫల్య పురస్కార ప్రదానం